

Velký
esperantsko-český
slovník

Granda
Esperanta-Ĉeĥa
Vortaro

Miroslav Malovec

K A V A - P E C H

VELKÝ ESPERANTSKO-ČESKÝ SLOVNÍK

GRANDA ESPERANTA-ĈEĤA VORTARO

**Velký
esperantsko-český
slovník**

**Granda
Esperanta-Ĉeĥa
Vortaro**

Miroslav Malovec

K A V A - P E C H

*Slovník vychází v roce, kdy uplynulo právě 130 let od zveřejnění esperanta
a 100 let od úmrtí jeho tvůrce L. L. Zamenhofa (1859-1917)*

Rok 2017 si proto esperantisté zvolili za Rok žáka (Jaro de Lernanto)

*Slovník chci věnovat památce svých předchůdců, s nimiž jsem spolupracoval
na předchozí verzi z roku 1995, především Zdeňku Hršelovi, který práce na
slovníku zahájil a několik let vedl, a Karlu Kraftovi, který provedl konečnou
redakci.*

Miroslav Malovec

Nakladatelství: KAVA-PECH
Anglická 878, CZ-25229 Dobřichovice
www.kava-pech.cz

© Miroslav Malovec, 2017

ISBN 978-80-87169-79-7

Obsah

Úvod.....	7
<i>Por eksterlandaj uzantoj</i>	8
Jak pracovat se slovníkem	21
Seznam zkratek	22
<i>Mallongigoj</i>	23
Předpony a přípony	24
Krátký přehled mluvnice.....	27
Seznam použité literatury	34
Esperantské slovníky pro Čechy.....	38
SLOVNÍK	41
Z produkce KAVA-PECH	577

Úvod

Dosud vydávané slovníky esperantsko-české předkládaly veřejnosti jen výběr nejdůležitější slovní zásoby, tedy zhruba třetinu toho, co zachycuje největší výkladový slovník esperanta, tzv. PIV (*Plena Ilustrita Vortaro* – Úplný ilustrovaný slovník) vydávaný v Paříži (1970, 1981, dodatek k PIV 1987, 2002, 2005 a online 2012). Jeho poslední vydání má 16 780 hesel s 46 890 odvozeninami. Různí autoři však zpracovali již řadu doplňků, protože jazyk se stále vyvíjí a rozvíjí, takže ani tento slovník neobsahuje vše, co se v esperantské literatuře používá.

Náš poslední slovník z roku 1995 (Kraft – Malovec) měl obsah kolem 26 000 slov. Systematicky jsem ho rozšířil nejdříve o chybějící odvozeniny v hnízdech hesel, později i o chybějící hesla, pokud se mi podařilo najít české ekvivalenty. PIV obsahuje také definice, vysvětlivky a příklady použití, které jsem většinou musel oželet, jinak by se slovník neúnosně rozrostl. Jen pokud se mi některý příklad jevil jako názorně ilustrující význam slova nebo důležitý frazeologický obrat, výjimečně jsem ho zařadil také.

Při hledání českých ekvivalentů mi pomohly jako pomůcky internetový slovník Josefa Hrona, Wikipedie a biologický web Biolib, do kterého jsem před několika lety sám vložil několik tisíc esperantských výrazů právě podle PIV, a internetový lékařský slovník. Z tištěných slovníků nejvíce Nový akademický slovník cizích slov, Botanický slovník, ovšem i velké slovníky anglické, německé, francouzské a italské (viz Seznam použité literatury). Slovník po mně kontrolovali Zdeněk Pluhař, Karel Votoček a maďarský esperantista Josef Horváth. Technickou a písařskou pomoc v počáteční fázi mi poskytli také Vladimír Türk, Jindřiška Dubinová a Jaroslava Malá, která nakonec provedla závěrečnou sazbu slovníku.

Všem jmenovaným patří můj dík.

Miroslav Malovec

Por eksterlandaj uzantoj

La vortaro estas verkita por ĉefaj uzantoj, kiuj konas aŭ lernas Esperanton. Tamen ni esperas, ke ĝi servos ankaŭ al eksterlandaj esperantistoj, kiuj venos en kontakton kun la ĉeĥa lingvo. Ni enmetas malgrandan supervidon de la ĉeĥa gramatiko kaj klarigojn de la mallongigoj, kiuj nepre helpos dum laboro kun la vortaro.

Gramatiko de la ĉeĥa lingvo

Enhavo

Pri la ĉeĥa lingvo

Alfabeto

Prononco

La artikolo

La gramatika genro

La deklinacio

La komparacio

SUBSTANTIVOJ – Viraj

– Inaj

– Neŭtraj

ADJEKTIVOJ – Malmolaj

– Molaj

PRONOMOJ

VERBOJ

– A) Helpverbo „esti“

– B) Konjugacio de „aĉeti“

– C) Konjugaciaj klasoj

Pri la ĉeĥa lingvo

La ĉeĥa lingvo apartenas al la slava branĉo de la hindeŭropa lingva familio, nome al la okcidentslava grupo kune kun la lingvoj pola kaj slovaka. La ĉeĥa kaj slovaka estas reciproke kompreneblaj kiel dialektoj (ili disiĝis en la mezo de la pasinta jarcento), kvankam ili diferencas ankaŭ fonetike (en la slovaka mankas „ř“, la ĉeĥa ne posedas „ä, ô, ľ, ř, í“).

La malnova ĉeĥa literaturo floris inter la 14-a kaj 17-a jarcentoj, sed precipe la protestantisma, tial la rekatoliga periodo (post la batalo apud Prago en 1620, en kiu venkis la katolikoj) persekutis la malnovajn verkojn kaj bremsis la lingvan evoluon. Nur post la patento de la imperiestro Jozefo la II-a pri religia toleremo (1781) eblis reeldoni la klasikaĵojn, kaj la nacia renesanco povis starti. Kiel bazon por la moderna ĉeĥa lingvo oni elektis la klasikan tradukon de Biblio el la 16-a jarcento – tiel estiĝis konsiderinda diferenco inter la normigita lingvo literatura kaj spontana lingvo parola.

La ĉeĥa estas lingvo fleksia, uzanta 7 deklinaciajn kazojn. Por deklinaciado kaj konjugaciado ekzistas multaj modeloj kaj esceptoj, tial la ĉeĥa estas relative tre malfacila. Danke al akuzativo ĝi ne havas firme ligitan vortordon, kies ŝanĝado de la vortordo povas reliefigi aŭ malemfazi frazelementojn laŭ deziro de la parolanto.

Ne lasu vin fortimigi kaj legu plu!

Alfabeto:

a á b c ĉ d d' e é ě f g h c h i í j k l m n ň o ó p r ř s š t ť u ú ů v w x y ý z ž

Prononco:

a) **á é í ó ú** vokaloj prononcataj pli longe ol la samaj vokaloj sen streketo. La streketo ne signas akcenton, kiu estas ĉiam sur la unua silabo, dum longaj povas esti ankaŭ silaboj senakcentaj. Longeco povas ŝanĝi signifon de vortoj (*dráha* fervojo, *drahá* kara, multekosta). **y, ý** estas elparolataj same kiel **i, í** (la plej ofta ortografata stumbligilo de ĉeĥaj infanoj), **ů** (deveninta de uo) estas prononcata same longe kiel **ú**: *být* esti, *bít* bati, *útok* atako, *dolů* malsupren. En la ĉeĥa oftas la diftongo ou = oŭ, en fremdvortoj ankaŭ au = aŭ: *mouka* faruno; *jedou* ili veturas; *auto* aŭto(mobilo); *pauza* paŭzo. Silaboformaj konsonantoj **r, l** povas krei silabojn ŝajne sen vokaloj (en la realo ili funkcias kiel veraj vokaloj, kun kiuj ili havas tre similan artikulacion): *krk* [kr k] kolo, *vlk* [vl k] lupu, *mlha* [du silaboj: ml -ha] nebulo, brzo [br -zo] baldaŭ.

b) **č = ĉ; ch = ĥ; š = ŝ; ž = ĵ; x = ks, kz; ř = rŝ, rĵ** (kiel unu sono): *čokoláda* ĉokolado; *chameleon* ĥameleono; *šakal* ŝakalo; *žurnál* ĵurnalo; *experiment* eksperimento; *exekuce* ekzekuto, ekzekucio; *kalendář* [kalendárŝ] kalendaro; *řeka* [rĵeka] rivero. Al la senvoĉaj konsonantoj **b d g h v z ž** apartenas ankaŭ voĉa prononco de **x** [kz] kaj de **ř** [rĵ], al la senvoĉaj konsonantoj **p t k ch f s š** apartenas ankaŭ senvoĉa prononco de **x** [ks] kaj de **ř** [rŝ]. Fine de silaboj eĉ voĉaj konsonantoj estas prononcataj senvoĉe: *hrob* [hrop] tombo, *hrad* [hrat] burgo, *kruh* [kruĥ] cirklo, *keř* [kerŝ] arbedo. Okazas ankaŭ asimiliĝo kun sekva konsonanto: *podchod* [pothot] subpasejo; *kdo* [gdo] kiu; *včera* [fĉera] hieraŭ ktp.

c) **d' t' ŝ** estas *molaj* konsonantoj prononcataj proksimume kiel dj, tj. nj, sed ĝi devas ĉiam esti unu sono (kiel ĉe la hispana *ñ* aŭ franca *gn* en *cognac*, *d'Artagnan*; dum ĉe la malmolaj konsonantoj *d*, *t*, *n* la langopinto nur ektuŝas la suprajn dentojn, ĉe *d'*, *t'*, *ŝ* ĝi premiĝas al la dentoj pli forte): *kád'* kuvo, *lat'* lato, *laŝ* cervino, *ŝadra* mamoj, brusto, *d'ábel* diablo, *tukat* frapeti. La moliga signo ( ) ne estas uzata, se sekvas la vokalo **i**, kiu moligas aŭtomate: **di**, **ti**, **ni** legu *d'i*, *t'i*, *ŝi*, diference de **dy**, **ty**, **ny**, kiujn oni prononcas sen moligo. Simile se sekvas la vokalo **ě**, ĝi transprenas la moligan signon: **dě**, **tě**, **ně** prononcu *d'e*, *t'e*, *ŝe*. La silabon **mě** oni elparolas *mĥe*: *v domě* (v domĥe] en la domo, *měsíc* [mĥesic] monato. La ortografio malgraŭ la sama prononco povas distingi diferencajn signifojn: *mě* [mĥe] min (de mi, pri mi), *mĥě* [mĥe] al mi. La vokalo **ě** estas uzata ankaŭ en la silaboj **bě pě vě** prononcataj *bje pje vje*: *běhat* [bjehat] kuradi, *opět* [opjet] denove, *věk* [vjek] aĝo. Ankaŭ ili povas distingi signifojn: *oběd* [objet] tagmanĝo, *objet* [objet] ĉirkaŭveturi, *vědu* [vjedu] sciencon, *vjedu* [vjedu] mi enveturros.

d) La **akcento** estas ĉiam sur la unua silabo, ne grave, ĉu la silabo estas longa aŭ mallonga. Male, longaj povas esti eĉ senakcentaj silaboj: *kamarád* kamarado, amiko. Prepozicio kunfandiĝas kun la sekvanta substantivo en unu prononcan blokon kaj tial ĝi transprenas la akcenton: *se mnou* [legu: **semnou**] kun mi; *na stole* [**nastole**] sur la tablo.

La artikolo

En la ĉeĥa ekzistas nek la difina, nek la nedifina artikolo, la substantivoj estas uzataj sen artikoloj. Nur se oni volas emfazi difinecon aŭ nedifinecon, oni uzas pronomojn montrajn aŭ nedifinajn. Eblas do triopo: viro - tiu viro - iu viro.

La gramatika genro

La substantivoj povas esti de genro **vira**, **ina** aŭ **neŭtra**. Bedaŭrinde la genro ne estas natura, do ankaŭ bestoj, plantoj kaj objektoj povas aparteni al la genroj vira aŭ ina, ne nur al la neŭtra. Koncernan genron ofte malkaŝas finaĵo aŭ sufikso, kvankam ne ĉiam. La genro aperas ankaŭ ĉe adjektivoj, adjektivaj pronomoj, adjektivaj numeraloj kaj adjektivaj verboj (= participoj). La ĉeĥa preterito historie evoluis el participo, tial ankaŭ ĉe ĝi estas distingata la genro (kaj la nombro: singularo aŭ pluralo). Ĉeĥa virino parolas pri si mem diference ol viro: *mi estis feliĉa* byl jsem šťastný (viro), *byla jsem šťastná* (virino). Tial ĉe ĉeĥlingvaj romanoj, rakontataj en la unua persono, oni tuj vidas, ĉu la rakontanto estas viro aŭ virino.

La deklinacio

La ĉeĥa kiel fleksia lingvo uzas 7 deklinaciajn kazojn:

1. <i>nominativ</i>	(<i>žena</i> virino)
2. <i>genitiv</i>	(<i>ženy</i> de virino)
3. <i>dativ</i>	(<i>ženě</i> al virino)
4. <i>akuzativ</i>	(<i>ženu</i> virinon)
5. <i>vokativ</i>	(<i>ženo!</i> virino!)
6. <i>lokál</i>	(<i>ženě</i> pri virino)
7. <i>instrumentál</i>	(<i>ženou</i> per virino)

La nomoj de la kazoj esprimas nur ilian bazan funkcion, sed lige kun diversaj prepozicioj ili povas ricevi multajn aliajn signifojn. Ankaŭ unu prepozicio povas havi plurajn signifojn lige kun diversaj kazoj.

La substantivoj havas kvar deklinaciajn modelojn por la vira genro (*muž* viro, *pán* sinjoro, *hrad* kastelo, *stroj* maŝino), kvar por la ina (*žena* virino, *růže* rozo, *píseň* kanto, *kost* ostoj) kaj kvar por la neŭtra (*město* urbo, *kuře* kokido, *moře* maro, *stavení* konstruaĵo).

La adjektivoj ekzistas **malmolaj** kun finaĵoj **-ý** por la vira genro, **-á** por la ina kaj **-é** por la neŭtra (*mladý*, *mladá*, *mladé* juna), molaj kun finaĵo **-í** por ĉiuj tri genroj (*jarní* printempa) kaj posedaj, deriveblaj sole el substantivoj de viraj kaj inaj personoj (*otcův* patra, *matčin* patrino).

Personaj pronomoj havas ĉiu propran deklinacion, iuj pronomoj estas deklinaciataj kiel adjektivoj.

Bazaj numeraloj havas simpligitan deklinacion. Ekde numeralo kvin la nombrataj substantivoj havas genitivon: *čtyři chlapci* kvar knaboj; *pět chlapců* kvin knaboj (laŭvorte: kvin da knaboj).

La komparacio

La komparativo de adjektivoj formiĝas ekz. per la sufkso **-ší** kaj la superlativo ankoraŭ akceptas prefikson **nej-**:

1. <i>mladý</i>	juna
2. <i>mladší</i>	pli juna
3. <i>nejmladší</i>	la plej juna

La komparativo kaj superlativo estas komunaj por ĉiuj tri genroj, ĉar la sufikso **-ší** apartenas al mola deklinacio.

La adverboj deriviĝas el adjektivoj per finaĵo **-e** (aŭ **-ĉ**), ilia komparativo per sufikso **-eji** kaj la superlativo ankaŭ akceptas prefiskon **nej-**:

1. <i>mladĉ</i>	june
2. <i>mladĉji</i>	pli june
3. <i>nejmladĉji</i>	plej june

La konjugacio

Por la slavaj verbaj sistemoj estas tipa aspektisma karaktero kaj tiel nomataj aspekto-duopoj. Preskaŭ por ĉiu verba signifo ekzistas du verboj, el kiuj unu esprimas la agon en ĝia daŭro (aspekto de daŭro), la alia la saman agon en ĝia rezulto (aspekto de rezulto). Ekz. *psát/napsat* skribi, *brát/vzít* preni, *kupovat/koupít* aĉeti, *dĉlat/udĉlat* fari, *telefonovat/zatelefonovat* telefoni ktp. La verbo de daŭro ne diras, ĉu la ago estas sukcese kaj komplete finita aŭ ne, la verbo de rezulto male emfazas ĝuste la sukcesan kaj kompletan finiĝon de la ago. Ekzemple *skribi leteron* eblas traduki kiel *psát dopis* (esti skribanta leteron) aŭ kiel *napsat dopis* (esti skribinta leteron komplete). Laŭ la ĉeĥa terminologio la verboj de daŭro estas nomataj *nedokonavá* (*neperfektivaj*), la verboj de rezulto *dokonavá* (*perfektivaj*), sed en Esperanto eble pli konvenus la terminoj *imperpektaj* kaj *perfektaj*.

Nur la verboj de daŭro havas ĉiujn tri tempojn (preterita, prezenca, futura), dum la verboj de rezulto ne havas la prezencon, ĉar kio ĝuste nun okazas, tio ankoraŭ ne havas rezulton. Komplete ambaŭ verboj donas kvin tempojn: imperpektan preteriton, perfektan preteriton, imperpektan prezencon, imperpektan futuron kaj perfektan futuron.

La sistemon riĉigas ankoraŭ prefiksoj kaj sufiksoj: *psávát* skribadi, ofte skribi; *psávávát* tre ofte skribadi; *dopsat* finskribi; *dopisovat* finskribadi; *dopisovávát* tre ofte finskribadi ktp.

La ĉeĥaj infinitivoj finiĝas per **-t** (*koupít* aĉeti), escepte per **-ci** (*pĉci* baki). Ĉe konjugaciado ekzistas por ĉiu persono aparta formo, tial preskaŭ ne estas uzataj personaj pronomoj: *jsem* mi estas, *jsi* vi (ci) estas, *je* li/ŝi/ĝi estas, *jsme* ni estas, *jste* vi estas, *jsou* ili estas.

La prezencaj formoj estas simplaj, ne kunmetitaj (*píšu* mi skribas), sed ekzistas 5 klasoj de konjugaciado.

La preterito havas formon kompleksan, kiu konsistas el prezenco de la neregula helpverbo *být* (esti) kaj el tiel nomata preterita participo, kiu havas formojn viran (*psal* li skribis), inan (*psala* ŝi skribis), neŭtran (*psalo* ĝi skribis) kaj pluralajn (*psali* viroj skribis, *psaly* inoj skribis, *psala* neŭtroj skribis). Ekz. *psal jsem* mi estis skribanta (daŭro), *napsal jsem* mi estas skribinta (rezulto).

La futuro de perfektivaj verboj de rezulto havas formojn simplajn, fakte prezencajn en funkcio de futuro (*napišu* mi komplete skribos). La futuro de neperfektivaj

verboj de daŭro havas formojn kompleksajn, konsistantajn el futuro de la neregula helpverbo *být* (esti) kaj el infinitivo de la ĉefa verbo (*budu psát* mi skribos, mi estos skribanta).

La kondicionalo konsistas el la preterita participo kaj kondicionala formo de la helpverbo *být* (*psal bych* mi estus skribanta, *napsal bych* mi estus skribinta).

La volitivo estas uzata ĉe dua persono de ambaŭ nombroj kaj ĉe la unua persono plurala: *piš!* (ci) skribu! *pišme!* ni skribu! *pište!* (vi) skribu! *napiš!* *napište!* skribu (ĝisfine)! *napišme!* ni skribu (ĝis fine)! Ĉe aliaj personoj la ordono aŭ deziro estas esprimata per adverbo *at'* kun la prezenco: *at' pišu* mi skribu, *at' napišou* ili skribu (ĝisfine).

La **participoj aktivaj** estas praktike uzataj nur de verboj neperfektivaj kaj sole antaŭ substantivoj (*pišící chlapec* skribanta knabo). La aktivaj participoj perfektaj (diferencaj de la preteritaj!) aperas nur en malnova literaturo kaj nun estas sentataj kiel arkaikaj (*napsavši chlapec* skribinta knabo). En kompleksaj verbaj formoj kun la helpverbo *být* oni uzas la **pasivajn participojn**. De la neperfektivaj verboj formiĝas la tiel nomataj *estantaj pasivaj participoj*, de la verboj perfektivaj la *estintaj pasivaj participoj*. Ekzemploj: *dopis byl psán* la letero estis skribata, *dopis byl napsán* la letero estis skribita.

La **gerundioj** ekzistas, sed sentate arkaikaj, ili ne estas praktike uzataj. Ili havas tri formojn: viran, komunan inan kaj neŭtran, komunan pluralan (*piše, pišíc, pišíce* skribante; *napsav, napsavši, napsavše* skribinte).

La negativon kreas la prefikso **ne-**: *nejsem* mi ne estas, *nepišu* mi ne skribas, *nepiš!* ne skribu! En ĉeĥa frazo ĉiuj negacieblaj vortoj havas negacian formon: *nikdy nikomu nic neřeknu* neniam mi ion diros al iu (laŭvorte: **neniam** al **neniu** **nenion** mi **ne** diros). Ĉe du verboj du negacioj rezultigas pozitivon: *nemohu nepřijít* mi ne povas ne veni (= mi devas veni).

SUBSTANTIVOJ

Viraj

viro	sinjoro	maŝino	kastelo
------	---------	--------	---------

Singularo

1. muž	pán	stroj	hrad
2. muže	pána	stroje	hradu
3. muži, mužovi	pánu, pánovi	stroji	hradu
4. muže	pána	stroj	hrad

5. muži!	pane!	stroji!	hrade!
6. muži, mužovi	pánu, pánovi	stroji	hradu
7. mužem	pánem	strojem	hradem

Pluralo

1. muži, mužové	páni, pánové	stroje	hrady
2. mužů	pánů	strojů	hradů
3. mužům	pánům	strojům	hradům
4. muže	pány	stroje	hrady
5. muži! mužové!	páni! pánové!	stroje!	hrady!
6. mužích	pánech	strojích	hradech
7. muži	pány	stroji	hrady

Inaj

virino	rozo	kanto	osto
--------	------	-------	------

Singularo

1. žena	růže	píseň	kost
2. ženy	růže	písně	kosti
3. ženě	růži	písní	kosti
4. ženu	růži	píseň	kost
5. ženo!	růže!	písní!	kosti!
6. ženě	růži	písní	kosti
7. ženou	růží	písní	kostí

Pluralo

1. ženy	růže	písně	kosti
2. žen	růží	písní	kostí
3. ženám	růžím	písním	kostem
4. ženy	růže	písně	kosti
5. ženy!	růže!	písně!	kosti!
6. ženách	růžích	písních	kostech
7. ženami	růžemi	písněmi	kostmi

Neůtraj

urbo

maro

kokido

konstruaĵo

Singularo

1. město	moře	kuře	stavení
2. města	moře	kuřete	stavení
3. městu	moři	kuřeti	stavení
4. město	moře	kuře	stavení
5. město!	moře!	kuře!	stavení!
6. městě	moři	kuřeti	stavení
7. městem	mořem	kuřetem	stavením

Pluralo

1. města	moře	kuřata	stavení
2. měst	moří	kuřat	stavení
3. městům	mořím	kuřatům	stavením
4. města	moře	kuřata	stavení
5. města!	moře!	kuřata!	stavení!
6. městech	mořích	kuřatech	staveních
7. městy	moři	kuřaty	staveními

ADJEKTIVOJ

Malmolaj

juna (li)

juna (ŝi)

juna (ĝi)

Singularo

1. mladý	mladá	mladé
2. mladého	mladé	mladého
3. mladému	mladé	mladému
4. mladého	mladou	mladé
5. mladý!	mladá!	mladé!
6. mladém	mladé	mladém
7. mladým	mladou	mladým

Pluralo

1. mladí	mladé	mladá
2. mladých	mladých	mladých
3. mladým	mladým	mladým
4. mladé	mladé	mladá
5. mladí!	mladé!	mladá!
6. mladých	mladých	mladých
7. mladými	mladými	mladými

Molaj

printempa (li)

printempa (ŝi)

printempa (ĝi)

Singularo

1. jarní	jarní	jarní
2. jarního	jarní	jarního
3. jarnímu	jarní	jarnímu
4. jarního	jarní	jarní
5. jarní!	jarní!	jarní!
6. jarním	jarní	jarním
7. jarním	jarní	jarním

Pluralo

1. jarní	jarní	jarní
2. jarních	jarních	jarních
3. jarním	jarním	jarním
4. jarní	jarní	jarní
5. jarní!	jarní!	jarní!
6. jarních	jarních	jarních
7. jarními	jarními	jarními

PRONOMOJ

Singularo

mi	ci	li	ŝi	ĝi
1. já	ty	on	ona	ono
2. mě, mne	tebe	jeho, ho	jí	jeho, ho
3. mně, mi	tobě, ti	jemu, mu	jí	jemu, mu
4. mě, mne	tebe, tě	jeho, ho	ji	je, ho
5.	ty!			
6. mně	tobě	něm	ní	něm
7. mnou	tebou	jím	jí, ní	jím

Pluralo

ni	vi	ili (viroj)	ili (inoj)	ili (neŭtroj)
1. my	vy	oni	ony	ona
2. nás	vás	jich, nich	jich, nich	jich, nich
3. nám	vám	jim, nim	jim, nim	jim, nim
4. nás	vás	je, ně	je, ně	je, ně
5.	vy!			
6. nás	vás	jich, nich	nich	jich, nich
7. námi	vámi	jimi, nimi	jimi, nimi	jimi, nimi

Rimarkigo:

Ĉe la tria persono de ambaŭ nombroj la komenca **j**- ŝanĝiĝas post prepozicioj al **ň**- (skribate *ně-*, *ní-*, *ní-*), ekz. *do něho* en lin, en *ĝin*, *k nim* al ili, *s ní* kun ŝi k.s. La 6-a kazo estas uzata ĉiam kun iu prepozicio.

VERBOJ

A. Helpverbo

Infinitivo

být   **esti**

Prezenco

1. jsem	mi estas	jsme	ni estas
2. jsi	vi (ci) estas	jste	vi estas
3. je	li (ši, ĝi) estas	jsou	ili estas

Preterito

1. byl jsem	mi estis	byli jsme	ni estis
2. byl jsi	vi estis	byli jste	vi estis
3. byl	li estis	byli	ili estis

Futuro

1. budu	mi estos	budeme	ni estos
2. budeš	vi estos	budete	vi estos
3. bude	li estos	budou	ili estos

Kondicionalo

1. byl bych	mi estus	byli bychom	ni estus
2. byl bys	vi estus	byli byste	vi estus
3. byl by	li estus	byli by	ili estus

Volitivo

1. –		buďme	ni estu
2. buď	estu (ci)	buďte	estu (vi)
3. –			

B. Konjugacio de „aĉeti“:

Infinitivoj

neperfektiva: **kupovat** aĉeti (esti aĉetanta, provi aĉeti)
perfektiva: **koupit** aĉeti (havi aĉetite)

Prezenco (neperfektiva)

1. kupuji	mi aĉetas	kupujeme	ni aĉetas
2. kupuješ	vi aĉetas	kupujete	vi aĉetas
3. kupuje	li aĉetas (ŝi, ĝi)	kupují	ili aĉetas

Preterito neperfektiva (estis aĉetanta)

1. kupoval jsem	kupovali jsme
2. kupoval jsi	kupovali jste
3. kupoval	kupovali

Preterito perfektiva (rezulte aĉetis, estas aĉetinta)

1. koupil jsem	koupili jsme
2. koupil jsi	koupili jste
3. koupil	koupili

Futuro neperfektiva (estos aĉetanta)

1. **budu kupovat budeme kupovat**
2. **budeš kupovat budete kupovat**
3. **bude kupovat budou kupovat**

Futuro perfektiva (rezulte aĉetos, estos aĉetinta)

1. koupím	koupíme
2. koupíš	koupíte
3. koupí	koupí

Kondicionalo neperfektiva (estus aĉetanta)

1. kupoval bych	kupovali bychom
2. kupoval bys	kupovali byste
3. kupoval by	kupovali by

Kondicionalo perfektiva (rezulte aĉetus)

1. koupil bych	koupili bychom
2. koupil bys	koupili byste
3. koupil by	koupili by

Volitivo neperfektiva (aĉetu, estu aĉetanta)

1. –	kupujme! (ni)
2. kupuj! (ci)	kupujte! (vi)
3. –	

Volitivo perfektiva (rezulte aĉetu)

1. –	kupme! (ni)
2. kup! (ci)	kupte! (vi)
3. –	

Participo

kupující	aĉetanta	kupovaný	aĉetata
koupivší	aĉetinta	koupený	aĉetita

C. Konjugaciaj klasoj

La kvin koajugaciaj klasoj diferencas precipe per finaĵoj en prezenco (aŭ perfekta futuro, kiu estas prezenco en futura funkcio).

I	II	III	IV	V
porti	premi	kovri	planti	fari

Singularo

1. nesu	tisknu	kryji	sázím	dělám
2. neseš	tiskneš	kryješ	sázíš	děláš
3. nese	tiskne	kryje	sází	dělá

Pluralo

1. neseme	tiskneme	kryjeme	sázíme	děláme
2. nesete	tisknete	kryjete	sázíte	děláte
3. nesou	tisknou	kryjí	sázejí	dělají

Jak pracovat se slovníkem

Hesla jsou řazena abecedně podle kořenů bez ohledu na mluvnické koncovky (**abat/o** před **abatis/o**). Lomítko (/) se používá jako hnízdovací šev pro oddělení kořene a koncovky (**abel/o** včela), u víceslovných výrazů zastupuje spojku **nebo** (**akra okulo/orelo vŷbornŷ zrak/sluch**). Tilda (~) nahrazuje část před lomítkem hnízdového slova (**abel/o** včela ~**a** včelŷ = **abela** včelŷ). Uvnitř hesla jsou odvozeniny řazeny podle zvyklostŷ velkých esperantských slovníků: nejdřŷve zmĕnou koncovky (**labor/i** pracovat ~**a** pracovní ~**e** pracovnĕ ~**o** práce), potom přípony (~**aŷo** výrobek ~**isto** dĕlnŷk), pak složeniny s plnohodnotným slovem za hnízdovým kořenem (~**kapabla** prŷceschopnŷ ~**tago** pracovní den), pak následují předpony (**mal~i** lenořit) a nakonec složeniny s plnohodnotným slovem před hnízdovým kořenem (**hejm~o** domŷcŷ práce). Nĕkdy má odvozenina svou vlastní odvozeninu, která se klade za základnŷ výraz bez ohledu na abecedu, upřednostňuje se logika (**blind/a** slepŷ ~**igi** oslepit ~**iga** oslepujŷcŷ ~**ulo** slepec ~**ulejo** ŷstav pro nevidomĕ).

Přŷzvuk není oznamovŷn. V esperantu je zcela pravidelnŷ, vŷdŷy na sudĕ slabice od konce (např. **ka-bi-ne-to**, **ne-o-ko-lo-ni-a-lis-mo**), pŷiĕemž poslednŷ přŷzvuk na konci slova je hlavnŷ.

Vŷslovnost: ĕ = ĕ ; ĝ = dŷŷ ; ĥ = ch ; ŷ = ŷ ; ŝ = ŝ ; ů = **polohlŷska u**, jako např. ve slovech bouda, kolaudace, leukoplast. Je-lŷ samohlŷska **u** ve spojení **au**, **ou**, **eu** bez hŷĕku, ĕteme ji tedy jako samostatnou slabiku, např. tro-**u**-zi, pra-**u**-lo, ne-**u**-ti-la. Samohlŷska **i** nemĕkĕjŷ předchŷzejŷcŷ souhlŷsku: di ti ni. Vyslovujte jako ve slovech rŷdio, Tibet, nikl.

Tvorba slov

Slovnŷ zásoba se rozřŷiřuje neĕĕastĕji pŷejŷmŷnŷm slov z jinŷch jazyků, zvlŷřtĕ tzv. svĕtovŷch a z latiny, a odvozovŷnŷm slov pomocŷ předpon a přípon. Pŷejŷmajŷ jednoduchŷ esperantskŷ pravopis a esperantskĕ koncovky podle pravidel esperantskĕ mluvnic: **stevardo**, **neŷtrono**, **řekspiro**, **kaŷĕuko**, **moderna**, **konversacii**. Pŷitom je tŷeba dŷvat pozor na tzv. faleřnĕ pŷŷtĕle: **trafiko** = doprava, **pensisto** = mudrlant. Zmĕnou nebo pŷŷdŷnŷm mluvnickŷch koncovek mŷžeme mĕnit slovnŷ druhy: **patro** otec, **patra** otcovskŷ, **patre** otcovsky; **martelo** kladivo, **marteli** buřit kladivem; **riĕa** bohatŷ, **riĕe** bohatĕ, **riĕi** oplŷvat bohatstvŷm, **riĕo** bohatost; **du** dvĕ, **duo** dvojka, **dua** druhŷ, **due** za druhĕ. Zŷkladnŷ kmen stojŷ vŷdŷy na konci slova: **skribmařino** psacŷ stroj, **mařinskribo** strojovĕ pŷsmo; **taglaboro** dennŷ práce, **labortago** pracovní den.

Seznam zkratek

<i>aj.</i>	a jiné	<i>nám.</i>	námornictvo
<i>anat.</i>	anatomie	<i>např.</i>	například
<i>ap., apod.</i>	a podobně	<i>nevh.</i>	nevhodně
<i>arch.</i>	architektura	<i>neol.</i>	neologismus, novotvar
<i>bioch.</i>	biochemie	<i>obch.</i>	obchod
<i>biol.</i>	biologie	<i>odb.</i>	odborný výraz
<i>bot.</i>	botanika	<i>opt.</i>	optika, fotografie
<i>div.</i>	divadelnictví	<i>polit.</i>	politika
<i>dopr.</i>	doprava	<i>polygr.</i>	polygrafie
<i>ekon.</i>	ekonomie	<i>práv.</i>	právnictví
<i>el., eltech.</i>	elektrotechnika	<i>přen.</i>	přeneseně
<i>esp.</i>	esperantologie	<i>psych.</i>	psychologie
<i>expr.</i>	expresivní výraz	<i>sděl.</i>	sdělovací technika
<i>fil.</i>	filozofie	SI	Mezinárodní soustava jednotek
<i>fin.</i>	finance, peněžnictví	<i>slang.</i>	slangový výraz
<i>fot.</i>	fotografie	<i>sport.</i>	sportovní výraz
<i>fyz.</i>	fyzika	<i>stav.</i>	stavebnictví
<i>fyziol.</i>	fyziologie	<i>t</i>	přechodné sloveso
<i>geol.</i>	geologie	<i>t.</i>	také
<i>hist.</i>	historie	<i>tech.</i>	technika
<i>hovor.</i>	hovorový výraz	<i>text.</i>	textilnictví
<i>hud.</i>	hudba	<i>tel.</i>	telefon(ie)
<i>hvězd.</i>	hvězdářství	<i>těl.</i>	tělovýchova
<i>chem.</i>	chemie	<i>tn</i>	přechodné i nepřechodné sloveso
<i>inf.</i>	informatika	<i>um.</i>	umění
<i>jaz.</i>	jazykověda, gramatika	<i>v.</i>	viz
<i>kniž.</i>	knižní výraz	<i>voj.</i>	vojenství
<i>kuch.</i>	kuchařství	<i>v.t.</i>	viz také
<i>lék.</i>	lékařství, farmacie	<i>vulg.</i>	vulgární výraz
<i>let.</i>	letectví	<i>zahr.</i>	zahradnictví
<i>lit.</i>	literatura	<i>zast.</i>	zastaralý výraz
<i>mat.</i>	matematika	<i>zeměd.</i>	zemědělství
<i>met.</i>	meteorologie	<i>zeměp.</i>	zeměpis
<i>min.</i>	mineralogie	<i>zool.</i>	zoologie
<i>mytol.</i>	mytologie	<i>zvl.</i>	zvláště
<i>n</i>	nepřechodné sloveso	<i>žel.</i>	železniční technika
<i>n.</i>	nebo		
<i>náb.</i>	náboženství		

Mallongigoj

<i>aj.</i>	kaj aliaj	<i>náb.</i>	religio
<i>anat.</i>	anatomio	<i>nám.</i>	maraferoj
<i>arch.</i>	arkitekturo	<i>např.</i>	ekzemple
<i>biol.</i>	biologio	<i>nevh.</i>	maltaŭge
<i>bot.</i>	botaniko	<i>obch.</i>	komerco
<i>div.</i>	teatro	<i>odb.</i>	fakesprimo
<i>dopr.</i>	trafiko	<i>opt.</i>	optiko, fotografado
<i>ekon.</i>	ekonomio	<i>polit.</i>	politiko
<i>eltech.</i>	elektrotekniko	<i>polygr.</i>	poligrafio
<i>esp.</i>	esperantologio	<i>práv.</i>	juro
<i>expr.</i>	emocia esprimo	<i>přen.</i>	figursence, metafore
<i>fil.</i>	filozofio	<i>sděl.</i>	komunikiloj
<i>fyz.</i>	fiziko	<i>slang.</i>	slango
<i>fyziol.</i>	fiziologio	<i>sport.</i>	sporto
<i>geol.</i>	geologio	<i>stav.</i>	konstruado
<i>hist.</i>	historio	<i>t</i>	transitiva verbo
<i>hovor.</i>	popolesprimo	<i>t.</i>	ankaŭ
<i>hud.</i>	muziko	<i>tech.</i>	tekniko
<i>hvězd.</i>	astronomio	<i>text.</i>	tekstilaferoj
<i>chem.</i>	kemio	<i>těl.</i>	korpedukado
<i>inf.</i>	informadiko	<i>tn</i>	transitiva kaj netransitiva verbo
<i>jaz.</i>	lingvistiko	<i>um.</i>	arto
<i>kniž.</i>	skribe uzata	<i>voj.</i>	militaferoj
<i>kuch.</i>	kuchaŝtví	<i>vulg.</i>	vulgaraĵo, malecaĵo
<i>lék.</i>	medicino, farmacio	<i>zahr.</i>	hortikulturo, ĝardenkulturo
<i>let.</i>	flugado, aviado	<i>zast.</i>	malnoviĝinta esprimo
<i>lit.</i>	literaturo	<i>zeměd.</i>	terkulturo
<i>mat.</i>	matematiko	<i>zeměp.</i>	geografio
<i>met.</i>	meteorologio	<i>zool.</i>	zoologio
<i>mytol.</i>	mitologio	<i>zvl.</i>	precipe
<i>n</i>	netransitiva verbo	<i>žel.</i>	fervojo

Předpony a přípony

Předpony

- bo-** spřízněnost sňatkem: **patro** otec, **bopatro** tchán, **fratino** sestra, **bofratino** švagrová; **parenc**o příbuzný, **boparenc**o příbuzný získaný sňatkem, zešvagřený;
- dis-** rozptýlení, rozluka, oddělení, rozdělení: **ĵeti** hodit, **disĵeti** rozhodit; **vojo** cesta, **disvojo** rozcestí; **disa** rozptýlený;
- ek-** začátek nebo krátkodobost děje: **tremi** chvět se, **ektremi** zachvět se; **eki** začít (se);
- eks-** osoba bývalého postavení: **eksministro** bývalý ministr; **eksa** bývalý; **eksigi** zprostit (úřadu); **eksiĝi** zbavit se úřadu;
- for-** odstranění: **sendi** poslat, **forsendi** odeslat; **for** pryč, **fora** vzdálený, **forigi** odstranit;
- ge-** dvojice nebo skupina osob obojího pohlaví, párek zvířat: **patro** otec, **gepatroj** rodiče; **lernanto** žák, **gelernantoj** žáci a žákyně; **geiĝi** pářit se;
- mal-** pravý opak: **amiko** přítel, **malamiko** nepřítel; **ami** milovat, **malami** nenávidět; **longa** dlouhý, **mallonga** krátký;
- mis-** porušení, nedokonalost: **kompreno** porozumění, **miskompreno** nedorozumění; **uzi** použít, **misuzi** zneužít; **misa** chybný, nevhodný, **mise** chybně, nesprávně;
- pra-** časová odlehlost, starobylost: **avo** děd, **praavo** praděd; **arbaro** les, **praarbaro** prales; **praa** primitivní, pravěký; **praulo** prapředek;
- re-** opakování nebo zpětný pohyb: **doni** dát, **redoni** vrátit; **brilo** zář, **rebrilo** odlesk; **ree** opět; **reen** zpět;

Přípony **dis-**, **ek-**, **for-**, **mis-**, **re-** se nazývají **prefiksoidoj** = nepravé předpony.

Přípony

- aĉ-** zhoršení významu: **domo** dům, **domaĉo** chatrč, barabizna; **aĉa** ošklivý; **aĉularo** lůza;
- eg-** zvětšení; **pordo** dveře, **pordego** brána, vrata; **gaja** veselý, **gajega** bujarý; **ridi** smát se, **ridegi** řehtat se, chechtat se; **ega** ohromný, **ege** velice, ohromně;
- et-** zdrobnění, zeslabení: **rivero** řeka, **rivereto** říčka; **dormi** spát, **dormeti** dřímat; **ruĝa** červený, **ruĝeta** načervenalý; **eta** drobný, **etulo** osoba malého vzrůstu, zvl. dítě, robě, drobeček;
- um-** přípona bez určitého významu; používá se tehdy, není-li jiná vhodná přípona: **kolo** krk, **kolumo** límeček; **plena** plný, **plenumi** splnit, vyhovět; **akvo** voda, **akvumi** zalévat, kropit.

Další přípony jsou gramaticky považovány spíše za samostatné kořeny slov a nazývají se **sufikoidoj** = nepravé přípony. Jsou to především tyto:

- ad-** trvání nebo opakování děje: **kuri** běžet, **kuradi** běhat, **kurado** běhání;
- aĵ-** konkrétní věc charakterizovaná tím, co vyjadřuje kořen: **tolo** plátno, **tolaĵo** plátěný výrobek; **nova** nový, **novaĵo** novin(k)a; **aĵo** věc;
- an-** obyvatel, stoupenec, člen: **klubo** klub, **klubano** člen klubu; **Prago** Praha, **Pragano** Pražan; **la sama ideo** táž myšlenka, **samideano** stoupenec téže myšlenky, esperantista;
- ar-** soubor, skupina jako nový hromadný pojem: **arbo** strom, **arbaro** les; **vorto** slovo, **vortaro** slovník, **aro** soubor, množina, dav, zástup;
- ĉj-** zdobňuje mužská jména, přičemž lze jejich kořen zkrátit: **Johano** Jan, **Johanĉjo** Jeník, **Jozefo** Josef, **Joĉjo** Pepík, Honzík; **patro** otec, **paĉjo** tatínek;
- abl-** pasivní možnost: **vidi** vidět, **videbla** viditelný; **kredi** věřit, **kredeble** pravděpodobně; **eblo** možnost, **ebla** možný;
- ec-** vlastnost jako abstraktum: **juna** mladý, **juneco** mladost, mládí; **frato** bratr, **frateco** bratrství;
- ej-** místo, dějiště, stanoviště: **lerni** učit se, **lernejo** škola; **eniri** vejít, **enirejo** vchod; **tombo** hrob, **tombejo** hřbitov;
- em-** sklon k něčemu: **plori** plakat, **plorema** plačtivý; **dormi** spát, **dormema** ospalý, **dormemo** ospalost;
- end-** pasivní nutnost: **skribi** psát, **skribenda (io)** (co) má být napsáno; **pagi** platit, **pagenda** splatný;
- er-** částice nějakého celku: **neĝo** sníh, **neĝero** sněhová vločka; **mono** peníze, **mone-ro** peníz, mince; **ero** částice;
- estr-** vedoucí, představený: **labori** pracovat, **laborestro** předák; **imperio** říše, **imperiestro** císař; **estri** vést, řídit; **estro** vedoucí, šéf;
- id-** potomek, mláďe: **reĝo** král, **reĝido** kralevic, princ; **ĉevalo** kůň, **ĉevalido** hříbě; **idaro** potomstvo;
- ig-** učinit někoho nějakým, uvést někoho v nějaký stav, přimět někoho k vykonání nějaké činnosti: **blinda** slepý, **blindigi** oslepit; **dormi** spát, **dormigi** uspat; **kudri** šít, **kudrigi** dát ušít; **sidi** sedět, **sidigi** posadit (*někoho*), **sidigi sin** posadit se;
- iĝ-** stát se: **blinda** slepý, **blindigi** oslepnout; **sidi** sedět, **sidigi** usednout; **fari** činit, dělat, **fariĝi** stát se;
- il-** nástroj, prostředek, ústrojí: **plugi** orat, **plugilo** pluh; **flug** letět, létat, **flugilo** křídlo; **ŝlosi** zamykat, **ŝlosilo** klíč; **ilaro** náčiní;
- in-** ženské pohlaví: **viro** muž, **virino** žena; **instruisto** učitel, **instruistino** učitelka; **cervo** jelen, **cervino** laň;
- ind-** hodný něčeho: **laŭdi** chválit, **laŭdinda** chvályhodný; **ridi** smát se, **ridinda** směšný;

- ing- předmět/nástrčka k držení/vsunutí: **plumo** pero, **plumingo** násadka (*pera*); **glavo** meč, **glavingo** pochva (*meĉe*); **kandelo** svíce, **kandelingo** svícen; **piedo** noha, **piedingo** třmen;
- ism- hnutí, směr (*ideový*), nauka: **kristano** křesťan, **kristanismo** křesťanství; **Esperanto** esperanto, **esperantismo** esperantské hnutí; **romantikismo** romantismus;
- ist- osoba zabývající se nějakou činností z povolání nebo trvale: **ĝardeno** zahrada, **ĝardenisto** zahradník; **labori** pracovat, **laboristo** dělník, pracující;
- nj- zdobňuje ženská jména, přičemž lze kořen krátit: **Maria** Marie, **Manjo** Mařenka; **onklino** teta, **onjo** tetička; **avino**, **avinjo** babička;
- uj- schránka, strom nebo keř (poskytující určité plody), u jmen národů jejich země: **mono** peníze, **monujo** peněženka; **pomo** jablko, **pomujo** jabloň; **ruso** Rus, **Rusujo** Rusko;
- ul- osoba té vlastnosti, kterou vyjadřuje kořen: **juna** mladý, **junulo** mladík, **junulino** dívka, **maljunulo** stařec; **antaŭ** před, **antaŭulo** předek, předchůdce; **ulo** chlap, individuum; **ulino** ženská, ženština.

Krátký přehled mluvnice

Abeceda a názvy písmen

a a	g go	k ko	s so
b bo	ĝ ĝo	l lo	ŝ ŝo
c co	h ho	m mo	t to
ĉ ĉo	ĥ ĥo	n no	u u
d do	i i	o o	ŭ ŭo
e e	j jo	p po	v vo
f fo	ĵ ĵo	r ro	z zo

Výslovnost:

ĉ = ĉ ĉampiono, feliĉa, ĉu
g = dž partiĝi, oranĝo, Ĝenevo

ĥ = ch eĥo, mariĥuano, ĉeĥa

ĵ = ž ĵudo, ĵurnalo, objektivita

ŝ = š marŝi, paraŝuto, ŝerci

ŭ = polohláska odpovídající českému u ve slovech bouda, kolaudace, leukoplast. Je-li samohláska u ve spojení au, ou, eu bez háčky, čteme ji tedy jako samostatnou slabiku, např. tro-u-zi, pra-u-l-o, ne-u-ti-la.

Samohláska **i** neměkčí předcházející souhlásku: di ti ni. Vyslovujte jako ve slovech rádio, Tibet, nikl, diplomat.

vyslov

ĉampiono, feliĉa, ĉu
partydži, orandžo,
dženevo,
echo, marichuano,
čecha,
žudo, žurnalo,
obžektyva
marŝi, paraŝuto, ŝerci

Přízvuk

není označován. V esperantu je zcela pravidelný, hlavní přízvuk je vždy na předposlední slabice. U mnohoslabičných slov lze hovořit o vedlejší přízvuku, který klademe na čtvrtou a každou další sudou slabiku od konce, např.: **kabineto**, **interkontinentala**

Člen

V esperantu existuje pouze určitý člen LA, který je společný pro všechny rody a obě čísla: La knabo (ten) chlapec, la knabino (ta) dívka, la knaboj (ti) chlapi. Používá se obdobně jako určitý člen v germánských a románských jazycích. Neurčitý člen není. Chceme-li zdůraznit neurčitost, použijeme neurčitého zájmena **iu** nebo **ia**.

Amiko skribas.	Přítel píše.
Iu amiko skribas.	Přítel píše. (nějaký, neznámý)
La amiko skribas.	(Ten) přítel píše.
La suno brilas.	Slunce září.

Určitý člen *la* se používá nejčastěji, mluvíme-li o osobě nebo věci obecně známé nebo opakovaně.

Nepravidelnost národních jazyků se stovkami pravidel a tisícerými výjimkami vyjadřuje esperanto několika jednoduchými pravidly:

Podstatná jména mají v jednotném čísle koncovku **-o**, v množném **-oj**. Jedinou koncovku přijímá ve 4. pádě: **-on**, **-ojn**. Ostatní pády se vyjadřují pomocí předložek:

1. amiko	přítel	1. amikoj	přátelé
2. de amiko	přítele	2. de amikoj	přátel
3. al amiko	příteli	3. al amikoj	přátelům
4. amikon	přítele	4. amikojn	přátele
5. amiko!	příteli!	5. amikoj!	přátelé!
6. pri amiko	o příteli	6. pri amikoj	o přátelích
7. kun amiko	s přítelem	7. kun amikoj	s přáteli

Přídavná jména končí v jednotném čísle na **-a** a přijímají stejné koncovky jako podstatná jména. Stejně tak i osobní zájmena:

Mia kara amiko. Můj drahý přítel. **Miaj karaj amikoj.** Mí drazí přátelé. **Miajn karajn amikojn.** Mé drahé přátele. **Pri miaj karaj amikoj.** O mých drahých přátelích. Stupňování přídavných jmen: **klara** drahý, **pli kara** dražší, **(la) plej kara** nejdražší.

Osobní zájmena: **mi** já, **(ci)** ty, **li** on, **ŝi** ona, **ĝi** ono, **ni** my, **vi** vy, **ili** oni, ony, ona. V esperantu se vyká. 2. osoby jednotného čísla se používá výjimečně, např. v básni.

Slovesa

Infinitiv sloves končí vždy na **-i**: **skribi**. Při časování nahrazujeme tuto koncovku příslušným tvarem:

Přítomný čas:

mi skribas	píši	ni skribas	píšeme
vi skribas	píšeš	vi skribas	píšete
li (ŝi, ĝi) skribas	píše	ili skribas	píší

Osobní zájmeno nebo jinak vyjádřený podmět nesmí chybět, neboť tvar slovesa se u jednotlivých osob a čísel nemění.

Minulý čas

mi skribis	psal jsem	ni skribis	psali (y, a) jsme
vi skribis	psal jsi	vi skribis	psali (y, a) jste
li (ŝi, ĝi) skribis	psal (a, o)	ili skribis	psali (y, a)

Budoucí čas

mi skribos	budu psát (napíši)	ni skribos	budeme psát
vi skribos	budeš psát	vi skribos	budete psát
li (ŝi, ĝi) skribos	bude psát	ili skribos	budou psát

Podmiňovací způsob

mi skribus	psal bych	ni skribus	psali(y) bychom
vi skribus	psal(a, o) bys	vi skribus	psali(y) byste
li (ŝi, ĝi) skribus	psal(a, o) by	ili skribus	psali(y) by

Rozkazovací způsob

skribu!	(na)piš!, (na)pište!
li skribu	ať (na)piše
ni skribu	(na)pišme

Kromě uvedených osobních zájmen existuje v esperantu neurčité osobní zájmeno **oni**:
oni skribus píše se, někdo píše   **oni diras**   říká se, někdo říká

Časování se zvrtným zájmenem „se“:

mi lavas min	myji se	ni lavas nin	myjeme se
vi lavas vin	myješ se	vi lavas vin	myjete se
li (ŝi, ĝi) lavas sin	myje se	ili lavas sin	myjí se

Rozlišujte:

ŝi lavas sin	myje se
ŝi lavas ŝin	myje ji (tj. nějakou jinou ženu)

Složené tvary slovesné jsou v esperantu tvořeny tvary pomocného slovesa **esti** (být) a příponami **-anta**, **-inta**, **-onta** u slovesného rodu činného a příponami **-ata**, **-ita**, **-ota** u slovesného rodu trpného. Tyto participiální tvary jsou v esperantu používány daleko častěji než v češtině a nemáme ke všem ekvivalentní české výrazy. Někdy si musíme pomoci opisnými tvary. Upřesňuje se jimi vzájemný časový vztah děje, časová posloupnost.

mi estas skribanta	píši (právě teď)
mi estis skribanta	psal jsem (právě)
mi estos skribanta	pak budu psát

mi estas skribinta	psal jsem (vyjadřuje děj před současností)
mi estis skribinta	již jsem měl napsáno; dopsal jsem
mi estos skribinta	(až) napíši; (až) budu mít napsáno

mi estas skribonta	budu psát; právě teď napíši; hodlám napsat
mi estis skribonta	hodlal jsem napsat/psát (po skončení jiného děje)
mi estos skribonta	(potom) se rozhodnu napsat; (pak) napíši

letero estas skribata	dopis je psán
letero estis skribata	dopis byl psán
letero estos skribata	dopis bude psán

letero estas skribita	dopis je napsán (= událo se před současností)
letero estis skribita	dopis byl napsán
letero estos skribita	dopis bude napsán

letero estas skribota	dopis (pak) bude napsán; dopis má být napsán (po jiném ději)
------------------------------	--

letero estis skribota	dopis měl být napsán
letero estos skribota	až bude žádoucí, aby byl dopis napsán

Tvary **-anta**, **-inta**, **-onta**, **-ata**, **-ita**, **-ota** mohou být použity samostatně jako přídavná jména slovesná: **amanta patrino** milující matka, **amata bebo** milované děťátko, **pasinta monato** minulý měsíc, **venonta dimanĉo** příští neděle, **benata faro** pozhnaný čin, **pagota ĉeko** splatný šek.

Všechny předchozí tvary lze též použít v podmiňovacím a rozkazovacím způsobu, např.:

mi estus skribanta	psal bych (v současnosti s jiným dějem)
letero estus skribata	dopis by byl psán
letero estus skribota	dopis by měl být napsán
la letero estu skribita	ať je ten dopis (už) napsán

Číslovky

0 nulo		nula	nulový
1 unu	11 dek unu	unua	první
2 du	12 dek du	dua	druhý
3 tri	19 dek naŭ	sesdek-sepa	šedesátý sedmý
4 kvar	20 dudek	cent-oka	stý osmý
5 kvin	21 dudek unu	unuo	jednička
6 ses	95 naŭdek kvin	sepdeko	sedmdesátka
7 sep	100 cent	unue	za první
8 ok	333 tricent tridek tri	duopo	dvojice, pár
9 naŭ	1000 mil	triopo	trojice
10 dek	2345 dumil tricent kvardek kvin	triopo	po třech

Příslovce

Převážná většina příslovcí je odvozena od přídavných jmen záměnou koncového **-a** za **-e**. Neodvozená nazýváme primitivní:

bona dobrý **bone** dobře, **en** v **ene** uvnitř, **morgaŭ** zítra

Stupňování je shodné se stupňováním přídavných jmen: **malbone** špatně **pli malbone** hůře **plej malbone** nejhůře.

Spojky a částice

Používání spojek souřadících i podřadících je obdobné jako v češtině. Příklady a několik zvláštností: **kaj a**; **kaj li kaj lia edzino ne konsentas** jak on, tak i jeho manželka nesouhlasí; **eĉ** dokonce i, ba i; **nek ani**; **nek mi**, **nek vi** ani já, ani ty; **eĉ ne** ani; **mi vidas eĉ ne unu floron** nevidím ani jednu květinu.

Zápor

U předchozího příkladu jste si mohli povšimnout, že zápor je vyjádřen pouze jediným záporným výrazem. Podobně: **Li neniam faris ion similan**. Nikdy nic podobného neudělal (doslova: nikdy udělal něco podobného). Druhý zápor by v esperantu znamenal popření

prvního: **Li ne faris nenion** neznamená tedy „nic nedělal“, ale popření tvrzení, že by nic nedělal, tedy asi „přece jen něco dělal“.

Korelativa

Zájmeno nebo příslovce	neurčité	ukazovací	tázací a vztažné	zevšeobecnū- jící	záporné
osoba (věc)	IU někdo	TIU ten, ta, to	KIU kdo, co	ĈIU každý	NENIU nikdo
některý		onen, ona, ono		který	žádný
vlastnost	IA nějaký	TIA takový	KIA jaký	ĈIA všeliký, všeho druhu	NENIA žádný
věc	IO něco, cosi	TIO to	KIO co	ĈIO vše	NENIO nic
vztažnost	IES něčí	TIES toho, onoho	KIES čí	ĈIES každého	NENIES nikoho, ničí
místo	IE někde	TIE tam	KIE kde	ĈIE všude	NENIE nikde
čas	IAM někdy	TIAM tehdy	KIAM kdy(ž)	ĈIAM vždy	NENIAM nikdy
příčina	IAL kvůli něčemu	TIAL proto	KIAL proč	ĈIAL z každého důvodu	NENIAL z žádného důvodu
způsob	IEL nějak, jaksi	TIEL tak	KIEL jak	ĈIEL každým zpū- sobem	NENIEL žádným zpū- sobem
množství	IOM trochu	TIOM tolik	KIOM kolik	ĈIOM všechno (množství)	NENIOM nic (z množství)

Slovní zásoba se rozšiřuje nejčastěji přejímáním slov z jiných jazyků, zvláště tzv. světových a z latiny (případně řečtiny), a odvozováním slov pomocí předpon a přípon. Slova přejímají jednoduchý esperantský pravopis a esperantské koncovky podle pravidel esperantské mluvnice: **stevar**do, **neŭtr**ono, **Ŝek**spiro, **kaŭ**ĉuko, **mod**erna, **kon**versacii. Přitom je třeba dávat pozor na tzv. falešné přátele: **tra**fiko = doprava, **pen**sisto = myslitel, mudrlant. Změnou nebo přidáním mluvnických koncovek můžeme měnit slovní druhy: **pat**ro otec, **pat**ra otcovský, **pat**re otcovsky; **mar**telo kladivo, **mar**тели bušit kladivem; **ri**ĉa bohatý, **ri**ĉe bohatě, **ri**ĉi oplývat bohatstvím, **ri**ĉo bohatost; **du** dvě, **duo** dvojka, **du**a druhý, **du**e za druhé. Základní kmen stojí vždy na konci slova: **skrib**maŝino psací stroj, **ma**ŝinskribo strojové písmo; **tag**laboro denní práce, **lab**ortago pracovní den. Kromě oficiálních předpon a přípon se slovní zásoba rozšiřuje dalšími příponami a předponami a i jinak, např. předložkami.

Seznam použité literatury

Literatura v esperantu

- BAVANT, Marc. *Matematika vortaro kaj oklingva leksikono*. Dobřichovice (Prago): KAVA-PECH, 2003. ISBN 80-85853-65-5.
- BEDNAŘÍK, Aleš. *Česko-esperantský technický slovník*. (strojopis), ĈEA (EK Brno), 1987
- Biblio: Ekumena eldono (IKUE-KELI)*. X. vyd. Dobřichovice (Prago): KAVA-PECH, 2006. ISBN 80-85853-90-6
- CINK, Josef. *Česko-esperantská frazeologie*. X. vyd. Brno: SILE, 2013. ISBN 978-80-7392-206-1
- CSISZÁR, Ada a Kálmán KALOCSAY. *6000 frazeologiaj esprimoj hungaraj-esperantaj*. X. vyd. HEA, Budapest, 1975.
- Fervoja terminaro, Esperanto-český, český-esperanto*. UIC Railway Dictionary – I.F.E.F. terminara komisiono, 1. vyd. Budapest: MÁV Rt, 1997. ISBN nemá
- HRADIL, Josef. *Esperanta Medicina Terminaro*. X. vyd. Praha: Medicinista Sekcio de la Ĉeĥa Esperanto Asocio, 1979.
- CHCERPILLOD, André. *Konciza etimologia vortaro*. Represo de la unua eldono. Roterdamo: UEA, 2007. ISBN 978 92 9017 082 2
- CHERPILLOD, André. *Nepivaj vortoj*. Courgenard: Eldono de la aŭtoro, 1988. ISBN 2-906134-05-8
- KRAUSE, Erich-Dieter. *Großes Wörterbuch Deutsch-Esperanto*. X. vyd. Hamburg: Buske, 2007. ISBN 978-3-87548-466-3
- KRAUSE, Erich-Dieter. *Großes Wörterbuch Esperanto-Deutsch*. X. vyd. Hamburg: Buske, 1999. ISBN 3-87548-193-3
- LE PUIL, Jacques a Jean-Pierre DANVY. *Grand Dictionnaire Français-Esperanto*. X. vyd. Paris: France-Espéranto, 1992. ISBN 2-9507376-0-9
- MÉSZÁROS, Béla. *Oklingva nomaro de eŭropaj birdoj*. X. vyd. Debrecen: HEA, 1980. ISBN 963 571 096 8
- MINNAJA, Carlo. *Vocabolario Italiano-Esperanto*. X. vyd. Milano: CoEdEs, 1996. ISBN 88-85872-05-0
- NEVELSTEEN, Yves. *Komputeko – prikomputila terminokolekto*, 2. vyd. Partizánské: ESPERO, 2012. ISBN 978-80-89366-14-9.

- PLUHAŘ, Zdeněk. *Chemický slovník esperantsko-český a česko-esperantský, Ĥemia Vortaro Esperanta-Ĉeĥa kaj Ĉeĥa-Esperanta*. Dobřichovice: KAVA-PECH, 2009. ISBN 978-80-87169-10-0.
- PORTMANN, Doug a Donald ROGERS. *Kemia kaj scienc-teknika vortaro. Esperanta-angla-germana*. X. vyd. Naperville, Eldonita de D.P., 1993. ISBN nemá
- Poŝatlaso de la mondo*. Praha: Kartografie, 1971.
- TRAXLER, Karel. *Česko-esperantský právníký slovník*. Praha: ĈEA, 1986
- TRAXLER, Karel. *Esperantsko-český právníký slovník*. Praha: ĈEA, 1986
- ULJAKY-NAGY, Tibor. *La sporta lingvo en Esperanto*. X. vyd. Budapest: HEA, 1972.
- VATRÉ, Henri. *Neologisma glosaro*. X. vyd. Saarbrücken: ARTUR E. ILTIS, 1989. ISBN 3-927613-07-X ISSN 0936-0972
- WARINGHIEN, G. et al. *Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto 2005*. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda, 2005. ISBN 2-9502432-8-2.
- WARINGHIEN, G. et al. *Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto*. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda, 1970.
- WERNER, Jan. *Matematika vortaro Esperanta-ĉeĥa-germana*. 1. vyd. Brno: Vlastní vydání, 1990.
- YAMAZOE Saburoo. *Angla-Esperanta medicina terminaro*. 1. vyd. Kraków: UMEA SHINODA-KURACEJO, 2001. ISBN 83-908748-1-4

Literatura v češtině

- Bibli svatá*, podle posledního vydání kralického z roku 1613, Biblická společnost československá, Praha, 1951
- Bible*, ekumenický překlad, Praha: Ekumenická rada církví, 1985.
- Co je co, příručka pro každý den. 1. až 3. díl*. 1. vyd. Praha: Pressfoto – vydavatelství ČTK, 1973-1984.
- ČERNÝ, Walter a Karel DRCHAL. *Průvodce přírodou – Ptáci*. 6. vyd. Praha: Aventium, 2001. ISBN 80-7151-185-4
- DUBSKÝ, Josef. *Španělsko-český slovník*. 3. přepracované vyd. Praha: SPN, 1978.
- Encyklopédia zeme*. 2. opravené vyd. Bratislava: Obzor, 1985.
- FOUILLOUX, Danielle et al. *Slovník biblické kultury*. Přeložili Jan BINDER et al. Praha: EWA EDITION, 1992. ISBN 80-900175-7-6.
- FRANK, Stanislav. *Velký obrazový atlas ryb*. X. vyd. Praha: Artia, 1972.

- HAGARA, L., V. ANTONÍN a J. BAIER. *Velký atlas hub*. 1. české vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN 80-7360-334-9
- HAIŠ, Karel a Břetislav HODEK. *Velký anglicko-český slovník. 1.–3. díl*. 1. vyd. Praha: SPN, 1984.
- HRDINA, Radomír, Zdeněk FENDRICH, Vratislav HRDINA, Peter VIŠŇOVSKÝ a Jiří VLČEK. *Farmakologický slovník*. Praha: MAXDORF, 1997. ISBN 80-85800-42-X.
- HURYCH, Václav a Ernest MIKULÁŠ. *Sadovnická dendrologie*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1973.
- Ilustrovaný atlas světa pro nové století*. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 1999. ISBN 80-86196-08-9
- Ilustrovaný encyklopedická slovník, I.–III. díl*. Praha: Academia, 1980–1982.
- IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, Mária a Zuzana MANÍKOVÁ. *Slovník cudzích slov*. 2. revidované vyd. Bratislava: SPN, 1983.
- JAKRLOVÁ, Jana a Jaroslav PELIKÁN. *Ekologický slovník terminologický a výkladový*. Praha: Fortuna, 1999. ISBN 80-7168-644-1.
- KÁBRT, Jan, KUCHARSKÝ, Pavel, SCHAMS, Rudolf, VRÁNEK, Čestmír, WITTICHOVÁ, Drahomíra, ZELINKA, Vojtěch. *Latinsko-český slovník*. 2. doplněné vyd. Praha: SPN, 1970.
- KRAUSE, Jiří et al. *Nový akademický slovník cizích slov A–Ž.*, 1. vyd. 2005, dotisk 2008, 2009, 2011, 2014 Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-1415-3
- LINHART, Jiří et al. *Slovník cizích slov pro nové století*. Litvínov: Dialog, 2005. ISBN 80-85843-61-7.
- LYER, Stanislav. *Česko-francouzský slovník (2. díly)*. 1. vyd. Praha: SPN, 1987
- LYER, Stanislav. *Francouzsko-český slovník*. 1. vyd. Praha: SPN, 1972.
- Malá ilustrovaná encyklopedie*. X. vyd. Praha: Encyklopedický dům, 1999. ISBN 80-86044-12-2
- Masarykův slovník naučný. I.–VII. díl*. Praha: Československý kompas, 1925–1933.
- Naučný slovník zemědělský, 1.–13. díl*. Praha: Ústav vědeckotechnických informací pro zemědělství, 1966-1992. ISBN 80-209-0239-2.
- PAROUBKOVÁ, Jarmila. *Lékařský slovník anglicko-český, česko-anglický*. 2. vyd. Praha: AVICENUM, 1991 ISBN 80-201-0178-0
- POLDAUF, Ivan. *Česko-anglický slovník*. 1. vyd. Praha: SPN, 1986.
- RADA, Rudolf. *Botanický slovník česko-latinsko-německý*. 1. vyd. Praha: EKOservis, 1998. ISBN 80-900848-0-X

- ROSENDORSFSKÝ, Jaroslav. *Česko-italský slovník*. 1. vyd. Praha: ICK-Ráček Velehrad, 2000. ISBN 80-85266-02-4
- RŮŽIČKA, Jiří et al. *Chemický příruční slovník*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1953.
- SIEBENSCHNEIN, Hugo et al. *Německo-český slovník (2 díly)*. 1. vyd. Praha: SPN, 1964
Slovník antické kultury. X. vyd. Praha: Svoboda, 1974.
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 4. vyd., brož. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1446-7.
- Slovník spisovného jazyka českého. 1 – 8 díl*. 2. vyd. Praha: Academia, 1989. ISBN ...
- STANĚK, V. J. *Velký obrazový atlas hmyzu*. X. vyd. Praha: Artia, 1970.
- STANĚK, V. J. *Velký obrazový atlas zvířat*. 5. vyd. Bratislava: Mladé letá, 1983.
- SVOBODA, Ludvík et al. *Encyklopedie antiky*. 1. vyd. Praha: Academia, 1973.
- ŠAUR, Vladimír. *Pravidla českého pravopisu s výkladem mluvnice*. 5. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7451-169-1 * 978-80-7360-288-8 (neplatné)
- ŠENKOVÁ, Silva. *Latinsko-český a česko-latinský slovník*. 3. vydání – reprint. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005. ISBN 80-7182-144-6.
- ŠPANÁŘ, J. a- J. HRABOVSKÝ. *Latinsko-slovenský, slovensko-latinský slovník*. 4. vyd. Bratislava: SPN, 1987.
- Technický naučný slovník. 1. – 7. díl*. 2. rev. a dopl. vyd. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1981 – 1986.
- Technický slovník naučný. 1. – 8. svazek*. Praha: Encyklopedický dům, 2001–2005. ISBN 80-86044-16-5 (soubor).
- Velká obrazová encyklopedie rybaření*. 5. vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2005. ISBN 80-7360-290-3
- VOKURKA, Martin, Jan HUGO et al. *Velký lékařský slovník*. 7. aktual. vyd. Praha: MAXDORF, 2007. ISBN 978-80-7345-130-1.
- VOLNÝ, Jan. *Česko-německý slovník*. 2. vyd. Praha: SPN, 1963.
- WOLF, Josef. *Abeceda národů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984.
- ZAORÁLEK, J. *Lidová rčení*. 3. vyd. Praha: Aurora, 1996. ISBN 80-85974-10-X
- ZRZAVÝ, Josef. *Latinsko-české anatomické názvosloví*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1985.

Esperantské slovníky pro Čechy

- 1906 ČEJKA, Theodor: *Esperanto. Slovník esperantsko-český*. Tiskem Družstva knihtiskárny v Hranicích.
- 1906 ČEJKA, Theodor: *Slovníček esperantsko-český a česko-esperantský*. Emil Šolc, Telč.
- 1906 ČEJKA, Theodor: *Slovník česko-esperantský*. Bystřice-Hostýn, Morava.
- 1908 ČEJKA, Theodor: *Slovníčky esperantsko-český a česko-esperantský*. Emil Šolc, Praha-Karlín
- 1908 ČEJKA, Theodor: *Slovníček česko-esperantský*. Bystřice-Hostýn
- 1908 ČEJKA, Theodor: *Slovníček esperantsko-český*. Bystřice-Hostýn
- 1908 ČEJKA, Theodor: *Slovník esperantsko-český*. Bystřice-Hostýn
- 1909 ČEJKA, Theodor: *Slovníček česko-esperantský*. Bystřice-Hostýn
- 1914 KÜHNEL, Eduard – PROCHÁZKA, Karel: *Slovník česko-esperantský*. Praha
- 192? TITTL, Bedřich: *Slovník esperantsko-český. Vortaro Esperanto-bohema*. Plzeň
- 1924 ČÁNSKÝ, Václav – RIEDL, Ladislav: *Slovník esperantsko-český*. Jindř. Bačkovský, Praha
- 1925 RIEDL, Ladislav – ČÁNSKÝ, Vác:av: *Frazeologický slovník česko-esperantský*. Marto, Haida
- 1926 HROMADA, Rudolf – PETR, Otto: *Slovník esperantsko-český*. Nový lid, Brno
- 1927 GINZ, Otto: *Radioamatérský slovník pětijazyčný. Český – esperantský – německý – francouzský – anglický...* Radiokonstrukce, Praha
- 1930 FILIP, Jan: *Velký slovník esperantsko-český*. Nový národ, Přerov
- 1930 HROMADA, Rudolf – PETR, Otto: *Slovník esperantsko-český*. Nový lid, Brno
- 1936 BERKA, Aleš: *Slovník česko-esperantský (10.000 slov)*. Eldonejo de malkaraj libroj, Brno
- 1936 BERKA, Aleš: *Slovník česko-esperantský a esperantsko-český*. EML, Brno
- 1936 BERKA, Aleš: *Slovník esperantsko-český. (10.000 slov)*. EML. Brno
- 1938 ŠAMLA, Jiří Vítězslav: *Slovník k moderní učebnici mezinárodního jazyka*. Moravské nakl., Brno
- 1947 FILIP, Jan – FILIP, Karel: *Velký slovník esperantsko-český. 2: vyd.*, Společenské podniky, Přerov

- 1949 FILIP, Jan – FILIP, Karel: *Velký slovník česko-esperantský*. Společenské podniky, Přerov
- 1949 HROMADA, Rudolf: *Slovník česko-esperantský*. Praha, Svaz esperantistů v ČSR
- 1950 MAŘÍK, Jaroslav: *Dodatek novodobých výrazů k Velkému slovníku česko-esperantskému J. a K. Filipových*. In: *Esp-ista*, 5, č 1950-02, n-o 1/2, p. 14.
- 1951 HROMADA, Rudolf: *Česko-esperantský slovníček. – Esperantsko-český slovníček*. EAČSR, Praha
- 1951 HROMADA, Rudolf: *Česko-esperantský slovníček*. EAČSR, Praha
- 1951 PYTLOUN František: *Vortareto Esperanto-ĉeĥa*. Esperantista Klubo, Hradec Králové
- 1961 HROMADA, Rudolf: *Esperantsko-český, česko-esperantský kapesní slovník*. SPN, Praha + PUMPR, Tomáš: *Přehled esperantské mluvnice*.
- 1964 HROMADA, Rudolf: *Esperantsko-český, česko-esperantský kapesní slovník*. 2. vyd., SPN, Praha + PUMPR, Tomáš: *Přehled esperantské mluvnice*.
- 1966 HROMADA, Rudolf: *Esperantsko-český, česko-esperantský kapesní slovník*. 3. vyd., SPN, Praha + PUMPR, Tomáš: *Přehled esperantské mluvnice*.
- 1966 KILIAN, Theodor: *Seznam 808 nejužívanějších slovních kmenů v mezinárodním jazyce esperanto*. Osvětový dům Bedřicha Václavka, Třebíč
- 1969 HROMADA, Rudolf: *Esperantsko-český, česko-esperantský kapesní slovník*. 4. vyd., SPN, Praha + PUMPR, Tomáš: *Přehled esperantské mluvnice*.
- 1982 CABÁK, František. *Komputika vortaro Esperanta-ĉeĥa kaj ĉeĥa-Esperanta*. ĈEA, Praha
- 1982 RYBÁŘ, Jan. *Terminaro de hidraŭlaj meĥanismoj*. ĈEA, Praha.
- 1986 TRAXLER, Karel. *Jura vortaro ĉeĥa-esperanta*. ĈEA, Praha
- 1986 TRAXLER, Karel. *Jura vortaro esperanta-ĉeĥa*, ĈEA, Praha
- 1987 FILIP, Jan: *Velký slovník esperanta-ĉeĥa*. Mělník (reprint)
- 1988 KILIAN, Theodor. *Esperantsko-český a česko-esperantský slovníček*. Esperanto-klubo, Třebíč
- 1990 CORSETTI, Renato. *Slovník hanlivých výrazů v esperantu*. Klavis, Praha
- 1990 WERNER, Jan. *Matematika vortaro Esperanta-ĉeĥa-germana*. propra eldono, Brno
- 1992 *Vortlisto al „Gerda malaperis!“ de Claude Piron*. Ĉeĥa Esperanto-Junularo, Esperanta-ĉeĥa vortareto, preparis PhDr. Pavla Dvořáková kaj PhDr. Marie Nýdecká

- 1995 KRAFT, Karel – MALOVEC, Miroslav. *Esperantsko-český slovník – Esperanta-ĉeĥa vortaro*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 1997 *Fervojna terminaro, Esperanto-český, český-Esperanto*. I.F.E.F.-MÁV Rt, Budapest
- 1998 KRAFT, Karel. *Česko-esperantský slovník. – Ĉeĥa-esperanta vortaro*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 1998 STŘEDA, Lubomír. *Terminaro de feloj. Esperanto, angla, germana, hispana, rusa, ĉeĥa, slovaka lingvoj*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 2000 WERNER, Jan. *Terminaro de betono kaj betonistaj laboroj*. propra eldono, Brno
- 2003 BAVANT, Marc. *Matematika vortaro kaj oklingva leksikono: česky, deutsch, english, esperanta, français, magyar, polski, russkij*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 2009 PLUHAŘ, Zdeněk. *Chemický slovník – Ĥemia vortaro*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 2011 PLUHAŘ, Zdeněk. *Ekoturisma vortaro*. KAVA-PECH, Dobřichovice
- 2012 KAŠPARŮ, Max – MALOVEC, Miroslav. *Stručný psychiatrický slovník esperantský a český*. Norbertium, Žirovnice
- 2013 CINK, Josef. *Česko-esperantská frazeologie*. SILE, Brno
- 2016 WERNER, Jan. *Terminaro de betono kaj betonistaj laboroj*. 2-a eld., Brno

Na stránce <http://www.esperanto.wz.cz/> je ke stažení *Velký slovník esperantsko-český Josefa Hrona* ve formátu Excel (stále aktualizovaný)

A

Aaron/o *náb.* Áron (*Mojžíšův bratr*)
abak/o *arch.* nadhlavnice *mat. hist.* abak(us), počítadlo
abandon/o přenechání poškozené věci pojišťovně **~i** *n* vzdát se vlastnického práva **~ismo** *lék.* trauma z opuštěnosti
abat/o opat, abbé **~ejo** opatství **~ino** abatyše
abatis/o *voj.* zátaras, překážka
abazi/o *lék.* abázie, neschopnost chůze
Abder/o *zeměp.* Abdéry *mytol.* Kocourkov **~ažo** kocourkovština **~anoj** Kocourkovští
abdik/i *t* zřítí se (úřadu, funkce), vzdát se (něčeho), rezignovat **~o** abdikace, odstoupení
abdomen/o *lék.* břicho
abdukci/o *lék.* odtažení (*od osy těla*)
abduktor/o *anat.* abduční sval
abel/o včela **~a** včelí **~aro** včelstvo **~ejo** včelín **~isto** včelař **~ujo**, **~kesto** úl **~bredado**, **~kulturado** včelařství **~reğino** včelí matka/královna **~svarmo** včelí roj
aberaci/o *hvězd. fyz.* odchylka *biol.* mutace *lék.* deviace **~i** *n* odchylovat se
abi/o jedle **balzama** **~o** jedle balzámová **blanka** **~o** jedle bělokora **Hispania** **~o** jedle španělská **skvama** **~o** jedle šupinatá **~aro** jedlový les
Abiğan/o Abidžan
abisen/o Habešan **A~io**, **A~ujo** *hist.* Habeš
abism/o propast **~a** propastný **~e stulta** nesmírně hloupý
abiturient/o abiturient, maturant **~iği** stát se absolventem, absolvovat (*střední školu*)
abjur/i *t práv.* oduznat, soudně popřít
ablaci/o *lék.* ablace, odnětí, *geol.* ablace

ablativ/o *jaz.* ablativ, odlučník (*mluvnický pád*)
abnegaci/o *zvl. náb.* vzdání se, odřikání, zřeknutí (se) **~i** *t* odřeknout (si), vzdát se, zřikat se, rezignovat
abnorm/a výjimečný, mimořádný, neobvyklý
aboc/o abeceda **~olibro** slabikář
abol(ici)/i *t* zrušit (zákon, otroctví), zastavit trestní stíhání
abomas/o slez (*část žaludku přežvýkavců*)
abomen/i *t* hnusit si **~ažo** hnusný čin **~igi** zprotivit (**al iu ion** někomu něco) **~(ind)a** hnusný
abon/i *t* předplatit, odebírat **~anto** abonent, předplatitel **~ebla** předplatitelný **~(pagio)** předplatné **ek~i** objednat předplatné **mal~i** zrušit předplatné **re~i** obnovit předplatné
aborigen/o domorodec, praobyvatel, původní obyvatel
abort/i *n* potratit **~ažo** potracený plod **~igi** způsobit potrat, uměle přerušit těhotenství, *přen.* předejít, pozastavit **~igi**
ribelon předejít vzpouře **~igo** interrupce **~igilo** interrupční nástroj **~o** potrat
Abraham/o Abrahám
abrazio *lék.* výškrab, *geol.* abraze
abrikot/o meruňka (*plod*) **~arbo**, **~ujo** meruňka (*strom*)
abrog/i, **abrogaci/i** *práv.* zrušit zákon
abrotan/o *bot.* pelyněk brotan
abrupt/a příkrý, prudký, nezdvohlý, úsečný **~e** příkré
Abruc/o, **Abruz/o** Abruzzo (*středoitalský kraj*)
absces/o *lék.* absces, hlíza **~i** *n* hnisat, tvořit hlízu **gum~o** vrídek
abscis/o *mat.* abscisa, vodorovná osa, osa úseček; souřadnice x

absid/o *arch.* apsida (*půlkruhový výklenek s oltářem*) ~**eto** postranní apsida
absint/o pelyněk ~(**likvor**)**o** absint ~**ažo** výtažek z pelyňku ~**ismo** otrava absintem
absolut/a absolutní, naprostý, *chem.* bez příměsí, zcela čistý ~**e** absolutně ~**ismo** *polit.* absolutismus
absolv/i *t náb.* rozhřešit, *přen.* odpustit (*ne absolvovat: plenumi kurson, fini studadon, sukcese trapasi ekzamenon*)
absorb/i *t* absorbovat, pohltit ~**a** absorpční ~(**ad**)**o** absorpce, pohlcení ~**anto**, ~**ento** absorbent (*absorbující látka*) ~**iği** zamyslet se, ponořit se do úvah ~**iğo**, ~**iteco** zahloubání ~**ilo** absorbér (*zařizení*)
abstemi/o abstinado
abstin/i *n* zdržovat se (*požitků, alkoholu*) ~**ado**, ~**enco** abstinence ~**anto**, ~**ulo** abstinent ~**emo** sklon k abstinenci
abstrakt/a abstraktní ~**ažo**, ~**eco** abstrakce ~**i** *t* abstrahovat, vyvozovat ~**ismo** abstraktní umění
absurd/o absurdní, nesmyslný ~**ažo** nesmysl ~(**ec**)**o** absurdita
Abšalom/o *náb.* Abšalóm (*Davidův syn*)
Abudabi/o Abú Dhabí (*hl. město Spojených arabských emirátů*)
Abuğ/o Abuja (*hl. město Nigérie*)
abuli/o *lék.* abulie (*ztráta vůle, neschopnost se rozhodnout*)
abund/a hojný ~(**ec**)**o** hojnost ~**i** *n* oplývat (**je io** něčím) **mal-a** nedostatečný, nevalný **super-a** nadměrný, nadbytečný **super-i** oplývat (*nadmíru/přespríliš*), překypovat (**je io** něčím)
abutil/o *bot.* mračňák (*okrasná květina*)
abutment/o *arch.* opěrný pilíř, vyztužený břeh *tech.* opěrná plocha
acer/o javor **Japania** ~**o** javor japonský **platan**~**o** javor klen **plataneca** ~**o** javor mléč **suker**~**o** javor cukrový

acerb/a trpký, svíravý (*chut'*), *přen.* jízlivý
acet/o *zast.* octová kyselina ~**ato** *zast.* octan
aceton/o aceton
acid/a kyselý ~**a čerizo** višně ~**ažo** kyselotina, patoky, (kyselá) brynda ~**eco** acidita, kyselost ~**eta** nakyslý ~**iği** (o)kyselit ~**iği** (z)kysat ~**izi** *t chem.* okyselit, působit kyselinou ~**o** *chem.* kyselina **deoksiribonuklea** ~**o** DNA, deoxyribonukleová kyselina **formi(k)a** ~**o** *zast.* mravenčí kyselina **nitrata** ~**o** kyselina dusičná ~**ometro** acidimetr **amino**~**oj** aminokyseliny **dolč-a** sladkokyselý **gras**~**oj** mastné kyseliny
acin/o *anat.* lalúček žlázy
acipenser/o *zool.* jeseter ~**edoj** *čeled'* jeseterovití **řád** ~**oformaj** jeseteři
Acis/o *mytol.* Acis, Akis
Acor/oj, ~**aj** **Insuloj** *zeměp.* Azory
ač/ *přípona zhoršující význam slova:*
čeval/o kůň **čeval/ačo** herka **parol/i** hovořit **parol/ači** žvanit, neslušně hovořit **dik/a** tlustý **dik/ača** bachratý **mol/a** měkký **mol/ača** nepříjemně poddajný
ač/a ošklivý, špatný ~**ažo** bezcenná věc ~**ajaro** haraburdí, hnus ~**iği** zkazit se ~**ulo** lump, šmejd ~**ularo** lůza
ačet/i *t* kupovat ~**i** **kredite** kupovat na dluh ~**ado** nákup, nakupování ~**ažo** nákup ~**anto** kupující, zákazník ~**ebla** *i* *přen.* prodejní, na prodej ~**ejo** prodejna, nákupní středisko ~**isto** nákupčí ~**o** nákup (*činnost*) ~**ujo** nákupní taška/košík ~**asigno** poukaz na nákup zboží, odběrní poukaz ~**permesilo** odběrní poukaz (*v řízeném hospodářství*) ~**povo** kupní síla ~**prezo** kupní cena ~**sako** nákupní taška **el-i** *t* vykoupit (*zajatce, hřišnika*) **El-into** Vykupitel **el-o** vykoupení **for-i** *t* vykoupit (*zboží*)

retro~o zpětné vykoupení pojistné smlouvy **sub~i** *t* podplatit

-adl *přípona označující opakování/trvání činnosti/děje*: **viziti** navštívit **vizit/adi** navštěvovat **kant/i** zpívat **kant/o** píseň **kant/ado** zpívání

ad/a trvalý, opakující se **~e** trvale, opětovně, (neu)stále, ustavičně **~asismo** *lit.* laciný rým příponami (*loĝado – kurado, bonece – virece*)

adaĝ/o *adagio*(vá skladba) **~e** *hud.* adagio, pomalu

Adalbert/o Vojtěch

Adam/o Adam **komenci de ~o** začít od Adama **parenci per ~o** vzdálený příbuzný **demeti de si la antikvan ~on** zbavit se zlovyků **a~pomo** *anat.* Adamovo jablko, ohryzek **a~idoj** potomci Adamovi, lidé *náb.* adamité (*sekta*) **a~tero** vrchní vrstva pískovce

adamantin/o *anat.* sklovina zubu

adapt/i *t* přizpůsobit, upravit **~i** **kurbon al punktoj** *mat.* proložit křivku body **~(ad)** adaptování, přizpůsobování **~(aĝ)** adaptace, úprava **~iĝi** přizpůsobit se **~ilo** *tech.* adaptér, redukce (*u potrubí*) **~ometrio** *lék.* měření přizpůsobivosti sítnice **re~ado** rekonvalescence

adasism/o *lit.* v esperantu laciný rým tvořený příponami (*amadas – vidadas*)

adekvat/a adekvátní, přiměřený, odpovídající

Adelajd/o Adelaide (*hl. město v Jižní Austrálii*)

aden/o (= **glando**) *anat.* žláza (*ve složeních*)

Aden/o *zeměp.* Aden (*jemenský přístav*)

adept/o stoupenec, přívrženec **~iĝi** získat za člena, *náb.* zasvětit

adher/i *n fyz.* (při)lnout, (u)lpět **~a** adhez(iv)ní, přilnavý **~aĝo** srůst **~o** adhezivita, přilnavost

adiabat/a *fyz.* adiabatický

adiant/o *bot.* netík **venushara ~o** netík venušin vlas

adiaŭ sbohem **~a kanto** píseň na rozloučenou **~i** *t* (roz)loučit se (**iun** s někým) **~o** rozloučení **mansigni ~on** zamávat na rozloučenou

adici/i *t* sčítat *chem.* adovat **~o** *mat.* sčítání *chem.* adice **~ato** sčítanec **~ilo** sčítačka, sumátor

Adiĝ/o Adiže (*italská řeka*) **Alta ~o** (= **Sudtirolo, Sud-Tirolo**) Jižní Tyroly, provincie Bolzano

Adis-Abeb/o, Adisabeb/o Addis-Abeba

adison/a morbo Addisonova nemoc, addisonismus

adjekt/o *jaz.* příslovečné určení **~a** **propozicio** příslovečná věta

adjektiv/o *jaz.* adjektivum, přídavné jméno **~iĝi** přeměnit na přídavné jméno

adjutant/o *voj.* rotmistr, staršina **ĉef~o** praporčík

adjudik/i *t* přisoudit, přiznat (*soudním rozhodnutím*)

adjunkt/o adjunkt, pomocný úředník

adjutant/o voj. pobočník **generala ~o** generálův pobočník **~o-generalo** panovníkův pobočník

administr/i *t* konat správní práce, řídit, spravovat **~a** administrační **~(ad)** **administrativa**, správa **~atoro, ~isto** administrátor, správce **~ejo** správní budova **~istaro** správní úřednictvo

administraci/o administrativa (*budova, úřednictvo*) **forst~o** správa státních lesů

proviant~o *voj.* zásobovací oddíl

admiri/i *t* obdivovat **~inda** obdivuhodný **~o** obdiv

admiral/o admirál

admiralitat/o admirality

Admiralt/oj *zeměp.* Admirální ostrovy

admitanc/o *fyz.* admitance

admon/i *t* napomínat, upomínat, nabádat (**al io** k čemu) **~ilo** *obch.* upomínka **~o**

napomenutí, upomínka ~**leter/o** *obch. práv.* upomínka (*písemná*) **de~i** *t* odradit někoho, vymluvit někomu (*zlé úmysly*) **Re~oj** Pátá kniha Mojžíšova **moral~o** morální napomenutí

adob/o vepřovice, nepálená cihla

adolesk/a dospívající ~**anto** dospívající mladík, dorostenec (*15-25 let*) ~**antino** dospívající dívka (*12-20 let*) ~**anteco** adolescence, dospívání ~**i** *n* dospívat

Adolf/o Adolf

adolt/o dospělý jedinec (*člověk, živočich*) ~**a** dospělý

Adonaj *bibl.* Adonaj (*můj Pane*)

adonid/o *bot.* hlaváček **aũtuna** ~**o** hlaváček roční **printempa** ~**o** hlaváček jarní **somera** ~**o** hlaváček letní

Adonis/o *mytol.* Adonis *přen.* krasavec

adopt/i *t* adoptovat, osvojit si, přijmout za vlastní (*dítě, názor*) ~**a** adoptivní ~**o** osvojený

ador/i *t* zbožňovat, velebit ~**ejo** svatyně, kultovní místo ~**inda** zbožňováníhodný, hodný zbožňování ~**o** zbožňování, klanění

adrenalin/o *chem.* adrenalin

adres/o adresa *t. inf.* **malklara** ~**o** nepřesná adresa ~**anto** odesílatel ~**aro** adresář ~**ato**, ~**ulo** adresát, příjemce ~**i** *t* napsat adresu, oslovit (*iun* někoho) ~**aparato** stroj na tisk adres ~**libro** adresář ~**loko** místo doručení zásilky **ret~o** e-mailová adresa

Adrian/o Adrian (*mužské jméno*)

Adriatik/o, Adria Maro Jaderské moře

adsorb/i *t* adsorbovat, zachycovat/pohlcovat na povrchu ~**ado** *fyz. chem.* adsorbování ~**eco** adsorpce ~**anto**, ~**ento** adsorbent (*adsorbující látka*) ~**ilo** adsorbér (*zařízení*) ~**o** adsorpce

adstring/i *t* *lék.* mít svíravý účinek ~**a** svíravý (*o chuti*)

adukci/o *lék.* addukce, přitažení (*svalu*)

aduktor/o *lék.* adduktor, addukční sval

adulari/o *geol.* adulár (*druh žilce, polodrahokam*)

adult/i *n* cizoložit ~**igi** svěst k cizoložství ~**o** cizoložství, manželská nevěra ~**ulo** cizoložník **sang~o** krvesmilstvo, incest **vir~o** mužská homosexualita

adulter/i *t* zředit (*např. víno vodou*), znehodnotit, pančovat

Advent/o *náb.* advent ~**isto** adventista

adventic/o **1** *anat.* adventicie (*zevní vrstva cévy*) **2** *bot.* nepůvodní (zavlečená) rostlina

adventiv/a *zool. bot.* adventivní, nahodilý (*pupen, výhon*) *přen.* přídavný

adverb/o *jaz.* příslovce

advers/a bojující/jednající proti ~**ulo** protivník

advokat/o advokát, právní zástupce ~**eco** advokacie

adz/o sekera širočina

aed/o **1** starořecký pěvec **2** *zool.* komár, moskyt

aer/o vzduch, ovzduší ~**a** vzdušný, vzduchový *přen.* nadnesený, nereálný ~**i** *t* nahustit vzduchem ~**ujo** vzduchová (tlaková) láhev, duše kola ~**umi** *t* (vy)větrat ~**bezona** aerobní ~**floto** letka ~**okirlo** vzdušný vír ~**netolera** nesnášející vzduch ~**opafilo** vzduchovka ~**opumpilo** kompresor ~**ošipo** vzducholoď ~**oštono** povětroň ~**otiro** průvan ~**otransporto** letecká doprava ~**tubo** duše (*kola*) ~**veziko** bublina **plen~e** mimo zástavbu, ve volné přírodě

aeremi/o *lék.* aeremie, tvorba bublinek v krvi

aerobatik/o letecká akrobacie

aerobi/a aerobní, potřebující vzduch **mal~a** nesnášející vzduch **ne~a** snášející vzduch

aerobik/o *sport.* aerobik

aerodin/o aerodyn, létající stroj těžší než vzduch
aerodrom/o letiště
aerofagi/o *lék.* polykání vzduchu
aerofor/o aerofor (*starší dýchací přístroj potápěčů*)
aerofram/o *let.* část letadla bez motoru a vybavení
aerogram/o 1 letecký dopis 2 Mollierův diagram vlhkého vzduchu
aer(o)lit/o povětroň, kamenný meteorit
aerolog/o aerolog **~io** aerologie (*výzkum vyšších vrstev atmosféry*)
aerometr/o aerometr, plynový hustoměr
aeronaút/o vzduchoplavec **~iko** vzduchoplavba
aeroplan/o letoun, aeroplán *hovor.* letadlo (*i pro bezmotorové zařízení*)
aerosol/o aerosol (*jemné částičky v plynu*)
aerostat/o aerostat (*balon, vzducholod'*)
aerostatik/o aerostatika
afabl/a laskavý, přívětivý **~aĵo** laskavost (čín), úsluha **~eco** laskavost, přívětivost **mal~a** nepřijemný, hrubý, nevrlý
afanipter/oĵ *zool.* řád blechy
afazi/o afázie (*porucha řeči i porozumění*)
afekci/o vzrušení, hnutí mysli **~i t** vzrušit
afekt/i tn počínat si strojeně, předstírat **~i modestecon** předstírat skromnost **~i gravan mienon** tvářit se vážně **~a** afektovaný, strojený **~o** strojenost, předstírání **~ulo** nafoukanec, citově přepjatý člověk **sen~a** nepředstíraný, přirozený **pi~a, santk~a** bigotní
afeli/o *astr.* afélium, odsluní
afer/o věc, záležitost, případ **malvive naskita** **~o** mrtvě narozená věc **havi ~on kun iu** jednat s někým **tio ne estas via** **~o** to není tvá věc, do toho ti nic není **~isto** správce majetku **~sarĝito**

chargé d' affaires **~vojaĝo** služební cesta
aferezo/o *jaz.* aferéza, vypuštění začátku (Antonio – Tonio, Johanĉjo – Hanĉjo)
afgan/o Afgánci **A~io, A~lando, A~ujo** Afganistan
afid/o *zool.* mšice **~edoj** *ĉeled'* mšicovití
afidavit/o affidavit, (písemné) čestné prohlášení (*úředně ověřené*)
afiks/o *jaz.* afix, předpona *n.* přípona
afin/a podobný, příbuzný, *mat. chem.* afinní **~eco** afinita, příbuznost, slučovací schopnost **~i n mat.** být v afinním vztahu
afinaci/o afinace, zušlechťování (*drahého kovu*)
afis/o plakát **~i t** plakátovat *inf.* zveřejnit na internetu **tion li ne ~os!** *expr.* to si nedá za rámeček! **~ejo** *inf.* internetová nástěnka **~isto** lepič plakátů **~homo** chodící reklama **~tabulo** oznamovací tabule
aflikt/i t trápit, soužit, rmoutit **~iĝi** trápit se, rmoutit se **~iĝo** sklíčenost **~o** trápení, soužení, smutek
afoni/o *lék.* afonie, ztráta hlasu
afrank/i t (o)frankovat, vyplácet/vyplatit (*dopis*) **~o** poštovné, porto
Afrik/o Afrika **~a** africký **~ano** Afričan **Centr~o** Středoafrická republika **Sud~o** Jihoafrická republika
afrikans/o *jaz.* afrikánština
afrikat/o *jaz.* afrikáta, afrikátní hláska (c, ĉ, ĝ)
Afrodít/o *mytol.* Afroditá (*bohyň lásky a krásy*) **a~o** *zool.* afrodítka (*barevný červík*)
afrodizi/o pohlavní vzrušení **~iga** vyvolávající pohlavní vzrušení **~igaĵo** afrodisiakum **mal~o, ne~o** pohlavní chladnost, frigidita
aft/o *lék.* afta, puchýřek **~a febro** slintavka a kulhavka (*u sudokopytníků*)

afust/o voj. lafeta

ag/i *n* jednat, činit, postupovat, působit, účinkovat ~i **afable kun iu / kontrař iu** chovat se k někomu laskavě **forto ~as sur la pezocetron** síla působí na těžiště ~o akce, akt, čin, děj **sublima ~o** ušlechtilý čin ~a aktivní, činný ~ada **komitato** výkonný výbor ~ado činnost, jednání **komplika ~ado de tragedio** složitý děj tragedie ~anto činitel (*osoba, látka, jev*) *chem.* činidlo **stresa ~anto** stresový faktor/činitel ~ema aktivní, činorodý ~igi přímět k činu/činnosti ~ospaco akční prostor **inter~i** být interaktivní, vzájemně působit, vzájemně se ovlivňovat **inter~a** interaktivní **kontrař~i** působit proti **kun~i** spolupracovat **mis~o** nevědomá chyba **ne~a, ne~ema** pasivní **re~i** reagovat **re~o** reakce **retro~i** působit zpětně **sen~ado** nečinnost **superre~o** *el.* stará metoda zesílení u radiopřijímačů **juĝ~o** soudní jednání

aga/o aga (*islámský úředník*)

agac/i *t* (z) působit trnutí (*zubů*), dráždit (*nervy*) ~igi trnout (*o zubech*) ~o trnutí

agam/o zool. agama (*ještěrka*) ~edoĵ agamoviti

Agamemnon/o *mytol.* Agamemnon (*velitel Řeků před Trójou*)

agami/a (= **neseksa, senseksa**) *nevh.* asexuální, bezpohlavní

agami/o zool. trubač agami (*pták*)

agap/o *náb.* společné jídlo prvních křesťanů

agapant/o *bot.* kalokvět

agar/o, agaragar/o *chem. gastr.* agar, agar-agar (*látka z chaluĝ*)

agarik/o *bot.* žampion, pečárka **duspora ~o** pečárka dvouvýtrusá

agat/o achát

agatid/o *bot.* damaroň **ařtralia ~o** damaroň australská

agav/o *bot.* agáve **Amerika ~o** agáve americká **sisala ~o** agáve sisalová ~brando (= **tekilo**) tequilla

agend/o pracovní náplň, diář, zápisník

agent/o agent ~ejo agentura **inform~ejo, novaĝ~ejo** infocentrum, informační kancelář **svat~ejo** sňatková kancelář

agentur/o zastupitelství, agentura, *zvl.* obchodní agentura

agerat/o *bot.* nestařec

agit/i *t* agitovat, citově otrástit, vyburcovat, míchat, zatřepat, *chem. fyz.* působit *chem.* míchat **la febro ~is lin** zmítala jím horečka ~iĝo *lék.* chorobné vzrušení ~ilo míchací tyčinka **magneta ~ilo** magnetické míchadlo ~folio leták

agl/o orel **A~o** *astr.* souhvězdí Orla **imperria ~o** orel královský **reĝa ~o** orel skalní ~ido orlí mládě ~ino orlice ~onesto orlí hnízdo **bot~o** orel nejmenší **fiř~o** orlovec říční **eta kri~o** orel křiklavý **granda kri~o** orel volavý **mar~o** orel mořský **niz~o** orel jestřábí **rab~o** orel okrový **serpent~o** orlík

Aglaj/o Aglaia (*jedna z tří Grácií*)

aglomer/i *t* aglomerovat, spojit tlakem/teplem ~aĵo, ~ato aglomerát

aglutin/i *t chem. lék.* aglutinovat, shlukovat, *jaz.* spojovat neměnné morfémy ~a **lingvo** aglutinační jazyk

agnat/o *práv.* příbuzný z mužské strany

Agnes/o Aneřka

agnosk/i *t* oficiálně uznat

agnostik/a agnostický ~ismo agnosticismus ~ulo agnostik

agnozi/o *lék.* agnozie (*neschopnost poznat smyslové vjemy*)

agoni/i *n* umírat, být v agonii ~o agonie

agor/o agora (*starořecké náměstí*)

agorafobi/o *lék.* úzkost z otevřených (veřejných) prostranství

agord/i *t* (na)ladit (*i přen.*), seřídít (*mechanismus*) ~i **vizaĝon severe** zatvářít

se přísně **~iĝi** naladit se **~ilo** ladička
~isto ladič **~o** souzvuk, akord **al-i** sladit, přizpůsobit **mis-i** rozladit
agr/o obdělávané pole, role **~aro** polnosti, polní hospodářství **~ara** agrární **~arulo** zemědělec **~okultur(ad)** zemědělství, rolnictví (*v.t. terkulturo*) **~okulturisto** rolník, zemědělec
agrabl/a příjemný **~e** příjemně **~aĝo** příjemnost (*věc, čin*) **~eco** příjemnost (*vlastnost*) **~igi** zpříjemnit **mal-a** nepříjemný, obtížný **ne-a** nemilý
agraf/o sponka, spinadlo, přezka **~i t** sepnout sponkou/přezkou **~ilo** sešíváčka (*kancelářská, knihvazačská, chirurgická*) **~ingo** protikus přezky **mal-i** rozepnout přezku
agrafi/o *lék.* agrafie (*ztráta schopnosti psát*)
agreg/i t zvl. fyz. nechemicky spojit **~aĝo**, **~ato** agregát
agres/o agrese, útok, výboj **~anto** agresor, útočník **~(em)a**, **~iva** agresivní **~i t** zaútočit, napadnout
Agrigent/o Agrigento (*sicilské město a region*)
Agrikol/o Agricola (*římský vojevůdce*)
agrikultur/o zemědělství
agrimoni/o *bot.* řepík
Agrip/o Herodes Agrippa **~ino** Agrippina
agronom/o agronom **~io** agronomie
agropir/o *bot.* pýr
agrostem/o *bot.* koukol
agrostid/o *bot.* psineček
aguti/o *zool.* aguti (*hlodavec*)
agvara/o *zool.* pes hřivnatý
aĝ/o věk, stáří **kian ~on vi havas?, kia estas via ~o?** jak jste/jsi starý? **virino de meza ~o** žena středního věku **la ~o de la luno** fáze měsíce **~a** věkový, mající věk **~a diferenco** věkový rozdíl **pli ~a ol mi** starší než já **~i n** být určitého stáří **~ulo** osoba určitého věku **~i dek**

jarojn, esti ~ulo de dek jaroj mít deset let, být star deset let **grand~a** velmi starý **infan~o** dětství **jar~a** jednoletý **matur~a** dospělý, zralý **neplen~a** nezletilý **neplen~eco** nezletilost **plej~ulo** nejstarší člen, nestor, stařešina **plen~a** plnoletý, zletilý **plen~eco** plnoletost, zletilost **profund~a** velmi starý **sam~a** stejně starý **sam~ulo** vrstevník **temp~o** epocha
aĝi/o ážio, příplatek
aĝiot/i n spekulovat na burze
aha! aha! (*pochopení*)
Ahasver/o Ahasver, věčný žid
ahims/o ahinsá, (filozofie) nenásilí
aĥ ach **~i n** vzdychat
Aĥab/o Achab
Aĥaj/o Achaia (*starověké Řecko*) **a~ano** Achájec (*starověký Řek*)
Aĥašveroŝ/o Xerxés (*hebrejské jméno perského krále*)
Aĥeron/o Acherón (*řecká řeka, protékající podsvětím*)
Aĥil/o Achilles **a~a tendeno** Achillova šlacha **kalkano de ~o** Achillova pata
aĥile/o, akile/o *bot.* řebříček
aidos/o (*zast. aideso*) *lék.* AIDS
ailant/o *bot.* pajasan
air/o *bot.* ovsíček
aizo/o *bot.* aizoon **~acoj** *čeled'* kosmaticovité
aj! aj!, au!, ouvej!
ajapan/o *bot.* ayapana
ajatol/o ajatolláh
ajl/o česnek **~ero, ~obulbero** stroužek česneku **~obulbo** cibule česneku
ajn -koli(v) **ia** ~ jakýkoli(v), nejruznější **iel** ~ jakkoliv **io** ~ cokoliv **ĉiu** ~ kdokoli(v) (*zdůraznění, týká se všech*) **iu** ~ kdokoliv (*z nějakých, z jakýchsi*) **kiu** ~ kdokoliv (*kterýkoliv*)
ajn/a jakýkoli, nějaký *mat.* libovolný **~e** jakkoli **eblas ~e legi, ~e promeni** lze si

buď číst, nebo jít na procházku **~isto** bezzásadový člověk **~ulo** leckdo, ledakdo(s), hejpoček

ajnu/oj AINUOVÉ (*japonské etnikum*)

ajug/o bot. zběhovec

Ajun/o Al-ʿAjún (*západosaharské město*)

ajut/o tryska hadice/rozprašovače **nadla** **~o** tech. jehlová tryska

-aj/ *přípona značící konkrétní věc* **arane** **~o** pavučina **bon** **~o** dobrota **bub** **~o** klukovina, nerozvážený čin **čirkaũ** **~o** okolí **infan** **~o** dětinskost **kokid** **~o** kuřecí maso **skrib** **~o** písemnost

aj/o věc, předmět **~eto** drobnost, maličkost

ajur/o ažura (*druh vyšivky*) **~a** ažurový **~i** t ažurovat **mis** **~o** defekt tkaniny

a.K. (antaũ Kristo) před Kristem, před naším letopočtem

Akab/o Akaba (*jordánské město*)

akaci/o bot. akácie **Senegalia** **~o** akácie senegalská **kateũ** **~o** kapinice katechová **šajn** **~o** trnovník akát

Akad/o hist. Akkad

akademi/o akademie **~ano** akademik

akažu/o bot. kešu **~arbo** ledvinovník západní **~nukso** oříšek kešu **~pomo** kešu jablko

akant/o bot. paznehtník

akantias/o ostroun obecný (*žralok*)

akantocefal/oj *kmen vrtějši (červi)*

akantopterig/oj *zast. řád ostnatí (ryby)*

akapar/i t skupovat zboží, keřasit, šmelinařit **~isto** překupník, šmelinář

akar/o zool. roztoč, skladokaz **~ozo** svrab způsobený roztoči **~uloj** řád Acarina

akcel/i t urychlovat **~o**, **~ado** zrychlení **~anto** chem. urychlovač (*látko*) **~ilo** pedál plynu chem. fyz. urychlovač (*přístroj*) **mal** **~i** t zpomalit, brzdit

akcent/o přízvuk, důraz **~i** t zdůrazňovat

akcept/i t přijímat, uznávat **~anto** příjemce fyz. chem. akceptor **~ebla** přijatelný

~ejo přijímací místnost, recepcie (*hotelu*) **mal** **~i** odmítnout

akcesor/a vedlejší, průvodní **~ajoj** doplňky, příslušenství

akci/o akcie **~a kompanio** akciová společnost **~ano**, **~ulo** akcionář

akcidenc/o vedlejší nahodilý jev

akcident/o nehoda, úraz, havárie **~a morto** smrt při nehodě **~a preteratento** náhodné přehlédnutí **labor** **~o** pracovní úraz

akcipitr/o jestřáb **ĝentila** **~o** jestřáb lesní **mallongkrura** **~o** krahujec krátkoprstý **~edoj** jestřábovití

akciz/o akcíz, potravní daň, spotřební daň, daň z dovozu zboží do (uzavřeného) města **~i** n uvalit daň **~enda** podléhající spotřební dani

akĉent/o přízvuk, zbarvení hlasu (*cizí, venkovský, jižanský*)

ake/o 1 **bradipo**, **bradipodo**

ake/o 2 **aĥajano**

akebi/o bot. akebie

aken/o bot. nažka, suchý plod (*slunečnice, jasanu apod.*) **du** **~o** dvojnažka (*knín, javor*)

Aken/o *zeměp.* Cáchy, Aachen

Akeron/o **Aherono**

akeronti/o zool. lišaj (*noční motýl*)

akile/o bot. řebříček **milfolia** **~o** řebříček obecný

akinezi/o *lék.* akineze, akinezie, neschopnost pohybu

akir/i t získávat, vydobývat, opatřovat si, dosahovat (*něčeho*) **~ajoj** nabytá věc, vymoženost, kořist **~anto** nabyvatel **~ebla** dosažitelný **~igi** získat pro někoho (*např. přízeň*) **per laboro** **~iĝas sukceso** prací se získává úspěch **~o** zisk, kořist, dosažení (*něčeho*) **re** **~i** znovu získat ztracené **ĉas** **~o** úlovek **flat** **~i** t získat lichocením **batal** **~o**, **milit** **~o**

válečná kořist **labor~o** pracovní úspěch
rab~o loupež *zool.* úlovek
aklam/i *t* veřejně hlasovat/souhlasit, hlasitě pozdravovat, vítat
aklimatiz/i (= **alklimatigi**) *t* aklimatizovat
akme/o akmé, vyvrcholení (*nemoci, kariéry*)
akn/o *lék.* akné, uher ~**a** trudovitý
akne/o *lék.* trudovitost
akoli/o, aňoli/o (= **sengaleco**) *lék.* acholie, zastavení tvorby žluče
akolit/o *náb.* akolyta (*pomocník při bohoslužbách nebo kandidát kněžství*)
akomod/i *t* přizpůsobit ~**o** přizpůsobení ~**iĝi** přizpůsobit se ~**iĝo** přizpůsobení se
akompan/i *t* doprovodit ~**a** doprovodný ~**o** doprovod, průvod ~**aĵo** *hud.* doprovodná skladba ~**anto** společník, průvodce ~**antaro** doprovod (*lidé*) **el~i** *t* vyprovodit (*uctivě ke dveřím*)
akonit/o *bot.* oměj ~**ino** *chem.* akonitin (*omějový jed*)
Akonkagv/o Aconcagua (*argentinská velehora*)
akont/i slepocink (*bezhná ještěrka*)
akor/o *bot.* puškvorec **kalam-akoro** puškvorec obecný
akord/o akord, souhlas, shoda ~**a** *mat.* souhlasný ~**e voĉdoni** jednomyslně hlasovat ~**i** *n* shodovat se ~**igi** seřizovat, urovnat, sesouhlasit ~**iĝi** shodovat se, dohodnout se ~**iĝo** dohoda, dojednání ~**iĝema** přizpůsobivý, nekonfliktní **ne~o, mal~o** neshoda **ne~iĝebla** neslučitelný **re~iĝi** znovu se shodnout, sladit
akordion/o (= **tirharmoniko**) akordeon, tahací harmonika
akr/a ostrý, *přen.* důrazný, prudký ~**a okulo/orelo** výborný zrak/sluch ~**aĵo** ostří ~**igi** ostřit, brousit ~**igi la diskuton** vyostřit diskusi **sperto saĝon** ~**igas** zkušenost bystří rozum ~**igilo** brus,

brousek ~**iĝi** zostřit se (*např. krize*)
~**agusta** štiplavý, palčivý (*chut*) ~**senta** citlivý ~**vida** ostrozraký **for~igi** odbrousit (*nerovnosti*) **mal~a** tupý **franĝ~igi** roztrpět ostří (*aby lépe řezalo*) **vid~eco** ostrozrakost
akre/o akr (*stará plošná míra, 4000-8000 m²*)
akredit/i *t* *polit.* akreditovat, *obch.* vystavit akreditiv
akreditiv/o akreditiv, pověřovací listina, úvěrový doklad
akrid/o *zool.* kobylka saranče **migra** ~**o** saranče stěhovavá ~**edoj** sarančovití
akrobat/o akrobat ~**aĵo** akrobacie, akrobatický kousek
akrocefal/o 1 (= **kanbirdo**) *zool.* rákosník 2 *lék.* oxycefalus, věžovitý tvar hlavy
akrocianoz/o *lék.* zmodralé konce prstů
akroĥord/o bradavičník (*had*)
akromat/a, aňromat/a achromatický, opravující barevnou vadu
akromatopsi/a, aňromatopsi/a barvoslepý
akromegali/o chorobné zvětšení
akromi/o *anat.* akromion, nadpažek (*vybíhající část lopatky*)
akronim/o *jaz.* akronym, zkratkové slovo (*Usono, aidoso, lasero*)
akropol/o akropole
akrostik/o *lit.* akrostich
akroter/o *arch.* akroterion
aks/o osa **optika** ~**o** optická osa **radiala** ~**o** *mat.* chordála ~**a** *mat.* axiální, osový ~**ingo** náboj kola ~**umi** *n* rotovat, točit se kolem osy **cilindr~o** *biol.* axon, výběžek neuronu **rad~o** osa s koly
aksel/o (= **subbrako**) *anat.* (pod)paždí *bot.* paždí, úžlabí
aksiom/o *mat. fil.* axiom, zákon, zásada (*nepochybná*)
aksis/o *anat.* axis, čepovec (*obratel*)

aksolotl/o *zool.* axolotl mexický, vodní dráček, tygří mlok
akson/o (cilindrakso) *biol.* axon, výběžek neuronu
aksung/o vepřový ledvinový lůj
akt/o akt, spis, důležitý úkon/výkon, *div.* dějství, jednání, akt (*um. viz nudo*)
 ~**aro** soubor spisů ~**isto** správce spisovny ~**ujo** aktovka, taška **inter~o** *div.* přestávka **sub~o** *div.* výměna scény během jednání
akte/o *bot.* samorostlík
Akteon/o *mytol.* Aktaión
aktin/o 1 *biol.* aktin (*protein*)
aktin/a 2 *chem.* aktinický ~**ometro** aktinometr
aktini/o 1 *chem.* aktinium ~**idoj** aktinoidy, aktinidy **2** *zool.* sasanka (*korál*) ~**uloj** řád sasanky
aktinidi/o *bot.* aktinidie Čína ~**o** aktinidie lahodná ~**bero** plod aktinidie
aktinist/oj *nadržád* střapcoploutví
aktinolit/o aktinolit
aktinomicet/oj *zool.* aktinomicety, aktinobakterie
aktinopterig/oj *třída* paprskoploutví
aktiv/a aktivní, činný ~**ajo** část aktiv, majetek ~**eco** aktivita, výkonnost, účinnost ~**i** *n* být aktivní, působit ~**igi** popohánět, stimulovat ~**igi** zapojit se ~**ismo** *pol. fil.* aktivismus ~**isto** aktivista, úderník ~**o** *práv.* aktivum, souhrn majetků, *jaz.* činný rod slovesný ~**ulo** aktivista ~**ularo** aktiv (*osoby*) **retro~a** *práv.* retroaktivní, mající zpětný účinek
aktor/o herec ~**ado** účinkování, herecký výkon ~**i** *n* hrát, mít roli ~**ino** herečka **film~o** filmový herec
aktual/a aktuální, naléhavý, časový ~**igi** (= **ĝisdatigi**) aktualizovat ~**ismo** *fil.* aktualismus
aktuar/o aktuár (*archivu, spisovny*)
aktuari/o aktuár (*pojišťovny*)

akumul/i *t* akumulovat, hromadit, kupit ~**ado** hromadění ~**atoro**, ~**ilo** akumulátor ~**ejo** operační paměť kalkulačky ~**igi** nahromadit se
akupunktur/o akupunktura
akurat/a přesný, dochvilný ~**eco** přesnost, dochvilnost
akustik/o akustika **elektro~o** elektroakustika
akuŝ/i *t* porodit, přivést na svět *zast.* slehnout *přen.* těžko vytvořit, vypotit ~**i** **poemon** vypotit básničku ~**ejo** porodnice ~**igi** asistovat při porodu ~**ist(in)o** porodník, porodní asistentka/bába ~**o** porod **forcepsa** ~**o** klešťový porod ~**ilo** (= **forcepsa**) porodní kleště ~**ologio** (= **obsteriko**) porodnictví **post~o** vypuzení placenty
akut/a ostrý (*úhel, hlas*), prudký (*infekce*) ~**angula** ostroúhlý **mal~a** tupý
akuz/i *t* obžalovat (**iun pri io** někoho z něčeho) ~**anto** žalobce, navrhovatel ~**ato** žalovaný, odpůrce ~**isto** veřejný žalobce, prokurátor, státní zástupce ~**ito** obžalovaný **mis~i** neprávem obvinít (*falešně, omylem*) **sin~o** sebeobviňování
akuzativ/o *jaz.* akuzativ, 4.pád ~**o** **de direkto** směrový akuzativ (*iri en la urbon*) **anstataŭa** ~**o** akuzativ míry (*pezi tri kilogramojn*) **sisterona** ~**o** chybné užití akuzativu
akv/o voda **minerala** ~**o** minerální voda **postlava** ~**o** pomyje ~**a** vodní ~**i** *t* zalít (*květinu*) ~**aro** vodstvo, spousty vod ~**eca** vodnatý ~**ero** kapka vody ~**ilo** kropící konev **A~isto** *hvězd.* Vodnář ~**ujo** nádrž na vodu ~**umi** *t* zavlažovat ~**afina** hydrofilní, savý ~**altira** hydrokopický, pohlcující vlhkost ~**obaraĵo** přehrada ~**odislimo** *zeměp.* rozvodí, rozvodnice ~**odukto** vodovod, vodovodní řád ~**oebeno** vodní hladina ~**ofalo** vodopád ~**oforto** vodní síla

~**oimuna** vodotěsný ~**okondukilo** vodovod ~**orezista** nepromokavý, vodotěsný ~**oskio** vodní lyže ~**osoldato** (= **stratioto**) *bot. rod* břechťan ~**otelero** (= **hidrokotilo**) *bot.* pupečník obecný ~**oturo** věžový vodojem **el-igi** vynořit se (z vody) **en-igi** ponořit se (do vody) **sen~a** bezvodý, suchý **sub-igi** ponořit se (pod vodu) **sub~isto** potápěč **super~i** zatopit, zaplavit **super~ego** záplava **sur-igi** přistát na vodě **tra-igi** zavlažit (*suché pole*) **balast~ujo** balastní nádrž ponorky **fal~o** vodopád **flu~o** tekoucí voda **flu~eja** žijící v tekoucí vodě **fort~o** lučavka **gas~o** perlivá voda **kinin~o** tonik **kran~o** voda z kohoutku **melis~o** meduňkový nápoj **miel~o** medovina **okul~o** oční kapky **reĝa ~o**, **reĝ~o** lučavka královská **sankt~ujo** nádobka na svěcenou vodu **sod~o** sodovka **stagn~eja** žijící ve stojatých vodách **sterk~o** hnojívka, močůvka **ŝaŭm~o** šumivá voda, šumák **trink~o** pitná voda **tualet~o** toaletní voda **turn~o** vodní vír

akvafort/o *polygr.* mědirytina
akvarel/o akvarel
akvari/o akvárium
akvatint/o *polygr.* akvatinta, zrnkový lept
akvedukt/o akvadukt
akvifoli/o (= **ilekso**) *bot.* cesmína
akvilegi/o *bot.* orlíček
akvilon/o *met.* severák
Akvin/o Aquino (*ital. město*)
akvitan/o Akvitánc **A~io**, **A~ujo** Akvitánie

al k, ke, ku *jaz.* vyjádření 3. pádu (~ **la patro** otcovi, k otci) ~**aĵo** doplněk ~**igi** přihlásit, připojit, přidat ~**igita**, ~**iginta** přihlášený ~**igi** připojit se, přihlásit se ~**igilo** přihláška

al *předpona s významem* k, ke, při: ~**batigi** narazit, uhodit se ~**bordiĝi** přistát u břehu ~**cela** cílevědomý, přímo-

čarý ~**doni** *t* přidat ~**fluanto** přítok (*vodního toku*) ~**fundigi** klesat/klesnout ke dnu ~**ĝustigi** přizpůsobit, zregulovat ~**kalkuli** *t* připočítat ~**konduki** *t* přivést ~**kroĉigi** připoutat se ~**kroĉigi al ies paŝoj** jít v něčích šlépějích, následovat někoho ~**kutimiĝi** zvyknout si, přivyknout si ~**kutimiĝo** zvyk, návyk ~**lasi** *t* připustit ~**logi** přivábit ~**luti** *t* přiletovat ~**monte** do kopce *přen.* proti proudu ~**nomo** přezdívká ~**paroli** *t* oslovit ~**plandaĵo** vložka do bot ~**supri** *n* stoupat ~**teriĝi** přistát ~**tiro** přitažlivost ~**vale** s kopce ~**vente** proti větru ~**voko** výzva

-al *přípona rostlinných a chemických názvů:* **rozaloj** růžotvaré **orkidaloj** vstavačotvaré **metanalo** methanal **etanalo** ethanal

al/o křídlo (*domu, letadla, vojska*), list vrtule, chrípí nosu ~**eto** křídélko šroubu/matice ~**etŝtraŭbingo** křídlová matice

Alabam/o Alabama
alabastr/o alabastr
Alah/o Alláh
alambik/o alembik, (starodávny) destilacevní přístroj
alantoid/o *biol.* alantoid, vnější vak embrya
Alarik/o *hist.* Alarich
alarm/o poplach ~**(ant)a novaĵo** poplašná novinka ~**ejo** poplachové shromaždiště ~**i** *t* vyhlásit poplach ~**ilo** poplašné zařízení ~**raketo** poplašná/signální raketa **brul~a** **sonorilo** požární zvon /hlásič

Alask/o Aljaška ~**a Markolo** Beringův průliv
alatern/o *bot.* řešetlák proměnlivý
alaŭd/o skřivan ~**edoj** skřivanovitý ~**osprono** (= **kavalirsprono**, **delfinio**) *bot. rod* stračka, ostrožka **tuf~o**

chochološ obecný **kamp~o** skřivan
polní **step~o** kalandra zpěvná
alb/o alba (*kněžský oděv*)
Alb/o Alba (*název více měst*)
alban/o Albánc A~io, A~ujo Albánie
albatros/o albatros
albed/o *tech.* albedo
Albert/o Albert
albigens/o *náb.* albigenský/katarský here-
tik
albin/o albín
Albion/o *hist.* Albion, Británie
albit/o *geol.* albit (*živec*)
albizi/o *bot.* albízie
albug/o albugo, bílá skvrna na rohovce
album/o album, obrazová publikace
albumen/o bílek
albumin/o *chem.* albumin
alburn/o běl, bělové dřevo (*vnější mladší*
vrstva dřeva) *zool.* ouklež
alce/o *bot.* topolovka
alced/o *zool.* ledňáček
alcelaf/o bulovec (*antilopa*)
Alcestis/o Alkéstis
alcion/o ledňáček
alcioni/o *zool.* laločnice ~uloj laločníci
(*korálnatci*)
aldehyd/o *chem.* aldehyd
ald/o *hud.* alt, viola
ale/o alej
aleator/a *mat.* náhodný
Alečj/o Alešek, Saša
alegori/o alegorie ~a alegorický
alegr/o *hud.* rychlá skladba ~e rychle, ži-
vě *hud.* allegro ~eto zrychlená skladba
aleksandr/o *lit.* alexandrín
Aleksandr/o Alexandr
Aleksandri/o Alexandrie a~anismo ale-
xandrijská poezie
aleksi/o *lék.* alexie, ztráta schopnosti číst
Aleksio Alexej
alektor/o *zool.* orebice
alelo *biol.* alela, konkrétní forma genu

aleman/o Alaman, Aleman (*západoger-
mánské etnikum*)
alen/o šídlo (*nástroj*)
Alenson/o *zeměp.* Alençon
aler/o *arch.* stříška nad oknem/dveřmi
alergi/o alergie ~a alergický
aleron/o *let.* aileron, klapka na křídle
aleurit/o *bot.* tungovník
aleurod/o *hmyz* molice
Aleut/oj, ~aj Insuloj Aleuty
alez/i *t tech.* vystružit ~ilo výstružník
alfa jméno řeckého písmene alfa
alfabet/o abeceda **cirila** ~o cyrilice,
azbuka ~a abecední ~umo slabikář
alfenid/o alfenid (*slitina mědi, zinku, ni-
klu a stříbra*)
Alfons/o Alfons ~ino Alfonsa
Alfred/o Alfréd
alg/o *bot.* řasa ~ologio algologie
algebr/o algebra ~a algebraický ~igo
algebraizace **Bulea** ~o, **šalt~o** Booleova
algebra
-**algi/** *lék.* mezinárodní přípona s význa-
mem bolest
algid/a *lék.* algidní, chladný, studený
algoritm/o algoritmus
Algol/o 1 *astr.* Algol (*dvojhvězda*) 2 *inf.*
počítačový programovací jazyk
algonki/o (= **proterozoiko**) *zast. geol.* al-
gonkium, starohory
algvazil/o biřic, pochop, dráb
algebr/o *mat.* algebraická struktura
Alġer/o město Alžír A~io Alžírsko ~ano
Alžírán
Alhambr/o Alhambra (*maurský palác*
v Granadě)
alĥemi/o alchymie ~isto alchymista
ali/ *předpona s významem jiný, změnit:*
form/i tvořit ~**formi** přetvořit ~**formîĝi**
(z)měnit se ~**vesti sin** převlékat se, pře-
vléci se ~**vorte** jinými slovy (*řečeno*)
ali/a jiný, druhý **unu post la** ~a jeden za
druhým ~(**aj**)o něco jiného ~e jinak,

jiným způsobem, v jiném případě, ostatně **~eco** odlišnost **~i** *n* lišit se, **~igi** změnit **~ulo** někdo jiný **inter-e** mezi jiným **kun-e** spolu s jinými (*věcmi*)
Ali/o Ali (*mužské jméno*) **kaverno de ~**
Babo Ali-Babova jeskyně
alianc/o aliance, spojenectví (*mezi státy*)
~ano spojenec, člen aliance **~i** (*sin*) spojit (se)
aliari/o *bot.* česnáček **oficina ~o** česnáček lékařský
alibi/o alibi **pruvi sian ~on** prokázat alibi **~ismo** alibismus
Alic/o Alice, Alena **~o en Mirlando** Alenka v říši divů
alidat/o ručička přístroje, střelka
alien/i *t práv.* předat do cizího vlastnictví **~eco** alienace, odcizení *lék.* duševní porucha **~a** pomatený, choromyslný **~isto** psychiatr **~ulo** pomatený člověk
alifat/a *chem.* alifatický
aligator/o aligátor
aliment/o alimenty, výživné, vyživovací povinnost
aline/o odstavec, odrážka odstavce **~i** *n* začít nový řádek odrážkou, začít novým odstavcem
alis/o *bot.* tařice, tařinka
alism/o *bot.* žabník **plantag~o** žabník jitrocelový
alit/o *zool.* ropuška
aliteraci/o *lit.* aliterace **~i** *n* aliterovat
alium/o *bot.* česnek (*rostlina*) **tuba ~o** cibule zimní
aliz/o jeřabina **~arbo**, **~ujo** (= **sorbuso**) jeřáb
alizarin/o alizarin (*červené barvivo*)
alize/o (= **pasato**) *met.* pasát **kontraũ~o** protivítr
alk/o *zool.* los
alka/o *zool.* alka
alkad/o starosta, sudí

Alkaj/o Alkaios (*syn Perseův*) **~o el**
Mitileno Alkaios z Mytiléné (*básník*)
alkal/o *chem.* alkálie **~a** alkalický
alkaloid/o alkaloid
alkaraz/o hliněný džbán
alkazab/o maurská pevnost
alkazar/o alcazar, pevnost, hrad
alkekeno/o *bot.* mochyň židovská
alkemi/o **alĥemi/o**
alkemil/o *bot.* kontryhel
Alkmen/o Alkména (*Héraklova matka*)
alkohol/o alkohol, líh **~aĵo** alkoholický nápoj **~i** *t* ochutit alkoholem **~ismo** *lék.* alkoholismus **~ometro** lihoměr **brul~o** topný líh
alkoholat/o alkoholát
alkoholatur/o alkoholový výluh rostlin
alkov/o *arch.* alkovna, přístěnek, výklenek
Almagest/o Almagest (*kniha astronomie*)
almanak/o almanach, čítanka, ročenka
Almat/o Almaty
alme/o almea, orientální tanečnice
almenaũ alespoň
almoz/o almužna **~e vivi** živit se žebrotou **~i** *t* žebrot **~ulo** žebrač **~ulejo** chudobinec **~doni** *n* dávat almužnu **~monaĥo** žebrový mnich **~ordeno** *náb.* žebrový řád **~osako** žebračká mošna **~petanto** žebrač **~(pet)i** *n* žebrot
aln/o olše
alo/o aloe **~aĵo** projímadlo z aloe
alod/o alod (*svobodný statek*)
alofon/o *jaz.* alofón, varianta fonému
aloj/o slitina **~i** *t* legovat, mísit kovy **~igi** vytvoří slitinu, slít (kovy)
alokazi/o *bot.* alokázie
alokton/a *geol.* jinde vzniklý
alomorf/o *jaz.* alomorf, varianta morfému
alongo/o alonž, přívěsek ke směnec, *tech.* nástavec přístroje, přídavná stolní tabule
alopat/o alopat, lékař používající alopatii **~io** alopatie

alopeci/o alopecie, plešatost
alopekur/o bot. psárka
aloritmi/o dysrytmie (*porucha srdečního rytmu*)
alotrop/a alotropní ~**ažo** alotropní forma
aloz/o placka (*ryba*)
alp/o vysokohorská pastvina **A~oj** Alpy
 ~**a** alpský *přen.* vysokohorský ~**ismo**
 horolezectví ~**isto** horolezec **cis~a** před-
 alpský (*na italské straně*) **trans~a** za-
 alpský
alpak/o zool. alpaka (*jihoamerická lama*),
text. vlna/tkanina z alpaky (*ve významu*
slitiny kovů v. argéntano)
alpar/o ekon. rovnost hodnot
alpini/o bot. galgán
alt/a vysoký ~**e** vysoko **de ~e** zvsoka ~**i**
n být vysoký, čnít ~**o** výška (*rozměr*)
flugi en ~o letět ve výšce ~**ažo** výšina
 ~**eco** výška (*něčeho*) ~**igi** zvýšit ~**igi**
prezojn zvýšit ceny ~**igilo** sklopné hle-
 dí (*miřidla*) **mal~a** nízký **mal~e** nízko
mal~ažo nížina **pli~igi** zvýšit **Plej~a**,
Plej~ulo Nejvyšší (*Bůh*) **dikmal~a** za-
 valitý **kurz~ižo** růst kurzu na burze
prez~ižo zvýšení cen **rang~ižo** pový-
 šení **ton~o** výška tónu
alt/ předpona s významem vysoký: ~**ebe-**
nažo náhorní plošina ~**forno** vysoká pec
 ~**grada** vysokého stupně ~**ometro**
 výškoměr ~**monda** velkosvětský, mon-
 dénní ~**rendimenta** tech. ekon. vysoce
 účinný / výkonný (*např. motor*) ~**salto**
sport. skok vysoký ~**statura** vysoký
 (*postavou*)
Altair/o Altair (*hvězda*)
Altaj/o Altaj
altan/o altán
altar/o oltář **ripoz~oj** oltáře podél procesí
alte/o bot. proskurník **oficina ~o** pro-
 skurník lékařský
alteraci/o chem. fyz. alterace ~**iği** měnit
 se (*o nerostech*)

altern/i *n* střídát se ~**a** střídavý, *mat.*
 alternující ~**ado** střídání, *mat.* alternace
 ~**atoro**, ~**ilo** alternátor ~**igi** střídá
son~o slovní hříčka záměnou hlásky
alternanc/o poločas jevu
alternativ/o alternativa ~**a** alternativní
 ~**ulo** člen jiného hnutí
altimetr/o výškoměr
altitud/o *zeměp.* nadmořská výška ~**a**
malsano výšková nemoc
altruism/o altruismus, nesobeckost, ne-
 zištnost
altruist/o altruista
aluat/o (= = **bleksimio**) vřešťan (*opice*)
alud/i *t* zmínit se, narazit / dotknout se *v*
 řeči ~**o** narážka, zmínka **por sağulo**
sufiças ~o chytrému napověz
alumet/o sirka, zápalka
alumini/o hliník
alun/o chem. kamenec
aluvi/o naplavenina, nános, *geol.* alu-
 vium, holocén
alveol/o *lék.* alveol, plicní sklípek, zubní
 lůžko ~**ito** alveolitida (*zánět plicních*
sklípků / zánět lůžka zubu)
alvus/o násada rybího potěru ~**umi**
 vysadit rybí potěr
Alzac/o Alsasko
alzan/o ryzák, hnědák (*kůň, mula*)
am/i *t* milovat, mít rád ~**a** milostný
 ~(**a**)**isto** milenec (*zvl. při nevěře*) ~**ažo**
 milování (*tělesné*) ~**a(n)to** milenec
 ~**atažo** koníček, záliba ~**egi** *t* vroucně
 milovat, zbožňovat ~**ema** něžný, lásky-
 plný ~**inda** roztomilý ~**indumi** *t* dvořit
 se ~**o** láska ~**afero** milostná záležitost
 ~**deklaro** vyznání lásky ~**ebrio** mi-
 lostné opojení ~**impliko** zálety ~**kun-**
veno milostné dostaveníčko ~**letero**
 milostný dopis ~**petoli** *n* koketovat,
 předstírat lásku, miliskovat se ~**rilato**
 milostný poměr ~**vendistino** prosti-
 tutka, nevěstka ~**trinkažo** nápoj lásky

ek-i, en-iĝi zamilovat se **ge~antoj** milenci, zamilovaní (*on a ona*) **mal-i t** nenávidět **mal~o** nenávisť **mal~inda** nenávisťhodný **sen~a** bez lásky **mem~o, sin~o** sebeláska, sobectví **hom~o** láska k lidem **hommal~o** nenávisť k lidem **teatr~anto** milovník divadla **am/a** *přípona vyjadřující náklonnost*: **best~a** milující zvířata, **gast~a** pohostinný **muzik~a** hudbymilovný

Amade/o Amadeus

Amalek/o *náb.* Amálek **~idoj** Amálekovci

amalgam/o *chem.* amalgám

Amali/o Amálie (*ženské jméno*)

Aman/o Ammán

amand/o *bot.* mandle (*jádro*)

amanit/o *bot.* muchomůrka **Cezara ~o** muchomůrka císařka **faloida, falusa ~o** muchomůrka zelená **muša ~o** muchomůrka červená **pantera ~o** muchomůrka tygrovitá **ruĝiganta ~o** muchomůrka růžovka **~ino** amanitin (*jed*) **falus~a veneniĝo** otrava muchomůrkou zelenou

amar/a *i citově* hořký **~aĵo** hořký nápoj *chem. bot.* hořčina **~eco** hořkost

amarant/o *bot.* laskavec **vosta ~o** laskavec ocasatý **~a** purpurově červený

amarilid/o *bot.* amarylis **~acoj** amarylkovitě

amas/o hromada, kupa, dav **~a** hromadný, masový **~e** hromadně **flugj ~e** rojit se **~igi** hromadit **~iĝi** nahromadit se **~iĝo** nahromadění, shluk (nutí), sběh **~buĉado** masakr **~fabrikado** velkovýroba **~loĝejo** ubytovna **~tombejo** hromadný hrob **fojn~o** kupa sena **galaksi~o** kupa galaxií, hnízdo galaxií **hom~o** dav lidí **likv~o** vodnatelnost (tkání), anasarka **miks~o** skládka **neĝ~o** sněhová závěj **popol~o** lůza **stel~o** hvězdokupa **ter~o** hromada zeminy

amator/o amatér, ochotník **radio~o** radioamatér

amaŭroz/o *lék.* amauroza, úplná slepota **amazon/o** amazonka, mužatka, bojovná žena **A~o** Amazonka (*řeka*) **A~io** Amazonie

ambasad/o velvyslanectví (*úřad*) **~ejo** velvyslanectví (*budova*)

ambasador/o velvyslanec **~eco** velvyslanectví (*funkce*) **~ejo** velvyslanectví (*budova i úřad*)

ambaŭ oba **~dekstra** ambidextrní, zručný na obě ruce **~flanke** oboustranně **~seksa** oboupohlavní **~tranĉa** dvojsečný, oboustranně nabroušený

ambici/o ambice, ctižádost **~a** ambiciózní, ctižádostivý **~i t** ctižádostivě usilovat (*ion o něco*) **~ulo** ctižádostivec

ambigu/a dvojsmyslný **~eco mat.** dvojnáznačnost

ambivalenc/o ambivalence

ambl/i jít mimochodně (*současně oběma pravýma, pak zas levýma nohama*)

ambliop/a tupozraký **~eco** amblyopie, tupozrakost

amblistom/o = aksolotlo

ambon/o ambon, ambona (*místo ke čtení v kostele*)

ambos/o kovadlina *anat.* kovadlinka (*středoušní kůstka*)

ambr/o ambra, vorvanina

ambrozi/o ambrózie, lahodné jídlo *mytol.* jídlo bohů

Ambrozi/o Ambrozius, Ambrož

ambulanc/o ambulance, sanitka *voj.* polní nemocnice

ambulatori/o ambulatorium (*zařízení pro docházející pacienty; část domu kolem dvora, resp. část divadla určená k procházkám*)

ameb/o *zool.* améba

amel/o škrob **~i t** škrobit **~ita kolumo** naškrobený límec

amelanč/o bot. muchovník
amen amen ~o přen. konec
amend/o práv. připomínka k právní normě ~i t opravit/ doplnit právní normu, novelizovat
ament/o bot. jehněda ~uloj stromy mající jehnědy
americí/o chem. americium
Amerik/o Amerika **Centra** ~o Střední Amerika **Latina** ~o Latinská Amerika **Norda** ~o Severní Amerika **Suda** ~o Jižní Amerika **a~ano** Američan (obyvatel světadílů, ne pouze USA) **a~anismo** amerikanismus **hispan~a** hispánsko-americký **latin~a** latinskoamerický
ametist/o ametyst ~(kolor)a ametystový, fialový
ametrop/a lék. ametropický
amfibi/o zool. obojživelník, tech. ~a obojživelný (např. auto)
amfibrak/o lit. amfibrach
amfineūr/oj paplži
amfipod/oj různonožci
amfiteatr/o amfiteátr
amfor/o amfóra **A~o** (= **Akvisto**) Vodnář
amhar/o amharština, etiopština
ami/o bot. moráč
amiant/o v. **asbesto**
amid/o chem. amid
amik/o přítel ~a přátelský ~a**jo** důkaz přátelství, přátelská služba ~eco přátelství ~i n přátelit se ~i**gi** sprátelit se ~ino přítelkyně **bo~oj** zertovně partneri téže milenky **mal~o** nepřítel **mal~a** nepřátelský **mal~eco** nepřátelství **mal~i**gi**** znepřátelit se **fianč~o** satebčan, družba
amikt/o náb. amikt, humerál (kněžský šátek pod krkem)
amil/o chem. amyl
amin/o chem. amin ~o**acido** chem. aminokyselina
amirid/o bot. elemeš

amiš/oj náb. Amišové, Amenité (kanadští novokřtěnci)
Amitáb/o náb. Amitábha (buddha)
amitoz/o biol. amitóza (přímé dělení buňky)
amnesti/o amnestie ~i t vyhlásit amnestii, prominout trest
amnezi/o lék. amnézie, ztráta paměti
amni/o anat. amnion (vnitřní plodový obal)
amofil/o bot. kamýš, kutilka
amok/o amok, vražedná zuřivost
amom/o bot. amom
Amon/o náb. Amon ~idoj Amónovci
amoni/o chem. amonium
amoniak/o chem. amoniak, čpavek
amonit/oj amoniti (pravěcí měkkýši)
amor/o láska (tělesná) **A~o** mytol. Amor ~i tn (tělesně) milovat, hořet/planout láskou ~ema nadřzený, vášnivý ~inda, ~veka žádoucí, k pomilování ~istino nevěstka
amorid/oj hist. Amorejci, Emorejci
amorf/a chem. amorfní, nekystalický
amorfofal/o bot. zmijovec
amortiz/i t umořovat (dluh), tech. zmenšovat amplitudu oscilací ~ilo tlumič ~o umořování, odpis
Amos/o náb. Ámos
ampelopraz/o bot. pór letní
ampelops/o bot. révovník
amper/o fyz. ampér (jednotka elektrického proudu) ~horo ampérhodina ~metro ampérmetr ~sekundo ampérsekunda
ampleks/o rozsah, rozmezí ~a rozsáhlý, obsáhlý ~i t obsahovat, zahrnovat ~igi rozšířit ~i**gi** rozšířit se **sam~a** stejně rozsáhlý **surfac~o** plocha
amplif/i t el. zesilovat ~ilo, ~ikatoro zesilovač
amplitud/o amplituda ~o de probablo rozptyl pravděpodobnosti

ampol/o *chem.* malá baňka, *el.* žárovka, *lék.* ampule, ampulka ~**ingo** objímka žárovky (*do níž se žárovka vkládá*) ~**soklo** patice žárovky (*zákončení žárovky*) ~**tubo** *lék.* pipeta
amput/i *t* amputovat ~**ito** pacient podrobený amputaci
Amsterdam/o Amster(o)dam
amulet/o amulet
Amur/o *řeka* Amur
amuz/i *t* bavit ~**i sin pri iu** dělat si z někoho legraci, bavit se na cizí účet ~**a** zábavný ~**aĵo** zábavný kousek, zábavné představení ~**eĵo** zábavní podnik ~**iĝi** bavit se ~(**iĝo**) zábava ~**ilo** hračka ~**isto** humorista, klaun **kortega** ~**isto** dvorní šašek
-**anl** *přípona značící člena, příslušníka, stoupence:* **klub**~**o** člen klubu **vilag**~**o** vesničan **Pariz**~**o** Pařížan **Luter**~**o** Luterán
an/o člen, příslušník, stoupenec ~**aro** členstvo, posádka, stádo ~**eco** členství ~**igi** přijmout za člena, začlenit ~**iĝi** stát se členem, vstoupit (*do spolku*)
anabaptism/o anabaptismus, novokřtěnectví
anabaptist/o *náb.* anabaptista, novokřtěnec
anabol/o *lék.* anabolismus ~**aĵo** anabolikum ~**iga** anabolický
anafaz/o *biol.* anafáze
anafilaksi/o *biol.* anafylaxe, přecitlivělost
anafor/o *lit.* anafora
anagal/o *bot.* drchnička **agra** ~**o**, **ruĝa** ~**o** drchnička rolní **blua** ~**o**, **femala** ~**o** drchnička modrá
anagir/o *bot.* palník **fetora** ~**o** palník páchnoucí
anaglif/o anaglyf (*reliéf nebo soutisk dvou barev*)
anagram/o *lit.* anagram

anakardi/o *bot.* ledvinovník **okcidenta** ~**o** ledvinovník západní
anakinezi/o *lék.* pohybová rehabilitace
anakolut/o *jaz.* anakolut
anakond/o anakonda
anakoret/o *náb.* anachorét, poustevník
Anakreon/o *lit.* Anakreón ~**eska** anakreónský
anakronism/o anachronismus, přežitek
anakruz/o *lit.* anakruze, předrážka
Anaksagor/o Anaxagorás
anal/oj analý, letopisy ~**isto** letopisec, kronikář
analeptik/o analeptikum, posilující lék
analfabet/o analfabet, negramotný člověk
analgezi/o analgezie, necitlivost k bolesti
analgezik/o analgetikum, utišující lék
analit/(ik)a *mat.* analytický ~**iko** diferenciální a integrální počet
analiz/o *zvl. chem.* analýza, rozbor ~**a** analytický ~**i** *t* analyzovat, provádět (*chemický*) rozbor ~**ilo** analyzátor, analytický přístroj ~**isto** analytik **merkato** ~**o** výzkum trhu **psik**~**o** psychoanalýza
analog/a obdobný, *mat.* analogový ~**eco** podobnost ~**o** *mat.* analogon
analogi/o analogie, obdoba, podoba ~**a** *mat.* analogický
Anam/o *zeměp.* Annam (*střední část Vietnamu*)
anamirt/o *bot.* chebule
anamorfoz/o anamorfoza *opt.* panoramatický obraz
ananas/o ananas ~**ujo** ananasovník ~**frukto** plod ananasu
anapest/o *lit.* anapest (*veršová stopa*)
Anapurn/o *zeměp.* Anapurna
anarĥi/o, **anarki/o** anarchie, bezvládní, zmatek ~**isto** anarchista ~**ulo** bouřlivák, nedisciplovaný člověk
anarik/o vlkouš (*ryba*)
anas/o kachna ~**ino** kachna (*samice*) **muta** ~**o** pízmovka ~**aĵo** kachní maso

~**edoj** kachnovití ~**iri**, ~**paši** *n* batolit se, kolébat se (*jako kachna*) **fajf-o** hvízdák eurasijský **glaci-o** hoholka lední **kuler-o** lžičák pestrý **marč-o** čírka modrá **mar-o** turpan **merg-o** polák **mol-o** kajka **tuf-o** polák chocholačka

anasark/o *lék.* anasarka, vodnatelnost
anastatik/o *bot.* choulivka jerišská
Anastazi/o Anastázie
anastigmat/a *opt.* anastagmatický
anastomoz/o *anat.* anastomóza
anateks/o *geol.* anatexe
anatem/o *náb.* církevní klatba ~**i** *t* uvalit klatbu, exkomunikovat
anatoksin/o *lék.* anatoxin
Anatol/o Anatol
Anatoli/o Anatólie, Malá Asie
anatom/o *lék.* anatom ~**ia** anatomický ~**io** anatomie **plant~io** anatomie rostlin
ancilostom/o měchovec (*parazit*)
anč/o *hud.* jazýček (*nástroje*) ~**harmoniko** foukací harmonika
ančov/o *kuch.* ančovička (*sardel obecná v kořeněném nálevu*)
And/oj Andy
andaluz/o Andalusan **A~io** Andalusie ~**ia** andaluský
andant/e *hud.* volným tempem ~**o** skladba ve volném tempu
Andor/o Andorra
andre/o toulivka Andréova (*mech*)
Andre/o Andrea
androce/o (= **stamenaro**) *bot.* androceum (*soubor všech tyčinek v květu*)
androgen/oj androgeny (*mužské pohlavní hormony*)
androgenin/o oboupohlavní bytost (*rostlina/živočich*), obojetník, hermafrodit
andromed/o *bot.* kyhanka
Andromed/o *mytol.* Andromeda ~**a galaksio**, **konstelacio** ~**o** souhvězdí Andromedy
andropogon/o *bot.* andropogon, vousatka

androzac/o *bot.* pochybek
anduj/o *kuch.* telián, jitrnice
anekdot/o anekdota
aneks/i *t* anektovat, zabrat, násilně připojit ~**o** anexe, zábor ~**ado** anektování, zabírání ~**ažo** anektované území *lék.* adnexní (připojený) orgán ~**ito** zánět připojeného orgánu
anelid/oj *zool.* kroužkovci
anemi/o *lék.* anémie, chudokrevnost ~**i** *t* způsobit chudokrevnost
anemogram/o anemograf (*zapisovač větru*)
anemometr/o anemometr (*měřič větru*)
anemon/o *bot.* sasanka **mar~oj** *zool.* mořské sasanky
anemoskop/o *met.* korouhvička, větrník
aneroïd/o aneroïd, barometr (*kovový*)
anestez/i *t* znečitlivět ~**o** anestezie, znečitlivění ~**isto** anesteziolog **frïd-o** znečitlivění mrazem
anet/o kopr
aneùploid/a *biol.* aneuploidní (*mající neúplnou nebo nadbytečnou sadu chromozomů*)
aneùrism/o *biol.* aneurysma, výduť (*rozšíření tepny*)
anfrakt/o *geol. lék.* dutina, škvíra
Angel/o Angelo ~**ino** Angelina
angelik/o *bot.* andělíka **ĝarden~o** andělíka lékařská
Angelik/o Angelika
angi/o krevní céva ~**ito** zánět cév ~**omo** angiom, benigní nádor z cév
angil/o úhoř ~**oformaj** holobřiší ~**edoj** úhořovití **mar~o** (= **kongro**) úhořovec
angin/o angína
angl/o Angličan ~**a** anglický **A~io**, **A~ujo** Anglie ~**ažo** anglický text ~**ismo** anglický výraz ~**omanio** posedlost všim anglickým ~**onormanda** anglonormanský ~**osaksa** anglosaský

anglez/o anglaise (*tanec, skloněné psací písmo*)

anglikán/o *náb.* anglikán **~ismo** anglikánství

Angol/o Angola

angor/o úzkost, tíseň **~i n** cítit úzkost

brust~o bolest kolem srdce

angostur/o *bot.* kuspara

angrek/o druh orchideje

angul/o úhel, kout, roh **akuta, konkava, konvekta, orta, plena, samlatera, strečita, obtuza** **~o** ostrý, dutý, vypuklý, pravý, plný, přilehlý, přímý, tupý úhel **en čiuj ~oj de la mondo** ve všech koutech světa **la kvar ~oj de la tero** čtyři světové strany **trans la ~o** za rohem **~a rapido** úhlová rychlost **~aĵo** úhelník (*kováni*) **~eca desegno** hranatá kresba **turni ~en hovor.** zahrnout za roh **~eto** koutek **~ilo** rýsovací úhelník **~kiko sport.** rohový kop **~mezurilo** úhломěr **~mezero** úhlová míra **~soto sport.** rohový kop **kvar~o** čtyřúhelník **tri~o** trojúhelník **kaš~o** doupě, úkryt **lip~oj** koutky úst **strat~o** roh ulice **trink~o** nápojový kout v obývacím pokoji

angv(is)/o *zool.* slepýš

anĝel/o anděl **~aro** andělský kůr **arki~o,**

ĉef~o archanděl **gard~o** anděl strážný

anĝelus/o *náb.* klekání (*i vyzvánění*)

anhel/i *n* supět, těžce oddechovat

anhidr/a *chem.* bezvodý

anhidrid/o *sloučenina* anhydrid

anhidrit/o *nerost* anhydrit

anil/o indigovník obecný, modřil obecný **~ino** *chem.* anilin (= aminobenzen)

anim/o duše **eligi sian ~on** vypustit duši **lia tuta ~o ribelis kontraŭ** vše se v něm bouřilo **estis eĉ ne unu ~o en mejla ĉirkaŭaĵo** na míli daleko nebyla živá duše **li estis la ~o de la entrepreno** byl dušpodnik **~a trankvilo** duševní klid **~i t** oživit, animovat (*film, diskusi*)

~ismo *náb.* animismus **~firmeco** duševní pevnost, energie **~konflikto** duševní rozpolcení **re~i** oživit (*při zástavě srdce, dechu*) **sen~a** nemající duši (*zvíře*) **egal~a** vyrovnaný, pohodový **facil~a** lehkomyšlný **grand~a** velkorosý **unu~a** jednomyslný **vent~a** lehkomyšlný, do větru

animal/o živočich **~oj, la ~a regno** živočišná říše

aniz/o *bot.* anýz **stel~o** pravý anýz

Anj/o Anička

anjon/o *fyz. chem.* anion(t)

Anĵu/o Anjou

Ankar/o Ankara

ankaŭ také, též, i, rovněž

ankiloz/o ankylóza, kloubní stuhlost

ankoraŭ ještě

ankr/o kotva **~i t** zakotvit (*upoutat*) **~ejo** kotviště **~iĝi** zakotvit (*zastavit se*) **~izita heraldika** ukotvený **~umi n** kotvit, být zakotven **~ovinĉo** lodní rumpál **de~iĝi** utrhnout se (*s kotvou vlečenou po dně*) **mal~i** zvednout kotvu **flos~o** plovoucí kotva

anksi/o *lék.* anxieta, úzkost

ankuz/o (*bovlango*) *bot.* pilát

Ann/a, Ann/o Anna

anobi/o *zool.* červotoč **~edoj** červotočovití

anod/o *el.* anoda

anodont/o *zool.* škeble

anofel/o (= *malaria moskito*) *zool.* anofele

anomali/o anomálie, nepravidelnost, úchylna

anon/o *bot.* anona **moldorna ~o** anona ostnitá **skvama ~o** anona šupinatá

anonc/i t oznámit, inzerovat, ohlásit (*návštěvu*) **~iĝi** dát oznámit **~ilo** vyhláška, přihláška **~isto** hlasatel (*např. rozhlasu, televize*) **~o** oznámení, inzerát **~letero** (písemné) oznámení **bon~i n** přinést

dobrou zprávu **edziĝ~o** svatební oznámení
anonim/a anonymní **~eco** anonymita **~ulo** anonym
anoplu/oj řád vší
anopsi/o anopsie, anopie (*neschopnost vidět při zdravé sítnici*) **hemi~o** anopsie na jednom oku
anorak/o sport. větrovka
anoreksi/o anorexie (*chorobné nechutenství*) **~ulino** anoretička
anormal/a nenormální, abnormální, mimo normu
anosmi/o anosmie, ztráta čichu
ans/o ucho (*nádoby*), držadlo, rukojeť *lék.* zákruta střeva/žíly, *nevh.* klika dveří **korb~o** rukojeť koše
anser/o husa **~ido** house **~ino** husa (*samicce*) **ŝi estas provinca ~ino** je to venkovská husa **pri la matematiko mi estas kompleta ~ino** matematice rozumím jako koza petrželi **~aĵo** husí maso **~oformaj** vrubozobí **~bleki** *n* kejhat **~vice** husím pochodem
anstataŭ namísto (*něčeho*) **~a rado** náhradní kolo **~i** *t* zastupovat, být na místě někoho / něčeho **~igi** nahrazovat (**ion per io** něco něčím) **~o**, **~ilo** náhrada, náhražka
anstrom/o angström (10^{-10} m)
antagonism/o antagonismus, nesmiřitelný protiklad / rozpor
Antarkt/o, **~io**, **~ido** Antarktida **a~a** antarktický **~a aŭroro** jižní polární záře
antaŭ před (*místně i časově*) **~a** přední, dřívější, předešlý **~ado** předstížení **~(aĵ)o** předek, příď **~anto** mat. předchůdce **~e** vpředu, dříve, předem **~eco** přednost, prvenství **~en** kupředu, vpřed **~enigi** posunovat kupředu (*záležitost*), napomáhat (**ion** něčemu) **~i** *n* předcházet, být vpředu **~iĝi** postupovat, předběhnout **~ulo** předek, předchůdce **mal~**

za **mal~a** zadní **mal~e** vzadu **mal~(aĵ)o** zád' **dors~a** jdoucí pozpátku **kur~iĝi** předběhnout, vyběhnout z řady
antaŭ/ *predpona s významem* před: **~ĉambro** předšín, předpokoj **~dati** *t* antedatovat, opatřit dřívějším datem **~diri** *t* předpovídat, oznámit předem **~eviti** *t* předcházet, zamezovat **~hieraaŭ** předevcírem **~juĝo** předsudek **~kambri/o** geol. prekambrium **~lasta** předposlední **~lernejo** mateřská škola **~mono** záloha, závdavek (*peněžní*) **~nomo** rodné/křestní jméno **~pagi** *t* (za)platit zálohu, předplácet **~pago** záloha, závdavek **~parolo** předmluva **~tagmezo**, **~tagmeze** dopoledne **~tuko** zástěra **~vidi** *t* předvídat
antecedent/oj práv. předchozí život a chování
antedon/o zool. lilijice
antefiks/o ozdobný okraj střechy
antem/o anthem (*sborová skladba anglickánské bohoslužby*)
antemid/o bot. rmen **agra ~o** rmen rolní **tinktura ~o** rmen barvířský
anten/o tech. anténa **zool.** tykadlo (*hmyzí*)
antenari/o bot. kociánek
anter/o bot. prašník
anteridi/o antheridium (*samčí pohlavní orgán mechů a kapradin*)
anti/ *predpona s významem* proti: **~biotiko** *lék.* antibiotikum **~koagulanto** *lék.* antikoagulační přípravek **~koncipa** antikoncepční **~korpo** *lék.* protilátka **~korpusklo** fyz. antičástice **~semito** antisemita, nepřítel Židů **~sepsi** *t* antisepticky ošetřit **~sepsa** *lék.* antiseptikum **~strofo** lit. antistrofa **~tezo** antiteze, protiklad **~toksino** antitoxin, protijed
antiar/o (= **upasarbo**) strom upasový
anticip/i *t* předem určit/užít/udělat, předjímat **~i la faktoj** předbíhat události

(ve vyprávění) ~a předem učiněný
danki ~e poděkovat předem
antidork/o saltantilopo
antidot/o kontraúveneno
antifon/o antifona (*bohoslužebný zpěv*)
antifraz/o antifráze, ironický výraz
antigen/o chem. antigen
Antigon/o Antigona
antiklinal/o geol. antiklinála
Antikrist/o Antikrist
antikv/a starobylý, antický **demeti de si la** ~an **Adamon** zlepšit své chování ~a **modo** starobylá móda ~a**jo** starožitnost ~a**isto** starožitník ~eco starobylost, antika **en la plej malproksima** ~eco v nehlubším dávnověku ~ulo antický = člověk
Antil/oj zeměp. Antily ~ano obyvatel Antil
antilid/o bot. úročník **vundosaniga** ~o (= **vundoherbo**) úročník bolhoj
antilop/o antilopa **salt~o** (= **antidorko**) antilopa skákavá
antimon/o (= **stibio**) chem. antimon (*Sb*)
antinomi/o fil. antinomie, protiklad, rozpor
Antiohi/o zeměp. Antiochie
antipati/o antipatie, odpor, nechť
antipirin/o lék. antipyrin
antipod/o území/ země protinožců *přen.* opak **stari je la ~o de ies teorio** zastávat opačné stanovisko, chem. antipod ~a *mat.* diametrálně protilehlý ~ulo antipod, protinožec, *přen.* odpůrce, protichůdce
antirin/o bot. hledík
antoksant/o bot. tomka **odora** ~o tomka vonná
antologi/o antologie, výbor z literatury
Anton/o Anton
Antonen/o Antoninus (*jméno římských císařů*)
Antoni/o Antonius, Antonín

antonim/o jaz. antonymum, slovo opačného významu
antonomazi/o lit. antonomázie
antozo/oj koraluloj
antr/o jeskyně *anat.* antrum, tělní dutina
antracen/o chem. antracen
antracit/o chem. antracit (*druh uhlí*)
antrahinon/o, antrakinson/o chem. antrachinon
antrakoz/o lék. antrakóza
antraks/o lék. antrax, sněť slezinná, uhlák
antrisk/o bot. kerblík
antrop/o odb. člověk ~o**idoj** vyšší primáti ~o**centra** antropocentrický ~o**fago** lidožrout ~o**fagismo** kanibalismus ~o**log** antropolog ~o**logio** antropologie ~o**metrio** antropometrie ~o**morfoj** lidoopi
anturi/o bot. toulitka
antus/o (= **pipio**) *pták* linduška
Antverpen/o Antverpy
Anub/o mytol. Anubis
anuitat/o fin. anuita, ročína (*pravidelná roční splátka na dlouhodobý dluh*)
Anunciaci/o náb. Zvěstování
anur/oj řád. žáby
anuri/o anurie, zástava močení
anus/o řiť
anzu/o čínská meruňka (*plod*) ~u**jo, ~arbo** (*strom*)
aorist/o jaz. aorist (*typ minulého času*)
aort/o anat. aorta, srdečnice
aot/o zool. mirikina
apač/o Apač, *přen.* bandita, gangster
apanaĝ/o apanáž ~i t vyplácet apanáž
aparat/o aparát, přístroj, ústrojí **fotografa** ~o fotografický přístroj **digesta** ~o trávicí ústrojí **administracia** ~o správní aparát ~a**ro** *inf.* hardware, technické vybavení počítače ~i**sto, ~ulo** aparátčík, funkcionář **flank~o, periferia** ~o periferní zařízení **radio~o** radioaparát **vid-bend~o** video, magnetoskop

apart/a oddělený, zvláštní, samostatný, jednotlivý **kun ~a** **intereso** se zvláštním zájmem **~e** zvlášť, odděleně **~e** **malbona situacio** zvlášť zlá situace **~ajo** zvláštnost **~igi** oddělit, odloučit, separovat **~igi** stranit se, vyhýbat se **de~igi** oddělit se jako celek (*např. kus skály*) **ras~igo** apartheid

apartament/o apartmá (*větší byt s příslušenstvím*)

aparten/i *n* náležet, příslušet, patřit **~ajo** příslušenství, náležitost

apati/o apatie, netečnost **~a** apatický, netečný

apatit/o *chem.* apatit

apatosauř/o apatosaurus

apeks/o špička (*jazyka, listu*) *hvězd.* apex **~a** apikální **~a** **domineco** *bot.* apikální dominance

apel/o *voj.* apel, nástup

Apel/o Apellés

apelaci/i *t práv.* apelovat, odvolávat se **~o** odvolání (*proti rozsudku*)

apenaŭ sotva **~a** téměř nezmatelný, nepatrný, neztřetelný **~i** *n* být nepatrný **la laboro** **~as** práce je tam pomálu, nestojí to za řeč

apendic/o dodatek (*díla*), příloha, *lék.* appendix, přívěsek slepého střeva **~ito** zánět slepého střeva **~ektomio** odoperování appendixu

apendikulari/oj *zool.* vršenky

Apenin/oj Apeniny **~a** **duoninsulo** Apeninský poloostrov

apepsi/o *lék.* apepsie, těžká porucha trávení

aper/i *n* objevit se, zjevit se, vycházet (*o knize*) **~(aj)o** zjevení **~igi** dát vidět, ukázat, vydat (*knihu*) **~o** objevení se, zjevení, výskyt **mal~i** zmizet **mal~o** zmizení **mal~igi** odstranit, nechat zmizet **re~anto** duch mrtvého, strašidlo

apercept/o vědomé vnímání **~i** *t* vnímat

aperitiv/o aperitiv; podávání aperitivu **~i** *n* být při podávání aperitivu

apert/a otevřený, neuzavřený, volný **~i** *n* být otevřený **~ajo** otvor

apertur/o otvor, *zvl. opt.* stupeň otevřenosti (*clonky*) **kloak~o** vstup do kanálu

apetal/oj senpetaluloj

apetenc/o apetence, pudová touha/potřeba

apetit/o chuť k jídlu **bonan ~on!** dobrou chuť! **~a**, **~veka** chutný, chuťově lákavý, (po)vzbuzující chuť **sen~eco** nechutenství

api/o *bot.* miřík **~acoj** *čeled'* miříkovité **~olo** *lék.* apiol, miříkový éter

Api/o Apia (*samojské hl. město*)

apik/a prudký, příkrý, strmý

apios/o *bot.* hlízola **Amerika ~o** hlízola nachová

Apis/o Apis, Hapi (*posvátný býk*)

aplanat/a *opt.* aplanatický **~o** aplánát, objektiv s korekcí **~eco** aplanatická oprava **~ismo** aplanatismus, odstranění barevné a otvorové vady

aplaŭd/i *t* aplaudovat, tleskat *přen.* nadšeně souhlasit **~i** **aktoron** tleskat herci **~istaro** klaka, najatí tleskači **~o** aplaus, potlesk **fari al iu ~on sur la vangon** zpoličkovat někoho

aplik/i *t* aplikovat, používat, upotřebit **~(ad)o** aplikace, využívání **~a(ta)** **matematiko** aplikovaná matematika **~ita arto** užité umění

aplit/o *geol.* applit (*vyvřelina*)

aplomb/o sebejistota, sebedůvěra, (neotřesitelné) sebevědomí **~a** domýšlivý, sebejistý

apne/o apnoe, zadržetí *n.* výpadek dechu

apocin/o *bot.* apocynum, toješť, klejicha

apod/o rorýs **~oformaj** svišťouni

apofiz/o apofýza, kostní výrůstek

apog/i *t* opírat, podpírat **~i** **sin** opřít se **~a** podpurný **~ilo** opěradlo, podpěra, hůl **~o** podpora, opora *sport.* podpor **~relo**

zvl. sport. madlo ~**stango**, ~**trabo stav.**
vzpěra **kontrař-ilo** protiopora **sub~i n**
podpírat zespodu **brak~ilo** opěradlo
paží **libro~ilo** podpěra stojících knih
apoge/o vrcholení, *hvězd.* apogeuum, od-
zemí ~**i n** vrcholit
apogatur/o *hud.* appoggiatura
apokalips/o apokalypsa, hrůzné události
apokop/o *jaz.* apokopa, zkrácené slovo
odsouváním hlásky/hlásek
apokrif/o apokryf ~**a** neautentický, neka-
nonický, nepůvodní
apolog/o *jaz.* podobenství, příkladný pří-
běh
apologetik/o apologetika, obrana víry
apologi/o apologie, obranná řeč ~**i n** pro-
mluvit na něčí obranu ~**isto** autor apo-
logie
Apolon/o Apollón (*bůh*)
Apoloni/o Apollónios (*báseň*)
apomiks/o *bot.* apomixie, apogamie (*způ-
sob nepohlavního rozmnožování*)
aponeuroz/o *biol.* aponeuróza, tenká va-
zivová blána
apopleksi/o *lék.* apoplexie *hovor.* mozko-
vá mrtvice
aposoiepez/o *jaz.* naznačená, nedokončená
věta
apostat/o apostata, odpadlík (*od víry,
nauky*) ~**i n** odpadnout, jednat odpad-
licky
aposterior/a aposteriorní
apostol/o apoštol *přen.* horlivý propa-
gátor ~**eco** apoštolát
apostrof/o *jaz.* apostrof, odsuvník ~**i t**
apostrofovat **mal~o** obrácený apostrof
apoteci/o *bot.* apotecie, plodnice vřec-
katých hub
apotek/o lékárna ~**isto** lékárník
apoteoz/o apoteóza, zbožnění, glorifikace
~**i t** zbožnit, glorifikovat
apozici/o *jaz.* přístavek

apr/o prase divoké ~**ajo** maso divočáka
veruk~o (= **fakočero**) prase bradavič-
naté
aprec/i v. aprezi
aprez/i t apretovat, povrchově upravit
~**ajo** apretovaný materiál
apretur/o apretura, apretační roztok
aprez/i t hodnotit, cenit (*zvl. umělecké
dílo / něčí zásluhy*) ~**o** ocenění
april/o duben ~**a vetero** aprilové počasí
aprior/a apriorní, založený na teorii, ne-
závislý na zkušenosti
aprob/i t schválit, podpořit, potvrdit ~**o**
schválení, souhlas ~**inda** zasluhující
podporu **mal~i** nepodpořit, zavrhnout
mal~o nesouhlas, zavržení, odmítnutí
mal~inda zasluhující zavržení
aproksim/i t mat. aproximovat, zpracovat
přibližně, řešit aproximací ~**a** aproxi-
mativní, přibližný ~**o** aproximace, při-
blžení ~**anta** aproximační
apsid/o *astr.* apsida (*nejbliží n. nejvzdále-
nější bod*) ~**a linio** osa planetární elipsy
apterig/o (= **kivio**) kivi (*australský pták*)
~**oformaj** kiviové
apud vedle, u ~**a** vedlejší ~**esti n** být
v sousedství/blízkosti
Apuli/o Apulie (*italský kraj*)
apunt/o drobné, mince
apus/o (= **apodo**) rorýs
ar/ přípona značící soubor, skupinu:
arb/o strom **arb/aro** les **demand/o**
otázka **demand/aro** dotazník
ar/o 1 skupina, hlouček, hejno, stádo *mat.*
množina ~**ego** velká skupina, dav ~**eto**
malý hlouček, skupinka ~**igi** shromáždit
~**igi** shromáždit se **sub~o** podmnožina
super~o nadmnožina
ar/o 2 plošná míra ar
ara/o zool. papoušek ara
arab/o Arab **A~a Maro** Arabské moře ~**a**
gumo arabská guma **A~io, A~ujo**

Arábie ~ismo arabismus, výraz převzatý z arabštiny
arabesk/o arabeska (*ornament, skladba*)
 ~o-segilo lupenková pila
arabidops/o bot. huseníček, řeřišník
arabinoz/o arabinóza (*sacharid*)
arabis/o bot. huseník
Aragon/o zeměp. Aragonie
aragonit/o aragonit (*nerost*)
arahant/o arahant (*člověk, který dosáhl nirvány*)
arak/o arak (*pálenka*)
arakid/o podzemnice **ternuksa** ~o arašíd, burský oříšek, podzemnice olejná ~a **oleo** arašídový olej
araknoid/o anat. arachnoidea, pavoučnice (*mozková blána*) ~ito arachnoiditida, zánět pavoučnice
Aral/o Aralské jezero
arali/o bot. arálie ~acoj aralkovité
arame/o Aramejec ~a **lingvo** aramejšтина
arane/o pavouk, křížák **diadema** ~o křížák obecný ~a**jo** pavučina ~oidoj zool. pavoukovci (*třída*) ~uloj pavouci (*řád*) **akvo-o** (= **argironeto**) vodouch stříbřítý **bird-oj** (= **terazofedoj**) sklípkanovití **dom-o** (= **tegenario**) pokoutník **krab-oj** běžníkovití **salt-oj** skákavkovití
aranĝ/i t uspořádat, upravit, zařídit, zorganizovat ~i **sin** zachovat se, zařídit se, uvelebit se ~a**jo** zařízení ~o akce, uspořádání, úprava, zařízení ~ema ochotný pořádat akce ~iĝi uspořádat se **al-i** adaptovat **antaŭ-i** předem připravit **mal-i** rozházet, rozčuchat **bankrot-o** smlouva mezi bankrotářem a věřiteli **daten-o** uspořádání dat **flor-o** úprava květin **foli-iĝo** bot. nastavení listů **fraz-o** větná skladba **har-o** účes **petal-iĝo** uspořádání lístků v květu **teks-o** uspořádání nití v tkanině **tekst-o** uspořádání textu na stránce **viv-o**

uspořádání svého života **vort-o** slovosled
arb/o strom **genealogia** ~o strom rodokmenu **nana** ~o zákrsek ~a stromový ~a**jo** klestí, roští ~aro les ~arego hluboký les, prales ~areto lesík, háj ~aristo lesník, pracovník v lesnictví ~arkulturo lesnictví ~ego obří strom ~ejo lesní prostor ~eto stromek ~etaro mlází, nízký lesní porost ~ido sazenice stromu ~idejo (zahradní/lesní) školka ~isto pěstitel stromů a keřů ~ohakisto dřevorubec ~okrono (= **frondaro**) koruna stromu ~okulturo pěstitelství stromů ~ologio věda o stromech ~ostumpo pařež **ĉef-aristo** nadlesník, revírník **pra-aro** prales **re-arigi** znovu zalesnit **sen-ejo** mýtina **sen-iĝi** vymýtít **foli-o** listnatý strom **frukt-o** ovocný strom **galeri-aro** les kolem řeky, lužní les **glan-o** (= **kverko**) dub **krist-o** vánoční stromek **mar-oj** zool. rohovitky (*korálnatci*) **melon-o** (= **papajo**) papája melounová **pan-o** chlebovník **pingl-o** jehličnatý strom **pluv-aro** deštný prales **river-aro** les podél řeky **tulip-o** (= **liriodendro**) liliovník **vaks-o** (= **miriko**) vřesna, voskovník
arbalest/o kuše, samostřel
arbed/o keř
arbitr/a libovolný, svévolný, jednostranný ~anto, sport. rozhodčí ~(ec)o svévole, libovůle
arbitraci/o práv. arbitráž, rozhodování **ekonomia** ~o hospodářská arbitráž ~anto rozhodčí (*zvolený stranami*) ~i t rozhodnout spor rozhodčím soudem ~isto rozhodčí, smírčí soudce
arbust/o keř ~eto keřík **sub-o** keřík **trunk-o** nízkokmen (*např. šejík*) **tuf-o** zákrsek (*např. rybíz*)
arbut/o bot. planika, jahodový strom

arê/o smyčec ~**instrumento** *hud.* smyčcový nástroj ~**kvarteto** smyčcový kvartet, smyčcové kvarteto (*soubor 4 hráčů*)
ard/i *n* žhnout ~**a** žhavý, žhoucí *přen.* vášnivý ~**ažo** žhavá věc ~**ego** žár ~**eta** nažhavený ~**igi** rozžhavit ~**ilo** (žhavená) punčoška (plynové) lampy **alp~o** vysokohorské červánky **seks~o** říje
arde/o *zool.* volavka ~**edoj** volavkovití **egret~o** volavka stříbřitá **nokt~o** kva-koš
Arden/oj Ardeny
ardez/o břidlice ~**ejo** břidličný lom
are/o plocha, výměra, rozloha, areál, *mat.* plošný obsah, povrch plochy **kompost~o**, **típ~o** zrcadlo sazby **servo~o** dosah stanice, okruh obsluhy **traf~o** dostřel
arek/o *bot.* areka ~**acoj** arekovité ~**nuksa** arekový ořech **kateču~o** areka obecná
aren/o aréna *přen.* ohnisko děje
arenari/o *bot.* písečnice
areol/o *zvl. odb.* okružít, *hvězd.* prsteneček **mama ~o** dvorec prsní bradavky ~**o de akno** *lék.* opouzdřený uher
areometr/o hustoměr
Arcopag/o areopag (*aténský vrchní soud*)
Ares/o Arés (*bůh války*)
arest/i *t* zatknout, vzít do vazby, uvalit vazbu ~**ado** zatýkání ~**ejo** vazební věznice *hist.* šatlava ~**isto** zatýkající policista, *hist.* dráb ~**o** zatčení, vazba ~**omandato** zatykač, příkaz k zatčení / vzetí do vazby
argan/o vrtná věž, jeřáb (*stroj*)
argani/o *bot.* argánie
argemon/o *bot.* pleskanka
Argentin/o Argentina **a~ano** Argentinec
argil/o jíla ~**ažo** hliněný výrobek ~**kabano** stavba z vepřovic, chýše z hlíny ~**mar-no** *geol.* jílovitý slín **bak~o** terakota **fajr~o** šamot **ful~o** valchovací jíla

kalk~o (= **marno**) slín **pot~o** hrnčířský jíla
argiop/o pavouk křížák
argonet/o pavouk vodouch
argon/o *chem.* argon
argonaūt/o argonaut (*chobotnice*)
Argonaūt/oj *mytol.* Argonauti
argument/o *i mat.* argument, důkaz, doklad, důvod ~**ado**, ~**aro** argumentace ~**i tn** argumentovat, dokazovat, odůvodňovat **inter~o**, **kontraū~o** protiar-gument
Argus/o Argos (*stooký obr*)
arĝent/o stříbro ~**a** stříbrný ~**i t** postříbřit ~**ismo** otrava dusičnanem stříbrným ~**umo** alpaka
arĝentan/o argentan, alpaka, nové stříbro, pakfong
arĝirol/o koloidní stříbro (*antiseptikum*)
arĥaik/a archaický
arĥaik/o *geol.* archaikum, prahory
arĥaism/o *jaz.* archaismus
arĥeolog/o archeolog ~**io** archeologie
arĥianĝel/o archanděl
arĥiduk/o arcivévoda, velkovévoda
arĥiepiskop/o arcibiskup
arĥipelag/o archipel, souostroví
arĥitekt/o architekt
arĥitektur/o architektura
arĥitrav/o *arch.* architráv
arĥiv/o archiv **meti en ~on** uložit do archivu **formeti en ~on** odložit stranou **jam aparteni al la ~o** patřit do starého železa ~**isto** archivář
arĥivolt/o *arch.* archivolta
ari/o *hud.* árie
Ari/o Arius, Areios (*teolog*) **a~anismo** arianismus
Ariadn/o Ariadna (*krétská princezna*)
arid/a aridní, vyprahlý, pustinný
arier/o zadní část, *sport.* obrana, *voj.* týl ~**ulo** *sport.* obránce ~**gardo** *voj.* zadní voj

Aries/o (= **Šafo**) Beran (*souhvězdí i znamení zvěrokruhu*)
aril/o bot. obal semene, semenný míšek chem. aryl (*obecný název aromatické funkční skupiny*)
arist/o bot. arista, osina (*ječmene apod.*) zool. hmatový chloupek tykadla
aristokrat/o aristokrat, šlechtic ~**aro** aristokracie, šlechta ~**eco** aristokratické chování ~**io** vláda šlechty
aristoloki/o bot. podražec
Aristotel/o Aristoteles **a~ismo** aristotelismus
aritm/o aritmetický průměr
aritmétik/o aritmetika ~**a** aritmetický ~**ilo** inf. početní jednotka (*počítače*)
Arizon/o Arizona
arj/a árijský
ark/o oblouk, luk ~**aĵo** arkáda (*oblouk mezi sloupy/pilíři*) ~**eco** obloukové zakřivení ~**igi** ohnout do oblouku ~**lampo** oblouková lampa ~**pafi** t střilet lukem ~(**paf**)**isto** lukostřelec **apog~o** opěrný oblouk **balanc~o** oblouková noha houpacího křesla, koně, kolébky **ĉiel~o** duha **lum~o** elektrický oblouk (*výboj*) **paf~o** luk **pint~o** lomený oblouk **rond~o** plný oblouk **sel~o** oblouk sedla **sinus~o** arkussinus **triumf~o** vítězný oblouk **vest~o** ramínko na šaty
arkad/o (= **arkaro**) stav. arkáda (*oblouk mezi sloupy/pilíři*) ~**oj** arkády
arkan/o arkánium, tajemství, tajné učení
Arkansas/o Arakansas
arke/o archa (Noemova) *biol.* ~**oj** prabakterie
arkebuz/o arkebuza, hákovnice
arkegoni/o bot. archegonium, zárodečník (*samičí pohlavní orgán rostlin*)
arkeolog/o archeolog ~**io** archeologie
arkeopterig/o archeopteryx
arketip/o archetyp, pravzor

arki/, arĥi/ (= **ĉef**) předpona s významem hlavní, vyššího řádu: ~**anĝelo** archanděl
arkimandrit/o archimandrita (*představený pravoslavného kláštera*)
Arkimed/o Archimedes
arkipelag/o archipel, souostroví
arkitekt/o architekt
arkitektur/o architektura
arkiteŭt/o krakatice
arkiv/o arĥivo
arkosaŭr/oj zool. archosauři (*krokodýli, ptáci, dinosauři*)
arkt/a arktický **la A~a Oceano** Severní ledový oceán **A~io**, **A~iko** Arktis, Arktida
arke/o bot. lopuch
arki/o motýl přástevník **bruna** ~**o** přástevník medvědí **nigra** ~**o** přástevník špenátový
arktostafil/o (= **ursuvo**) vřes medvědice
arkus/o mat. arkus úhlu, oblouková míra
arleken/o harlekýn, šašek, klaun ~**aĵo** šaškovina, šaškárna ~**i** n provádět šaškoviny, plácát, šaškovat
Arlez/o město Arles
arm/i t (o)zbrojit ~**i** sin ozbrojit se ~**i iun** kavaliro pasovat někoho na rytíře ~**a** **konflikto** ozbrojený konflikt ~**o** zbraň ~**ado** zbrojení ~**aĵo** zbroj, brnění ~**igi** ozbrojit se ~**ilo** zbraň ~**ilaro** zbroj, zbraně ~**ilejo** sklad zbraní, zbrojnice ~**ilpaĝio**, ~**ilportisto** zbrojnoš ~**ita** ozbrojený ~**ita betono** železobeton ~**ito** ozbrojenec **mal~i**, **sen~igi** odzbrojit **mal~ado**, **sen~igo** odzbrojení **sen~a** neozbrojený **sen~igi** přijít o zbraň **ĵet~ilo** vrhací zbraň (*kámen, oštěp, šíp*) **man~ilo** ruční zbraň **paf~ilo** střelná zbraň **ŝnur~i** (= **rigi**) nám. opatřit lanovím
armadel/o zool. pásovec
armadilidi/o zool. svinka
Armand/o Armand (*mužské jméno*)
armatur/o armatura ~**i** t opatřit armaturou

arme/o armáda, vojsko ~**ano** voják
~**estro** vojevůdce **Sav~o** Armáda spásy
armen/o Armén **A~io**, **A~ujo** Arménie
armilari/o *houb*a václavka **miela ~o**
václavka obecná
armistic/o příměří
armoraci/o *bot.* křen **kampara ~o** (= **kreno**) křen selský
armori/o (= **blazono**) erb
Armorik/o antická Bretaň ~**a masivo**
geol. armorický masiv
Arn/o Arno (*toskánská řeka*)
arnik/o *zahr.* prha **monta ~o** prha arnika
~**ajo** hojivý výtažek z prhy
arog/i *t* osobovat si (**ion al si** něco), drže
se dožadovat, chovat se zpupně ~**o**
troufalost, nadutost
arogant/a arogantní, drzý, troufalý, na-
dutý ~**ajo** drzost, arogantní/nadutý čin
~**eco** arogance, drzost, nadutost ~**ulo**
drzoun, nafoukanec
arok/i *t* rošovat, dělat rošádu (*v šachu*) ~**o**
rošáda
arom/o aróma, vůně ~**a** aromatický,
voňavý ~**ajo** voňavka ~**i** *n* vonět ~**igi**
navonět ~**herboj** koření
aromat/a *chem.* aromatický (*např. uhlo-*
vodík)
arondisment/o arrondissement (*městský*
obvod)
arorut/o *bot.* maranta třtinová
arpegg/o *hud.* arpeggio ~**i** *n* hrát tóny
rychle za sebou
arsen/o *chem.* arzen
arsenal/o arzenál, sklad zbraní, zbroj(ni-
ce)
arsenik/o *zast.* arzenik, otrušík, utrejch
art/o umění ~**a** uměl(eck)ý ~**ajo** umě-
lecké dílo, umělecký výkon ~**isto** umě-
lec ~**efarita** umělý ~**objekto** umělecké
dílo ~**rajdisto** krasojedec ~**satelito**
umělá družice ~**silko** umělé hevábí
~**osketado** krasobruslení **sen~a** neu-

mělecký, neumělý **bel~o** krásné umění
(*slovesné/výtvarné/múzické*) **danc~o**
taneční umění **dentist~o** *zast.* zubní
lékařství **desegn~o** kreslířské umění
eduk~o pedagogika **kudr~o** módní
umění **kuir~o** kuchařské umění **ku-**
rac~o lékařské umění **memor~o** mne-
motechnika **pentr~o** malířství **pop~o**
pop-art **rajd~o** jezdecké umění **skrib~o**
krasopis **skulpt~o** sochařství **sorê~o**
kouzelnictví **teks~o** umělecké tkalcov-
ství **vid~o** výtvarné umění **vid~isto** vý-
tvárník **vitr~o** sklářské umění
artefakt/o artefakt
Artemis/o Artemis (*bohyňě lovu*)
artemizi/o pelyněk **drakunkol~o** (= **estragono**) pelyněk estragon, pelyněk
kozalec
arteri/o *anat.* tepna ~**eto** arteriola,
tepénka, malá tepna ~**ito** arteriitida, zá-
něť tepny ~**ektomio** arteriektomie, (chi-
rurgické) vynětí (části) tepny
Artez/o *zeměp.* Artois **a~a puto** artéská
studna
artifik/o úskok, pleticha, trik, lest ~**a**
lstivý, záłudný ~**i** *t* přelstít, oklamat
~**ulo** pletichář **sen~a** prostý, nezáludný
sen~ulo prostáček
artik/o *anat. tech.* kloub ~**i**, ~**igi** spojit
kloubem *jaz.* artikulovat (*řeč*) ~**uloj**
zool. členovci **dis~igo** amputace kloubu
el~igo vykloubení **re~igi** reponovat vy-
kloubení **re~isto** ranhojič (*provádějící*
repozice) **kardan~o** *tech.* kardanový
kloub **man~o** kloub v zápěstí **pieđ~o**
kotník
artikl/o artikl, zboží
artikol/o článek (*v novinách, v zákoně*)
jaz. člen **la (ne)đifina ~o** *jaz.* (ne)určitý
člen **čef~o** úvodník, hlavní článek
kred~o vyznání víry, hlavní dogma
artikulaci/o *jaz.* artikulace ~**i** *t* artikulovat

artileri/o artilerie, dělostřelectvo **leğera**
~o lehké dělostřelectvo ~ano, ~isto
dělostřelec
artišok/o artyčok ~**fundo** srdíčko arty-
čoku ~**kapo** bulva artyčoku
artokarp/o bot. chlebovník **ordinara** ~o
(= **panarbo**) chlebovník obecný
artr/o anat. kloub ~**ito** artritida, zánět
kloubů ~**ozo** artróza ~**algio** artralgie,
bolesti kloubů ~**ologio** artrologie, nauka
o kloubech
artropod/o zool. členovec
Artur/o Artur, Artuš
arum/o bot. árón ~**acoj** áronovité
aruman/o Arumun zast. Cincar, Valach
arund/o bot. tršť
arunk/o bot. udatna
arvikol/o zool. hryzec
/as koncovka přítomného času: mi tele-
fonas telefonuji, **ili telefonas** telefonují
as/o eso (v *kartách*) hist. as (římská váha
a mince, 327 g)
asafetid/o lék. čertovo lejno
asam/o Ásámec **A~io** Ásám (indický stát)
la ~a **lingvo** ásámština
asbest/o azbest, osinek ~**ozo** azbestóza
ascend/i n stoupat ~o stoupání ~o **de**
kurbo stoupání křivky
ascensi/o astr. ascenze **rekta** ~o rektas-
cenze
ascidi/o zool. sumka
ascit/o lék. ascites, volná tekutina v dutině
břišní
asdik/o nám. sonar, protiponorkový radar
asekur/i t i přen. pojistit, zabezpečit ~a
pojistný, pojišťovací ~a **evento** pojistná
událost ~a **kompanio** pojišťovna ~a
kontrakto pojistka, pojistná smlouva
~o pojištění, zabezpečení **akcidenta** ~o,
~o **okaze de akcidento** úrazové pojiš-
tění **malsanula** ~o, ~o **okaze de/pri**
malsano nemocenské pojištění **sociala**
~o sociální pojištění ~a**jo** předmět

pojištění ~**ato**, ~**ito** pojištěnec ~**ejo**
budova pojišťovny ~**isto** pojišťovací
agent ~**kotizo** pojistné **kontraŭ-i**, **re~i**
pojistit část rizika **kontraŭ~o de**
premiumoj životní pojištění vkladů
kun~o společné podílové pojištění
retro~o pojištění již pojištěné částky
sin~o hrazení škod z vlastního rezerv-
ního fondu **viv~o** životní pojištění
asembl/i tvořit počítačový program ~a
lingvo programovací jazyk ~**ilo** asem-
bler
asemble/o valné shromáždění
assembler/o tech. assembler
aseps/o asepsie ~**i** t použít asepsi
asert/i t tvrdit, ujišťovat ~o tvrzení
asesor/o práv. přísedící
asfalt/o asfalt ~**i** t asfaltovat
asfiksi/o lék. asfyxie, dušení (*způsobené*
nedostatkem vzduchu)
asidu/a pravidelně docházející (do úřadu,
na přednášky) **li estas ~a al la lernejo**
navštěvuje pravidelně školu, má pra-
videlnou školní docházku **mal~a** příle-
žitostný, nepravidelný
asign/i t poukázat (*peníze*), přidělit (*mis-*
to, úlohu), soudně předvolat, obeslat
sděl. uložit data v paměti ~o (peněžní)
příkaz/poukázka, soudní obsílka (*úkon*)
~**ilo** soudní obsílka (*listina*) ~**isto**
úředník předávající obsílku ~**ito** pří-
jemce obsílky, dlužník **bank~o** platební
příkaz bance **mal~i sděl.** smazat data
asignat/o hist. asignát
asimil/i t asimilovat, přijmout (*orgán,*
ideu) ~**ebla** lék. asimilovatelný ~**igi**
biol. asimilovat se, přizpůsobit se, zto-
tožnit se, splynout **mal~i** *biol.* disimi-
lovat *jaz.* vynechat sousední podobnou
hlásku
asimptot/o mat. asymptota
asindet/o jaz. asyndeton

Asir/o (= **Ašuro**) Aššúr ~**io** Asýrie
a-iano Asyřan **a-iologo** asyriolog
a-iologio asyriologie
asist/i t asistovat, pomáhat ~**anto** asistent
asiz/o práv. zasedání poroty ~**a tribunalo**
porotní soud ~**ano** porotce
Asiz/o Assisi (*rodiště sv. Františka*)
ask/o tobolka houby ~**ujo** vřecko houby
~**omicetoj**, ~**omikotoj** houby vřeckový-
trusné
askalon/o (= **šaloto**) cibule šalotka
askarid/o zool. škrkavka ~**ozo** askari-
dóza, askarióza ~**uloj** škrkavice
asket/o asketa ~**ismo** asketismus
Aski/o sděl. ASCII (*7-bitový kód*)
Asklepi/o mytol. Asklépios (*bůh lékař-
ství*)
asklepiad/o bot. klejicha **Siria** ~**o** kleji-
cha hedvábná ~**acoj** klejichovité, toješ-
ťovité
Asmer/o zeměp. Asmara
asoci/o asociace, svaz, spolek, sdružení
~**oj de molekuloj** shluky molekul ~**ado**
asociace, sdružování ~**ado de ideoj** aso-
ciace myšlenek ~**eca mat.** asociativní ~**i**
t sdružit, spolčit ~**iĝi** sdružit se, spolčit
se ~**ano**, ~**ito** člen sdružení
Asok/o Ašoko
asonanc/o lit. asonance, souznění, přibliž-
ný rým ~**i t** rýmovat asonancí ~**ita**
poemo báseň tvořená asonancemi
asparag/o asparagus, chřest **oficina** ~**o**
chřest lékařský ~**ino chem.** asparagin
aspekt/i n vypadat, vyhlížet ~**o** aspekt,
vzhled, vzezření **verba** ~**o jaz.** slovesný
vid **havi** ~**on de/kvazaŭ** vypadat jako
bone al-a slušivý **malbone al-a** neslu-
šivý **bel-a**, **bon-a** dobře vypadající
ve-a bolestivý (*výraz v tváři*)
asperg/i t kropit ~**ilo**, ~**ujo** kroupička, kro-
páč, *náb.* kroupenka

aspergil/o bot. kropidlák, Aspergillus
(*rod vláknitých hub*) ~**ozo** aspergilóza
(*nemoc způsobená kropidlákem*)
asperul/o bot. svízel vonný, mařinka
aspid/o kobra egyptská *přen.* jedovatý
had
aspidistr/o bot. kořenokvětka
aspik/o aspik, rosol
aspir/i t dychtit, usilovat, ucházet se
~**anto** aspirant, uchazeč, čekatel ~**ant-
eco** aspirantura
aspiraci/o jaz. aspirace, příděch
aspirator/o aspirátor, nasávač, odsávač
aspirin/o aspirin
aspleni/o bot. sleziník **har~o**, **mur~o** sle-
ziník červený **nest~o** sleziník hnízdo-
vitý
aspr/a drsný (*na povrchu škrablavý*)
přen. hrubý, neotesaný
astak/o (= **kankro**) *zool.* rak
Astan/o Astana (*kazašské hl. město*)
astat/o chem. astat (*prvek At*)
asten/i lék. astenie, tělesná slabost
psik~o psychická slabost
astenosfer/o geol. astenosféra (*50-100 km
pod povrchem Země*)
aster/o bot. astra, hvězdnice **Ĉinia** ~**o** (= **kalistefo**) astra čínská ~**acoj** hvězd-
nicovitě
asteri/o zool. hadice ~**oidoj** hvězdice
Asteriks/o Asterix
asterisk/o polygr. hvězdička
asteroid/o asteroid, planetka
asterozo/oj podkmen asterozoa (*hvězdice,
hadice*)
astigmat/a astigmatický ~**eco**, ~**ismo**
astigmatismus (*oční vada*) ~**ulo** astig-
matik
astm/o astma, záducha
astr/o nebeské těleso (*hvězda, planeta,
kometa*) ~**odivenisto** astrolog, hvězdo-
pravec

astragal/o *bot.* kozinec, *arch.* ozdoba na hlavici sloupu
Astrahan/o Astrachaň (*ruské město*) **a~o** kožešina astrachán
astrakan/o **astraháno**
astrakant/o *bot.* kozinec
astre/o *bot.* hvězdák (*houba*)
astrolab/o astroláb
astrolog/o astrolog, hvězdopravec **~io** astrologie, hvězdopravectví
astronaút/o astronaut **~iko** astronautika
astronom/o astronom, hvězdář **~io** astronomie, hvězdářství **radio~io** výzkum vesmíru radioteleskopem
Asturi/o *zeměp.* Asturie
Asuncion/o *zeměp.* Asunción
ašar/o *kuch.* druh čalamády
Ašgabad/o, **Ašhabad/o** *zeměp.* Ašchabad
aškenaz/o aškenáz, Aškenáz
Ašmode/o Asmodaj
Ašok/o *hist.* Ašóka (*indický král*)
Aštar, **Aštarot** *mytol.* Ištar (*fénická bohyně lásky*)
Ašur/o *mytol.* Aššúr (*asyrský bůh*)
lat- *přípona trpného rodu přítomného:*
skrib~a letero psaný dopis **am~o** milovaný, milenec
lat- *chemická přípona v názvu komplexních aniontů:* **sulf~o** síran **sulf~a acido** kyselina sírová
atak/i *t* napadnout, (za)útočit **~i novan taskon** pustit se do nového úkolu **teruro lin ~is** zachvátila ho hrůza **~o** útok, napadení **~anto** útočník **~ato** napadený **~ema** útočný, agresivní **el~i** učinit výpad (*z pevnosti, ze zákopů*) **kontra~i** jít do protiútoků **kur~i** vzít útokem, ztečí **ne~ebla** nedobytný
ataksi/o *lék.* ataxie (*porucha hybnosti a koordinace*) **~a** ataktický
ataman/o ataman
Atanazi/o Atanáš

ataraksi/o *fil.* ataraxie, bohorovný klid *lék.* ataraxie, uklidnění
ataše/o atašé, přidělenec **gazetara ~o** tiskový atašé **kultur~o** kulturní atašé
ativism/o *lék.* atavismus (*dědické znaky po prapředcích, návrat nemoci po mnoha generacích*)
ateism/o ateismus
ateist/o ateista
atel/o *zool.* chápan (*opice*)
atelier/o ateliér, (umělecká) dílna, *přen.* žáci a pomocníci (*umělce*)
Atena Ahéna (*bohyně*)
Aten/o Atény (*zast. ~oj*) **a~ano** Atéňan
atenc/o atentát, úklad **~a provo** pokus o atentát **~anto** atentátník **~i** *t* spáchat atentát, ohrozit, ukládat (**iun** o něco/někoho) **~i la lingvon** znásilňovat jazyk **majest~o** atentát na panovníka **seks~o** pokus o znásilnění
atend/i *t* čekat, očekávat **~o** čekání, očekávání **~ebla** předpokládaný, očekávaný **~ejo** čekárna **~ovico** (nákupní) fronta, řada **ne~ita**, **sen~a** neočekávaný, překvapivý **trans~i** přečkat (*bouři*) **vic~i la tramvaj** čekat ve frontě na tramvaj
atene/o chrám Athény *přen.* kulturní dům *n.* lyceum
atent/a pozorný, soustředěný (*v daném okamžiku*) **~o** pozor(nost) **strečita ~o** napjatá pozornost **~on!** pozor! **~i** *t* dávat pozor, všimát si **~ema** pozorný, všímavý (*trvalá vlastnost*) **~igi** upozornit **mal~i** nedbat, ignorovat **preter~i** přehlédnout, nevěšmout si **pri~i** starat se, pečovat **sen~a** nepozorný
atenu/i *t elektr.* způsobit pokles energie *lék.* atenuovat, oslabit (*např. patogenitu*) **~o**, **~igo** úbytek, ztráta, útlum (*délkou vodiče*) **koeficiente de ~o** koeficient útlumu **~ilo** tlumič **~ita vakcino** *lék.* atenuovaná vakcína

aterom/o *lék.* aterom (*tuková usazenina ve stěně tepny*)

aterosklerozo/o *lék.* ateroskleróza (*one-mocnění tepen*)

atest/i *t* (do)svědčit, osvědčit, stvrdit ~o svědectví, osvědčení, vysvědčení, průkaz ~**ajoj** důkazy ~**anto** svědek ~**igi** předvolat (jako) svědka ~**ilo** písemné osvědčení **depon~o** doklad z úschovny **kulp~o** svědectví o vině **pag~o** kvitanice **šarĝ~o** (= **konosamento**) doklad o převzatém nákladu **šuld~o** dlužní úpis

ating/i *t* dosáhnout, zastihnout ~i **per rigardo** dohlédnout, zrakem dosáhnout ~i **profundan aĝon** dosáhnout vysokého stáří **la tegmento ~as ĝis la tero** střecha sahá/dosahuje až na zem ~i **sukceson** dosáhnout úspěchu ~i, **ke li konsentu** dosáhnout, aby souhlasil ~**ebla** dosažitelný ~**o** dosažení ~**odistanco**, ~**opovo** dosah **kur~i iun** doběhnout, dohonit někoho **lern~i** úspěšně se něco naučit, zvládnout něco

atlant/o *arch.* atlant, podpěrná socha (*v podobě muže*) *anat.* atlas (*první krční obratel, nosič*)

Atlantid/o *mytol.* Atlantida, Atlantis

Atlantik/o, Atlantika Oceano Atlantský oceán **Nord~a Traktat-Organizo** Severoatlantická aliance (NATO) **trans~a flugado** létání přes Atlantik

Atlas/o *mytol.* Atlas, Atlás, Atlant (*bájný obr*) *zeměp.* Atlas (*pohoří*)

atlas/o *zeměp.* atlas (*sbírka map*) *anat.* (= **atlanto**) nosič, první krční obratel *text.* atlas, satén

atlet/o atlet ~**iko**, ~**ismo** atletika **peza ~iko** těžká atletika

atm/o, atman/o *náb.* átman, duchovno člověka

atmetr/o výparoměr, evaporimetr, atmetr

atmosfer/o atmosféra *přen.* prostředí *zast.* jednotka tlaku atmosféra ~**ajoj** *elektr.* atmosféricky, atmosférické hvězdy

atol/, atto/ *atto/* (*předpona ve významu násobku 10⁻¹⁸*)

atol/o *zeměp.* atol, korálový ostrov

atom/o atom ~**a** atomový ~**ismo** *fil.* atomismus **dis~i** *t* štěpit jádro atomu **unu~a** jednoatomový ~**armilo** atomová zbraň ~**ombo** atomová bomba ~**energio** atomová energie ~**kerno** atomové jádro ~**pilo**, ~**reaktor/o** atomový reaktor

atonal/a (= **sentonala**) *hud.* atonální

atoni/o (= **sentonio**) *lék.* atonie, ztráta napětí svalů

atrakci/o atrakce (*poutová, varetní*), přitažlivá podívaná

Atre/o *mytol.* Átreus ~**idoj** Átreovci

atrepsi/o *lék.* atrepsie (*sešlost kojence špatnou výživou*)

atrezi/o *anat.* atrezie (*nevyvinutí tělního otvoru*)

atri/o *stav.* atrium, vnitřní dvůr budovy, *dvorana anat.* srdeční síň **sinus~a nodo** sinoatriální uzel

atribu/i *t* přisoudit, přiřknout, přidělit, přiznat, připisovat (**al iu ion** někomu něco)

atribut/o *jaz.* atribut, přívlastek, *mat.* znak

atrici/o *náb.* kajícnost *lék.* silná pohmožděnina

atripl/o *bot.* lebeda **ĝardena ~o** lebeda zahradní

atrofi/o *anat.* atrofie (*zmenšení orgánu*)

atrop/o *bot.* rulík ~**ino** atropin ~**ismo** otrava atropinem

Atrop/o *mytol.* Atropos (*sudička smrti*)

atropos/o *zool.* lišaj smrtihlav

atto/ předpona v jednotkách SI (10⁻¹⁸)

atut/o trumf (*v kartách*) ~i **n** vynést trumfy **super~i** přetrumfnout, přebít

aů nebo, či **aů** – **aů** bud' – nebo **kaj/aů**,
kaů *inf.* and/or, a/nebo
aů! au! ouvej! (*výkřik bolesti*) krá! krák!
(*havran*)
aůbad/o *hud.* svítáníčko (*ranní zpěv milence*)
aůbrieti/o *bot.* taříčka
aůd/i *t* slyšet, naslouchat, poslouchat
~**anto** posluchač ~**ebla** slyšitelný ~**igi**
sin, ~**igí** oz(ý)vat se ~**ilo** sluchátko,
sluchadlo ~**konko** sluchátko ~(o)**vida**
audiovizuální ~**ometro** *lék.* audiometr
~**parolilo** telefonní sluchátko s mikro-
fonem **dis-igi** rozhlásit, vysílat **el-i**
vyslyšet (*prosbu*) **kap-ilo** sluchátka
mis-i přeslechnout se **ne~ebla** nesly-
šitelný **ne-ita** neslýchaný, neobyčejný
aůdac/i *t* odvážit se, troufat si, opovážit
se ~**a** troufalý ~**o** opovážlivost
aůdienc/o audience, slyšení
aůditor/o *voj.* auditor, vojenský soudce
práv. ekon. auditor
aůditori/o auditorium, posluchárna
Aůgi/o *mytol.* Augiáš **stalo de** ~**o**
Augiášův chlév
aůgit/o *geol.* augit
aůgmentativ/o *jaz.* augmentativum, slovo
zveličené (*psisko, chlapisko ap.*)
Aůgsburg/o *zeměp.* Augsburg
aůgur/o věštba, předzvěst, znamení ~**i** *t*
věštit ~**isto** věstec **kart-i** hádat z karet,
vykládat karty
Aůgust/o Augustus
aůgust/o srpen
Aůgusten/o Augustýn, Augustin **a~ano**
augustinián **a~ismo** *náb.* řehole sv.
Augustýna
aůk/o *zool.* alka ~**edoj** alkovití
aůkci/o aukce, dražba ~**i** *t* prodat v draž-
bě, vydražit ~**isto** úředník řídící dražbu
Aůkland/o *zeměp.* Auckland ~**aj** **Insuloj**
Aucklandovy ostrovy
aůksin/o *bot. chem.* auxin

aůksotrof/a auxotrofní
aůkub/o *bot.* aukuba **Japania** ~**o** aukuba
japonská
aůl/o aula, slavnostní síň
Aůlid/o *zeměp.* Aulida, Aulis
aůr/o aura *přen.* vyzářující pohoda *lék.*
stav předcházející záchvatu
aůreli/o *zool.* talířovka
Aůreli/o Aurelius
Aůrelian/o Aurelián, Aurelianus
aůreol/o aureola, gloriola, svatozář ~**i** *t*
obdařit svatozáří
aůreomicin/o *lék.* aureomycin
aůrignaci/o *hist.* aurignacien, paleolitická
kultura
aůrikl/o *anat.* boltec *přen.* orgány
podobného tvaru
aůrikul/o *bot.* aurikule, prvosenka lysá,
petrklič *zool.* mořský slimák
aůrikulari/o *bot.* boltcovitka, ucho
Jidášovo
aůripigment/o (= **orpigmento**) auripig-
ment (*nerost sulfid arsenitý*)
aůror/o aurora, jitřenka, svítání, polární
zář *přen.* rozbřesk, počátek **A~o** Auro-
ra (*bohyň*) ~**i** *n* svítat ~**as nova** **epoko**
svítá nová doba
aůskult/i *t* naslouchat, poslechnout, *práv.*
vyslechnout ~**ado** poslouchání *práv.*
vyslýchání ~**antaro** posluchačstvo ~**an-**
to posluchač ~**ilo** sluchátko, naslou-
chátko *lék.* stetoskop/fonendoskop ~**o**
poslech, *práv.* výslech ~**umi** *t* *lék.*
vyšetřit poslechem **el-i** vyslechnout do
konce **sub~i** odposlouchávat **kap~iloj**
sluchátka
aůspici/o předzvěst, znamení, vyhlídka,
spektiva ~(o)**j** záštita, patronace, ochra-
na
aůster/a morálně přísný, střizlivý
Aůsterlic/o Slavkov u Brna **batalo apud**
~**o** bitva u Slavkova

aŭstr/o Rakušan ~**iano** obyvatel Rakouska **A~io**, **A~ujo** Rakousko **A~io-Hungario**, **A~ujo-Hungarujo** Rakousko-Uhersko **Malsupra A~io** Dolní Rakousy **Supra A~io** Horní Rakousy
aŭstral/a týkající se jižní polokoule ~**aj konstelacioj** souhvězdí jižní oblohy
Aŭstralazi/o *zeměp.* Australasie
Aŭstrali/o Austrálie **a~a** australský **a~ano** Australan
aŭstralopitek/o australopiték (*vymřelý primát*) **afara**, **afrika**, **fortika** ~**o** australopiték afarský, africký, robustní
aŭstronezi/a austronéský ~**aj lingvoj** austronéské jazyky
Aŭšvic/o Osvětim (*koncentrační tábor*)
aŭt/o auto(mobil) ~(**ad**)**i n** jet autem ~**ejo** remíza, garáž ~**isto** řidič, automobilista ~**oĉaro** autokar ~**odromo** autodrom ~**ofloto** automobilový park, autopark ~**okorno** houkačka ~**ovojo** vozovka pro motorová vozidla **liver~o** dodávka **person~o** osobní vůz **sport~o** sportovní vůz **ŝarĝ~o** (= **kamiono**) nákladní vůz
aŭtarki/o, **aŭtarki/o** *polit.* autarkie (*hospodářská soběstačnost a nezávislost*)
aŭtent/a, **aŭtentik/a** autentický, hodnověrný, pravý ~**igi** úředně ověřit
aŭtigen/a *geol.* autigenní, vzniklý na místě
aŭtism/o *lék.* autismus ~**ulo** autista
aŭtobiografi/o vlastní životopis
aŭtobus/o autobus **longdistanca** ~**o** dálkový autobus
aŭtodafe/o *hist.* autodafé, upálení na hranici
aŭtodidakt/o (= **memlerninto**) autodidakt, samouk
aŭtogami/o (= **memfekundiĝo**) samooplodnění
aŭtogen/a samočinný (*reakce*), samovolný, autogenní (*svařování*)
aŭtogir/o *let.* autogyra, vírník, gyroplán

aŭtograf/o autograf, rukopis vlastní rukou
aŭtografi/o *polygr.* autografie, tisk rukopisu n. kresby
aŭtogram/o autogram, podpis
aŭtoklav/o autokláv, tlakový hrnec *lék.* sterilizační tlaková nádoba ~**i t** sterilizovat (v autoklávu)
aŭtokrat/o autokrat, samovládce ~**a** autokratický ~**eco** autokratičnost ~**io** autokracie, samovláda ~**ismo** tendence k autokracii
aŭtokton/o (= **aborigeno**, **indiĝeno**) praobyvatel *geol.* původní nerost, terén apod.
aŭtolizi/o *lék.* autolýza (*rozklad tkání jejich vlastními enzymy*)
aŭtomaci/o automatizace výroby
aŭtomat/o automat(ický stroj), samočinný stroj, robot ~**a** automatický, mechanický ~**eco** automaticnost ~**igi** zautomatizovat ~**iko** nauka o automatizaci **disk~o** automat na diskotéce
aŭtomobil/o automobil ~**ismo** automobilismus ~**isto** automobilista
aŭtonom/a autonomní, samosprávný ~**eco** samospráva ~**io** autonomie ~**isto** stoupenec autonomie ~**ismo** hnutí za samostatnost **flug~eco** *let.* dolet
aŭtopsi/o (= **kadavrosekado**, **obdukcio**, **obdukto**) *lék.* pitva
aŭtor/o autor, původce ~**i** (= **verki**) *t* psát dílo ~**eco** autorství ~**ekzempleroj** autorské výtisky **kun~o** spoluautor
aŭtoritat/o autorita, vrchnost(enská moc) ~**eco** autoritativnost ~**ulo** představitel moci, uznávaný odborník, vážená osobnost **sen~a** nemající autoritu a respekt
aŭtosom/o *biol.* autozom (*nepohlavní chromozom*)
aŭtostrad/o *zast.* dálnice
aŭtotrof/a *biol.* autotrofní (*schopný žít se z nerostných látek*)

aŭtun/o podzim *přen.* úpadek, pokles **la ~o de la vivo** podzim života **~a** podzimní

av/o děd, děda **patrinflanka ~o** děd z matčiny strany **~ĉjo, ~eto** dědeček **~ino, ~ineto, ~injo** babička **ge~oj** prarodiče **pra~o** pradědeček **pra~ino** prababička

aval/o *obch.* aval, směnečné ručitelství **~i t** (směnečně) ručit, podepsat směnku

avan/o předvoj, vedoucí skupina, *sport.* vedoucí sportovec *voj.* první sled **~ulo** *sport.* útočník **~gardo** *voj.* předsunutá hlídka *přen.* avantgarda, předvoj

avanc/i *n* postupovat, postoupit, být povýšen *voj.* postupovat a dobývat nepřátelské území **~(ad)o** postup

avantaĝ/o výhoda, přednost **~a** výhodný **~e** výhodně

avar/a lakomý, skoupý **~a je vortoj** skoupý na slovo **~eco** lakota **~i t** lakotit **~ulo** lakomec **mal~a** štedrý **mal~eco** štedrost **mal~ulo** štedrý člověk

avatar/o *mytol.* avatár (vtělení božstva do člověka) *přen.* přeměna, proměna

avel/o lískový ořech **~ujo, ~arbedo** líska (keř)

aven/o oves **kultiva ~o** oves setý **~flokaj** ovesné vločky **~kaĉo** ovesná kaše

Aventin/o Aventin (*římský pahorek*)

aventur/o dobrodružství, vzrušující příhoda **~a** dobrodružný (*např. román*) **~ema** dobrodružný (*osoba*) **~isto** dobrodruh, hazardér **~ulo** dobrodruh (*po-vahou*) **mis~o** dobrodružství se špatným koncem

aventurin/o *geol.* aventurin (*křemen s kousičky slídy*)

avenu/o třída, široká ulice

averaĝ/o průměr, střední hodnota **~a** průměrný, střední **~a devio** průměrná odchylka

averi/o *zvl. lodní a let.* havárie, poškození zboží v dopravě **~i n** havarovat, ztroskotat

Avern/o Averno (*neapolské jezero*), Avernus (*podsvětí starých Římanů*)

avero/o *bot.* karambola, čínská hvězdice

Averoes/o Averroes, Abú Ibn Rušd (*arabský filozof*)

avers/o líc(ní strana)

avert/i *t* varovat, upozornit, dát výstrahu **~ilo** výstražné zařízení **~o** varování, výstraha

Avest/o Avesta (*iránské posvátné spisy*)

avi/o letadlo, letoun **~a** letecký **~i n** létat **~oŝipo** letadlová loď

aviad/o létání, letectví **~i n** létat letadlem **~iko** letectví **~ilo** letadlo **~isto** letec

bomb~ilo bombardovací letoun **ĉas~ilo** stíhačka **fuz~ilo** tryskové letadlo **ku-rier~ilo** poštovní letadlo **lini~ilo** dopravní letadlo **reakci~ilo** tryskové letadlo **skolt~ilo** pátrací, průzkumové letadlo **ŝarĝ~ilo** nákladní letadlo **ve-ter~ilo** letadlo zkoumající atmosférické jevy

Avicenn/o Avicenna, Abú Ibn Siná (*perský filozof a lékař*)

aviceni/o *bot.* kolikovník

avid/a chtivý, lačný, dychtivý **~e** chtivě **~i t** lačnit, dychtit **~ulo** chamtivec

avikulari/o (= **migalo**) *zool.* sklípan

Avinjon/o Avignon

avis/o *nám.* kurýrní válečná loď

avitaminoz/o (= **senvitaminozo**) *lék.* avitamínóza

aviz/o oznámení, upozornění, uvědomění, zpravení, návštějí, avízo **~i t** oznámit / upozornit návštějím **~otabulo** vývěska, oznamovací tabule

avocet/o *pták* tenkozobec opačný

Avogadr/o Avogadro **konstanto/nombro de ~o** Avogadrova konstanta

avokad/o *bot.* avokádo (*plod*) ~**ujo**,
~**arbo** hruškovec přelahný, avokádo
azale/o *bot.* azalka
azar/o *bot.* kopytník
azaroll/o *bot.* hloh střeozemský
azen/o osel *přen.* hlupák **hufbato de l'** ~
rána pod pás ~**a** oslí ~**ajo** oslí maso
přen. hloupost ~**igi** zesměšnit ~**isto**
oslař
azeotrop/o *fyz.* azeotrop
Azerbajĝan/o Ázerbájdžán **a~ano** Azer-
bájdžánc
Azi/o Asie **a~ano** Asiat, Asijec **Centra**
~**o** Střední Asie **Malgranda** ~**o** Malá
Asie
azid/o *chem.* azid
azidotimidin/o *lék.* azidothymidin (*lék*
proti AIDS)

azil/o azyl, útočiště
azimen/o *bot.* muďoul **triloba** ~**o** muďoul
trojlaločný
azimut/o azimut
azo/a *biol.* bez živých organismů
azoik/o prahory
azol/o *bot.* azola (*kapradina*)
Azor/oj v. **Acoroj**
azot/o *nevh.* v. **nitrogeno**
azotobakter/o *biol.* azobakter (*půdní*
bakterie vázající dusík)
Azov/o Azov (*město*) ~**a** **Maro** Azovské
moře
aztek/o Azték
azuki/o *bot.* vigna (*druh s jedlými fazolo-*
vitými semeny)
azuleh'o azulejo, dlaždice, kachlík

B

ba! pch!, ech!, bah!, no, no!
Baal/o Bál, Baal, Bél (*fénický bůh*); ~**Ze-**
bub Belzebub
baba/o bábovka
Babel/o Bábél, Babylon ~**ismo** mnohoja-
zyčnost, zmatení jazyků ~**turo** baby-
lonská věž
babel/i *n* povídat si (nezávazně), besedo-
vat **pri tio jam ĉiuj paseroj** ~**as** o tom
si už štetětají vrabci na střeše ~**aĉi** *n*
tlachat, žvanit ~**ado** besedování ~**oj**,
~**aĉoj**, ~**ajoj** tlachy ~**ema** upovídáný
el~i sekreton vyžvanit tajemství **tra~i**
horojn en gastejo prožvanit hodiny
v hospodě **kafo~a kunveno** posedění u
kafíčka
Babilon/o *hist.* Babylon (*město*) ~**io**, ~**a**
Imperio Babylonie, Babylonská říše
babord/o *nám.* levobok ~**e** na levoboku
~**ano(j)** služba na levoboku
babuŝ/o papuč, pantofel, bačkora

bac! bác, bum ~**i** bouchnout, udělat bác
bac/o čtyřkřejcar, čtyřák (*stará německá*
mince)
bacil/o bacil **subtila** ~**o** bacil senný **koj-**
lo~**o** koliformní bakterie **lakto**~**o** lakto-
bacil
baĉeloro mládenec, výrostek, maturant
Baden/o *zeměp.* Baden-Baden (*lázeňské*
město); ~**io**, ~**lando** Bádensko ~**io-Vur-**
tembergo Bádensko-Württembersko
(*spolková země v Německu*)
badminton/o badminton
baf! baf!
Bafina Golfo *zeměp.* Baffinův záliv
bagag'o cestovní zavazadla → **pakaĵaro**
bagatel/o maličkost, nicotnost ~**a** nedůle-
žitý, nepatrný ~**ema** mající sklon k ti-
térnostem/nicotnostem, rád se zabý-
vající maličkostmi ~**igi** bagatelizovat
Bagavadgit'o Bhagavadgíta
Bagdad/o Bagdáď

bagn/o káznice, trestanecké pracoviště, nucené práce
bagr/o bagr, plovoucí bagr, plovoucí ry-padlo
Bahá'o Bahá'u'lláh (1817-1892) ~**ano** bahaista ~**ismo** bahajismus (*iránské ná-boženské hnutí*)
Baham/oj Bahamy
Bahi/o Bahia (*brazilský spolkový stát*)
Baň/o Bach (*skladatel, politik*)
baj... baj halí – belí, hajej – dadej
bajader/o bajadéra (*indická tanečnice*)
Bajkal/o Bajkal
bajonet/o voj. bajonet, bodák ~**a** *tech.* bajonetový (*např. spoj, objímka aj.*)
bajpas/o *lék.* bypass
Bajram/o bajrám, Bajrám (*islámský svá-tek*)
Bajron/o Byron (*angl. básník*); **b-ismo** byronismus
bajt/o *el.* byte, bajt **kilo~o** kilobyte **mega~o** megabyte
bak/i *t* péci (*chléb, maso*), pálit (*cihly*) ~**ajo** pečivo ~**ejo** pekárna (*i prodejna*) ~**isto** pekař ~**ujo**, ~**forno** pečící trouba ~**muld/ilo** forma na pečivo **duon~ita** nedopečený *přen.* polovzdělaný **nov~ita** novopečení **re~i la tutan ver-kon** přepracovat celé dílo
bakalaŭr/o bakalář ~**eco** nejvyšší univer-zitní diplom (*ve Francii maturitní vy-svědčení*)
bakarat/o baccarat, baccara, bakarat (*ka-retní hra*)
bakelit/o bakelit
Bakĥ/o Bakchus, Dionýsos **b~i n** uctívat Bakcha **b~ano** uctívač Bakcha **b~anto** bakchant (*kněz*) ~**ofesto** bakchanalie
Bakĥanali/o bakchanalie, orgie
baklav/o baklava (*tučný sladký zákusek*)
bakšiš/o bakšiš, spropitné, úplatek
bakteri/o bakterie ~**ologo** bakteriolog ~**ologio** bakteriologie

baktericido baktericid, látka usmrcující bakterie
bakteriofaĝ/o bakteriofág, virus napada-jící bakterie
Baktr/o Baktra *nyňi* Balch ~**io** Baktrie (*oblast severního Afganistánu*) ~**ia ka-melo** dvouhrbý velbloud, drabař
Baku/o Baku (*hlavní město Azerbajdžá-nu*)
bal/o bál, ples **doni** ~**ojn** pořádat plesy ~**kostumo** plesové šaty **masko~o**, **kos-tum~o** maškarní ples
bala/i *t* zametat, smést ~**i antaŭ sia por-do** zamést si před vlastním prahem ~**i la opozicion** smést opozici ~**ajo** smetí ~**ajujo** popelnice, nádoba na smetí ~**ilo** koště **sidi kiel muso sub ~ilo** ani ne-dutat ~**isto** metař **la ĉielo aspektis kva-zaŭ ~ita** na nebi bylo jak vymeteno ~**ajĉaro** vozík zametače, popelářský vůz ~**maŝino** metařský vůz **el~i**, **for~i** vymést **min~i** vyčistit od min (*průplav*) **plum~ilo** ometák na prach
balad/o *lit. hud.* balada
balafon/o *hud.* balafon (*africký xylofon*)
balalajk/o *hud.* balalajka
balan/o *zool.* mořský žalud, svijonožec *anat.* žalud (*penisu*) ~**ito** balanitida, zánět žaludu
balanc/i *t* houpat, kývat ~**i la kapon** po-trřásat hlavou ~**iĝi** houpat se ~**ilo** hou-pačka, kyvadlo
balancier/o rameno vah, setrvačka (*hodi-nek*)
balast/o přítěž, zátěž, balast *přen.* pře-by-tečnost ~**i t** (neužitečně) zatížit **sen~igi** vyhodit přítěž *přen.* zbavit se zbyteč-ností
balat/o *bot.* opihled balata (*tropický strom*) balata (*gutaperča z opihledu ba-lata*)
Balaton/o Balaton, Blatenské jezero

balbut/i *n* koktat ~**ulo** koktavý člověk
~**igi** přimět ke koktání (*zaskočit, přivést do rozpaků*)
baldaĥen/o baldachýn, nebesa (*postele*)
baldaŭ brzy kiel eble plej ~ co nejdříve
~**a** brzký
Balear/oj, ~**aj insuloj** Baleáry
balen/o velryba **B~o** *hvězd.* souhvězdí
Velryby ~**edoj** *čeled'* velrybovití ~**ido**
velrybí mládě ~**isto** velrybář ~**ŝipo**
velrybářská loď
balenopter/o *zool.* plejtvák ~**edoj** *čeled'*
plejtvákovití
balet/o balet (*tanec i skladba*) ~**estro** ve-
doucí baletního souboru ~**isto** tanečník,
člen baletu ~**istino** baletka ~**istaro**
baletní soubor
balg/o měch (*harmoniky, fotoaparátu,*
kovářský aj.) **intervagona** ~**o** měch
přechodového můstku (*vlak, tramvaj*)
~**blovilo** kovářský měch
Balĥ/o Balch, *dříve* Baktra (*afgánské*
město)
Bali/o Bali (*indonéský ostrov*)
balist/o *hist.* balista, vrhací stroj (*kamenů,*
šípů) ~**a** neřízený (*střela*) ~**iko** balistika
baliz/o světelné návěstidlo, signalizační
zařízení
balk/o *stav.* nosník
Balkan/o *zeměp.* Stará planina, *zast.*
Balkán (*pohoří*) ~**oj** Balkán (*evropský*
poloostrov) ~**io** balkánské státy
Balkaŝ/o Balchaš, Balchašské jezero
(*v Kazachstánu*)
balkon/o balkon ~**ajo** arkýř (= **orielo,**
korbelfenestro) **pul~o** galérka (*nejvyšší*
balkon v divadle)
balon/o *let.* balón, *chem.* baňka ~**eto**
vzduchová komora vzducholodi *hračka*
nafukovací balónek ~**barilo** *voj.* ochra-
na proti balonům a vzducholodím
distil~o destilační baňka **katen~o** upou-
taný balon **prov~o** *přen.* výzkum

veřejného mínění **sondo~o** výzkumný
balon
balot/i *n* hlasovat (*lístkem*) ~**(ad)o** hla-
sování ~**ilo** hlasovací lístek (*n. kulička*
ap.) ~**ujo** hlasovací urna ~**rajta** s prá-
vem hlasovacím (*oprávněný hlasovat*)
~**rajto** hlasovací právo **re~o** druhé kolo
voleb, opakované volby
balote/o *bot.* měrnice **nigra** ~**o** měrnice
černá (*léčivá hluchavkovitá rostlina*)
balt/oj Baltové **B~a Maro** Baltské moře
~**aj landoj** Pobaltí
balte/o *voj.* řemen zbraně **kartoĉ~o** ře-
men s náboji, nábojový opasek
Baltimor/o *zeměp.* Baltimore
balustro sloupek zábradlí, balustrová ku-
želka, balustr(a)
balustrad/o balustráda, zábradlí (*zvl.*
sloupové)
balz/o balzové dřevo (*lehčí než korek*),
balzový strom ~**o** plavební znak, sig-
nální znak (*bóje, lampa ap.*)
balzam/o balzám ~**a dormo** posilující
spánek ~**i t** (na)balzamovat ~**arbo**, ~**ujo**
bot. vonodřev ~**oherbo** vratič (= *bal-*
zamito) **en~igi** nabalzamovat
balzamin/o *bot.* netýkavka ~**acoj** netý-
kavkovité
balzamit/o *bot.* vratič, maří list balšá-
mový
bam! řach!
Bamak/o *zeměp.* Bamako
bambar/oj Bambarové (*nigerijské etni-*
kum)
bambu/o bambus (*všechny druhy*) ~**a**
bambusový ~**kano**, bambusový stonek
~**bastono** bambusová tyč ~**mato** bam-
busová rohož ~**ŝosoj** výhonky bambusu
bambuz/o *bot.* bambus (*nejběžnější druh*)
ban/i t koupat ~**i sin** koupat se **esti** ~**ata**
de ŝvito zalévat se potem **vangoj** ~**ataj**
de larmoj tváře zalité slzami **kampo**
~**ata de suno** pole zalité sluncem ~**o**

koupel **sanigaj** ~oj léčivé koupele **pre-ni** ~on dát si koupel ~**ado** koupání ~**ejo** lázeň, koupelna ~**iĝi** koupat se ~**ujo** vana, *chem.* lázeň (*přístroj*) ~**ĉambro** koupelna ~**ĉapo** koupací čepice ~**ĉelo** koupelová kabina ~**gasto** lázeňský host ~**hejtilo** ohřívač vody, bojler ~**kalsono**, ~**kostumo** plavky ~**loko** lázně (*místo, město*) ~**loka** lázeňský ~**ŝort(et)o** plavky ~**urbo** lázeňské město **bol-o**, **kuir-o** *kuch.* vodní lázeň **sablo-o** *chem.* písková lázeň (*pracovní postup*) **ŝvit-ejo** (= **saŭno**) sauna **termo-ejo**, **varmo-ejo** termální lázně **venus-ejo** (= **dipsako**, **birdotrinkejo**) *bot.* štětka (*dvouletá rostlina*)

ban-ban! pif-paf! ratata! (*střelba*)

banal/a banální, všední, otrěpaný ~**aĵo** banalita ~**eco** všednost ~**iĝi** zevšednět

banan/o banán ~**ujo** banánovník ~**ŝtopilo** *el.* banánek ~**ŝtopilingo** banánová zdírka

band/o skupina potulných muzikantů, tulácká parta, *vulg.* banda, tlupa ~**ano** člen party/tlupy ~**estro** náčelník bandy

bandaĝ/o obvaz ~**i** *t* obvázat ~**isto** výrobce/prodejce obvazů **gipso-o** sádrový obvaz, *hovor.* sádra

banderil/o banderila (*toreadorovo koplí*)

banderol/o páska (*zvl. papírová*)

bandit/o bandita, lupič

bandolier/o *voj.* řemen zbraně

bandoni/o *hud.* bandonium, bandoneon (*druh tahací harmoniky*)

bangal/o bungalov (*přízemní domek s terasou*)

Bangkok/o Bangkok, Krung-thep

Bangladeš/o Bangladéš

bangŝ/o bendžo

Banĝul/o Banjul (*hl. město Gambie*)

banjan/o *bot.* fikus malolistý, benjamín

bank/o banka (*peněžní ústav*), bank (*ve hře*) **emisia**, **gena**, **hipoteka** ~**o** emisní,

genová, hypoteční banka ~**a** bankovní ~**estro** bankéř ~**ismo** banovníctví ~**isto** bankovní úředník ~**asigno** bankovní poukaz / příkaz k úhradě ~**bileto** bankovka **daten-o**, **datum-o** databáze **depon-o** záložna **diskonto-o** diskontní banka **inform-o** informační banka **ŝpar-o** spořitelna

banked/o banket ~**i** *n* (z)účastnit se banketu

bankier/o bankéř (*(spolu)vlastník banky*), držitel banku (*ve hře*)

bankiz/o ledová kra (→ *glacikampo, glacimonto, polusglacero*)

bankrot/i *n* udělat bankrot, zbankrotovat *přen.* selhat, neuspět ~**a** bankrotářský *přen.* úpadkový, ztrátový ~**o** (finanční) úpadek, bankrot ~**into**, ~**ulo** bankrotář, úpadce

bant/o mašle ~**o de ŝulaĉo** uzel na tkaničce do bot ~**iĝi** uvázat na mašli

bantam/o *zool.* bantamka, liliputka (*zahrklé plemeno slepic*)

bantu/oj Bantuové (*jihoafrické národy*)

banus/o *hist.* bán (*místokrál, úředník*) ~**ejo**, ~**lando** banát, bánovina

baobab/o baobab

bapt/i *t* křtít (*vykonávat obřad křtu, udělovat jméno, přen. podvodně ředit vodou např. víno, mléko*) ~**ano**, ~**opatro** kmotr, *přen.* strýček ~**anino**, ~**opatrino** kmotra, *přen.* tetička ~**ejo** baptisterium, křestní kaple ~**isto** křtitel ~**ujo** křtitelnice ~**ofilo** kmotřenec ~**okuvo** křtitelnice ~**onomo** křestní jméno **re-i** znovu pokřtít **trans-i** překřtít (*jiným jménem*)

baptisteri/o baptisterium, křestní kaple

bar/i *t* tarasit, překážet, oplocovat ~**i** **la vojon al iu** stát někomu v cestě ~**aĵo** ohrada, přehrada **trafikfina** ~**aĵo** uzavěr slepé ulice ~**ilo** plot ~**ita** ohraničený ~**o** zábрана, překážka *mat.* hranice, závora

supera, suba ~o *mat.* horní, dolní závora ~**umo** nárazová vlna (*při ústí řeky do moře*) ~**digo**, ~**muro** přehradní hráz ~**trabo** závora **čirkaũ~i** ohraničit **de~i**, **mal~i** odstranit zátarasy **dis~i** rozdělit plotem, ohradou **sen~a** bezbariérový **akvo~aĵo** přehradní hráz **balon~ilo** protiletadlová zábrana (*dráty spuštěné z ukotvených balonů*) **eňo~ilo**, **frekvenco~ilo** *el.* rušička **plekto~ilo** = (**heĝo**) živý plot

bar/o *fyz.* bar (*jednotka tlaku*)

Barabas/o Barabáš

barak/o barák, provizorní stavení, ubytovna ~**aro** baráková kolonie ~**aro por delokitaj personoj** ubytovny/tábor pro vystěhované osoby ~**aro por senhejmuloj** ubytovna pro bezdomovce

barakt/i *n* zmítat se, zápasit, bojovat *přen.* těžce se rodit, pronikat (*např. idea*) ~**i kiel fiŝo ekster la akvo** mrskat se jako kapr na suchu ~**i kontraũ la morto** bojovat se smrtí

Barat/o 1 Bharata (*mytol. indický král*) **2** Bharat (*alternativní název pro Indickou republiku*)

barateri/o baraterie (*škoda/zpronevěra způsobená členy posádky na dopravovaném zboží nebo na lodi*)

barb/o vousy (*na bradě a lících*) ~**eto** krátce zastřižené vousy ~**isto** holič ~**ulo** vousáč ~**fiŝo** *zool.* parma ~**lano** chmýří na bradě **plen~o** plnovous **sen~a** bezvousý **Blua ~o**, **Blu~o** *lit.* Modrovous **bok~o** (= **tragopogono**) *bot.* kozí brada **kapro~o** kozí bradka (*vousy do špičky*) **ruĝ~ulo** rudovous **Ruĝ~ulo**, **la Ruĝ~a** Barbarossa, Rudovous

Barbad/o, Barbados/o *zeměp.* Barbados

barbaden/o *bot.* mučenka obrovská ~**bero** plod mučenky

barbakan/o barbakán

barbar/o barbar ~**a** barbarský ~**aĵo** barbarský čin ~**eco** barbarství ~**ismo** *jaz.* barbarismus

Barbar/a Barbara (*ženské jméno*)

barbare/o *bot.* barborka (*brukvovitý pleveľ*)

Barbaros/o (= **Ruĝbarbulo**, **la Ruĝbarba**) Barbarossa, Rudovous

barbi/o (= **barbfiŝo**) *zool.* parma

barbir/o (= **barbisto**) *hist.* lazebník, holič **la B~o de Sevilo** Lazebník sevillský

barbitur/o *chem.* barbiturát ~**aĵo** barbiturát (*léčivo*) ~**ismo** otrava barbituráty

Barcelon/o Barcelona

barĉ/o *kuch.* boršč

bard/o *hist.* bard, pěvec

barĝ/o *text.* bareš

barel/o sud, barel (*i dutá mira*) ~**ejo** výrobní sudů ~**eto** soudek, bubínek (*revolveru*) ~**iĝi** tloustnout, břichatět ~**isto** bednář ~**bendo** obruč ~**ringego** obruč ~**ventra**, ~**iĝinta** břichatý ~**volbo** *arch.* valená klenba **el~igi** (na)čepovat (přimo) ze sudu **naĝ~o** (= **buo**) bóje

barrelief/o (= **basa relief**) basreliéf

barem/o tabulka s výpočty, přehledné tabulky ~**o de prezoj** soupis cen **logaritma** ~**o** logaritmické tabulky

barĝ/o nákladní člun

bari/o *chem.* baryum

barier/o (přenosná) bariéra, zábradlí, *žel.* závora, *sport.* překážka ~**kuro** překázkový běh (*do 400 m*)

barikad/o barikáda ~**i t** (za)barikádovat, stavět barikády

barion/o *fyz.* baryon (*částice*)

barit/o *geol.* baryt, těživec

bariton/o baryton ~**ulo** barytonista

bark/o bárka, malá plachetnice ~**eto** člun s plachtou **trol~o** rybářská plachetnice s vlečnou sítí

barkarol/o *hud.* barkarola

bar-micv/o bar micva (*židovský obřad změny chlapce v muže*)
Barnab/o, **Barnabas/o** Barnabáš ~**anoj**, ~**idoj** barnabité (*mnišský řád*)
barograf/o *tech.* barograf, registrační barometr
barok/o barok(o) ~**a** barokní
barometr/o barometr, tlakoměr (*atmosférického vzduchu*)
baron/o baron ~**eto** baronet ~**ino** baronka ~**eco** baronství
bart/o kostice (*velrybí*)
Bartolome/o Bartoloměj ~**a** **nokto** *hist.* bartolomějská noc
barzój/o barzój (= ruský chrt)
bas/a nízký (*zed', hlas, příliv*) ~**a** **vočo**, ~**o** bas ~**ulo** basista (*zpěvák*) ~**germana** dolnoněmecký
basbal/o (= **bazopilko**) *sport.* baseball
basen/o bazén, nádrž, *zeměp.* kotlina, povodí, *geol.* pánev
basí/o *bot.* bytel, trnoplodník
basier/o *ekon.* spekulant (na pokles cen/kurzů)
bask/o šos
basketbal/o (= **korbopilko**) *sport.* košíková
baskul/o *tech.* sklápěcí zařízení ~**i** *n* houpat se ~**igi** houpat ~**bariero** sklápěcí závorý ~**fenestro** sklápěcí okno ~**kamiono** sklápěč, sklápěcí automobil ~**ponto** zdvihací most ~**pordo** kyvadlové dveře ~**šaltilo** kolébkový vypínač
Bassa Markolo Bassův průliv
bast/o lýko *bot.* floém
bastard/o levoboček *biol.* kříženec, *vulg.* bastard, parchant ~**iĝi** *zast. biol.* křížít, degenerovat, *vulg.* zparchantět
Bastil/o *hist.* Bastila
bastion/o *voj.* bašta
baston/o hůl **ĵeti** ~**on en la radon** házet klacky pod nohy ~**ado** bití holí, výprask ~**i** *t* bití holí **hok~o** ovčácká hůl **ir~oj** (=

stilzój) chůdy **kalkul~o** (= **glitkal-kulilo**) logaritmické pravítko **lam~o** berla (*pro chromé*) **montro~o** ukazovátka **noč~o** hůl se zářezy jako zápisem **ordon~o** velitelská hůl **reg~o** (= **sceptro**) žezlo **ski~o** lyžařská hůl **špin~o** přadlácká hůl **takto~o** taktovka **tuč~eto** tuha (*v tužce*)
baš/o (nepromokavá) plachta, stanový dílec, celta
baškir/oj Baškirové
bašlik/o bašlik (*turecká kapuce*)
bat/i *tn* bít, tlouci, odbíjet ~**i** **la buŝon al iu** dát někomu přes hubu ~**i** **la pavimon** bloumat ulicemi ~**i** **la sturmon** bubnovat do útoku ~**i** **la veprojn** plašit zvěř z houštin ~**i** **ovojn** šlehat vejce ~**i** **tapiŝojn** klepat koberce **la horloĝo** ~**as** **la kvaran** hodiny odbíjejí čtvrtou **la kvara** ~**as** odbíjí čtvrtá **la koro** ~**as** srdce **tluče/bije** **la motoro** ~**as** motor **klepe** ~**ita kremo** šlehačka ~**ita vojo** vyšlapaná cesta ~**o** rána, úder **doni al iu** ~**on de morto** dát někomu smrtící ránu ~**ado de lakto** (= **kirlado de kremo**) **tlouci** máslo ~**adi** **la venton** zbytečně se namáhat ~**aĝo** podlitina ~**iĝo** bitka, rvačka ~**ilo** klepačka (*např. na koberce*), plácačka, (*tenisová*) pálka ~**difekti** *t* potlouci **la hajlo** ~**difektis** **la grenon** kroupy potloukly obilí ~**ebenigi** vyrovnat, vyklepat na plocho ~**kirli** *t* šlehat ~**muelilo** drtič ~**regali** *t* vypráskat, dát/uštédřit výprask **al~i** *t* přitlouci, přibouchnout (*dveře*) **al~iĝi** praštit se o něco **de~i** srazit, urazit **dis~i** rozbít **ek~i** udeřit **el~i** vytlouci, vyrazit **en~i** vtlouci, vbít **for~i** vybit, vytlouci (= zničit) **kun~i** srazit, sprásknout **re~i** odrazit, odpálkovat **tra~i** prorazit **akvo~oj** ořešy ve vodovodu **baston~o** úder holí **bru~i** bouchnout, přibouchnout (*hlučně*) **diven~o** hra na slepou bábu **eben~i**

udusat, zarovnat **fulmo~i** udeřit bleskem *přen.* jako bleskem **glavo~i** udeřit mečem **hufo~i** kopnout kopytem **kor~o** (jednotlivý) úder srdce (= systola) **kor-no~i** trkat **martel~o** úder kladivem **or~i** (roz)tepat zlato (na plátek) **pavim~ilo** dusadlo, vibrační deska/válec **pie-d~i** kopnout **rem~o** záběr veslem **sorto~o** rána osudu **stamp~i** razit (*mince*) **štíp~ilo** beranidlo (*na zarážení kúlů*) **vango~i** fackovat, políckovat **volan~ilo** badmintonová raketa

batal/i *n* bojovat (**kontraů io/iu** s něčím/někým, proti něčemu/někomu) **~anto** bojovník **~ejo** bojiště **~ema** bojovný **~eto** šarvátka **~ilo** zbraň **~isto** žoldněř, knecht, (profesionální) voják **~o** bitva **~o apud Prago** bitva na Bílé hoře **ek~i** začít bojovat **inter~i** bít se, bojovat mezi sebou **kontraů~i** bojovat proti něčemu **kun~anto** spolubojovník **pro~anto** bojovník za něco **klas~o** třídní boj **kok~o** kohoutí zápas **lud~o sport.** partie, zápas (*fořbalový*) **miks~o** boj muže proti muži **taůr~o** býčí zápas **vet~i** závodit **vet~o sport.** závod (*s možností sázek na vítěze*)

batalion/o voj. prapor (*jednotka*), batalion

batat/o bot. povijnice jedlá/batátová (*rostlina*) **~o** batata, sladká brambora (*hlíza povijnice*)

batav/oj hist. Batávové **B~a Respubliko hist.** Batávská republika (*dnešní Nizozemí*)

bateri/o voj. el. baterie **~o de lineo** baterie telegrafní stanice **bufra ~o** vyrovnávací baterie (*pro tlumení účinku kolísání výkonu zdroje*) **central~o** ústřední baterie (*telefonní ústředny*)

batik/o text. batika, batikování (*způsob barvení textilií*)

batisfer/o, batiskaf/o batyskaf (*ponorka pro velké hloubky*)

batist/o text. batist

batometr/o tech. batymetr, hloubkoměř

batu/o hon (*způsob společného lovu zvěře*) **~i n** honit, lovit (zvěř na honu), konat hon **~isto** honec, nadháněč

baů/o nám. nosný trám paluby

baůksit/o geol. bauxit

baům/i n vzpínat se (*o koni*), *přen.* tvrději vzdorovat

bav/i n prskat, slintat, slinit (*u zvířat*), plivat **~o** pěna, slina (*ropuchy, hlemýžďe*)

bavar/o Bavor(ák) **B~io, B~ujo** Bavorsko

bavur/o tech. výronek, ostřina, hrotek

baz/o základna, *chem.* zásada, *mat.* báze, základ **~o de raketoj** raketová základna

če la ~o de la altajo na úpatí výšiny **~a** bazální, základní *chem.* zásaditý, *bazický* *geol.* bazální **~i t** postavit na něčem **~i sian opinion sur io** založit svůj názor na něčem **~iĝi** zakládat se (**sur/je io** na něčem) **el~a bot.** rostoucí ze základu **mal~o (= apeks)** *bot.* vrchol orgánu **sen~a** neopodstatněný **sur~e** *de* na základě (*něčeho*) **du~a** dvojkový **daten~o, datum~o** databáze **filmo~o** filmový pás bez emulze **grefto~o, ~trunko zahr.** podnož **šildo~o** základna erbu **šminko~o** podkladový krém, základní krém **teks~o (= varpo)** *textil.* osnova

bazalt/o geol. čedič

bazament/o arch. podezdívka, podnož, sokl

bazar/o bazar, tržiště **~isto, ~ulo** trhovec **~urbo** trhovní město **super~o** supermarket **pul~o** bleši trh

Bazel/o Basilej

bazement/o suterén

Bazik/o Basic (*počítačový program*)

bazili/o bot. bazalka

bazilik/o bazilika

bazilisk/o zool. bazilišek

bazuk/o pancěřovka

be! bé (ovce, vyjádření zmatenosti) ~i n bečet

be/o v. bemolo

beat/a blažený, náb. blahoslavený

Beatric/o Beatrice

beb/o miminko, děťátko, robě ~čareto dětský kočárek ~ogardilo chůvička (přístroj) ~kombineo dupačky ~opesilo kojenecká váha ~vestaro kojenecká výbavička

bed/o záhon **en-igi** sázet do záhonu **flor~o** květinový záhon **herbo~o** travnatý pás **sem~o** osetý záhon **sterko~o** (pro)hnojený záhon

bedaŭr/i t litovat ~o lítost ~e, ~inde bohužel ~indaĵo politováníhodný případ

beduen/o beduín

begam/o královna (islám), hodnostářka (Indie)

begin/o náb. bekyně ~eĵo domy bekyň

begoni/o bot. begónie

behaviorism/o fil. behaviorismus

bej/o hist. bej (turecký vladař, hodnostář)

bej/a červenohnědý (např. kůň) ~a čevalo ryzák

Bejrut/o Bejrút

bek/o 1 zobák tech. zobec, špička ~o de skriboplumo špička psacího pera ~i t zobat, klovat n (o ptácích) pět hanl. krátek, (krákoravě) zpívat ~fluto zobcová flétna ~oformaj ŝuoj střevíce do špičky **kun~iĝi** poklovat se přen. líbat se **ambos~o** roh kovadliny **ĉapo~o** (= vizi-ero) kšilt, štítek čepice **flav~ulo** usmrkanec, zelenáč **gas~o** plynový hořák **kruc~ulo** (= loksio) pták křivka **martel~o** nos kladiva **ŝip~o** příď lodi **verŝ~o** hubička (konvice, kádinky apod.)

bek/o 2 půlšekel (hebrejská mince)

bekabung/o bot. rozrazil potochní

bekerel/o fyz. becquerel (jednotka (radio)aktivity)

bekeŝ/o hist. bekeš, bekeč (dlouhý zimní kabát podšitý kožešinou)

bekvadrat/o (= naturigilo) hud. odrážka

bel/a krásný ~e pěkně, krásně **esti** ~e **aranĝita** být pěkně zařízen přen. být pěkně doběhnut/podveden ~i n vypadat krásně ~o krásno ~aĵo krása (krásná věc) ~eco krása (vlastnost) ~ega překrásný ~eta hezounký ~igi krášlit ~igaĵo kosmetický/krášlicí přípravek ~igisto maskér, vizážista ~iĝi zkrásnět ~ulo krasavec, hezoun ~ulino krasavice **mal~a** škaredý **mal~ulino** šereda **pli~igi** zkrášlit ~artoj krásná umění ~aspekta pohledný, pěkný ~figura, ~forma ladný ~grajno znaménko krásy ~sona libozvučný ~ŝmiraĵo kosmetický krém ~videjo vyhlídka, rozhledna

bel/o fyz. bel **deci~o** decibel (jednotka intenzity zvuku)

beladon/o bot. ruřík

beletr/o beletrie, umělecká próza ~aĵo beletristické dílo ~isto beletrista, autor beletrie ~istiko nauka o beletrii

Belfast/o zeměp. Belfast

belfrid/o strážní věž

belg/o Belgičan hist. Belg ~a belgický **B~io, B~ujo** Belgie

Belial/o náb. Béliál, Béliáš (kniže pekel)

belis/o bot. sedmikráska **plurjara** ~o sedmikráska obecná

Beliz/o zeměp. Belize

Belmopano, Belmupano Belmopan (hl. město Belize)

belon/o ryba jehlice ~oformaj jehlotvaří

belorus/o Bělorus **B~io, B~ujo** Bělorusko v.t. blankruso

belot/o belote (karetní hra)

Belt/o (Granda, Eta) Belt (Velký, Malý) (úžiny mezi Baltským a Severním mořem)

belveder/o belvédér, letohrádek
Belzebut/o *náb.* Belzebut (= *Baal-Zebub*)
bemeri/o *bot.* ramie
bemol/o *hud.* bé **du~o** dvě bé
ben/i *t náb.* Žehnat **~o** požehnání **~a, ~ata, ~plena** požehnaný **~ita akvo** (= **sankta akvo**) svěcená voda **for~i** zažehnat, dát rozhrěšení **mal~i** proklít, proklínat **mal~o** kletba, prokletí
bend/o pásek, páska, proužek, plášť (*kola*), *el.* pásmo **kurtonda ~o** pásmo krátkých vln **pneua ~o** plášť (*pneumatiky*) **~i** *t* omotat páskou **~i al iu la okulojn/harojn** zavázat někomu oči/vlasy **~ado** zavazování páskou **~segilo** pásová pila **sur~igi** natočit na magnetofonový pásek **barel~o** obruč sudu **brak~o** páska na paži (*např. pořadatelská*) **energi~o** *fyz.* pás energií **flank~o** (= **flankzono**) *el.* postranní pásmo **frekvenco~o** frekvenční pásmo **glu~o** lepicí páska **lad~o** kovová páska (*na svazování beden*) **mezur~o** svinovací metr / pásmo **munt~o** (= **čenstablo**) montážní pás **panso~o** (= **bandaĝo**) ob vaz **son~o** zvukový pás (*magnetofonu*) **transport~o** dopravní pás, pásový dopravník (*sypkých materiálů*) **tru~o** dřená páska **vid~o, video~o** páska videa
Benedikt/o Benedikt **b~ano** *náb.* benediktin
benefic/o *náb.* beneficium *div.* benefice
Beneluks/o Benelux
bengal/o Bengálec **~a** bengálský **la ~a** bengálština **B~a Ebonaĝo** Bengálská nížina **~a fajro** bengálský oheň **B~a Golfo** Bengálský záliv **B~io** Bengálsko
Bengalur/o Bengalúru (*indické město*)
benign/a *lék.* benigní, nezhoubný
Benin/o *zeměp.* Benin
Benjamin/o Benjamín **b~o** benjamínek (*nejmladší člen rodiny/společnosti*)

benjet/o (= **fritkuko**) *kuch.* koblíha (s nádivkou) **puf~o** dutá koblíha
benk/o lavičice; *zool.* rybí hejno **~eto** stolička, lavička na opření nohou **glaci~o** (= **bankizo**) ledová kra **kuš~o, lit~o** lehátko, pryčna **ped~eto** podpěrka nohou **rand~o** hrubá nízká zídka u cesty **rem~o** veslařská lavička **sablo~o** *nám.* písčina, mělčina **tortur~o** mučící lavičice, skřípec
bent/o, bentos/o *zool.* bentos (*organismy na dně moří, jezer*) **~ano, ~ulo** organismus z vodního dna
benzen/o *chem.* benzen
benzin/o benzín **~kruĉo** kanystr na benzin **~ometro** měřič stavu benzínu
benzol/o *chem.* benzol
Beograd/o Bělehrad
beot/o *hist.* obyvatel Boiótie *přen.* nevzdělanec, omezenec **B~io, B~ujo** Boiótie (*řecký kraj kolem Théb*)
ber/o bobule (*plod*) **~aro** hrozen, trs (*plodů*) **sen~igi** otrhat bobule **pseúdo~o, ŝajn~o** *bot.* nepravý plod
berber/o Berber
berberis/o *bot.* dřišťál
Berenic/o Berenika (*ženské jméno*) **~a Hararo** *hvězd.* (souhvězdí) Vlasy Bereniky
beret/o baret
bergamot/o citroník bergamot **~a esenco** bergamotová silice **~ujo, ~arbo** bergamotový strom **~frukto** plod bergamotu
beriber/o beri-beri (*tropická nemoc*)
beril/o beryl (*nerost*)
berili/o *chem.* beryllium
Bering/a Maro Beringovo moře **~a Markolo** Beringův průliv
berkeli/o *chem.* berkelium
Berlin/o Berlín
berm/o berma, postranní úzká souběžná cesta
Bermud/oj Bermudy

Bern/o Bern
Bernard/o Bernard **b~ano** *náb.* cisterciák
bernikl/o *bot.* berneška tmavá
berserk/o *mytol.* berserk (*nordický bojovník*) *přen.* zběsilec
bertoleti/o (= **brazila nukso**) *bot.* juvie ztepilá, brazilský ořech
Besarabi/o Besarábie
best/o zvíře (**sovaĝa**, **hejmigita** divoké, ochočené) **~aĝo** zvěrstvo, krutý čin **~ama** milující zvířata **~aro** zvířectvo, zvířena **~eco** zvířeckost, zvěrstvo, krutost **~ega** zvířecký, krutý **~ejo** zvěřinec **~eto** zvířátko **~igi** udělat z někoho zvíře **~kadavro** mršina, zdechlina **~kuracisto** zvěrolékař **pra~o** pravěké zvíře **dom~o** domácí zvíře (*užitkové*) **hejm~o** domácí zvíře (*společník*) **dorlot~o** domácí mazlíček **mari~o** (= **kocicnelo**, **mari-skarabo**) slunéčko sedmitečné **poŝ~o** (= **marsupiulo**) vačnatec **rabo~o** šelma **rajdo~o** jezdecké zvíře **ŝarĝo~o** soumar (*zvíře k nošení břemen*) **tir~o** tažné zvíře **vir~o** samec
besti/o bestie, divoké zvíře *přen.* surovec, bezcitný člověk **~a** bestiální, zvířecký
beŝamel/o *kuch.* bešamel, bešamelová omáčka
bet/o řepa **mara ~o** řepa přímořská **ordinara ~o** řepa obecná **ruĝa ~o** červená řepa **suker~o** cukrová řepa, cukrovka **Sicilia ~o**, **foli~o** mangold **~sukero** řepný cukr
beta jméno řeckého písmene beta **~radioj** paprsky beta
Betani/o Betánie (*místo, kde žil Lazar*)
betatron/o *fyz.* betatron, (kruhový) urychlovač elektronů
betel/o pepř betelový **~aĝo** betelové listy (*ke žvýkání*)
Betlehem/o, **Bet-Leĥem/o** Betlém (*město, rodiště Ježíše*) **b~o** betlém, vánoční

jesličky (*symbolické zobrazení Ježíšova narození*)
beton/o beton **~i** *t* betonovat **~ejo** betonárna **~bloko** betonový blok, protiváha **armita ~o**, **fer~o**, **ŝtal~o** železobeton, vyztužený beton **streč~o** předpjatý beton
betonik/o *bot.* bukvice **oficina ~o** bukvice lékařská
betul/o *bot.* bříza **penda ~o** bříza bělokora/bílá/bradavičnatá
bevel/o *tech.* kosá hrana **~i** *t* zkosit hrany
bezoni/i *t* potřebovat **ne ~i** *t* nepotřebovat, nemuset **mi ne ~as iri tien** nemusím tam chodit **li dentojn prunti ne ~as** ubrání se sám **~a** potřebný **~(aĝ)o** potřeba **laŭ~e** podle potřeby **sen~a** nepotřebný, zbytečný **neces~o** (velká) nouze, neuspokojené základní životní potřeby
bias/o (bezdůvodné) upřednostňování *tech. mat.* vychýlení, zkreslení výsledků, systematická chyba v odhadu
Bibli/o bible, *náb.* Bible
bibliofil/o bibliofil, knihomil **~io** knihomilství
bibliograf/o bibliograf **~io** bibliografie (*soupis knih autora, nakladatelství ap.*)
bibliomani/o knihomolství, posedlost knihami
bibliotek/o knihovna (*skříň, místnost, sbírka*) **~isto** knihovník
biceps/o biceps (*sval*)
bicikl/o bicykl, jízdní kolo **konkura ~o** závodní kolo **~i rajdi sur ~o** *n* jet na kole **~eto** dětské kolo **~ado** cyklistika, jízda na kole **~isto** cyklista **pra~o** *hist.* velociped, historické vysoké jízdní kolo **motor~o** kolo s přídavným motorem
bid/o korálek, olivka (*k navlékání*)
bide/o bidet
bident/o *bot.* dvouzubec
biel/o *tech.* ojnice

bien/o statek *hist.* panství ~**ulo**, ~**mastro** statkář **et~o** drobný statek **grand~o** velkostatek **feúdo~o**, **nobela ~o** panství ~**etato** katastr (*soupis*)

bienal/o bienále (*kulturní festival vždy po dvou letech*)

bier/o pivo **preni ~on** dát si pivo **hela/pala/blonda ~o** světlé pivo **malhela ~o** tmavé pivo **bruna ~o** polotmavé pivo **nigra ~o** černé pivo **magra ~o** lehké pivo **Pilzena ~o** plzeňské pivo ~**ejo** pivnice ~**fari** vařit pivo ~**farejo** pivovar ~**isto**, ~**faristo** pivovarník **malto~o** sladové pivo (*lehké slazené pivo*)

bifac/o *hist.* pěštní klín

bifid/a rozeklaný (*např. list, hadí jazyk*)

bifstek/o *kuch.* biftek (*rychle pečený řízek*)

bigami/o bigamie, dvojženství ~**ulo** bigamista

bigarad/o plod pomerančovníku divokého ~**ujo** *bot.* pomerančovník divoký, bigaradie

bigarel/o třešně chrupka (*třešně s tuhou chrupavou dužninou*), ~**ujo**, ~**arbo** *bot.* třešň chrupka (*strom*)

bigl/o bigl (*nejmenší pes honič*)

bignoni/o *bot.* trubač kozí

bigot/o pobožnůstkář ~**a** bigotní, přepjatě zbožný

bikin/o *text.* bikiny

bikonkav/a *opt.* dvojvydutý, bikonkávní

bikonveks/a *opt.* dvojvypuklý, bikonvexní

biks/o *bot.* oreláník

bil/o *obch.* směnka

bilanc/o bilance, rozvaha ~**i** *t* bilancovat

bilard/o biliár, kulečník ~**ejo**, ~**salono** kulečnickový sál

Bilba/o Bilbao (*baskický přístav*)

bild/o obraz **li estas vivanta ~o de sia patro** jako by otcí z oka vypadl ~**aro** obrazová publikace, souhrn všech

obrazů ~**ero** bod obrazu v rastru ~**igi** zobrazovat ~**igo** zobrazení ~**flanko** obrazová strana (*pohlednice*) ~**galerio** obrazárna ~**karto** pohlednice ~**rakonto** kreslený seriál, komiks **mal~o** *mat.* vzor, inverzní obraz **bit~o** rastrový obrázek **gipso~o** sádrový reliéf **klar~e** zřetelně **lum~o** diapozitiv **mov~oj** film **oleo~o** olejomalba **signo~o** glyf **titol~o** obrázek na titulní straně knihy **tol~o** plátno (*obraz malovaný na plátně*)

bilet/o lístek, jízdenka, vstupenka **kromaj ~oj** zbylé vstupenky **loteria ~o** los **sidloka ~o** místenka **trui la ~ojn** proštípnout lístky ~**ejo** pokladna ~**isto** biletář, uvaděč (*v kině*) ~**ujo** schránka na lístky **bank~o**, **mon~o** bankovka **ŝanĝ~o** přeštný lístek

bilĝ/o *nám.* dno člunu, dno lodi

biliard/o biliarda (10^{15})

bilion/o bilion (10^{12})

bimetal/a bimetalický, dvojkovový ~**o** (= **dumetalo**) dvojkov, bimetal

binar/a binární, dvojkový, dvojsložkový, dyadický ~**igi** převést do dvojkové soustavy

bind/i *t* vázat (*knihy*) ~**aĵo** knižní vazba ~**ejo** knihařství ~**isto** knihař **ne~ita** ne(vy)vázaný, brožovaný

bindor/o *stav.* vazník

binokl/o binokl, kukátko (na obě oči)

binom/o *mat.* dvojčlen, binom

bioceno/z/o biocenóza, (*společenství organismů obývajících určitý prostor*)

biocid/o biocid, pesticid (*prostředek proti škodlivým organismům*)

biograf/o životopisec ~**io** životopis **mem~io** autobiografie, vlastní životopis

bioĥemi/o, **bioĥemi/o** biochemie

biolog/o biolog ~**io** biologie **kosmo~io** kosmobiologie, astrobiologie **mikro~io** mikrobiologie **radio~io** radiobiologie

biom/o *biol.* biom (*soubor podobných ekosystémů na větší části zemského povrchu*)
biometri/o biometrie (*měření rozměrů člověka*)
biopsi/o biopsie (*vyšetření vzorků tkáně živého organismu*)
biosfer/o biosféra
biotin/o biotin (*vitamín H*)
biotit/o biotit, tmavá slída
biotop/o biotop (*stanoviště, na němž organismus žije*)
biplan/o *let.* dvojplášník
bir/i t (za)měřit (přesnou) polohu bodu (v prostoru) ~**ilo** geodetický přístroj **radio~ilo** radiolokátor
bird/o pták **migra ~o** stěhovavý pták ~**o sur tegmento** neuskutečnitelné přání ~**ažo** ptačí/drůbeží maso ~**ejo** voliéra ~**eto** ptáček ~**ido** ptáče, ptačí mláďe ~**ino** ptačí samička ~**odivenisto** augur, ptakopravec ~**operspektive** z ptačí perspektivy ~**otimigilo** strašák **dent~oj** pravěcí zubatí ptáci **duel~o** jespák bojový **fajro~o** fénix **fig~o** žluva fíková **gril~o** (= **lokustelo**) cvrčilka **kan~o** (**akrocefalo**) rákosník **kardinal~o** kardinál **kat~o** drozdec **koko~oj** řád hrabaví **korto~o** kur domácí **log~o** volavka (*při čízbě*) **mok~o** drozdec mnohohlasý **mus~oj** řád myšáci **muš~o** (= **kolibro**) kolibrík **nağ~oj** (= **anserofornaj**) vrubozobí **rabo~oj** (= **falkofornaj**) dravci **noktaj rabo~oj** (= **strigofornaj**) sovy **paradiz~o** (**paradizeo**) rajka **stilzo~oj**, **vad~oj** (= **cikonifornaj**) řád brodiví **teks~o** (**ploceo**) snovač **tropik~oj** (= **faetonoj**) řád faetonovití **vent~oj** (= **procelarifornaj**) řád trubkonosí
biret/o biret, profesorský baret
birg/o krab palmový
Birm/o Barma
Birmingham/o Birmingham

bis! *div.* výborně! opakovat! **bisi t** žádat (o) opakování
bisak/o taška s dvěma kapsami
Bisaů/o *zeměp.* Bissau
bisekc/i t *zvl. odb.* (roz)půlit
Biskaj/a Golfo Biskajský záliv
biskot/o *kuch.* suchar
biskutel/o *bot.* dvojštítek
biskvit/o *kuch.* sušenka, keks, piškot *tech.* biskvit (*porcelán bez glazury*)
bismut/o *chem.* bismut ~**ismo** otrava bismutem
bistort/o *bot.* rdesno hadí kořen
bistr/o bistr (*pigment*) ~**a** hnědý jako bistr
Biškeko *zeměp.* Biškek
bit/o 1 *nám.* pachole, úvazník (*sloupek na nábržích nebo palubě*) ~**eto** úvazný kolík (*na okraji člunu*)
bit/o 2 *inf.* bit ~**igi** digitalizovat (*obraz, zvuk, text*) ~**igilo** digitalizační zařízení ~**oko** *inf.* byte **kontrol~o**, **parec~o** kontrolní bit (*ochrana proti chybám*)
biter/o bitter (*hořká lihovina či likér*)
bitnik/o beatnik (*člen hnutí*)
bitum/o *geol.* bitumen, živice
biv/o čínská loutna
bivak/o *vaj.* bivak, polní tábor (bez stanů) ~**i n** tábořit (*pod širým nebem*)
Bizanc/o *hist.* Byzantion (*město*) (*později Konstantinopol*) ~**io** Bizancie, Byzanc (= *Východořímská říše*) ~**ismo** hnido-pišťství, puntičkářství
bizar/a bizarní, podivný, podivínský
bizon/o zubr, bizon **Eůropa ~o** zubr evropský **Amerika ~o** bizon americký, zubr (severo)americký
Bjalistok/o Białystok
blabla! blabla! ~**i n** žvanit, plácát
blag/o žertovná lež, žertovná mystifikace ~**i tn** prášit, žertem lhát ~**i iun** dělat si z někoho dobrý den
blank/a bílý ~**a biero** světlé pivo ~**a edziğo** formální manželství ~**a kartoço**

slepý náboj ~**a kredito** úvěr bez záruky
 ~**a magio** trikové kouzlení **B-a Maro**
 Bílé moře **B-a Monto** Mont Blanc ~**a**
operacio *obch.* operace bez zisku ~**a**
urso lední medvěd ~**a vendo** sub-
 skripční (před)prodej ~**a vino** bílé víno
havi ~**ajn manojn** mít čisté ruce, být
 bez viny ~**ajo** bílý předmět ~**eco** bělost
 ~**eta** bělavý ~**i** n bělat se ~**igi** bílit, bělit
 ~**igi** zblet ~**o** běloba **nigro sur** ~**o**
 černé na bílém ~**ulo** běloch, *polit.* bílý,
hist. bělogvardějec ~**ruso** Bělorus
B-rusio, **B-rusujo** Bělorusko **balen~o**
 spermacet, vorvanina **Neĝ-ulino** Sně-
 hurka **okul~o** *anat.* bělmo **ovo~o** bílek
plumbo~o olovnatá běloba **šminko~o**
 herecká běloba **zinko~o** zinková běloba
blanket/o 1 *hist. obch.* bianco, blanko
blanket/o 2 *kuch.* telecí ragú s bílou
 omáčkou
blapt/o smrtník (*brouk*)
blasfem/i n klít, rouhat se ~**isto**, ~**ulo**
 rouhač ~**o** nadávka, rouhání
blat/o *zool.* šváb
blaz/o *lék.* puchýř ~**iga gaso** *voj.* zpuchý-
 řující plyn
blazon/o erb, znak ~**i** vytvořit n. popsat
 erb ~**isto** heraldik ~**libro** heraldická
 kniha ~**šildo** štít s erbem
blefarit/o blefaritida (*záněť očního víčka*)
blek/i n mečet, bečet, vydávat zvířecí
 zvuky, blekotat ~**egi** hlasitě křičet ~**o**,
 ~**ado** křik, řev **azen~i** hýkat **hundo~i**
 štěkat
blend/o 1 pancíř, pancěř ~**i** t opancéřovat
blend/o 2 *zast. geol.* blejno **antimona** ~**o**
 blejno antimonové **zinka** ~**o** blejno
 zinkové
bleni/o slizoun (*ryba*)
blenzi n vyslovovat s z místo š ž (*opak*
šišláni)
blin/o *kuch.* blína

blind/a slepý ~**eco** slepota ~**igi** oslepotat,
 oslňovat, zaslepotat ~**iga** oslepující,
 oslňující ~**igi** oslepnout ~**ulo** slepec,
 nevidomý ~**ulejo** ústav pro nevidomé
 ~**umo** dočasná slepota ~**ludo** hra na
 slepou bábu **kolor~eco** barvoslepost
nokto~a šeroslepý
blink/o blikání **lampo** ~**as** lampa bliká
 ~**igi lampon** rozblikat lampu ~**ilo**
 blinkr, směrovka, blikač (automobilu)
blit/o *bot.* merlík
blizard/o blizzard, sněhová vichřice
blok/o blok (*kámen, špalek, svazek*) ~**o** **da**
štofo role/svitek látky ~**o de** **biletoj**
 bloček lístků **meti sian kapon sur la**
 ~**on** položit hlavu na špalek ~**ado**
 blokování, *voj.* blokáda **rompi la** ~**adon**
voj. prolomit blokádu ~**i** t blokovat,
 vázat (*sílu*) ~**i la pagojn** zablokovat
 výplaty ~**ilo** *tech.* aretace (*zařízení*)
 ~**sekcio** *žel.* ochranný úsek ~**sistemo**
žel. hradlo **mal~i** odblokovat **beton~o**
 betonový blok (*podstavec, protiváha*)
cilindro~o válce automobilu jako celek
ĉeval~o podstavec pro snazší nasednutí
 do sedla **dom~o** blok domů **motor~o**
 motor, spojka a rychlostní skříňka
not~o poznámkový blok **rul~o** kladka
tubo~o dutý betonový blok pro potrubí
skiz~o skicář
blokhaŭs/o *voj.* bunkr, pevnůstka
blond/a plavovlasý, plavý, světlý, blond
 (*vlasy*) světlý (*např. pivo*) plavý, světle
 žlutý, světle hnědý (*např. srst, hedvábi*)
 ~**ulo** blondýn ~**ulino** blondýna, plavo-
 vláska
blouv/i *tn* vanout, foukat, pofoukat ~**i sur**
siajn fingrojn dýchat/foukat si na prsty
la ĉevalo ronke ~**is** kůň zafrkal ~**ado**
 foukání, vanutí **neĝa** ~**ado** sněhová vá-
 nice **la ~ado de la ĉaskornoj** troubení
 loveckých rohů ~**eti** *tn* pofoukat ~**ilo**
 foukačka, měch (*varhan*) ~**o** závan

~**estingi** *t* sfouknout ~**harmoniko** foukací harmonika ~**instrumento** *hud.* dechový nástroj **dis~i** rozfoukat **el~i** vyfoukat **en~i** fouknout dovnitř, nafouknout **for~i** odfouknout **tra~o** průvan **plen~i** plně nafouknout (*plachty, tváře, pysky*) **plen~i sin** nafukovat se, vychloubat **balgo~ilo** kovářský měch **spir~o** proud vzduchu z plic přes hlasovou štěrbinu **vapor~i** dýchnutím navlhčit

blu/a modrý ~**a de malvarmo** zmodralý zimou ~**ajo** modrá věc, modřina ~**eta** modravý, namodralý ~**igi** obarvit namodro ~**o** modř ~**okula** modrooký **akvo~a** modrý jako voda **cejan~a** chrpově modrý

bluf/i *n* blufovat, klamat, předstírat ~o bluf, žvást, klam

blus/o *hud.* blues

blut/i *t* jemně prosívat (*např. mouku*)

bluz/o blůza, halenka

bol *predpona značící spřízněnost sňatkem: ~a* spřízněný sňatkem ~**filo** zeť ~**filino** snacha ~**frato** švagr ~**fratiĝi** sešvagřit se ~**parenc** příbuzný získaný sňatkem ~**patro** tchán ~**patrino** tchyně ~**gepatroj** tchán a tchyně

boa/o *zool.* hroznýš *přen.* boa (*dlouhá úzká šála z kožešiny*) **konstrika** ~o hroznýš královský

boac/o *zool.* sob

boat/o člun ~**ano**, ~**isto** veslař, vodák **flug~o** hydroplán **kan~o** rákosový člun **konkur~o**, **konkurs**a ~o závodní člun **motor~o** motorový člun **plezur~o** loďka, (výletní) pramice **sav~o** záchranný člun **sving~o** pouťová houpačka v podobě člunu

bob/o *sport.* boby

bobel/o bublina ~*i n* bublat, klokat, dělat bubliny ~**nivelilo** kapalinová vodováha, kapalinová libela

boben/o cívka, cívka s vinutím, vinutí na cívce ~**ego** *tech.* buben (*na kabel*), (velká) cívka ~**i t** (na)mot(áv)at na cívku, navinout/navíjet (na cívku) ~**ilo** navíjecí stroj, soukací stroj, převíjecí stroj, navíječka ~**istino** navíječka (*dělnice*) ~**stango** (= **spindel**o) vřeten **mal~i** odvinout **bar~o** *el.* tlumivka **paper~o** role papíru **sparko~o** *el.* zapalovací cívka

bobolink/o bobolink kanadský (*zpěvavý ptáček*)

Bocvan/o *zeměp.* Botswana

Bogomil/o *náb.* Bogomil (*legendární kacíř*) **b~ano** bogomil (*stoupenec*) **b~ismo** bogomilství

Bogot/o *zeměp.* Bogotá

boĝi/o podvozek (*vagonu*)

bohem/o *zast.* Čech ~**a** český **B~io**, **B~ujo** Čechy

bohem/io *um.* bohémství ~**iano** bohém

boj/i *tn* štěkat (**iun / kontraŭ iu** na někoho) ~**o**, ~**ado** štěkot ~**eti** *n* kňučet, poštěkávat **tir~i** výt

bojar/o bojar

bojkot/i bojkotovat ~**o**, ~**ado** bojkot

bok/o *zool.* kozel, jelen (*samec přežvýkavců*) *sport.* koza **seg~o** koza na řezání dříví

bokal/o pohár, džbán ~**o por** konservado zavařovací sklenice

boks/i *n* boxovat ~**isto** boxer ~**o**, ~**ado**, ~**arto** box, rohování ~**opilko** boxerský pytel

bokser/o boxer (*pes*)

bol/i *n* vřít ~**i de kolero/pasio/ĝojo** vřít hněvem/vášní, hořet radostí **la maro** ~**as** moře vře (*v bouři*) ~**o**, ~**ado** var ~**egi** prudce a divoce vřít ~**ejo** varna ~**eti** dlouze a mírně vřít ~**igi** přivádět do varu ~**ilo** varná nádoba, varná konvice ~**ujo** výparník ~**punkto** teplota varu (*zast.* bod varu) ~**temperaturo** teplota

varu **ek-i** začít vřít *přen.* rozčilit se
ek~o *kuch.* kratičkový var
bolard/o *nám.* úvazník, pachole (*silný ocelový úvazný sloupek na nábrežích*)
bold/o *bot.* boldovník vonný **~ino** boldin (*alkaloid boldovníku*)
bolero/o bolero (*tanec i dámská vestička*)
bolet/o hřib **flava** **~o** klouzek obecný
nobla **~o** hřib smrkový **satana** **~o** hřib satan **~acoj** *čeled'* hřibovitě
bolid/o *hvězd.* bolid (*velmi jasný meteor*)
Bolivi/o Bolívie
bolometr/o *el.* bolometr (*citlivý přístroj pro měření slabého záření*) **~io** bolometrie
bolševik/o, bolševist/o bolševik
bolševism/o bolševismus
bolt/o *tech.* svorník, šroub s maticí **~i** *t* spojit svorníkem **~ilo** klíč (**okulforma, plata, reguligebla, tuba** očkový, plochý, nastavitelný, trubkový) **~ingo** matice (= *šraubíngó*) **mal~i** demontovat, odšroubovat
bolus/o *geol.* bolus, načervenalý jíl *lék.* bolus, jednorázová dávka léčiva, *zast.* velká pilulka **nutraň~o** sousto, dávka
bomb/o *voj. tech.* puma *hovor.* bomba **fisia** **~o, atom~o** jaderná puma, atomová bomba **prokrasta** **~o** časovaná puma/bomba **~i** *t* bombardovat **~ado** bombardování **~aeroplano, ~avio, ~aviadilo** bombardér **~truo** kráter po výbuchu pumy **hidrogen~o** vodíková puma **tapiš~ado** kobercové bombardování **urani~o** uranová (jaderná) puma
Bombaj/o Bombaj
bombak/o *bot.* bombax, cejba, kapok
bombard/i *t* bombardovat **~i per leteroj** obtěžovat přívalem dopisů
bombast/o nabubřelost **~a** bombastický, nabubřelý

bomben/o *žába* kuňka **flavventra** **~o** kuňka obecná **ruĝventra** **~o** kuňka žlutobřichá
bombicil/o zool. brkoslav (*ptáček*)
bombiks/o zool. bourec
bombon/o bombon **~ujo** bonboniéra **karamel~o** karamelka
bon/a dobrý **fari al iu** **~an lavon** vyplísnit někoho **~e** dobře **~e al vi!** dobře ti tak! **~o** dobro **~aĝo** dobrota **~eco** dobrotivost **~ega** výborný **~igi** zlepšit **~iĝi** (z)lepšit se **~ulo** dobrák **B~aero** Buenos Aires **~afide** čestně, poctivě, v čestném/poctivém úmyslu **~anonci** *n* zvěstovat **~aspekta** pohledný, pěkný **B~espera** **Kabo** mys Dobré naděje **~faranto** dobrodinec **~farti** *n* mít se dobře **~gusta** chutný **~gustigi** ochutit **~hava** zámožný, majetný **~haveca** přepychový (*např. kožich*) **~havo** ekon. kladný (kreditní) zůstatek (na účtu) **~humoro** humor, dobrá nálada **~humorigi** pobavit, dát k lepšímu **~intenca** dobře míněný **~intence** v dobrém úmyslu **~konduta** způsobný, uhlazený, vychovaný, slušný **~kora** dobrosrdečný **~maniera** způsobný **~odoro** vůně **~odora** voňavý, vonný **~orda** slušný, spořádaný, *mat.* dobře uspořádaný **~speco** kvalitní **~stato** blahobyt **~ŝanco** štěstí, šťastná náhoda **~tona** uhlazený, vybraného chování **~trovo** (vlastní) úsudek, dobrozdání **~vena** vítaný **~venigi** vítat **~venigo** (při)vítání **~venon!** vítěj(te)! **~vivanto** bonviván, požitkář **~vola** dobromyslný, laskavý **~voli** *t* ráčit, být laskav **~volu veni** přijď(te), prosím; raďte přijít **mal~a** špatný, zlý **mal~o** zlo **mal~eco** špatnost **mal~igi** zkazit **mal~ulo** zlý člověk **ne~a** nedobrá **pli~eco** nadřazenost, přednost, vyšší kvalita **pli~igi** zlepšit **re~igi** opravit, napravit

Bonaer/o *zeměp.* Buenos Aires
Bonapart/o Bonaparte **b-isto** bonapartista
bonazi/o *pták* jeřábek lesní
boned/o *nám.* doplňková plachta
bong/oj *hud.* bonga (*dva bubínky*)
Bonifac/o Bonifác
bonifik/o *sport.* bonifikace, bonus (*zisk navíc*)
bonit/o tuňák pruhovaný
Bonn/o Bonn
bonsaj/o bonsaj
bont/o *let.* zvrát
bonz/o *náb.* bonz, buddhistický mnich
bop/o *hud.* bop, beebop (*jazzový sloh*)
bops/o *ryba* očnatec štihlý
bor/i *t* vrtat **~aĵo** vyvrtnaná díra **~anta doloro/rigardo** pronikavá bolest, pronikavý pohled **~ilo** ruční vrtačka **~il/eto** vrták, nebozez **~maŝino** stolní vrtačka **~sondo** vrt(ná sonda) **~pinto** vrták (*ve sklícidle*) **beton~pinto**, **ligno~pinto**, **metal~pinto** vrták do betonu, do dřeva, do kovu **tra~i** provrát **martel~ilo** sbíjeací kladivo, sbíječka **neĝ~ulo** *bot.* sněženka **ŝraŭb~i** vyřezat závit do díry **ŝton~ulo** *bot.* lomikámen **verm~ita** červotočivý
bor/o *chem.* bór
borag/o *bot.* brutnák **oficina ~o** brutnák lékařský
boraks/o *chem.* borax
borborigm/o borborygmus, *hovor.* kručení v břiše
bord/o břeh, pobřeží **troviĝi ĉe la ~o de senfundaĵo** octnout se na (po)krají propasti/záhuby **~oj** břehy, pobřeží **~i t** lemovat, nacházet se na břehu **la bieno ~as lagon** statek leží na břehu jezera **~ano** obyvatel pobřeží **al~iĝi** přistát u břehu **al~iĝejo** přístaviště **super~iĝi** vylít se z břehů **Ebur~o** *zeměp.* Pobřeží slonoviny **mar~o** mořské pobřeží

mar~a pobřežní **supermar~a** vyšší než hladina přílivu **mezmar~a** jsoucí mezi hladinami odlivu a přílivu **inframmar~a** nižší než hladina odlivu
bordel/o nevěstinec *přen.* bordel, zmatek, (velký) nepořádek **~isto** majitel nevěstince
border/i *t* lemovat (*našitím lemovky*) **~o** obruba, lemovka
Bordoz/o *zeměp.* Bordeaux **b~a** bordeauxský, bordóský **b~a vino** bordeauxské víno **b~a likvo** bordeauxská/bordóská jícha **~io** *oblast* Bordeaux
bordun/o *hud.* nejhlubší struna, zvon, píšťala
Bore/o *mytol.* Boreás (*řecký bůh severního větru*) **b~o** bóra (*severovýchodní vítr v oblasti Jadranu*)
boreal/a *zeměp.* boreální, severní **~a klimato** severské/mrazivé klima **~a latitudo** severní šířka **~a poluso** severní pól
born/o *el.* svorka, vývod
Borne/o *zeměp.* Borneo, Kalimantan
bors/o burza **nigra ~o** černý trh **~a burzovní ~isto** burzián, obchodník na burze **bilo~o** burza cenných papírů **labor~o** dům odborů
bos/o *arch.* reliéfní ozdoba (*na zdi, kůži*) **~aĵo** bosáž, bosované zdivo **~i t** ozdobit bosáží
bosanov/o bossa nova (*brazilská hudba a tanec*)
boselaf/o antilopa nilgau
bosk/o háj(ek), parkový háj **~eto**, remíz(ek), (křovinatý) lesík (v polích)
Bosni/o *zeměp.* Bosna **~o-Hercegovino** Bosna a Hercegovina **b~a** bosenský **b~ano** Bosňan
boson/o *fyz.* boson
Bospor/o, **~a Markolo** *zeměp.* Bospor, Bosporská úžina

Boston/o zeměp. Boston **b~o** *hud.* boston (*hudba, tanec*)

bostrík/o *zool.* korovník (*brouk*) *bot.* šroubel (*květenství*)

bošman/o Křovák

bot/o vysoká bota, holinka **~eto** bota (*nad kotníky*) **~isto** švec **~tirilo** zouvák **~štípo** ševcovské/obuvnické kopyto (*dřevěná forma na obuv*) **vad~oj** holínky broďáky

botanik/o botanika, rostlinopis **~i**, **~umi** *n* zabývat se botanikou, sbírat a určovat rostliny **~isto** botanik **paleo~o** paleobotanika

botarg/o *kuch.* bottarga (*sušený nepravý kaviár*)

botauř/o bukač (*pták*)

botel/o láhev **~ego** (velmi) velká láhev, demižon **~ujo** přepravka na láhve **~čapeto** korunka, uzávěr láhve **en~igi** nalít do láhve **trans~igi** přelít do jiné láhve **gas~o** tlaková láhev na plyn *hovor.* plynová bomba **gut~o** kapací lahvička **lad~o** *voj.* polní láhev, čutora **lav~o** *chem.* promývačka **prem~o** plastová stříčka **suč~o** kojenecká láhev **špruc~o** (aerosolový) rozprašovač, sprej **termo~o**, **varmo~o** termoska **vin~o** láhev na víno

Botni/a Golfo Botnický záliv

botrit/o šedá plíseň

botrop/o křovinář (*jedovatý had*)

botul/o bakterie *Clostridium botulinum* (*produkující botulotoxin*) **~ino** botulotoxin, botulin, klobásový jed **~ismo** botulismus, otrava botulotoxinem

bov/o skot (*jednotlivé zvíře hověžihodobytky*) *vulg.* vůl, hlupák **~a** kravský, hovězí **~ažo** hovězí maso **~aro** stádo skotu **~edoj** *zool.* turovítí **~ejo** kravín **~ido** tele **rigardači kiel** **~ido** koukat jako tele na nová vrata **~idino** jalovice **~ino** kráva **~ino muĝas** kráva bučí

~inejo kravín **~inisto** ošetřovatel krav **~tritiko** (= **agra melampiro**) *bot.* černýš rolní **~isto** kovboj, ošetřovatel skotu **B~isto** souhvězdí Pastýře **~oviando** hovězí maso **~oviro** *mytol.* býk s lidskou hlavou **grunt~o** jak domácí **ĝibo~o** zebu **mosko~o**, **ovi~o** pižmon **vir~o** býk **eksvir~o** vůl

boviste/o prášivka (*houba*)

bovl/o *kuch.* bowle; mísa **te~o** čajová mísa

br!, brr! brr!

Brabant/o Brabant, *hist.* Brabantské vévodství **Flandra ~o** Vlámský Brabant **Valona ~o** Valonský Brabant

bracelet/o náramek

brač/o *hist.* galské kalhoty

bradikardi/o bradykardie (*zpomalení srdeční frekvence*)

bradip/o, **bradipod/o** *zool.* lenochod **~edoj** lenochodovití tříprstí

bradipepsi/o bradypepsie, zpomalené trávení

braĝ/o řeřavé uhlíky **~ujo** nádoba na žhavé uhlíky

brajl/o, **~a skribo** slepecké písmo **~e** v slepeckém písmu

brajl/i *t nám.* svinout plachtu **~ilo** přitahovací lano

brak/o paže **~o de rivero/cirkelo/lustro** rameno řeky/kružítka/lustru **prezenti la ~on al virino** nabídnout dámě rámě **iri ~o en ~o** jít ruku v ruce (*zavěšení*) **ricevi iun kun etenditaj ~oj** přijmout někoho s otevřenou náručí **preni infanon en siajn ~ojn** vzít dítě do náruče **~umi** *t* objímat, obejmout **~apogilo** opěradlo paží **~bendo** páska na rukáv (*např. pořadatelská*) **~faldo** ohyb v loktu **~horloĝo** náramkové hodinky **~ringo** náramek **~seĝo** křeslo **antaŭ~o** předloktí **en~igi** vzít do náruče **sub~o** podpaždí **apog~o** opěradlo křesla

kruc~o *el.* příčný trám na stožáru **lev~o** moment páky
brakicefal/o *lék.* brachycefalus (*člověk s velkou hlavou*)
brakin/o prskavec (*brouk*)
brakiodpod/oj *zool.* ramenonožci
brakte/o *bot.* listen (*list pod květem*)
bram/o *zool.* cejn velký
braman/o bráhman ~ismo bráhmanismus
bran/o otruby ~pano celozrnný chléb
branč/o větev, odvětví ~oj **de familia** rodinné větve ~a, ~ohava, ~oriča rozvětvený i *přen.* košatý ~ajo výrobek z větví ~aro větvoří ~eto větvička ~etajo roští, klestí ~ido ratolest ~plantí (= stíki) *t* řízkovat **de~igi** *el.* odpojit větev **dis~iği** rozvětvit se (*např. cesta*) **kellaka~a**, **plura~a** mající několik větví **multa~a** mající mnoho větví **sen~a** nemající žádnou větev **sen~igi** odvětvit, osekát větve **tubo~o** vedlejší potrubí **vinber~o** výhon vinné révy **volvo~o** ovíjivý stoněk
brand/o kořalka, pálenka ~ejo kořalna ~ofarejo palírna **čeriz~o** třešňovice **pruno~o** slivovice
Brandenburg/o Brandenburg ~io Braniborsko
branh̄/o, **brank/o** žábra
brankard/o nosítka ~isto nosič nosítek
brankiodpod/oj *zool.* lupenonožci (*koryši*)
bras/o *nám.* pohyblivé lano (k ovládnání ráhen a plachet) ~i *t* nastavit plachtu
brasik/o *bot.* brukev **acida ~o** kysele/kvašené zelí **blanka ~o** (bílé) hlávkové zelí **brusela ~o** růžičková kapusta **činia ~o** čínská brukev **itala ~o** (= **brokolo**) brokolice **krispa ~o** (= **sabeliko**) kadeřavé zelí **legoma ~o** brukev zelná **medol~o** dřevňová kapusta **nigra ~o** brukev černá **ornama ~o** okrasná brukev **pekina ~o** brukev pekingská, pekingské zelí **ruĝa ~o** brukev červená ~acoj

brukvovité ~rapo kedluben **flor~o** květák **furaĝ~o** krmné zeli **ĝarden~o** zahradnické zeli (**globa**) **kapo~o** hlávkové zeli **napo~o** brukev řepka **rapo~o** brukev řepák **tigo~o** kedluben
Bratislav/o Bratislava
brav/a chrabrý, řádný ~ajo hrdinský kousek ~ulo hrdina, chlapík ~ulino hrdinka
bravur/o bravurní styl ~ajo *div.* bravurní část představení (*např. árie*)
braz/i *t* *tech.* pájet na tvrdo
Brazil/o Brazílie **b~ano** Brazilec
Brazili/o, **Brazilj/o** Brasílie (*hl. město Brazílie*)
brec/o přelík
breč/o průlom, díra **fari ~on en la malamikaj vicoj** udělat průlom v nepřátelských řadách ~i *t* prorazit ~eto zářez, zub, trhlínka ~eti způsobit zářezy, trhlínky **dento~a** mající mezeru mezi zuby
breči/o *geol.* brekcie (*sedimentární hornina tvořená ostrohrannými úlomky nerostů a hornin*)
bred/i *t*, chovat (*zvířata*), (vy)šlechtit ~isto chovatel **abel~ado** chov včel **bruto~ado** chov dobytka **fiš~ado** chov ryb
brelok/o přívěšek (*na řetízku*)
Bremen/o *zeměp.* Brémy ~aj **Urbmuzikantoj**, **la b~aj muzikistoj** Brémští muzikanti
brems/o brzda **krizokaza ~o** nouzová brzda ~a brzdový, brzdňý ~i *t* brzdit ~i **riskemon** krotit riskantní hazardování **bendo~o** pásová brzda **danĝer~o** záchranná brzda **man~o** ruční brzda **servo~o** brzda s posilovačem **šu~o** špalková brzda
bret/o *stav.* prkno *přen.* přihrádka ve skříní, polička ~aro police, regál, etažér **fenestro~o** okenní parapet **kamen~o** deska krbu **teler~aro** police na talíře (*okrasné*)

breton/o Bretonec ~a bretonský **B~io**, **B~ujo** Bretaň
brev/o breve (*papežský list o méně závazných věcech*)
brevet/o brevet, osvědčení, diplom
brevier/o breviář
brez/i *t kuch.* vařit na mírném ohni ~a**jo** jídlo uvařené na mírném ohni ~u**jo** hrnec pro vaření na mírném ohni
bri/o prutník (*druh mechu*)
brid/o uzda *přen.* brzda, zábrana, tlumení ~e**to** řemínek klávesy piana ~i *t* nasadit uzdu, krotit ~i **sian bušon** držet jazyk na uzdě **mal~i** odejmout uzdu *přen.* odříznout překážku **ne~ebla** nezkontrolovat **sen~a** volný, neovladatelný, puštěný ze řetězu **sen~igi** odejmout uzdu *přen.* pustit ze řetězu, nechat řídit **buš~a**jo**** udidlo **duon~o**, **kol~o** uzda bez udidla
brig/o *nám.* briga (*dvojstěžník*) ~skuno brigantina, škunerová briga
brigad/o *zvl. voj.* brigáda (*útvár*), pracovní četa ~e**stro** *voj.* velitel brigády *obecně* brigádýr, vedoucí brigády **en~igi** přihlásit na brigádu **fajro~o** hasičská jednotka **labor~o** pracovní brigáda (*dobrovolníků*) **liber~o** *voj.* jednotka dobrovolníků
brigantin/o *lod'* brigantina, škunerová briga
brig'o bridž **ludi ~on**, ~i *n* hrát bridž
brik/o cihla **bakita ~o** pálená cihla ~a**jo** cihlová stavba ~e**to da čokolado** tabulka čokolády ~(far)ej**o** cihelna ~kolora, ~ru**ga** cihlově červený **beton~o** betonová cihla **gis~o** litinová cihla **konstru~o** stavební cihla ~e**to**, **lud~o** kostka dětské stavebnice **or~o** zlatá cihla
brikabrak/o (stará) veteš, starožitnosti (*porcelán, nábytek*)
bril/i *n* zářit, lesknout se **la suno ~as** slunce září ~a lesklý, skvělý ~e skvěle ~o lesk ~a**jo** cetka, treta ~e**gi** *n* oslnivě

zářit ~e**ti** *n* matně se lesknout ~**igi** vy-leštit ~a**joj** levné klenoty **ek~i** zablýsknout se (*blesk, diamant*), vysvitnout (*slunce*) **mal~a** matný **mal~igi** učinit matným (*žárovku, autoklo*) **re~i** odlesknout se, zrcadlit se **fulmo~o** záblesk blesku **šan**g**~i** hrát barvami
briliant/o briliant
brioč'o *kuch.* brioška
brioni/o posed bílý (*popínavá rostlina*)
briz/oj *zool.* mechovci
Bristol/o Bristol ~a **Golfo** Bristolský záliv
brisur/o *heraldika* dodatek k erbu, příznak, brisura ~u**mita** označený odlišujícím znakem
brit/o Brit **B~io**, **B~ujo** Británie **B~a Regnaro** Commonwealth, Britské společenství národů
briton/o *hist.* (starověký keltský) Brit
briz/o 1 bríza, přímořský vítr
briz/o 2 *bot.* třeslice
broč'o brož
brod/i *t* vyšívát ~a**jo** výšivka ~i**stino** vyšíváčka ~i**ta**jo** výšivkou zdobený předmět
brodkast/i *t el.* vysílat (*rozhlasem, televizí*)
brog/i *t* pařit, opařit (*i zranit*), hodit do vařící vody ~a**jo** vývar, voda po vaření masa
brok/i *t* vetkat obrazce ~a**jo** brokát
brokant/i *n* obchodovat se starými věcmi ~a**jo** starožitnost ~i**sto vetešník
brokat/o = **broka**jo****
brokol/o brokolice
brom/o *chem.* brom **kalia ~ido** bromid draselný ~i**smo** bromismus, předávkování bromem
bromeli/o *bot.* bromélie
bromus/o *bot.* svehřep
bronh'o, **bronk/o** *anat.* průduška ~i**to** zánět průdušek, bronchitida****

brontosauř/o brontosaurus
bronz/o bronz ~i t pobronzovat, *přen.* opálit (tělo sluncem) ~a**jo** bronzový předmět
bros/ kartáč *el.* kartáč, uhlík (*elektromotoru*) ~i t kartáčovat ~i**ngo** držák kartáčů elektromotoru ~t**iro** jeden tah kartáčem **dento~o** kartáček na zuby **drat~o** drátěný kartáč
brosm/o ryba mník
brošur/o brožura ~i t brožovat ~i**lo** brožovací stroj
brov/o obočí **kunšovi/sulki la ~ojn** svraštit obočí ~h**aro** oboční chloupek **inter~o** (= **glabelo**) *anat.* glabella (*ploché místo nad kořenem nosu*)
bru/i n hlučet, dělat povyk, rámusit **multe ~i pri nova romano** dělat povyk kolem nového románu ~a hlučný, hlučící ~o hluk *tech.* šum (*signál(y) bez významu*) **multe da ~o pro nenio** mnoho povyku pro nic ~a**do** hlučení ~a**nto** křikloun, rámusitel *jaz.* znělá hláska ~e**gi** n rámusit ~e**ma** hlučný (*povahou*) ~e**ti** n šramotit ~b**ati** t třísknout, přibouchnout **ek~i** začít hlučet (*zahřmět, bouchnout, vykřiknout*) **mal~a, sen~a** tichý, nehlučný **super~i** překřičet, přehlušit **fon~o** šum pozadí
Brug/o, Bruĝ/o Bruggy ~a bruggský **b~o** bruggská krajka
brul/i n hořet, pálit (*o slunci*) ~i **de febro, de amo** hořet horečkou, láskou **la afero ne ~as** nijak to nespěchá ~a hořlavý ~o hoření **ne ekzistas fumo sen ~o** není kouře bez ohně ~a**jo** palivo, hořlavina ~e**go** požár ~e**ma** vznětlivý ~e**ti** n doutnat ~i**gi** zapálit, popálit (*zranit*) **ne estingu la fajron, kiu vin ne ~igas** co tě nepálí, nehas ~i**gebla** hořlavý ~i**lo** hořák, kahan ~i**va** hořlavý ~u**mo** *lék.* zápal ~a**larma** poplachový (*v případě požáru*) ~a**larma sonorilo** požární

zvon/hlásič ~a**lko**hola topný lih ~d**ifekti** t popálit ~d**oloro** pálení (*bolest*) ~g**aso** topný plyn ~g**usta** pálivý (*chut*) ~i**muna** ohnivzdorný ~l**igno** palivové dříví ~m**arki** t vypálit značku ~m**ortigi** opálit ~o**fero** zápalná oběť ~s**tampi** t vypálit značku ~š**nuro** doutnák, zápalná šňůra ~v**undi** t popálit (*zranit*) **ek~i** vzplanout **ek~igi** zapálit **for~i** shořet, vyhořet, uhořet *přen.* přestat svítit, spálit se (*např. žárovka*) **mem~anta** samozápalný **ne~a, ne~igebla** nehořlavý **sub~i** doutnat **lut~ilo** letovací hořák **trančo~ilo** řezný hořák autogenu

brum/o kouřmo

brun/a hnědý, snědý ~a**jo** hnědý předmět, hnědá skvrna *kuch.* jíška, zápražka, zásmazka ~i**gi** (o)barvit na hnědo ~u**lo** člověk hnědé pleti, brunet *v pohádkách* medvěd ~u**lino** bruneta **sun~o** opálení sluncem **sun~iĝinta** opálený

Brun/o Bruno

brunel/o *bot.* černohlávek

brunfelsi/o *bot.* brunfelsie

Brunsvig/o, Brunsvik/o *zeměp.* Braunschweig, Brunšvik

Brusel/o Brusel

brusk/a bryskní, příkrý (*tón řeči*) ~i t (**iun**) obořit se (na někoho), hrubě zacházet (s někým)

brusoneti/o *bot.* papírovník **papera ~o** papírovník čínský

brust/o prsa, hrud' ~a**jo** maso z hrudi, prsíčka ~(**o**)**korbo** (= **brustokaĝo**) hrudní koš ~(**o**)**osto** hrudní kost ~(**o**)**peco** náprsenka (*sukně, kalhot*) ~(**o**)**voĉo** bas **ĉe~o** poprsí, prsa **sur~aĝo** *náb.* náprsenka

brut/o dobytče *přen.* hrubec, tupec, hovado ~a dobytčí, *přen.* hrubý, brutální ~a**ro** dobytek, stádo ~e**co** surovost, nekultivovanost ~i**do** dobytčí mládě ~i**gi**

iun způsobit zhrubnutí (někoho), ~**iġi** zhrubnout ~**isto** pastýř **šarġo~o** soumar
brutal/o násilník, surovec ~**a** brutální, násilnický ~**aġo** brutální (zlo)čin
brutt/e (= **malnete**) brutto
bu/o *nám.* bóje, plavátka ~**adi tn** dávat signál bóji **ankro~o** kotevní bóje **sav~o** záchranná bóje
bub/o kluk, dovádivé dítě *v kartách* kluk *přen.* nevychovanec *hovor.* penis ~**ačo** uličník, darebáček, spratek ~**aġo** klukovina ~**ino** holka **servo~o** pikolík, plavčík (na lodí), poskok **strat~o** uličník, kluk z ulice
bubal/o buvol **hindia** ~**o** arni, buvol domácí
bubon/o *lék.* bubo (*zánětlivě zduřená mízní uzlina*) ~**a** bubonický ~**a pesto** *lék.* bubonický mor
bucer/o *pták* dvojzoborožec
buč/i *t* zabíjet, porážet ~**o** porážka, zabití (*dobyččete*) ~**aġo** maso z porážky ~**ejo** jatka ~**isto** řezník ~**oviando** jateční maso **amas~i** masakrovat **ofer~i** *náb.* obětovat
bud/o bouda **gardostara** ~**o de soldato** *voj.* strážní budka **pajlo~o** slaměná chýše
Budapešt/o Budapešť
buden/o *kuch.* jelito **blanka** ~**o** jelito naplněné kuřecím masem
budġet/o rozpočet
Budh/o Buddha **b~ano**, **b~isto** buddhista **b~ismo** buddhismus
budle/o *bot.* komule
buduar/o budoár
Buenos-Ajres/o = **Bonaero**
buf/o ropucha ~**edoj** ropuchovití (*čeled'*) **akuš~o** ropuška starostlivá
bufag/o *pták* klubák
bufed/o bufet, stůl *n.* skříň s pokrmy a nápoji ~**ejo** bufet (*prodejna*) ~**isto** prodáváč v bufetu

bufon/o (královský/šlechtický) šašek (*často hrbáč n. trpaslík*) *přen.* hrubý šprýmař
bufr/o *žel.* nárazník *inf.* vyrovnávací paměť ~**a solvaġo** *chem.* tlumivý roztok ~**o-štato** nárazníkový stát **front~o** přední nárazník **post~o** zadní nárazník
buftalm/o *bot.* volovec
bugenvil/o *bot.* bugenvilea
bugl/o *hud.* lesní roh
bugr/i *t* provádět sodomii, prznit **muš~ado** pedantství, puntičkářství
buġet/o *ekon.* rozpočet *v. t.* **budġeto**, **deficita** ~**o** schodkový/deficitní rozpočet **ekvilibra** ~**o** vyrovnaný rozpočet **plusa** ~**o** přebytkový rozpočet
buġi/o *lék.* bougie, pružný nástroj používaný k dilataci
buġt/o *kuch.* buchta
buk/o přezka opasku ~**i** *t* zapínat na přezku ~**dorno** trn přezky **dis~i**, **mal~i** rozepnout přezku
bukan/o maso sušené kouřem ~**i** *t* sušit kouřem
Bukarešt/o Bukurešť
bukcen/o *zool.* surmovka (*mlž*)
bukcinator/o *anat.* sval tvářový
buked/o kytice, pugét *odb.* buket (*charakteristická vůně vína*) ~**o da versoj** kytice veršů **bon~a** s dobrým buketem (*vino*)
bukl/o kadeř *mat.* smyčka **la du** ~**oj de banto** dvě smyčky mašle ~**aro** kadeře ~**i** *t* kadeřit ~**ilo** natáčka **log~o** lokna
bukmekr/o bookmaker, sázkový podnikatel
bukolik/o *lit.* bukolika, pastýřská báseň
buks/o *bot.* zimoztráz **ordinara** ~**o** zimoztráz vždyzelený
bul/o (přibližná) koule, hrouda ~**a** okrouhlý, zaoblený, ~**eto** hruška *kuch.* masový knedlíček ~**iġi** uplácat kouli ~**iġi** stočit se do klubíčka (*kočka, ježek*),

schoulit se ~**ĉapelo** buřinka **faden~o** klubko nití **glut~o** sousto **neĝ~o** sněhová koule *bot.* kalina tuřalaj **or~o** hrouda zlata **pan~o** bochník chleba **pasto~o** knedlík **ter~o** hrouda hlíny

bulb/o cibule (*zásobní orgán rostliny*), hlíza, *i přen.* bání, kupole, kopule ~**ero** stroužek **har~o** kořen vlasu **id~o** kořenová pacibulka **okul~o** oční bulva **pseŭdo~o**, **ŝajn~o**, **tig~o** zdánlivá hlíza (*např. orchidejí*)

bulbil/o *bot.* pacibulka (úžlabní, bazální), pupen, výhonek s poupětem

buldog/o buldok

buldoz/o buldozer

bule/o *náb.* bula

bulen/o *nám.* plachetní lano

bulgar/o Bulhar **B~io**, **B~ujo** Bulharsko

bulimio/o *lék.* bulimie, neovladatelná chuť k jídlu

buljon/o bujón, vývar **legom~o** zeleninový vývar

bulk/o houska **korna/lunarka ~o** rohlík ~**aĵo** osmažená houska **buter~o** houska s máslem **kolbaso~o** hotdog

Bulonj/o **ĉe Maro** Boulogne-sur-Mer ~**a deklaracio** Buloňská deklarace (*definiující esperantismus*)

bulten/o bulletin, věstník **meteorologia ~o** zprávy o počasí ~**ejo** internetové zprávy

bulvard/o bulvár, (široká okružní) třída, okružní proměna **ringo~o** okružní ulice/třída

bum! bum!

bum/o *nám.* přídavný stožár **lev~o** stožár (jeřáb) pro nakládání a vykládání zboží

bumerang/o bumerang

bungar/o bungar (*jedovatý had*)

bunkr/o (= **blokhaŭso**) pevnůstka, bunkr, kryt

bunsen/o *chem.* Bunsenův kahan

bunt/a pestrý ~(**ec**)o pestrost

bupleŭr/o *bot.* prorostlík

buprest/o *zool.* krasec

bur/o Búr

burask/o *met.* plískanice

Burbon/oj Bourboni

burd/o čmelák

buret/o *chem.* byreta, *náb.* nádoba s měšním vínem

burg/o hrad ~**ografo** purkrabí

burger/o hamburger

Burgonj/o Burgundsko, Burgundy (*kraj ve východní Francii*) ~**a vino** burgundské víno

burgund/o *hist.* Burgund **B~io**, **B~ujo** *hist.* Burgundsko (*říše germánských Burgundů*)

burĝo/o buržoa, měšťan, měšťák ~**ara** buržoazní ~**aro** buržoazie, měšťané, měšťanstvo ~**eco** *hist.* měšťanství, měšťanské právo, měšťácký charakter ~**igi** *hist.* udělit měšťanské právo ~**iĝi** stát se měšťákem **et~o** maloměšťák **grand~o** velkoburžoa

burĝon/o poupě, pupen ~**i n** pučet ~**grefti t** (na)očkovat **gusto~oj** chuťové pohárky (*na jazyku*) **ĝerm~o** očko

burjat/o Burjat **B~io** Burjatsko

Burkin/o *zeměp.* Burkina Faso

burlesk/a burleskní, hrubě/drsně komický ~**aĵo** burleska ~**ulo** autor burlesky *přen.* šašek (*nevybíravé komiky*)

burnus/o burnus (*vlněný plášť s kapucí*)

buro/o byro, úřad

burokrat/o byrokrat, úředník ~**aro** byrokracie, třída úředníků ~**ismo** byrokratismus, správní soustava

burs/o měšec, váček, tobolka *anat.* burza, blána šlach, kloubů ~**ito** zánět burzy

burser/o *bot.* březule

Burund/o *zeměp.* Burundi

bus/o (= **aŭtobuso**) autobus ~**remorko** přívěs autobusu **rel~o** *žel.* motorový vůz **trole~o** trolejbus

busol/o buzola

busprít/o *nám.* stěžeň na přídi

bust/o busta, bysta, poprsí

buš/o ústa ~o **de pafilo, de rivero** ústí pušky, řeky **ĝi iris al li preter la** ~on nechal si ujít příležitost ~**aĉo** huba **tenu la ~aĉon** *vulg.* drž hubu ~**aĵo** náustek (*např. u dýmky*) ~**e** ústně ~**ego** tlama ~**umo** náhubek **la gazetaro portas ~umon** novináři mají přistřižená křídélka ~**bridajo** udidlo uzdy ~**harmoniko** foukací harmonika ~**oŝtopaĵo** roubík ~**tuko** ubrousek **en~aĵo** uhryznutý kus, sousto *odb.* udidlo **en~igi** strčit do úst **en~iĝi** ústit, vtékat (*řeka*) vplouvat (*lod'*) **per~a** *lék.* perorální **plen~o** plná ústa

buŝel/o bušl, bushel (*objemové jednotky v UK a USA asi 35–36 l*)

buŝmen/o boŝmano

but/i *t* okopávat (*brambory*), ~**ilo** motyka (pro okopávání) ~**planto** *zeměd.* okopánina

but/ano *chem.* butan ~**anolo** butanol ~**adieno** butadien

bute/o *zool.* káně, *tech.* závlačka, pojistka, zarážka (*osy kola*) **aglo~o** káně bělochvostá **ordinara ~o** káně lesní **step~o** káně lesní ruská **vilkrura ~o** káně rousná **vespo~o** včelojed lesní

buter/o máslo **vivi kiel kuko en ~o** žít si jako prase v žitě ~**i t** (na)mazat máslem ~**igi** stloukat máslo ~**igilo** máselnice ~**ujo** miska s máslem ~**lakto** podmáslí ~**pano** chléb s máslem **kakao~o** kakaové máslo **kokos~o** kokosové máslo **suker~aĵo** sypání na moučnický **ternuks~o** arašídové máslo

butik/o krám(ek), (malá) prodejna **memserva ~o** samoobsluha ~**ego** (velká) prodejna, supermarket ~**i n** vlastnit krámek ~**isto** hokynář, maloobchodník ~**umi, tra~i n** běhat po obchodech **tele~umi** nakupovat přes internet **ĉen~o** prodejna obchodního řetězce **frukto~o** prodejna ovoce **lav~o** prádelna (*pro zákazníky*) **tolaj~o** prodejna prádla

butom/o *bot.* šmel okoličnatý

buton/o knoflík, tlačítko, držadlo *bot.* pupen ~o **de alumeto** hlavička zápalky ~**(um)i t** zapnout (*na knoflíky*) ~**truo** knoflíková dírka **dis~i, mal~i** rozepnout **baskul~o** kolíbkový knoflík **prem~o** stiskací knoflík, druk *tech.* tlačítko (*přístroje*) **reg~o** ovládací knoflík **riglo~o** zámek auta **sekur~o** zajišťovací knoflík, pojistka (*skládacího nože, střelné zbraně*) **turno~o** otočný knoflík **tuŝ~o** dotykový knoflík

C

car/o car ~**ido** carevič ~**ino** carevna ~**ismo** carismus

ceb/o malpa (*opice*)

cece/o moucha tse-tse

cecidomi/o bejlomorka (*hmyz*)

ced/i *n* ustoupit, pokorit se, přenechat, povolít (*nevyržet*) ~**o** ústupek ~**ebla** *práv.* postoupitelný ~**ema** poddajný ~**igi** přimět k ústupu, zahnat ~**odevo** povin-

nost dát přednost v jízdě **for~i** vzdát se něčeho **mal~i** neustoupit, odolat **ne~a, sen~a** neústupný **ne~ebla** nepostoupitelný

cedil/o *polygr.* cédille (*diakritický znak pod písmenem ç q ę*)

cedr/o cedr **atlasa, himalaja, lebanona ~o** cedr atlaský (= atlantský), himálaj-

ský, libanonský **majesta kiel ~oj** vznešený jako cedry
cedrat/o cedrát (*plod*) **~ujo** citroník cedrát
cedrel/o *bot.* česnekovník
cefale/o cefalea, cefalgie
cefalopod/oj *zool.* hlavonožci
cejan/o *bot.* chrpa modrá (= chrpa polní)
Cejlon/o *hist.* Cejlon (*od 1973 Srí Lanka*)
cekum/o *anat.* cékum, slepé střevo
cel/i *t* mířit, směřovat, usilovat **~, paf!** zamířit, pal! (*povel*) **~o** cíl, účel **okupi sen ~o lokon sub ĉielo** lenošit, být k něčemu **trafi du ~ojn per unu ŝtono** zabít dvě mouchy jednou ranou **~ado** míření, úsilí **~aro de bildigo** *mat.* obor hodnot zobrazení **~eco** účelnost **~ilo** mířidlo, hledí, hledáček **~ilaro** mířidla, zaměřovač **~ismo** *fil.* účelnost, účelovost **~umi** *t* zaměřovat, (na)směřovat **~umilo** zaměřovač **~disko** terč **~grajno** muška (zbraně) **~ilfendo** zářez hledí (mířidel) **~kaŭzo** *fil.* motiv, důvod **~lingvo** cílový jazyk překladu **~linio** záměrná (*přímka spojující hledí, mušku a cíl*) **~noĉo** zářez hledí (mířidel) **~tabulo** terč **~truo** otvor hledí (*přístroje*) **al~a** cílený, cílevědomý **laŭ~a** účelový **sen~a** neúčelný, bezúčelný **sen~e vagadi** bloumat, potulovat se (bez cíle) **klap~ilo** stavitelné hledí
Celadon/o *mytol.* Seladón *přen.* švihák **kolombumanta ~o** vrkající seladón **~verdo** seladon, seladonová zeleň
celastr/o *bot.* zimokeř **~acoj** jesencovité
celebr/i *t* celebrovat, provádět (bohoslužebný) obřad **~i edziĝan ceremonion** provádět svatební obřad **~i meson** sloužit mši
celeri/o *bot.* celer **sovaĝa ~o** miřík celer **foli~o, ripo~o** celer řapíkatý **sup~o, tranĉo~o** celer listový **tuber~o** celer bulvový

celest/o *hud.* celesta
celofan/o celofán
celom/o *biol.* célom (*tělní dutina*)
Celsi/o Celsius **c~a grado** stupeň Celsia
celtid/o *bot.* břestovec **aŭstrala ~o** břestovec jižní **okcidenta ~o** břestovec západní
celul/o *biol.* komůrka, sklípek, buňka **~ito** *lék.* celulitida
celuloid/o celuloid
celuloz/o celulóza, buničina
cembr/o *bot.* borovice limba
cement/o cement, tmel **portlanda ~o** *stav.* portlandský cement **~ejo** cementárna **~i** *t* cementovat *přen.* upevňovat, utvrzovat **~isto** cementář **kun~iĝo** spojení cementem
cent/o cent (*setina holandského zlatého, dolaru, eura aj.*)
cenobit/o cenobita (*mnich žijící v uzavřené mnišské komunitě*)
cenotaf/o kenotaf, symbolický hrob, symbolický náhrobek
cens/o *hist.* census, sčítání lidu a majetku **~i** *t* provádět sčítání lidu (a majetku) **~isto** cenzor, úředník provádějící sčítání (lidu a majetku)
cent sto **~a** stý **~o** stovka **~estro** *voj.* setník **~obla** stonásobný **~obligi** zestonásobit **~ono** setina **~ope** po stu **~uma** centezimální, setinný **~foje** stokrát **~funto** sto liber (*váhových v Anglii*) **~jara** stoletý **ĉiu~jara** odehrávající se jednou za sto let **el~o, po~o** procento **el~osigno** symbol procenta (%) **jar~o** století
centaŭr/o (= **ĉevalviro**) *mytol.* kentaur **C~o** souhvězdí Kentaur
centaŭre/o *bot.* chrpa
centaŭri/o *bot.* zeměžluč
centav/o centavo (*mince, setina escuda*)
centezimal/a centezimální, setinný
centifoli/o *bot.* růže stolistá

centim/o centim (*setina franku*)
centipeli/o *zool.* čepec (*druhý předžaludek přežvýkavců*)
centr/o střed(isko), ústředí, centrum
industria ~o průmyslové centrum (města, země) ~a centrální, (ú)střední, středový **la** ~a **nerva sistema** ústřední nervová soustava (= centrální nervový systém) ~ado centrování, soustředění ~eco (ú)střední poloha/postavení ~ejo ústředí, ústředna ~ejo **de nukleaj esploroj** centrum jaderného výzkumu ~i *t* centrovat, soustředit, zaostřit **ni** ~as **niajn fortojn** soustředíme své síly ~igi (dát/nechat) soustředit **tio** ~igos **niajn fortojn** to soustředí naše síly ~ulo *sport.* střední útočník *polit.* centrista (*stoupenec politiky středu*) ~eŭropa středoevropský **al-a** dostředivý **al-igi** centralizovat **alto~o, orto~o** ortocentrum, průsečík výšek trojúhelníku **de-a** odstředivý **dis~a, el-a** nesoustředný (*mající střed jinde než ostatní části*) **ekster~a** okrajový, periferní (*nacházející se mimo centrum města*) **mal-i** rozhodit, zrušit soustřednost *opt.* rozostřit **epidemi~o** ohnisko epidemie **komerco~o** obchodní centrum **maso~o, pezo~o** těžišťe **sam~a** soustředný
Centrafrik/o, ~a Respubliko Středoafrická republika
central/o centrála, ústředna, výrobná energie **akvo-energia, atom-energia, vapor-energia** ~o vodní, atomová, parní elektrárna **interlinea** ~o přenosová zesilovací stanice **interloka/interurba** ~o meziměstská ústředna **loka/stacia** ~o místní ústředna
centraliz/i *t* centralizovat ~a centralizační ~ismo *polit.* centralismus **mal-i** decentralizovat
centrant/o *bot.* mavuň

centrifug/a odstředivý ~aĵo odstředěná sedlina ~i *t* odstředovat (*např. mléko*) ~ilo odstředivka
centripet/a dostředivý
centuri/o *hist. voj.* centurie, setnina ~estro centurion, setník
cenzor/o cenzor
cenzur/i *t* cenzurovat ~isto cenzor ~o cenzura
cep/o cibule kuchyňská
cerambik/o tesařík (*brouk*) ~edoj tesaříkovití
ceramik/o keramika (*výrobní obor*) ~aĵo keramika (*předmět*), keramický výrobek ~isto keramik
cerast/o zmiže rohatá
cerasti/o *bot.* rožec
ceratofil/o *bot.* růžkatec
ceratoni/o (= karobujo) *bot.* rohovník
cerb/o mozek **venis al mi en la ~on, ke** napadlo mě, že **enbati en la ~on** vtlouci do hlavy **lia ~o iris promeni, li ricevis muŝon en la ~on** přeskočilo mu ~a mozkový ~aĵo *kuch.* mozeček ~aro poradní sbor odborníků ~eto *anat.* mozeček ~ujo mozkovna ~umi *n* hloubat, usilovně přemýšlet **mi** ~umis **pri la afero** vrtalo mi to hlavou, hloubal jsem nad (tou) věcí **tio** ~um/igis **multajn homojn** nedalo to mnoha lidem spát ~olaboristo duševní pracovník ~oskuo otřes mozku ~ospina mozkomíšní ~oŝtopi *t* klamat veřejnost, dezinformovat **en-igi** zapamatovat si, nacpat do hlavy **kun~umado** kolektivní hledání řešení **sen~ulo** hlupák, trouba **osto~o** morek
cerbatan/o foukačka, střilec trubička
Cerber/o *mytol.* Kerber, Kerberos (*tříhlavý pes*), *přen.* **e~o** přísný/důležitý vratný
cercid/o *bot.* zmarlika
cercidofil/o *bot.* zmarličník

cereal/oj obilniny, cereálie ~**aĵo** cereální výrobek
cerebel/o *anat.* mozeček, cerebellum
cerebr/o *anat.* velký mozek
cerefoli/o *bot.* kerblík třebule
ceremoni/o ceremonie, obřad, *přen.* okolky, průtahy, cavyky (**ge**)**edziĝa**, **funebra** ~o svatební, smuteční obřad **neniajn** ~**ojn!** jen žádné cavyky! ~**a** ceremoniální, obřadný, formální ~**aro** obřadní pravidla, etiketa ~**ema** milující obřadnost **li estas ekstre**me ~**ema** velice si potrpí na obřadnost **sen~a** neobřadný, neformální, prostý **te~o** čajový obřad (*v Japonsku*)
cerezin/o *chem.* cerezín (*nerostný vosk*)
ceri/o *chem.* cer (*prvek*)
cerkari/o *biol.* cerkarie (*larva motolice*)
cerkopitek/o kočkodan ~**edoj** kočkodanovití
cert/a nepochybný, jistý *před podst. jm.* jistý, určitý **mi estas** ~**a pri la sukceso** jsem si jist úspěchem, nepochybuji o úspěchu **la afero estas tute** ~**a** ta věc je docela jistá, je to zcela nepochybné ~**a nombro da jaroj** jistý počet roků ~**e** jistě, určitě ~**i n** být jistý ~**o** jistota, nepochybná znalost ~**aĵo** určitá/jistá věc, jistota ~**eco** jistota, nepochybnost ~**igi** ujišťovat, zajišťovat **mi ~igas vin, ke** ujišťuji vás, že ~**igi ies feliĉon** zajistit něčí štěstí ~**igi** ujišťovat se, přesvědčit se **mal~a** zcela nejistý **mem~a** sebejistý, sebevědomý **ne~a** nejistý, pochybný
certi/o *ptáček* šoupálek
cerumen/o cerumen, ušní maz
ceruz/o běloba olovnatá
ceruzit/o *geol.* cerusit (*nerost uhličitán olovnatý*)
cerv/o jelen **norda** ~o *přen.* sob **amerika** ~o wapiti **ruĝa** ~o jelen evropský ~**edoj ĉe**led' jelenovití ~**enoj** podčeled'

jelenovitých ~**ido** kolouch ~**ino** laň ~**oskarabo** roháč (*brouk*) **dam~o** (= **damao**) daněk **lanco~o** (= **mazamo**) mazama
cervelas/o vuřt, uzenka
cervik/o *anat.* cervix, hrdlo, krk, krček (*zúžení orgánu*)
cestod/o tasemnice
cestr/o *bot.* kladivník
cetac/oj řád kytovci, velryby **barto~oj** kosticovci **dent~oj** ozubení
ceter/a(j) ostatní ~**e** ostatně ~**o** ostatek, zbytek
ceterak/o *bot.* kyvor lékařský
cetoni/o *brouk* zlatohlávek
cestrari/o *bot.* puklérka **islanda** ~o puklérka islandská (= lišejník islandský)
cezalpini/o *bot.* sapan
Cezar/o César, Cézar (*mužské jméno*) Caesar (*císařský titul v Římě*) **c~a** císařský **c~a operacio** *lék.* císařský řez ~**i n** být císařem, vládnout (*jako císař*)
cezi/o *chem.* cesium (*prvek*)
cezur/o *lit.* césura, přerývka **ina** ~o přerývka po nepřizvučné slabice **vira** ~o přerývka po přizvučné slabice
cgs, C.G.S. systém CGS (*centimetr-gramsekunda*)
ci *kniž.* ty ~**a** tvůj ~**i, ~diri, ~umi** *n* tykat
cian/o *chem.* kyan(o) (*název funkční skupiny*) ~**ido** kyanid **kalia** ~**ido** kyanid draselný *hovor.* cyankáli
cibernetik/o kybernetika
cibori/o *náb.* ciborium (*nádoba na hostii*)
cic/o prsní bradavka ~**umo** dudlík
cicer/o *polygr.* cicero (*12 bodů, 4,5112 mm*)
Ciceron/o *hist.* Cícero
cicindel/o *hmyz* svižník
Cid/o Cid (*španělský národní hrdina*)
Cidon/o *hist.* Sidón (*dnes Saida*)

cidoni/o kdoule (*plod*) ~**arbo**, ~**ujo** kdouloň (*strom*) **ordinara** ~**o** kdouloň obecná

cidr/o cidre (*slabě alkoholické jablečné víno*)

cifer/o číslice *nevh.* počet **araba/romana** ~**o** arabská/římská číslice ~**o de vunditoj** *nevh.* počet zraněných ~**i t** vyčíslit (*ztráty, výdaje*) ~**eca** číslicový, digitální ~**ecigi** digitalizovat ~**igilo** digitalizační zařízení ~**disko** rotační číselnice telefonu ~**plato** číselník, ciferník **ronde** zaokrouhleně

cigan/o (= **romao**) Cikán, cikán, Rom **aŭguranta** ~**ino** věšticí cikánka ~**a lingvo** cikánština, romština

cigar/o doutník ~**ejo** prodejna doutníků, továrna na doutníky ~**eto** viržinka, viržinka ~**ingo** špička na doutníky ~**ujo** pouzdro na doutníky

cigared/o cigareta ~**ingo** špička na cigarety ~**ujo** pouzdro/krabička na cigarety

cigno/o labuť **kanto de** ~**o** labutí píseň **kanto~o** labuť zpěvná **C~o** *hvězd.* souhvězdí Labuť

ciĥori/o *bot.* čekanka

cikad/o cikáda ~**o ĉirpas** cikáda zpívá ~**omorfoj** *infrařád* cikády

cikas/o *strom* cykas

cikatr/o jizva ~**igi** zajizvovat, zacelovat ~**iĝi** zajizvovat se, zacelovat se, zacelit se **pera** ~**iĝo** *lék.* komplikované zacelení rány **senpera** ~**iĝo** zacelení bez komplikací

cikl/o cyklus, *dopr.* šlapací kolo *biol.* koloběh **akva/karbona/nitrogena** ~**o en biosfero** koloběh vody/uhlíku/dusíku v biosféře *chem.* kruh (*cyklických uhlovodíků*) **durada** ~**o** jízdní kolo, bicykl **trirada** ~**o** trojkolka **la** ~**o de lunfajzoj** cyklus měsíčních fází ~**a** cyklický ~**igi** cyklovat ~**oido** *mat.* cykloida ~**orako** stojan na kola **re~igi** recyk-

lovat, znovu použít (*např. papír*) **du~o** jednostopé vozidlo **tri~o** trojkolka **motor~o** motocykl **program~o** (programový) cyklus, smyčka **vivo~o** životní cyklus

Ciklad/oj *souostroví* Kyklady

ciklamen/o *bot.* brambořík

ciklogir/o vrtulník

ciklon/o smršť, cyklón (*ničivá vichřice*), tlaková níže, cyklóna **anti~o**, **kontraŭ~o** anticyklóna, tlaková výše

ciklop/o *mytol.* kyklop, jednooký obr

ciklostil/i *t* cyklostylovat ~**o** průtisk, cyklostyl

ciklostom/oj *zool.* kruhoustí

ciklotimi/o *lék.* cyklotymie (*střídání deprese a normálního stavu*)

cikoni/o čáp ~**oformaj** řád brodiví

cikori/o v. **ciĥorio**

cikut/o *bot.* rozpuk **akvo~o** rozpuk jízlivý

cili/o *biol.* řasinka, brva, ~**uloj** *kmen* nálevníci

ciliar/o *anat.* řasnaté tělísko (*za duhovkou*)

cilindr/o válec **rirolua** ~**o** *mat.* rotační válec **centra** ~**o** *bot.* střední válec, stéle, centrální cylindr **kortika** ~**o** *bot.* primární kůra, cortex ~**a** válcov(it)ý ~**a surfaco** válcov(it)ý povrch ~**obloko** blok (válců) motoru ~**olagro** válečkové ložisko **inko~o** nanášecí válec (*např. cyklostylu*) **lampo~o** cylindr petrolejové lampy **rul~o** navijecí válec/bubínek **varpo~o** *text.* vratidlo

cim/o *zool.* štěnice **akvokura** ~**o** (= **geriso**) bruslařka obecná **dorsnaĝa** ~**o** (= **notonekto**) znakoplavka **fajro~o** ruměnice **lit~o** štěnice domácí

cimati/o *arch.* kyma

cimbal/o činely

cimbalari/o *bot.* zvěšinec **mura** ~**o** zvěšinec zední

cimbidi/o *bot.* člunatec

cimbopogon/o *bot.* citronela, vousatka citronová
cimbr/o *hist.* Kimbr, Cimbr (*příslušník starogermánského kmene*)
cimicifug/o *bot.* ploštičník
cinabr/o *geol. chem.* cinabarit, rumělka (*nerost i pigment*)
cinam/o *bot.* skořice ~**ujo** skořicovník ~**kolora** skořicově hnědý
cinamom/o (= **cinamujo**) *bot.* skořicovník **kamfora** ~**o** skořicovník kastrovník **Srilanka** ~**o**, **vera** ~**o** skořicovník pravý
cinar/o *bot.* artyčok
cindr/o popel ~**a** popelový **bruligi ĝis** ~**eco** spálit na popel ~**ejo** ohniště v krbu ~**ero** zrnko sopečného popela ~**igejo** spalovna ~**igi** zpopelnit ~**ujo** popelník **C~ulino** Popelka *přen.* opomíjená dívka ~**okolora** popelavý, popelavě šedý **C~omerkredo** Popeleční středa ~**opetro** (= **tofo**) tuf (*hornina ze sopečného popele*) **flug~o** polétavý popílek
cinerari/o *bot.* starček krvavý (= popelivka, cinerárie)
cinik/a cynický ~**ulo** cynik
cinip/o *hmyz* žlabatka ~**edoj** žlabatkovití
cinikl/o *pták* skorec
cinodont/o *bot.* troskut
cinoglos/o *bot.* užanka
cinozur/o *bot.* pohánka
cintr/o bednění pod klenbou ~**i n** postavit bednění (pro klenbu) **de~i**, **sen~igi** odbednit, odstranit bednění (pod klenbou)
Cion/o Sion **c~ismo** sionismus **c~isto** sionista
ciper/o *bot.* šáchor **manĝebla** ~**o** šáchor jedlý **papirus**~**o** šáchor papírodárný
Cipr/o (= **Kipro**) Kypr
cipre/o *plž* zavinutec **mon~o** *hist.* ulita zavinutce (*používaná jako platidlo*)
cipres/o (= **kupreso**) *bot.* cypřiš
Ciprian/o Cyprián

ciprin/o (= **karpo**) *zool.* kapr ~**edoj** *čeled* kaprovití **řád** ~**oformaj** máloostní
cipripedi/o *bot.* střevíčník
cir/o leštidlo (na kožené výrobky) ~**i t** leštit (obuv, kožený výrobek)
Circ/o (= **Kirko**) *mytol.* Kirké
circe/o *bot.* čarovník
Ciren/o *hist.* Kyréna (*přístav*) ~**io** Kyrénaika (*hist. část Lybie*) **c~ano** obyvatel Kyrény
Ciril/o Cyril **c~a** **alfabeto** cyrilice, azbuka
cirk/o cirk(us) ~**isto** cirkusák ~**artista** artista, cirkusový umělec
cirkaet/o (= **serpentaglo**) *zool.* orlík
cirkel/o kružidlo, kružítka **dunadla** ~**o** dvouhrotové (odpichovací) kružítka **ri-sorta** ~**o** pérové kružítka **stanga** ~**o** tyčové kružítka **kalibro~o** měřicí kružítka (*měří tloušťky nebo otvory*)
cirkl/o kruh, kružnice **latituda** ~**o** (= ~**o de latitudo**) *zeměp.* rovnoběžka **la Arkta/Antarkta** **C~o** severní/jižní polární kruh **oskula** ~**o** oskulační kružnice ~**a** kruhový ~**orezono** bludný kruh (*v myšlení*) **ĉef~o** hlavní kružnice **duon~a** půlkruhový **en~igi** obklopit, obklíčit, uzavřít v kruhu, *přen.* zakroužkovat **trafik~o** kruhový objezd **vent~o** větrná růžice (= směrová růžice, kompasová růžice)
cirkonferenc/o *mat.* kružnice, obvod kruhu
cirkonstanc/o okolnost ~**aro** okolnosti, situace **pro~a** způsobený okolnostmi
cirkonvalaci/o (= **ĉirkaŭfortikaĵo**) *voj.* blokující postavení (*obrané postavení bránící protivníkovi v přístupu, či postupu v daném směru*)
cirku/o *zool.* moták **blua** ~**o** pilich šedý, moták pilich, pilich obecný **griza** ~**o** moták obecný, moták lužní **marĉa** ~**o**

po chop rákosní, moták pochop **steпа** ~o moták jižní, moták stepní, pilich stepní

cirkul/i *n* cirkulovat, obíhat, být v oběhu

unudirekta ~ado jednosměrná cirkulace ~antaro cirkulující dav (*lidí, vozů apod.*) ~igi dát do oběhu ~igu **ĝin!** dejte to kolem!, nechte (to) kolovat! **sango**~ado krevní oběh

cirkuler/o oběžník, cirkulář

cirkumcid/i *t náb.* obřezat ~o obřízka **ne-ito** neobřezanec *přen.* nevěřící, pohan

cirkumfleks/o *jaz.* cirkumflex, průtažný přízvuk *hovor.* stříška (^)

cirkvit/o *el.* okruh, obvod **integr(it)a** ~o integrovaný obvod **kurta** ~o zkrat **magneta** ~o magnetický obvod (*motoru, transformátoru*) **presita** ~o plošný spoj, tištěný spoj ~aro síť, soustava spojů ~rompilo jistič **en-igi** zapojit do obvodu **kurt-i** *t* zkratovat

ciroz/o *lék.* cirhóza

cirs/o *bot.* pcháč

cirus/o *met.* cirus, řasa (*druh oblaku*)

cis *před, na této straně cis-/ chem.* cis- (*na těžce straně struktury*) ~ **la rivero** až k řece, na našem břehu ~**alpa** předalpský

cist/o 1 *anat. bot.* cysta, patologická dutina

cist/o 2 *bot.* cist (*okrasná květina*) **Kreta** ~o cist krétský **ladana** ~o cist ladanový

Cisterci/o *zeměp.* Cîteaux (*obec a klášter*) ~ano cisterciák

cistern/o cisterna, nádrž *lék.* **ĉila** ~o cisterna chyli ~**okamiono**, ~**ovagono** cisternový vůz ~**oŝipo** tanková loď, tanker

cisticerk/o *lék.* cysticerkus, boubel (*cysta s larvou tasemnice*)

cistopterid/o *bot.* puchýřník

cit/i *t* citovat ~**ado** citace ~**aĵo**, ~**ato** citát ~**iloj** uvozovky **mis-i** chybně citovat, zkrleslit výpověď

citadel/o citadela, pevnost (chránící město)

Citer/o (= **Kitero**) *ostrov*, Kythéra **Afrodito** ~a Afroditá kythérská

citin/o *bot.* ozorna

citiz/o *bot.* čilimník

citolog/o *lék.* cytolog ~**io** cytologie

citoplasm/o cytoplazma

citro/o *hud.* citera

citrol/o *bot.* lubenice **ordinara** ~o lubenice obecná

citron/o citron **verda** ~o (= **limeo**) limeta, limetka ~**arbo**, ~**ujo** citroník, citronovník ~**flava** citronově žlutý ~**premilo** mačkátko na citron

citronel/o *bot.* voňatka citronová, *hovor.* citronela, citronová tráva

citrus/o citrus **Ĉinia** ~o pomerančovník pravý **paradiza** ~o grapefruit **reta** ~o mandarinka obecná

civet/o *zool.* cibetka

civil/a civilní, občanský ~**a edziĝo** občanský sňatek ~**a juro** občanské právo (*právní obor*) ~**a kuraĝo** občanská statečnost ~**a malobeado** občanská neposlušnost ~**eco** civilnost ~**ulo** civilista, nevoják

civiliz/i *t* civilizovat ~**ado** civilizování ~**o** civilizace ~**ito** civilizovaný člověk

civilizaci/o civilizace, kultura ~**a** civilizanci

civit/o obec, občanstvo ~**ano** občan ~**anaj rajtoj** občanská práva ~**aneco** občanství ~**ismo** občanské uvědomění **mond**~**ano** světoobčan **mond**~**aneco** světoobčanství **sam**~**ano** spoluobčan

cizel/i *t* cizelovat, tepat, *přen.* pracovat, tříbit ~**ado** cizelování ~**ilo** cizelérské kladívko ~**isto** cizelér

col/o coul, palec (*zast. jednotky pro měření délky*) **brita ~o** palec, inch **ne lasi defali eč unu ~on de siaj preten-doj** neustoupit ani o píď od svých požadavků

cucugamuši/o *lék.* tsutsugamushi, křovinnový/houštinový tyfus

cug/o *bot.* jedlovec **pseŭdo~o** douglaska **cum/o** *květenství* vrcholík (**unufłanka**, **unuaksa** jednoramenný **duflanka**, **duaksa**, **dikotoma** dvouramenný **plurflanka**, **pluraksa** mnohoramenný) **~eca** vrcholičnatý

cunam/o *met.* tsunami, cunami

Ĉ

ĉabrak/o ĉabraka (*ozdobná pokrývka na koně*)

Ĉad/o Čadské jezero **~io**, **~lando** Čad

ĉador/o ĉador (*islámské ženské šaty*)

ĉagren/i *t* mrzet, rmoutit **~a**, **~anta** mrzutý **~o** mrzutost, zármutek, hoře **~iĝi** (za)rmoutit se

ĉajot/o *tykev* ĉajot, sladkojam jedlý

ĉak/o čáka (*vysoká tvrdá čepice k uniformě*)

ĉaled/o, **ĉalet/o** srub, *přen.* koliba (*dřevěné stavení pro pastevce v horách*)

ĉam/o *zool.* kamzík

ĉambelan/o komoří

ĉambr/o pokoj, místnost, světnice, komora *odb.* komora (*institute*) **supera/malsupera ~o de parlamento** horní/dolní komora parlamentu **malluma ~o** *opt.* temná komora **meblita ~o** zařízený pokoj **~ego** sál, salón **~eto** pokojík, komůrka **~isto** komorník **~istino** komorná, pokojská **~oluant** pronajímatel pokojů **~omuziko** komorní hudba **~oplanto** pokojová rostlina **antaŭ~o** předsíň, předpokoj **ban~o** koupelna **bobel~o** *fyz.* bublinková mlžná komora **dormo~o** ložnice **gasto~o** pokoj pro hosty **juĝo~o** soudní síň **kaldron~o** kotelna **klaso~o** školní třída (*místnost*) **komando~o** velín **kluzo~o** plavební komora **lego~o** čítárna **manĝo~o** jídelna **maŝin~o**

strojovna **nebul~o** (= **nebulkamero**) *fyz.* mlžná komora (*detektor částic*)

preĝo~o modlitebna **pun~o** vězeňská místnost, (vězeňská) cela, karcer (*ve škole, klášteře, kasárnách*) **skribo~o** písárna **vivo~o** obývací pokoj

ĉampanj/o šampaňské (*vino*)

Ĉampanj/o *zeměp.* Champagne

ĉampinjon/o žampion

ĉampion/o *sport.* šampion, přeborník, vítěz šampionátu, mistr **~o de Eŭropo** mistr Evropy **~ado** šampionát, mistrovství, vrcholná sportovní soutěž **~eco** vítězství v šampionátu

ĉan/o bicí vzpruha (*střelné zbraně*), kohoutek

ĉanoj/o (= **te-ceremonio**) (japonský) čajový obřad

ĉant/o liturgický zpěv **~i** *t* zpívat žalmy a kánony

ĉantaĝi *t* vydírat **~isto** vyděrač **~o** vydírání, vyděračství

ĉap/o čepice **~o de aŭtomobila rado** poklice kola automobilu **~o de font(o)plumo** kryt plnicího pera **kia la kapo, tia la ~o** jaký pán, takový krám **pli kara kapo ol ~o** bližší košile než kabát **~eto** čepička *přen.* (malý ochranný) kryt, korunka (láhve) **Ruĝa Ĉ~eto** Červená Karkulka **~et-forigilo** otvírák na láhve **~obeko** štítek čepice

verto~o *náb.* solideo, malá kulatá čepička **vizier~o** čepice se štítkem
čapel/o klobouk **cilindra ~o** *oděv* cylindr **trikorna ~o** třírohý klobouk **demeti la ~on antaũ** *iu* smeknout před někým
~ejo kloboučnictví **~isto** kloboučník
~ita mající klobouk *jaz.* mající stříšku (*nad písmenem*) **~ujo** krabice na klobouky **bul~o** buřinka **klak~o** klak, skládací cylindr
čapitr/o kapitola knihy
čar protože, poněvadž, neboť, jelikož
čar/o kára, dvojkolka, náprava vozu *hovor.* auto, vůz **kvarčevala ~o** vůz s dvojspjřezím **~ego** čtyřkolový tažný vůz **arboporta ~ego** dřevařský vůz na kmeny **~eto** vozík, kočárek, *odb.* posuvný vozík (psacího stroje) **~isto** vozka **~umo** trakař, kolečko **~faristo** kolář **~levilo** zvedák k autu **ačet~eto** nákupní vozík **aũto~o** autokar **bagago~o** zavazadlový vozík **elektro~o** elektrovozík **fald~eto** skládací dětský kočárek **furažo~o** vůz na krmivo **infan~eto** dětský kočárek **krom~o** sajdkár, sajdkára **lev~o** vysokozdvížený vozík **plen~o** fůra (*vůz s těžkým nákladem*) **pup~eto** kočárek pro panenku **puš~eto** taška na kolečkách *n.* kárka **servo~eto** servírovací stůl **sid~eto** sportovní (dětský) kočárek
čard/o čarda (*maďarská venkovská krčma*)
čardaš/o čardáš (*maďarský tanec i skladba v jeho rytmu*)
čarel/o paletovací vozík
čarlatan/o šarlatán **~ajo** šarlatánství, kejkle **~i n** jednat šarlatánsky **~ismo** šarlatánství **~reklamo** lživá reklama
čarleston/o *tanec* charleston
Čarlot/o Šarlota, Karlička
čarm/a půvabný, líbezný **~ajo** okouzlující/nádherná věc **~anta** okouzlující **~eco**

půvabnost, líbeznost **~i t** okouzlovat
~igi činit půvabným/líbezným **~igi sian vočon** naladit líbezný hlas **~o** půvab **~ulino** půvabná žena
čarnir/o závěs (*u kování*) (*dveří, oken*), *voj.* místo dotyku (dvou sousedních jednotek)
čarpent/i t (o)tesat, provádět tesařské práce, opatřit výdřevou **~šipon** postavit kostru lodi **~ajo** dřevěná stavba, výdřeva **~isto** tesař **viro bone ~ita** dobře stavěný chlap **fer~ajo** kovová náhrada výdřevy
čarpi/o cupanina
čart/o *ekon. polit.* výsadní listina, charta (*listina zásadního významu*), *obch.* charter, nájemní smlouva (*o provozu lodi, letadla*) **Č~o de UNO** Charta OSN **~aro** sbírka dokumentů **~ejo** archiv (důležitých) listin **~i t** smluvně si najmout (*lod', letadlo*) **~igi** dát do pronájmu (*lod', letadlo*) **~isto** znalec středověkých listin
čas/i t lovit, honit **~i monon** honit se za penězi **~o** lov, *hon voj.* letecký *n.* námořní útok **~ado** lovení, hon **~ajo** lovná zvěř *kuch.* zvěřina **~ejo** honitba, loviště **~isto** *i voj.* lovec, myslivec **~avio**, **~aviadilo** stíhačka, stíhací letadlo **~fal-ko** sokol (*lovecký*) **~hundo** lovecký pes **~kabano** lovecká chata **~korno** *hud.* lesní roh **~osako** lovecká brašna *n.* pytel **~osekvi t** pronásledovat (*lovnou zvěř*) **~pelanto** honec **~putoro** *zool.* fretka **ek~i** vydat se na lov **falko~o** sokolnictví **kur~i** pronásledovat **perlo~i** lovit perlorodky **štel~i** pytláčit
časi/o šasi, podvozek (motorového vozidla), podstavec *n.* rám (elektrického) přístroje
čast/a cudný, čistý, (mravo)počestný **~o**, **~eco** cudnost, počestnost **~afekta** pokrytecky/přehnaně cudný **mal~a**

nečudný **mal-aĵo** nečudný čin **mal-ejo**
nevěštinec **mal-ulino** nestyda **mal-is-**
tino nevěstka

ĉastuŝk/o *hud.* častuška (*ruská příležitost-*
ná píseň n. popěvek)

ĉat/o *bot.* kata jedlá

ĉatni/o *kuch.* čatní

Ĉaŭdefon/o *město* La Chaux-de-Fonds

ĉe u, při ~ **la sunsubiro** při západu slunce
~ **la angulo de la strato** na rohu ulice
flanko ~ **flanko** bok po boku **profesoro**
~ **universitato** profesor na univerzitě
sidi ~ **tablo** sedět u stolu ~ **la koka krio**
za kuropění ~ **tio** při tom, přítom ~ **la**
plej bona volo při nejlepší vůli **iri** ~ **la**
onklon jít k strýčkovi (*navštívit*)

ĉel/ *predpona s významem* u, při: ~**brusto**
prsy ~**esti** být přítomen, být u toho
~**esto** přítomnost ~**estanto** účastník
~**estantaro** přítomné obecnstvo, účast-

níci ~**mane** po ruce, při ruce ~**table** u
stolu

Ĉe/o Cseh **Ĉe-metodo** Csehova metoda
(přímé výuky esperanta)

ĉeĉen/o Čečen, Čečenec **Ĉ-io** Čečensko,
Čečna
ĉef/o šéf, představený ~**a** hlavní ~
hlavně, především ~**i n** být hlavní ~**aĵo**
hlavní věc ~**eco** šéfovství, vedoucí po-

stavení **mal-a**, **ne-a** vedlejší, nedů-
ležitý
ĉef/ *predpona s významem* hlavní:
~**admiralo** velkoadmirál ~**anĝelo** arch-
anděl ~**arbaristo** nadlesní ~**artikolo**
úvodník ~**direkto** světová strana ~**epi-**
skopo arcibiskup ~**generalo** genera-
lissimus ~**inĝeniero** hlavní inženýr,
~**kelnero** vrchní (číšník) ~**leŭtenanto**
nadporučík ~**libro** (účetní) hlavní kniha
~**litero** iniciála, velké písmeno ~**mi-**
nistro premiér, předseda vlády ~**pastro**
prelát, velekněz ~**propozicio** hlavní

věta ~**ŝlosilo** generální klíč ~**urbo** hlav-

ní město ~**vojo** hlavní silnice
ĉeĥ/o Čech ~**a** český **Ĉ-io**, **Ĉ-ujo** Česko

Ĉ-oslavako Československo
ĉek/o šek **nekovrita/senvalora** ~**o** nekry-
tý šek **trastrekitata** ~**o** křížovaný šek
~**aro** šeková knížka ~**libro**, ~**kajero**
šeková knížka **poŝt-o** poštovní šek,
platební příkaz (poštovní bance)

ĉel/o cela, kabinka, políčko, čtvereček
biol. polit. buňka ~**o de ŝaktabulo** ŝa-
chové pole **antaŭtuko kun blujaj** ~**oj**
zástěra s modrými kostkami, modře
kostkovaná zástěra **lumelektra** ~**o** foto-
elektrický článek, fotočlánek, fotovol-
taický článek ~**a**, ~**ara** buněčný, plást-
(v)ový (*tykající se plástvi medu*), kost-
kovaný, čtverečkovaný ~**aro** soustava
buněk *odb.* medová plástev ~**eto anat.**
alveol, alveolus, malá dutina ~**ologio**
biol. cytologie, nauka o buňce ~**veturilo**
vězeňský vůz, „zelený anton“ **adipo-o**,
graso-o adipocyt, tuková buňka **foto-o**
fotobuňka, fotocela **nervo-o** (= **neŭro-**
no) *anat.* neuron, nervová buňka
plur-uloj mnohobuněční živočichové
sun-o sluneční článek, solární článek,
fotovoltaický článek **unu-ulo** prvok

ĉement/o *anat.* (kořenový) cement (*zubu*)
chem. cementit, karbid triželeza ~**i t**
cementovat (*ocel*) ~**ado** cementování
(*oceli*) ~**ita ŝtalo** cementovaná ocel

ĉemiz/o košile ~**eto** košilka, halenka
sub-o tilko, nátělník **sur-o** náprsenka
har-o (žíněná) kajcniccká košile **nok-**
to-o noční košile **nokto-eto** kabátek
pyžama **T-o**, **to-o** triko, tričko

ĉen/o řetěz(ec) **horloĝa** ~**o** řetízek k ho-
dinkám ~**a** řetězový ~**ero** článek řetězu
~**eto** řetízek ~**ujo** chránič řetězového
převodu ~**fumanto** vášnivý kuřák
~**hundo** hlídací pes ~**labori n** pracovat
u pásu ~**reakcio** *fyz.* řetězová reakce

~**segilo** motorová/řetězová pila **de~igi**, **el~igi** pustit ze řetězu *i přen.* **el~iĝi** utrhnout se z řetězu **kun~ado** sřetení **sen~a** nemající řetěz **izol~o** řetěz izolátorů **karbon~o** *chem.* uhlíkový řetězec **kol~o** obojek (*psa*), závěsný odznak, *hovor.* řetěz (*primátora, starosty, hodnostáře*) **kuplo~o** řetězový převod **monto~o** horské pásmo, pohoří **nutro~o** *biol.* potravní řetězec **pordo~o** řetízek na dveře **sego~o** řetěz motorové pily **šaŭm~o** řetěz ohlávky (*koně*) **trog~o** korečkové čerpadlo, korečkový dopravník

Ĉengdu/o město Čcheng-tu

ĉenil/o *text.* žinylka

ĉenton/o *lit.* cento (*kompilovaná báseň*)

Ĉerburg/o město Cherbourg-Octeville

ĉerimoli/o *bot.* anona šeroplodá, láhevník čerimoja, *hovor.* cukrové jablko

ĉeriz/o *bot.* třešně (*plod*) **acida ~o** (= **grioto**) višně **dolĉa ~o** (sladká) třešně ~**arbo**, ~**ujo** třešeň, višeň ~**ejo** třešňový/višňový sad **grapol~ujo** (= **paduso**) střeška obecná

ĉerk/o rakev ~**a** rakvový *přen.* smutný, pohřební ~**ujo** hrobová jáma ~**oveturilo** pohřební vůz **en~igi** uložit do rakve

ĉerkes/o Čerkes **Ĉ~io**, **Ĉ~ujo** Čerkesko

ĉernozi/o *zeměd.* černozem

ĉerp/i *t* nabírat (*tekutinu*) *přen.* čerpat ~**i instruon/kuraĝon/inspiron** čerpat poučení/odvahu/inspiraci ~**i librojn el biblioteko** využívat knihy z knihovny ~**i per kribrilo** čerpat sítím *přen.* marně se snažit, zbytečně se namáhat ~**i el fremda monujo** čerpat z cizí kapsy ~**ado** čerpání, nabírání tekutiny ~**eto** troška (*tekutiny*) ~**ilo** *kuch.* sběračka, naběračka **el~iĝi** vyčerpat se, vypotřebovat se **neel~ebla** nevyčerpatelný **sub~i** odčerpat povrchovou vrstvu

ĉervonc/o červoněc (*ruská zlatka*)

ĉes/i *n* přestat, ustát ~**igi** přerušit, zastavit ~**i labori** / ~**igi laboron** přestat pracovat ~**igo** zastavení, přerušení ~**iĝi** pozvolna ustávat **sen~a** neustálý

ĉeti/o *pták* cetie jižní, rákosník Cettiùv **mallongflugila ~o** cetie trojhlasá

Ĉestr/o město Chester

ĉetnik/o srbský nacionalista

ĉeval/o *zool. tech.* šachy kůň ~**o henas, prancas, kalcitras** kůň řehtá, vzpíná se, vyhazuje **Troja ~o** trojský kůň ~**a koňský ~aĉo** herka ~**aĵo** *kuch.* koňské maso ~**ejo** konírna, maštal ~**eto** koní-(č)k, pony *přen.* koníček, záliba ~**ido** hříbě ~**ino** kobylna, klisna ~**iro** *v ŝachu* skok koně ~**bleki** *n* řehtat ~**forto** *fyz.* koňská síla ~**haro** koňská žíně ~**konkurso** dostihy **antaŭ~oj** přední koně **de~igi** nařídít sesednout *n.* vyhodit ze sedla **de~iĝi** seskočit z koně **du~a** *fyz.* o dvou koňských silách **sur~igi** naložit na koně **sur~iĝi** vyskočit/nasednout na koně **balanc~o**, **lul~o** houpací kůň **sel~o** jezdecký kůň **tir~o** tažný kůň

Ĉeviot/a *Montaro zeměp.* Cheviotské vrchy **ĉ~o** ŝeviot (*plemeno ovce n. její vlna*)

ĉevron/o *stav.* krokev

ĉi *příslovce bližšího určení:* **ĉi tio, tio ĉi** toto **ĉi tiu domo, tiu ĉi domo** tento dům

ĉi/ *předpona bližšího určení:* **ĉi~foje** tentokrát **ĉi~jare** letos **ĉi~kune** v příloze, zde společně, přílohou **ĉi~landa** tuzemský **ĉi~rilate** v tomto ohledu **ĉi~supre** zde nahore **kiel ĉi~supre menciite** jak výše uvedeno **ĉi~tiea** zdejší **ĉi~vendrede** tento pátek **ĉi~vespere** dnes večer

ĉia veškerý, všeliký, jakýkoliv **en ~ vetero** za každého počasí ~**okaze** v každém případě ~**preze** za každou cenu ~**rime-de** všemi prostředky

ĉial z každé příčiny

ĉiam vždy ~ **ajn** kdykoliv ~**a** stálý, ustavičný, trvalý ~**ulo** stálý host **por~a** navždy

ĉibuk/o čibuk

ĉiĉeron/o průvodce (cizinců/turistů)

ĉie všude ~ **ajn** kdekoliv ~(**est**)**a** všudy-přítomný

ĉiel každým způsobem

ĉiel/o nebe (ve významu obloha i náb.)

sub la libera ~o pod širým nebem ~**ano** nebešťan ~**ulo** nebešťan ~**fajro** (= **fulmo**) blesk ~(**en**)**iro** náb. nanebevstoupení ~**ruĝo** červánky ~**skrapanto** nevh. mrakodrap **sub~a** pod širým nebem

ĉies každého, všech, všem patřící ~**ulino** coura, lehká žena

ĉif/i *t* (z)mačkat, (z)muchlat ~**aĵo** muchlanina ~**imuna**, **ne~ebla** nemačkávy

ĉiĉaf/o pták budniček menší

ĉifon/o cár, hadr ~**a** ošuntělý, hadrový ~**aĵo** hadry, potrhaný šat ~**igi** roztrhat na cáry ~**isto** hadrář ~**ulo** vandrák, otrhanec ~**figuro** strašák **hok~isto** sběrač hadrů z popelnic **lav~o** hadr na podlahu **pied~o** onuce

ĉifro/o šifra ~**i** *t* (za)šifrovat ~**ado** šifrování ~**aĵo** zašifrovaný text ~**isto** šifrant, šifrer **mal~i** rozluštit šifru **sur~i** zašifrovat zašifrovaný text ještě jednou

ĉik/o *zool.* blecha písečná

Ĉikago/o Chicago

ĉikan/i *t* šikanovat, sekýrovat ~**o** šikana, šikanování ~**ema** panovačný, libující si v šikanování

ĉikl/o chicle (*součást žvýkačky*)

ĉil/o chylus (*střevní lymfa*)

Ĉili/o Chile **ĉ~ano** Chilan

ĉim/o chymus, trávenina (*natrávená potravina*)

Ĉimboraz/o Chimborazo (*vulkán*)

ĉimpanzo/o šimpanz **eta ~o** šimpanz bonopo

ĉin/o Čínan ~**a** čínský ~**aĵo** čínský výrobek **Ĉ~io**, **Ĉ~ujo** Čína ~**ologo** sinolog **Hindo~io** Indočína

ĉinĉil/o *zool.* činčila

ĉio vše(chno) ~ **ajn** cokoliv ~**manĝanta** všežravý ~**pova** všemohoucí ~**scia**, ~**scianta** vševědoucí ~**vida** vševidoucí ~**vora** všežravý

ĉiom naprosto vše ~**a** úplný

ĉip/a levný, laciný

ĉip/o (= **ico**) *el.* ĉip

ĉips/oj čipsy, brambůrky

ĉir/o *bot.* úponek, *zool.* tykadlo

ĉirimen/o *text.* ĉirimen (*druh kimonového hedvábí*)

ĉirkaŭ kolem, okolo, přibližně, asi ~**a** okolní ~**e** okolo, kolem dokola ~**i** *t* obklopot ~**o** obvod ~**aĵo** okolí ~**umo** (= **vivomedio**) životní prostředí

ĉirkaŭ/ *predpona s významem* kolem, okolo, dokola: ~**bari** *t* oplotit, ohradit ~**braki** *t* obejmout ~**fermi** *t* uzavřít, ohradit ~**flati** *t* zasypat lichterami ~**flirti** *t* obletovat, dvořit se ~**frazo** opis ~**kolo** náhrdelník, obojek ~**kolaĵo** chomout ~**kradi** *t* zamřížovat ~**limi** *t* obklopit, (zcela) ohraničit ~**manĝi** okousat ~**mordi** *t* ohlodat ~**plekt/i** *t* ovinout, omotat ~**rigardi** rozhlížet se, prohlédnout ze všech stran ~**streĉi** *t* pevně tisknout, škrtnit ~**turni** *t* obtočit ~**urbo** předměstí ~**vojo** objížďka, oklika, okružní cesta ~**volvi** *t* omotat

ĉirp/i *n* cvrkat (*o cvrčku*), cvrlikat (*o vrabci*)

ĉister/o *sport.* raketa hry pelota

ĉit! pst! ticho!

ĉiu každý, všechen ~ **ajn** kterýkoliv, kdykoliv ~**j** všichni ~**centjara** opakující se každé století ~**flanke** všestranně ~**foje** pokaždé ~**homa** všelidský ~**momente** v každém okamžiku ~**okaze** při každé

příležitosti ~**taga** každodenní ~**vespere** každý večer
čiz/i *t* dlabat, rýt (*umělecky*) ~**ilo** dláto, rydlo ~**ileto** zlatnické dlátko/rýtko ~**isto** rytec ~**saltulo zool.** saranče čárkovaná
čirkaũ~i opracovat dlátem **bek~ilo** truhlářské dláto **gravur~ilo** (= **grifelo**) rytecké dlátko
čizoj/o nůžky na plech ~**i** *t* stříhat plech
-čj/ přípona mužských familiárních jmen:
Jočjo Pepík, Honzík **pačjo** tatínek
čokolad/o čokoláda (*tuhá i nápoj*) *slang.* hašíš ~**a** čokoládový ~**ajo** čokoládový

pamlsek ~**isto** prodavač čokolády ~**ujo** hrnek na přípravu horké čokolády
čoper/o *prehistorie* pěstní klín
čopsu/o *kuch.* chop suey, čína (*maso, houby, rýže*)
čot/o *ryba* vranka ~**edoj** vrankovití
ču zda, -li **ču – ču / aũ** zda – nebo ~**signo** otazník
čuk/o *tech.* upínací pouzdro, sklíčidlo
čur/o lidské sperma ~**i** ejakulovat
čuvaš/o Čuvaš **Č~io** Čuvaško

D

da předložka 2. pádu za slovy vyjadřujícími množství, míru: **glaso ~ vino** sklenice vína **guto ~ veneno** kapka jedu **miliono ~ kronoj** milion korun **unu kilogramo ~ faruno** jeden kilogram mouky **peco ~ štofo** kus látky
dad/i *t* jemně stírat (*např. vatou*) lehce se dotýkat ~**i al si la okulojn per sia naztuko** utřít si oči kapesníkem
dac/o = dako
dač/o vikendová chata/chalupa, letní sídlo (*v ruském prostředí*)
dadaism/o *lit.* dadaismus
dadaist/o *lit.* dadaista
dafn/o *bot.* lýkovec
Dafn/o *mytol.* Dafné (*nymfa*)
dafni/o *zool.* dafnie, hrotnatka *hovor.* vodní blecha
Dafnis/o Dafnis (*starořecké mužské jméno*) ~**o kaj Kloeo** Dafnis a Chloé
dafodil/o *bot.* narcis žlutý
dagerotip/o daguerrotyp (*snímek*) ~**io** daguerrotypie (*metoda*)
Dagestan/o *zeměp.* Dagestán
Dagobert/o Dagobert, Dagoberto, Daimbert

Dahome/o *zeměp. hist.* Dahome (*nyní Benin*)
daimon/o, dajmon/o *mytol.* daimón (*duch ovlivňující osud člověka*)
dak/o Dák **D~io, D~ujo** *zeměp. hist.* Dácie
Dak/o, Dakk/o *zeměp.* Dháka (*hl. město Bangladěše*)
Dakar/o *zeměp.* Dakar (*hl. město Senegalu*) **Ralio Parizo~o** Rallye Paříž-Dakar
dakot/oj Dakotové (*jméno siouxských kmenů*) ~**o** *let.* dakota (*letoun*) **Norda D~o, Suda D~o** Severní, Jižní Dakota (*státy USA*)
dakrioadenit/o *lék.* dakryoadenitida, zánět slzné žlázy
dakriocist/o *anat.* slzný vak ~**ito** *lék.* dakryocystitida, zánět slzného vaku
daktil/o *bot.* datle *lit.* daktyl ~**arbo, ~ujo, ~opalmo** datlovník pravý *hovor.* palma datlová
daktilis/o *bot.* srha
daktilograf/i (= **tajpi**) *t* psát na stroji
daktiloskop/i/o daktyloskopie
Dalai-lama/o *náb.* dalajlama

dalbergi/o bot. dalbergie
dali/o bot. jirinka
dalmat/o Dalmatinec ~**a** hundo dalmatin
D~**io** Dalmácie
dalmatik/o text. dalmatika
Dalton/o Dalton d~**ismo** lék. daltonismus
(druh barvosleposti) d~**ulo** barvoslepy
člověk (postižený daltonismem)
dam/o dáma hist. paní hry dáma la kera
~**o** srdcová dáma (v kartách) ~**oj** hra
dáma ~**igi** vyměnit figuru za dámu ve
hře ~**disko**, ~**peco** kámen (ve hře v dá-
mu) ~**ludo** hra dáma honor~**o** dvorní
dáma
dama/o zool. daněk
damaĝ/i t (po)škodit ~**i** la ŝtaton, ies
reputacion poškodit stát, něčí pověst
~**o** škoda, ztráta
damar/o bot. damaroň bílá
damask/o text. damašek ~**i** t tkát damašek
Damask/o Damašek (hl. město Sýrie)
damn/i t zatracovat, proklínat ~**e!** zat-
raceně! ~**o** zatracení, kletba, prokletí
Damokl/o Damokles glav^o de ~**o** Damo-
klův meč
damp/i t tlumit (zvuk) ~**ilo** tech. tlumič
(výfuku, pistole) hud. dusítko
dan/o Dán D~**io**, D~**lando**, D~**ujo** Dán-
sko
Dana/o mytol. Danaos ~**idoj** Danaové,
Danajci ~**idinoj** Danaovny, Danaidky
danc/i n tančit ~**i** valson tančit valčík ~**i**
antaŭ iu sur piedoj kaj manoj podlé-
zat někomu, pochlebovat, poklonkovat
~**i** laŭ ies fajfilo tančit, jak kdo píská ~**i**
kiel kato ĉirkaŭ poto chodit jako
kočka kolem horké kaše ~**o** tanec ~**ado**
tančení ~**ejo** tančírna ~**igi** roztančit
~**anto**, ~**emulo** tanečník ~**isto** tanečník
(profesionál) ~**opaŝo** taneční krok ~**ar-**
to taneční umění kun~**anto** spolutaneč-
ník klak~**o** step, stepování morto~**o**
tanec smrti romp~**o** breakdance (bez-

kontaktní akrobatický pouliční tanec)
ŝnur~isto provazochodec ventro~**o**
břišní tanec
dand/o dandy, hejsek ~**i** n chovat se svě-
tácky ~**ado** dandyovství ~**ismo** dandis-
mus, hejskovství for~**i**, tra~**i** sian
monon prohýřit své peníze
dangĝer/o nebezpečí meti iun en ~**on** de
morto vystavit někoho nebezpečí smrti
savi iun de ~**o** zachránit někoho před
nebezpečím en okazo de ~**o** v případě
nebezpečí ~**a** nebezpečný ~**e** nebezpeč-
ně ~**i** n být nebezpečný ~**eco** nebezpeč-
nost ~**bremso** záchranná brzda ~**elirejo**
nouzový východ en~**igi** ohrozit sen~**a**
bezpečný sen~**igi** zneškodnit, učinit ne-
škodným
Daniel/o Daniel ~**o** en la kavo de leon^o
Daniel v jámě lvové
dank/i t děkovat (iun por io, al iu
por/pro io někomu za něco) ~**i** per
perfido poděkovat zradou ~**a** děkovný,
vděčný ~**e** tion, ~[?] al tio díky tomu ~**o**
dík ~**on!** díky! ~**ema** vděčný ~**inda**
zasluhující dík ne~**inde!** není zač!
~**esprimo** vyjádření díku, děkovný
výraz ~**letero** děkovný dopis ~**okanto**
děkovná píseň ~**preĝo** děkovná mod-
litba D~**otago**, D~**ofesto** Den díku-
vzdání for~**i** s díky odmítnout, poděko-
vat se, odstoupit ne~**ema**, sen~**a**
nevďečný esti sen~**a** al iu pro io
neodvděčit se někomu za něco sen~**a**
laboro nevďečná práce
Dant/o Dante d~**eca**, d~**eska** dantovský,
v Dantově stylu
Danub/o Dunaj
Dardanel/oj, ~**a** Markolo Dardanely
dariol/o pečivo šáteček, kobliha
darm/o náb. dharma, morální zákon
dartr/o hovor. vyrážka (lišej, ekzém, kop-
řivka apod.)
Darvin/o Darwin d~**ismo** darwinismus

dat/o datum (*časový údaj*) **kiun ~on oni havas hodiaŭ?** kolikátého je dnes? ~i t datovat ~**iĝi**, ~**umi** n datovat se, začít, pocházet ~**umoj mat.** data, údaje ~**linio zemĉp.** datová čára, datová hranice ~**reveno** výročí **antaŭ~i** antedatovat **ĝis~a** aktualizovaný, čerstvý **ĝis~igi** aktualizovat **post~i** postdatovat **sen~a** nedatovaný **pago~o** termín splatnosti

daten/oj inf. data, údaje (*zpracovatelné technickými prostředky*) ~**arbanko**, ~**banko inf.** databanka, databáze

dativ/o jaz. dativ, v češtině 3. pád

datur/o (= dornpomujo) bot. durman

daŭb/o dužina (sudu) *zemĉp.* časové pásmo

daŭfen/o hist. dauphin (*francouzský kornovní princ*) **D~io**, **D~lando** Dauphiné

Daŭh/o, Doho Dauhá (*hl. město Kataru*)

daŭk/o bot. mrkev (*rod*)

daŭr/i n trvat, pokračovat **la leciono ~as** lekce pokračuje ~**a** trvalý ~**o** trvání ~**o de uzebleco** životnost (výrobku) **en la ~o de du horoj** po dobu dvou hodin ~**igi** pokračovat **ni ~igas la lecionon** pokračujeme s lekcí ~**igo** pokračování ~**igota** pokračování příště (v *periodiku*) ~**ema** vytrvalý ~**afolia bot.** neopadavý **ne~a** krátkodobý **jar~a** jednoletý, trvající rok **labor~o** pracovní doba **longe~a** dlouhotrvající **lun~o** lunární měsíc **servo~o** období pracovní aktivity (*před důchodem*) **viv~o** délka života **la meza viv~o de viroj kaj virinoj** průměrná délka života mužů a žen

davali/o bot. davalie

David/o David ~**o kaj Goljato** David a Goliáš

davit/o nám. člunový jeřáb

dazip/o, dazipod/o zool. pásovec ~**edoĵ** pásovcovití

de od, 2. pád, *přivlastnění* **iri ~ domo** jít od domu **veni ~ ie** přicházet odněkud ~

antaŭ la milito od doby před válkou ~ **post la milito** od konce války **labori ~ ĉirkaŭ la sesa** pracovat asi od šesti hodin **tremi ~ febro** třást se horečkou **plena ~ timo** plný strachu **meze ~ la ĉambro** uprostřed pokoje **homo ~ granda talento** člověk velkého nadání **barelo ~ biero** pivní sud **glaso ~ vino** sklenice od vína / na víno **koloro ~ floro** barva květu **libro ~ Petro** Petrova kniha (*kteou vlastní n. napsal*) **libro fare ~ Petro** Petrova kniha (*kteou napsal*) **bildo pentrita ~ Mánes** obraz namalovaný Mánesem **geedziĝo pere ~ gazetanonco** sňatek na inzerát **helpe ~ amiko** s pomocí přítele **ek~ la milito** od (začátku) války **infano forprenita dis~e la patrino** dítě odebrané matce **poemo citita el ~ Heine** báseň citovaná z Heineho

de/ předpona s významem od, pryč, *např.:* ~**igi** oddělovat, urazit, odštipnout, odložit stranou ~**iĝi** odtrhnout se ~**apart~igi** odpadnout, oddělit se ~**bari** t odstranit překážku ~**branĉigi** odvětvovat *tech.* oddělit větev (*např. el. obvodu*) ~**ĉenigi** i *přen.* uvolnit ze řetězu ~**ĉevaligi** přikázat seskok z koně, vyhodit ze sedla ~**ĉevaliĝi** seskočit z koně ~**dekstre** zprava ~**dekstra pasrajto** přednost vozidel přijíždějících zprava ~**flankiĝi** odchýlit se, ~**fleksiĝo** prohnutí (pod zátěží) ~**flugi** n slétnout dolů ~**fluilo** odtok ~**formi** deformovat ~**gliti** t (s)klouznout, sklouzávat ~**gutigilo** odkapávač ~**haki** t odseknout, utnout ~**iri** n sestupovat, scházet ~**irpunkto** východiště, výchozí bod ~**ĵeti** t shodit, odhazovat ~**kliniĝo** vychýlení, odchylka *lék.* (duševní) úchylka *jaz.* sklonování ~**kliniĝi** odchýlit se ~**kroĉi** t odtrhnout, odpout(áv)at ~**kutimigi** odvyknout ~**kutimiĝi** odvyknout si ~**lasi** t

pouštět, (u)pustit ~**logi** *t* svádět, svést
 ~**loki** *t* odsunovat, odstavit, oddálit (z
místa) **barakaro por** ~**lokita**j **personoj**
 ubytovna/ubytovny pro přestěhova-
 né/vystěhované osoby ~**mamigi** přestat
 kojit, odstavit (*kojence*) ~**meti** *t* od-
 kládat, odložit, snášet ~**meti ovon** snést
 vejce ~**naska** (v)rozený, od narození
 ~**nove** znovu ~**pendi** *n* záviset ~**pende**
de v závislosti na ~**rompi** *t* ulomit
 ~**sekti** *t* odříznout ~**skribo** *ekon.* odpis
 ~**skui** *t* setřást (*např. ovoce*) ~**skui bri-**
dojn vyhodit si z kopýtka ~**skvamiĝi**
 odlupovat se ~**solvi** *t* vyčistit rozpouš-
 tědlem ~**supri** *n* klesat ~**ŝiri** *t* odtrhnout
 ~**ŝtatiĝi** *t* odstátnit, (z)přivatizovat ~**ŝta-**
tigi eklezion odloučit církev od státu
 ~**tavoliĝi** odloupávat se ~**tempe de** od
 doby ~**teni** *t* z(a)držet ~**tiri** *t* odtahovat,
 stáhnout ~**tondi** *t* ustříhnout, odstříh-
 nout ~**tranĉi** *t* ukrojit, odkrojit, od-
 říznout ~**tronigi** zbavit trůnu ~**turni** *t*
 odvracet, odvrátit ~**veno** původ ~**viŝi** *t*
 setřít (z povrchu) ~**vojiĝi** sejít z cesty,
 zabloudit

debat/o debata, rozprava ~**i** *t* debatovat,
 oficiálně diskutovat

debet/o debet, pohledávka, dluh, *strana*
úctu má dáti ~**i** *t* *ekon.* debitovat (*účet*),
 zapsat na vrub (*úctu*) ~**ulo** debitor,
 dlužník

debil/a *lék.* ochablý, slabý (*např. žaludek*)
 (**mense**) ~**a** debilní, lehce mentálně
 retardovaný (*IQ 50 až 69*) ~**eco** *lék.*
 debilita, slabomyslnost ~**igi** oslabit

debit/o snadný odbyt, ~**ejo** krám, prodej-
 na ~**i** *t* prodávat v malém

debitor/o (= **debetulo**) debitor, dlužník

debut/i *n* debutovat poprvé veřejně vy-
 stoupit, zahájit svou činnost **ŝi ĵus** ~**is**
en la societo právě vstoupila do společ-
 nosti ~**o** debut, první veřejné vystoupení

dec/i *n* slušet se ~**as** sluší se ~**a** důstojný,
 slušný **ricevi** ~**an bastonadon** dostat
 pořádný výprask ~**o** slušnost **mal~a** ne-
 slušný, sprostý **diri mal~aĵojn** říkat
 sprostoty **ne~a** neslušný

decembr/o prosinec ~**isto** *hist. polit.* dě-
 kabrista

decemvir/o *hist.* decemvir, člen decemvi-
 rátu ~**aro** decemvirát, sbor deseti pově-
 řenců

decil/ *předpona s významem* desetina:
 ~**belo** decibel ~**litro** decilitr ~**metro** de-
 cimetr

decid/i *t* rozhodnout ~**a** rozhodný (*oka-*
mžik) ~**o** rozhodnutí ~**ebla** *inf.* rozhod-
 nutelný ~**ema** rozhodný (*člověk*) ~**igi**
 přesvědčit, přimět k rozhodnutí ~**igi**
 rozhodnout se **lia sorto** ~**igiŝ** jeho osud
 se rozhodl **li** ~**igiŝ** **ne veni** rozhodl se
 nepřijít **antaŭ~i** rozhodnout předem
antaŭ~o předem učiněné rozhodnutí
for~i opustit, zřici se **mem~o** vlastní
 (nezávislé) rozhodnutí, sebeurčení
ne~ebla neřešitelný **ne~ema**, **sen~a** ne-
 rozhodný **juĝ~o** soudní rozhodnutí **pro-**
pra~e na základě vlastního rozhodnutí

decidu/a (= **defalema**) *bot.* opadavý ~**aj**
 (= **falfoliaj**) **arboj** opadavé stromy

decimal/a (= **dekuma**) decimální, desít-
 kový, desetinný ~**a** **frakcio** desetinné
 číslo ~**a** **komo** desetinná čárka ~**o** čísli-
 ce za desetinnou čárkou

deĉifr/i *t* dešifrovat, rozluštit, uhodnout
peni ~**i** **deziron sur ies vizaĝo** snažit se
 uhodnout něčí přání z tváře **mi jam** ~**is**
tiun junulon! toho kluka mám už pře-
 čteného! ~**o** rozluštění, dešifrace ~**ado**
 luštění

Dedal/o *mytol.* Daidalos

dediĉ/i *t* věnovat *náb.* zasvětit ~**i** **sin** **al**
politiko věnovat se politice ~**i** **libron** **al**
sia amiko dedikovat (= věnovat přípi-
 sem) knihu svému příteli ~**i** **preĝejon** **al**

sanktulo zasvětit kostel světci ~o, ~ado
věnování, dedikace
dedukt/i *t* dedukovat, vyvozovat, odvo-
zovat ~o dedukce
defend/i *t* bránit, hájit *práv.* obhajovat
(kontraů před, proti) **ne ~as oro kontraů doloro** ani zlato neochrání před
bolestí ~i **akuziton** *práv.* obhajo-
vat/hájit obžalovaného ~i **sin kontraů kalumnioj** bránit se proti pomluvám ~i
opinion, pretendon bránit názor, nárok
~o obrana, obhajoba **sen~a** bezbranný
sin~o sebeobrana
defens/i *t* chránit (mladý) les před pastvou
~ejo les chráněný před pastvou
defensiv/o *voj.* defenziva, obrana
defet/i *n* cítit se předem poražený, nevěřit
si ~ismo poraženectví, nevíra v úspěch,
malodušnost, defétismus ~isto defétista,
poraženec, malodušný člověk
defi/i *t* vyzvat (*k boji*), vybidnout, vzdor-
ovat ~i **čampiono de bokso** vyzvat
mistra v boxu ~i **la danĝeron** čelit ne-
bezpečí ~i **la decifron** vzdorovat roz-
luštění ~o výzva (*k vzájemnému utkání*
n. měření sil)
deficit/o *ekon.* deficit, schodek, ztráta ~a
deficitní, ztrátový
defil/i *n* defilovat, (slavnostně) pocho-
dovat ~o, ~ado přehlídka, defilé ~ejo
úzký průsmyk, soutěska
definitiv/a definitivní, konečný
deflaci/o *ekon.* deflace (*trvalý pokles ce-
nové hladiny*) *geol.* odnos větrem, de-
flace, odvívání ~ajo *geol.* zvětralina
(odnášená větrem) ~i *n* *ekon.* provést
deflaci
deflor/i *t lék.* deflorovat
defraud/i *t* defraudovat, zpronevěřit
degel/i *n* tát ~ajo sněhová břevka, roz-
bředlý sníh ~igi roztavit, způsobit (roz)-
tání ~igi **konton** uvolnit konto ~o tání,
obleva

degener/i *n* degenerovat, zvrhnout se ~o,
~ado degenerace *přen.* rozpad, rozklad
~ajo kreatura, zmetek
degn/i *t* ráčit ~a blahosklonný
degrad/i *t* degradovat, sesadit, zbavit
hodnosti/postavení ~ita **formo de le-
gendo** okleštěná verze legendy ~ado
degradace ~igi ztratit svou hodnotu
dehisk/i *n bot.* puknout ~ado pukání
deikt/o *jaz.* deixe, ukazování ~aj **vortoj**
deiktická slova (*zájména, příslovce*)
deism/o (= **diismo**) deismus
deist/o (= **diisto**) deista
deĵor/i *n* mít službu, úřadovat ~a služební
~o služba, pracovní doba ~anta konající
službu ~ejo služební místnost
dek deset ~ **du** dvanáct **Dek Ordonoj**
náb. desatero (božích příkázání) ~a de-
sátý **saltadi el unua al ~a** mluvit/plácát
páté přes deváté ~afoje podesáté ~foje
desetkrát ~o desítka ~duo dvanáctka,
tucet ~obla desetinásobný ~ono
desetina ~onaĵo *náb.* desátek ~ope po
deseti, v desetičlenné skupině ~uma
desítkový, decimální ~kelke něco přes
deset ~estro vedoucí desítky osob *voj.*
desátník, velitel družstva **du~** dvacet
tri~ třicet **jar~o** desetiletí **tag~o** deká-
da, období deseti dnů
deka/ *předpona značící* desetinásobek:
~gramo dekagram
dekad/o = **tagdeko**
dekadenc/o úpadek, dekadence ~i *n*
upadat
dekalog/o *náb.* desatero (příkázání)
Dekameron/o Dekameron
dekan/o děkan (*vedoucí fakulty n. čestný*
titul správce několika farností) ~eco
děkanství (*funkce děkana*) ~ejo děkanát,
děkanství (*sidlo děkana*)
dekant/i *t chem.* dekantovat (*čistit usaze-
ninu opakovaným promýváním a odlé-
váním kapaliny*) ~ado dekantace

dekadpo/oj *zool.* desetinožci
dekat/i *t text.* dekatovat (*krátkodobě pro-
pařovat tkaninu*) ~**ado** dekatování
dekaton/o *sport.* desetiboj
Dekkan/a **Altebenafo** *zeměp.* Dekánská
plošina
deklam/i *t* deklamovat, skandovat, před-
nášet ~**ado** deklamace, přednes *přen.*
krasořečnění **ekspn~i** *n* vyvolávat (*na
jarmarku*)
deklar/i *t* prohlásit, vyhlásit ~**i** **militon**
vyhlásit válku ~**o pri la homaj rajtoj**
deklarace lidských práv **fari ~on al ju-
nulino** vyznat dívce lásku **am~o** vy-
znání lásky **dogan~o** celní prohlášení
deklaraci/o (slavnostní) deklarace **la Bu-
lonja ~o** Buloňská deklarace (*o espe-
rantismu*)
deklinaci/o *jaz.* skloňování, deklinace
hvězd. deklinace ~**i** *t* skloňovat **ne~ebla**
nesklonný
dekliv/o svah, stráň, úbočí *dopr.* sklon
(*vozovky*) **transversa ~o** *dopr. stav.*
dostředný (příčný) sklon vozovky ~**a**
skloněný, svažité ~**afo** sklon/svah náspu
~**eco** sklonitost ~**i** *n* svažovat se
šarĝo~o nakládací plošina
dekokt/i *t* připravovat odvar, vyluhovat
varem ~**afo** *zvl. lék.* odvar (*z bylin*), de-
kokt(um)
dekolť/i *t* dekolťovat ~**o**, ~**afo** dekolť,
výstřih
dekor/o (= **dekoracio**) dekorace, ozdoba,
výzdoba ~**i** dekorovat, (vy)zdobit
dekoraci/o dekorace, výzdoba ~**i** *t* deko-
rovat, zdobit ~**isto** dekoratér ~**riĉa** bo-
hatě zdobený, výpravný
dekrement/o *el. mat.* úbytek, ztráta,
snížení, útlum, dekrement
dekret/o *práv.* dekret, rozhodnutí/nařízení
(*hlavy státu n. vysokého orgánu*) ~**i** *t*
nařídit dekretem, vydat úřední rozhod-
nutí

dekstr/a pravý ~**a partio** pravicová strana
~**e** vpravo **sidi ~e** **de** sedět po pravici
~**en** doprava, napravo ~**o** pravá strana
polit. pravice ~**igi** zarovnat text doprava
~**ulo** pravák *pol.* pravičák ~**ularo** *polit.*
pravice ~**uma** *tech. bot.* pravotočivý
(*šroub, rostlina*) ~**amanulo** pravák ~**en-
ĝira** *chem. opt.* (opticky) pravotočivý
ambaŭ~a schopný užívat stejně obou
rukou **de~a pasrajto** *dopr.* přednost
zprava **mal~a** levý **mal~e** vlevo
mal~en doleva **mal~igi** zarovnat text
doleva **mal~ulo** levák *polit.* levičák
mal~o, ~**ularo** *polit.* levice **mal~uma**
tech. bot. levotočivý **mal~enĝira** (= **li-
venĝira**) *chem. opt.* levotočivý **eks-
trem~a** extrémně pravicový **ekstrem-
mal~a** extrémně levicový
dekstrin/o *chem.* dextrin
dekubit/a *lék.* dekubitální (*vztahující se
k poloze vleže*) ~**a eskaro** proleženina,
dekubitus
dekur/a *bot.* sbíhavý (*list*)
Delavara/o Delaware (*řeka*) ~**io** Delaware
(*stát USA*)
deleg/i *t* delegovat ~**ito** delegát ~**itaro**
delegace
delegaci/o = **delegitaro**
delekt/i *t kniž.* těšit, oblažovat ~**i sin**, ~**iĝi**
kochat se (**pri io** čím), mít požitek ~**in-
da manĝo** úchvatné jídlo
Delf/o, ~**oj** Delfy
delfen/o *zool.* delfin **D~o** *souhvězdí* Del-
fin
delfini/o *bot.* stračka
Delft/o Delft **d~afo** delftská fajáns
Delhi/o Dillí **Nov~o** Nové Dillí
delic/o libost, slast, lahoda ~**a** lahodný
delikat/a jemný, lahodný, něžný, křehký
~**afo** lahůdka ~**eco** jemnost ~**senta** jem-
nocitný, citlivý **mal~a** hrubý **mal~ulo**
hrubec, neotesanec **sen~a** netaktní
tro~eco přílišná jemnost

delikt/o delikt ~i *n* spáchat delikt ~into, ~ulo delikvent
Delil/a Dalila **Šimšono kaj** ~a Samson a Dalila
delir/i *n* blouznit, třeštit ~ajo blábol ~o delirium
delkreder/o *obch.* komisionářská smlouva, delkredera
delonik/o *bot.* delonix **reĝa** ~o delonix královská
delt/o *zeměp.* delta ~oforma trojúhelníkový
delt/o, delta jméno řeckého písmene delta
deltametal/o kov delta
deltaplan/o *let.* deltaplán, závěsný kluzák, trojúhelníkové rogaló
deltoid/o *anat.* deltový sval
demagog/o demagog ~eco, ~io demagogie
demand/i *t* tázat se, ptát se ~i **konsilon de iu** požádat někoho o radu ~i **sin** klást si otázku ~a tázavý, tázací ~o otázka, problém (vyžadující řešení), námět (*k diskusi, hlasování*) ~o (ne)rekta *jaz.* otázka (ne)přímá **fari/levi/meti/direkti** ~on položit otázku ~o **pri vivo aŭ morto** otázka života a smrti **estas nur ~o pri tempo** je to jen otázka času **solvi/decidi** ~on vyřešit otázku **tio ĉi estas ekster la ~o** o tohle neběží ~ado vypytování ~aro dotazník ~ema zvědavý ~o)signo otazník **el~i** vpytat se (*na cestu*) **pri~i** vyslychat (*podezřelého*), zkoušet (*žáka*) **pri~ado** výslech
demarkaci/o demarkace, určení hranice ~a **linio** demarkační čára
demarš/o *polit.* demarše, (diplomatický/oficiální) zákrok
demenc/o *lék.* demence **frua** ~o předčasná demence (*zast. označení schizofrenie*) **senila** ~o stařecká demence ~ulo dement, slabomyslný člověk

dement/i *t* dementovat, popřít, vyvracet, prohlásit za nepravdivé
demimond/o demi-monde, polosvět (*napodobující smetánku*)
demisi/i *n* podat demisi, odstoupit
demiurg/o *fil. náb.* demiurg, bůh jako stvořitel
demodeks/o *zool.* trudník (*roztoč*) ~ozo demodikóza
demograf/o demograf ~io demografie, výzkum obyvatelstva
demokrat/o demokrat ~a demokratický (*např. strana*) ~aro stoupenci demokracie ~eco demokracie (*ideologie*) ~ia demokratický (*zřízení*) ~io demokracie (*způsob vlády*) **popol~io** *hist.* lidová demokracie **social~a** sociálně demokratický **social~io** sociální demokracie (*strana*)
Demokrit/o Démokritos
demon/o démon, zloduch, ďábel ~a démonický ~ismo démonismus, černá magie ~havanto posedlý démonem ~ologio démonologie ~omanio démonomanie, posedlost zlým duchem
demonstr/i *t* demonstrovat, názorně předvádět ~o, ~ado názorný výklad ~ebla názorně vysvětlitelný ~isto *obch.* předváděč, demonstrátor (*zboží, výrobků*)
demonstraci/o *vaj.* demonstrace, názorná ukázka (*např. síly*)
demonstrativ/o *jaz.* demonstrativum, ukazovací zájméno / příslovce
demoraliz/i *t* *vaj.* demoralizovat, způsobit mravní úpadek, snížit kázeň a odvalu
Demosten/o *hist.* Démostenés
denar/o *hist. fin.* denár
denatur/i = **denaturigi, sennaturigi** *t* denaturovat
dendrit/o dendrit (*krystal rozvětvené stromečkovité formy / výběžek neuronu*)

dendrokronolog/o, **dendroĥronolog/o**
 dendrochronolog ~**io** dendrochronologie (*metoda datování pomocí letokruhů dřeva*)
dendrolog/o zool. klokan
dendrologi/o (= **arbologio**) dendrologie (*nauka o stromech a dřevinách*)
Deneb/o hvězd. Deneb
deng/o lék. dengue (*horečnaté virové onemocnění*)
denominator/o mat. jmenovatel
denotaci/o jaz. denotace, popisnost
dens/a hustý ~**e loĝata lando** hustě obydlená země ~**i n** tísnit se **lando**, **sur kiu malegale ~as cent milionoj da loĝantoj** země nerovnoměrně osídlená sto miliony obyvatel ~**o fyz.** hustota **en la ~o de la batalo** ve vrávě boje ~**aĵo** houština ~**eco de hararo** hustota vlasů ~**ejo** houština, křoví ~**igi** z(a)hustit ~**igilo** zhušťovadlo ~**iĝi** houstnout ~**korpa** masivní, hutný ~**ometro** hustoměr **mal~a** řídký **mal~ejo** řídký porost **mal~igi** zředit **mal~iĝi** zřídnot **fluks~o** (elektro, magneta) hustota toku (elektrického, magnetického) **induk~o** hustota indukce **kurent~o** hustota elektrického proudu **lakto~ometro** hustoměr mléka **lini~eco** hud. délková hustota struny **probablo~o** hustota pravděpodobnosti
dent/o i tech. zub **karia ~o** zub s kazem **la ~o de l' tempo** přen. zub času ~**oj de kombilo/forko/segilo** zuby hřebenu/vidličky/pily **kunpremi la ~ojn** zatnout zuby **montradi la ~ojn** cenit zuby **grincigi la ~ojn** skřípat zuby **kiam la kokinoj ricevos ~ojn** na svatého Dyndy **havi ~ojn ne por parado** umět se bránit ~**a** zubní ~**aĵo** ozubení, zoubkování ~**aro** chrup **falsa ~aro** umělý chrup ~**ego** kel ~**eto** zoubek ~**ingo** zubní lůžko ~**isto** zubní lékař

~**i**, ~**izi** t tech. ozubit ~**izilo** stroj na tvorbu ozubení ~**ita**, ~**izita rado** ozubené kolo ~**umo** zoubkování (*poštovní známky*) ~**obroso** kartáček na zuby ~**obreĉa** mající mezeru po vypadlém zubu ~**opasto** zubní pasta ~**opinglo** párátko ~**orado** ozubené kolo ~**orelo** žel. ozubnice, ozubená kolejnice ~**oskrapuloj** (= **ronguloj**) zool. hlodavci **en~igi** zapojit ozubená kola **sen~a** bezzubý **sen~uloj** zool. chudozubí **hundo~o** bot. kandík psí zub **kojno~o** (= **kanino**) zub špičák **labirinto~uloj** (= **stegocefaloj**) zool. vráskozubí **lakto~o** mléčný zub **mucl~o** (= **molaro**) zub stolička **mur~o** zub cimbuří **okul~o** (= **supra kanino**) horní špičák **saĝo~o** zub moudrosti **simetri~uloj** zool. symetrodonti **tranĉo~o** (= **incizivo**) zub řezák **tri~o** trojzubeček **tubeto~uloj** zool. hrabáči **vango~oj** stoličky a třenové zuby, moláry a premoláry
dental/o jaz. dentála, zubná souhláska, zubnice
dentin/o anat. dentin, zubovina
denud/i t geol. denudovat, obnažovat ~**ado** denudace (*odnos zvětralých hornin vodou*)
denunc/i t denuncovat, udat (*policii, soudu*), žalovat (*ve škole*), donášet (na někoho) (*vedoucimu*) ~**anto** udavač, donašeč, žalobník ~**isto** (placený) donašeč, konfident, policejní informátor ~**o** denunciacie, udání, žalování
deodar/o bot. cedr himálajský
deontologi/o fil. deontologie, nauka o povinnostech
departement/o odbor (*v instituci*), departement (*územní jednotka ve Francii*)
depeš/o depeše ~**i** t poslat depeši
deploji voj. rozvinout (*v rojnici, do bojové sestavy*)

depon/i *t* deponovat, dát do úschovy, uložit (*v bance*) ~**ita mono** uložené peníze ~**aĵo**, ~**itaĵo** deponát, vklad, depozitum, deponovaná věc ~**anto** deponent, ukladatel, složitel ~**eĵo** úschovna ~**atesto** stvrzenka o úschově ~**pre-nanto** pracovník úschovny **rubaj~eĵo** skládka odpadu *n.* stavební sutě

deport/i *t* deportovat, násilně odvézt, nuceně vystěhovat

depot/o *voj.* záloha (*jednotka připravená v týlu*)

depozici/o *práv.* svědecká výpověď ~**i** *t* (svědecky) vypovídat

depravaci/o *lék.* deprivace, zkaženost, zpustlost

depreci/i *t* snížit cenu zboží *n.* oslabit měnu

depresi/o *ekon.* recese, ekonomická deprese *lék.* deprese *geol.* deprese, prohlubeň *met.* tlaková níže, cyklóna, ~**a** depresivní **anti~a** antidepressivní

deprezo/o *obch.* zlevnění, odpis, snížení účetní hodnoty

deprim/i *t* deprimovat, skličovat, tísnit ~**o** deprese, skleslost ~**iĝi** trpět depresí

deput/i *t* *polit.* zvolit (*do zastupitelského orgánu*) ~**ito** poslanec, zastupitel ~**itaro** poslanci parlamentu

der/o *bot.* kožnatec

deriv/i *t* *jaz.* odvozovat, *mat.* derivovat ~**o**, ~**ado** derivování, derivace ~**aĵo** *jaz.* odvozenina *mat.* derivace (*výsledek počítáního výkonu*) *chem.* derivát ~**ebla** odvoditelný ~**ilo** *jaz.* afix **mal~i** *mat.* integrovat

derm/o *anat.* dermis, škůra ~**a** dermální, kožní **sub~o** (= **hipodermo**) hypoderm, podkoží

dermapter/oĵ *zool.* škvoří

dermat/o *anat.* dermat(o)/ (*výraz pro kůže ve složených termínech*) ~**ito** *lék.* dermatitida (*zánětlivé onemocnění kůže*)

~**ologo** dermatolog, kožní lékař ~**io** dermatologie, kožní lékařství ~**ozo** dermatóza (*nezánětlivé kožní onemocnění*)

dermesto/o *zool.* kožojed

dermopter/oĵ *zool.* letuchy

derviš/o derviš **turniĝanta** ~**o** tančící derviš

des tím **ju pli** – **des pli** čím více – tím více

des/ *předpona značící* odstranění: ~**infek-ti** = **seninfektigi** dezinfikovat ~**odori** = **senodorigi** zbavit pachu, dezodorovat

desapont/i *t* zklamat ~**iĝi** zklamat se

desavu/i *t* popřít, neuznat, odmítnout, desavuovat

descend/i *n* sestupovat, klesat (*i o letadle*)

desegn/i *t* kreslit, rýsovat ~**ado** kreslení, rýsování ~**aĵo** kresba, rys, výkres ~**iĝi** rýsovat se (*obrys*), zračit se ~**isto** kreslíř, kreslič ~**ilo** *inf.* plotr, plotter ~**onajlo** připínáček, napínáček ~**otabulo** rýsovací prkno **re~i** překreslit, znovu nakreslit **flor~a** květinový (*vzor*) **la-bor~(aĵo)** technický výkres **ŝablono~i** kreslit podle ŝablony **tuĉ~o** kresba tuší

desert/o dezert, zákusek (*po jídle*) **antaŭ~o** předkrm

desfil/i *t* *voj.* skrýt (*před nepřátelskou palbou, pozorováním*)

desin/o *odb.* dezén, vzor, kresba (*na látce, běhounu*)

desinfekt/i *t* dezinfikovat ~**ado** dezinfikování, dezinfekce (*činnost*) ~**aĵo** dezinfekční látka ~**ilo** dezinfekční přístroj

desintegrator/o *tech.* drtič, rozmělnovač

desmod/o *zool.* upír obecný (= upír velký)

desmodi/o *bot.* stužkovec

desmosom/o *anat.* desmozom (*druh mezibuněčného spojení*)

desper/o hluboká beznaděj, zoufalství

despot/o despota ~a despotický ~eco, ~ismo despotie, despotismus
destin/i *t* určit, ustanovit ~ita**žo** úděl ~o určení, osud **antaŭ~o** předurčení **antaŭ~ismo** víra v předurčení
destrójer/o *vaj. nám.* torpédoborec
detal/o detail, podrobnost ~a detailní, podrobný ~a**žo** drobnost ~i *t* podrobně zpracovat, rozdetailovat, *obch.* prodávat v malém ~isto maloobchodník **mal~a, sen~a** všeobecný, povrchní *obch.* velikoobchodní
detekt/i *t el.* detekovat, detektovat, usměrňovat (*proud*) ~o detekce (**lineara, parabola** lineární, parabolická) ~ilo, ~oro detektor
detektiv/o detektiv ~a detektivní ~a **romano/filmo** detektivka ~i *n* pátrat
detektor/o v. **detektilo**
deterg/i *t lék.* (vy)čistit (*rozpuštěním, praním*) ~anto *chem.* detergent
determin/i *t* určit, stanovit, omezit, vymezit ~i **la sencon de vorto** vymezit smysl slova ~i **la titron de acido** *chem.* stanovit titr kyseliny ~anto *mat.* determinant ~ismo *fil.* determinismus ~isto determinista **ne~ebla** neurčitelný, nestanovitelný **ne~isma** nedeterministický
detonaci/o detonace, výbuch ~i *n* detonovat ~igi odstřelit, odpálit (*výbušninu*) ~igilo rozbuška ~ivo detonační schopnost **anti~anto** *chem.* antidetonátor
detrit/o *geol.* detrit (*rozpadlý horninový materiál*)
Detrojt/o město Detroit ~rivero řeka Detroit
detru/i *t* zničit, zbořit ~a ničivý ~ema zlovolně ničivý, pustošivý, vandalský ~igi zničit se ~igo zničení, zánik ~o (z)ničení **ne~ebla** nezničitelný
Deŭkalion/o *mytol.* Deukalión
deŭteri/o *chem.* deuterium, těžký vodík

deŭteromicet/oj (= mitozosporaj fungoj) *bot.* houby nedokonale
deŭteron/o *fyz.* deuteron
dev/i *t* mít povinnost, muset **ne ~i t 1** (= **ne bezoni**) nemuset (nemít povinnost) **2** (= **ne rajti**) nesmět (mít zákaz) **vi ne ~as kanti, se vi ne volas** nemusíš zpívat, když nechceš **vi ne ~as kanti, viaj voĉkordoj malsanas** nesmíš zpívat, máš nemocné hlasivky **ni ne ~as silenti** nesmíme mlčet **li (ne) ~us veni** (ne)měl by přijít ~iga povinný ~igi přinutit ~o povinnost ~ontigi **sin** zavázat se ~ontigo závazek ~libera osvobozený od povinnosti, nepovinný ~oligi **sin** zavázat se ~oligo závazek ~oscia uvědomělý, svědomitý, zodpovědný **el~igi** vynutit **kontraŭ~a** odporující povinností **laŭ~a** řádný, v souladu s povinnostmi **mal~igi** zbavit povinnosti **ne~iga** nepovinný **preter~a** nad rámec povinností **sen~igi** zbavit povinnosti **sin~igo** vlastní závazek **cedo~o** povinnost dát přednost **kompenso~o** povinnost odškodnit **servo~o** (= **servitudo**) služebnost, věčné břemeno **trud~igi** násilím vnutit
devalut/i *t* devalvovat ~o devalvace
devanc/i *t* předhonit, předstihnout, předjet, předjíždět
devi/i *n* odchýlit se ~igi odchýlit, stočit stranou ~o úchylka, odchylka **meza ~o** střední odchylka
deviaci/o úchylka, odchylka ~ismo *polit.* úchylkářství
deviz/o devíza, heslo, *ekon.* devíza, úvěrový a platební dokument v cizí měně
devoni/o *geol.* devon
devot/a *náb.* devotní, přehnaně zbožný, přehnaně oddaný ~a**žo** devocionálie ~ulo horlivě zbožný člověk
dezajn/o design (*celkové tvarování výrobku*) ~i *t* navrhnout vzhled/tvar výrobku

~isto designér (*průmyslový návrhář, výtvarník*)

dezert/o poušť ~a pouštní, pustý, neobydlený ~ano nomád, pouštní kočovník ~eco pustota ~igi zpusťovat ~igo proměna v poušť ~ulo poustevník (v poušti) **brul~i** vypálit

dezir/i t přát (si) **mi** ~us **dormi** chtěl bych spát **mi** ~as **iom da kafo** chtěl bych trochu kávy ~u, **ne** ~u chtěj nechťej **estus** ~ate, **ke** bylo by záhodno, aby ~egi t *expr.* horoucně si přát ~inda žádoucí ~o přání **ek~o** náhlé přání, kaprice **bon~o** blahopřání

di/o, Di/o bůh, Bůh ~a božský ~ajo būžek (*bůh nižšího řádu*), duch (*oživující přírodu*) přen. zbožňovaná bytost ~aro božstvo (*všichni bohové určitého náboženství*), panteon ~eco božskost, božství ~igi zbožnit, zbožštit ~ino bohyně ~ismo deismus ~isto deista **duon~o** polobůh **kontraŭ~a, sen~a** bezbožný **sen~ulo** bezbožník, ateista

diabet/o lék. diabetes **sukera** ~o diabetes mellitus, cukrovka, úplavice cukrová **akva** ~o diabetes insipidus, *hovor.* žízňovka

diabl/o ďábel, čert ~a ďábelský, čertovský ~ajo čertovina ~e! k čertu! ~eco ďábelskost ~ido ďábelsky zlý člověk ~ino čertice, přen. zlá ženská

diabol/o hračka diabolo

diadem/o diadém, drahocenná čelenka

diafan/a průsvitný ~eco průsvitnost ~oskopio lék. diafanoskopie **mal~a** neprůsvitný

diafiz/o anat. diafýza (*střední část dlouhé kosti*)

diafragm/o el. diafragma, opt. clona, anat. bránice, bot. přepážka, tech. membrána (*telefonu*) chem. porézní přepážka ~i n zúžit clonu

diagenez/o geol. diagenese (*procesy předcházející přeměnu sedimentu v horninu*)

diagnostik/o (= **diagnoziko**) lék. diagnostika

diagnoz/o diagnóza ~i t diagnostikovat, určit diagnózu ~isto diagnostik ~iko diagnostika **sero~o** sérologické stanovení diagnózy, sérodiagnostika

diagonal/o diagonála, úhlopříčka

diagram/o diagram ~o **de neŝarĝita laboro** el. diagram práce (stroje) bez zátěže ~o **de kurtcirkvito** diagram zapojení nakrátko **fazo~o** fázový diagram **nivel~o** úrovnový diagram

diakil/o lék. náplast (*obvaz s lepivou vrstvou na jedné straně*)

diaklaz/o geol. diakláza, puklina, prasklina (*nerozevřená*)

diakon/o náb. diakon, jáhen ~ino diakonka, diakonistka **arki~o, ĉef~o** arcijáhen, arcidiakon

diakrit/a jaz. diakritický, rozlišovací, rozeznávací ~a **signo** diakritické znaménko

diakron/a, diaĥron/a jaz. diachronní, diachronický (*sledovaný n. probíhající v časovém vývoji*)

dialef/o lit. rozluka (*v časoměrném verši pravidelný předěl mezi slovy připadající na konec stopy*)

dialekt/o dialekt, nářečí ~ologio dialektologie **dis~iĝi** rozpadnout se na nářečí

dialektik/o fil. dialektika

dialipetal/oj (= **liberpetaluloj**) bot. zast. volnoplátečné (prostoplátečné) (*rostliny*)

dializ/o chem. lék. dialýza ~i t dialyzovat, provést dialýzu ~ilo dialyzátor, dialyzační přístroj **sango~o** lék. hemodialýza

dialog/o dialog, rozmluva dvou ~isto autor filmových dialogů, dialogista

diamagnet/a diamagnetický ~ismo diamagnetismus
diamant/o diamant ~a diamantový ~i t i přen. ozdobil diamanty ~isto brusič n. prodáváč diamantů
diametr/o mat. průměr ~a diametrální, protichůdný, naprostý, krajní ~e **kontraŭaj opinioj** diametrálně protichůdné názory **duon~o** (= **radiuso**) mat. poloměr
diant/o bot. hvozdík **barba ~o** hvozdík bradatý n. vousatý **Ĉinia ~o** hvozdík čínský **pluma ~o** hvozdík pětité **kariorfil~o** hvozdík karafiát
diapaŭz/o biol. diapauza (období zastavení n. zpomalení životních projevů hmyzu)
diapazon/o hud. diapazon, tónový rozsah nástroje
diapedez/o lék. diapedéza
diapozitiv/o (= **lumbildo**) diapozitiv
diapsid/oj zool. podtřída plazů diapsida
diare/o lék. diareja, průjem
diartr/o anat. pohyblivý kloub
diaskop/o diaskop, diaproskop
diaspor/o (= **dispelitaro**) diaspora
diastaz/o biol. amyláza zast. diastáza
diastol/o lék. diastola (uvolnění srdečního svalů)
diastrofism/o geol. diastrofismus
diaterm/a fyz. diatermní, průteplivý
diatermi/o lék. diatermie, prohřívání (terapije teplem)
diatez/o lék. diatéza (sklon k určité chorobě)
diatome/oj podkmen rozsivky
diatomit/o (= **diatomea tero, kiselguro**) geol. diatomit, rozsivková zemina, křemelina
diaton/a hud. diatonický
diazoni/o chem. diazonium ~a **saló** diazoniová sůl

diboĉ/i n hýřit, flámovat ~a hýřivý, prostopášný, rozmařilý ~o hýření, rozmařilost ~**ajoj** výstřednosti, výstřelky ~**ulo** hejsek, hýřivec, prostopášník **for~i, tra~i** prohýřit, promarnit, promrhat
dicentr/o bot. srdcovka
did/o zool. dronte mauricijský, dodo, blboun nejapný
didaktik/o didaktika (teorie vyučování) ~a didaktický, poučný
didaskali/o div. didaskalie, scénické poznámky
didelf/o zool. vačice ~**edoj** vačicovití
Diderot/o Diderot
dielektrik/o el. dielektrikum ~**metro** měřič dielektrika
dierez/o lit. diereze, rozluka (dvouslabičná výslovnost dvojhlasý)
dies/o hud. křížek **du~o** dvoukřížková nota
diet/o dieta ~**iko** dietetika (nauka o správné výživě) ~**isto** dietetik (odborník v dietetice) ~**ulo** dietář (pacient dodržující dietu)
difekt/i t poškodit (židli, zrak, pověst) ~**o, ~ajo** poškození, vada ~**ebla** poškoditelný ~**iĝi** poškodit se ~**iĝema** křehký, jemný, chatrný **for~i** urazit, poškodit (např. rohy nábytku) **sen~a** bezvadný **bat~i** pomlátit (např. kroupy obilí) **brul~i** popálit **izol~o** el. poškození izolace **milit~oj** válečné škody **valvo~o** lék. vada srdeční chlopně
difenbaki/o bot. difenbachie
difeomorf/a mat. difeomorfní ~**io** difeomorfismus
diferenc/i n lišit se ~**a** rozdílný ~**iĝi** rozlišit ~**igo** rozlišení ~**iĝi** rozlišit se ~**o** rozdíl, různost, diference, neshoda **sen~a** nerozdílný, shodný **sen~e** bez rozdílu **enerĝi~o** energetický rozdíl, práce

diferenci/i v. **diferenciali**

diferencial/o *mat. dopr.* diferenciál ~a
ekvacio diferenciální rovnice ~a **kal-
kulo** diferenciální počet ~i *t* vypočítat
diferenciál

difilobotri/o *zool.* škulovec

difin/i *t* definovat, (přesně) určit, vymežit
~i **taskon al iu** určit někomu úkol ~a
mat. definiční ~a **artikolo** *jaz.* určitý
člen ~o *definice* **ne~a** *jaz.* neurčitý
ne~ebla nedefinovatelný **sen~a** neur-
čitý

difrakt/i *t fyz.* ohýbat záření, způsobovat
difrakci ~o ohyb/difrakce záření

difteri/o, difterit/o *lék.* záškrt

difong/o dvojhlaska, diftong

difuz/i *t fyz.* rozptylovat (záření, světlo)
chem. difundovat, pronikat, prolínat ~a
chem. opt. difuzní ~ilo *fyz.* difuzor
chem. difuzér ~o *fyz.* rozptyl *chem.*
difuze, prolínání, pronikání

dig/o hráz ~i *t* přehradit (*vodní tok*)
muel(il)-o (pevný) jez mlýnského
náhonu **palis~o** štětová stěna (*stavební*
jámy)

digest/i *t* trávit, zažívat *chem.* digerovat
přen. osvojit si, vstřebat ~a zaživací ~a
aparato trávicí ústrojí ~o, ~ado trávení
chem. digesce (*vyluhování teplým roz-
pouštědlem*) ~ebla stravitelný ~iga
podporující trávení ~igafo aperitiv ~ujo
chem. digesční nádoba **mis~o** žaludeční
nevolnost

digital/o *bot.* náprstník **lanuga** ~o
náprstník vlnatý **purpura** ~o náprstník
červený ~ino *chem.* digitalin

digitari/o *bot.* rosička

digitoxin/o *chem.* digitoxin

digitopunktur/o *lék.* akupresura (prsty)

diglosi/o *jaz.* diglosie (*používání dvou ja-
zyků s nerovným postavením*)

dign/o důstojnost ~a důstojný

digram/o *jaz.* spřežka (*dvou písmen*)

digresi/o *lit.* digrese, odbočení od tématu
digest/o výťah, shrnutí (*knihy, zákona*
apod.)

diĝit/a *inf.* digitální, číslicový ~a **horloĝo**
digitální hodinky

dik/a tlustý, silný ~e **tranĉita pano** tlustý
krajíc ~o tloušťka ~eta obtlouštělý ~iĝi
ztloustnout ~ulo tlust'och ~fingro palec
(*ruky*) ~haŭtuloj *zool.* tlustokožci
~nazulo *expr.* hlupák ~ventra otylý
mal~a tenký **mal~e** tence **mal~ega** vel-
mi tenký, teňoučkový **mal~iĝi** ztenčit
mal~iĝi ztenčit se **tavol~o** tloušťka vrs-
tvy

dikarion/o *biol.* dikaryont (*organismus*
obsahující ve svých buňkách po dvou
buněčných jádrech)

dikotiledon/a (= **dukotiledona**) *bot.*
dvouděložný

dikotom/a vidlicovitě rozvětvený, roz-
sochatý

dikro/a *fyz.* dichroický ~ismo dichro-
ismus

dikt/i *t* diktovat ~afo, ~ato diktát

diktafon/o diktafon

diktamn/o *bot.* třemdava

diktator/o diktátor ~eco diktatura ~ema
diktátorský, panovačný

diktatur/o = **diktatoreco**

dil/o *stav.* fošna

Dil/o *zeměp.* Dili (*hl. město Východního*
Timoru)

dilat/i *t fyz. lék.* rozšířit, roztáhnout (*ob-
jem, otvor*) ~anto *anat.* dilator, rozšiřo-
vač (*sval*) ~eblo roztažnost ~iĝi zvětšit
se, roztáhnout se ~o *fyz.* dilatace, roz-
tažnost ~ilo dilatační zařízení ~ujo
dilatační nádoba **mal~i** stáhnout

dilem/o dilema

dileni/o *bot.* dilenie, hodara

diletant/o diletant, neodborník ~eco dile-
tantství, neodbornost, povrchnost

diligent/a pilný ~i n činit se ~eco píce
~ulo pilný člověk **mal-a** líný **mal-i**
lenošit **mal-ulo** lenoch
diligenc/o *hist.* dostavník
dilu/i t (roz)ředit ~anto, ~antaĵo ředidlo
~ilo nástroj/přístroj k ředění ~ita sol-
vaĵo rozředěný roztok
diluv/o potopa (*biblická*) přen. povodeň
(velkého rozsahu) **antaŭ~a** předpotopní
dimanĉ/o neděle **la Palma ~o, Palmo~o**
Květná neděle ~a nedělní
dimensi/o rozměr, velikost, rozsah
diminu/i t zmenšit (*obraz n. tón*)
diminuend/o *hud.* diminuendo, postupně
zeslabování n. zpomalování
diminutiv/o *jaz.* zdvojnásobení
dimorf/a dimorfní, dvoutvarý ~ismo di-
morfismus, dvoutvárnost
din/o *fyz.* dyn (*zast. jednotka síly*)
dinam/o dynamo
dinamik/o dynamika **aero~o** aerodynami-
ka **elektro~o** elektrodynamika **termo~o**
termodynamika
dinamism/o *fil.* dynamismus
dinamit/o dynamit ~i t odstřelit dyna-
mitem
dinamometr/o dynamometr, siloměr
torda ~o senzor kroutícího momentu
dinar/o dinár (*měnová jednotka*)
Dinar/a Dinárský ~aj **Alpoj** Dinárské ho-
ry
dinasti/o dynastie, panovnický rod **la ~o**
de Habsburgoj habsburská dynastie
ding/o dingo, pes dingo
dinornit/o *zool.* moa ~formaj dinorni-
sové
dinosaŭr/oj dinosaŭři
diocesz/o *náb.* diecéze
diod/o dioda **lumeliganta ~o** (elektro)-
luminiscenční dioda
diodont/o *ryba* ježík
Diogen/o Diogenés ~o **la Cinika** Dioge-
nés ze Sinópé

dioik/a *bot.* dvojdomý
Dioklecian/o Dioklecián
dioksan/o *chem.* dioxan (*rozpouštědlo*)
dioksin/oj *chem.* dioxiny (*skupina kance-
rogenů*)
diomedeo/o (= **albatroso**) *zool.* albatros
dione/o *bot.* mucholapka podivná
Dioniz/o *mytol.* Dionýsos ~a *um.*
dionýský, nespoutaný, bujný, vášnivý,
smyslný, opojný
Dionizi/o *hist.* Dionýsius, Dionysios, Dio-
nysius
dioptri/o *opt.* dioptrie
dioram/o *opt.* dioráma (*spojení plastiky
s malbou v pozadí*)
diorit/o *geol.* diorit (*zelenošedá vyvře-
lina*)
dioskore/o *bot.* smldinec ~ino *chem.*
dioscorin
Dioskur/oj *mytol.* Dioskúrové
diospir/o *bot.* tomel **kakinoko~o** tomel
japonský **lotus~o** tomel obecný **Virgi-
nia ~o** tomel viržinský
diplo/o *anat.* diploe
diploid/a (= **duploida**) *biol.* diploidní
(*obsahující dvě sady chromozomů*)
diplokok/o diplokok (*bakterie kulovitého
tvaru existující ve dvojicích*)
diplo/m/o diplom, (písemné) osvědčení (*o
získané hodnosti, odbornosti, zásluze
apod.*) **abiturienta ~o** vysvědčení dos-
pělosti, maturitní vysvědčení ~o **pri-
doktoreco** doktorský diplom ~i t udělit
diplom ~ita diplomovaný ~iĝi dosá-
hnout vysokoškolského titulu, promovat
~isto odborník na studium starých listin
~ologio, diplomatika (*nauka o úředních
listinách*)
diplo/mat/o diplomat ~aro diplomatický
sbor ~eco postavení diplomata *přen.*
diplomatická (*schopnost úspěšně vy-
jednávat*) ~io diplomacie ~a, ~ia diplo-
matický

diplomatik/o = **diplomologio**
diplopi/o *lék.* diplopie, dvojité vidění
diplopod/oj *zool.* mnohonožky
dipn/oj *zool. podtřída* dvojdyšní
dípod/o *zool.* tarbík
dípol/o (= **dupoluso**) *el.* dipól
dipsak/o *bot.* štetka **ful~o** štetka planá
dipsomani/o *lék.* dipsomanie (*puzení k nadměrnému příjmu tekutin, zpravidla alkoholu*) **~ulo** dipsoman *hovor.* kvartální pijan
dipter/oj *zool.* dvoukřídílí (*řád hmyzu*)
dipterik/o *bot.* silovoň
diptero karp/o *bot.* dvojkřídlač **~acoj** dvojkřídlačovitě
diptik/o *um.* diptych, dvoudílný skládací oltář
dir/i *t* říci, sdělit, pravít **~o** výrok **~adi t** říkávat **~maniero** způsob vyjadřování, úsloví, rčení **al~i** dodat **antaũ~i** předpovědět **duon~i** napovědět, naznačit **el~i** proslovit, vyslovit, prohlásit **kontraũ~i** namítat, odmlouvat, odporovat **laũ~a, laũ~e** prý **memkontraũ~a** protirečící si **ne~ebla** nevyjádřitelný **re~i** odpovědět, zopakovat **sub~i** říct pod vousy, pro sebe **trans~i** předat zprávu, vzkázat, rozhlásit **ci~i** tykat **oni~o** fáma, kleveta **popol~o** lidové rčení, přísloví **ver~a** pravdomluvný **ver~e** pravdivě **vi~i** vykat
Dirak/o Dirac **d~a** **ekvacio** Diracova rovnice
direkci/o direkce, ředitelství (*budova i úředníci*)
direkt/o směr **~i** *t* dirigovat, řídit, (na) směřovat **~ado** řízení **~alo** směřové kormidlo letadla **~anto** vůdce, dirigent *mat.* řídicí křivka **~ebla** říditelný **~ejo** ředitelna **~igi** směřovat **~iĝi** směřovat **~ilo** kormidlo, řídítko **~ilisto** řidič, kormidelník **~isto** ředitel *hud.* dirigent **~ismo** *ekon.* dirigismus (*státní zásahy*)

do ekonomiky) **~montrilo** ukazatel směru **al~i** nasměřovat **ambaũ~a** obousměrný **for~i** odklonit **ne~ebla, sen~a** neřiditelný **ĉef~o** světová strana **dors~e** pozpátku **horloĝ~e** ve směru hodinových ručiček **klin~i** nastavit náměr děla **relajs~iloj** releový řídicí systém **unu~a** jednosměrný
direkteron/o *let.* směřové kormidlo
direktiv/o direktiva, směrnice, pokyn
direktor/o ředitel
direktori/o direktorium, ředitelství
direktric/o (= **direktanto**) *mat.* řídicí křivka
dirigent/o (= **direktanto**) *hud.* dirigent
dirk/o paklič
dirlididi! pchá! to je maličkost!
dis/ *roz- předpona značící rozptýlení, rozdělení:* **branĉiĝi** větvit se **~branĉiĝi** rozvětvovat se **~branĉigi** rozvětvit **~braki n** rozpažit **~de** od (*při oddělování*) **purigi veston** **~de tineoj** očistit oděv od molů **dividi bonajn fruktojn** **~de malbonaj** oddělit dobré plody od špatných **~doni t** rozdat **~duigi** rozdvoujit **~duiĝo** rozdvojení **~eĥita** rozhlášený **~fali n** rozpadnout se **~falo** rozpad *geol.* rozpad hornin **~faldi t** rozložit, vyhladit, *přen.* rozvinout **~flori n** rozkvést **~flugi n** rozlétnout se **~fosi t** rozkopat **~iri n** rozejít se **~konigi** rozhlásit **~kredigi** připravit o důvěru **~krure sport.** rozkročmo **~maŝigi** rozpárat **~membrigi** rozdělit na části **~meti t** rozkládat, rozložit, rozprostřít **~opinio** odlišný názor **~opinianto** disident **~perdi t** poztráct **~pisti t** rozdrtit **~pordi t** otevřít dveře (*dokořán*) **~pordi ĉambrom** rozevřít dveře pokoje *dokořán* **~revigi** rozčarovat, zklamat **~salti n** rozlomit se, rozpadnout se, rozeštoupit se, vybuchnout **~sekci t** *lék.* (roz)pitvat **~semita** rozsetý, *přen.* roztroušený, rozptýlený

~sendilo vysílač, rozhlas **perlinea**
 ~sendilo rozhlas po drátě ~solvi *t*
 rozpustit ~vastigi rozšířit, propagovat
 ~vendiĝi rozprodát se ~vojiĝo rozcestí
 ~volvi *t* rozvinout

dis/a rozptýlený ~e-mise hala bala, hlava
 nehlava ~eco rozptýlenost ~erigi roz-
 drobit, rozdrtit ~igi rozptýlit, rozdělit
 ~iĝi rozptýlit se, rozejít se

disaĝi/o *obch.* disážio (rozdílná mezi no-
 minální hodnotou cenného papíru a je-
 ho nižší tržní cenou)

disciplin/o disciplína, kázeň, řád *sport.*
 disciplína ~ema ukázněný, poslušný ~i *t*
 ukáznit, *přen.* (u)krotit **sen~a**
 neukázněný

disĉipl/o učeň, učedník (*dělnické n. ře-
 meslné profese*), žák (*stoupenec n. ná-
 sledovník významného odborníka n.
 myslitele*)

disdegn/i *t* pohrdat ~a pohrdavý ~o
 pohrdání

diesel/o (= dizelo) vznětový motor, diesel-
 motor, Dieselmův motor

disenteri/o dyzenterie, úplavice (*infekční
 střevní onemocnění*)

disert/i *n* předložit disertaci ~aĵo, ~acio
 disertace

disident/o *polit.* disident, (aktivní) odpůr-
 ce) *náb.* odpadlík, odštěpenec

disip/i *t* promarnit, promrhat

disjunkci/o *mat.* disjunkce, *odb.* rozpo-
 jení, rozluka

disk/o disk, kotouč *sport.* disk *mat.* kruh
elcentra ~o *tech.* vačka **mikrokanela**
 ~o gramofonová deska ~ejo, ~oteko
 diskotéka, sbírka gamodesek ~estro
 diskžokej ~eto disketa ~aparato, ~ilo
 disketová jednotka, diskman ~ingo
 šterbina disketové jednotky ~ogurdo
 gramofonový automat ~(o)ĵetanto
sport. diskař **sub~eto** podložka (*šroubu*)
sur~igi nahrát na desku/disk **cel~o** terč

cifer~o číselník, ciferník **daten~o** dato-
 vý disk **sfer~o** *mat.* kulový vrchlík

diskant/o *hud.* diskant, soprán

disked/o = disketo disketa

diskont/i *t ekon.* diskontovat ~o diskont,
 úroková srážka **mal~i** prodat směnku
 před dobou splatnosti

diskord/o neshoda, nesvár

diskreci/o *práv.* diskreční pravomoc (*prá-
 vo samostatně rozhodnout*)

diskredit/i *t* diskreditovat, připravit o dů-
 věru

diskret/a diskretní, mlčenlivý, ohle-
 duplný, taktní *mat.* diskretní, nespojitý,
 přetržitý **mal~a** indiskretní

diskrimin/i rozlišovat, rozeznávat, dělat
 rozdíl ~anto *mat.* diskriminant ~ilo *el.*
 kmitočtový filtr

diskriminaci/o *práv. polit.* diskriminace
 ~i *t* diskriminovat

diskurs/o diskurs, rozprava, (delší) roz-
 mluva

diskursiv/a diskurzivní, postupující racio-
 nálně

diskut/i *n* diskutovat, rokovat ~o diskuse,
 rokování, debata ~ebla diskutabilní,
 vhodný k diskusi, sporný ~ejo *inf.* chat,
 internetové diskusní fórum ~inda za-
 sluhující diskusi **ne~ebla** nesporný,
 jasný **pri~i** prodiskutovat **sen~e** bez
 diskuse, nesporně

disleksi/o *lék.* dyslexie, porucha čtení (a
 psaní) ~ulo dyslektik

dism/o (= dekonaĵo) *hist.* desátek

dismenore/o *lék.* dysmenorea (*bolestivá
 menstruace*)

disoci/i *t chem.* disociovat, (roz)štěpit ~a
 disociační ~a **konstanto** disociační
 konstanta ~iĝi disociovat se, (roz)štěpit
 se ~o *chem.* disociace, (roz)štěpení, roz-
 klád

disonanc/o *hud.* disonance, *přen.* nesou-
 lad

dispensari/o dispenzář, bezplatná lékařská poradna *n.* lékárna

dispepsi/o *lék.* dyspepsie, zažívací potíže ~ulo dyspeptik, postižený dyspepsií

dispersi/i *t fyz. opt.* rozkládat/rozložit světlo (*na spektrum*) *chem.* dispergovat, vytvářet disperzní soustavu ~a**jo** *chem.* disperze, disperzní soustava ~o *fyz.* disperze, rozklad (*jev*)

dispne/o *lék.* dyspnoe, dušnost

dispon/i *tn* disponovat, umístit, rozložit, přikázat *práv.* použít dispoziční právo, uzpůsobit ~o dispozice, volné použití, nařízení, pokyn **reprezalia** ~o *zvl. práv.* odvetné opatření **mi estas al via** ~o jsem vám k službám ~a**jo** poskytnutá věc ~i**gi** dát k dispozici ~i**sto** dispečer, disponent

dispozici/o dispozice, příkaz, rozmístění, náklonnost, předpoklad ~o **por la muziko** vlohly k hudbě ~o **por angino** náchylnost k angíně ~o**j por la batalo** příkazy k bitvě ~o **de ĝardeno** uspořádání zahrady ~i *t* uspořádat, vytvořit předpoklady (**ion** k čemu)

disproporcio/o (= **misproporcio**) disproporce

disprozi/o *chem.* dysprozium

disput/i *n* přít se (**kun iu pri io** s někým o něčem) *hist.* disputovat ~e**ma** hádavý ~o pře, hádka *hist.* disputace **ne~ebla** nesporný **inter~i** pohádat se **pri~i** pohádat se o něco **sen~e** jednomyslně, bez hádek

dist/a (= **distanca**) vzdálený

distanc/o vzdálenost ~a vzdálený ~a **studado** dálkové studium ~i *n* být vzdálen **preter~i** nechat za sebou, utéci někomu **flug~o** letová vzdálenost **long~a** dálkový **paf~o** dostřel **pov~o** *let.* dolet **rel~o** rozchod koleje **salt~o** *el.* hluchý prostor (*bez signálu*) **traf~o** dostřel

disten/o *geol.* disten (*nerost*)

distik/o *lit.* distichon, dvojverší **elegia** ~o elegické distichon

distil/i *t fyz. chem.* destilovat ~a**do** destilace ~a**jo** destilát ~a**jujo**, ~a**tujo** předloha (*destilačního přístroje*) ~e**jo** palírna, destilační oddělení (*továrny*) ~i**gi** destilovat se ~i**lo** destilační přístroj ~i**sto** destilátér, obsluha destilačního zařízení, pracovník palírny

disting/i *t* rozeznat, odlišit (**ion disde io** něco od něčeho), vyznačit, vyzdvihnout ~i**ta** význačný ~a odlišovací, rozlišovací ~o odlišení, odlišnost, rozeznání, uznání ~a**jo**, ~i**lo** charakteristický znak ~i**gi** lišit se ~i**nda** význačný, vynikající **mal~i** zamíchat, uvést v chaos **sen~e** bez rozdílu, slepě, hlava nehlava

distord/o *opt.* distorze, zkreslení, optická vada ~i *t* zkreslit **mal~i** opravit zkreslení **mal~eco** práce bez zkreslení

distr/i *t* rozptýlit, pobavit ~a**jo** zábava, rozptýlení ~i**gi** rozptylovat se, být roztržitý, bavit se ~i**gema** roztržitý ~i**go**, ~i**teco** roztržitost

distribui/i *t* rozdělovat, distribuovat ~o distribuce, rozdělení, rozdělování **probablo**~o pravděpodobnostní rozdělení

distribuci/o *mat.* distribuce (*zobecněná funkce*)

distrikt/o okres, obvod

disuri/o *lék.* dysurie, bolestivé močení

ditiramb/o *lit.* dythiramb, chvalozpěv, oslavná báseň *přen.* nadšená chvála

ditisk/o *zool.* potápník (*brouk*)

diurez/o *lék.* diuréza, silné močení ~i**ga** močopudný ~i**gaĵo** diuretikum, močopudný lék

diurn/o (= **tagnokto**) *hvězd.* den (24 hodin)

divan/o pohovka **D~o** *hist.* divan (*státní rada Osmanské říše*)

diven/i *t* uhodnout, hádat, rozluštit ~o, ~ado uhodnutí ~a**jo** hádanka ~**isto** věstec, hadač ~**prove** namátkou ~**vergo** (= **rabdo**) virgule, proutek (*k hledání vody n. nerostů*) **ne~ebla** neuhodnutelný **astro~isto** (= **astrologo**) hvězdo-pravec **birdo~isto** ptakopravec, augur **kart~i** vykládat karty, hádat z karet **man~i** hádat z ruky **sorto~i** hádat osud, věštit **vergo~isto** (= **rabdisto**) proutkař

diverĝi/i *n mat. fyz.* divergovat, rozbíhat se ~a divergentní, rozbíhavý, neshodný ~o rozbíhání se, odchýlení, rozpor *mat.* divergence ~**eco** rozbíhavost ~**igi** způsobit rozbíhání ~**iga lenso opt.** čočka rozptylka

diverĝenc/o *fyz.* divergence **sen~a kam-po** vektorové pole s nulovou divergencí, nezřídlové (vektorové) pole

divers/a různý ~i *n* lišit se ~a**joj** různé (zprávy v tisku) ~**eco** různost ~**igi** rozrůznit ~**forma** různotvarý ~**genta** různých národností, mnohonárodnostní ~**kolora** různobarevný ~**maniere** různě **bio~eco** biodiverzita

divertikul/o *anat.* divertikl (*vychlípenina stěny dutého orgánu*) ~**ektomio** chirurgické odnětí divertiklu

divid/i *t* (roz)dělit ~o, ~ado dělení ~a**jo** část, díl ~**anto** dělitel ~**ato** dělenec ~**ebla** dělitelný ~**iĝi** rozdělit se **ok ~ite per kvar faras du** osm děleno čtyřmi jsou dvě ~**streko** rozdělovací znaménko **dis~i** rozdělit **ne~ita** celý, nerozdělený **nukleo~iĝo** *biol.* dělení buněčného jádra

dividend/o *ekon.* dividenda

divizi/o *voj.* divize *bot. zool.* oddělení **sub~o** *bot. zool.* pododdělení

divizor/o *mat.* dělitel (*beze zbytku*) **la plej granda komuna ~o** největší společný dělitel ~**ebla** dělitelný *beze zbytku* ~i *n* být dělitelem

divorc/o *práv.* rozvod, rozluka ~i *n* rozvést se ~**igi** dát rozvést ~**inta**, ~**igita** rozvedený

dizel/o, ~**motoro** diesellový/vznětový motor ~**oleo**, ~**petrolo** motorová nafta

dizert/i *n* dezertovat, zběhnout ~o dezerce, zběhnutí ~**into** dezertér, zběh

Dnepr/o Dněpr

Dnestr/o Dněstr

do 1 tedy

do 2 do (*solmizační slabika*) ~**gamo** solmizační slabiky

docent/o docent

docetism/o *náb.* doketismus (*víra ve zdánlivé utrpení Ježíšovo*)

dodekaedr/o *mat.* dvanáctistěn, dodekaedr

dodekafon/a *hud.* dodekafonický, dvanáctitónový ~**io**, ~**ismo** dodekafonie

Dodoma/o *zemĕp.* Dodoma (*hl. město Tanzanie*)

dog/o *pes* doga

dogan/o *clo* **pagi ~on** proclit ~**ejo** celnice ~**isto** celník ~**agentejo** celní úřad ~**deklaro** celní prohlášení ~**libera** bezcelní ~**pago** platba cla ~**tarifo** celní tarif (*podle druhu zboží*) ~**unuiĝo** celní unie **el~igi** vyclít (*zaplatit clo a odebrat zboží*)

doger/o *geol.* dogger (*střední oddělení jury*)

dogm/o dogma ~a dogmatický ~**aro** soubor dogmat ~**emo** dogmaticčnost ~**ismo** dogmatismus ~**umi** *n* hlásat dogmata

doĝ/o *hist.* dóže

dojen/o doyen, (služebně) nejstarší člen

dok/o *nám.* dok ~**isto** dokař (*pracovník v docích*) **en~igi** navést (loď) do doků

doksologi/o *náb.* doxologie, chvalořečení

dokt/a učený

doktor/o doktor ~o **pri juro, pri medicino, pri natursciencoj** doktor práv, lékařství, přírodních věd

~a doktorský ~eco doktorský titul ~igi udělit doktorský titul ~iĝi získat doktorský titul ~ino doktorka ~edzino pani doktorová honor~o čestný doktor (= *doctor honoris causa*)

doktrin/o doktrína, soustava zásad

dokument/o dokument, písemný doklad ~i *t* dokumentovat, dokázat ~aro dokumentace ~ujo aktovka ŝip~oj lodní dokumenty

dol/o práv. úmysl ~a hommortigo úmyslné zabití člověka

dolar/o dolar

dolĉ/a sladký, lahodný, něžný ~aĵo sladkost, cukrovinka ~eco sladkost (*vlastnost*) ~ega přesladký ~igi osladit ~igaĵo sladidlo ~acida sladkokyselý duon~a polosladké (*vino*) mal~a hořký mal~aĵo hořká potravina mal~igi al iu la vivon ztrpčit někomu život

dolĉamar/o bot. lilek potměchuť

doli/o rudl (*ruční dvoukolový vozík pro dopravu břemen*), kamerový jeřáb *hovor.* dolly **gruo~o** pojiždný jeřáb, jeřábový vozík

doliĥot/o, dolikot/o zool. mara

dolikocefal/o (= **longkranio**) *lék.* dolichocefalus, nápadně protáhlá lebka

dolin/o *geol.* závrt (*krasová propadlina*)

dolman/o *text.* dolman (*zdobený husarský n. šlechtický kabát*)

dolmen/o *hist.* dolmen (*megalitická hrobni stavba*)

dolomit/o *geol.* dolomit (*nerost*) ~petro *geol.* dolomit (*sedimentární hornina*)

D~oj *zemĉp.* Dolomity (*část Alp*)

dolor/i *t* bolet **la kapo min** ~as bolí mě hlava **forte min** ~as **la nepovado helpi vin** velmi mě bolí, že vám nemohu pomoci ~a bolestný, bolestivý ~o bolest ~eto bolístka, pobolívání ~igi způsobit bolest ~iga bolestivý ~ĝemi *n* sténat bolestí ~plena bolestný, plný bolesti,

strastiplný ~punkto *lék.* sídlo bolesti **sen~a** bezbolestný **sen~iga** utišující bolest **kol~o** bolest krku **pik~o** píchání v bocích po běhu **ŝir~o** trhavá bolest

dom/o dům **surfosta** ~o dům na kůlech (pilotách) ~a domovní, domácí ~e v domě ~en domů ~aĉo barabizna, chatrč ~ano obyvatel domu ~anaro obyvatelstvo domu ~eto domek, chalupa ~**havanto** domácí, majitel domu ~**hirundo** vlaštovka (*obecná*) ~**mastrino** hospodyně, žena v domácnosti ~**moteo** mol šatní ~**veturilo** obytný přívěs/vůz, maringotka **ekster~a** (= **subĉiela**) venkovní, pod širým nebem **el~igi** vykázat *n.* vyhodit z domu **krom~o** přístavek u venkovského domu **sam~ano** obyvatel stejného domu **angul~o** nárožní dům **farmo~o** farmářův dům **flor~o** květinový skleník **ĝarden~eto** zahradní domek, altán **karto~o** dům z karet *přen.* nejistý projekt **lu~o** nájemný dům, činžovní dům *hovor.* činžák **pun~o** káznice, trestnice **ripoz~o** zotavovna **rul~o** obytný přívěs, maringotka **sinjor~o** panský dům **somer~o** letní sídlo, chalupa **staci~o** staniční dům, nádražní budova **ter~eto** dům z nepálených cihel (vepřovic) **urbo~o** radnice

domaĝ/o škoda ~a politováníhodný ~e! škoda! ~i *t* litovat, bát se (**ion** o něco)

domani/o *biol.* doména, nadříše (*taxonomická kategorie*)

domen/o domino (*hra i šat*)

domicil/o práv. (trvalé) bydliště

domin/i *n* dominovat, převládat, vládnout, vynikat ~**anto** *hud. biol.* dominanta ~**eco** *biol.* dominance, nadřazenost **apeksa** ~**eco** bot. apikální dominance **sub~o** *hud.* subdominant **super~o** *hud.* superdominant

domini/o *hist.* dominium

Dominik/o Dominik ~a **Respubliko**
 Dominikánská republika **d~ano** *náb.*
 dominikán

don/i *t* dát ~i **al iu manĝi** dát někomu jíst
 ~i **al iu teni ion** dát někomu něco
 podržet ~i **al si sian celon** vytyčit/
 vytknout si cíl ~i **al iu sur la nazon** dát
 někomu do nosu ~i **balojn** pořádat
 plesy ~o, ~ado dar, dávání **pordo** ~anta
aliron al la strato dveře vedoucí na uli-
 ci ~aĵo, ~itaĵo *mat.* data, zadání úlohy
al~i dodat, přidat **al~o** přídavek, doda-
 tek **al~iĝi** připojit se **dis~i** rozdat **el~i**
 vydat (*knihu*) **el~o** vydání **el~ejo**
 vydavatelství, nakladatelství **el~isto**
 vydavatel **for~i** obětovat, zbavit se
interal~i vložit **re~i** vrátit (*věc*), oplatit
 (*zlo*) **reel~o** nové vydání (publikace),
 reedice **sin~a**, **sin~ema** obětavý **trans~i**
 předat **almoz~i** dát almužnu **am~antino**
 milenka, konkubína **frajto~anto** prona-
 jímátel dopravního prostředku **la-**
bor~anto zaměstnavatel **leĝo~anto** zá-
 konodárce **lu~i** pronajmout **natur~o**
 talent, nadání **ofer~i** obětovat **prunte~i**
 propůjčit **voĉ~i** dát hlas, hlasovat
voĉ~ado hlasování

donac/i *t* darovat ~o dar ~ema štědrý
fianĉ~o zasnubní dar

donaci/o *práv.* donace, veřejný dar

donak/o *bot.* trstř rákosovitá

Donjuan/o, Donĵuan/o *lit.* Don Juan

Donkiĥot/o *lit.* Don Quijote

dop/i *t* *sport.* dopovat ~ado dopování,
 doping ~anto, ~aĵo, ~ilo dopovací látka
n. prostředek

Dopler/o Doppler **efiko de ~o** *fyz.*
 Dopplerův jev, Dopplerův princip

Dor/o *mytol.* Dóros **d~a** *hud.* dórský ~io
hist. Doris (*kraj v Řecku*) ~iano *hist.*
 Dór

dorid/o *zool.* hvězdnatka

dorik/a *arch.* dórský, dórický

dorlot/i *t* hýčkat, rozmazlovat ~i **la ma-**
nojn lenošit ~i **serpenton sur sia brus-**
to hrát si hada na prsou ~o, ~ado hýč-
 kání ~iĝi hýčkat se, projevovat změk-
 čilost **el~i** rozmazlit, hýčkat

dorm/i *n* spát **iri ~i** jít spát **tio ne lasas**
lin ~i nedopřává mu to klidu, nedá mu
 to spát ~i **per la fera dormo** snít věčný
 sen ~i **ŝtonan ~on** spát jako zabitý ~o
 spánek **paroli el la ~o** mluvit ze spaní
 ~anto spáček ~egi *n* spát hlubokým spán-
 kem ~ema ospalý ~ejo noclehárna, lož-
 nice (*např. v kasárnách*) ~eti *n* dřímát,
 podřimovat ~iga uspávací ~igi uspat
 ~igaĵo uspávací, prášek na spaní
 ~očambro ložnice ~osako spací pytel
duon~i podřimovat, spát na půl oka,
 spát jako na vodě **ek~i**, **en~iĝi** usnout
en~igi uspat **for~i** zaspát **ge~i** spát
 spolu, milovat se **mal~i** bdít **mal~ado**
 bdění **mal~ema** bdělý, ostrážitý **pre-**
ter~i zaspát **sen~a** bezesný, bez spánku
tra~i prospát **vintro~ado** *zool.* zimní
 spánek

dorn/o *anat. bot. tech.* trn ~aĵo trní, trnité
 křoví ~ejo trní (*místo s trnitým poros-*
tem) ~eto drobný trn ~a, ~oplena trnitý
 ~umita *heraldika* opatřený trny, ozu-
 bený **D~ulino** Šípková Růženka

dors/o záda, hřbet, zadní strana, rub **turni**
la ~on al iu obrátit se k někomu zády
mortigi iun de post la ~o zabít někoho
 zezadu ~a zádový, hřbetní ~a **muskolo**
anat. zádový sval ~a **naĝilo** hřbetní
 ploutev ~aĵo *kuch.* hřbet ~antaŭe po-
 zpátku ~apogilo opěradlo zad **klinebla**
 ~apogilo sklápěcí opěrka zad ~direkte
 pozpátku ~flanko rub ~okorbo nůše
 ~osako batoh **sur~igi** dát na záda, na
 hřbet **azen~o** zalomený oblouk (*mostu*)
man~o hřbet ruky **ŝu~o** nárt polobotky,
 svršek obuvi

dosier/o akta, spisy, složka (dokumentů)
~**ujo** desky na spisy, pořadač **koman-**
do~o příkazový soubor
dot/i t dát věno, vybavit věnem *přen.*
obdarit (*vlastností, povahou*) ~**ažo** vý-
bava (*nevěsty*) ~**o** věno **natur~o** přiro-
zená vloha, schopnost **natur~ita** talen-
tovaná
Dover/o Dover (*přístav*) ~**a Markolo** =
Kaleza Markolo Doverská úžina (= *Calaiská úžina*)
doz/o dávka (*zvl. léku*) **sufiča ~o da**
prudento dost rozumu ~**i t** odměřit
(dávku), dávkovat ~**ado** dávkování **su-**
per~o předávkování
drab/o bot. chudina
dracen/o bot. dračinec **drak~o** dračinec
dračí
drag/i t bagrovat, rýpat ~**ilo** bagr, koreč-
kové rýpadlo ~**mašino** bagr, korečkové
rýpadlo ~**šipo** (plovoucí) bagr
dragoman/o jaz. dragoman, orientální
tlumočník, průvodce cizinců
dragon/o voj. dragoun, příslušník lehké
jízdy
draže/o dražě (*cukrovinka, lék*)
drahm/o, drakm/o ekon. drachma
drajv/i t sport. drajvovat (*prudce odpálit*
míč) ~**o sport.** drajv
draj/o zahr. odkopek, odnož ~**i t** množit
odnoží
drak/o mytol. drak, saň *zool.* dráček ~**ar-**
bo, ~draceno bot. dračinec dračí
drakocefal/o bot. včelník
Drakon/o hist. Drakón **d~a** drakonický,
drakónský, velmi přísný, neúprosný
d~a ležo drakonický zákon
drakunkol/o bot. drakovec **ordinara ~o**
drakovec obecný
dram/o div. drama, *přen.* tragédie, napí-
navá situace ~**a** napínavý, dramatický
~**igi** zdramatizovat ~**isto, ~verkisto**

dramatik **psiko~o** psychodrama (*meto-*
da psychoterapie)
dramaturg/o div. dramaturg ~**io** drama-
turgie
drap/o text. sukno
drapir/i t potáhnout zřasenou látkou ~**i**
jupon zřasit sukni ~**ažo** drapérie
drast/a drastický, otrěsný, *lék.* silně půso-
bící ~**ažo lék.** silně projímadlo
draš/i t mlátit obilí *přen.* zbit (**iun** něko-
ho) ~**i fojnon** mlátit prázdnou slámu ~**i**
al iu la dorson zmalovat někomu záda
~**i pianon** břinkat do piana ~**ado**
mlácení (*obilí*) *přen.* bití, výprask ~**ažo**
vymlácené obilí ~**ejo** mlat ~**ilo** cep
~**mašino** mlátička
drat/o drát ~**i t** (za)drátovat, vybavit dráty
~**ego** drátěný kabel ~**igi** táhnout (vyrá-
bět) drát ~**igilo** stroj na tažení (výrobu)
drátu ~**broso** drátěný kartáč ~**reto**
drátěná síť ~**otolo** drátěná síťovina
akso~o drát na výrobu os **du~a** dvoj-
linkový **sen~a** bezdrátový **tri~a** troj-
linkový **fando~o** pojistkový **tavný** drát
or~o zlatý drát na šperky **pik~o** ostnatý
drát **tir~o** drát nesoucí vysokonapěťové
n. trolejové vedení **veldo~o** svařovací
drát
Drav/o Dráva (*přítok Dunaje*)
dravid/o Drávid
drelik/o text. pytlovina, hrubá látka
dren/i t tech. lék. drénovat, odvodnit, od-
vést kapalinu (*ze zařízení, z rány*) ~**ilo**
drenážní trubka, drén, trativod ~**iloro**
tech. drenáž, drenážní síť ~**sistemo**
drenážní síť ~**tubo** drenážní trubka
dres/i t cvičit (*zviřata*), drezírovat ~**ado**
drezúra ~**isto** krotitel, drezér
Dresden/o, Drezden/o Drážďany
drezin/o dopr. žel. drezína
driad/o mytol. dryáda, lesní víla *bot.*
dryádka **okpetala ~o** dryádka osmi-
plátečná

dribl/i *n sport.* driblovat
dril/o svídkík, (jednoduchá) ruční vrtačka
 ~ego vrtací stroj, vrtná souprava
dril/o *zool.* dril černolící (*druh paviána*)
drimi/o *bot.* drimie, *urgingea mara* ~o *ur-*
gingea přímořská
drimis/o *bot.* rozpylec
drink/i *t* nemírně pít (*alkohol*) ~i **kiel**
funelo pít jako duha ~afo alkoholický
 nápoj ~ejo nálevna, bar, krčma ~igi
 přimět/nutit k nemírnému pití ~ulo pi-
 ják, pijan **for~i** propít **post~a kap-**
doloro kocovina **star~ejo** nálevna na
 stojáka
driopterid/o *bot.* kaprad
driv/i *n* být nesen proudem *n.* větrem,
 plynout (*o plavidle*) ~o, ~ado odklon od
 dráhy způsobený větrem **kontinenta** ~o
 posun světadílů
drog/o *chem. lék.* droga (*léčivá látka n.*
omamný prostředek) **laksiga** ~o projí-
 madlo **narkota** ~o narkotikum ~ejo
 drogerie ~i *t* léčit drogami ~isto drogis-
 ta, prodavač v drogerii ~herboj léčivé
 byliny
drol/a zertovný, směšný, rozmaryný
drom/o závodiště, (závodní *n.* zkušební)
 dráha **aũto~o** autodrom, autodráha
dromedar/o *zool.* dromedár, velbloud
 jednohrbý
dromi/o *zool.* krab (*maskující se houbou*)
dromice/o (= **emu**) *zool.* emu
dron/i *n* utopit se, utonout, potopit se
přen. utápět se **homo** ~is člověk se uto-
 pil **šipo** ~is loď se potopila ~i **ĝis ĝe-**
nuoj en verdaĵo topit se po kolenou
 v zeleni ~i **en krepusko/nebulo/bruo**
 zanikat v šeru/mlze/hluku ~i **en medito/**
revoj ponořit se do úvah, pohroužit se
 do snů ~igi utopit ~igi **sin** skočit do
 vody (*sebevražedně*)
drops/o drops, (neplněný) tvrdý bonbón
dros/o kormidelní lano

drošk/o drožka
drozer/o, drosero *bot.* rosnatka
drozofil/o *zool.* octomilka **nigraventra**
 ~o octomilka obecná ~edoĵ octomilko-
 vití
druid/o *hist.* druid, keltský kněz
drum/o *hud.* drums, bicí nástroje
drup/o *bot.* peckovice (*např. meruňka,*
třešně, švestka) **pseũdo~o, ŝajn~o**
 zdánlivá peckovice (*např. vlašský*
ořech) **plur~o** souplodí peckoviček,
 složená peckovice (*např. malina, ostru-*
žina)
druz/o *bot. min.* drůza (*skupina krystalů*
narostlých na společném podkladu)
náb. drúz (*příslušník nábožensko-etnic-*
ké skupiny)
du dva, dvě ~a druhý ~o dvojka, dvojice
 ~cent dvě stě ~dek dvacet ~e za druhé
 ~eco dvojakost ~foja ~foje dvakrát ~fo-
 ja **manĝado en ĉiu tago** jídlo dvakrát
 denně ~igi zdvojit, rozpůlit ~iĝi roz-
 dvojit se ~ilo *mat.* medián ~obla dvojná-
 sobný, dvojitý ~oblo, ~oblaĵo dvojná-
 sobný ~oble dvojnásobně ~obligi
 zdvojnásobit ~ona půlový, poloviční
 ~onigi (roz)půlit ~ono polovina ~ope
 ve dvojici ~opo dvojice, pár **laũ** ~opoj
 po dvojicích ~uma *mat.* dvojkový ~afo-
 je podruhé ~agrada druhého stupně,
mat. kvadratický ~aksa dvouosý ~ciklo
 jízdní kolo ~cilindra dvouválcový ~ĉe-
 vala v jedné zápřeži (*s párem koní*)
 ~etaĝa dvoupodlažní, jednoposchoďo-
 vý ~flanka dvojstranný ~ĝiba dvou-
 hrbý ~klapa *tech.* dvoukřídlý ~kotile-
dona *bot.* dvouděložný ~kubuta ŝafto
 dvakrát zalomený hřídel ~mezurila
agado *přen.* měření dvojím metrem
 ~naskitoj dvojčata ~onbakita nedope-
 čený, *přen.* nevypělý, nezralý, nehoto-
 vý ~oncirklo půlkruh ~ondiametro po-
 loměr ~ondormi *n* dřímat, podrímovat

~**onfermita** pootvěřený, přivřený
 ~**onfilino** nevlastní dcera ~**onfinalo** semifinále ~**onfratoj** nevlastní bratři
 ~**onglobo** *zeměp.* polokoule ~**onhisi** *t* vztyčit na půl žerdi ~**onhoro** půlho-
 din(k)a ~**oninsulo** poloostrov ~**onkon-**
duktanto *fyz.* polovodič ~**onlumo** pří-
 tmí ~**onnoto** *hud.* půlová nota ~**onom-**
bro polostín ~**onpatro** otčím ~**onpatri-**
no macecha ~**onrondo** půlkruh ~**onsi-**
lento *hud.* půltónová pauza ~**onklavo**
 nevolník ~**ontempo** *zvl. sport.* poločas
 ~**onvoče** polohlasně ~**onvoje** v půli
 cesty ~**onvokalo** polohláska ~**onvorte**
 náznakem ~**poluso** *fyz. chem. sděl.* di-
 pól ~**punkto** dvojtečka ~**ringo** *sport.*
 kruhy ~**senca** dvojsmyslný, nepřesný
 ~**sida** dvousedadlový ~**signifa** dvoj-
 značný ~**specca** dvojího druhu ~**traka**
 dvoukolejný ~**valenta** *chem.* dvojvazný
 ~**vizaĝa** dvojitvárný, neupřímý ~**volu-**
ma dvousvazkový
dual/a dvojný ~**ismo** *fil. polit.* dualismus
 ~**o jaz.** dvojně číslo, duál
duar/i (dočasný) kočovný tábor
dub/i *t* pochybovat ~**a** pochybný ~**o** po-
 chybnost **esti en** ~**o pri io** být na pochy-
 bách o něčem **eksenti** ~**on antaŭ io** po-
 cítit pochybnost o něčem **tio forigas**
ĉiujn ~**ojn** to vylučuje jakékoliv po-
 chybnosti ~**o rongas** pochybnost hlodá
 ~**ema** pochybovačný, nevěřící, skeptic-
 ký ~**igi** zpochybňovat ~**inda** pochybný
 ~**asenca** pochybný, nejistý, pochybného
 významu **ekster**~**a, ne**~**ebla, sen**~**a** ne-
 pochybný **pri**~**i (ion)** zpochybnit (něco)
sen~**e** bezpochyby, nepochybně **kon-**
scienco~**o** vnitřní pochybnosti, rozpaky
dubel/o hmoždinka ~**i** *t* použít/vložit
 hmoždinku
dubl/i *t* dublovat (*zastupovat herce*), da-
 bovát (*přetlumočit film do jiného jazy-*

ka) ~**ado** dabování, dábíng ~**aĝo** dabo-
 vaný film ~**anto** dublující herec, dublér
duble/o dublé (*ušlechtilým kovem*
potažený obecný kov)
Dublin/o Dublin
duel/o souboj ~**i n** bít se v souboji
duenjo/o dueňa, matróna, průvodkyně
 mladé ženy
duet/o *hud.* duet ~**isto** duetista
dufl/o *text.* dufflecoat, vlněný kabát s
 olivkami místo knoflíků
dugong/o *zool.* dugong, moroň indický
duk/o vévoda **arki**~**o, ĉef**~**o, granda** ~**o**
 velkovévoda, arcivévoda
dukat/o dukát, zlaťák
dukdalb/o přistavní pilota (*k uvazování*
lodí)
dukt/o *lék.* vývod, kanálek *tech.* trubice,
 vedení (*linka*) **enerĝi-transsenda** ~**o el.**
 přenosové vedení **akvo**~**o** vodovod
gaso~**o** plynovod **lakto**~**o** *anat.* mlé-
 kovod **nafto**~**o** ropovod **spermo**~**o**
anat. chámovod
duktil/a *o kovu* tažný
Dulcine/o Dulcinea **d**~**o** idealizovaná
 milénka
dum *za, během, zatímco, kdežto, zatím co*
 ~ **pluvo** *za deště* ~ **pluvis** *zatím co*
 přišlo **li estas heroo**, ~ **vi fripono** *on je*
 hrdina, kdežto ty darebák ~**a** současný,
 provizorní ~**e** mezitím, prozatím, napro-
 ti tomu **ni** ~**e** **babilis** *my jsme se mezi-*
tím bavili **li sidis**, ~**e mi laboris** *on se-*
děl, kdežto já jsem pracoval ~**tempa**
 dočasný, přechodný ~**viva** doživotní,
 trvající během života ~**viva membro**
 doživotní člen ~**voje** *cestou, během ces-*
ty, po cestě
Duma/o *duma (ruský parlament)*
dumdum/a *střela* tříštivý ~**a kuglo** *voj.*
 tříštivá střela, střela dumdum
dump/i *t* sklápět, vyklápět, vysypat ~**ka-**
miono sklápěč

dumping/o ekon. dumping (prodej za nižší ceny v zahraničí než doma)

dun/o (písečná) duna ~aro duny neĝ~o sněhová duna

dung/i t najmout (do práce) ~o, ~ado najímání ~anto zaměstnavatel ~igi sin, ~igi vstoupit do pracovního poměru ~ato, ~ito zaměstnanec ~itaro zaměstnanci ~officejo zprostředkovatelna práce ~soldato žoldněř mal~i propustit/vyhodit z práce mal~a mono odstupné sen~ado nezaměstnanost sub~iteco částečná zaměstnanost

Dunkirk/o Dunkerk, Dunkerque

duoden/o anat. dvanáct(er)ník ~ito lék. duodenitida, zánět (sliznice) dvanáct(er)níku

dup/o jelimánek, hlupáček

dupleks/a el. duplexní, obousměrný

duplikat/o duplikát, druhé vyhotovení (se stejnou platností jako originál), druhý originál

dur/a tvrdý, neoblomný ~o fyz. tvrdost (odolnost proti vrypu) ~eco tvrdost (vlastnost)

duralumin/o dural, duraluminium

duramatr/o anat. tvrdá plena mozková **durativ/o** jaz. sloveso trvací (příponou -adi)

duri/o bot. durian

Duseldorf/o Düsseldorf

duš/o sprcha, polití, proplach **preni** ~on dát si sprchu **intesta** ~o lék. výplach střev, hydrocolon ~i t sprchovat ~i sin (o)sprchovat se ~ejo sprcha (místo) ~ilo sprcha (zařízení)

Dušanb/o, Dušanbe/o Dušanbe (hl. město Tádžikistánu)

dut/o hud. sekunda (interval mezi prvním a druhým tónem diatonické stupnice)

plen~o = **granda** ~o velká sekunda

duon~o = **eta** ~o malá sekunda

duumvir/oj hist. členové diumvirátu

duz/o tech. dýza, tryska (zařízení ke zvyšování výtokové rychlosti kapalin, par a plynů), výfučna, dyšna (horkého vzduchu do vysoké pece)

Dvin/o řeky: **Norda** ~o Severní Dvina **Ocidenta** ~o Západní Dvina, Daugava

dzeta = **zeta** jméno řeckého písmene (d)zéta

E

-e *koncovka odvozených příslovčí*: **bone** dobře **labore** pracovně **laborante** pracuje, pracujíc, pracujice (přechodník přítomný mužský, ženský a střední, množ. čís.) **telefone** telefonicky **triole** trojnásobně

Eak/o mytol. Aiakos (soudce v podsvětí)

easto/o = **oriento**

eben/a rovný, rovinný ~o rovina, plošina mat. fyz. rovina **tanĝ(ant)a** ~o mat. tečná rovina ~aĵo rovina, planina ~ejo rovin(k)a ~igi urovnat, vyrovnat ~igi la vojon uvolnit cestu ~igi kun la tero

srovnat se zemí ~igi **malfacilaĵojn** odstraňovat obtíže ~igi stát se rovinatým, urovnat se ~bati t vyrovnat, vyklepat na plocho, udusat do roviny **mal~a** nerovný, hrbolatý **hiper~o** mat. nadrovina **apoga**, **subtena hiper~o** mat. opěrná nadrovina **akvo~o** vodní hladina **alt~aĵo** náhorní rovina **bat~igi** udusat (do roviny) **klin~o** nakloněná rovina **ebl/a** možný ~e možná, snad **kiel ~e plej rapide** co nejrychleji **ĉu ~e?** vážně? ~i n být možný **tio ne ~as** to nejde, to není možné ~o možnost (okolnost,

podmínka, prostředek) ~**eco** možnost (*vlastnost*) ~**igi** umožnit, umožňovat (**al iu ion** někomu něco) ~**iĝi** stát se možným **mia studado** ~**iĝis** díky **al stipendio** mé studium bylo umožněno (zdařilo se) díky stipendiu **laŭ~e** podle možností **mal~a**, **ne~a** nemožný **mal~igi** znemožnit, překazit **ne~e** není možno **ne~aĵo** nemožná, nereálná věc **plej~o** nejvyšší možné **mi faris mian plej~on** udělal jsem, co bylo v mých silách

ebol/o *lék.* ebola

ebono/o *bot.* eben ~**acoj** ebenovité ~**arbo**, ~**arbusto** ebenovník

ebonit/o *chem.* ebonit, tvrdá pryž

ebri/a opilý ~**a de ĝojo**, **feliĉo** opilý/opojený radostí, štěstím ~**a de kolero** unášený hněvem **morte** ~**a** opilý namol ~**o**, ~**eco** opilost, opojení (**de amo/entuziasmo** láskou/nadšením) ~**eta** podroušený ~**iga** opojný ~**igaĵo** opojný, omamný prostředek ~**igi** opít, opojit ~**igita de sukceso** opojený úspěchem ~**ulo** opilec **mal~iĝi** vystřízlivět **post~o** kocovina

ebul/o (= **herba sambuko**) *bot.* chebďí, bez chebďí

ebulioskop/o *chem.* ebulioskop, ebulio-
metr ~**io** ebulioskopie, ebulimetrie

ebur/o slonovina **vegetaĵa** ~**o** (= **korozo**) rostlinná slonovina ~**a** slonovinový (vyrobený *n. zdobený slonovinou*), slonovinově bílý ~**aj dentoj/ŝultroj** bělostné zuby, bělostná ramena **E~bordo**, **E~Bordo**, **E~io** Pobřeží slonoviny ~**nigro** slonová čern

ec/o vlastnost ~**a** kvalitativní ~**aro** souhrn vlastností, charakter(istika)

eci/o (= **sporpokalo**) *bot.* aecium, prášilka, pohárkovitá plodnice rží ~**sporo** aeciospora, (dvoujaderný) výtrus rží

ecidi/o *bot.* aecidium, prášilka (*houba*)

eĉ dokonce, ba, i ~ **ne** ani **li scias angle** ~ **ne unu vorton** neumí anglicky ani slovo ~ **muso ne preterkursus** ani myš by neproklouzla **oni povas** ~ **haki lignon sur lia kapo** nechá na sobě dříví štípat ~**ed/** *přípona živočišných čeledí: cerv~oj* jelenoviti

Eda/o, **Edd/o** *lit.* Edda (*staroislandský epos*)

Edam/o Edam (*nizozemské město*) ~**a fromaĝo** eidam, eidamský sýr

edelvejs/o (= **neĝfloro**) *bot.* protěž alpská, plesnivec alpský

edem/o *lék.* edém, otok

eden/o eden, ráj

edentat/oj (= **kseantroj**, **sendentuloj**) *zool.* chudozubí

edif/i *t* povznášet, ušlechtilé (za)působit, dávat příklad ~**a** povznášející, úchvatný, podmanivý ~**o**, ~**ado** mocné působení, povznešenost

edific/o významná budova

edikt/o *hist.* edikt, nařízení, výnos

edil/o *hist.* edil, římský (vyšší) úředník

Edinburg/o Edinburg

Edip/o *mytol.* Oidipus ~**a** **komplekso** *lék.* Oidipův komplex

editor/o editor, vydavatel ~*i t* editovat, připravit k vydání

Edom/o *náb.* Edóm **Esavo** ~**o** *náb.* Ezau Edóm ~**o** = **Idumeo** *zeměp. hist.* Edóm, Idumea (*země jižně od Judska*) ~**idoj** Edomité, Idumejci

edr/o *mat.* stěna **plur~o** mnohostěn **regula plur~o** pravidelný mnohostěn

eduk/i *t* vychovávat, vzdělávat *zool.* ochočovat, ochočit, (z)krotit ~**i iun** **idealisto** vychovat z někoho idealistu ~**i sian talenton** rozvíjet svůj talent ~**i hundon** (vy)cvičit psa ~**i tigron** (z)krotit tygra ~**i hederon** *zast.* pěstovat/šlechtit břechťan ~**i novan varion** *zast.* vyšlechtit novou odrůdu ~**a** výchovný

~o, ~ado výchova **sekulara** ~o laická (necírkevní) výchova **doni bonan** ~on dát dobré vychování **ricevi sian** ~on získávat vzdělání ~o **de abeloj** včelaření ~e**jo** výchovný ústav ~i**ĝi** vzdělávat se ~i**sto** vychovatel ~i**teco** vzdělání, vychovanost ~a**rto** vychovatelství **ge~ado** koedukace, společná výchova chlapců a děvčat **ne~ebla** nevychovatelný, nezvladatelný **ne~ita** nevychovaný **re~ado** převýchova (*např. mladých delikventů*) **lék. rehabilitace**

edz/o manžel **perfidita** ~o podvedený manžel ~a manželský, manželův (*např. podpis*) ~e**ca** manželský (*dítě*) ~e**co** zast. manželství ~i**ĝi** oženit (**al iu** s někým) ~i**ĝi** (o)ženit se ~i**ĝinta** ženatý ~i**ĝo** sňatek, ženitba ~i**ĝo pro amo** sňatek z lásky ~i**no** manželka ~i**niĝi** provdat ~i**niĝi** vdát se, provdat se ~i**niĝo** sňatek, vdavky ~i**niĝinta** vdaná ~i**ĝanonco** svatební oznámení, ohlášky ~i**ĝefesto** svatba, svatební veselí ~i**ĝfesteno** svatební hostina ~i**ĝpeto** žádost o ruku ~i**ĝsoleno** svatba (*slavnost*) ~i**ĝvojaĝo** svatební cesta ~o**ligiĝi** přiznít se ~o**ligiĝi al ilia domo** přiznít se do jejich domu **bo~iĝi** *náb.* vzít si ženu zemřelého bratra **eks~iĝi** rozvést se **eks~iĝo** rozvod **ekster~eca** mimomanželský **ge~oj** manželé, manželský pár **ge~iĝi** vzít se **ge~iĝo** sňatek, svatba **inter~iĝi** oddat **krom~ino** vedlejší manželka (*v případě mnohoženství*) **mis~iĝo** mezaliance, společensky nerovný sňatek **miks~iĝo** smíšený sňatek (*různé národnosti, rasy, náboženství*) **nov~o**, **nov~ino** novomanžel, novomanželka **plur~(in)eco** (= **poligamio**) mnoho-manželsství, polygamie **princo~o**, **reĝin~o** princ, manžel královny **prov~iĝo** soužití před sňatkem, manželství na

zkoušku **sen~(in)eco** stav svobodný (*neženatý n. nevdaný*)

efedr/o *bot.* chvojník **ĉinia** ~o chvojník čínský ~i**no** *chem.* efedrin **pseŭdo~ino** pseudoefedrin

efekt/o efekt, účinek, silný dojem **fari** ~on zapůsobit ~a efektní, působivý ~i *n* udělat dojem, být účinný **kolor~oj** barevné efekty **lud~oj** *div.* herecké efekty (*mimika, gesta*) **lum~oj** světelné efekty, světelná show **son~oj** zvukové efekty

efektiv/a efektivní, skutečný ~e skutečně ~o skutečnost ~a**ĝo** skutečnost ~e**co** skutečnost, účinnost ~i**ĝado** uskutečňování ~i**ĝi** uskutečnit ~i**ĝebla** uskutečnitelný ~i**ĝo** uskutečnění ~i**ĝi** uskutečnit se

efelid/o *lék.* efelida, piha (*od slunka*)

efemer/o *zool.* jepice ~a jepiči *přen.* pomíjivý, prchavý ~a**ĝo** pomíjivá věc ~o**pteroj** řád jepice

efemerid/oj *hvězd.* efemeridy, astronomické tabulky (*ročenka poloh planet během roku*)

efervesk/i *n chem.* šumět ~a šumivý *přen.* prchlivý ~o *chem.* šumění (*plynu při opouštění kapaliny*), efervescence *expr.* rozčilení

Efes/o, **Efez/o** *hist.* město Efez (*dnes turecká vesnice Ayasuluk*)

efik/i *t* působit, mít účinek ~a účinný ~e účinně ~o účinek **fari bonan** ~on dobře působit (**sur iun/ion** na někoho/něco) ~o **de Doplero** Dopplerův jev, Dopplerův princip ~o **de Hall** Hallův jev ~o **de Ĵulo** Jouleův-Thomsonův jev **fajrera/sparka** ~o zkrat ~ado působení ~a**nto** *chem.* činitel, činidlo ~e**co** účinnost **ek~i** začít účinkovat **flank~o**, **krom~o** vedlejší účinek **kun~i** spolupůsobit **re~o** opětovný účinek, reakce **retro~i** účinkovat zpětně **mem~o** *el.* samoúčinek (*proudem z dynamy*) **sen~a**

neúčinný **bon~o** příznivý účinek
forceja ~o skleníkový efekt **tunel~o** *el.*
 tunelový jev
efloresk/i *n. geol. min.* zvětrávat (*o hornině n. nerostu*) **~a** zvětralý **~o** zvětrá(vá)ní **~ažo** zvětralá látka *n. hornina*
eflug/o *fyz.* doutnavý výboj **elektra ~o**
 elektrický výboj
efod/o *náb.* efod (*roucho židovského velekněze*)
Efrat/o *náb.* Efrata (*starý název Betléma*)
-eg/ *přípona s významem zesílení, zvětšení:* **grand/a** velký **grand/ega** obrovský
pet/i prosit **pet/egi** žadonit, naléhavě prosit
eg/a ohromný, náramný, nesmírný **~e**
 velice, nesmírně
egal/a stejný, rovnocenný, shodný **~a**
pulso pravidelný tep **~a vočo** vyrovaný hlas **~e** stejně **~e!** to je jedno! **~i tn**
 rovnat se **tri okonoj ~as ses dekse-sonojn** tři osminy se rovnají šesti šestnáctinám **suspekto pruvon ne ~as**
 podezření ještě neznamená důkaz **~ažo**
 rovnocenná věc *mat.* rovnost **~eco**
 rovnost **~igi** vyrovnat **~ižo** *mat.* shoda
~ulo rovnocenný člověk **~anima** vyrovaný, klidný **~latera** *mat.* rovnostranný
~pezo rovnováha **~rajta** rovnoprávný
~rajteco rovnoprávnost **~valora** rovnocenný **mal~a** různý **ne~a** nestejný, nerovný **ne~ažo** *mat.* nerovnost **sen~a**
 nesrovnatelný, jedinečný **rand~i** vyrovnat / oříznout okraje **valor~i** vyrovnat se hodnotou
Ege/a **Maro** Egejské moře
Egeri/o *mytol.* Egeria (*nympfa*) *přen.* **e~o**
 poradkyně politika, umělece apod.
egid/o *mytol.* štít (*řecké bohyně Athény*)
přen. ochrana, zástita
egilop/o *bot.* mnohoštět
Egipt/o *zeměp.* Egypt **e~ano** Egyptan
 (*současný obyvatel Egypta*)

egipt/o *hist.* Egyptan **~a** egyptský **E~io**,
E~ujo *hist.* Egypt **~ologo** egyptolog
~ologio egyptologie
eglanteri/o *bot.* růže vinná
eglefin/o *zool.* treska skvrnitá, treska
 jednoskvrnná
ego/o *psych.* ego, subjektivní já **~ismo**
 egoismus, sobectví **~isto** egoista, sobec
~isma, **~ista**, **~centra** egoistický, ego-
 centrický, sobecký, sebestředný
egopodi/o *bot.* bršlice
egret/o chochol (*ptačí, na klobouku*)
 chmýří (*u některých semen n. plodů*) *el.*
 jiskření (*u vysokého napětí*)
egô/o *tech. mat.* hrana, ostří *zeměp.* hřbet,
 hřeben **la trančilo ne plu havas ~on**
 nůž se otupil **~rubando** lemovka
grop~o římsa **kusp~o** *mat.* hrana vratu
tegment~o hřeben střechy **tranč~o** ostří
ehe! aha! chápu!
ehô/o ozvěna, ohlas, odezva **E~o** *mytol.*
 Echó (*řecká bohyně ozvěny*) **~e** ozvěnou
~i t být/vysílat ozvěnou **~igi** ozývat se
 (ozvěnou) **~ilo** *hud.* echo (*přístroj*)
sen~e bez ohlasu
ehin/o *zool.* ježovka **~oidoj** *třída* ježovky
ehinoderm/oj *zool.* ostnokožci
ehinokok/o *zool.* měchožil
eholali/o *lék.* echolalie (*bezduvodné opa-
 kování slov pronesených druhou oso-
 bou*)
ej! hm, hmhm (*pochybnost, zdrženlivý*
(ne)souhlas)
-ej/ *přípona značící působišťe n. místo ně-
 čím charakteristické:* **lern~o** učiliště,
 škola **atend~o** čekárna **dens~o** houština
sun~a, **ombr~a**, **sek~a** **planto** rostlina
 vyžadující slunce, stín, sucho
ej/o místnost, prostor, místo, působišťe
~ačo pelech, brloh (*lidský*) **~ačego**
 haluzna **~ego** sál, velká místnost
ejakul/o *fyziol.* ejakulace **~i n** ejakulovat

Ejfel/o *pohoří* Eifel *inženýr* Eiffel ~**turo**
Eiffelova věž, Eiffelovka
ejgen/o *mat.* vlastní číslo
Ejnštejn/o Einstein
ejnštejni/o *prvek* einsteinium
Ejr/o *zeměp.* Irsko (*stát*)
ejšhorni/o *bot.* tokozelka *švelpetiola* ~
tokozelka nadmutá
ek/i *n* za(po)čít (se), vzniknout ~ **al** ...!
vzhůru k ...! ~**igi** za(po)čít, způsobit,
vyvolat
ek/ *předpona s významem začátku nebo*
krátkodobého děje: ~**ami** *t* zamilovat se,
začít milovat ~**de** od začátku, počínaje
~**de la komenco de la pasinta jarcento**
od počátku minulého století ~**igi** zahájit,
spustit ~**bati** *t* udeřit, vykřesat ~**bati**
fajron vykřesat oheň ~**brili** *n* zazářit
(*blesk*), vysvitnout (*slunce*) ~**bruli** *n*
vzplanout ~**dormi** *n* usnout ~**esti** *n*
vzniknout, nastat ~**flami** *n* vzplanout
~**flama**, ~**flamiga** zápalný ~**flama**
punkto bod vzplanutí ~**flari** *t* vdech-
nout, vtáhnout dech ~**flugo** vzlet, nabí-
rání výšky ~**foto opt.** momentka, sni-
mek ~**funkcii** *n* začít fungovat, roz-
běhnout se ~**funkciigi** spustit (*např.*
motor), uvést v činnost ~**ĝoji** *n* zara-
dovat se ~**havi** *t* dostat, získat ~**hejti** *t*
zatopit ~**iri** *n* vykročit, vyrazit ~**irigilo**
tech. spouštěč, startér ~**kiko** *sport.*
výkop ~**koni** *t* (roz)poznat **mi** ~**konis**
ĉiun detalon rozeznal jsem každou po-
drobnost **ŝi ne** ~**konis viron** nepoznala
muže (*tělesně*) ~**kuri** *n* rozběhnout se,
dát se do běhu ~**pago** záloha, předběžná
platba ~**paŝi** *n* vykročit ~**plori** *n* roz-
plakat se ~**posedi** *t* obsadit, zaujmout,
přivlastnit ~**posedis lin la ideo** ta
myšlenka jej ovládla ~**puŝi** *t* vrazit,
náhle strčit / zatlačit ~**regi** *tn* začít
(za)vládnout, ovládnout ~**ridi** *n* zasmát
se, rozesmát se ~**rilati** *n* navázat styky

~**scii** *t* dozvědět se ~**senti** *t* pocítit ~**sidi**
n usednout ~**silenti** *n* zmlknout ~**soni** *n*
rozeznít, zaznít ~**sonori** *n* rozezvučet
se, zazvonit ~**spiri** *n* nabrat dech, od-
dechnout si ~**stari** *n* postavit se, vstát
~**timi** *t* (u)leknout se ~**tondri** *n* zahřmět
~**tremi** *n* roztrást se ~**tuŝi** *t* i *přen.*
zavadit o něco, lehce se dotknout něče-
ho ~**vidi** *t* spatřit, uvidět ~**vojaĝi** *n* vy-
dat se na cestu
ekart/o *mat.* (absolutní) chyba (*měření*),
odchyłka
ekbali/o *bot.* tykvice
ekdison/o *biol.* ekdyzon (*svlékáci hormon*
členovců)
eki/o *bot.* hadinec **ordinara** ~**o** hadinec
obecný
ekimoz/o *lék.* ekchymóza (*tečkovité*
krvácení na sliznicích)
ekin/o = **ehino**
ekinoderm/oj = **ehinodermoj**
ekinokok/o = **ehinokoko**
ekinops/o *bot.* bělotrn
ekip/i *t* vybavit, vystrojiti ~**ado** vybavení,
vystrojení ~**aĵo** výbava, výstroj, zaří-
zení **sub~aĵo** *let.* podvozek (*letadla*)
son~aĵo (filmová) zvuková technika,
zvuková aparatura
eklampsio *lék.* eklampsie, božec (*kom-*
plikace v těhotenství)
eklektik/a eklektický, kompilační, vý-
běrový ~**ismo** eklekticismus ~**isto** ek-
lektik (*stoupenec elekticismu*) ~**ulo** ek-
lektik (*kdo jedná eklekticky*)
eklezi/o církev ~**a** církevní ~**ano** člen
církeve ~**ulo** duchovní (*osoba*) **ekster~a**
mimocírkevní **pra~o** první jeruza-
lémská církev **proto~oj** církve prvních
století **sam~ano** příslušník stejné církve
ŝtat~o státní církev
eklips/o *hvězd.* zatmění ~**i** *t* i *přen.*
zatemnit, zatemňovat, zastínit
ekliptik/o *hvězd.* ekliptika

eklog/o *lit.* ekloga (*pastorální báseň*)
ekol/ *předpona s významem* ekologie:
~**kulturo** ekokultura ~**turismo** ekoturistika
ekolog/o ekolog ~**io** ekologie ~**ia** ekologický ~**iismo** ekologismus ~**iisto** ekologický aktivista **pale-**io**** paleoekologie
radio-io**** radioekologie
ekonom/o ekonom, hospodář
ekonometrik/o ekonometrie, ekonometrika (*ověřování ekonomických teorií metodami matematické statistiky*)
ekonomi/o ekonomie, hospodářství, hospodárnost ~**a** ekonomický, úsporný ~**eco** úspornost, šetrnost ~**ema** šetrný, úsporný ~**isto** ekonom, hospodářský pracovník **plan-**o**** plánované hospodářství, plánovaná ekonomika
ekonomik/o ekonomika, věda o (národním) hospodářství ~**isto** odborník v ekonomice
ekran/o zástěna, promítací plocha, obrazovka ~**ego** posuvná (dělicí) zástěna, paraván ~**umi** opatřit zástěnou **ekster-**a**** *div.* zákulisní (*zvuk*) **sur-**igi**** nafilmovat
eks/ *předpona s významem* bývalý, odstřanit: ~**edzo** bývalý manžel ~**edzino** bývalá manželka ~**edzigi**, ~**edziniği** rozvést ~**edziği**, ~**edziniği** rozvést se (**kun, je, disde de** s někým) ~**edziğö**, ~**edziniğö** rozvod ~**ministro** exministr, bývalý ministr ~**moda** vyšlý z módy, staromódní ~**monahiği** opustit řeholi, vystoupit z řádu ~ **pri la reğo!** pryč s králem!
eks/a bývalý ~**a oficisto** bývalý úředník ~**a posedajo** bývalý majetek ~**igi** sesadit, odvolat, zbavit členství ~**iği** vzdát se postavení/funkce, abdikovat **for-**igi**** vyhodit z práce **ne-**igebla**** neodvolatelný, nesesaditelný
Ekscelenc/o excelence **Via ~o** Vaše Excellence

ekscentr/a excentrický, výstředný
ekscentrik/o *tech.* výstředník, excentr
eksepci/o *práv.* excepcce, výjimka zabrahňující nároku
ekscses/ *exces*, výtržnost, výstřelek, nemírnost **fari ~ojn**, ~**i n** provádět výtržnosti, přehánět ~**a** nemírný, výstřední **valor-**o**** přecenění *n.* podcenění, ohodnocení příliš vysoko *n.* nízko
ekscit/atoro *el.* vybíječ
ekscit/i *t biol.* vzrušit, podráždit, excitovat *fyz. chem.* vybudit, excitovat *el.* budit *přen.* rozčilit, rozrušit, podráždit ~**i ies**
koleron vyvolat něčí hněv ~**i la nervojn** vzrušit / podráždit nervy ~**i la apetiton** vzbudit chuť ~**a** rozčilující, vzrušující ~**o** rozčilení, vzrušení *fyz.* vybuzení ~**ajo** dráždidlo ~**ebla** vzrušivý, vzrušitelný ~**iğema** vznětlivý ~**iği** vzrušit se ~**ilo** *lék.* excitans, dráždidlo
eksciton/o *el.* exciton (*systém elektronu a díry v polovodičích*)
eksciz/i *t lék.* provést excizi (*vyjmout tkáň n. chorobné ložisko*) ~**o** excize, (chirurgické) vyřiznutí
ekshibici/o exhibice, předvádění se (*zvl. eroticky*) ~**ulo** exhibicionista
ekskavator/o *tech.* (strojové) rýpadlo, bagr, exkavátor
eksklamaci/o *lit.* exklamace, básnické zvolání (*pohoršení, strach, údiv*)
eksklav/o exkláva (*oddělené území v cizím prostředí*)
eksklud/i *t* vyloučit, nezahrnovat v sobě
ekskluz/i *t sport.* vyloučit ~**iga** *zvl. sport.* vylučovací
ekskluziv/a výlučný, výhradní, exkluzivní ~**e** výlučně ~**i** *t* vyloučit, nezahrnovat v sobě ~**eco** výlučnost, exkluzivita ~**ema** uzavřený (*např. klub, společnost*), se sklonem k výlučnosti ~**iga** vylučující

ekskomunik/i *t* exkomunikovat, vyobcovat, vyloučit (*z církve, ze strany*) ~o vyobcování, exkomunikace, vyloučení

ekskori/i *t lék.* škrábnout, způsobit oděrku ~**ažo** *lék.* exkoriace, oděrka (*na kůži*), škrábanec

ekskreci/o *lék.* exkrece, vyměšování, vylučování ~**i** *t* vyměšovat ~**ažo** výměšek, exkret

ekskrement/o výkal, ekskrement, výmět ~**i** *t* kálet, vyměšovat (výkaly) ~**ado** vyměšování, vylučování, kálení

ekskurs/o exkurze, výlet, výprava *přen.* exkurz (*odbočení od hlavního tématu*) ~**i** *n* jít na výlet ~**anto** výletník, účastník exkurze ~**ema** milující výlety ~**ema fantazio** toulavá fantazie

ekskuzi/i *t* omluvit (se), vysvětlit, ospravedlnit (se) ~**i sian malfruiĝon** omluvit se za zpoždění **ŝi ~is sin** omluvila se ~o omluva

ekslibris/o *um.* exlibris, ex libris

ekspansi/o rozpínavost *ekon.* nárůst, vzestup, přírůstek *fyz.* expanze (*plynů, par*), rozpínání ~**a** rozpínavý ~**i** *n* rozpínat se ~**ismo** expanzionismus, výbojná rozpínavost, rozpínavá politika

ekspedi/i *t* vypravit, odeslat, expedovat ~**i iun en la ĉielon** poslat někoho na onen svět ~**u vin for!** *expr.* vypadni! ~o odeslání, vypravení, expedice (*jednorázový úkon*) ~**ado** odesílání, vypravení, expedice (*činnost*) ~**ejo** expedice (*místnost*), výpravna ~**isto** expedient, výpravce

ekspedici/o (vědecká) výprava *voj.* tažení

ekspekti/i *t odb.* očekávat, předpokládat ~**i bebon** očekávat dítě ~o očekávání *mat.* střední hodnota náhodné proměnné, matematická naděje

ekspektor/i (= **tuskraĉi**) *n* vykašlávat, odkašlat ~**iga** usnadňující vykašlávání

eksperiment/o experiment, pokus ~**a** experimentální, pokusný ~**a kobajo** pokusné morče *přen.* pokusný králík ~**i** *n* dělat pokusy, experimentovat ~**ado** experimentování ~**anto** experimentátor

pens~o myšlenkový experiment

ekspert/o expert, odborník, znalec

ekspertiz/o expertiza, znalecký posudek ~**i** *t* provést expertizu ~**isto** (soudní) znalec

eksplic/i *t* přesně vyjádřit ~**a** explicitní, výslovný ~**e** explicitně, výslovně ~**ita** vyjádřený explicitně, výslovně určený

eksplik/i *t* vysvětlit ~**a** výkladový ~o výklad, vysvětlení ~**ebla** vysvětlitelný

eksplod/i *t* vybuchnout ~**i de furiozo** puknout/vybuchnout vzteky ~**i pro/per rido** propuknout/vybuchnout v smích

ribelo ~is vypukla vzpoura ~**a** výbušný ~o výbuch, exploze ~**ažo** výbuš(n)ina ~**ema** výbušný ~**igi** odpálit ~**igilo** rozbuška ~**ilo** nálož ~**ujo** spalovací prostor motoru ~**brui** *n* bouchnout, dát ránu ~**motoro** zážehový motor (*zast.* výbušný motor) ~**pova** výbušný **pra~o** *hvězd.* velký třesk

eksploat/i *t* *tech.* těžít, využívat, *ekon.* vykořisťovat ~**i ies paciencon** zneužívat něčí trpělivost ~o těžba, vykořisťování ~**ado** *tech.* těžba, využívání *ekon.* vykořisťování ~**anto** (vy)uživatel, podnikatel, výrobce ~**ato** vykořisťovaný ~**ebla** využitelný, vhodný k těžbě ~**isto** vykořisťovatel **konfid~o** *práv.* zneužití důvěry

ekspon/i *t* vystavovat, předvádět, ukazovat *opt.* exponovat, osvětlit ~**i bildojn/pentraĵojn** vystavovat obrazy ~o, ~**ado** vystavování *opt.* osvětlení ~**ažo** exponát ~**anto** vystavovatel ~**ejo** výstaviště ~**isto** předváděč, promotér (*zboží*), prodejce (*na výstavě*) ~**metro** *opt.* expozimetr, osvitoměr **sub~i** *opt.*

podexponovat **super~i** *opt.* přeexponovat

eksponencial/o *mat.* exponenciální funkce

eksponent/o *mat.* exponent, mocnitel

eksport/o export, vývoz ~a exportní, vývozní ~aj **faciligaĵoj** vývozní úlevy ~i *t* exportovat, vyvážet ~aĵo vývozní zboží ~anto vývozce ~isto vývozce, exportér ~importa **entrepreno** podnik zahraničního obchodu

ekspozici/o výstava ~i *t* vystavovat ~aĵo exponát ~anto vystavovatel ~ejo výstaviště

ekspres/a expresní, spěšný ~o expres (*rychlík, posel, zásilka*)

ekspresionism/o *um.* expresionismus ~a expresionistický

ekspresionist/o *um.* expresionista

ekstaz/o extáze, vytržení ~a extatický, jsoucí u vytržení ~i *n* být v extázi, být u vytržení ~iĝi nadchnout se, být u vytržení ~ulo extatik

ekstemporal/o extempore, improvizace

ekstens/i *t* napřímít, natáhnout ~o extenze, natažení ~anto = ~oro *anat.* extenzor, sval natahovač

ekster mimo, vně ~ la **urbon** z města ven ~ ĉia **dubo** mimo jakoukoliv pochybnost **tute** ~ si **de ĝojo** bez sebe radostí ~a vnější, externí ~e venku, vně ~en ven ~o, ~aĵo (ze)vnějšek ~ejo exteriér ~igi vyjít, vystoupit, dostat se ven ~ulo externista ~centra excentrický, mimo střed, výstředný ~dome venku ~duba nepochybný ~edzeca mimomanželský, nemanželský ~edzeca **filo** nemanželský syn ~leĝa ilegální, nezákonný ~leĝulo psanec, člověk mimo zákon ~ordinara neobyčejný, mimořádný ~partia neúčastný, bezpartijní ~teritoria exteriitoriální, jsoucí mimo pravomoc státu ~vice mimo pořadí ~vola mimovolný

eksterm/i *t* vyhubit, vyhladit ~i **kutimon, opinion** vykořenit zvyky, názory ~a vyhlazovací ~a **pesto** zhoubný mor ~o vyhubení ~ado hubení ~iĝi zahubit se

eksterpol/i = **ekstrapoli**

ekstr/a zvláštní, mimořádný ~a **eldonajo** zvláštní vydání ~e zvlášť, mimořádně ~aĵo zcela mimořádná věc

ekstradici/i *t práv.* vydat (do jiného státu) (*zločince*)

ekstrados/o *arch. let.* rub klenby (*vnější strana klenby nebo křídla*)

ekstrakt/o *chem. kuch.* výtažek, tresť *lit.* výpisek ~i *t* získat výtažek, připojit poznámky, vypracovat a(d)notaci ~adi *t* extrahovat, vypisovat

ekstrapol/i *t mat.* extrapolovat

ekstravaganc/o výstřednost, extravagance ~a výstřední ~i *n* vyvádět, chovat se výstředně

ekstravert/a, ~ita extrovertní ~ito, ~ulo extrovert(ovaný) jedinec

ekstrem/a krajní, extrémní, přemrštěný ~a **ĝojo** ohromná radost **E~a Oriento** Dálný východ ~e krajně ~o nejvyšší/nejnižší hodnota, krajní hodnota, extrém ~aĵo extrém, krajnost (věc), konec (*předmětu*) *anat.* končetina ~eco extrémnost, krajnost (*vlastnost*) ~ismo extrémismus ~isto extrémista ~umo *mat.* extrém (*maximum n. minimum*) ~umejo *mat.* bod lokálního extrému funkce **ĝis~e** na pokraj, do extrému

eksud/i *n lék.* exsudovat, pronikat (tkání) jako exsudát ~o exsudace ~aĵo exsudát, (zánětlivý) výpotek

eksvot/o *náb.* votivní dar (*např. obraz*)

ekto/ ekto/ (*odborná předpona značící vnějšek, zevní část:*) ~plasma *biol.* ektoplazma

ektomi/o *lék.* ektomie (*operativní odstranění orgánu, ve složených termínech*)

ektopi/o *lék.* ektopie (výskyt mimo obvyklé místo)
ekumen/a *náb.* ekumenický ~ismo ekumenismus
ekv/o *zool.* Equus (*kůň, osel, zebra*) ~edoj koňovítí
ekvaci/o *mat. chem.* rovnice **diferenciala** ~o diferenciální rovnice ~aro soustava rovnic ~igi sestavit rovnici
Ekvador/o *zeměp.* Ekvádor
ekvaliz/i *t hud. el.* vyrovnat kmitočtové spektrum ~ilo ekvalizér
ekvator/o rovník ~a rovníkový **číela** ~o *hvězd.* nebeský rovník, světový rovník
ekvatorial/o *hvězd.* ekvatoreál, ekvatoreální dalekohled
ekvilibr/o rovnováha **rompi** ~on narušit rovnováhu **perdi** ~on ztratit rovnováhu ~a rovnovážný ~i *n* být v rovnováze ~igi uvést do rovnováhy ~ilo vyvažovací tyč (*provazochodce*) ~ismo ekvilibristika ~isto ekvilibrista
ekvinoks/o rovníkodenost ~aj **punktoj** *hvězd.* jarní a podzimní bod
ekvipotencial/a *fyz.* ekvipotenciální, mající stejný potenciál
ekvivalent/o ekvivalent, rovnocenná hodnota, rovnocenný protějšek ~a ekvivalentní, rovnocenný ~i *n* mít stejnou hodnotu ~eco ekvivalence
ekvizet/o *bot.* přeslička
ekzakt/a exaktní, vědecky přesný, bezchybný ~eco přesnost
ekzalt/i *t* velmi nadchnout, vzrušit, exaltovat ~igi zanítit se, opojit se ~igo exaltace, zanícení, opojení, přepjaté nadšení
ekzamen/i *t* zkoušet, prověřovat, vyslychat (*obviněného*), zkoumat (*problém*), zjišťovat (*pravost šperku*) *chem. fyz.* (důkladně) vyšetřit, prozkoumat ~a zkouškový, zkoumavý ~o zkouška, vyšetření **abiturienta** ~o maturitní zkouš-

ka **malsukcesi en la** ~o propadnout u zkoušky **trapasi** ~on vykonat zkoušku, uspět u zkoušky **submeti iun al** ~o podrobit někoho zkoušce ~anto examinator, zkoušející ~ato zkoušený ~igi podrobit se zkoušce **mem~o** zkoumání vlastního nitra **rekrut~o** *lék.* vstupní vojenská prohlídka
ekzantem/o *lék.* exantém, vyrážka ~a **tifo** skvrnitý tyfus, skvrnivka
ekzegez/o *lit.* exegeze, kritický výklad textu ~isto exeget, exegeta
ekzekuci/o *práv.* exekuce, výkon rozhodnutí ~i *t* exekvovat, vymáhat exekucí ~isto (soudní) exekutor
ekzekut/i *t* popravit ~o poprava ~ejo popraviště ~isto kat, popravič **elektro~i** popravit na elektrickém křesle
ekzekutiv/a *polit.* exekutivní, výkonný ~o exekutiva, výkonná moc, výkonný orgán
ekzekv/i (= **ekzekucii**) *t* *práv.* exekvovat, vymáhat exekuci
ekzem/o *lék.* ekzém (*povrchový neinfekční zánět kůže*)
ekzempl/o příklad, vzor **doni** ~on dát příklad **preni/sekvi** ~on brát si příklad, vzít si vzor ~a příkladný ~e například ~i *t* vysvětlit příkladem ~odona příkladný **sen~a** bezpříkladný, bezprecedentní
ekzempler/o exemplář, jedinec *polygr.* výtisk **li estas kurioza homa** ~o to je ale případ, on je zvláštní/podivínský člověk **arkiv~o** archivní exempláře **aŭtor~oj** autorské výtisky **prov~o** (= **specimeno**) vzorek, zkušební exemplář, zkušební výtisk
ekzerc/i *t* cvičit (*vojáky, paměť, zručnost*) ~o cvičení ~ado výcvik ~anto cvičitel ~aro cvičebnice ~ato cvičenec ~ejo cvičiště ~igi cvičit se, zacvičovat se (**en io** v něčem) ~isto cvičitel (*povoláním*) ~iteco zběhlost, zručnost ~kampo

cvičné pole, cvičiště **~libro** cvičebnice
~opeco hud. etuda
ekzil/o vyhnanství, exil **~i** *t* poslat do vyhnanství **~ejo** vyhnanství (*místo*) **~iĝi** odejít do vyhnanství **~ito** exulant, vyhnanec
ekzist/i *n* existovat, být **~o**, **~ado** existence, bytí **sekura** **~o** zajištěná existence **~adismo** existenci(on)alismus **~aĝo** bytost **~igi** tvořit
ekzistencialism/o = **ekzistadismo** existencialismus
ekzistencialist/o existencialista
ekzo/ *exol* (*odborná přípona s významem vně, vnější, ven*)
ekzogen/a *lék. bot.* exogenní, vnější, mimo organismus
ekzokrin/a exokrinní (*týkající se zevní sekrece*)
ekzon/o *biol.* exon (*část genu obsahující vlastní dědičnou informaci*)
ekzorci *t* *náb.* vymítat (*zlé duchy*) **~o**, **~ado** vymítání (*zlých duchů*), exorcismus **~aĝo** zaklínadlo **~isto** exorcista, vymítač (*d'ábla*), zařikávač
ekzota/a, ekzotik/a exotický **~eco** exotika, exotičnost
ekzoter/a exoterický (*určený pro veřejnost*)
ekzoterm/a exotermický, exotermní (*vydávající teplo*)
el *z*, *ze* **~domo** z domu **~fero** ze železa **unu** **~ni** jeden z nás **krii** **~la tuta** **gorĝo** křičet z plných plic **~e** venku, vně **~en** ven **~igi** vypustit, vyjmout **~iĝi** vyjít, vydrat se **~ingigi** vyjmout z pochvy, vytasit
el/ *ředpona s významem ven:* **aĉeti** koupit **~aĉeti** *t* vykoupit, vysvobodit **irejo** cesta **~irejo** východ, východiště **~akviĝi** vynořit se **~artikigo** vykloubení, vymknutí **~aŭdi** *t* vyslyšet prosbu **~cento** procento **~centra** excentrický, ne-

soustředný **~ĉerpi** *t* vyčerpat *přen.* unavit **~ĉerpiĝi** vyčerpat se, unavit se **mia mono** **~ĉerpiĝis** došly mi peníze **~diri** *t* proslavit, vyřknout **~domigi** *t* vést/vystěhovat/vyhodit z domu **~doni** *t* vydat (*knihu, zajatce*) **~donejo** vydavatelství **~donisto** vydavatel **~dono** vydání **~donkvanto** náklad (*např. knihy*) **~dorloti** *t* zhýčkat **~dorlotita** zhýčkaný, choulostivý **~etendi** *t* vypláznout **~fali** *n* vypadnout **~fari** *t* vyrobit, vyhotovit, vytěžit **~fara** výrobní, těžební **~fara industrio** zpracovatelský průmysl **~flari** *t* vyčenichat **~flui** *n* vytéci **~flukvanto** výtokové množství **~flugu** *n* vylétnout **~forĝi** *t* vykovat **~fosi** *t* vykopat **~froti** *t* vytrít, vyčistit **~gliti** *n* vyklouznout **~gorĝigi** vyvrhnout, vyzvracet **~guti** *n* vykapat **~iri** *n* vyjít **~ir(ejo)** východ(isko) **krizokaza** **~irejo** nouzový východ **~jeti** *t* vyhodit **~jetaĝo** vyvrženina, *přen.* spodina (*společnosti*) **~jetseĝo** katapult(ovací sedadlo) **~kaviĝi** vyjmont z dutiny/díry, vybagrovat **~kavigo** *lék.* kyretáž, výškrab **~kliki** *t* uvolnit západku **~klikiĝi** uvolnit se (*závěr, západka*) **~klini** *t* nahýbat, vyklánět **~kovi** *t* vysedět mláďata, *přen.* vypiplat **~koviĝintaĵ pasioj** propuklé vášně **~kraĉi** *t* i *přen.* vyplivnout **~krani** *t* natočit, vytočit, vypustit (*pomocí kohout(k)u*) (na)čepovat (*pomocí pípy*) **~krepuskiĝi** rozednívat se, vyjasňovat se *přen.* rodit se **~kreskaĵo** *lék.* výrůstek, hrbolek **~kursiĝi** *dopr.* vybočit z kurzu, opustit pravidelnou trať **~labori** *t* vypracovat, zpracovat **~laboraĵo** výrobek **~lasi** *t* vypustit **~lasilo** spoušť (*zbraně*) **~lerni** *t* naučit se (*důkladně*) **~litiĝi** vstát z lůžka **~ludigi sport.** vyloučit (*ze hry*) **~memore** zpa-měti **~mergiĝi** vynořit se **~migri** *n* vystěhovat se (*do jiné země*) **~migrinto**

vystěhovalec ~**modiĝi** vyjít z módy, zastarat ~**montri** *t* předvádět ~**montriĝ-ema** chlubitý ~**naĝi** *n* vyplavat ~**nom-bri** *t* spočítat, vypočítat, zjistit množství ~**paki** *t* vybalit ~**paroli** *t* vyslovit ~**pat-rujigi** vyhostit (*z vlasti*), poslat do exilu ~**peĵi** *t* vyhnat ~**pendi** *n* být vyvěšen, viset ~**pendanta hunda lango** vyplazený psí jazyk ~**peti** *t* vyprosit ~**provi** *t* (důkladně) vyzkoušet ~**radii** *t* vyzařovat ~**radikigi** vykořenit, vyplet, zničit ~**rampi** *n* vylézt **apenaŭ li** ~**rampis el la vindoj** sotva se vyhrabal z plenek ~**revigi** rozčarovat, zklamat ~**saltulo** náhlý zbohatlík ~**sarki** *t* vyplít (*zbavit plevele*) ~**seligi** vyhodit ze sedla ~**sendi** *t* vys(i)lat ~**sorĉi** *t* vyčarovat, vykouzlit (*i přen.*) ~**spezi** *t* zaplatit, utratit ~**spezo** výdaj ~**spezema** rozhazovačný, marnotratný ~**speziga** nákladný ~**spiri** *t* vydechnout ~**stari** *n* vyčnívat, vynikat ~**stara** přechýlající, vyčnívající *přen.* vynikající ~**starajo** výčnělek ~**stareco** vynikající vlastnost ~**starulo** vynikající osobnost ~**streki** *t* škrtat, vyškrtnout ~**suĉi** *t* vysát ~**ŝeligi** vyloupnout ~**ŝovi** *t* vysunout, vystrčit, *i přen.* předložit, vytáhnout ~**ŝovi langon** vypláznout jazyk ~**ŝovi problemon** přednést/předložit problém ~**teni** *t* vydržet ~**terigi** vykopat ze země ~**teriĝi** dostat se ze země ~**tiri** *t* vytáhnout ~**tir(aĵ)o** výtažek, výtah ~**tombigi** vykopat/vyzdvihnout z hrobu, exhumovat ~**tondi** *t* vystříhnout ~**tordi** *t* (vy)ždímat, vykrotit ~**trakigi** vykolejit ~**trakiĝi** vykolejit se ~**tranĉi** *t* vyříznout, vykrojit ~**treni** *t* vytáhnout ~**trinki** *t* vypít ~**trovi** *t* vynalézt, objevit ~**trovo** vynález, objev ~**trudi** *t* vynutit ~**turni sin**, ~**turniĝi** vytočit se (*z nesnázi*), vymlouvat se ~**uzi** *t* spotřebovat, využít, obnosit (*ŝaty*) ~**vagoniĝi** vystoupit z va-

gonu/vozu ~**vaporiĝi** vypařit se, odpařovat se ~**vendigi** vyprodat se ~**verŝi** *t* vylít *přen.* vyprázdnit, vysypat ~**verŝi larmojn** ronit slzy **ŝi** ~**verŝis riproĉojn sur lin** zahrnula jej výčtkami ~**verŝi sangon** prolít krev ~**verŝi sian koron** otevřít své srdce ~**verŝiĝi** vylít se ~**vido** výhled ~**vindiĝi** vymotat se ~**viŝi** *t* vytřít ~**voki** *t* vyvolat (*z místnosti, rvačku, představu*) ~**vokiva** evokační ~**voko** vyvolání, vybavení (*představy aj.*) ~**volvi** *t* rozvinout ~**volvaĵo de funkcio** *mat.* rozvoj funkce

el/o *kuch.* ale (*svrchně kvašené pivo*)

elaft/o *zool.* pobřežník (*brouk*)

Elam/o *hist.* Elam (*starověká říše*)

elan/o rozběh, vzlet, odraz **vitala** ~**o** *fil.* životní energie, vitální síla ~**i** *n* vyrazit, odrazit se, rozběhnout se

elani/o *zool.* luněk (*pták*)

elap/o *zool.* korálovec (*jedovatý had*) ~**edoj** korálovcovité

elasmobranko/oj *podtrída* přičnoustí (*žraloci, rejnoci*)

elast/a pružný, elastický *přen.* (snadno) přizpůsobivý ~**eco** pružnost, elasticita ~**iko** nauka o pružnosti

elastomer/o *chem.* elastomer

elater/o *zool.* kovařík ~**edoj** kovaříkovité

elatin/o *bot.* úpor

Elb/o Elba (*italský ostrov*)

Elb/o Labe (*řeka*)

Elbrus/o Elbrus (*hora*)

Eldorad/o Eldorádo, eldorádo (*země požitků a rozkoš*)

ele/o *bot.* olejnice, palma olejná

eleagn/o *bot.* hlošina

elefant/o slon ~**a** sloní (*týkající se slonů*), slonový (*týkající se slonoviny*) ~**estro** (= **mahuto**) vodič slona, mahaut ~**ido** slůně ~**ino** slonice ~**osto** slonová kost, slonovina **mar~o** rypouš sloní (*druh tuleně*)

elefantiaz/o *lék.* elefantiáza
Elefantin/o Elefantina (*nílský ostrov*)
elegant/a elegantní, vkusný, uhlazený
 ~eco elegance ~ulo elegán **mal-a**
 nevkusný
elegi/o elegie, žalozpěv ~a elegický, tklivý, smutný, plačtivý
elekt/i t (z)volit, vyb(i)rat ~o, ~ado výběr, volba, volby ~anto volič ~ebla volitelný ~ejo volební místnost ~ema vybírávový ~ilo hlasovací lístek, telefonní volič ~inda vhodný, zasluhující zvolení ~ito zvolený, vyvolenec ~okampanjo volební kampaň ~orajto volební právo **al-i** provést doplňkovou volbu **antaũ~ilo** telefonní předvolba **ne~ebla** nevolitelný **re~i** znovu zvolit **prince~isto** *hist.* kurfiřt, volitel císaře **sen~e** (= **trafe-maltrafe**) hlava nehlava
elektr/o elektrina ~a elektrický ~e elektricky ~i *t* dát elektrický šok (*léčebně*) ~ebla elektrizovatelný ~ejo elektrárna ~igi elektrizovat ~iko nauka o elektrině ~ismo souhrn elektrických jevů ~isto elektrikař ~izi *t* elektrifikovat ~očaro elektromotorový dopravní vozík ~odinanika elektrodynamický ~oekzekuti *t* popravit elektrinou ~oenergio elektrická energie ~ohemio, ~okemio elektrochemie ~omagneta elektromagnetický ~ometro elektroměr, elektrometr ~omuntisto elektromontér ~oskopo elektroskop ~ostatiko elektrostatika ~oteknikisto elektrotechnik ~otekniko elektrotechnika ~otensio elektrické napětí ~oveldado elektrické svařování **fero~a** feroelektrický **indukto~o** indukční elektrina **lum~a** fotoelektrický **prem~o**, **piezo~o** piezoelektrina **radio~a** radioelektrický **termo~o** termoelektrina **termo~a** termoelektrický **tribo~o** statická elektrina vzniklá třením
Elektr/o, Elektra *mytol.* Elektra

elektret/o elektret, polarizované dielektrikum
elektrod/o elektroda **hidrarga gut(ant)a** ~o rtuťová kapková elektroda **indika** ~o indikační/měrná elektroda **kalomela** ~o kalomelová elektroda **referenca** ~o referenční/srovnávací elektroda **reg~o** řídicí elektroda
elektrofon/o elektrofon, elektrický hudební nástroj
elektrofor/o *zool.* paúhoř elektrický
elektroforez/o *chem.* elektroforéza
elektrokut/i t usmrtit elektrickým proudem ~igō (smrtný) úraz elektrickým proudem
elektrolit/o elektrolyt
elektroliz/i t elektrolyzovat ~o elektrolyza
elektron/o *fyz.* elektron ~(ik)a **mikroskopo** elektronový mikroskop ~iko elektronika ~jetilo elektronová tryska ~lampo elektronka **valenta** ~o valenční elektron
elektrotip/o *polygr.* elektrotyp, galvanotyp
elektrum/o *geol.* elektrum (*přírodní slatina zlata a stříbra*)
element/o živel, prvek **esti en sia** ~o být ve svém živlu **la ~oj sovaĝas** živly se bouří / zuří **subfosa** ~o podvratný živel ~o **de necerteco** prvek nejistoty **biogena, etkvanta** ~o biogenní, stopový prvek **hemia/kemia** ~o chemický prvek ~a elementární, základní, živelný ~a **lernejo** základní škola **fraz~o** větný člen **parol~o** slovní druh **regul~o** *el.* regulátor napětí akumulátoru **termo~o** termočlánek **vort~o** (= **morfemo**) morfém
elekarit/o *bot.* bahnička
eletari/o *bot.* kardamovník, kardamom
Eleüzis/o *zeměp. hist.* Eleusis, Elefsina

elevator/o elevátor (zařízení pro kontinuální dopravu materiálu)
elf/o *mytol.* elf, skřítek ~**reĝo** král elfů
Elija *náb.* Eliáš
eliksir/o elixír
elim/o *bot.* pýrovník
elimin/i *t chem. lék.* eliminovat, vyloučit, odstranit ~**o** eliminace, vyloučení, odstranění
elips/o elipsa *lit.* výpustka ~**a** eliptický, elipsovité
elipsoid/o elipsoid
elit/o elita ~**a** elitní
elitr/o *zool.* krovka **duon~o** polokrovka
elitrigi/o *bot.* pýr **rampa/ordinara ~o** (= **kviko**) pýr plazivý
Elizabet/o, Elizabeta Alžběta, Eliška ~**ana** alžbětinský
Elize/o *mytol.* elysium, podsvětní sídlo blažených
elizi/i *t jaz.* elidovat, vypouštět hlásku ~**o** elize
elode/o *bot.* vodní mor (*rostlina*) **kanada** ~**o** vodní mor kanadský
Elohim Elohim, Bůh, Hospodin ~**isto** biblický kompilátor
elokuci/o *lit.* elokuce, řečnický přednes, řečnické umění
elokvent/a výmluvný, výřečný ~**o, ~eco** výmluvnost **natura** ~**eco** vrozená výmluvnost, řečnický talent ~**i** *n* pohotově a přesvědčivě mluvit ~**ulo** výmluvný řečník
elu/i *t chem.* eluovat, vymývat ~**ado** eluce, vymývání ~**anto, ~antaĵo** eluent
eluvio *geol.* eluvium, zvětralá hornina (*ležící na místě svého vzniku*)
elzevir/o *polygr.* elzevir (*druh písma n. kniha jím tištěná*) *přen.* krátká esej vysokého stylu
em/a náchylný, mající sklon(y) (**al io** k něčemu) ~**i** *n* mít sklon **mi ne** ~**as**

nechce se mi ~**o** sklon, náhylnost, chut' (chtění)
-em/ *přípona vyjadřující sklon:* **labor~a** pracovitý **labor~o** pracovitost **labor~ulo** pracant
emajl/o email, smalt, glazura *přen.* smaltovaný výrobek ~**i** *t* emailovat, smaltovat, glaz(ur)ovat ~**isto** glazovač, smaltér **ĉel~o** (= **klozoneo**) buňkový email, cloisonné
eman/i *n* emanovat ~**o, ~ado** emanace (*radioaktivní děj*) *fil.* vznikání nižšího z vyššího ~**aĵo** emanace (*plynné radioaktivní produkty*) ~**igi** vyžářit energii anténou ~**igilo** napaječ aktivní antény
emancip/i *t práv.* emancipovat, (*osvobodit z podřízeného/závislého postavení*) ~**o, ~ado** emancipace, emancipování ~**iĝo** získá(vá)ní nezávislosti
Emaus/o *zemĕp. náb.* Emauzy
embaras/o rozpaky **esti en granda ~o** být ve velkých rozpacích **fari ~on (al iu), meti (iu) en ~on** uvést (někoho) do rozpaků **eltiri el ~oj** zbavit rozpaků ~**a** trapný (*situace*), rozpačitý (*výraz tváře*) ~**i** *t* uvádět do rozpaků ~**iĝi** zrozpacitět ~**iĝi en mensogojn** zamotat se do lží ~**ita** rozpačitý (*osoba*) **esti ~ita** být na rozpacích **mal~i** zbavit rozpaků
embarg/i *t ekon.* vyhlásit/uvolit embargo (na něco) ~**o** embargo, zákaz obchodu, dovozu, vývozu
emberiz/o *zool.* strnad ~**edoj** strnadovití **neĝ~o** sněhule severní
emblem/o emblém, znak, symbol, barva v kartách
embol/o *lék.* embolus, vmetek ~**ozo** = **embolio** embolie (*ucpání krevní cévy*) ~**ozigo** (záměrná, léčebná) embolizace (*při léčbě nádoru, stavění krváčení apod.*)
emboli/o *v. embolozo*

embrazur/o *stav.* stavební otvor (*pro dveře, okna*) *voj.* střílna

embri/o *zool.* embryo, zárodek *bot.* (rostlinný) klíček *přen.* počáteční, nehotový nástin (*projektu, ideje, teorie*) ~**a** embryonální, zárodečný *přen.* počáteční ~**iĝi** zrodit se, vzniknout, počít se ~**ogezozo** embryogeneze ~**ologo** embryolog ~**otomio** embryotomie

embusk/i *n* číhat (*v záloze*), strojit úklady ~**a** skrytý, číhající ~**a časado** myslivost čekaná, čekání ~**o** číhání *v záloze*, nástraha *voj.* léčka **en** ~**o** *v* (skryté) záloze ~**ejo** úkryt, záloha *voj.* místo/prostor léčky *myslivost* čekaniště ~**iĝi** nastražit k úkladu *voj.* připravit léčku ~**iĝi** připravit se k (překvapivému) přepadu ~**ulo** lovec na čekané, ozbrojenec připravený provést léčku *přen.* zákeřník

emerĝ/i *n* *zvl. fyz.* vynořit se, vyjít na povrch ~**o** vynoření, objevení se

emerit/o důchodce, vysloužilce, penzista ~**a** vysloužilý, emeritní ~**eco** výslužba, penze, emeritura ~**iĝi** dát do výslužby ~**iĝi** jít do penze, stát se důchodcem ~**dekreto** rozhodnutí o důchodu

emeritur/o penze, důchod, emeritura ~**i** *t* vyplácet/platit důchod (**iun** někomu)

emersi/o *hvězd.* emerze, konec zatmění, vynoření ze stínu *n.* zákrytu nebeských těles

emetik/o *lék.* emetikum, dávidlo (*látka vyvolávající zvracení*)

emetin/o *chem.* emetin (*alkaloid hlavěnky dávivé*)

emetrop/a = **eümetropa** *lék.* emetropní ~**eco** emetropie ~**ulo** emetrop (*osoba s normálními refrakčními poměry oka*)

emfaz/o důraz ~**a** důrazný, vzletný ~**e** důrazně ~**i** *t* zdůrazňovat

emfizem/o *lék.* emfyzém (*nahromadění vzduchu v tkáních*) **pulma** ~**o** emfyzém plicní, rozedma plic

-emi/o *lék.* -emie (*přípona značící přítomnost látky v krvi*) **glukoz-o** glykemie **kali**~**o** kalemie, kaliemie

emid/o (= **marĉa testudo**) *zool.* želva bahenní ~**edoj** emydovití

emigr/i (= **elmigri**) *n* *polit.* emigrovat ~**ado** emigrace, emigrování ~**antaro** emigrace, vystěhovalci (*celek*)

emigraci/o *polit.* emigrace, (vy)stěhování, emigranti (*celek*) *v.t.* **emigrado**

eminenc/o eminence (*titul kardinálů*), *anat.* vyvýšenina, výčnělek, výstupek, eminentia **lia** **E~a Mošto** Jeho Eminence

eminent/a výtečný, vynikající ~**i** *n* vynikat ~**iĝi** vyniknout ~**ulo** vynikající osobnost ~**ularo** elita, výkvět (společnosti) **mal~ulo**, **ne~ulo** budižkničemu, nula

emir/o emír ~**lando** emirát **Unuiĝintaj Arabaj E~landoj** Spojené arabské emiráty

emisi/i *t* *fyz.* vysílat (záření), emitovat *ekon.* vyd(áv)at (*ceniny do oběhu*), emitovat ~**o** *fyz. i ekon.* emise *fyz.* vysílání (záření), vyzařování *ekon.* vydá(v)ání (*cenin*)

emitor/o *el.* emitor

emoci/i *tn* dojímat, vzrušovat ~**a** emocionální, dojemný, vzrušující ~**o** emoce, dojetí, pohnutí ~**iĝi** vzrušit se, dojmout se **sen~e** nevzrušeně

Empedokl/o *fil. hist.* Empedoklés

empen/o *let.* ocas letadla

empeneron/o výškové kormidlo (*ponorky, letadla, vzducholodi*)

empetr/o *bot.* šicha **nigra** ~**o** šicha černá **empiem/o** *lék.* empyém (*tělesná dutina vyplněná hnisem*)

empir/o *arch.* empir

empire/o *mytol.* empyreum, nebe jako sídlo bohů

empiri/o empirie, zkušenost ~**a** empirický, založený na zkušenosti / na pozorování ~**ača** rutinérský, povrchně zběhlý ~**ismo** *fil.* empirismus ~**isto** empirista (*stoupenec empirismu*) ~**ulo** empirik, praktik (*opírající se o zkušenost*)

empirism/o = **empiriismo**

empirist/o = **empiriisto**

emu/o (= **dromiceo**) *zool.* emu

emulsi/o *chem.* emulze ~**i** *t* emulgovat, připravovat emulzi ~**anto**, ~**antaĵo** emulgátor ~**eblo** emulgovatelnost ~**ilo** emulgační přístroj, emulzor

en předložka *v*, *ve* (*s* *1. pádem*), *do* (*se* *4. pádem*) ~ **domo** *v* domě ~ **domon** *do* domu

en/a vnitřní ~**e** uvnitř ~**en** dovnitř ~**igi** dát/vnést/vpravit dovnitř ~**iĝi** dostat se dovnitř, proniknout, ~**ingigi** zasunout do pochvy/pouzdra/násadky

en/ předpona *s* významem dovnitř: ~**abismiĝi** zřítit se do propasti ~**akviĝi** ponořit se ~**amiĝi** zamilovat se ~**brakigi** obejmout ~**busiĝi** nastoupit do autobusu ~**buŝiĝi** ústít (*řeka, potrubí*), vplout do ústí (*lod'*) **ŝipo** ~**buŝiĝis en la riveron** loď vplula do řeky ~**cerbigi** vrýt do paměti ~**cirkligi** uzavřít do kruhu, obklíčit ~**cirkvitigi** *el.* zapojit do obvodu ~**ĉerkigi** uložit do rakve ~**danĝerigi** ohrozit ~**diri** *n* vpadnout do řeči ~**dormigi** uspat ~**dormiĝi** usnout ~**fakigi** vložit do přihrádky ~**ferigi** spoutat (*do želez*) ~**flari** *t* nasát nosem, zachytit pach/vůni ~**fluejo** vtok, ústí ~**fokusigi** zaostřit ~**fokusigo** *opt.* zaostření ~**fortikiĝi** zakořenit se (*i* *přen.*) ~**fosi** *t* zakopat ~**froti** *t* vetřít ~**gastiĝi** ubytovat se (*pohostinsky*) ~**gliti** *n* vklouznout ~**gluti** *t* polknout, pohltit ~**havi** *t* obsahovat ~**havo** obsah ~**iri** *n*

vejít, vstoupit ~**irejo** vstup, vchod ~**kadrigi** (za)rámovat ~**kaĝigi** uzavřít do klece ~**kalkuli** *t* zahrnovat (*počtem*) ~**kalkulante ĉiujn gastojn** včetně všech hostů ~**karcerigi** potrestat samovazbou ~**karniĝi** *lék.* zarůst do masa (*nehet*) ~**karniĝo** ztělesnění *náb.* inkarnace, vtělení ~**kasedigi** nahrát na kazetu ~**kodigi** *práv.* kodifikovat ~**kolekti** *t* uskladnit ~**konduki** *t* uvést, zavést ~**korpigi** vtělit ~**korpiĝi** začlenit se, splynout **tiuj ĉi esprimoj** ~**korpiĝis** tyto výrazy zdomácněly ~**kotiĝi** zapadnout/zabřednout do bahna ~**kudriligi** navléknout (*nit*) ~**kursigi** *obch.* dát do oběhu (*peníze*), *spoj.* odeslat pravidelnou poštou ~**landa** tuzemský, vnitrozemský ~**lando** tuzemsko, vnitrozemí ~**lasi** *t* vpustit ~**litiĝi** ulehnout (*do postele*) ~**magazenigi** naplnit sklad/zásobník, uložit do skladu ~**manigi** doručit ~**mariĝo** ústí řeky do moře ~**marŝi** *t* vpochodovat ~**pago** vklad ~**paki** *t* zabalit ~**personigi** vydávat se za někoho, *div.* ztělesnit postavu ~**planti** *t* zasadit, (*hluboce*) zakořenit, *přen.* pevně vtisknout / zapustit, *lék.* implantovat ~**porti** *t* vnést ~**poŝigi** strčit do kapsy ~**preni** *t* obsáhnout ~**presi** *t* otisknout ~**prizonigi** uvěznit ~**radikigi** zakořenit, zavést, upevnit, usadit ~**scenigi** inscenovat, režirovat ~**scenigisto** režisér ~**servigi** *sin* dát se najmout ~**ŝipiĝi** nastoupit do lodi, nalodit se ~**skribi** *t* vepsat **esti bone** ~**skribita** být dobře zapsán, mít důvěru ~**ŝlosi** *t* uzamknout ~**sorbi** *t* absorbovat, nasát, vstřebat ~**sorĉi** *t* přičarovat, uhranout, očarovat ~**sorĉanta voĉo** čarovný/okouzluující hlas ~**spezi** *t* mít příjem, inkasovat, přijmout obnos ~**staligi** ustájit ~**teni** *t* obsahovat, držet (*uvnitř něčeho*), být schopen obsáhnout ~**terigi**

uložit do země, pohřbít **~teriği** propadnout se do země **~tiri** *t* vtáhnout **~tombigi** uložit do hrobu, pohřbít **~trançi** *t* zaříznout, zakrojít **~trudiği** vnucovat se **~tute** vůbec **~ujigo** (za)balení (*do krabice apod.*) **~vagoniği** nastoupit do vlaku **~veni** *n* vejít **~verři** *t* vlít, nalít **~veturi** *tn* vjet **~vurejo** vjezd **~viciği** zařadit se **~vojigi** zavést na správnou cestu, přivést na cestu k úspěchu **~volvi** *t* zavinout, zabalit

en/o jen (*japonská měnová jednotka*)

enad/o *zool.* holub doupňák

enalag/o *lit.* enallaga (*stylistická figura, která spočívá v odchylce od gramatické normy*)

enant/o *bot.* halucha

enantem/o *lék.* enantém (*vyrážka na sliznici*)

enantiomer/o *chem.* enantiomer **~eco** (= **optika izomereco**) enantiomerie, optická izomerie (*vlastnost dvou zrcadlově symetrických izomerů*)

enantiomorf/a enantiomorfní **~eco** enantiomorfie (*vztah dvou objektů, které jsou vzájemnými zrcadlovými obrazy*) **~ismo** enantiomorfie (*jev*)

enantiotrop/a enantiotropní **~eco** enantiotropie (*schopnost látky enantiotropní přeměny*) **~ismo** enantiotropie (*jev, zvrtná změna krystalové struktury některých nerostů zahrátím*)

encefal/o *anat.* encefalon, mozek **~ito** encefalitida, zánět mozku **~algio** encefalalgie, (silná) bolest (uvnitř) hlavy **~ografio** encefalografie **~opatio** encefalopatie **polio~ito** polioencefalitida

enciklik/o encyklika, papežský okružní list

enciklopedi/o encyklopedie, naučný slovník **~a** encyklopedický **~isto** encyklopedista

-end/ *přípona znamenající nutnost: forigi* odstranit **forigenda** vyžadující odstranění, co je nutno odstranit **pagi** platit **pagenda** k zaplacení, splatný, co je nutno zaplatit

end/a nutný **~i** *t* muset, mít povinnost udělat **ne ~as krii** netřeba křičet

endemi/o *lék.* endemie (*výskyt infekčního onemocnění v určité oblasti*) **~a** endemický (*vztahující se k endemii n. vyskytující se (jen) na určitém území*) **~ulo** endemit (*organismus s endemickým výskytem*)

endivi/o *bot.* čekanka šterbák

endo/ *endo/* (*před souhláskou*), *end/* (*před samohláskou*) (*odborná předpona značící uvnitř, vnitřní:*)

endoderm/o *bot.* endodermis (*nejvnitřnější vrstva kořenové kůry*) *zool.* entoderm, endoderm (*jeden ze zárodečných listů*)

endogami/o endogamie

endogen/a *lék.* endogenní, vnitřní, vznikající uvnitř organismu

endokarp/o *bot.* endokarp (*vnitřní část oplodí jiné konzistence než část vnější, např. pecka n. tuhý blanitý jádřinec*)

endokrin/a *lék.* endokrinní (*tykající se vnitřní sekrece*) **~ologo** endokrinolog **~ologio** endokrinologio (*obor studující žlázy s vnitřní sekrecí*)

endomorfi/o *mat.* endomorfismus, homomorfismus

endoplasm/o *biol.* endoplazma

endorfin/o *biol.* endorfin (*opioidní peptid tlumící bolest*)

endos/i *t* převést práva ze směnky indosamentem (*zápisem a podpisem na rubu směnky*)

endoskop/o *lék.* endoskop (*přístroj k vyšetření tělních dutin*) **~io** endoskopie

endosperm/o *bot.* endosperm (*vnitřní živné pletivo semene*)

endoteli/o *biol.* endotel (*vnitřní vrstva cév*)

endoterm/a (= **varmoeniga**) *chem.* endotermický, endotermní

Ene/o *mytol.* Aineiás, Aeneas ~**ado** Aeneis ~**idoj** potomci Aneneovii

energetik/o energetika (*věda o energii*)

energi/o energie **havi la ~on releveli** mít sílu se (opět) zvednout **atomkerna/nuklea ~o** jaderná energie **kineta ~o** kinetická energie **Gibsa libera ~o** Gibsova volná energie *chem.* volná entalpie ~**a** energický, rázný ~**e** energicky, rázně ~**i** *n* vydávat energii, *t* dodávat sílu ~**bezona** spotřebovávající energii ~**dona** poskytující energii **sen~a** ochablý, bez energie **atom~o** atomová energie **sun~o** sluneční energie **vent~o** energie větru

enfil/i *t voj.* bočně ostřelovat, flankovat

engaĝ/i *t* angažovat (*zaměstnat na základě angažmá*), zapojovat (*činit účastným*), získávat ~**i sin**, ~**iĝi** angažovat se (*politicky, umělecky*) ~**o** angažmá

engl/oj *hist.* Anglové **E~ujo** území Anglů

engraŭl/o *zool.* sardel obecná *kuch.* ančovička

enharmon/aj *hud.* enharmonické

enigm/o hádanka **paroli per ~oj** mluvit v hádankách ~**a** záhadný, tajemný ~**e** záhadně, tajemně **vort~o** (= **logogrifo**) logograf, slovní hádanka

enkaŭstik/o hydrovosk ~**i** *t* leštit hydrovoskem

enket/o anketa, průzkum (minění) *práv.* vyšetřování, výslech ~**i** *tn* provádět anketu *práv.* vyšetřovat, vyslýchat, ~**isto** vyšetřovatel, vyšetřující

enklav/o enkláva (*oddělené území v cizím prostředí*)

enklitik/o v. **enklizaĝo**

enkliz/o *jaz.* enklize, splynutí slov ~**aĝo** enklitikon, příklonka

enolog/o (= **vinologo**) enolog ~**io** enologie, nauka o vinařství a víně

enorm/a enormní, nadměrný, obrovský

enoter/o *bot.* pupalka **dujara ~o** pupalka dvouletá ~**acoj** pupalkovitě

ensembl/o *hud. div.* soubor, sbor *arch.* (uceřený) stavební komplex *um.* výtvarné řešení ~**ano** člen souboru ~**isto** výtvarník, architekt, módní návrhář

ensifer/oj *zool.* *podřád* kobylky

ent/o *fil.* ens, podstata, bytí, jsoucno

entablement/o *arch.* kladí, břevnoví

entalpi/o *fyz.* entalpie

entel/o (= **hulmano**) *zool.* hulman povsátný (*opice*)

entent/o *hist.* dohoda (*druh spojení mezi několika státy*) **Malgranda E~o** Malá dohoda **Triobla E~o** Trojdohoda

enter(o)/ enter(o)/ (*morfém ve složeninách znamenající střeva*) *anat. odb.:* ~**algio** bolest střev ~**ito** enteritida, zánět střeva **gastro~ito** gastroenteritida, akutní zánět žaludku a střeva

enterokinaz/o (= **enteropeptidazo**) enterokináza, enteropeptidáza (*enzym střevní sliznice*)

enteropneŭst/oj *zool.* *třída* žaludovci

entimem/o *fil.* entyméma, zámka, zkrácený/neúplný úsudek

entjer/o *mat.* celé číslo **gaŭsa ~o** Gaussovo celé číslo ~**a** celočíselný ~**eca** digitální, číslicový

entolom/o *bot.* závojenka, červenolupen, zvonkovka

entomolog/o entomolog ~**io** *zool.* entomologie, nauka o hmyzu

entomostrak/oj *zool.* nižší korýši

entre/o *kuch.* entrée (*jídlo podávané před hlavním chodem*)

entrepren/i *t* podnikat, podniknout ~**i vojaĝon** podniknout cestu ~**o** podnik

(*právní a hospodářská jednotka i usku-
tečněni, provedení něčeho*), závod **~ejo**
areál závodu/továrny, podnik(ové budo-
vy) **~ema** podnikavý **~isto** podnikatel
konstru~isto podnikatel ve staveb-
nictví, stavitel **sepult~o** pohřební ústav
entropi/o fyz. entropie
entuziasm/o nadšení, silné zaujetí, entu-
ziasmus **~a** nadšený **~e** nadšeně **~i** *n*
horlit, být plný nadšení **~igi** nadchnout
~igita amaso nadšený dav **~igí**
nadchnout se **~ulo** nadšenec
enu/i *n* nudit se **~a** nudný, znuděný **~a**
mieno znuděný výraz **~e** nudně **~o** nuda
~iga nudný **~igi** nudit **~igo** unuděnost
mal~igi bavit, pobavit
enukle/i *t* lék. enukleovat (*odstranit dobře*
ohraničené útvary)
enumeraci/o enumerace, výčet, vyjme-
nování
enurez/o lék. enuréza, bezděčné pomo-
čování
envelop/o mat. obálka, obalová křivka
tech. obal, plášť
envergur/o zool. let. rozpětí křídel (*ptáka,*
letadla) nám. šířka plachty
envi/i *t* závidět (**ion al iu, iun pro io**
někomu něco) **~a** závistivý (*pohled*) **~o**
závist **morti de ~o** umírat závistí **~ema**
závistivý (*člověk*) **~igi** podnítit závist
~inda záviděníhodný **~ulo** závistivec
mal~i nezávidět, přát
envult/i *t* uhranout, očarovat (*např. pro-*
píchnutím loutky)
enzim/o biol. chem. enzym **~ologio** enzy-
mologie **kun~o** koenzym
ecen/o geol. eocén
Eol/o mytol. Aiolos (*řecký bůh větru*) **e~a**
eolický (*vzniklý činností větru*)
eol/o hist. Aiól (*příslušník starořeckého*
kmene) **E~io** hist. Aiolis, země Aiólů
eolit/o geol. eolit

eon/o geol. eon (*nejvyšší geochrono-
logická jednotka*) **E~o** mytol. Eón
(*starořecký bůh času a věčnosti*)
east/o (= **oriento**) východ
eozin/o chem. eozin (*fluoreskující červené*
barvivo)
epakrid/o bot. epakris
epakť/o hvězd. epakta (*stáří Měsíce na*
začátku nového roku, výpočet Veliko-
noc)
epanortoz/o lit. epanorthosis (*popření*
právě vyřčeného)
eparhí/o, eparki/o náb. eparchie
ependim/o anat. ependym (*blána vystý-*
lající vnitřek mozkových komor a
mišního kanálu) **~ito** lék. ependymitida,
zánět výstelky dutin CNS
epentez/o jaz. epenteze (*vložení hlásky*
kvůli výslovnosti)
eperlan/o zool. koruška evropská (*ryba*)
epicentr/o geol. epicentrum
epicikloid/o mat. epicykloida
Epidaūr/o hist. zeměp. Epidauros
epidemi/o lék. epidemie **~a** epidemický
~ologio epidemiolog **~ologio** epidemio-
logie
epidendr/o bot. epidendrum, postromice
(*vstavačovitá rostlina*)
epiderm/o zool. bot. epiderm(is), pokož-
ka
epidiaskop/o opt. epidiaskop, promítačka
diapozitivů
epididim/o anat. nadvarle
Epifani/o náb. epifanie, zjevení božstva,
svátek Tří králů
epifenomen/o fil. epifenomen, průvodní
jev
epifit/o bot. epifyt (*neparazitující rostlina*
rostoucí na jině)
epifiz/o anat. epifyza (*koncová část dlou-*
hé kosti)
epifonem/o lit. epifonéma (*mravoučné*
řečnické zvolání)

epifor/o *lék.* epifora, nadměrné slzení, slzotok
epigastr/o *anat. odb.* epigastrium, nadbríšek
epigin/a *bot.* epigyšní
epigenez/o *biol. geol.* epigeneze, etapovitý stadiální vývoj (*organismu, území*)
epiglot/o *anat.* epiglottis, příklopka hrtanová
epigon/o epigon, následovník, pokračovatel, napodobitel **~a** epigonský
epigraf/o epigraf, nápis, heslo **~iko** epigrafika, epigrafie **~isto, ~ikisto** znalec epigrafiky
epigram/o epigram **~a** epigramatický, britký, jízlivý **~isto** epigramatik
epik/o *lit.* epika **~a** epický, výpravný
epikarp/o *bot.* epikarp (*vnější vrstva oplodí*)
epikondil/o *anat.* epikondylus (*kostěný výstupek na kondylu kosti pažní a stehenní*)
Epikur/o *hist.* Epikúros **e~ano** epikurejec **e-ismo** epikureismus
epilepsi/o *lék.* epilepsie, padoucnice **~a** epileptický **~ulo** epileptik
epilobi/o *bot.* vrbovka
epilog/o epilog, doslov, závěr (*díla*)
epimorfi/o *mat.* epimorfismus
epinefrin/o (= **adrenalino**) adrenalin, epinefrin
epiornit/o *zool.* pštros obrovský (*vyhynulý*) **~oformaj** aepyornisové
epipaktid/o *bot.* kruštík
epipaleolitik/o *hist.* epipaleolit (*období na sklonku paleolitu*)
epirogenéz/o *geol.* epeirogeneze, epirogeneze (*pomalé a dlouhotrvající vertikální pohyby zemské kůry*)
episkop/o biskup **~a** biskupský **~a eklezio** biskupská církev (*název anglikánské církve v USA i jinde mimo Anglii*) **~ano** příslušník biskupské církve **~aro**

biskupové jedné země nebo světa **~ejo** biskupství (*sidlo biskupa*) **~ujo** biskupství (*diecéze n. země s biskupem jako vladařem*) **čef-o** arcibiskup **help-o** titulární biskup, pomocný biskup
episom/o *biol.* epizom
epispastik/a *lék.* epispastický (*přitahující, dráždící*)
epistaks/o *odb.* epistaxe, krvácení z nosu
epistat/a *biol.* epistatický, nadřazený (*gen jinému genu*)
epistemologi/o *fil.* gnozeologie, teorie poznání, noetika
epistol/o *lit. i náb.* epištola
epistrof/o (= **aksiso**) *anat.* čepovec, axis, epistropheus (*druhý krční obratel*)
epitaf/o epitaf, náhrobní nápis
epitaksi/o *tech.* epitaxe (*orientovaný růst tenkých monokrystalických vrstev*)
epitalam/o *anat.* epitalamus (*část mezimozku*) *lit.* epithalamion, svatební píseň
epiteli/o *anat.* epitel, krycí tkáň, výstelka **~omo** *lék.* epitelium, nádor z epitelu
epitet/o *jaz.* přívlastek shodný **nom~o** přívlastek ve vlastním jméně (*Monto Blanka, Maro Ruĝa*)
epitom/o *lit.* výtah z rozsáhlého díla, rukověť, zkrácená verze, epitomé
epizod/o epizoda, drobný vedlejší příběh *n. jev* **~a** epizodní
epizooti/o *zool. lék.* epizootie, hromadná nákaza zvířat
epok/o epocha, údobí, *geol.* epocha **antaŭhistoria** **~o** doba předhistorická **~fara, ~faranta** epochální **Mez~o** středověk
epoksi/o *chem.* oxiran, epoxyethan, ethylenoxid **~plasto** epoxidový plast, epoxidová umělá hmota, epoxid **~rezi-no** epoxidová pryskyřice, epoxid
epolet/o epoleta, nárameník
epope/o *lit.* epopéj

epos/o *lit.* epos, výpravná báseň ~**a** epický
epsilon/o *jméno řeckého písmene* epsilon
epulis/o *lék.* epulis (nátoru podobný útvar na dásni)
er/o částečka ~**da** **espero** zrnko naděje
dis~igi rozdrobit **dis~iği** rozdrobit se
er/o, era/o éra, letopočet *geol.* éra (*geochronologická skupina*)
erantid/o *bot.* tavolín
erar/i *n* mýlit se, zabloudit *přen.* chybovat (v chování) ~**i en arbaro** zabloudit v lese ~**a** chybný ~**e** chybně, mylně ~**o** chyba, omyl **kruda** ~**o** hrubá chyba ~**eco** omylnost ~**ema** chybující, omylný ~**eto** chybička ~**foriği** *zvl. přen.* sejít na scestí ~**igi** (z)mást, (po)plést ~**pašo** chybný krok, společenský prohřešek, nedopátrání, faux pas ~**vagi** *n* bloudit **for~i** zabloudit **ne~ema, ne~ipova** neomylný **sen~a** bezchybný **dat~o** chybné datum, anachronismus **juğ~o** justiční omyl **lang~o** přeroknutí **plum~o** přepsání se, chyba v psaní **pres~o** tisková chyba **sens~o** mámení smyslů **tajp~o** překlep
Erasm/o *hist.* Erasmus
eratem/o *geol.* eratém (*chronostratigrafická jednotka*)
eratik/a (= migra) *geol.* eratický, bludný ~**a bloko** bludný balvan
Erat/o *mytol.* Erató (*múza milostné poezie*)
Eratosten/o *hist.* Erathosténes
eratum/o errata, seznam tiskových chyb
erbi/o *chem.* erbium
erc/o ruda ~**a** rudný **E~montaro** Krušné hory ~**vejno** rudná žíla **alun~o** kamenecová hornina / nerost (*např.* alunit *n.* aluminat) **peč~o (= uraninito)** smolnec, uraninit **plumb~o** olovená ruda **zink~o** zinková ruda
Ereb/o *mytol.* Erebos

erekt/i *n* vzpřímit, ztopořit ~**a** vzpřímený, ztopořený ~**iği** ztopořit se ~**iğö** erekce, ztopoření
erepsin/o *biol.* erepsin
eretí/o *bot.* krabil
eretism/o *lék.* eretismus, stav nadměrného vzrušení
Erevan/o *zeměp.* Jerevan
Erfurt/o *zeměp.* Erfurt
erg/o *fyz.* erg (*stará jednotka energie*) ~**ografo** ergograf (*přístroj ke grafickému záznamu svalové námahy*) ~**ometro** ergometr (*přístroj na měření svalové práce člověka*)
ergativ/o *jaz.* ergativ, agenciál
ergonomi/o ergonomie, ergonomika (*zkoumání interakce mezi člověkem a technickými systémy*)
ergosterol/o *biol.* ergosterol
ergot/o *bot.* námel *zool.* ostruha (*ptačí*) ~**ismo** *lék.* ergotismus, (chronická) otrava námelem ~**fungo** paličkovice nachová ~**sekalo** námelové žito, žito infikované paličkovici nachovou **sekal~o** žitný námel
Eri/o *zeměp.* Erijské jezero ~**o** Erie (*město*)
Eridan/o *hvězd.* souhvězdí Eridanus *mytol.* řeka Eridan
erigeron/o *bot.* turan
erik/o *bot.* vřesovec ~**ejo** vřesoviště ~**acoj** vřesovcovité
Erik/o Erich (*mužské jméno*)
Erin/o *hist.* Erin (*dnes Irsko*)
erinae/o *zool.* ježek
eringi/o *bot.* máčka (*květina*)
Erini/oj *mytol.* Erinye (*řecké bohyně pomsty*)
erinj/o *lék.* chirurgický háček
eribotri/o *bot.* lokvát, mišpulník **japana** ~**o** lokvát japonský
eriofor/o *bot.* suchopýr
eritem/o *lék.* erytém, zarudlá kůže

eritre/o *bot.* zeměžluč okolíkatá, zeměžluč lékařská, hořká bylina
Eritreo Eritrea (*stát*)
eritreo/o *bot.* zarděnice, korálový strom
eritroblast/o *biol.* erytroblast (*nezralá červená krvinka v kostní dřeni*)
eritrocit/o *biol.* erytrocyt, červená krvinka
eritroksil/o *bot.* rudodřev
eritroni/o *bot.* kandík **hundodenta** ~o kandík psí zub
eritropoez/o *biol.* erytropoéza (*tvorba červených krvinek v kostní dřeni*)
eritroz/o *lék.* erythrosis (*plošné červené zbarvení kůže*) *chem.* erytróza (*monosacharid aldotetróza*)
erizif/o *bot.* padlí
erizim/o *bot.* trýzel, chejř
erizipel/o *lék.* erysipel, růže (*hluboké zánětlivé infekční onemocnění kůže*)
Erlang/o Erlang **e~o** *tech.* erlang (*jednotka provozního zatížení*)
ermen/o *zool.* hranostaj ~**felo**, ~**pelto** kožešina hranostaje, hermélín **kontra~o** heraldický hermélín
ermit/o poustevník ~**a** poustevnický ~**ejo** poustevna **la Muzeo de l' E~ejo** Ermitáž
erod/i *t* opotřebovávat (*boty, mince*) *tech.* obroušovat
erodi/o *bot.* pumpava
erofil/o *bot.* osívka **printempa** ~o osívka jamí
Eros/o *mytol.* Erós, Amor, Cupido
erot/o pohlavnost, pohlavní pud ~**a** erotický ~**ismo** erotismus, smyslnost ~**izi** *t* erotizovat, eroticky vzněcovat ~**ogena** pohlavně dráždivý ~**omanio** erotománie
erotik/o erotika ~**a** erotický, smyslný
erozi/o *geol.* eroze *lék.* oděrka ~**a** erozivní ~**i** *t* erodovat

erp/i *t zeměd.* vláčet (*pole*) ~**i la maron** házet hrách na stěnu, zkoušet nemožné ~**ado** vláčení (*pole branami*) ~**ilo** brány
erud/i *t* vědecky/odborně vzdělat, důkladně poučit ~**ito** odborník
erudic/o erudice, erudovanost, důkladné vzdělání (*v určitém oboru*) ~**a** erudovaný, důkladně vzdělaný (*v určitém oboru*) ~**ulo** erudovaný odborník
eruk/o *bot.* raketa
erupci/o *geol.* erupce, sopečný výbuch *lék.* erupce, vyrazení / výsev vyrážky na kůži ~**i** *n* i *přen.* vybuchnout (*o sopce*), vyrazit se (*o vyrážce*)
erupt/i = **erupcii**
esamen/o roj (*včel*) ~**i** *n* *zool.* rojit se
escept/o výjimka ~**a** výjimečný ~**e de** s výjimkou ~**e se** leda že, kromě ~**i** *t* vyjímat, vyjmout ~**okaze** výjimečně **sen~e** bez výjimky
escet/o *jaz.* německé ostré ss (ß)
ese/o esej ~**isto** esejista
esenc/o *fil.* podstata věci *chem. kuch.* esence, (*tekutý*) výtažek, trest' ~**a** podstatný, nezbytný, esenciální ~**a aminoacido** esenciální aminokyselina ~**e** v podstatě, nezbytně **sen~a** bezpředmětný, nepodstatný, bezobsažný
Eshil/o *hist.* Aischylos
-esk/ *přípona s významem* podobný: **vir~a** **virino** mužatka **dant~a** dantovský
eskadr/o *let. nám.* eskadra
eskadron/o (= **skadro**) *voj.* eskadrona (*rota vojenského jezdeckta*)
eskal/o *tech.* žebřík, korečkový řetěz *žel.* matečná kolej *text.* puštěné oko (*na punčoše*) ~**i**, ~**adi** *t* ztěkát hradby / zléz(at)t lana plachetnice ~**imuna** nepouštějící oka, netrhavý
eskalator/o eskalátor, pohyblivé schodiště

eskalon/o voj. jednotka pochodového proudu ~i t seřadit jednotky do pochodového proudu
eskalop/o kuch. (tenký) řízek (bez kosti) (většinou telecí)
eskap/i n uniknout, vyvážnout ~i el **batato** vyvážnout z boje ~i el **problemoj** dostat se z problémů ~o únik ~ismo únikové chování/jednání
eskar/o lék. eschara, příškvár, strup **kuš~oj** strupy proleženin
eskarp/o vnitřní svah příkopu **kontraŭ~o** vnější svah příkopu
eskatologi/o fil. eschatologie, učení o posledních věcech člověka a světa
eskim/o Eskymák ~umi n sport. udělat eskymácký obrat (v kajaku)
eskort/o eskorta, ochranný (ozbrojený) doprovod ~i t eskortovat **for~i** odvést eskortou
eskud/o ekon. hist. escudo (bývalá portugalská měna)
eskul/o bot. jírovec
Eskulap/o = **Asklepio** hist. mytol. Asklépios, Eskulap
Eskvilin/o Esquilin, Eskvilin (největší ze sedmi římských pahorků)
eskvir/o hist. panoš (mladý nižší šlechtic jako zbrojnoš vyššího šlechtice)
eskvizit/a lahodný lék. ostrý přesně lokalizovaný (bolest)
esoter/a ezoterický, ezoterní, tajný, přístupný jen zasvěcencům
espanjolet/o tech. okenní rozvora
espart/o bot. halfa, esparto ~i t zpracovávat esparto ~ajo výrobek z esparta
esper/i t doufat ~i **heredaĵon** doufat v dědictví ~o naděje **longa ~o** vzdálená naděje ~eble snad, doufejme ~iga povzbudivý, nadějný ~igi povzbudit ~**do-na** nadějný **mal~i** zoufat **mal~o** zoufalství **mal~a** zoufalý **mal~igi** uvést

v zoufalství **sen~a** beznadějný **sen~igi** zbavit nadějí **sen~eco** beznadějnost
Esperant/o esperanto ~a esperantský **e~ajo** esperantský materiál (*tiskovina*) **e~igi** přeložit do esperanta **e~ismo** esperantismus **e~isto** esperantista **E~ujo** svět esperanta (*hnutí*) ~**ologo** esperantolog ~**ologio** esperantologie **per~a laboro** práce pomocí esperanta **por~a laboro** práce pro esperanto
esplanad/o esplanáda, volné prostranství (*před významnou stavbou*) hist. parkán
esplor/i t zkoumat, bádát, pátrat, vyšetřovat *přen.* vyzkoušet ~a výzkumný, výzvědný ~o výzkum ~**ado** zkoumání, vyšetřování ~**anto** výzkumník, badatel ~**ejo** vyšetřovna, vyšetřovací vazba ~**isto** badatel, výzkumný pracovník ~**aresto** vyšetřovací vazba ~**demandi** t vyslychat ~**instituto** výzkumný ústav ~**juĝisto** vyšetřující soudce ~**komisiono** vyšetřovací komise ~**serĉi** t pátrat **el~i** vymámit informace, vypátrat **ne~ebla** nevyzpytatelný, nezjistitelný **dopler~o** lék. dopplerovská echokardiografie **erc~isto** prospektor, hledač nerostných surovin **merkato** průzkum trhu **natur~i** zkoumat přírodu **operaci~o** matematické modelování průmyslových a ekonomických systémů
espres/o espresso (*káva*) ~**ilo**, ~**omaŝino**, ~**aparato** espresso (*kávovar*) ~**ejo** espresso (*kavárna*)
esprim/i t vyjadřovat, vyjádřit ~i **dankon** vyjádřit vděčnost ~**a** výrazový ~**o** výraz **spica ~o** expr. šťavnatý výraz ~**igi** vyjádřit se ~**ilo** výrazový prostředek ~**ivo** vyjadřovací schopnost ~**forta** výrazný ~**maniero** způsob vyjádření ~**plena** výrazný **mis~o** nevhodný výraz, přefeknutí, úlet **ne~ebla** nevyjádřitelný **sen~a**

bezvýrazný, nevýrazný **fak~o** odborný výraz **nom~o** substantivní přívlastek

est/i *n* být, existovat **ĉie ~as varme, sed hejme plej ĉarme** všude dobře, doma nejlépe **tio ~as** (*zkr. t.e.*) to je (*zkr. tj.*) ~u **lumo** budiž světlo ~o **kaj ne~o** bytí a nebytí ~adi **bývat ~ado** bytí, existence ~aĵo **bytost ~anteco** přítomnost ~igi vytvořit, dát vznik ~iĝi vzniknout ~inta bývalý, minulý ~into, ~inteco minulost, minulý čas ~onta budoucí ~ontaĵo budoucí událost ~onto, ~onteco budoucnost, budoucí čas **luma ~onteco** skvělá budoucnost ~ulo **bytost al~i, apud~i, ĉe~i** být přítomen, být u toho **ĉe~o** přítomnost **ĉe~antaro** všichni přítomní **ĉie~a** všudypřítomný **ek~i** vzniknout **en~o** obsah, bytí v něčem **for~i** být nepřítomen, chybět **kun~ado** soužití, společný pobyt **mal~i** chybět, být pryč **mal~o** chybění **ne~o** nebytí **spiritĉe~o** duchapřítomnost

est/o = **estono** Estonec

establ/i *t* založit, zřídit, zařídit (*podnik*) ~ad) založení, zřízení ~aĵ) podnik, závod

ester/o *chem.* ester ~igi esterifikovat

estetik/o estetika ~a estetický, vkusný ~isto estetik, odborník v estetice ~ulo estét, milovník krásy

estez/o *biol.* estezie, počítky, citlivost ~ometro estezimetr, přístroj k měření citlivosti **hiper~o** hyperestezie, zvýšená citlivost **hipo~o** hypestezie, snížená citlivost **sen~igi** = **anestezi** znecitlivět

estiel *neol.* jakožto, coby

estim/i *t* ctít, vážit si (**iun** někoho) ~o úcta ~ata vážený, ctěný ~inda úctyhodný **mal~i** pohrdat **mal~o** pohrdání **mal~inda** pohrdáníhodný **mem~o** sebe-úcta

esting/i *t* (u)hasit (*oheň, světlo, žízeň, vápno*) ~o hašení, zhasnutí ~atoro

hasící přístroj ~igi zhasnout **lia vivo ~iĝis** jeho život pohasl ~ilo zhášedlo na svíčky, hasící přístroj **ne~ebla** neuhasitelný **blov~i** sfouknout **fajr~a** hasičský **fajr~isto** hasič **voĉ~o** *lék.* ztráta hlasu, afonie

eston/o Estonec ~a estonský **E~io, E~ujo** Estonsko

estr/o vedoucí, představený ~i *tn* vést, řídit, být v čele ~ado řízení, vedení (*činnost*) ~aro představenstvo, vedení (*osoby*) ~arano člen vedení/představenstva ~eco vedoucí postavení ~igi pověřit vedením ~ino šéfová, vedoucí **sub~o** zástupce vedoucího

estrad/o pódium

estradiol/o *chem.* estradiol (*pohlavní hormon*)

estragon/o *bot.* pelyněk kozalec, pelyněk estragon

estuar/o estuár (*nálevkovité ústí řeky do moře*)

ešafod/o popravčí lešení

ešolzi/o *bot.* sluncovka **kalifornia** ~o sluncovka kalifornská

-et/ *přípona (i předpona) tvořící zdobněliny:* **pord~o** dvířka **ferm~i** přivít **flav~a** nažloutlý **urb~o** městečko ~burĝo maloměšťák ~urbo maloměsto

et/a malý, drobný ~aĵo drobnost ~igi zmenšit ~iĝo zdobnění, zmenšení ~ulo mrně, dítě, prcek, drobeček ~bieno (*zemědělská*) usedlost, malé hospodářství ~burĝo maloměšťák, ~fingro malíček ~grajna drobnozrný ~industrio drobný průmysl, maloprůmysl ~kalibra malorážní ~kamparano malorolník ~komerco maloobchod ~kosta levný ~kreska drobný vzrůstem ~nombra nepočetný ~urbo maloměsto

eta *jméno řeckého písmene* éta

etaĝ/o podlaží, poschodí, patro *biol.* vegetační patro *let.* (= **štupo**) stupeň

rakety *geol.* strukturální patro ~**igi** etážovitě uspořádat **bel-o**, **čef-o** luxusní poschodí **inter-o** mezipatro, mezanin **kel-o**, **sub-o**, **subter-o** suterén **ter-o** přízemí

etađer/o etažér, regál, police, stojan s příhrádkami

etalon/o *tech.* etalon, normál (*přesný hmotný vzor fyzikální jednotky*) *fin. ekon.* standard (*vyjádření hodnoty měny ve vztahu k drahému kovu*) **or-o** zlatý standard

etap/o etapa, fáze, stupeň vývoje *sport.* kolo, etapa, část závodu *voj.* týl, zázemí, etapa, prostor za frontou

etat/o výkaz (*k určitému datu*), přehledný soupis **ekster-a** nezahrnutý ve výkazu **bien-o** (= **katastro**) katastr nemovitostí

etend/i *t* natáhnout, rozprostřít ~**i** **la membrojn** protáhnout údy, natáhnout se ~**i** **la brakojn** vztáhnout paže ~**i** **la manon** natáhnout/nastavit ruku ~**i** **la tablotukon** rozprostřít ubrus ~**i** **la flugilojn** roztáhnout křídla ~**o** rozpětí, roztažení ~**ado** rozprostírání, roztahování ~**ajfo** (rozlehlá) plocha ~**ebla** rozprostíratelný, roztáhnutelný ~**igi** rozprostírat se (*např. louka*) **dis-i** rozprostřít, rozšířit (*vůni*), roztáhnout (*nohy*) **el-i** vytáhnout **el-i** **la langon** vypláznout jazyk **bat-i** rozklepat (*plíšek*) **tir-i** **draton** táhnout drát

eter/o nadzemský prostor *chem.* éter ~**a** éterický, lehoučký *chem.* éterový

etern/a věčný *přen.* dlouho trvající ~**a** **dormo** věčný spánek ~**e** věčně **por** ~**e** navěky, navždy ~**o**, ~**eco** věčnost ~**igi** zvěčnit *hovor.* protahovat (*v řeči*) **ne** ~**igu** **la diskutadon** neprotahuj(te)/nezdržuj(te) diskusi **E-ulo** Bůh, Hospodin

etik/o etika, mravouka ~**a** etický ~**isto** etik

etiked/o etiketa, nálepka, štítek, viněta *inf.* štítek *chem.* značená sloučenina (*např. radionuklidem*) ~**i** *t* (o)štítkovat, (o)značit nálepkou

etiket/o etiketa (*pravidla společenského chování i nevh. nálepka*) **četabla** ~**o** etiketa stolování ~**a** odpovídající etiketě ~**i** = **etikedi** *t* (o)značit etiketou/nálepkou, (o)štítkovat

etil/o *chem.* etyl

etilen/o *chem.* eten, *zast.* etylen

etim/o *jaz.* etymon (*původní podoba n. význam slova*) ~**ologo** etymolog ~**ologio** etymologie, nauka o původu slov ~**ologia** **vortaro** etymologický slovník

etiolo/a *bot.* etiolovaný (*pěstovaný za částečného nebo úplného vyloučení světla*)

etiolog/o etiolog ~**io** etiologie, nauka o příčinách nemocí

etiop/o Etiop ~**a** etiopský **E-*io***, **E-*ujo*** Etiopie

etlinger/o *bot.* etlingera **alta** ~**o** zázvor růžový

etmoid/o *anat.* kost čichová

etn/o etnikum, rod, kmen, pokolení ~**a** etnický ~**ismo** *polit.* etnismus ~**ografo** etnograf ~**ografio** etnografie ~**ologo** etnolog ~**ologio** etnologie

Etn/o Etna (*sicilská sopka*)

etologi/o *biol.* etologie, věda studující chování živočichů

etos/o atmosféra, ovzduší, nálada *fil.* étos

etrusk/o *hist.* Etrusk **E-*io***, **E-*ujo*** Etrurie

etud/o etuda, cvičná skladba, studie, zběžná kresba, skica

etuv/o (skříňová) sušárna, sterilizátor ~**i** *t* sterilizovat, sušit

etuz/o *bot.* tetluha

eŭ/ *biol.* eul/ *předpona značící* dobrý, správný

Eŭbe/o *zeměp.* Euboia, Euboja, Euboea, Evvia (*ostrov*)

eúdajmonism/o *fil.* eudaimonismus, učení o blaženosti
eüdiometr/o *chem.* eudiometr
eüfaüzi/o *zool.* krunýřovka ~uloj řád krunýřovky
eüfemism/o *lit.* eufemismus, zmírňující výraz
eüfoni/o eufonie, nauka o správné hlasové technice *přen.* libozvučnost
eüforbi/o *bot.* pryšec
eüfori/o *lék.* euforie, pocit blaha, (až povznesená) dobrá nálada
Eüfrat/o *zeměp.* Eufrat
eüfrazi/o *bot.* světlík
Eüfrozín/o *mytol.* Eufrosyné (jedna z bohyně pívabu a krásy)
eügeni/o *bot.* eugenie, hřebíčkovce
eügenik/o *lék.* eugenika (snaha geneticky vylepšit lidstvo)
eüglen/o *zool.* krásnoočko
eükalipt/o *bot.* eukalyptus, blahovičník
eükariot/o *zool.* eukaryon (*organismus, jehož buňky mají vytvořené buněčné jádro*) ~oj eukaryonta ~a eukaryotický
eükaristi/o *náb.* eucharistie, svátost ol-tární
Eüklid/o Euklides e~a **geometriu** euklidovská geometrie
eümetrop/a = emetropa
eünuuk/o eunuch, kleštěnec, kastrát ~igi kastrovat, vyklestit ~igi stát se kastrátem *vulg.* ztráct potenci
eüpatori/o *bot.* sadec kanaba ~o sadec konopáč
eüpepsi/o *lék.* eupepsie, správné trávení
eüpne/o *lék.* eupnoe, normální klidné pravidelné dýchání
eür/o *ekon.* euro
Eürazi/o Eurasie
Eüridic/o, Eüridik/o *mytol.* Eurydika (žena Orfeova)
Eüripid/o *hist. lit.* Euripidés

Eürop/o Evropa *mytol.* Európa e~a evropský e~ano Evropan e~anigi povropštit, zavést evropské způsoby
Centr~a středoevropský **hind~a** indoevropský **Nord~a** severoevropský **Okcident~a** západoevropský **Orient~a** východoevropský **Sud~a** jihoevropský **tut~a** celoevropský
eüropi/o *chem.* europium
eüsk/o Bask E~io Baskicko
Eüstaki/o Eustach **tubo de ~o, ~a tubo anat.** Eustachova trubice
eütanazi/o *lék.* eutanazie, smrt z milosrdenství
eütekt/o *chem.* eutektikum
Eüterp/o *mytol.* Euterpé (*múza hudby*)
eütrof/a eutrofní (*s vysokým obsahem živin*) (*voda*) ~igo eutrofizace
evaku/i *t* evakuovat, vyklidit, opustit ~o, ~ado evakuace ~ito evakuovaná osoba
evangeli/o evangelium, zvěstování *přen.* něco úctyhodného ~a evangelický ~isto evangelista
evangeliz/i *t* hlásat evangelium
evaporit/o *geol.* evaporit (*druh sedimentární horniny*)
Evemer/o *hist.* Euhémeros e~ismo euhémerismus (*teorie, že bohové vznikli zbožštěním slavných lidí*)
event/o (význačná) událost, jev ~oplena bohatý na události
eventual/a eventuelní, případný~e případně ~o, ~afo eventualita ~eco možnost, pravěpodobnost
Everest/o (Mount) Everest, Čomolungma, Sagarmatha
evident/a evidentní, zřejmý ~e zřejmě, nepochybně ~afo zřejmá věc ~eco zřejmost, nepochybnost ~igi ozřejmit ~igi ozřejmit se ~igas, ke ukazuje se, že; je zřejmé, že
evikci/i *t práv.* zabavit majetek získaný v dobré víře

evit/i *t* vyhnout se ~o uniknutí, vyhnutí se ~ado unikání, vyhýbání (se), stranění se ~ebla vyhnutelný ~ema vyhýbavý ~enda zcela nežádoucí ~igi zabránit, odvrátit, předejít **tio** ~igis **al mi multajn embarasojn** to mě zbavilo mnoha rozpaků ~inda nežádoucí **mal-i** vzdorovat **ne~ebla** nevyhnutelný **hom~ulo** (= **mizantropo**) mizantrop
evolu/i *n* vyvíjet se ~a evoluční, vývojový ~o, ~ado vývoj, evoluce ~igi vyvíjet ~inta, ~igita vyvinutý, vyspělý ~ismo evolucionismus ~isto evolucionista

sub~inta rozvojový, zpožděný ve vývoji
evoluci/o = **evoluado**
evoluci/o *mat.* evoluta
evolvent/o *mat.* evolventa
evonim/o *bot.* brslen
Ezekiel/o *náb.* Ezechiel
ezofag/o *anat.* jícen ~a jícnový ~e v jícnu
ezok/o *zool.* štika ~edoj *čeled'* štikovití
mar~o soltýn
Ezop/o Ezop **fabloj de ~o** Ezopovy bajky
Ezra *hist. náb.* Ezdráš

F

fa *hud.* fa (*solmizační slabika*)
fab/o (= **vicio**) bob (*rostlina i plod*) **Ignaca** ~o kulčibové semeno, semeno ignacie **kalabara** ~o semeno puchýřnatce jedovatého, kalabarský bob ~acoj bobovité ~ajo jídlo z bobů ~ismo *lék.* fabismus (*otrava po požití některých druhů bobu*) **kakao~oj** kakaová zrna, semena kakaovníku
label/o *i přen.* pohádka, báchorka **ne rakontu al mi ~on!** nevykládej(te) mi pohádky! ~a pohádkový ~ajo výmysl, smyšlenka, lež ~aro sbírka pohádek ~i, ~adi *n* vyprávět pohádky *přen.* lhát ~isto pohádkář **fe~o** pohádka o vilách
fabl/o bajka **Ezopaj ~oj** Ezopovy bajky ~aro sbírka bajek ~i *n* vyprávět, tvořit bajky ~isto bajkář
fabrik/o továrna ~a tovární ~i *t* (továrně) vyrábět *hovor.* vyrábět, připravovat **arte ~ita opinio** vumělkovaný názor ~ado továrenská výroba **seria** ~ado sériová výroba ~ajo (průmyslový) výrobek ~anto, ~isto továrník ~marko tovární/výrobní značka ~prezo výrobní cena **antaŭ~ado** prefabrikace, výroba

polotovarů **amas~ado** velkovýroba **gas~o** plynárna **tabak~o** továrna na tabákové výrobky
fac/o lic, přední strana *mat.* stěna *hornictví* předek ~eto *tech.* broušená ploška (*drahokamu*), faseta, fazeta *zool.* faceta (*drobná ploška na povrchu složeného oka hmyzu*) ~eti *t tech.* brousit (*drahokamy, sklo*) ~etisto *tech.* (odborný) brusič (*drahokamů/skla*), fasér **inter~o** *inf.* rozhraní, interface **kontakto~o** *tech.* dotyková plocha potrubního spoje **martel~o** úderová plocha kladiva
faci/o *anat.* obličej, tvář, *facies* *lék.* tvář, *facies* (*příznaky choroby v tváři*) *geol.* facie (*charakteristické znaky horniny*) ~a *anat.* obličejový, lící, faciální
facil/a lehký, snadný, slabý, mírný, snadno dostupný ~a **pašo/rideto/vento** lehký krok/úsměv/vítr ~a **virino** lehká žena **kun** ~a **koro** s lehkým srdcem ~e snadno, lehce **estas al mi ~e** je mi lehkou **kritiki estas ~e** kritizovat je snadné, kritizuje se snadno ~eco snadnost ~iga ulehčující, usnadňující ~igi ulehčit, usnadnit ~igi stát se snadnějším, lehčím

~**anima** lehkomyšlný ~**mov**a mrštný, svižný ~**pie**da lehkonožý ~**rom**pa křehký **mal~a** nesnadný, těžký **mal~e** těžko, nesnadno **mal~ajo** potížež **mal~eco** nesnadnost **mal~igi** ztížit, znesnadnit

fad/o *el.* fading, únik (*radiového signálu*)

flagra ~o zákmit ~**i** *n* unikát, slábnout (*o zvuku/signálu*)

faden/o nit, drát *přen.* souvislost, spojitost **teni** **čiujn** ~**ojn en sia mano** mít všechny nitky v ruce **perdi la ~on en la pa- rolo** ztratit nit hovoru ~**aro** klubko, přadeno ~**ego** silná/tlustá nit, provaz, lanko ~**eto** nitka ~**igi** upříst / sprádat v nit ~**isto** obchodník s (textilní) galanterií ~**bulo** klubko ~**fliki** *t* látat ~**montra** roztržený, ošoupaný ~**vermo** *zool.* hlíst **dis~igi** roztrpít **dis~igi** roztrpít se **sen~a** bezdrátový (*vysílání*) **sur~igi** navlékat na nit **barb~o** *zool.* vous (*např. sumce*) **fiš~o** rybářský vlasec **hok~o** rybářský vlasec s háčkem **metal~o** drát(ek), kovové vlákno **or~o** nit opředená zlatým drátkem **pens~o** myšlenková nit **plumbo~o** olovnice **šu~o** dratev (*smolená obuvnická nit*) **vel~o** plachtařská nit

fading/o = **fado**

fadu/o, fado *hud.* fado (*portugalský hudební styl*)

Faeton/o *mytol.* Faethón **f~o** faeton (*lehký kočár s plátěnou střechou*) *zool.* faeton (*tropický vodní pták*)

fag/o buk **Amerika** ~o buk velkolistý **ordinara** ~o buk lesní ~**aro, ~ejo** bučina, bukovina ~**ofrukto, ~onukso** bukvice **sango~o** buk lesní červenolistý **šajn~o** (= **notofago**) pabuk

fagocit/o *biol.* fagocyt ~**ado** fagocytóza

fagopir/o *bot.* pohanka **ordinara** ~o pohanka obecná **tatara** ~o pohanka tatarská ~**a** pohankový

fagot/o *hud.* fagot **kontraů~o** kontrafagot (*o oktávu nižší*)

fağ/o (= **bakteriofağo**) *biol.* bakteriofág, fág (*virus infikující bakterie*)

faj/o *text.* fajež (*tužší hedvábná tkanina*)

fajenc/o fajáns ~**ajo** fajáns (*keramický výrobek*) ~**ejo** továrna na fajánsovou keramiku

fajf/i *n* pískat, hvízdát *o ptácích* zpívat *přen.* zanedbávat, kašlat (**pri io** na něco) ~**i tra la fingroj** pískat na prsty ~**o** hvízd, zapísknutí ~**ado** pískání ~**ilo** píšťal(k)a **danci laů ies** ~**ilo** tančit, jak jiný píská ~**ilego** sířena **pri~i (iun/ion)** vypískat (někoho/něco), pískáním se posmívat **log~ilo** vábnička **sak~ilo** (= **sakšalmo**) dudy

fajl/i *t* pilovat *přen.* zdokonalit, vypilovat ~**ado** pilování ~**ajo** piliny (*při práci pilníkem*) ~**ilo** pilník **tra~i** propilovat, přepilovat **krajon~ilo** ořezávatko **ungo~ilo** pilník na nehty

fajn/a jemný, vybraný, ušlechtilý, citlivý, bystrý (*o smyslech*) ~**eco** jemnost, (dobrá) kvalita, uhlazenost ~**igi** zjemňovat, zušlechťovat (*např. ocel*) **mal~a** hrubý, nekvalitní

fajr/o oheň **doni, fari** ~**on** dát, rozdělat oheň **estingi** ~**on** uhasit oheň **malakra** ~**o** mírný oheň **fali/salti de la pato en la ~on** dostat se z louže pod okap, dostat se z bláta do louže **diskuti** ~**e** ohnivě diskutovat ~**i** *n* plát, hořet ~**ajo** pyrotechnická směs, ohňostroj ~**ego** požár ~**eto** ohýnek ~**ejo** ohniště, kovářská výheň ~**ero** jiskra *tech.* ektrická jiskra ~**ero da espero** jiskřička naděje ~**eri** *n* jiskřit ~**erigi** křesat ~**igi** zapálit, rozdělat oheň ~**ilo** křesadlo, zapalovač ~**ujo** ohniště (*u kamen*) ~**eltena** ohnivzdorný ~**obrigado** hasiči, hasičský oddíl ~**oes-tingilo** hasící přístroj ~**oestingisto** hasič ~**(o)imuna** ohnivzdorný ~**haltiga**

bránící šíření ohně, protipožární **~okra-**
do rošt **F~olando** = **Fuegio** Ohňová ze-
mě **~oloko** ohniště, požářiště **~orezista**
ohnivzdorný **~ostango** pohrabáč **~ošto-**
no křesací kámen **art~o** ohňostroj
čiel~o (= **fulmo**) blesk **ĝoj~o** vatra,
slavnostní oheň **okul~o** oheň v očích
tendar~o táborák, táborový oheň
fak/o přihrádka *přen.* obor (*zvl. vědňi*) v
novinách rubrika, koutek v *organizaci*
odbor, útvar *ve vlaku* kupé, oddělení **~a**
odborný **~e** odborně **~aro** police **~eto**
polygr. písmovka *slang.* kasa **~estro**
vedoucí oddělení **~ulo** odborník **~es-**
primo odborný výraz **~lernejo** odborná
škola **du~a** dvouoborový **en~igi** zařadit
do složky (*dokument*) **mult~a** mnoha-
oborový **ne~a** neodborný **pošt~o** poš-
tovní přihrádka **lerno~o** školní předmět
stal~o kóje ve stáji **stud~o** studijní obor
ŝildo~o *heraldika* pole štítu (*jedno*
z devíti)
fakab/o záchodová mísa *vulg.* hajzl
fakir/o fakír
fakočer/o (= **verukapro**) *zool.* prase bra-
davičnaté
faks/o (= **telekopio**) *inf.* fax (*písemné*
sdělení) **~i** t faxovat **~ilo** fax (*přístroj*)
tele~ilo telefax, fax (*dřívější název*)
faksimil/o faksimile (*věrná napodobeni-*
nina originálu)
fakt/o fakt, skutečnost **~a** faktický,
opravdový, skutečný **~e** opravdu, sku-
tečně **~aro** faktografie, soubor faktů
faktis/o *chem.* faktis (*přísada do kau-*
čuku)
faktitiv/o *jaz. v esperantu* faktitivum, slo-
veso účinné (*příponou -igi*)
faktor/o faktor, zprostředkovatel, agent
mat. fyz. chem. činitel, faktor
faktori/o faktorie (= zámořská obchodní
osada)
faktorial/o *mat.* faktoriál

faktot/o faktótum, děvče pro všechno,
pravá ruka (*kdo dokáže všechno obsta-*
rat)
faktur/o faktura, účet **~i** t fakturovat
fakult/o *lék.* psychická schopnost
fakultat/o fakulta **~estro** (= **dekano**) dě-
kan, vedoucí fakulty
fakultativ/a fakultativní, nepovinný,
výběrový, nezávazný
fal/i n padat, padnout **~as haroj de sur lia**
kapo padají mu vlasy **~as pluvo** prší
~as neĝo padá sníh, sněží **~as la baro-**
metro barometr klesá **~as la lumo**
stmívá se **~as la febro** horečka klesá **la**
suno **~as** slunce zapadá **~i (sur)genue**
padnout na kolena **lasi** **~i** upustit **~inta**
virino padlá žena **~o** pád **la libera** **~o**
volný pád **~egi** n řítit se **~ema** vratký
~eti n klopýtnout **~igi** povalit **~ilo** příči-
na pádu **~into** padlý (*bojovník*) **~dato**
den splatnosti **~folia** opadavý **~ponto**
padací most **~stelo** *hvězd.* létavice, me-
teor **~ŝirmilo** padák **de~i** odpadnout,
upadnout **de~aĵo** odpadky **de~ema** opa-
davý **dis~i** rozpadnout se **el~i** vypad-
nout **el~igi** vyhodit **en~i** vpadnout
en~ilo příčina vpádu **en~ujo** propadli-
na, prohlubeň, *myslivost i voj.* padací
(*chytací*) jáma (*past*) **for~i** odpadnout
re~i znovu spadnout, *zast.* spadnout do-
zadu **sub~i** podlomit se, padat pod tíhou
přen. poddat se, podvolit se **tra~i** pro-
padnout **akvo~o** vodopád **akvo-**
trans~igilo vodní přepad **dat~o** lhůta,
termín (*datum, do kterého musí povinný*
splnit svůj závazek) **foli~o** padání listí
glit~i uklouznout a spadnout **kurzo~o**
pokles kurzu **ovol~o** (= **ovolado**) ovu-
lace **rok~aĵo** skalní suť **rul~i** zřítit se,
skutálet se **ŝraŭb~i** *let.* padat ve vývrtce
tensi~o *el.* pokles napětí **ter~o** sesuv
půdy (*ze svahu*) **teren~o** sesuv půdy,

propad půdy **uter~o** (= **uteroptozo**) *lék.*
snížení dělohy

falang/o *falanga hist. (voj. sevřený šik těž-
kooděnců s dlouhými kopími; fil. jed-
notka utopické společnosti; polit. sku-
pina lidí se shodným cílem) anat.* článek
prstu

falanger/o *zool.* kuskus **~edoj** kuskusovití
(*vačnatci*)

falangi/o *zool.* sekáč (*pavouk*)

falar/o, falarid/o *bot.* chrastice (*rod trav*)
arunda ~o chrastice rákosovitá **kana-
ria ~o** chrastice kanárská (= lesknice
kanárská)

falarop/o, falaropod/o *zool.* lyskonoh
(*slukovitý pták*)

falbal/o volán(ek), ka(r)nýr

falč/i t i přen. kosit **~i krurojn** podrazit
nohy **~o** seknutí (*kosou*) **~ado** kosení
~ažo pokosená úroda **~ileto** srp **~ilo**
kosa **~isto** sekáč, žnec **~omašino** žací
stroj, sekačka **pri~i** posekat (*pole*)
krur~o podražení nohou

fald/i t skládat do záhybů **~o, ~ažo** záhyb
~ebla skládací (*židle*) **~eto** záhybek (*na
látce*) **~etoj** vlnky (*na vodě*) **~umi** (= **plisi**) *t* plisovat **~oriča** zřasený **~osežo**
skládací židle **~oslabo** lomenice **dis~i,**
mal~i vyhladit záhyby **du~o** dvojjzáhyb
kun~o *mat.* konvoluce, současně půso-
bení **kun~ažo** konvoluční součin **re~i,**
supren~i vyhrnout, ohrnout **dratre~a**
el. kroucený, twistovaný **lini~o** *inf.*
řádování

falen/o *zool.* mūra, noční motýl

falenops/o *bot.* falenopsis *orchidej* mů-
rovec

falk/o *zool.* sokol **migra ~o** sokol stěho-
vavý **~edoj** *čeled'* sokolovité **~isto**
sokolník **~očas** sokolnictví **~oformaj**
řád sokoli **alaüd~o** ostříž lesní **bal-
kan~o** roroh jižní **čas~o, gir~o** roroh
lovecký **klif~o** ostříž jižní **kolomb~o**

dřemlík tundrový **tatar~o** roroh velký
tur~o poštolka obecná **vesper~o** poš-
tolka rudonohá

fals/i t padělat, (z)falšovat **~itaj kartoj**
cinknuté karty **~a** falešný, padělaný
mat. nepravdivý **~e** falešně *chem.* **~e**
negativa/pozitiva rezulto falešně nega-
tivní/pozitivní výsledek (*analýzy*) **~ado**
padělání, falšování **~ažo** padělek **~eco**
faleš, přetvářka **~ema** falešný, ne-
upřímný **~isto** padělatel **~ofari t**
falšovat / dopustit se padělání **~ludi n**
podvádět při hře, hrát nepoctivě **mal~a**
pravý **ne~ebla** nepadělatelný **mon~isto**
penězokaz, padělatel peněz

falset/o *hud.* falzet (*vysoký rejstřík muž-
ského hlasu*)

falt/o vráska *geol.* vrása **~i t** rozvrásnit
~aro vrásky, rozvrásnění **~iği** zvrásnit
se **sen~igi** vyhladit vrásky

falus/o 1 *bot.* hadovka (*houba*) **~a ama-
nito** muchomůrka zelená **~amanita ve-
nenižo** *lék.* otrava muchomůrkou zele-
nou

falus/o 2 *mytol.* falus (*zpodobení muž-
ského pohlavního údu jako symbolu
plodnosti*) **~a, ~eca** falický

falv/a plavý, bledě žlutý

fam/o věhlas, fáma, pověst **~a** pověstný,
slavný **~i n** být pověstný/slavný **~eco**
proslulost, sláva **~ega** přeslavný
~emulo megaloman, velikáš **~igi** pro-
slavit **~iği** stát se slavným **~ulo** slavný
člověk, celebrita **dis~igi** rozhlásit, uvést
(informaci) ve všeobecnou známost,
rozšířit fámu **fi~a, malbon~a** nechvalně
proslulý **grand~a** přeslavný **mis~o** kle-
veta, nespravedlivá fáma **sen~a** ne-
známý **mond~a** světoznámý

famili/o rodina *bot. zool.* *čeled'* *mat.*
soustava, soubor, systém **~a** rodinný
~ano člen rodiny **~anaro** rod, příbu-
zenstvo **~estro** hlava rodiny **~nomo**

příjmení **sam~ano** člen téže rodiny
sub~o *biol.* podčeleď **super~o** nadče-
 leď **vort~o** *jaz.* odvozeniny téhož koře-
 ne
familiar/a důvěrný, nenucený **~ajo**
 familiárnost, důvěrnost **~igi** sblížit se
fan/o fanda, fanoušek **esti ~o de iu** být
 fandou (*někoho*), fandit někomu **~klubo**
 fanklub
fanatik/a fanatický **~e** fanaticky **~eco**
 fanatismus, vášnivost, nekritická zauja-
 tost **~igi** zfanatizovat **~ismo** fanatismus
~ulo fanatik
fand/i *t* (roz)tavit **~i ies koron** obměkčit
 něčí srdce **~a** tavicí **~a forno** tavicí pec
~ado tavení, tavba (*činnost*) **~ajo**
 tavenina (*roztavená látka*) **~ebla** tavi-
 telný, tavný **~ejo** slévárna, tavírna **~igi**
 dát roztavit **~igi** roztavit se, změknout,
přen. ustrnout se (*citově*), splývat **~isto**
 tavič, slévač **~ujo** *tech.* tavicí prostor,
 kokila **~odrato** tavný drát (*např. po-
 jistky*) **~fermi** *t* zatavit **~oform(ujo)**
 (slévárenská) odlévací forma **~ofornego**
 tavicí slévárenská pec **~ofromaĝo** ta-
 vený sýr **~opunkto** teplota tání *zast.*
 bod tání **~orestaĝo** struska **~otem-
 peraturo** *fyz.* teplota tání **dis~i, for~i**
 roztavit, tavením zničit **el~i** odlít
 (*tavením vyrobít*) **kun~i** slít **kun~igi** slít
 se *přen.* sloučit se (*spolky*) **super~iĝo**
 přechlazení (taveniny) **trans~i** *chem.*
 tavit s tavidlem **tip~isto** *polygr.* písma-
 lijec
fandang/o fandango (*španělský tanec a*
hudba)
fanerogam/oj *bot.* rostliny jevnosubné
fanerozoik/o *geol.* fanerozoikum (*období*
rozvinutého života na Zemi)
fanfar/o fanfára, fanfáry, slavnostní trou-
 bení **ĉasa ~o** halali, lovecké fanfáry
fanfaron/i *n* vychloubat se **~ado** chlubení
 se **~ulo** chlubil, chvastoun

fang/o fango (*léčivé bahno z horských*
rašelinišť)
fanon/o *zool.* spěnka, spěnková krajina
fant/o spodek, kluk v kartách
fantasm/o fantazma, přelud, vidina, pod-
 vědomá touha
fantasmagori/o *div.* představení s hororo-
 vými prvky *přen.* fantasmagorie, přelud
fantast/o *lit.* fantastika, dílo o napřiro-
 zených bytostech **~a** fantastický
fantazi/o fantazie, obrazotvornost, smyš-
 lenka **~a** fantastický **~i** *n* vymýšlet (*si*)
hud. improvizovat **~ulo** fantasta **sen~a**
 přízemní, bez fantazie
fantom/o duch, přelud, strašidlo **~a**
 přeludný, strašidelný *tech.* umělý **~i** *n*
 strašit **lup~o** vlkodlak
far = fare de vytvořeno (někým) **romano**
far Čapek román od Čapka (napsaný
 Čapkem)
far/i *t* (u)činit, (u)dělat, spáchat, vykonat,
 provádět, provést, (z)tropit, způsobit,
 připravit, (u)tvořit **~i al si oportuno/
 bone** udělat si pohodlí **~i al si la vojon**
 razit si cestu **~i doloron** (z)působit
 bolest **~i timon** nahánět strach **~i**
kontrakton uzavřít smlouvu **~i Paskon**
 slavit/světit Velikonoce **~i iun moka-
 taĝo** uvést někoho v posměch **dek kaj**
dek **~as dudek** deset a deset je dvacet
kiel devas esti **~ate** jak se sluší a patří
~e de od, provedeno (*kým*) **traduko de**
Shakespeare **~e de Sládek** Sládkův
 překlad Shakespeara **ekspluatado de**
homo ~e de homo vykořisťování člově-
 ka člověkem **~o** čin, skutek, úkon,
 výkon **merita** **~o** záslužný čin **~aĉi** *t*
 odbýt, slátat **~ebla** uskutečnitelný, pro-
 veditelný **~ema** činný, aktivní **~enda**
 nutný **~igi** stá(va)t se **~isto** výrobce, *i*
ironicky tvůrce, pracovník **granda**
parolisto estas duba **~isto** mnoho řečí
 – málo práce **al~i** přizpůsobit **el~i**

vyrubit **mal~i** zničit **mem~ita** sebevzdělaný, dosáhnuvší postavení vlastním úsilím **mis~i** pokazit **mis~o** přehmat, lumpárna, hanebnost **ne~ebla** neuskutečnitelný **re~ajo** opětovné zpracování, remake, přepracování **re~igi** vrátit se k původnímu stavu **sen~a** nečinný **bon~i** činit dobro **bon~o**, **bon~ado** dobročinnost **bon~a**, **bon~ema** dobročinný **bon~anto** dobrodinec **ĉio~anto** všeuměl, děvče pro všechno **ĉar~isto** kolář **glav~isto** mečič **juĝ~o** soud (*postup*), posouzení **leĝ~i** tvořit zákony **malbon~o** zlý/nepřátelský skutek, zločin **neni~ado** zahálka, nicnedělání **neni~anto**, **neni~emulo** darmošlap **mon~ejo** mincovna / tiskárna bankovek **ofer~o** *náb.* obětování **ordo~i** uklízet **pento~i** činit pokání **rad~isto** kolář **sal~i** vyrábět sůl (*odpařováním slaných vod*) **vin~ado** vinařství, výroba vína **vitro~isto** sklář **vort~ado** tvorba slov

Farad/o Faraday **f~o** *fyz.* farad (*jednotka elektrické kapacity*) **f~izi** *t. lék.* faradizovat

farandol/o *hud.* farandola (*provensálský kolový tanec*)

faraon/o *hist.* faraon

farb/o (natěrová/tisková) barva **~i** *t.* natírat barvou **~ejo** natěračská dílna **~isto** natěrač **~okrajono** barevná tužka, pastelka **akvo~o** vodová barva *hovor.* vodovka **fon~o** podkladová barva **pis~tol~i** nanášet barvu stříkací pistolí

farĉe/o *kuch.* nádivka **~i** *t.* nadívat **~ita kapsiko** plněný paprikový lusk **letero ~ita per eraroj** dopis plný chyb

Farenhejt/o Fahrenheit **f~a grado** stupeň Fahrenheita **f~a skalo** Fahrenheitova (teplotní) stupnice

faring/o *anat.* hltan **~ito** faryngitida, zá-nět hltanu

farise/o *hist.* farizej *přen.* (pobožný) pokrytec, licoměrník

farm/i *t.* (pro)pachtovat si **~o** pacht, nájem pozemku/statku, předmět pachtu **~anto** pachtýř, nájemce statku **~igi** propachtovat **~isto**, **~ulo** farmář, pachtýř **~iganto** pronájemce statku **~(o)bieno** farma, statek **~odomo** farmářské obydlí, statek (*budova*) **~opago** pachtovné

farmaci/o farmacie, lékárnictví **~a** farmaceutický, lékárnický **~ajo** farmaceutický výrobek **~isto** farmaceut, lékárník

farmakolog/o farmakolog **~io** farmakologie (*věda o působení léčiv*)

farmakope/o lékopis

farnient/o (= **nenifarado**) nicnedělání, lenošení

Faros/o Faros **~a lumturo** maják na ostrově Faru

fars/o fraška **~a** fraškovitý **~isto** fraškář

fart/i *n* mít se, dařit se **kiel vi ~as?** jak se máte? **~u bone** měj(te) se dobře **~o** subjektivní stav, tělesné pocity **bon~i** mít se dobře

farun/o mouka **hordea/sekala/tritika** **~o** ječná/žitná/pšeničná mouka **fajna** **~o** hladká mouka **semola** **~o** hrubá/krupičná mouka (*pšeničná*) **~i** obalit moukou (*řízek*) **~ajo** moučník **~ejo** mlýn (*pro výrobu mouky*), výrobní mouky **~bulo** knedlík **amela** **~o** škrobová moučka

fasad/o *stav.* fasáda, průčelí domu

fasci/o *anat.* povázka, fascie

fascin/i *t.* oslňovat, okouzlovat, fascinovat, omámit **~o**, **~ado** okouzlení, omámení, fascinace

fasciol/o *zool.* motolice **hepata** **~o** motolice jaterní **~ozo** *lék.* fasciolóza (*one-mocnění jater způsobené motolicí*)

faščin/o *stav. voj.* hať (svazek proutí ke zpevňování břehů/svahů/zákopů) ~i t zpevnit hatěmi

fask/o svazek, otep ~eto svazeček, slabý svazek ~igi svázat do otepi **faden~o** svazek nitě **fe~o** *bot.* čarověník **foli~o** košťátko do sauny **špin~o** přadeno

fasm/o *zool.* strašilka ~uloj řád strašilky

fason/o fazona, stříh ~i t fazonovat, stříhat na šaty ~isto stříhač **tondo~o** stříh vlasů

fast/i n postit se ~a postní ~o půst ~igi **iun** *přen.* nechat někoho hladovět

fašism/o fašismus ~a fašistický

fašist/o fašista

fat/o = **fatalo**

fatal/a osudný, neblahý ~o osud **F~o** Osud, Předurčení ~eco fatalita ~ismo fatalismus ~isto fatalista

fatamorgan/o (= **miražo**) *fyz.* fata morgána *přen.* prelud

fatras/o haraburdí, harampádí

fauci/o *anat.* hrdlo, chřtán

fauk/o tlama i *techn.* jicen **fermu la ~on!** zavři hubu! ~o **de kanono**, **tunelo** ústí děla, tunelu ~i n zět, zírat **kloak~o** uliční vpust **leon~o**, **lup~o** (= **antirino**) *bot.* hledík *hovor.* lví hubička / lví tlamička

faul/i n *sport.* faulovat ~o faul

fault/o *geol.* zlom, zlomová porucha, dislokace ~lipo zlomová plocha ~spe-gulo tektonické zrcadlo

faun/o *zool.* fauna, zvířena

faun/o *mytol.* faun, satyr *expr.* požit-kářský člověk

Faust/o *lit.* Faust, Faustus

faivism/o *um.* fauvismus (*malířský styl*)

fav/o *lék.* prašivina, favus ~a prašivý ~ažo prašivá kůže ~igi (z)prašivět, stát se prašivým ~ulo nemocný prašivinou *hanl.* prašivec ~ofungo *lék. bot.* houba

způsobující prašivinu (*Trichophyton schoenleinii*)

favor/a příznivý ~e příznivě ~i t přát, být nakloněn (**iun** někomu) ~o přízeň ~anto příznivec ~ato oblíbenec ~igi (příznivě) naklonit (**iun al/por io** někoho pro něco) ~prezo výhodná cena **mal-a** nepříznivý **mal~o** nepřízeň **Di~o** (= **graco**) Boží milost **kor~i iun** být k někomu shovívavý, mít s někým soucit

faz/o fáze, stádium, úsek *fyz. chem.* fáze **de~igo** odchylka fáze **el~igi** vypadnout z fáze **inter~o** *biol.* interfáze (*období mezi dvěma buněčnými děleními*) **mal~a** fázově posunutý o 180° **sam~a** mající stejnou fázi (*bez odchylky*) **lun~oj** fáze Měsíce

fazan/o bažant ~edoj *čeled'* bažantovítí ~ejo bažantnice ~ino samice bažanta, bažantice **pavo~o** (= **poliplektro**) bažant paví

fazeol/o = **fazeolsemo** fazole (*semeno*) ~eto fazolka

fazeolus/o *bot.* fazol (*rostlina*) **Lima ~o** fazol měsíční **ordinara ~o** fazol obecný **ruğa~o** fazol šarlatový

feo *mytol.* nadpřirozená bytost (*nižšího řádu než božstvo*), polobůh ~a nadpřirozený, pohádkový ~ino víla **lando de ~inoj** pohádková země (*nádherná*) ~inaj **fingroj** zázračné prstíky (*šikovné*) ~inrakonto pohádkový příběh **akvo~o** (= **nikso**) vodník **akvo~ino** (= **najado**, **nimfo**) vodní víla, rusalka

febl/a slabý, mdlý, chabý ~igi zeslábnout, ochabnout

febr/o horečka **afta ~o** slintavka a kulhavka **flava ~o** žlutá zimnice **malta ~o** maltská horečka **puerpera ~o** puerperální sepse, horečka omladnic **tifoida ~o** abdominální tyfus, břišní tyfus **terciana/kvartana ~o** terciána/kvartána, (třídenní/čtyřdenní) malárie ~a

horečn(at)y ~i n mít horečku ~ulo nemocný s horečnou ~odona způsobující horečku, pyrogenní **anti~a**, **kontra~a**, **sen~iga** snižující horečku, antipyretický **fojno~o** = **fojnkataro** senná rýma, polinóza

februar/o únor ~a únorový

feč/o sedlina, (zá)kal, rmut *přen.* spodina ~o **de la homaro** *hanl.* spodina lidstva ~i n sednout na dno, usadit se **sen~igi** *chem. kuch.* čířit (*odstraňovat zákal, vyjasňovat kapalinu*)

feder/i t federalizovat, sdružit (*státy*) ~o federace ~igi stát se členem federace, sdružit se ~ismo idea federalismu

federaci/o federace ~a federální, federativní ~ismo federalismus ~isto federalista

federal/a = **federa**, **federacia** federální ~ismo federalismus

Fedr/o Phaedrus **fabloj de ~o** Phaedrovy bajky

fek/i n kálet ~a výkalový ~! do přčic! k čertu! ~o výkal, trus ~ajo hromada trusu ~ulo darebák ~sego toaletní křeslo/židle *hovor.* nočnicková židle

fekul/o (= **tuber-amelo**) *nevh.* škrob

fekund/a plodný, úrodný ~eco plodnost, úrodnost ~igi oplodnit, oplodňovat ~igo oplodnění ~igo početí, koncepce **mal~a** neplodný **mem~igo** samooplodnění

fel/o kožešina, kožka ~isto kožešník ~čapo kožešinová čapka, beranice **sen~igi** stáhnout z kůže **sen~igejo** kafilerie **Azen~o** princezna Oslí kůže **mefit~o** kožešina skunka **Or~o**, **Ora Šaf~o** Zlaté rouno

felah/o feláh, arabský rolník

felandri/o *bot.* halucha vodní

feldmaršal/o *voj.* polní maršál

feldspat/o *geol.* živec

felg/o *sport.* výmyk

felič/a šťastný ~e šťastně ~i n cítit se šťastný ~o štěstí ~ega blažený ~ego blaženost ~igi obšťastňovat, obšťastnit ~ulo šťastlivec **mal~a** nešťastný **mal~o** neštěstí **mal~ego** pohroma, veliké neštěstí, katastrofa **mal~igi** učinit nešťastným **mal~ulo** nešťastník

felieton/o fejeton ~isto fejetonista

felis/o *zool.* kočka (*rod kočkovitých šelem*) ~a kočičí, kočkovitý ~edoj kočkovití (*čeled'*)

felp/o *text.* felpa, felba

felt/o plst', plst ~a plstěný ~i t plstít, valchovat ~igi zplstít se ~izi, ~ogarni t obkládat plstí ~oboto bufa, válenka (*plstěná teplá bota*) ~očapelo plstěný klobouk

feluk/o *nám.* feluka (*dřevěná plachetnice s latinskou plachtou*)

femal/o *zool.* samice, samička *bot.* samičí jedinec ~a samičí

femin/o *fil.* žena ~ismo feminismus ~isto feminista

femto/ femto/ (*předpona ve významu násobku 10⁻¹⁵*)

femur/o stehno, kýta ~ajo *kuch.* stehýnko, kýta ~ingo stehenní chránič ~osto = ~alo *anat.* stehenní kost **šaf~ajo** (= **šafklabo**) *kuch.* skopová kýta

fen/o halný vítr, fén *tech.* fén, vysoušeč vlasů

fenacetin/o *lék.* fenacetin

fenantren/o *chem.* fenantren

fenciklidin/o *chem.* fencyklidin (*anestetikum a omamná látka*) *hovor.* andělský prach

fend/i t štípat (*dříví*) *fyz. chem.* štěpit (*atom, sloučeninu*) **krioj ~as la aeron** výkřiky protínají vzduch ~o puklina, štěrbina ~ado štípání, *odb.* štěpení ~ajo puklina ~eti t popraskat, nadělat praskliny ~eto prasklina ~ilo sekáček ~ohava popraskaný **dis~i** rozštípnout **el~i**

vyštípnout **en~i** udělat zářez **aer~o** vzduchová mezera (*magnetu*) **cel~o** zářez hledí mřídla **har~a** pedantský **kerno~ado**, **nukleo~ado** štěpení atomového jádra **pantalon~o** poklopec **rok~o** skalní štěrbin

fendr/o ochranná mřížka (*před krbem*)

fenestr/o okno **~i n** směřovat okny **čambro** **~anta en ĝardenon** pokoj s okny do zahrady **~eto** okénko **~umo** okenice **~obreto** parapet **~ofermilo** uzávěr okna **~oframo** okenní rám **~oklapo** křídlo okna **~okovrilo** okenice **~oničo** okenní výklenek **inter~o** (= **trumo**) meziokenní stěna **tra~igi** vyhodit oknem **la Praga tra~igo** Pražská defenestrace **baskul~o** vyklápěcí okno **klap~o** střešní okno **korbel~o** (= **orielo**) arkýř **montro~o** výkladní skříň

fenic/o *hist.* Fěníčan **~a** fénický **~ino** Fěníčanka **F~io**, **F~ujo** Fénicie

fenik/o *bot.* datlovník **daktila** **~o** datlovník pravý **kanaria** **~o** datlovník kanárský **~acoj** (= **arekacoj**) arekovité

fenikopter/o *zool.* plameňák

feniks/o *zool.* fénix, ohnivák *přen.* vynikající osobnost

fenikur/o (= **ruĝvostulo**) rehek (*pták*)

fenkol/o fenykl **ordinara** **~o** fenykl obecný

fenol/o *chem.* fenol

fenomen/o fenomén, jev, úkaz **~a** jevový, fenomenální, nevšední **~ismo** *fil.* fenomenalismus **~ologio** fenomenologie **pinto~o** hrotový výboj

fenotiazin/o *chem. lék.* fenothiazin

fenotip/o *biol.* fenotyp (*pozorovatelné vlastnosti / vzhled jedince*)

fen/o *sport.* výpad

fenugrek/o *bot.* pískavice řecké seno

feofit/oj (= **brunalgoj**) *bot.* hnědé řasy, chaluhy

feofitin/o *chem.* feofytin

fer/o železo **~a** železný **~i t** pobít železem, okovat (*železem*) **~aĵo** železný výrobek **~aĵisto** obchodník v železářství, železář **~aĵejo** železářství **~ika** *zast. chem.* železitý **~oza** *zast. chem.* železnatý **~umi t** okovat (*opatřit podkovami*) **~hava** železný (*obsahující železo*) **~betono** železobeton, železový beton, armovaný beton **~čarpentaĵo** železná konstrukce, kostra stavby **~oelektra** ferroelektrický **~erco** železná ruda **~fabriko** železárna **~industrio** železářský průmysl **~kurteno** železná roleta (*před výlohou*) / železná opona (*před jevištěm i v polit. významu*) **~lado** železný plech **~oksido** *chem.* oxid železa **~rubo** železný šrot **~trabo** traverza **~vojo** železnice, železniční dráha **~vojisto** železničář **en~igi** dát do želez, spoutat **ne~a** neželezný **angul~o** úhlové železo **gis~o** litina **huf(o)~o** podkova **huf(o)~i** okovat (*opatřit podkovou*) **krud~o** surové železo **mol~o** kujné železo **spegul~o** (vysokopeční) zrcadlo **~vaflo** **~o** opékač *oplatek* *hovor.* vaflovač

ferdek/o paluba **~i t** vytvořit palubu **inter~o** mezipalubí **sen~a** nemající palubu **sur~iĝo** přistání letadla na palubě (*letadlové lodi*) **sub~o** podpalubí **flug~o** letová paluba (*letadlové lodi*) **pont~o** mostovka **pob~o** záďová paluba

feri/o den volna **~oj** prázdniny, dovolená **~a** prázdninový, volný **~i n** být na prázdninách, trávit dovolenou **~ado** prožívání dovolené

ferician/o *chem. zast.* ferikyanid

ferit/o ferit

ferl/i t *nám.* stáhnout plachtu **~ilo** stahovací lano **mal~i** napnout plachtu

ferm/i t zavírat, zavřít **~i kunvenon** ukončit schůzi **~a** zavírací, závěrečný **~o** závěr (*např. schůze*), (u)zavření **~eti t** přivírat, přivřít **~iĝi** zavřít se **~ilo** uzávěr

~iteco uzavřenost ~**horo** zavírací hodina ~**parolado** závěrečná řeč ~**plato** poklop, víko **čirkaũ~i** obehnat (*plotem*) **dismal~i** rozevřít dokořán **duon~i** pootevřít **en~i** uzavřít uvnitř **inter~aĵo** těšnění, vycpávka **mal~i** otevřít **mal~o** otevření, zahájení **mal~aĵo** otvor, díra **mal~egi** široce otevřít (*oči, bránu*) **mal~iĝi** otevřít se **mal~ita** otevřený **mem~a** samouzavíratelný **ne~ita** nezavřený **re~i** znovu zavřít **remal~i** znovu otevřít **fand~i** zatavit **fenestro~ilo** (= **espanjolet**) okenní rozvora **fulmo~ilo** (= **zipo**) zdrhovadlo, zip **klak~i** **pordon** přibouchnout dveře **lap~ilo** (= **lapo**) suchý zip **mason~i** zazdít **pinč~ilo** *chem.* (pérová) tlačka **pordo~e** za zavřenými dveřmi **sigel~i** zapečetit **ŝtop~i** ucpat, uzavřít

fermat/o *hud.* fermata (*znak notového písma*)

ferment/o *chem.* enzym *zast.* ferment *biol. nevh.* fermentující bakterie ~**i** *n* kvasit ~**ado** kvašení ~**aĵo** zákvas, zákvas ~**igi** nechat zkvasit, způsobit kvašení ~**ilo** (= **gisto**) *nevh.* kvasnice **ne~inta**, **sen~a** nekvašený

fermi/o *chem.* fermium

fermion/o *fyz.* fermion (*elementární částice*)

fero/a *zeměp.* faerský **f~o** Faeřan **F~a** **Insularo** Faerské ostrovy (*název souostroví*) **F~io** Faerské ostrovy (*autonomní země*)

feroc/a krutý, nelítostný

ferocian/o *chem. zast.* ferokyanid

ferol/o *bot.* ločidlo **asafetida ~o** ločidlo čertovo lejno **ordinara ~o** ločidlo obecné

ferolag/o *bot.* ločidlovka

feromon/o *biol.* feromon

ferotipi/o *opt.* ferotypie

ferut/i *n* transportovat kamion železnicí

fervor/o horlivost ~**a** horlivý ~**e** horlivě ~**i** *n* horlit, horovat ~**anto** horlivec ~**iĝi** stát se horlivým ~**ulo** horlivec **mal~a**, **sen~a** lhostejný, vlažný

fest/o slavnost, oslava, svátek ~**a** slavnostní ~**i** *m* (o)slavit ~**aĵo** slavnostní ceremonie ~**kuko** sváteční koláč ~**otago** sváteční den **Kandel~o** *svátek* Uvedení Páně do chrámu **memor~o** památný den **nom~o** jmeniny **Palmo~o** Květná neděle **taũr~o** býčí zápasy

festen/o hostina ~**i** *n* hodovat ~**eĵo** hodování místnost

festival/o festival

feston/o girlanda, závěs z květin/ovoce *arch.* feston ~**i** *t* věnčit

festuk/o *bot.* kostřava

fet/o *biol.* fetus, plod savců (*v pokročilém vývojovém stádiu*)

fetič/o fetiš ~**igi** fetišizovat ~**ismo** fetišismus ~**isto** fetišista

fetor/o smrad, odporný zápach ~**a** smradlavý, odporně páchnoucí ~**i** *n* smrdět, páchnout

feũd/o léno ~**a** feudální, lenní ~**i** *t* dát lénem ~**ismo** feudalismus ~**ulo** feudál, leník ~**obieno** lenní statek ~**estro**, ~**omastro** lenní pán **en~igi** udělit léno

fez/o fez

fi fuj ~**a** hanebný ~**ago** podlý čin ~**aĵo** hanebnost (*věc/skutek*) ~**eco** podlost ~**ulo** hanebník, padouch, darebák ~**ularo** chátra, lůza

fi/ *předpona označující morální zhoršení:* ~**faro** podlý/hnusný čin ~**homo** ničema, darebák, hanebník ~**insekto** hmyzí parazit ~**intenca** záluďný, zlomyslný ~**parolo** vulgární řeč ~**vorto** vulgární slovo ~**vortaro** slovník vulgarismů

fi *jméno řeckého písmene* fi

fiakr/o fiakr ~**isto** fiakrista

fianč/o snoubenec, ženich ~**ino** snoubenka, nevěsta ~**iĝi**, ~**iniĝi** zasnoubit se,

stát se snoubencem/snoubenkou
~iĝfesto zasnuby **~donaco** zasnubní dar
ge~oj snoubenci **inter~iĝi** zasnubit se
fiasko/o fiasko, (naprostý) neúspěch **~i n**
 utrpět fiasko, propadnout, neuspět
fibol/o spínací/zavírací špendlík, *hist.*
 spona, přezka
fibr/o *biol. text.* vlákno **optika ~o** optické
 vlákno **protesti per ĉiuj ~oj de la koro**
 protestovat celým srdcem **~a** vláknitý
~eto vlákénko **~iĝi** rozpadnout se na
 vlákna, rozvláknit se **~omo** *lék.* fibrom
 (*nezhoubný nádor vznikající z vaziva*)
dis~iĝi rozvláknit se **mikro~eto** *biol.*
 mikrovláknko
fibrilaci/o *lék.* fibrilace (*velmi rychlé*
nepravidelné stahy svalů)
fibroin/o *chem.* fibroin (*skleroprotein*
pavučiny a přírodního hedvábí)
fibul/o *anat.* lýtková kost, fibula
fidi/i *t* důvěřovat, spoléhat se **~o** důvěra
~ebla spolehlivý **~ema** důvěřivý **~inda**
 důvěryhodný, spolehlivý **~indec** spo-
 lehlivost **mal~i** nedůvěřovat **mem~o**
 sebedůvěra **mia~e** podle mé víry
ne~inda nedůvěryhodný **tromem~a**
 domýšlivý **bona~e** v dobré víře **mal-
 grand~a** malověrný
fideikomis/o *práv.* svěřenství, fideikomis
 (*dědictví spravované držitelem fidei-
 komisu*) **~ulo** držitel fideikomisu
fidel/a věrný **~e** věrně **~i n** chovat se věr-
 ně **~aĵo** čin, výrok věrného člověka
~eco věrnost **~ulo** věrný člověk **mal~a**
 nevěrný
Fidi/o *hist.* Feidiás
fidr/o *tech.* napájecí vedení (vodič, po-
 trubí)
fier/a hrdý, pyšný **~i tn** pyšnit se, být hrdý
~aĉo zpupnost **~eco** hrdost **~ego** pýcha
~iĝi zpyšnět **tio estas nia** **~indaĵo** to je
 naše chloubna **~ulo** domýšlivec **sen~a**
 skromný

fifr/o *hud.* píšťala
figo *bot.* fik **~arbo**, **~ujo** (= **fikuso**) fi-
 kovník
Figaro la Edziĝo de ~o, la Nupto
de ~o Figarova svatba
figur/o postava, figura (*i stylistická*),
 útvar **~a** figurální **~a senco** přenesený
 smysl **~e** obrazně **~i t** zobrazovat **~aĵo**
 obrázek **~anto** *div.* statista **~eto** figurka
 (*hračka*) **antaŭ~i** předjímat **mis~i**
 zkreslovat **trans~i** přeměnit k lepšímu
trans~iĝo *náb.* převtělení **bel~a** ladný,
 mající pěknou postavu **ĉifon~o** (= **birdotimigilo**)
 strašák **fraz~o** slovní
 obrat, opis **liter~o** fonetická figura
 (*např. přesmyčka*) **parol~o** řečnická fi-
 gura **sankt~o** (= **ikono**) svatý obrázek,
 ikona **stel~o** (= **konstelacio**) souhvězdí
stil~o stylistická figura **ŝak~o** šachová
 figurka **tut~e** celou postavou **vort~o** (= **tropo**)
 slovní figura, slovní hříčka
Fiĝi/oj *zeměp.* Fidži
fik/i *tn vulg.* souložit (**iun, kun iu** s ně-
 kým) **~ilo** pyj **for~iĝi** utéct, zdrhnout,
 zmizet **pug~i** provádět anální sex
fikari/o *bot.* orsej
fikci/o fikce, zdání, smyšlenka **~a** fiktivní
~i t vymýšlet si **~eco** fiktivnost
fikomicet/oj *bot.* plísně pravé
fiks/i *t* upevnit, upírat (**zrak, pozornost**)
chem. opt. ustalovat, ustálit **~a** fixní,
 upřený (*pohled*) **~ado** upevňování, sta-
 bilizace *chem. opt.* ustalování **~aĵo** *opt.*
 fixáž **~anto** *chem. opt.* ustalovač **~ilo**
sport. vázání (*na lyžích*) *opt. nevh.*
 ustalovač **~bano** *chem. opt.* ustalovací
 lázeň **~ideulo** nemocný fixní ideou
~preze za pevnou cenu **al~i** připevnit
mal~i odvázat, uvolnit **mal~a** volný,
 neupevněný **fenestro~ilo** upevnění
 okna v určité poloze **keĵlo~i** zaklínovat
nitrogen~ado vázání (vzdušného)
 dusíku (*bakteriemi v půdě*)

fiktiv/a fiktivní, smyšlený **~o** (= **kondicionalo**) *jaz.* podmiňovací způsob **~eco** fiktivnost

fikus/o *bot.* fikovník **bengala ~o** fikovník banyán **karia ~o**, **karik~o** fikovník smokvoň **kaučuka ~o** fikovník pryžodárný

fil/o syn **~eto** synek, synáček **~igi** adoptovat/osvojit syna **~ino** dcera **~ineto** dcerka, dceruška **~inigi** osvojit dceru **bo~o** zeť **bo~ino** snacha **duon~o** nevlastní syn **ge~j** synové a dcery, děti **pra~o** (= **pranepo**) *nevh.* pravnuk **sen~ulo** muž nemající syna **sol~o**, **sol~ino** jedináček **bapto~o**, **bapto~ino** kmotřenec, kmotřenka

filadelf/o *bot.* pustoryl

Filadelfi/o *zeměp.* Philadelphia

filament/o *tech.* (kovové) vlákno (*např.* v žárovce) *bot.* nitka (*tyčinky*) *text.* filament (*nekonečné vlákno z umělého hedvábí*) **~eca** vláknitý **mikro~o** *biol.* filamentum (*mikroskopické vlákno uvnitř buňky*)

filandr/o babí léto (*pavučina*)

filant/o *bot.* smuteň

filantrop/o filantrop, lidumil **~a** filantropický, lidumilný **~eco**, **~io** lidumilnost, filantropie

filari/o *zool.* filárie (*hlístice*) **~ozo** filarióza (*onemocnění vyvolané filáriemi*)

filatel/o filatelie **~a** filatelistický **~isto** filatelista

file/o *kuch.* filé

Filemon/o *mytol.* Filémon

filharmonii/o filharmonie

filii/o filiálka, pobočka **~igii** stát se pobočkou

filigran/o filigrán *polygr.* průsvitka, vodotisk (*bankovky, poštovní známky*) **~a** filigránský, přesný (*o práci*) **~i** t filigránsky zpracovat

filik/o *bot.* kapradí **aglo~o** (= **pteridio**) hasivka orličí **arbo~oj** stromové kapradiny **har~o** (= **adianto**) netík **reĝ~o** (= **reĝa osmundo**) podezřeň královská **vezik~o** (= **cistopterido**) puchýřník hladký **~oj**, **~opsidoj** kapradiny

filipendul/o *bot.* tužebník

Filipi/o *zeměp.* Filippi, Filippoi **epistolo de Paŭlo al la ~anoj** Pavlova epištola Filipským

filipik/o filipika (*veřejná útočná řeč*)

Filipin/oj *zeměp.* Filipíny

filistr/o filistr, omezenec, zpátečník, úzkoprsý člověk **~eco** myšlení filistra

filist/o *hist.* Filištín, Pelištejec **F~ujo** země Pelištejců

filit/o *geol.* fylit (*hornina*)

film/o film **~eto** krátký film **~i** t filmovat **~igi** dát zfilmovat **~inda** hodný natočení **~isto** filmař **~ujo** pouzdro na film, filmová/fotografická kazeta **~aktoro** filmový herec **~arto** filmové umění **~kameraisto** kameraman **~ludi** n hrát ve filmu **~oprezentado** filmové představení **~oprojekciisto** promítač **~scenaro** filmový scénář **~serio** seriál **~strio** filmový pás **mikro~o** mikrofilm **parol~o** mluvený film **silenta ~o** němý film **son~o** němý film s hudbou **tele~o** televizní film

filodendr/o *bot.* filodendron

filodi/o *bot.* fylodie, fylodium (*listovitě rozšířený řapík*)

filogenezo *biol.* fylogeneze, fylogenetický vývoj (*vývoj druhů organismů*)

filokser/o *zool.* mšička révokaz

Filoktet/o *mytol.* Filoktétés

filolog/o filolog **~ia** filologický **~io** filologie, věda o jazyce a literatuře

Filomel/o *mytol.* Filoméla

Filon/o *hist.* Filón

filosemit/o filosemita, příznivec Židů

filoskop/o *zool.* budníček (*pták*)

filostom/o *zool.* listonos (*netopyř*) ~**edo**
listonosovití

filozof/o filozof ~**i** *n* filozofovat, žít jako
filozof ~**io** filozofie ~**ia** filozofický ~**ii** *n*
zkoumat problémy filozofie

filtr/i *t* filtrovat, cedit ~**a** filtrační ~**ado**
filtrování, filtrace ~**ažo** filtrát (*látk*
prošla filtrem) ~**iği** filtrovat se, cedit se
~**ilo** filtr ~**odisko** kruhový filtrační pa-
pír **el-i** odfiltrovat **en-iği** proniknout,
profiltrovat se **bend-ilo**, **pas-ilo** *el.*
pásmový filtr **suč-i** filtrovat za sni-
ženého tlaku

filtrum/o *anat.* filtrum (*vertikální žlábek*
horního rtu)

filum/o *zool. bot.* kmen (*taxon*)

fimbri/o *anat.* fimbria, třáseň **ovaria** ~
jedna z řas vejcovodu

fimoz/o *anat.* fimóza, zúžení předkož-
kového vaku

fin/ *předpona značící dokončení:* ~**fari** *t*
dodělat, dokončit ~**manği** dojít

fin/i *t* (u)končit ~**a** konečný ~**e** konečně ~
~**e** konec konců ~**o** konec ~**ažo** koncov-
ka ~**igi** nechat ukončit, způsobit konec
~**iği** (s)končit (se) ~**igo** skončení ~**izi**
mat. opatřit konci (*např. úsečku*),
uzavřít (*interval*) ~**ulo** poslední v řadě
~**ofara** závěrečný (*úder, rozhodnutí*)
~**legi** *t* dočíst ~**manği** *t* dojídat, dojíst
~**soni** *n* doznít ~**stacio** konečná stanice
al-igi dokončit, dovést (až) do konce
mis-o *inf.* spadnutí programu při chybě
ne-ita nedokončený **post-ažo** *jaz.*
koncovka za jinou koncovkou (*j, n*)
sen-a nekonečný **sen-e** nekonečně,
přen. neúnosně dlouze **jar-e** koncem
roku **lini-o** *inf.* značka konce řádku
mond-o konec světa **semajn-o** víkend
monat-o konec měsíce **velko-o** *hud.*
konec skladby slábnoucí do ztracena

final/o *sport. hud.* finále, dohra ~**isto**
finalista

financ/o finance ~**a** finanční ~**i** *t* finan-
covat ~**ado** financování ~**isto** finančník
~**istaro** finanční magnáti ~**ministro**
ministr financí ~**oficisto** finanční úřed-
ník

finatoro *stav.* finišer

fines/o *let.* klouzavost v *kartách* finesa,
blafování

fingr/o prst **dika**, **montra**, **longa**, **ringa**,
eta ~**o** palec, ukazovák, prostředník,
prsteník, malíček **F-eto** Paleček ~**i** *t*
hud. hrát prsty ~**ado** prstoklad ~**ingo**
náprstek *přen.* (*velmi malá*) míra/od-
měrka ~**ujoj** prsty rukavice ~**umi** *t* pře-
bírat, sahat (prsty) ~**oartiko** kloub prstu
~**okalkulo** počítání na prstech ~**ome-
tado** *hud.* prstoklad ~**osigno** znamení
prstem **inter-igi** sepnout ruce, proplést
prsty **dik-o** (= **polekso**) palec na ruce
pieda dik-o (= **halukso**) palec na noze
et-o malíček **mez-o** prostředník **mon-
tro-o** ukazovák **pied-o** prst na noze
ringo-o prsteník

fini/a *mat.* konečný, ohraničený ~**eco** ko-
nečnost ~**o** konečná veličina **ne-a**
nekonečný **ne-o** nekonečno

finiš/o *sport.* finiš ~**i** *n* finišovat

finitiv/o *jaz.* určitý tvar slovesný

Finland/o = **Finnlando**

finn/o Fin ~**a** finský **F-lando** (= **Suomio**)
Finsko ~**ougra** ugrofinský

fint/o *sport.* finta, lest ~**i** *n* obelstít, použít
fintu

fiol/o *chem.* fiola, baňka s dlouhým úz-
kým hrdlem

firm/a **I** pevný (*sval, zeď, jídlo, trh, vůle*)
~**e** pevně ~**ažo** pevnina, půda *náb.* oblo-
ha, nebe ~**eco** pevnost (*vlastnost*) ~**igi**
upevňovat ~**igo** upevnění ~**iği** upevňo-
vat se ~**iko** nauka o pevnosti **mal-a** sla-
bý, nepevný **mal-igi** oslabit **anim-eco**
duševní pevnost, vytrvalost **rok-a**
pevný jako skála

firm/o 2 firma (*podnik*) ~**onomo** název firmy
firma/o = **firno** firma
firmament/o obloha, nebe
firn/o *zeměp.* firn, zledovatělý sníh
first/o hřeben (*střechy*)
fisi/o *fyz.* (roz)štěpení atomového jádra ~**a**
boombo atomová (jaderná) puma
fisk/o fiskus, erár, státní pokladna ~**a**
fiskální, týkající se státní pokladny
fistul/o *lék.* píštěl, fistula
fistulin/o *bot.* pstrž (houba)
fiš/o ryba **F~oj** *souhvězdí* Ryby **Aůstrala/Suda** **F~o** *souhvězdí* Jižní ryba ~**a** rybí
~**i** *t* rybařit, lovit ryby ~**ado** rybaření, rybolov ~**ajo** rybí jídlo, ryba (*jídlo*)
~**ejo** loviště (ryb) (*na moři/jezeře*) ~**idoj**
rybí potěr ~**isto** rybář ~**ujo** sádka
~**bredado** chov ryb ~**fadeno** rybářský vlasec ~**kano** udice *hovor.* (*rybářský*)
prut ~**kapti** *t* chytat ryby, lovit ryby
~**kaptilo** *obecně* nástroj k lovu ryb (*rybářská síť, udice, vrš, čeřen, vězenec apod.*) ~**lago** rybník ~**oleo** rybí tuk
~**osto** rybí kost ~**ovoj** jikry ~**vergo** udice
tro~ado nadměrný rybolov **amar~o**
hořavka hořká **barb~o** parma **blank~o**
(= **alburno**) ouklej **dorn~o** (= **gasteroste**)
koljuška **flug~o** (= **ekzoceto**) letoun (*ryba*) **Flug~o** *souhvězdí* Létající
ryba **glavo~o** (= **ksifio**) mečoun **hok~i**
lovit (vylovovacím) hákem **hund~o** (= **umbro**)
blatňák **kartilag~oj** paryby **kat~o** sumeček
americký **lun~o** měsíčník ostroocasý **muclil~o** jelec
tloušť **nadlo~oj** jehly (*rod ryb*) **or~o**
karas zlatý *přen.* zlatá rybka **osto~oj**
ryby kostnaté **perlo~i** lovit perlorodky
pilot~o lodivod mořský (*ryba*) **plat~o**
(= **pleůronektedo**) platýs **pulm~oj** (= **dipnoj**)
dvojdyšní **rombo~o** pakambala kosočtverečná
segil~o (= **pristo**) piloun **spad~o** (= **glavo~o, ksifio**) mečoun

šlim~oj *nevh.* ryby žijící při bahnitém dně
fiteům/o *bot.* zvonečník
fiting/o *tech.* fitinka, tvarovka (pro potrubí)
fitis/o *zool.* budničec větší
fitofor/o *bot.* fytoftorová plíseň
fitokrom/o, fitoňrom/o *biol.* fytochrom (*modro-zelený rostlinný pigment*)
fitolak/o *bot.* ličidlo, ličivka
fizali/o *zool.* měchýřovka
fizalid/o *bot.* mochyně
fizik/o fyzika ~**a** fyzikální, fyzický ~**isto**
fyzik **astro~o** astrofyzika **kern~o** jaderná
fyzika **meta~o** metafyzika
fiziognomik/o fiziognomika (*výklad povahy podle obličej*)
fiziolog/o fyziolog ~**ia** fyziologický ~**io**
fyziologie **plant~io** fyziologie rostlin
psiko~o psychofyziologie
fizionomi/o *i přen.* fiziognomie, vzezření
fizioterapi/o = **fizikoterapio** fyzioterapie
fjord/o fjord
flač~fluč plesk-plác (*spadlé bláto apod.*)
flag/o vlajka ~**i** *t* ozdobit vlajkami, vvesít
vlajky ~**eto** vlaječka ~**masto, ~stango**
žerď **signal~o** signální vlajka **vento~o**
(větrná) korouhvička
flagel/o *zool.* bičík ~**uloj** *zool.* bičíkovci
sulko~uloj obrněnky
flagelant/o *náb.* flagelant, mrskač
flagr/i *n* mihat se, plápolat, třepotat se **la**
flamo ~**as** plamen plápolá ~**antaj**
flagoj vlající vlajky **liaj okuloj** ~**as** hoří
mu oči ~**ado** plápolání ~**eti** *n* blikat,
kmitat, mihotat se **sur lia vizaĝo** ~**etis**
rideto jeho tváří se mu mihl úsměv
de~o, dis~o vznícení
flaĝolet/o *hud.* flažolet, malá zobcová
flétna
flak/o kaluž, louže

flakon/o lahvička s uzávěrem *chem.* baňka **mezur~o** *chem.* odměrná baňka **špruc~o** rozprašovač *chem.* stříčka

flakurti/o *bot.* slivouch

flam/o plamen ~o **de kolero** vzplanutí hněvu ~a plamenný, planoucí ~i *n* plannot, hořet ~i **de amo** hořet láskou ~ema vznětlivý ~igi zapálit/rozdýmchat ~igilo zapalovač ~igema vznětlivý ~iği zapálit se ~ingo hořák ~jetilo plamenomet ~umi *kuch.* flambovat ek~i vzplanout ek~igi zapálit ek~igilo zapalovač (*lampy, bomby*) **blovo~o** plamen směsi hořlavého plynu a kyslíku/vzduchu **gas~igilo** kapesní/stolní plynový zapalovač **ofer~o** obětní oheň

flamand/o (= **flandro**) Vlám

flamberg/o flamberg, dvouruční meč

flameng/o (= **fenikoptero**) *zool.* plameňák

flameri/o *kuch.* flameri (*studený sladký krém*)

flan/o *kuch.* placka, lívanec **frukto~o** ovocný lívanec

flandr/o Vlám **F~io**, **F~ujo** Vlámsko, Flandry

flanel/o *text.* flanel ~eto jemný flanel

flanĝ/o *tech.* příruba

flank/o strana, bok ~a boční, vedlejší ~e **de** po boku, stranou, navíc ~en na bok, stranou ~i *tn* stát stranou / po straně *voj.* chránit křídla ~aĵo vedlejší věc, křídlo (*budovy*) ~ejo ústraní, boční místnost ~enigi odstrčit stranou ~eniği zabočit stranou ~ulo *sport.* křídlo ~umita po obou stranách ~linio pomezí čára **al~iği** přirazit k boku (*lod*), přidat se k němu při chůzi **ali~e** na druhé straně **ambaũ~e** po obou stranách, oboustranně **çi~e** na této straně **ĉiu~e** po všech stranách **de~iği** odbočit **du~a** dvoustranný **kvar~a** čtyřstranný **mult~a**

mnohostranný **unu~a** jednostranný **unu~e** na jedné straně **bild~o**, **front~o**, **kap~o** lic, obrazová strana (*mince, pohlednice*) **dors~o** rub, zadní strana **mond~o** světová strana **ombro~o** stinná strana hory **sun~o** slunná strana hory **talus~o** svah příkopu **voj~o** krajnice cesty

flar/i *t* čichat, cítit, věřit ~a čichový ~o (pří)čichnutí ~senso čich (*jeden ze smyslů*) ~tabako šňupací tabák

flask/o demižon

flat/i *t* lichořit ~i **sin / al si** namlouvat si, lichořit si ~a lichořivý ~o pochlebování ~ado lichocení ~aĵo lichotka ~ema pochlebovačný ~isto lichotník ~ulo pochlebovač ~akiri *t* vypochebovat si, získat lichocením ~logi *t* loudit **ĉirkaũ~adi** zahrnovat lichotkami **el~i**, **per~i** vypochebovat si něco

flaũn/o *kuch.* sněhová pusinka (*s krémem*)

flaũr/o flóra, květena **bakteria ~o** bakteriální flóra **mikro~o** mikroflóra

flav/a žlutý **F~a Rivero** *zemĕp.* Žlutá řeka (= Chuang-che) ~o žlut' ~aĵo žlut', žlutá věc ~eta nažloutlý ~igi natřít nažluto ~iği (ze)žloutnout ~ulo člověk žluté pleti *polit. hanl.* žlut'ák ~bekulo usmrkanec, zelenáč ~malsano žloutenka **griz~a** šedožlutý **hel~a** světležlutý **lakto~ino**, **ribo~ino** riboflavin **ovo~o** žlutek

flavon/o *chem.* flavon (*žluté rostlinné barvivo*)

fle/o *bot.* bojínek **herbeja ~o** bojínek luční

flebit/o *lék.* flebitida, zánět žíly

flebotom/o *zool.* koutule (*moucha*)

flebotomi/o *lék.* flebotomie, (*chirurgické*) naříznutí žíly

fleg/i *t* ošetřovat, láskyplně pečovat ~i **sian popolarecon** pěstovat si popularitu ~ado ošetřování, péče ~antino

ošetřovatelka, pečovatelka **~istino** (*profesionální*) ošetřovatelka, zdravotní sestra **dejoranta** **~istino** službu konající sestra **man~i** (= **manikuri**) provádět manikúru **ped~i** (= **pedikuri**) provádět pedikúru

Flegeton/o *mytol.* Flegeton (*řeka v pekle*)

flegm/o flegma (*klidná, netečná, lhotejná, chladnokrevná povaha*) **~a** flegmatický **~ulo** flegmatik, klidšas

flegmon/o *lék.* flegmona, hnisavý zánět

fleks/i *t* ohýbat **~i fieron** zdolávat/přemoci pýchu **~a** ohebný **~o** ohyb **~ado** ohýbání **~anto** *anat.* flexor, sval ohýbač **~ebla** ohebný **~ebleco** ohebnost **~iğema** (snadno) ohebný **~iği** ohýbat se **~iği antaũ** **forto** poddávat/podrobovat se síle **~iğo** ohýbání se **de~iğo** prohyb (*trámu*) **el~ita** pokřivený **ne~ebla** neohebný **retro~i** prohnout dozadu **retro~a jaz.** retroflexní **sub~i** prohýbat pod tíhou **sub~aço** deformace prohnutím (*přilísným zatížením*) **sub~iteco** sklíčenost, bázlivost **genu~i** kleknout

fleksi/o *jaz.* flexe, ohýbání (*skloňování a časování*) **~a** flexivní, flektivní, ohebný (*slovo, jazyk*) **~i** *t* ohýbat **sen~a jaz.** neohebný

fleksor/o = **fleksanto** *anat.* flexor, sval ohybač

fles/o *zool.* platýs bradavičnatý, flundra obecná

flibustr/o flibustýr, pirát (*v Karibském moři*)

flik/i *t* záplatovat, látat **~ači** *t* (za)flikovat **~ado** záplatování, látání **~aço** záplata **~ilo** látací jehla **~ilaro** látací potřeby **~istino** látačka **~itaço** záplata, *přen.* slátanina (*řeč*) **~umi** *t* štipovat (*ponožky*) **~peco** záplata **faden~i** štipovat **farbo~i** zatřít (*škrábanec barvou*) **šu~i** přištipkovat (*opravit botu přištipkem*)

šu~isto přištipkář (*opravář obuvi přištipkováním*)

flikten/o *lék.* puchýř

flint/o flintové sklo

flirt/i *n* třepetat se, poletovat, flirtovat **~o**, **~ado** třepetání, flirt **~aço** záletníkova slova, pohlazení (*slovní*) **~ema** třepotavý, záletný **~ulo** záletník **čirkaũ~i** obletovat

fliš/o *geol.* flyš (*druh usazeniny*)

floem/o *bot.* floém, lýko

flogiston/o *alchymie* flogiston (*domnělá látka způsobující hořlavost*)

flok/o vločka, chumáč (*vlny*) **~a** vločkový **~igi** *chem.* srážet (*do vloček*) **~iği** srážet se, vločkovat **~silko** látka z hedvábného odpadu **aven~oj** ovesné vločky **sap~oj** mýdlové vločky

floks/o *bot.* plamenka

flor/o květ(ina) **duseksa** **~o** oboupohlavní květ **ina** **~o** samičí květ **maskla/vira** **~o** samčí květ **unuseksa** **~o** jednopohlavní květ **~a** květinový, květový, květní **~i** *n* kvést *přen.* vzkvétat, prospívat, prosperovat **~ado** kvetení **~eço** květinový záhon, květinová zahrada **~istino** květinářka **~ujo** květinová váza **~umi** *t* (o)zdobit (*řezanými*) květinami **~brasiko** květák, karfiol **~burğono** poupě **~desegna** květovaný **~domo** (květinový) skleník **~folieto** okvětní lístek **~krono** věnec **~kultivejo** květinová zahrada, květinové pole **~ornami** *t* ozdobit květinami **~poto** květináč **~vazo** váza **~vendejo** květinářství **dis~i**, **ek~i** rozkvést **re~i** znovu rozkvést **aglo~o** (= **akvilegio**) *bot.* orlíček **astro~o** (= **astero**) hvězdnice, astra **buter~o** *bot. hovor.* pampeliška **buter~o de la diablo** (= **ranunkolo**) *hovor.* pryskyřník prudký **čirkaũ~o**, **rando~o** přisedlý květ (*hlávky, strboulu*) **eterno~o** (= **helikrizo**) smil **flam~o** ixora šarlatová

flamengo-o toulitka chvostokvětá **kadavro-o** (= **stapelio**) smrdutka **kasko-o** (= **jakonito**) oměj **kloš-o** (= **kampanulo**) *bot.* zvonek **kresto-oj** hřebínkovitá květenství **kruco-oj** (= **brasikacoj**) brukvovité, křížaté **kukol-o** kohoutek luční **lango-o**, **langet-o** jazykovitý květ **maj-o** (= **konvalo**) konvalinka vonná **mir-o** (= **šajnjalapo**) nocenka zahradní **neĝ-o** (= **edelvejso**) plesnivec alpský, protěž alpská **paper-o** umělá papírová květina **radi-oj** *zast.* paprskokvětě **sango-o** (= **hemanto**) bělokvět, krvokvět **simi-o** (= **mimulo**) kejklířka (*květina*) **sun-o** (= **helianto**) slunečnice **trumpet-o** (= **bignonio**) trubač **tubo-o**, **tubet-o** trubkovitý květ

floren/o *hist.* floren (*zlatá florentská mince*)

Florenc/o *zeměp.* Florencie

Florid/o *zeměp.* Florida (*poloostrov i stát USA*)

floroglucinol/o *chem.* floroglucinol, floroglucin

flos/o *vor* *zast.* plř ~i *n* splývat na vodě, plynout ~**aĵo** splavovaný předmět ~**igi** plavit (*dříví*) ~**ilo**, ~**ileto** bóje, bójka, plovák (*hydroplánu*) ~**isto** vorář, plavec (*kdo plaví vor*) ~**forto** vztlak, vztlaková síla ~**glacio** kra ~**mino** plovoucí mina ~**ponto** pontonový most ~**vojo** voro-(s)plavný tok **sur~ebla** splavný (pro vory)

flot/i *t chem.* flotovat, vzplavovat, rozplavovat ~**ado** flotace, vzplavování, rozplavování

flot/o *nám.* flotila, loďstvo

flu/i *n* téci, plynout, splývat (*vlasý*) ~a plynulý, tekutý, tekoucí ~**e** plynule, plynně ~**o** tok ~**aĵo** tekutina, kapalina ~**egi** *n* valit se, proudit ~**ego** veletok ~**ejo** koryto (*toku*), řečiště ~**eti** *n* téci

praménkem ~**eto** potůček, pramének ~**linia** proudnicový, aerodynamický ~**sablo** *geol.* tekutý písek **al-i** přítěci **al~anto** přítok (*řeka*) **de-i** odtěci **de~ilo** odtok, výpusť **dis~i** rozteci se **ek~i** začít téci, vytrysknout (*slzy*) **el~i** vytěci **el~o** výtok **el~ilo** (výtoková) hubička (*džbán, konve*) **el~kvanto** výtokové množství **en~o** vtok **en~ejo** ústí **for~i** odtěci **for~i infanon kune kun la bano** vylít vaničku i s dítětem **for~igi** vypouštět **kontraŭ~e** proti proudu **kontraŭ~o** protiproud **kun~i** stékat se, splynout **kun~ejo** soutok **laŭ~e** po proudu **preter~i** plynout kolem (*např. proud lidí*) **re~i** téci zpět ~**o kaj re~o** příliv a odliv **sen~a** stojatý (*voda*) **super~i** přetékat, být nadbytečný **super~a** nadbytečný **super~o** nadbytek **supren~o** tok vzhůru **tra~i** protékat **tra~eti** prokapávat **trans~igi** přelít z jedné nádoby do druhé **dik~a** viskózní **Golfo~o** Golfský proud **naz~ulo** usmrkanec (*i dospělý*) **rapid~o** *sport.* divoká voda **sango~o** hemoroidální krvácení **sangal~o** (= **kongesto**) městnání krve, kongesce, překrvení **tub~ilo** odpadní potrubí **ventro~o** (= **lakso**) průjem

flug/i *n* létat, letět *přen.* utíkat ~**e** letecky, letem ~**o** let ~**ado** létání ~**aĵo** cokoliv co létá ~**antaro** hejno ptáků ~**ejo** letiště ~**ema** létavý ~**et(ad)i** *n* poletovat ~**iko** letectví ~**ilo** křídlo ~**ila** křídlový, okřídlený ~**ili** *n* mávat křídly ~**iluloj** křídlatí (*hmyz*) ~**atako** letecký útok, nálet ~**bileto** letenka ~**bombo** letecká puma ~**cindro** (polétavý) popílek ~**distanco** letová vzdálenost ~**ferdeko** letová paluba (*letadlové lodi*) ~**folio** leták ~**haveno** letiště ~**okampo** přístávací plocha ~**kapabla** schopný letu ~**maŝino** letadlo ~**pendi** *n* vznášet se ~**pilkado** odbíjená ~**placo** letiště ~(**i**)*pova* schop-

ný letu ~**preta** připravený k letu ~**starto** odlet, start ~**radiuso** let. dolet ~**rigarde** povrchně/zběžně (*pohlédnout, prohlédnout*) ~**tuši** *t* letmo se dotknout **al-i** přiletět **čirkaũ-i** obletět **de-i** sletět dolů **dis-i** rozletět se **dis-igi** rozehnat **ek-i** vyletět (*vystartovat*) **ek-o** vzlet **el-i** vyletět (*zevnitř*) **en-i** vletět **for-i** odletět **preter-i** míjet v letu **re-i** letět zpět, vrátit se **sen-ila** neokřídlený **sen-iluloj** šupinušky, bezkřídlí (*hmyz*) **super-i** vyletět nad něco **tra-i** proletět **trans-i** přeletět **alt-a** ctižádostivý

fluid/a tekutý ~**o** *fyz. chem.* tekutina (*kapalina a plyn*) ~**aĵo** tekutina, tekutá látka *zast.* fluidum ~**eco** tekutý stav, tekutost, fluidita ~**igi** ztekutit ~**igĩ** stát se tekutým **mal-a** pevný, tuhý

fluks/o *fyz.* tok **magneta** ~**o** magnetický tok **lum-o** světelný tok

fluktu/i *n* fluktuovat, kolísat ~**o**, ~**ado** fluktuace, kolísání

fluor/o *chem.* fluor ~**ido** fluorid

fluorescein/o *chem.* fluorescein (*faleino-vé barvivo*)

fluoresk/i *n* fluoreskovat ~**o** fluorescence, fotoluminiscence

fluorit/o *geol.* fluorit, kazivec

flus/o příliv ~**i** *n* stoupat (*přiliv*) **mal-o** odliv

flustr/i *t* šeptat *n* šustit ~**o**, ~**ado** šepot, šelest, šustění

flustr/o *zool.* flustra, mechovka

flut/o flétna ~**a** flétnový ~**i** *n* hrát na flétnu ~**eto** flétnička, píšťala, pikola ~**isto** flétnista **bek-o** zobcová flétna **lad-o** kovová flétna **sak-o** dudy

fluter/o *lék.* flutter (*rychlé ale nepravidelné stahy srdce*)

fobi/o *lék.* fobie (*chorobný neodůvodněný strach, odpor*) **akvo-o** hydrofobie (*strach z vody*) **klostro-o** klaustrofobie (*strach z uzavřených prostor*)

focen/o *zool.* sviňucha

foin/o *zool.* kuna skalní

foir/o (vele)trh ~**a** trhový, veletržní ~**ego** veletrh, (prodejní) výstava ~**ejo** (vele)tržiště, výstaviště ~**isto** trhovec, vystavovatel (na veletrhu) ~**halo** tržnice, výstavní hala ~**placo** tržiště, výstaviště

foj/e jednou, kdysi ~**e-e** čas od času **unu** ~**on** jednou **per unu** ~**o** rázem, jednou pro vždy **lastan** ~**on** naposledy **ĉi-e** tentokrát **ĉiu-e** pokaždé **ia-e**, **iu-e**, **kelk(a)-e** několikrát, občas **mult-e** mnohokrát **plur-e** vícekrát **re-e** znovu **du-e** dvakrát **dua-a** podruhé

fojer/o foyer, předsalí divadla / kina / koncertní síně

fojn/o seno **draši** ~**on** mlátit prázdnu slámu ~**i** *n* sušit (seno), provádět senoseč ~**ejo** seník ~**ujo** jesle, krmítko, krmelec ~**amaso** kup(k)a sena ~**feb-ro**, ~**kataro** senná rýma ~**orikolto** senoseč ~**osekigilo** sušička sena ~**ostako** stoh sena **post-o** seno z otavy, druhá senoseč (*v těmže roce*)

fok/o *zool.* tuleň ~**edoj** tuleňovití ~**uloj** ploutvonožci **griz-o** (= **halikero**) tuleň kuželozubý **orel-oj** (= **otariadoj**) lachtaňovití **monah-o** tuleň středomořský

foksen/o střevele (*ryba*)

fokstrot/o foxtrot (*druh tance*)

fokus/o *opt. i t přen.* ohnisko ~**a** **distanco** ohnisková vzdálenost ~**diseco** excentricita **en-igi** zaostřit

fol/a *lit.* bláznivě šaškovský ~**ulo** šašek, šprýmař

folad/o skulař (*měkkýš*)

fold/o rýha, žlábek ~**i** *t* vydrážkovat ~**ilo** drážkovačka ~**rabotilo** drážkový hoblík

foli/o *bot.* list *tech.* arch, fólie *v kartách* zelené, zelená **stana** ~**o** cínová fólie, staniol ~**i** *n* vyhánět listy, rašit ~**aro** list(ov)í ~**eca** listnatý ~**ero** lístek (*složeného listu*) **tri-era** ~**o** **de tri-o**

trojčetný list jetele **~ingo** *bot.* (listová) pochva **~umi** *t* listovat (*v knize*) **~arbo** listnatý strom, listnáč **~laŭso** (= **afido**, **plantaŭso**) *zool.* mšice **~riĉa** listnatý ek-**i** pokrytý se listím **inter~o** vložka *v knize* **krom~o** vložený list (*v knize*) **sen~a** bezlistý **sen~igi** zbavit listí **agit~o** propagační leták **alumini~o** hliníková fólie, alobal **aprob~o** *polygr.* (opravený a schválený) zkušební obsah, kontrolní otisk **daŭra~a** neopadavý **fal~a** opadavý **fig~o** fíkový list **flor~(et)o** okvětní lístek **flug~o** leták **frukto~o** (= **karpelo**) plodolist **gvid~o** turistický prospekt **ĝerm~o** (= **kotiledono**) *bot.* děloha (*prvý list na klíčku*) **kalik~o** (= **sepal**) *bot.* kališní lístek **korol~o** (= **petalo**) korunní lístek (*květu*) **laŭro~o** *bot.* vavřínový list *kuch.* bobkový list **ligno~o** dýha **lini~o** linkovaná podložka, lenoch **mil~o** řebříček obecný **model~o** krejčovský stříh **or~o** zlatá folie **palm~o** palmová ratolest **prov~o** zkušební tiskový obsah **tri~o** jetel, trojlístek **kvar~o** čtyřlístek **te~ino** = **teofilino** *chem.* teofylin **vinber~o** list révy vinné

foliant/o foliant

folikl/o *lék. bot.* folikul, míšek, váček, měchýřek

folikulin/o (= **oestrono**) *biol.* folikulin, estrogen

foliol/o (= **foliero**) *bot.* lístek (*složeného listu*)

foliot/o *bot.* šupinovka (*houba*)

folklor/o folklor **~a** folklorní, národopisný **~isto** folklorista, národopisec

foment/i *t lék.* napařovat, nahřívát **~ado** nahřívání, napařování **~aĵo** přípravek k napařování

fon/o 1 pozadí **~bruo** *el.* šum **~farbo** podkladová barva (*nátěrová*) **~koloro** (barva) pozadí (*erbu, obrazu, znaku*)

fon/o 2 *fyz.* fón (*jednotka hladiny hlasitosti*)

fond/i *t* založit **~aĵo** fond, nadace **~into** zakladatel **~o**, **~ado**, **~igo** založení **~kunveno** zakládající schůze **re~i** obnovit **sen~a** neopodstatněný

fondu/o *kuch.* fondue, fondy

fondus/o fond (*souhrn finančních a hmotných prostředků*) **strika ~o** stávkový fond

fonem/o *jaz.* foném, významotvorná hláska **lipa ~o** labiála, retná hláska, retnice **~iko** fonémika, nauka o hláskách

fonetik/o fonetika **~a** fonetický **~isto** fonetik

foní/o = **radiotelefonio**

fonofor/o sluchadlo

fonograf/o *hist.* fonograf **~i** zapsat zvuk fonografem

fonolit/o *geol.* znělec, fonolit

fonologi/o *jaz.* fonologie

fonometr/o *fyz.* fonometr, zvukoměr

fonon/o *fyz.* fonon

font/o pramen, zdroj, studánka **~i** *n* pramenit **~lingvo** výchozí jazyk (*překlady*) **~plumo** plnicí pero **~serĉisto** proutkař **el~igi** otevřít pramen, odčerpát **energi~o** zdroj energie **kurent~o** napájecí zdroj **lum~o** světelný zdroj **oleo~o** zdroj ropy **ŝpruc~o** tryskající pramen **termo~o** termální pramen, vřídlo

fontan/o fontána, vodotrysk

fontanel/o *anat.* fontanela, lupínek (*vazivová destička mezi lebečními kostmi novorozence*)

for pryč **~a** vzdálený **~e** *v* dálce, daleko **~en** do dálky **~aĵo** dálka **malaperi en la ~aĵo** zmizet v dálce **~igi** odstranit **~igo de frakcioj** odstranění zlomků **~iĝi** ztratit se, zmizet, klidit se **antaŭ~igi** s předstihem odstranit **ne~igebla** neodstranitelný **erar~iĝi** odklonit se, zbloudit **fulmo~igilo** bleskosvod

for/ předpona značící odstranění: ~**ačeti** *t* odkoupit, vykoupit ~**balai** *t* vymetat, odměst ~**bati** *t* urazit, ulomit ~**beni** *t* zažehnat ~**blovi** *t* odfouknout ~**bruli** *n* shořet ~**bruligi** spálit ~**dandi** *t* prohyřit ~**decidi** *t* vzdát se (*špatnosti*) ~**diboči** *t* prohyřit ~**direkti** *t* odklonit (*od směru*), odvést (*od cíle*), zavést (*ien* někam) ~**doni** *t* předat, obětovat ~**doni sin** od-dat se (*al io* něčemu) ~**dormi** *t* zaspát ~**drinki** *t* propít ~**eskorti** *t* odeskortovat ~**est/i** *n* chybět, být nepřítomen ~**est-(ad) (en laboro)** nepřítomnost, absence (*v práci*) ~**estanto** chybějící (*osoba*) ~**estulo** *hanl.* absentér ~**fali** *n* odpadnout, zapadnout, padnout (*v boji*) ~**flui** *n* odtéci ~**flugi** *n* odletět ~**galopi** *n* od-cválat ~**gliti** *n* odklouznout ~**gluti** *t* zhltnout ~**iri** *n* odejít ~**jeti** *t* odhodit ~**jetinda** nepotřebný, k zahození ~**jet-(ind)ajoj** odpadky ~**jongli** *t* začach-rovat, zašantročit ~**kliniĝi** odchýlit se ~**komerci** *t* vyprodat ~**konduki** *t* odvést ~**konfesi** *t* zavrhnout ~**konsumi** *t* (zcela) spotřebovat, vyčerpat (*zásoby*) ~**kuri** *n* utéci ~**lasi** *t* opustit, zanechat ~**logi** *t* odlákat ~**manĝi** *t* sníst ~**migri** *n* odstěhovat se, odejít ~**nei** *t* zapřít ~**oferi sin** obětovat se ~**pafi** *t* zničit / odehnat střelbou ~**pafiĝi** *přen.* odpálit, zmizet, utéci ~**pasi** *n* uplynout, zesnout, umřít ~**pele** *t* odehnat ~**permeso** dovolená ~**porti** *t* odnést ~**putri** *n* uhnít ~**rabi** *t* rozkrást, vyloupit, ukořistit ~**rasti** *t* odhrábnout, odklidit ~**rifuzi** *t* zapřít, upírat, neuznávat ~**savi sin** zachránit se útekem ~**šteliĝi** odkrást se, nenápadně odejít ~**streki** *t* škrtat, vyškrtnout ~**tempigi** pozbytí platnosti ~**teni** *t* z(a)-držovat, nepřipustit ~**timigi** odstrašit ~**tiri** *t* odtáhnout ~**tranĉi** *t* odkrojit, od-řez(áv)at ~**treni** *t* odvléci ~**turni** *t* odvrátit ~**vaporiĝi** vypařit se ~**velki** *n*

uvadnout ~**veturi** *n* odjíždět, odjet ~**viŝi** *t* utřít, smazat
foradendr/o (= **amerika visko**) *bot.* ame-rické jmelí
foraminifer/oj *zool.* dírkonošci, dírkovci, síťonozi
forc/i *t* rychlit (*rostliny*), pěstovat ve skle-níku ~**ejo** skleník, fóliovník, pařeniště
forceps/o *lék.* kleště, forceps, *zvl.* porodní kleště
forfikul/o *zool.* škvor
forges/i *t* zapomenout, zapomínat *přen.* opomenout, zanedbat ~**i sin** zamyslet se, upadnout do zamyšlení *přen.* zapo-menout na sebe (*na své zájmy, pros-pěch*) ~**o** zapomnění ~**ejo** (~**ublieto**) hladomorna, lidomorna ~**ema** zapo-mnětlivý ~**emo** zapomnětlivost ~**iĝi** upadnout v zapomnění **ne~ebla** nezapo-menutelný **ne~umino** (= **miozoto**) po-mněnka, **sin~o** obětavost, sebezapření, *přen.* zapomenutí se (*ztratit důstojnost, rozvahu*)
forĝi/i *t* kovat ĉiu ~**as sian sorton** každý svého štěstí strůjcem ~**o**, ~**ado** kování ~**ebla** kujný ~**ebligi** zkujnit ~**ebligi** stát se kujným ~**ejo** kovárna ~**isto** kovář ~**oforno** kovářská výheň **al~i** přikovat **el~i** vykovat **kun~i** skout **sub~i** (= **hufoferi**) okovat (*opatřit koně pod-kovami*)
forint/o forint (*maďarská měna*)
fork/o vidle, vidlice, vidlička ~**a** vidlico-vitý ~**i** *t* napíchnout (a nabrat) na vidličku/vidle ~**ego** vidle ~**eto** vidlička ~**iĝi**, **dis~iĝi** rozvětvit se **agordo~o** la-dička **trak~o** *žel.* výhybka **trak~isto** výhybkář **tubo~o** potrubní rozdvojka **voj~o** (= **disvojiĝo**) rozcestí
form/o forma, tvar *bot.* forma (*nejnižší taxonomická jednotka*) *tech.* forma, tvo-řitko ~**i** *t* formovat, tvarovat ~**ado** for-mování, tvarování ~**o**, ~**ajo** formovaná

věc *zast.* formalita **~anto** tvůrce, *hud.* formant **~ebla** tvárný, tvarovatelný **~iĝi** formovat se **~ilo** formovací stroj **~itaĝo** zformovaný výtvar **~ujo** forma, kadlub (*k odlévání, lisování*) tvořítko (*na těsto*) **de-i** deformovat **de~ebla** deformovatelný **mis-i** znetvořit **pra~o** praforma, původní tvar **re-i** reformovat, dát nový tvar **re~o** reforma **re~emo** záliba k reformám **re~ismo** reformismus **re~isto** reformista **retro~i** vrátit původní tvar **sen~a** beztvary **trans~i** transformovat, přetvářet, přetvořit **trans~ilo**, **trans~atoro** *el.* transformátor **ali~iĝi** přeměnit, dát jiný tvar **divers~a** různotvarý **du~a** dvoutvarý **mil~a** tisícitvarý **plen~a** plnotvarý, *přen.* plnohodnotný, všestranný **plur~a** vícetvarý **unu~a** jednotný, uniformní **bel~a** ladný **energi-trans~ilo** měnič (*k přeměně energií*) **izoltrans~ilo** oddělovací transformátor **kares~o** mazlivá zdrobnělina (*mamin-ka, bratříček ap.*) **kultivo~o** (= **kultiva-ro**) *bot.* kultivar **long~a** podlouhlý **miks~a** smíšený **ondo~o** *el.* tvar vlny **stadi~o** *hvězd. biol.* vývojová forma

formaci/o *bot. geol. voj.* formace, útvar

formal/a formální **~aĝo** formalita **~eco** formálnost **~ema** náchylný k formalismu **~ismo** formalismus **~isto** formalista

formaldehyd/o (= **metanalo**) *chem.* formaldehyd, methanal

formalin/o *chem.* formalín

format/o formát, rozměr **~i t** formátovat **libro~o** formát knihy

formi/o *bot.* lenovník

formik/o mravenec **~a** mravenčí **~i n** *přen.* brnět (*např. noha*) **~ado** brnění, mravenčení **~ejo** mraveniště **meti bastonon en la ~ejon** píchnout do mraveniště / vosího hnízda (*rozčilit dav*)

formol/o (= **formalino**) *chem.* formalín *zast.* formol

Formoz/o *hist. zeměp.* Formosa (*starý název pro Tchaj-wan*)

formul/o formule, vzorec **difina ~o** přesná formulace, přesné vyjádření **elektrona/hémia/molekula/resuma/steĥiometria/struktura ~o** *chem.* elektronový/chemický/molekulový/sumární/stechiometrický/strukturní vzorec **~i t** (z)formulovat **~ado** formulace, formulování, stylizace **~aro** sbírka formulí, formulář (*k vyplnění*) **~arteksto** předtisk na formuláři **par~o** *jaz.* párové výrazy (*bud' anebo, viceměně, sem tam*)

forn/o pec, kamna **gisa ~o** litinová kamna **~ego** velká pec *tech.* vysoká pec **~ejo** místo pro pec **~eto** pická **~isto** pecař **~okesto** (= **bakuj**) pečící trouba **~osida** zimomřivý, peciválský **~osidulo** pecivál **alt~o** *tech.* vysoká pec **bak~o** pečící pec **fand~o** tavicí pec **forĝo~o** kovářská výheň **hejto~o** kamna na vytápění **kalk~o** vápenická pec **kuir~o** kuchyňská pec **min~o** (vý)vrt pro nálož

fornel/o (kuchyňský) sporák

forniks/o *anat.* fornix, oblouk v klenbě

forsiti/o *bot.* zlatice

forst/o les (*pěstěný*) **~isto** lesník **~ista domo** lesovna, myslivna, hájovna **~umi t** pěstovat les, pečovat o les **~administracio** lesní správa **~(o)kultiv(ad)o** pěstování lesa **~(o)mastrumado** lesní hospodářství, lesnictví **~oriĉa** lesnatý **~(o)scienco** lesnictví (*vědní obor*) **re~umi** znovu zalesnit

fort/a silný **~e** silně **~i n** oplývat silou **~o** síla **alcentra/centripeta ~o** dostředivá síla **decentra/centrifuga ~o** odstředivá síla **eletromova ~o** elektromotorická síla **inercia ~o** setrvačná síla **~aĝo** silná věc **~eco** síla (*vlastnost*) **~ega** velmi silný **~ulo**, **~egulo** silák **~iĝi** posilovat **~iĝi** silít, zesilovat **~akvo** *chem.* lučavka **~anima** duševně **ĉilý**,

oduševnělý **~odona** posilující, posilňující, silící **~ostrečo** vzepětí sil **~oplena** plný síly **~uzo** užití síly **mal-a** (zcela) slabý, bezmocný **mal-e** slabě, bez síly **mal-igi** oslabit **mal-ulo** slaboch **ne-a** slabý, bez síly **neper~o** nenásilí **per~a** násilný **pli~igi** zesílit **re~igi** zotavit se **sen~a** slabý, bez síly **sen~igi** zeslábnout **super~i** přemoci **super~o** přesila **akvo~o** vodní síla **čeval~o** (= **čevalpovo**) *fyz. zast.* koňská síla **egal-a** stejně silný, vyrovnaný **flos~o** *fyz.* vztlak, vztlaková síla **kern~o** jaderná síla **labor~o** pracovní síla **levo~o** (= **portanco**) *let.* vztlak, výsledná aerodynamická síla **lig~o** (= **kohero**) přílnavost **pezo~o** gravitace, přitažlivost **porto~o** (= **portanco**) *let.* vztlak, výsledná aerodynamická síla **supren~o** vztlak **seksper~i** znásilnit

fortepian/o klavír

fortifik/i *t* opevnit, fortifikovat (*hrad, město*)

fortik/a pevný, statný, odolný *voj.* opevněný **~e** pevně, statně, odolně **~ajo** pevnost, opevnění **~ajeto** *voj.* pevnůstka, bunkr **~eco** pevnost, statnost **~igi** opevnit, zpevnit **~ulo** statný člověk **al~igi** dobře upevnit **čirkaũ~ajo** blokující (opevněné) postavení, kruhová blokáda (*obleženého města*) **en~igi** zakořenit, uchytit se, ujmout se **la esprimo en~igis** výraz se ujal **mal-a** chatrný **mal-igi** zničit opevnění (*města*), oslabit

Fortran/o *inf.* Fortran (*programovací jazyk*)

fortres/o (= **fortikajo**) *voj.* pevnost, opevněné postavení, pevnostní město **~a** pevnostní

fortun/o štěstěna, štěstí **F~o** *mytol.* Fortuna, Štěstěna (*římská bohyně náhody a osudy*) **~a** šťastlivý **mis~o** nezdár, neštěstí, smůla

fortunel/o *bot.* kumkvát

forum/o fórum **diskut~o** diskusní fórum

fos/o jáma, výkop (*čin i výsledek*) *anat.* jamka, fossa **~i** *t* hloubit, kopat, rýt *přen.* prošťourat, přehrab(áv)at **~i en libro** *přen.* bádát/vyhled(áv)at v knize **~ado** kopání, hloubení **~ajo** podélný příkop **~ejo** důl, naleziště **~ego** rozsáhlá prohlubeň *geol.* oceánský příkop **~eto** jamka, dutinka **~ilo** (*jakýkoliv*) nástroj pro kopání/hloubení **~ilego** drapaková lžice **~isto** kopáč **~kavo** příkop **~mašino** hloubicí stroj, rypadlo **čirkaũ~ajo** příkop kolem hradu *n.* města **dis~i** rozkopat, odkryt (*kopáním*) **el~i** vykopat **en~i** zakopat **pri~i** rozkopávat, (*kopáním*) hledat **pri~i ies poŝojn** prohledat něčí kapsy **pri~oj, pri~ado** prohledávání, vykopávky **sub~i** podrývat, podkop(áv)at **akvo silenta sub~as la bordon** tichá voda břehy mele **sub~i ies aũtoritaton** podrývat něčí autoritu **konstru~ajo** stavební jáma (*pro základy domu*) **serč~i** prohledávat **tanko~ajo** protitankový příkop **tombo~o** hrobová jáma **voj~ajo** příkop u cesty

fosfan/o *chem.* fosfan *zast.* fosforovodík

fosfat/o *chem.* fosfát, fosforečnan

fosfatid/o *chem.* fosfatid

fosfen/o *lék.* fosfen (*pocit světla vyvolaný nepřiměřeným podnětem*)

fosfin/o *chem.* fosfan *zast.* fosforovodík, fosfin

fosf(o)/ *chem.* fosf(o)/ *zkratka fosforu ve složeninách*

fosfor/o fosfor **~ilo** fosforyl **~ilado** fosforylace

fosforesk/i *n* fosforeskovat

fosforit/o *geol.* fosforit (*fosfátová hornina*)

fosgen/o (= **karbonila diklorido**) *chem.* fosgen, karbonylchlorid

fosili/o zkamenělina, fosilie ~**a** zkamenělý, fosilní ~**iĝi** zkamenět

fost/o kůl, trám *tech.* sloup, stožár, pilota **surtegmenta** ~**o** střešní stožár ~**eto** sloupek, stožárek **sur**~**a** pilotový, stojící na pilotách **lim**~**o** mezník, hraniční tyč **son**~**eto** *hud.* kobyłka houslí **staj**~**o** podpěrný telegrafní trám **starto**~**o** startovní blok **trus**~**o** příhradový trám

fot/o (= **fotografajo**) fotografie *hovor.* fotka ~**i** *t* fotografovat *hovor.* fotit ~**ado** fotografování *hovor.* focení ~**ilo** fotoaparát ~**plaĉa** fotogenický **ek**~**o** momentka **kontraŭ**~**o** kontrazáběr **nud**~**o** akt **vetur**~**o** filmování pojezdou kamerou

otel/o (čalouněné) křeslo, lenoška *zast.* fotel

foto/ odb. foto/ (*předpona s významem světlo:*) ~**ĉelo** fotočlánek, fotoelektrický článek ~**grametrio** fotogrammetrie ~**gravur(a)jo** fotografování, heliografura ~**metro** fotometr ~**sintezo** fotosyntéza ~**terapio** fototerapie, léčba světlem

fotograf/i *t* fotografovat ~**o**, ~**ado** fotografování ~**ajo** fotografie ~**ilo** fotoaparát ~**io** fotografie (*technika obrazového záznamu i obor výtvarného umění*) ~**isto** fotograf **tele**~**i** fotografovat teleobjektivem **iks**~**ajo** rentgenový snímek

fotokromi/o fotochromie (*technika barevné fotografie*)

foton/o *fyz.* foton

fotosfer/o fotosféra (*nejhlubší a nejhustší vrstva hvězdné atmosféry*)

fototropism/o (= **lumtropismo**) *bot.* fototropismus (*růst n. ohyb směrem ke světlu*)

fove/o *anat.* jamka, fovea ~**eto** foveola, jamka

fr! kš! (*odehnání ptáků*)

fraĉj/o bratříček, bráška

frag/o jahoda ~**ujo** jahodník ~**obedo** jahodový záhon

fragari/o *bot. rod* jahodník

fragil/a křehký

fragment/o úryvek (*z knihy/článku*), zlomek, úlomek (*z rozbité věci*) ~**a** úryvkový, úlomkový ~**igi** rozčleňovat, rozdrobovat ~**igo** *biol. i inf.* fragmentace (*tříštění životního prostředí n. dat na paměťovém médiu*)

fragmit/o *bot.* rákos **aŭstrala** ~**o** rákos obecný

fraj/o jikry ~**i** *n* třít se, klást jikry ~**ajo** *kuch.* kaviár ~**ero** jikra

frajt/o nájemné (za nákladní dopravní prostředek *n.* přepravní prostor) *nevh.* přepravované zboží ~**i** *t* najmout si dopravní prostředek (*k přepravě zboží*) ~**anto** nájemce dopravního prostředku (*k přepravě nákladu*), přepravce ~**letero** nákladní list, průvodní list(ina) ~**odonanto** pronajímatel dopravního prostředku ~**oprezo** přepravné, dopravné

frak/o frak ~**vestito**, ~**ulo** člověk ve fraku

frakas/i *t* (roz)tříštit, (roz)drtit ~**a** drtivý, zničující ~**o** rozdrčení, roztříštění ~**iĝi** rozbit se, roztříštit se **dis**~**i** roztříštit (*na malé kousky*)

frakci/o *mat.* zlomek, frakce, *chem.* frakce, složka *polit.* frakce **decimala** ~**o** desetinný zlomek ~**a** zlomkový, frakční ~**i** *t* rozdělit *chem.* fracionovat, dělit (*směs látek na frakce*) ~**isto** *polit.* frakcionář **ĉena** ~**o**, **ĉen**~**o** *mat.* řetězový zlomek

fraksen/o *bot.* jasan **ordinara** ~**o** jasan ztepilý

fraksinel/o *bot.* třemdava bílá

frakt/o *mat.* fraktál (*členitý geometrický tvar*)

fraktur/o *lék.* fraktura, zlomenina *polygr.* fraktura, švabach

fram/o kostra, skelet (*vozidla, budovy*), rám (*stroje*) **distribuo~o** rám telefonního modulu **fenestro~o** okenní rám **mas~o** kovová kostra elektrického přístroje **piano~o** rám klavíru

framason/o svobodný zednář ~**aro** zednářstvo ~**ismo** svobodné zednářství

framb/o malina ~**a** malinový ~**ujo**, ~**arbusto** maliník ~**ujaro** maliní

frambezi/o *lék.* frambézie

franc/o Francouz ~**a** francouzský **F~io**, **F~ujo** Francie ~**ismo** *jaz.* francismus (*výraz převzatý z francouzštiny*) ~**lingva** francouzský (*psaný n. mluvený francouzsky*), frankofonní **F~lingvio** Frankofonie (*země užívající francouzštinu*)

franci/o *chem.* francium

Francisk/o František **f~ano** františkán **f~anismo** františkánství

francium/o = **francio**

Franc-Jozef/a Insularo Země Františka Josefa

francĕ/i = **frandzi**

francĕz/o *ekon.* franšiza (*část škody, kterou hradí pojištěný ze svého*)

frand/i *t* mlsat ~**a** labužnický, pochoutkový ~**ajo** pamlsěk, mls, lahůdka, pochoutka ~**ema** mlsný ~**emulo** labužník, mlsoun

frandz/i *t* dráždit vagínu (klitoris) jazykem

frangol/o *bot.* krušina olšová

frangĕ/o třepení, třáseň (*ozdoba*) *tech.* ořep *opt.* tmavé pásy interferenčního obrazce ~**a balailo** mop ~**i** *t* zdobit třásněmi ~**aĉo** *text.* cáry **eĝo~o**, **skrapo~o** ořepy (*krátké ostré výstupky na výlisku n. výkovku při ostríhování, broušení či děrování*)

franĝipan/o mandlový krém

franj/o sestřička

frank/o 1 *hist.* Frank **F~ujo** Franská říše

frank/o 2 frank (*měna*)

Frankfurt/o Frankfurt (**ĉe Odru / ĉe Majno** nad Odrou / nad Mohanem)

Frankoni/o *zemĕp.* Franky (*severní část Bavorska*)

frap/i *tn* klepat **la motoro ~as** motor klepe ~**o** úder ~**anta** *přen.* výrazný, frapantní ~**egi** *t* bouchat, třískat ~**eti** *t* ťukat ~**iĝi** uhodit se, udeřit se ~**ilo** klepadlo, palička, úderník ~**instrumento** bicí nástroj ~**opuŝi** *t* narazit ~**vorto** slogan, (reklamní) heslo, heslovitý výraz **ek~i** udeřit **inter~i**, **kun~i** srazit k sobě **inter~iĝi**, **kun~iĝi** srazit se **pri~i** proklepnout někoho (*posměšně*) **re~i** znovu udeřit **retro~o** zpětný úder **glavo~o** obřadní úder mečem (*na plocho*) **okul~a**, **okul~anta** nápadný, očividný **pied~adi** dupat **punkto~i** důlkovat **punkto~ilo** důlčík **sun~o** sluneční úžeh **teatro~o** nečekaný zvrat (*v ději*) **vango~o** facka, políček **vo~o** zaklepání, které má někoho přivolat

frat/o bratr *náb.* fráter *polit.* bratr (*člen společenství*) ~**a** bratrský ~**aro** bratrstvo ~**eco** bratrství ~**eto** bratříček ~**iĝi** (s)bratřit se ~**ino** sestra ~**ineto** sestřička ~**ulo** bratr (*oslovení ve společenství*), fráter ~**murdo** bratrovražda **bo~o** švagr **bo~ino** švagrová **boge~oj**, **gebo~oj** švagři a švagrové **duon~o**, **vic~o** nevlastní bratr **ge~oj** sourozenci **inter~a milito** bratrovražedná válka **inter~iĝi** sbratřit se **lakto~o**, **mam~o** soukojenec **milit~o** bratr ve zbraní, bratr v boji

fraterkul/o *zool.* papuchalk

fraŭd/i *t* zpronevřit (*peníze, cennosti*), krátit (*daň, clo, povinné platby*) ~**i** **la ŝtaton pri siaj impostoj kaj dogano** zkrátit stát na daních a cle ~**i lin** je **parto de lia rento** zpronevřit mu část jeho renty ~**o** zpronevěra, defraudace (*peněz*), (z)krácení (*daně*) ~**ulo** defraudant **de~i**, **pri~i** defraudovat

fraül/o svobodný muž, mládenec ~a svobodný, mládenecký ~ino slečna, dívka ~ineto slečinka, holčička **ge-oj** mládenci a dívky

frazlo fráze *jaz.* věta, souvětí **kompleksa** ~o souvětí **simpla** ~o věta jednoduchá ~i, ~adi *n* tvořit věty, vyjadřovat se ve frázích ~aro konverzační příručka ~isto frázovitý řečník ~umi vyslovovat bombastické fráze ~aranžo větná skladba ~elemento větný člen ~libro konverzační příručka ~osintakso skladba souvětí **čirkaü**~o opis **frap**~o heslo, slogan **laüte**~a bombastický, patetický

frazeologi/o frazeologie ~a **esprimo** (ustálený) slovní obrat

Frederik/o Bedřich

fregat/o 1 *zool.* fregatka (*vodní pták*)

fregat/o 2 *nám.* fregata, bitevní loď (*menší než torpédoborec*)

frekvenc/o *fyz. el.* kmitočet (*počet kmitů za jednotku času*) *tech.* frekvence (*četnost výskytu*) **alt-o**, **radio**~o vysoký kmitočet **aúdo**~o, **muzik**~o slyšitelný kmitočet **inter**~o mezifrekvence **lim**~o mezní kmitočet

frekvent/i (= **vizitadi**) *t* navštěvovat, docházet ~ado docházka ~anto posluchač, návštěvník ~ata frekventovaný, navštěvovaný ~into absolvent

fremd/a cizí ~ažo cizí majetek/věc/zboží, cizokrajná věc ~eco cizost ~iği odcizit se ~ulo cizinec **la F-ula Legio** *voj.* cizinecká legie ~lando(j) cizina, zahraničí ~landano cizinec ~lingva cizojazyčný ~ulgvidisto průvodce cizinců ~ulregado cizovláda ~ultrafiko cizinecký ruch **for**~iği odcizit se **mal**~a krajanský, domácí

frenez/a pomatený, šílený ~i *n* bláznit ~o bláznovství, šílenství, pomatenost ~ažo bláznivý kousek ~eta potrhlý, (trochu) pomatený ~igi přivádět k šílenství ~iği

zbláznit se, zešílet ~ulo blázen ~ulejo *zvl. hanl.* blázelec ~umi *n* nerozumně jednat, chovat se nenormálně ~čerizo *hovor.* bláznivá třešně, čertova třešně (= bobule rulíku zlomocného) ~jako svěřací kazajka

frenolog/o frenolog ~io *hist.* frenologie (*odvozování duševních vlastností podle tvaru lebky*)

frenul/o *anat.* frenulum, uzdička

freon/o *chem.* freon

fresk/o *um.* freska

freš/a čerstvý, svěží ~e čerstvě, svěže, právě ~eco svěžest ~bakita novopečený ~data čerstvého data, nedávný **mal**~a okoralý, starý **mal**~iği ztvrdnout, okorat **re**~iği osvěžit **re**~iği osvěžit se, občerstvit se **re**~igažo občerstvení (*zvl. nápoje*)

Freše/o Fréchet (*francouzský matematik*) **f**~a **spaco** *mat.* metrický prostor

fret/o *stav.* lištová ozdoba *hud.* pražec (*výstupek na hmatníku*)

Freüd/o Freud (*rakouský psychiatr*) **f**~ismo *lék.* Freudovo učení (psychoanalýza)

frez/i *t* frézovat ~ado frézování ~ilo fréza (*nástroj*) ~mašino frézka (*stroj*)

frezi/o *bot.* frézie

FRG SRN, Spolková republika Německo **fri** *ekon.* předložka *značící* včetně: **liveri varojn** ~ **dogano** dodat zboží včetně cla **frid/a** (= **malvarma**) *zvl. tech.* studený, chladný ~o chlad ~igi ochlazovat, chladit ~igilo chladicí zařízení (*chladničky*) ~ujo chladnička ~vagono chladicí vůz ~unuo frigorie (*zast. jednotka odvedeného tepla*)

frig/o *hist.* Frýg **F**~io Frýgie

frigan/o *zool.* chrostík

frigid/a frigidní ~eco frigidita

frigori/o = fridunuo

frikand/o *kuch.* frikando (*jemný telecí řízek dušený se slaninou*)

frikas/i *t kuch.* (po)dušit (*maso v omáčce /ššávě*)

frikativ/o *jaz.* frikativa, třená souhláska

fring/o *zool.* pěnkava

fringel/o *zool.* čížek lesní

fripion/o darebák, podvodník, taškář ~a darebácký, taškářský ~i *n* podvádět, tropit neplech, darebačit, lumpačit ~a**jo** darebáctví, taškářství ~e**to** skotačivé dítě, neposeda **pri~i** oškubat, okrást

fris/o *arch.* vlys

fris/o Frís **F~io**, **F~ujo**, **F~lando** Frísko **frisk/a** (= **malvarmeta**) *neol.* příjemně chladivý, vlahý

frit/i *t* fritovat, (u)smažit (v oleji) ~a**jo** fritovaný pokrm, smažené jídlo ~i**gi** smažit se ~i**lo** fritovací pánev ~f**aruno** zásmažka, zápražka, jíška ~k**okida**jo**** smažené kuře ~k**uko** kobliha ~o**va**jo**** smažená vejce **terpom~oj**, (bramborové) hranolky, pomfrity

fritilari/o *bot.* řebčík

Friul/o Furlansko-Julské Benátsko

frivol/a frivolní, lehkomyšlný, marnivý ~a**jo** marnivost, nestydatost ~e**co** frivolnost, lehkomyšlnost

fritz/i *t* kadeřit ~o ondulace, úprava účesu **konstanta ~o** trvalá (*ondulace*) ~a**jo** účes ~e**jo** kadeřnictví ~i**sto** kadeřník ~o**salono** kadeřnický salón ~p**inglo** natáčka **mal~i** rozčuchat

frog/o *žel.* srdcovka (*část výhybky*)

frok/o (mnišská) kutna, hábit ~u**lo** *expr.* mnich **sen~i**gi**** vystoupit z řádu

fromag**/o** sýr ~a sýrový ~i *t* obložit sýrem ~e**jo** sýrárna ~i**sto** sýrař **krem~o** krémový sýr **šim~o** plesnivý sýr **šmir~o** rozřítatelný sýr

frond/o haluz, snítka, ratolest ~a**ro** kořuna stromu

front/o průčelí (*stavby*), čelo (*předmětu*) *vaj.* fronta, linie fronty *met.* fronta **varma/malvarma ~o** *met.* teplá/studená fronta ~o **de monero** líc mince ~a frontální, (prů)čelní ~e **al** čelem k ~i *tn* postavit se tváří v tvář, být naproti ~f**aco** podstupnice (*svislá část schodu*) ~f**lanko** líc **al~i (ion)** stát čelem, čelit (*nebezpečí, nemoci*) **mal~a** rubový **leter~o** hlavička dopisního papíru

frontal/a *anat.* čelní, frontální

frontispic/o *arch.* (ozdobné) průčelí *polygr.* frontispis, protititul

fronton/o *arch.* fronton, ozdobný štít ~a **domo** dům s ozdobným štítem

frost/o mráz **mi eksentis ~on en la dorso**, **ekkuris ~o sub mia ha**uto**** mráz *mi* běhal po zádech ~a mrazivý ~i *n* mrznout **ofte ~as en marto** často mrzne v březnu ~as **al mi en la piedoj** zebou mě nohy ~e**ma** zimomřivý ~i**ga** mrazicí ~i**gi** (z)mrazit, zmrazovat ~i**gilo** mrazicí (chladicí) zařízení (*chladničky n. mrazničky*) ~i**gi** zmrznout ~i**ginta** zmrzlý ~u**jo** mraznička (*samostatná nebo v chladničce*) ~d**ifekti**gi**** omrznout, namrznout ~k**rusto** námraza ~m**orti** *n* umrznout ~o**punkto** (= **solidi**g**temperaturo**) *fyz. chem.* teplota tuhnutí *nevh.* bod mrazu, bod tuhnutí ~o**tre**mi**** *n* třást se zimou **mi ~otremas** *n* klepu se zimou ~v**undo** omrzlina ~r**ezista** mrazuvzdorný **al~i**gi**** zmrznout, ztuhnout **el~i**gi**** zmrznutím oddělit, vymrazit **en~i**gi**** zamrznout, uvíznout v ledu **for~i**gi**** umrznout **super~i**gado**** kryogenni zmrazování, rychlozmrazování

frot/i *t* třít ~i **al si la mano**jn**** mnout si ruce ~o tření, škrtnutí *tech.* frikce, tření ~a**do** tření, masáž třením ~a**jo** slabý nátěr *biol.* nátěr (*druh vzorku pro mikroskopii*) ~e**ma** lísavý, přítulný ~i**lo** drátěnka *el.* kartáč motoru ~i**sto** leštič

parket ~**ita** zkušný, protřelý ~**čifi** *t* pozmoulat ~**lavi** *t* drhnout ~**miksi** *t* rozetřít ~**purigi** (vy)drhnout, utřít, vyčistit ~**surfaco** třecí plocha ~**vundo** odřenina **de-i** setřít, sedřít **dis-i** rozetřít **el-i** vyčistit, vyčistit **en-i** větřit, vtírat **inter-iĝi** vzájemně se třít **preter-i** ořít se, vrazit do sebe (*chodci*)

fru/a (v)časný, raný ~**e** včas, záhy ~**i** *n* přicházet včas, stát se včas *přen.* předbíhat se, předcházet se (*o hodinách*) ~**aĵoj** raná zelenina a ovoce ~**igi** uspěchat, nařídít dopředu (*hodinky*) ~**fruktoj** rané ovoce ~**matene** časně ráno ~**matura** raný ~**sezona**, ~**sezone** počátkem sezony ~**sezonaj** *terpomoj* rané brambory ~**tempe** včas ~**vespere** v podvečer, v podvečer **mal-e** pozdě **mal-a** pozdní **mal-i** pozdit se **mal-iĝi** zpozdit se **mal-iĝo** zpoždění **pli-iĝi** urychlit **tro-i** stát se *n.* přijít předčasně

frugileg/o *zool.* havran polní

frukt/o *i* *přen.* plod, ovoce **karneca** ~**o** dužnatý plod ~**a** ovocný, plodný ~**i** *n* *i* *přen.* plodit, nést ovoce ~**aĵo** ovocný pokrm ~**ejo** sad, ovocná zahrada ~**ero** dílek plodu (*např. pomeranče*) ~**igi** oplodnit ~**igi** zúrodnit se ~**isto** ovocnář, prodáváč ovoce ~**ozo** *chem.* fruktóza, cukr ovocný ~**ujo** mísa na ovoce ~**arbo** ovocný strom ~**odona** plodný ~**ofolio** (= **karpelo**) plodolist ~**oĝardeno** ovocná zahrada ~**okarno** dužnina ~**okultiv(ad)o** ovocnářství ~**ologio** *bot.* karpologie, nauka o plodech ~**oporta**, ~**oriĉa** plodný ~**oscienco** karpologie, nauka o plodech ~**osuko** ovocná šťáva, (ovocný) džus ~**oŝelo** slupka ~**uzi** *t* využít, použít **pseŭdo**~**o**, **ŝajn**~**o**, **falsa** ~**o** nepravý plod (*např. ananas, jablko, jahoda*) **sen**~**a** neplodný **sen**~**ulo** bezdětný člověk **asko**~**o** vřecko **kerno**~**o** (= **drupo**) peckovice, drupa **mar**~**oj**

kuch. plody moře (*měkkýši, koryši*) **sporo**~**o** výtrusnice, sporangium

frunt/o čelo ~**a** čelní **frunt-al-frunte** tvář *v* tvář ~**osto** = ~**alo** *anat.* čelní kost

fruntal/o = **frontosto**

frustr/i *t* frustrovat, vyvol(áv)at pocit zklamání ~**iĝo** frustrace, pocit zklamání

frustraci/o = **frustrigo**

ftalein/o *chem.* ftalein

ftir/o *zool.* veš muňka

ftiz/o *lék.* (plicní) tuberkulóza *zast.* souchotiny ~**a** tuberkulózní, ftizický, souchotinový ~**ologio** ftizeolog, odborník na tuberkulózu ~**ologio** ftizeologie ~**ulo** nemocný tuberkulózou, souchotinář

fu! ~!**!** chichichi! (*tlumený smích*)

Fuegi/o *zeměp.* Ohňová země

fuel/o pohonná látka, pohonná hmota, (pohonné) palivo

fug/o *hud.* fuga

fug/i *n* (u)prchnout ~**o** útěk ~**anto** běže-nec, uprchlík ~**igi** vyhnat ~**into** uprchlík **trans**~**into** *polit.* přeběhlík **kolizi**~**into** řídit uprchlý od nehody

Fuji-mont/o Fudžisan (*nejvyšší a posvátná hora Japonska*) *zast.* Fudžijama

fuk/o *bot.* chaluha **vezika** ~**o** chaluha bublinatá ~**oficoj** *třída* hnědé řasy, chaluhy

fuksi/o *bot.* fuchsie

fuksin/o *chem. text.* fuchsin, rosanilin (*červeno-fialové organické barvivo*)

ful/i *t* *tech.* valchovat ~**ado** valchování ~**isto** valchář

fulard/o *text.* fulár (*jemná hedvábná tkanina*)

fuleren/oj *chem.* fullereny

fulg/o saze (*v komíně*), karbon (*usazenina ve válci motoru*) ~**i** *n* čadit ~**ero** saze (*zrnko*) ~**okolora** černý jako saze **sen**~**igi** vyčistit od sazí, vymést komín

tech. (vy)čistit válce motoru, dekarbonizovat (motor)

fulgor/o *zool.* svítilka (*křís*)

fulgul/o *zool.* polák chocholačka, kachna chocholatá

fulik/o *zool.* lyska (*chřástalovitý pták*)

fulm/o blesk ~**a** bleskový, bleskurychlý ~**i** *n* blýskat se ~**eti** *n* blikat ~**ado** blýskání ~**likejo** *el.* svodič přepětí ~**obatita**, ~**ofrapita** zasažený bleskem ~**ofermilo** zip, zdrhovadlo ~**oforigilo**, ~**okondukilo**, ~**osučilo**, ~**oširmilo** bleskosvod ~**ogardilo** *el.* jistič ~**lumilo** *opt.* bleskové osvětlení *hovor.* blesk ~**orapida** bleskurychlý ~**otondro** bouřka ~**otenejo** *el. nevh.* uzemnění **ek-i** zablýsnout se **magnezi-o** *opt. hist.* hořčíkový (magneziový) (foto)blesk

fulmar/o *zool.* buňňák

fulmin/i *n* *tech.* třaskat

fum/o kouř, dým ~**a** kouřový ~**i** *tn* kouřit, dýmat ~**ado** kouření, čadění, čazení ~**ajo** *kuch.* uzenina, *všeobecně* nános na očouzeném předmětu ~**aji** *t* udit ~**ajita** *haringo* uzený sled ~**ajejo** udírna ~**anto** kuřák ~**ejo** kuřárna ~**ejo de l' opio** kuřárna opia ~**igi** vykouřit, způsobit kouř, přeměnit v dým ~**igí** začít dýmat ~**ilo** kadidelnice ~**izi** *t* vykuřovat (*hubit hmyz n. hlodavce kouřem*) ~**ujo** vyvíječ dýmu, aromalampa ~**umi** = ~**aji** *t* udit ~**ellasejo**, ~**ellasil**o komín ~**kolora** kouřově šedý ~**kondukilo** kouřovod ~**kurteno** kouřová clona ~**plena** zakouřený ~**šranko** digestoř ~**tubo** komín, kouřovod, roura od kamen **el-i** vykouřit do konce **ne~anto** nekuřák **sen~a** bezdýmý (*střelný prach*) **čen~anto** vášnivý kuřák (*zapalující si jednu cigaretu od druhé*) **odor~o** kadidlo

fumari/o *bot.* zemědým

fumarol/o *geol.* fumarola (*horké a prudké sopečné exhalace*)

fumigaci/i *t* *lék.* nakuřovat, napařovat *tech.* vykuřovat, dezinfikovat (*kouřem/párou*) ~**o** *lék. tech.* fumigace, vykuřování

Funafuti/o *zeměp.* Funafuti (*hl. město Tuvalu*)

fund/o dno, nejzadnější část *přen.* nej-skrytější/nejvnitřnější část ~**o de koridoro** nitro chodby ~**a** jsoucí u dna *přen.* důkladný ~**e** na dně, u dna (**de io** něčeho) *přen.* důkladně ~**ajo** dno (*předmět*), nános na dně **al-igí** jít ke dnu, potopit se **en-igí** zabořit se do dna **gís-e** do dna (*vypít*), důkladně (*prozkoumat*) **sen~a** bezedný **sen~ajo** (= **abismo**) propast **sur~ajo** bahno na dně **sur-igí** položit se na dno. dosednout na dno (*ponorka*) **artišok~o** *kuch.* lůžko artyčoku **kluzo~o** dno (plavební komory) zdymadla **okul~o** oční pozadí **plat~a** s plochým dnem (*baňka*) **rond~a** s kulatým dnem (*zkumavka, baňka*) **val~o** dno údolí

fundament/o *stav.* základ, základová konstrukce *přen.* základ(y), podstata **F~o** Fundamento (*základní kodifikační spis esperanta*) ~**a** *stav.* základový, *přen.* základní, podstatný ~**i** *t* zakládat ~**ado** pokládání základů ~**ajo** *text.* podkladový materiál (pro vyšívání) *zast.* osnova ~**eco** nejpodstatnější vlastnost *kníž.* jádro ~**isto** *polit.* fundamentalista **laŭ~a** v souladu s Fundamentem **kontraŭ~a** v rozporu s Fundamentem **sen~a** bez základů (*stavba*), neopodstatněný (*návrh, požadavek*)

funebr/o smutek ~**a** smuteční ~**i** *tn* truchlit, oplakávat, držet smutek ~**ajoj** pohřební obřady ~**istino** plačka ~**ulo** truchlící

funel/o nálevka, trychtýř **enpremi iun en-on** přen. vehnát někoho do úzkých **~i t** lít nálevkou **~forma** mající tvar nálevky, trychtýřovitý

fung/o bot. houba **malsuperaj ~oj** nižší houby **superaj ~oj** vyšší houby **neperfektaj ~o** houby nedokonalé **~ejo** pěstírna hub **~oforma** houbovitého tvaru **~icido** chem. fungicid (*prostředek hubící houby*) **~ologo = mikologo** mykolog **~ologio (= mikologio)** mykologie **~oplukado** sbírání hub **~ozo (= miko-
zo)** lék. mykóza, onemocnění způsobené houbami (*plísněmi n. kvasinkami*) **asko~oj (= askomikotoj)** houby vřec-
kovýtrusné, askomycety **bazidi~oj (= bazidimikotoj)** houby stopkovýtrusné, bazidiomycety **buter~o (= flava bole-
to)** klouzek obecný *hovor.* máselník **ĉapel~o** kloboukatá houba **ergot~o** pa-
ličkovice nachová **fajro~o = tindro~o** troudnatec kopytovitý **favo~o** lék. bot. houba způsobující prašivinu (*Tricho-
phyton schoenleinii*) **gist~o** pivní, vinná n. pekařská kvasinka **hepat~o (= fis-
tulino)** pštěň dubový **koral~o (= kla-
vario)** korálovec jedlový **lakto~o (= lak-
tario)** ryzec **lamen~o** lupenitá hou-
ba **muko~oj (= miksomikotoj)** pravé hlenky **muš~o (= muša amanito)** mu-
chomůrka červená **ombrel~o** klobou-
katá houba (*s kloboukem tvaru dešt-
níku*) **oranĝo~o (= cezara amanito)** muchomůrka císařská **orel~o (= auri-
kulario)** uchátka **piknidi~oj** houby tvořící pyknidium **pint~o (= hidno)** lošák **polvo~oj** pýchavky **poro~o (= poliporo)** choroš **rusto~oj (= uredaloj)** rzi (*parazitické houby*) **smut~oj (= ustilagoj)** sněti (*parazitické houby*) **sporsak~oj (= askomikotoj)** houby vřec-
kovýtrusné **trem~o (= tremelo)**

čihovitka masová **tubo~oj (= boletoj)** houby rourkaté, hříby

fungus/o lék. fungus (*označení některých plochých nádorů*)

funikl/o anat. provazec **mjela ~o** anat. míšňi provazec **umbilika ~o** anat. pu-
pečník, pupeční šňůra **sperma ~o** se-
menný provazec

funikular/o tech. pozemní lanová dráha

funk/o hud. funk (*afroamerický hudební styl*)

funkci/i n fungovat, vykonávat funkci, být v chodu **~a** funkční **~a grupo** chem. funkční skupina **~o** funkce **trigonomet-
ria ~o** goniometrická funkce **~ado** fun-
gování, chod **~igi** uvést do chodu, zap-
nout (*rádio*), natáhnout (*hodinky*) **~isto** funkcionář, činovník **~ulo** funkcionář, činovník

funkcial/a mat. funkcionální (*rovnice*)

funkcional/o mat. funkcionál

funt/o libra (*zast. jednotka hmotnosti*)

fuort/o voj. tvrz, pevnost

fur/o zool. fretka

furaĝ/o píce, krmivo **~ado** zásobování pí-
cí **~i tn** zásobovat píci **~i sin** *hovor.* na-
dlábnout se, nafutrovat se **~isto** krmič
~bazo krmivová základna **~beto** krmná
řepa, burák **~insilaĝo** siláž **~tranĉaĝaro**
řezanka

fural/o, furfuralo chem. 2-furankarbal-
dehyd, *zast.* fural, furfural

furan/o chem. furan

furgon/o (nákladní) přívěs

furi/o expr. fúrie, lítice (*zběsilá ženská*)
mytol. Fúrie (*římská bohyně pomsty*)

furier/o voj. proviantní poddůstojník

furioz/a zuřivý **~anta** zuřící, běsnící
~(ec)o zuřivost **~i** n zuřit, běsnit **~igi**
rozzuřit **~igi** rozzuřit se **~ulo** zuřivec

furniro stav. dýha

furnitur/o text. šicí doplňky (*pro šaty, klobouky*)

furor/o rozruch, senzace ~i *n* budit rozruch/senzaci, být v módě ~ulo populární osoba, hvězda ~kant/o, ~kanzon/o, ~muzikajo šlágr, hit ((*dočasně velmi populární píseň*))
furunk/o lék. nežít, furunkl ~ozo furunkulóza
furzi/i *n* vulg. prdět ~i (pri io) přen. vulg. kašlat (na něco), vyprdnout se (na něco) ~o prd
fusil/o puška ~i *tn* střílet z pušky ~isto střelec (*voják ozbrojený puškou*)
fust/o voj. pažba (*pušky*), rukojeť (*pistole*) stav. dřík (*sloupu*) tech. držadlo, rukojeť (*nástroje*), nožka (*číše*)
fusten/o text. barchet
fusi/i *t* (z)packat, (z)kazit, zfušovat ~a zpackaný, zkažený ~ajo zmetek ~isto, ~ulo fušer, břídil, packal ~kontakto *el.* zkrat ~paša šmatlavý ~produktu zmetek

fut/o stopa (*zast. délková míra*)
futbal/o fotbal, kopaná ~i, ~ludi *n* hrát fotbal ~ejo fotbalové hřiště ~isto fotbalista ~matčo fotbalový zápas ~šuo kopačka
futur/o budoucnost *jaz.* futurum, budoucí čas ~ismo futurismus ~isto futurista ~ologo futurolog ~ologio futurologie
fuz/i *n* (prudce) hořet bez výbuchu ~ajo pohonná hmota pro rakety ~ilo raketa
fuze/o voj. zapalovač (*střely*) fuza/perkuta/prokrasta ~o chemický s časováním / nárazový / zpoždovací zapalovač
fuzel/o chem. dokap, přiboudlina
fuzelaĝ/o trup letadla
fuzi/o fyz. (termonukleární) fúze (*sloučení atomových jader*) ekon. fúze, splnutí, sloučení (*podniků*)
fuzilier/o = fusilisto

G

gabar/o nám. bezmotorový nákladní člun
gabardin/o text. gabardén
Gaberon/o zeměp. Gaborone (*hl. město Botswany*)
gabi/o voj. hist. gabion, gerron (*proutěný koš s hlinou pro polní opevnění*)
gabl/o stav. štít, lomenice
Gabon/o zeměp. Gabon
gabr/o geol. gabro (*hornina*)
gad/o zool. rod treska kuch. sušená treska obecná ~edoj čeled' treskovití ~oformaj řád hrdloploutví ~oleo tresčí olej
gadmes/o vibrátor (*erotická pomůcka tvaru penisu*) hovor. robertek
gadolini/o chem. gadolinium
gael/o Gael ~a lingvo gaelština (*irština, skotština*)
gaf/o nám. vratiráhno

gag/o gag přen. šprt'ouchlata
gagat/o geol. gagát, černý jantar
gage/o bot. křivatec, lilijka
gain/o text. přiléhavé (*ženské*) šaty *el.* (ohebná) hadice „husí krk“ *biol.* stěna bakterií, slizová vrstva ~jupo úzká sukneň
gaj/a veselý ~a koloro živá barva en ~a stato podroušený, v náladě ~e vesele ~i *n* veselit se, radovat se ~o veselí, veselo ~eco veselost ~ega rozjařený ~igi rozveselit ~iga zábavný ~igisto šprýmař, bavič ~iĝi rozveselit se ~ulo veselý člověk mal~a smutný mal~e smutně mal~i rmoutit se mal~igi zarmoutit
gajak/o = gvajako
gajl/o bot. hálka (*odchylka růstu rostlinného pletiva způsobená parazitem*)

gajn/i *t* získat (výhodu, něčí přízeň), vyhrát (sázku, hru, boj) ~i **venton** nám. využít větru ~a vyhrávající, výherní ~o výhra, zisk, výhoda *sděl.* zisk, míra zesílení ~into výherce **mal-i** prohrát, ztratit, prodělat **re-i** znovu získat

gak/i *n* kejhat

gal/o žluč ~a žlučov(it)ý ~eco žlučovitost, zlomyslnost ~**humora** zlostný ~**kalkuluso** *anat.* žlučový kamének ~**putoro** lasička kolčava ~**veziko** žlučník **sen-eco** (= **akolio**, **aĥolio**) acholie, nedostatečná tvorba žluče

galag/o *zool.* komba

galaksi/o galaxie, hvězdná soustava **G~o** (= **Laktovojo**) Galaxie, Mléčná dráha **radio~o** rádiová galaxie

galaktoz/o *chem.* galaktóza

galalit/o (= **arta korno**) galatit, umělá rohovina

galang/o *bot.* galgán velký

galant/o 1 *bot.* sněženka **neĝa** ~o sněženka podsněžník

galant/a 2 galantní, dvorný ~i *n* být galantní ~aĵo galantnost, dvorný čin ~eco galantnost, dvornost ~ulo galantní člověk

galanteri/o galanterie, drobné ozdobné zboží ~a galanterní

galantin/o *kuch.* huspenina

Galapag/oj *zeměp.* Galapágy

galat/o *hist.* Galat **epistolo al la** ~oj list Galatským **G~io**, **G~ujo** Galacie

galb/o prohnutí (*opěradla, nohy stolu ap.*) ~i *t* dát nábytku prohnutý tvar

galbul/o *zool.* leskovec

gale/o *polygr.* sazebnice *hovor.* loďka (*deska*) ~**provaĵo** *polygr.* první sloupcový obtah

galeas/o nám. galeassa (*galéra s krytým prostorem veslařů*)

galeg/o Galicijec **la** ~a **lingvo** galicijština **G~io**, **G~ujo** Galicie

galen/o *geol.* galenit, leštěnec olověný ~**ricevilo** krystalka (*primitivní rozhlasový přijímač s krystalem galenitu jako hlavní součástkou*)

Galen/o *hist.* Galén, Galenos

galeopitek/o *zool.* letucha

galeops/o *bot.* konopice, konopička

galer/o galéra, galeje ~ulo galejník (*od-souzenec na galeje*)

galeri/o galerie (*arch.: dlouhá otevřená chodba, ochoz, n. nejvyšší balkon v divadle; odb.: podzemní chodba / štola / tunel; um.: sbírka výtvarných děl*) ~**eto** galerka, ozdobná polička

galg/o *bot.* jestřabina **oficina** ~o (= **kaproruto**) jestřabina lékařská

galg/o (= **pendumilo**) *práv.* šibenice

gali/o *chem.* gallium *bot.* svízel **odora** ~o svízel vonný

Galici/o *zeměp.* Halič

galicism/o (= **francismo**) *jaz.* galicismus (*francouzský výraz v jiném jazyce*)

Galile/o *zeměp.* Galilea ~**ano** Galilejec

Galilej/o Galileo Galilei

galimati/o galimatyáš, slátanina

galin/o *zool.* kur ~**formaj** *zool.* hrabaví **galinag/o** *zool.* bekasina otavní, sluka otavní **granda** ~o bekasina větší, sluka střední

galinol/o *zool.* slípka

galion/o nám. galeona (*velká obchodní n. válečná plachetnice*)

galiot/o nám. galeota (*válečná veslice*)

galium/o (= **galio**) *chem.* gallium

galjon/o *zast.* galon (*anglosaská dutá míra*)

gall/o = **gaŭlo**

Galoj/o Galois **la** **g~a** **teorio** Galoisova teorie

galon/o galon, prýmek ~i *t* ozdobit *n.* olemovat galonem

galop/o cval (koně) *hud.* galop (*tanec*) ~**e** cvalet, tryskem ~i *n* cválat

galoš/o galoše

galus/o *sport.* galuska

Galvan/o Galvani **g~a** galvanický **g~aĵo** *polygr.* galvanotyp **g~ismo** galvanismus **g~izi** *t* galvanizovat (*tech.:* *galvanicky pokovovat; lék.:* *provádět galvanoterapii, elektrolytickou*) **g~iz(ad)o** *lék. tech.* galvanizace, *lék.* elektrolytická, galvanoterapie *tech.* elektrolytické pokovování

gam/o *hud.* škála, stupnice, tónina **~noto** tónika **~signo** *hud.* předznamenání **ali~igi** transponovat

gama *jméno řeckého písmene* gama **~radioj** paprsky gama

gamar/o *zool.* blešivec

gamaš/o kamaše (*chrániče kotníků a nártů*)

gamb/o *anat.* noha (*dolní končetina*) **~ovjolo** *hud.* gamba (*stará viola*) **inter~o** rozkrok (*u kalhot*)

Gambi/o *zeměp.* Gambie

gambit/o gambit

Gambrin/o *mytol.* Gambrinus (*vynálezce piva*)

gambo/o *voj.* (polní) jídelní miska *hovor.* ešus, eššálek

gameto/o gameta, pohlavní buňka

gamopetal/oj *bot.* prostoplátečné rostliny

Gana/o *zeměp.* Ghana

Ganeš/o *mytol.* Ganéša (*indický bůh moudrosti*)

gang/o *geol.* jalová hornina, jalovina, hlušina

Gang/o *zeměp.* Ganga

gangli/o *anat.* ganglion, nervová uzlinka

ganglion/o (= **limfonodo**) *nevh. anat.* mízní uzlina

gangren/o *lék.* gangréna, sněť **~a** gangrenózní, snětivý

gangster/o gangster **~ismo** gangsterství, gangsterismus

Ganimed/o *mytol.* Ganymédés *hvězd.* Ganymed (*Jupiterův měsíc*)

gant/o (prstová) rukavice **kaučuka** **~o** gumová rukavice (*chirurgická, laboratorní*) **ĵeti, delevi la** **~on** hodit, zvednout rukavici **~i sin** navléci/vzít si rukavice **~isto** rukavičkář **~pupo** maňásek **sen~igi** sundat rukavice **duon~o** rukavice bez prstů **boks~o** boxerská rukavice **fer~o** *hist.* železná rukavice **forno~o** chňapka **muf~oj, pugno~oj** palčáky

gantr/o *tech.* portál *dopr.* návěstidlový most **~oorgano** *tech.* portálový jeřáb

gap/i *n* civět, vyjeveně se dívat, vyvalovat oči **~e stari** stát s otevřenou pusou **~ulo** *hanl.* čumil, zevloun

garaĝ/o (veřejná) garáž, autoopravna **~i t** dát do garáže (*do opravy*), garážovat (*zvl. hromadně*) **~isto** garážmistr, auto-mechanik **~trako** remíza, lokomotivní depo

garanti/i *tn* (za)ručit, garantovat (**por/pri** **iu, ion al iu** za někoho, za něco někomu) **~a** záruční **~e** pod zárukou **~o** záruka **~ado** (trvalé) ručení **~aĵo** složená záruka **~anto** ručitel **~ite** zaručeně **~ulo** rukojmí **~doni** *t* dát do záruky **~pruntisto** půjčovatel na zástavu

garb/o *snop přen.* trs, svazek **~aro** *zeměd.* panák, mandel (*seskupení, do něhož se stavějí snopy na poli*) **~ejo** stodola **~igi** vázat snopy **~igilo** samovazač, samovaz, vazač obilí

garcini/o *bot.* garcinie

gard/i *t* strážit, strážiti, ochraňovat, hlídat **~i sian langon** dávat si pozor na jazyk **~ies interesojn** chránit něčí zájmy **~i sin** chránit se, jednat obezřetně, dávat si pozor (na sebe) **~i sin de eraroj** vystříhat se chyb **~i sin diri ion** neopovážít se něco říci **~a** strážník, hlídač **~e** na stráž, jako stráž, ostražitě **~o** stráž (*činnost*) **~ado** strážení, hlídání **~anto** hlídač, strážný **~antaro** stráž(ní oddíl), hlídka

(*oddíl*) ~**atajo** strážení objekt ~**ejo** strážené místo / útočiště ~**emo** bdělost, ostražitost ~**ilo** *el.* pojistka ~**isto** hlídač, strážný ~**istejo** strážnice ~**budo** strážní budka ~**hundo** hlídací pes ~(**o**)**relo** zábradlí, ohrazení (*proti pádu z výšky*) ~**ostari** *n* stát na stráži ~**ostaranto** strážný ~**oŝranko** trezor, sejf **antaŭ~i** preventivně chránit **antaŭ~a** preventivní **nesin~a** neopatrný **pri~i** ohlídat **sen~a** neopatrný **sin~a**, **sin~ema** opatrný **sin~eco** opatrnost **arier~o** *voj.* zadní hlídka, zadní záštita **avan~o** *voj.* předsunutá hlídka *přen.* předvoj, avantgarda (*průkopníci nových myšlenek*) **avan~ismo** *um.* avantgardismus **fulmo~ilo** bleskojistka **kapo~isto**, **korpo~isto** osobní strážce, bodyg(u)ard **nokto~isto** noční hlídač **taŭr~isto** honák, kovboj, gaučo

gardeni/o *bot.* gardénie

Gargantu/o *lit.* Gargantua **g~a** gargantuovský, obří

gargar/i *t* oplachovat, vyplachovat, máchat (*např. prádlo*) *odb.* (důkladně) promýt vodou *lék.* kloktat *přen.* blekotat ~**o**, ~**ado** kloktání, promývání ~**aĵo** kloktadlo

gargojl/o *stav.* chrlič, (zdobený) vývod okapu

gari/o *bot.* garye

garig/o garrigue (*středomořský vegetační typ*)

garn/i *t* obložit, opatřit, vybavit ~**i biblio-****tekon per libroj** vybavit knihovnu knihami ~**i tablon** prostřít (na) stůl ~**aĵo** vybavení, doplněk, ozdobný okraj *kuch.* obloha *tech.* těsnění **monata** ~**aĵo** menstruační vložka **ŝtop~aĵo** těsnění

garnitur/o souprava

garnizon/o garnizona, (trvale umístěná) vojenská posádka ~**i** *n* být posádkou

~**ejo** posádkové město, místo (trvalé vojenské) posádky

garol/o *zool.* sojka **eŭropazia** ~**o** sojka obecná **muta** ~**o** sojka zlověstná

Garon/o řeka Garonna

gas/o plyn **asfiksia/larmiga/vezikiga** ~**o** *voj.* dusivý/slzný/zpuchýřující plyn

inerta ~**o** *chem.* netečný plyn **doni** ~**on** sešlápnout plyn **fermi la** ~**on** uzavřít plyn ~**a** plynový, plynný ~**isto** plynář

~**ujo** nádoba na plyn ~**umi** *t* usmrtit plynem ~**alarmo** *voj.* chemický poplach

~**botelo** (tlaková) láhev na plyn ~**fabri-****ko** plynárna ~**flamigilo** plynový zapalovač ~**flamingo** hořák ~**fornele** plynový sporák ~**forno** plynová kamna ~**kame-****ro** plynová komora ~**lampo** plynová

lampa ~**masko** plynová maska ~**motoro** plynový motor ~**odukto** plynovod

~(**o**)**metro** plynoměr ~**pedalo** plynový pedál ~**rezervujo** plynojem **bio~o** bio-

plyn **en~a** vznikající v plynu **akvo~o** = **porситеza** ~**o** syntézní plyn, *zast.* vodní plyn **brul~o** topný plyn **marĉ~o** (= **metano**) bahenní plyn (= metan) **min~o** (= **grizuo**) důlní plyn **rid~o** (= **dinitro-****gena oksido**) rajský plyn (= oxid dusný) **ter~o** zemní plyn

gaskon/o Gaskoněc *přen.* chvástal, chlubitvev, furiant ~**i** *n* chvástat se **G~io**, **G~ujo** Gaskoňsko

gasogen/o *dopr.* vyvíječ plynu

gasojl/o (= **dizelpetrolo**) *dopr.* (motorová) nafta

Gaspar/o Kašpar

gast/o host **havi** ~**ojn** mít hosty ~**e** jako host ~**i** *n* být hostem, hostovat ~**ama** pohostinný ~**amo**, ~**ameco** pohostinnost ~**aro** hosté ~**ejo** hostinec ~**ejestro** hostinský ~**igi** (po)hostit ~**iganto** hostitel ~**igo** pohoštění ~**ĉambro** pokoj pro hosty ~**laboristo** zahraniční pracovník ~**prezentado** pohostinské představení

en-iĝi stát se hostem (**en hotelo** v hotelu) **ne~ama** nehostinný (*kraj*), nemilující hosty (*ĉlověk*) **ban~o** lázeňský host **junular~ejo** mládežnická ubytovna

gasteromicet/oj bot. houby břichatky

gasteroste/o zool. ryba koljuška

gastr(o)/ gastr(o)/ žaludek *ve složení*
nách: ~**a** žaludeční, gastrický ~**ino** gastrin (*peptidový hormon*) ~**ito** gastritida, zánět žaludku ~**algio** gastralgie, bolest žaludku ~**ektomio** gastrektomie, chirurgické odstranění žaludku ~**oenterito** gastroenteritida, akutní zánět žaludku a střeva ~**oskopio** gastroskop (*přístroj k optickému vyšetření žaludku*) ~**oskopio** gastroskopie, endoskopické vyšetření žaludku ~**ostomio** gastrostomie (*chirurgické vyústění žaludku navenek*) ~**otomio** gastrotomie (*chirurgické otevření žaludku*)

gastrofil/o zool. střechek žaludeční

gastronom/o gastronom, odborník v gastronomii *přen.* labužník ~**io** gastronomie, nauka o kuchařském umění

gastropod/o zool. plž

gastrul/o biol. gastrula (*jedno ze stádií embryonálního vývoje*)

gaŭĉ/o gaučo, pasák dobytka

gaŭĝ/o tech. (přesné, pevné) měřidlo, měrka, kalibr

gaŭl/o hist. Gal **G~io**, **G~ujo** Galie ~**oromiana** galorománský

gaŭlteri/o bot. libavka

gaŭr/o zool. gaur (*druh tura*)

Gaŭs/o Gauss **g~o** fyz. gauss **g~a** kurbo Gaussova křivka

gavi/o zool. rod potáplice ~**formaj** řád potáplice

gavial/o zool. gaviál

gavot/o hud. gavota (*francouzský lidový tanec*)

gazo/o text. gáz lék. gáza, mul

Gaza, Gaza/o zeměp. Gaza

gazel/o zool. gazela ~**okula** mající gazelí oči

gazet/o časopis, noviny **ĉiutaga/semajna/monata** ~**o** deník/týdeník/měsíčník ~**aĉo** hanl. plátek, bulvární noviny/tisk ~**aro** tisk ~**isto** novinář ~**artikolo** novinový článek ~**budo** novinový stánek ~**eltranĉo** výstřižek z novin ~**kolportisto** kamelot, kolportér **radio~o** rozhlasové zprávy

gazolin/o lehký benzin, gazolin

gazon/o (pěstěný) trávník ~**teniso** tenis (na travnatém dvorci)

Gdansk/o zeměp. Gdaňsk

GDR = Germana Demokratia Respubliko hist. NDR (Německá demokratická republika)

ge/a smíšený, týkající se obou pohlaví ~**a vestejo** společná šatna ~**igi** pářit ~**iĝi** pářit se ~**umi** (= **seksumi**) souložit

gel/ předpona značící dvojici nebo skupinu jedinců obou pohlaví: **amantoj** milenci (*více, mohou být stejného pohlaví*)

~**amantoj** milenci (*milenecká dvojice*)

~**avoj** prarodiče ~**buboj** hovor. děčka

~**dormi** spát spolu ~**edukado** koedukace ~**edzigi** oddat ~**edziĝi** vzít se, uzavřít sňatek ~**edziĝo** sňatek ~**edzoj** Novák

manželé Novákovi ~**fianĉiĝi** zasnoubit se ~**fianĉoj** snoubenci ~**filoj** děti, synové a dcery ~**fratoj** sourozenci ~**fraŭloj** svobodná mládež ~**knaboj** děti, chlapci a děvčata ~**nepoj** vnoučata ~**patra** rodičovský ~**patra lingvo** mateřský jazyk ~**patroj** rodiče ~**sinjoroj** N pán a paní N ~**solaj** sami, v páru

geastr/o bot. hvězdovka (*houba*)

gehen/o gehenna, peklo

gej/o gay, homosexuál ~**ino** (= **lesbanino**) lesbička

gejser/o gejzír

gejŝ/o gejša

gek/o *zool.* gekon
gel/o (= **frosto**) *kníž.* mráz
gelat/o rosol, gel, zmrzlina
gelaten/o želatina ~**ažo** rosol, želé, huspenina ~**iği** rosolovatět, želatinizovat
gem/o drahokam ~**isto** brusič drahokamů
gemut/a domácký, útulný, srdečný
gen/o *biol.* gen **epistata** ~**o** nadřazený (epistatický) gen **hipostata** ~**o** podřazený (hypostatický) gen **domina**, **superrega** ~**o** dominantní gen **homeota** ~**o** homeotický gen **reguliga** ~**o** regulační gen **struktura** ~**o** strukturní gen ~**aro** genová výbava, genom, genotyp **trans-a** transgenní **trans-igo** transgeneze, přenos genu (genetické informace)
gencian/o *bot.* hořec **flava** ~**o** hořec žlutý
genealog/o genealog, rodopisec ~**ia** genealogický, rodopisný ~**ia arbo** genealogický strom, rodinný strom, rodokmen ~**io** genealogie, rodopis
gener/i *t biol.* (z)plodit, (po)rodit *fyz.* generovat *mat.* tvořit, vytvářet ~**a** rozplodovat, rozmnožovat ~**ado** rozplodování, rozmnožování ~**o** plazení ~**ema**, ~**ipova** plodný ~**ilo** *fyz.* generátor ~**iloj anat.** pohlavní orgány ~**into** rodič **re-i** regenerovat **uro-a** urogenitální, močopohlavní
generaci/o generace, pokolení ~**aro** genealogie
general/o generál ~**aro** generalita ~**leutenanto** generálporučík **čef-o** vrchní velitel, generalissimus
generalisim/o generalissimus
generator/o *el.* generátor **alternkurenta** ~**o** generátor střídavého proudu **altfrekvenca/indukelektra/sinkrona** ~**o** vysokofrekvenční/indukční/synchronní generátor **kontinukurenta** ~**o** generátor stejnosměrného proudu **motor-o** motorgenerátor, rotační měnič **sun-o**

sluneční/solární elektrárna **Vandegraf-o** Van de Graaffův generátor **vent-o** větrná elektrárna
genetik/o genetika ~**a** genetický ~**isto** genetik
genez/o vznik, původ, zrození, tvorba, geneze **G-o** Genesis, První kniha Mojžíšova **bio-o** biogeneze (*vznik života na Zemi n. vznik a vývoj živých organismů z jiných živých jedinců*)
geni/o géníus (*tvůrčí nadání*), *mytol.* (strážný) duch **la bona/malbona** ~**o** dobrý/zlý duch ~**a** geniální ~**ažo** geniální dílo ~**eco** genialita ~**ulo** geniální osobnost, géníus
genist/o *bot.* kručinka
genitiv/o *jaz.* genitiv, druhý pád (*v češtině*)
genocid/o genocida (*vyvraždění národní, rasové n. náboženské skupiny*)
genot/o *zool.* ženetka (*cibetkovitá šelma*)
genotip/o genotyp (*souhrn všech dědičných vloh jedince*)
genr/o *jaz. biol.* rod ~**a** rodový **sub-o** *biol.* podrod
gent/o kmen, rod (*společenská jednotka*) ~**čefo**, ~**estro** náčelník kmene/rodu **ali~ano**, **ali~ulo** cizinec **sam~ano** krajan **inter~a** mezikmenový **divers~a** mnohonárodnostní (*stát*) **sen~a** beznárodnostní, kosmopolitní (*komunita*)
genu/o *anat. i tech.* koleno ~**a** kolenní ~**e** kleče, vkleče, klečmo, na kolenu ~**i** *n* klečet ~**iği** přimět pokleknout ~**iği** pokleknout, kleknout si ~**ingo** *sport.* kolenní chránič ~**fleksi** *n* (po)kleknout ~**kavo** podkolenní jamka ~**side** v dřepu, v sedě na bobku ~**širmilo** *sport. i pracovní pomůcka* nákolenník ~**tubo** koleno roury **ek~i** pokleknout **ğis~a** po kolena **inter~ažo** *text.* část sukně mezi koleny **sur~e** na kolenu, klečmo **unu~e** na jednom kolenní

geocentr/a zeměp. i hvězd. geocentrický, zeměstředný
geod/o geol. geoda
geodezi/o geodezie ~a geodetický, zeměměřičský ~isto geodet, zeměměřič
geodinamik/o geol. geodynamika
geofagi/o lék. geofágie, požívání země (hlíny)
geofyzik/o geofyzika ~a geofyzikální ~isto geofyzik
geograf/o zeměpisec, geograf ~io zeměpis, geografie ~ia zeměpisný **fito-io**, **plant-io** fyto geografie, zeměpis rostlin (nauka o rozšíření rostlin na Zemi)
zoo-io zoogeografie, zeměpis živočišstva (nauka o rozšíření živočichů na Zemi)
geoid/o geoid (hladinová plocha v úrovni klidné střední hladiny moří)
geokemi/o, **geochemi/o** geochemie (nauka o chemickém složení zemské kůry)
geokronologi/o, **geohronologi/o** geochronologie (obor studující stáří Země n. hornin)
geolog/o geolog ~io geologie ~ia geologický
geomanci/o geomantie (věštění podle obrazců z nahodile vrženého písku n. hlíny)
geometr/o geometr, zeměměřič ~io geometrie **algebra** ~io algebraická geometrie **analitika** ~o, **analiza** ~o analytická geometrie **priskriba** ~io deskriptivní geometrie **spaca** ~io prostorová geometrie, stereometrie ~edoj zool. pídalkovití (čeled' motýlů Geometridae)
geomorfologi/o geomorfologie (nauka o tvarech, vzniku a stáří zemského povrchu)
geopolitik/o geopolitika (teorie, že především zeměpisné podmínky určují ekon. a polit. vývoj)

Georg/o Jiří ~a Jiřina ~urbo (= Ğorġtaŭno) Georgetown
Georgi/o Georgie (stát USA)
georgik/o lit. georgika, rolnická epika
georgin/o (= **dalio**) bot. jirina
geosfer/o geosféra (neživé povrchové vrstvy Země)
geosinklinal/o geol. geosynklinála
geoteknik/o geotechnika (zkoumání hornin pro stavební účely)
geoterm/o teplo uvnitř Země přen. geotermální energie ~a geotermální ~iko geotermika ~ismo souhrn tepelných jevů v Zemi
geotropism/o (= **gravitotropismo**) bot. geotropismus, gravitropismus (růstová orientace rostliny podle gravitace)
geotrup/o (= **sterkoskarabo**) zool. chrobák ~edoj čeled' chrobákovití
gepard/o zool. gepard
ger/i t šikmo seříznout ~o zářez, seříznutí ~aĵo spoj (dvou prken)
gerani/o bot. rod kakost ~a **esenco** geraniová silice, kakostová esence **roz~o** pelargonie vonná, čapí nos hlavatý
gerbil/o zool. pískomil
geriatr/o lék. geriatr ~io geriatrie (obor gerontologie zabývající se diagnostikou a léčením chorob ve stáří)
geril/o gerila, drobná partyzánská válka ~ano partyzán, makista
geris/o zool. bruslařka (hmyz)
Gerion/o mytol. Géryonés, obr s třemi těly
gerien/o nám. vícepramenné lodní lano
german/o Němec ~a německý **la** ~a (**lingvo**) němčina, německý jazyk **G~a** **Demokratia Respubliko** hist. Německá demokratická republika (**Federacia Respubliko**) **G~io**, **G~ujo** (Spolková republika) Německo ~ismo jaz. germanismus ~isto germanista, němčinář ~lingva užívající němčinu ~lingvio

německy mluvící oblasti **alt~a** hornoněmecký **bas~a**, **malalt~a** dolnoněmecký **jud~a** (= **jida**) jidiš **malnov~a** staroněmecký **svis~a** švýcarskoněmecký

germani/o chem. germanium

Gernezej/o zeměp. Guernsey

gerundi/o jaz. gerundium (v latině), přechodník (např. ve slovanských jazycích)

gesneri/o bot. podpět

gest/o gesto, posuňk **rifuza ~o** odmítavé gesto **~a** posuňkový **la ~a lingvo** znakový jazyk *nevh.* posuňková řeč **~i**, **~adi n** gestikulovat **~e** posuňkem, **gestem ~ema** mající sklon gestikulovat při řeči **~olingvo** znakový jazyk

Gestap/o hist. Gestapo

get/o ghetto, uzavřená židovská čtvrť

geta/o text. geta (japonský dřevákový sandál)

Getseman/o náb. Getsemanská zahrada

ghetto = geto

geum/o bot. kuklík

Geüz/o hist. géz zast. geus (příslušník nizozemského osvobozenického hnutí proti Španělům)

giardi/o zool. lamblie (prvok)

giberelin/o giberelin (fytohormon)

gibon/o zool. gibbon

Gibraltar/o = Ğibraltar

gičet/o okénko (výdejny, zповědnice, dveří cely), přepážka (na úřadě, poště)

Gideon/o náb. Gedeón

gig/o sport. gig (malý člun)

giga/ giga/ předpona s významem násobku 10⁹)

gigant/o gigant, obr **~a** obrovský **~ismo** gigantismus **G~montaro** (= **Karkonošo**) Krkonoše

Giges/o mytol. Gýgés (král s prstenem neviditelnosti)

gik-gak gagaga (hlas kachny)

gild/o hist. gilda, cech, sdružení (obchodní, řemeslnické, náboženské)

giloš/i t um. gilošovat, dekorativně (vy)rýt

gilotin/o gilovina **~i t** gilotinovat, popravít gilotinou

gimnast/o gymnasta, cvičenec, borec **~a** gymnastický **~i n** cvičit **~ejo** tělocvična **~iko** gymnastika, tělocvik **ritma ~iko** rytmika **~ika** gymnastický **~iloj**, **~ikiloj** tělocvičná nářadí

gimnazi/o gymnázium **~a** gymnaziální **~ano** gymnazista **~estro** ředitel gymnázia

gimnofion/oj zool. červoi

gimnosperm/oj bot. nahosemenné (rostliny)

gimnot/o zool. paúhořovec **~edoj** čeled paúhořovcovití **~oformaj** rád nahohřbetí

ginece/o gyneceum (bot. soubor plodolistů v jednom květu; hist. část starořeckého domu určená pro ženy)

ginekolog/o lék. gynekolog **~io** gynekologie

ging...gang...giling...gilang cililink, bim bam

gingiv/o anat. dásen **~a** dásňový **~ito** zánět dásně, gingivitida

gingival/o jaz. dásňová hláska

Ginjol/o div. Kašpárek

gink/o bot. jinan dvoulaločný, ginkgo biloba

ginseng/o bot. ženšen

gip/o (= **ansergrifo**) zool. sup (rodové jméno)

gipaet/o zool. orlosup

gips/o sádra **~a** sádrový **~i t** (za)sádrovat **~ajo** sádrový předmět **~bildo** sádrový odlitek **~obandaĝo** sádrový obvaz **~oštono** geol. sádrovec **en~igi** dát do sádry

gipsofil/o bot. šater panikla **~o** šater latnatý

gipur/o text. hist. guipure, vzdušná krajka, prýmková krajka

gir/i *n* kroužit, obíhat **la mondo plu ~as** svět/Země se ještě točí **~o** *tech.* otáčka
~ado kroužení **~falko** *zool.* lovecký sokol
gir/o *anat.* gyrus (*závit na povrchu mozkové kůry*)
girland/o girlanda, věncoví **~i** *t* ověnit, (vy)zdobit girlandami
giromitr/o ucháč (*houba*)
giroskop/o gyroskop, setrvačnick s volnou osou
girt/o *stav.* paždík
gis/o litina **blanka/griza ~o** bílá/šedá litina **~i** *t* tavit, slévat (litinu) **~ado** lití litiny **~ajo** odlitek z litiny **~ejo** slévárna, huť **~isto** slévač litiny **~briko** ingot **~maso** surový (neupravený) litinový odlitek **krud~o** surová litina (*po prvním lití*)
gist/o droždí, kvasnice *bot.* kvasinka **~ajo**, **~opulvoro** kvasnice v prášku **~fungo** kvasinka **sen~a** nekvašený (*chléb*) **bier~o** pivní kvasinka, pivovarské droždí **kemi~o** (= **bakpulvoro**) prášek do pečiva **nutro~o** potravinářské droždí
gitar/o kytara **~a** kytarový **~i**, **~ludi** *tn* hrát na kytaru **~isto** kytarista **bas~o** baskytara
glabel/o *anat.* glabella (*ploché místo mezi nadočnicovými oblouky kosti čelní nad kořenem nosu*)
glac/o tabulové (ploché) sklo **la antaŭa ~o de aŭto** přední sklo auta
glace/a glazé, hlazený **~o** glazura, lesk **~igi** leštit hlazením *kuch.* pokryt vrstvou tuhnoucího sirupu
glaci/o led **~a** lední, ledový, mrazivý **~ajo** zmrzlina **~ajisto** zmrzlinář **~ejo** ledovec **~ero** kousek ledu **~igi** (z)mrazit, změnit v led **~iga punkto** teplota tuhnutí *zast.* bod mrazu **~igi** zledovatět **~ujo** lednička **~umi** *t* mrazit, vyleštit do hladkosti

ledu **~epoko** doba ledová **~groto** ledová jeskyně **~hokeo** lední hokej **~insulo** plovoucí ledovec, ledová kra **~kampo** ledové pole **~krusto** ledová kůra, námrza **~monto** plovoucí ledovec **~pluvo** mrznoucí dešť **~rompilo** ledoborec **~ŝranko** lednička **~tenejo** ledárna, chladárna (*ledem*) **antaŭ~a** předledový (*období*) **inter~a** meziledový (*období*) **en~igi** sevřít do ledu **sen~igilo** odmrazovač (*oken*) **pendo~o** rampouch
glacial/o *geol.* glaciál, doba ledová
glacis/o *vaj.* koliště, glacis
glačer/o ledovec **cirka ~o** karový ledovec **~fendo** *geol.* ledovcový zlom **montsupra ~o**, **kalot~o** horská ledovcová čapka **polus~o** polární ledovcový příkrov, polární ledovec **val~o** (= **glacirivero**) údolní ledovec *n.* (sněhovo-)ledovcový splaz
glad/i *t* žehlit **~ado** žehlení **~ilo** žehlička **~otabulo** žehlicí prkno **ne~enda** (= **nečifebla**) nemačkový **vapor~ilo** parní žehlička
gladiator/o *hist.* gladiátor
gladiol/o *bot.* mečík, gladiol(a)
glagolic/o *jaz.* hlaholice, glagolice
glan/o *bot. anat.* žalud **~a** žaludový **~ingo** *bot.* žaludový kalíšek **mar~o** (= **balano**) *zool.* svijonožec, mořský žalud
gland/o *anat.* žláza **~a** žlázový **surrena ~o** nadledvina **~eto** žlázka **~ito** glandulitis, zánět žlázy **migdal~o** (= **tonsilo**) *anat.* mandle, tonzila
glareol/o *zool.* ouhorlík (*pták*)
glas/o sklenice **~aro** *hud.* hra na skleničky (s vodou) **~ego** velká sklenice **~eto** sklenička, pohárek **sub~o** tácek pod sklenici **koktel~o** koktejlová sklenice **mezur~o** odměrka **tigo~o** sklenice se stopkou
glat/a hladký *přen.* snadný, bez překážek **~e** hladce **~ajo** hladká rovina/plocha

~**igi** vyhladit, urovnat ~**iĝi** vyhladit se
~**umi** *t* (po)hladit, laskat **mal~a**, **ne~a**
drsný **mal~aĵo** nerovnost, hrbolek **stilaj**
mal~aĵoj stylistické nedostatky

glatis/o náledí

glaŭci/o *bot.* rohatec

glaŭk/a modrozelený, šedomodrý

glaŭkom/o *lék.* glaukom, zelený zákal

glaŭkonit/o *geol.* glaukonit

glav/o meč **eltiri/nudigi/elingigi** ~**on** tasit
meč **krucigi** ~**ojn** zkřížit meče (*v*
souboji) ~**ingo** pochva meče ~**oforma**
mečovitý ~**ohaki** *t* seknout mečem
~**opiki** *t* bodnout mečem ~**saltulo** *zool.*
kobyłka zelená ~**osimila** mečovitý
~**otranĉi** *t* rozetnout mečem **ligno~o**
dřevěný meč (*dětská hračka*)

glazur/o *tech.* smalt (*na nádobí*), glazura
(*na keramice*), *kuch.* cukrová poleva ~**i**
t tech. smaltovat, glazurovat, glazovat,
kuch. polévat

gleb/o (= **terbulo**) hrouda

glediĉi/o *bot.* dřezovec

glekom/o *bot.* popenec **heredeca** ~**o** po-
peneč obecný

gli/o *anat.* (neuro)glie

glicerio/o *bot.* zblochan

glicer/o *chem.* glycerol (ve složeninách)
~**ido** *chem.* glycerid ~**ino** (= **glicerolo**)
glycerol *zast.* glycerin ~**ini** *t* natírat gly-
cerinem ~**olo** glycerol

glicin/o (= **aminoetanacido**) *biol., chem.*
glycin, aminoethanová kyselina

glicin/o *bot.* rod sója

gliciriz/o *bot.* lékořice

glik/o = **glucido**

glikogen/o *chem.* glykogen (*živočišný*
škrob)

glikokalik/o *biol.* glykokalyx (*ochranný*
plášť povrchu buňky)

glikol/o (= **etan-1,2-diolo**) *chem.* glykol,
ethan-1,2-diol

glim/o slída ~**a** slídový ~**i** *n* třpytit se,
blýskat se (*jako slída*) **neĝo** ~**as sub la**
suno sníh se třpytí na slunci

glioksal/o (= **etandialo**) *chem.* ethandial
zast. glyoxal, aldehyd šťavelový

gliptik/o glyptika, umělecké rytí draho-
kamů

gliptotek/o glyptotéka, sbírka (umělecky
rytých) drahokamů, sochařská galerie

glir/o *zool.* plch **dormi kiel** ~**o** spát jako
zabitý ~**edoj** *ĉeled'* plchovítí **ĝarden~o**
plch zahradí

glis/i *n let.* plachtit ~**ado** plachtění ~**ilo**
kluzák, větroň ~**flugo** klouzavý let
~**oplano** kluzák, větroň ~**sportisto** *let.*
sportovní plachtař **motor~ilo** motorový
kluzák

glit/i *n* klouzat, bruslit ~**a** kluzký ~**o** skluz
~**ado** klouzání ~**ejo** klouzačka, skluzav-
ka, kluziště ~**iga** klouzavý, způsobující
kluzkost ~**igi** způsobit uklouznutí ~**ilo**
tech. klouzátko *sport.* skluznice, brusle
~**umi** *n* klouzat se ~**bobeno** *text.* člunek
~**fali** *n* uklouznout a upadnout ~**foldo**
kluzná drážka ~**kalkulilo** logaritmické
pravítko ~**kuri** *n* bruslit, klouzat se
~**kuranto** bruslař ~**kurejo** kluziště,
rychl bruslařská dráha ~**veturilo** sáně
~**vojo** skluzavka **de~i** uklouznout **el~i**
vyklouznout, vypustit **el~iĝi** zmizet
beze stopy **en~i** vklouznout **en~iĝi**
vkrást se, vklouznout neviděn **for~i** vy-
klouznout, uniknout **preter~i** klouzat,
míjet kolem **tra~i** proklouznout, pronik-
nout **aero~a** klouzající na vzduchovém
polštáři **flanken~i** (= **jori**) *dopr.* dostat
smyk, *let. nám.* odchýlit se (nechtěně)
od správného směru **rul~ilo** (= **rulske-
tilo**) kolečková brusle **ŝip~ejo** lodní
skluz *n.* šikmý lodní výtah

glob/o *mat.* koule **kegla** ~**o** kuželkářská
koule ~**a** kulatý, kulový ~**eto** kulička
ludi ~**etojn** hrát kuličky ~**oida** kulovitý

~**artiko** *tech.* kulový kloub ~**forma** kulovitý ~**jetado** *sport.* vrh koulí ~**kalkulilo** kuličkové počítadlo ~**krajono** propisovací tužka, kuličkové pero ~**lagro** kuličkové ložisko ~**ludo** hra v kuličky **duon-o** (= **hemisfero**) polokoule **cel-o** cílová kulička (*do které se musí hrát trefit svou kuličkou*) **jet-o** *sport.* vrhací koule **mam-oj** *hovor.* kozy, dudy (*velká ženská prsa*) **okul-o** oční bulva **plat-o**, **plato-o** plochá mapa celé Země *n.* celé oblohy **regno-o** královské jablko (*jeden z korunovačních klenotů*) **sango-eto** krvinka **ter-o** zeměkoule

globin/o *biol. chem.* globin **hemo-o** hemoglobin **hemo-emio** hemoglobinemie **hemo-urio** hemoglobinurie **mio-o**, **muskol-o** myoglobin

globul/o (= **sangoglobeto**) krvinka ~**eto** (= **trombocito**) trombocyt, krevní destička ~**estiĝo** vznik krvinek **hiper-emio** polyglobulie

globulari/o *bot.* koulenka ~**acoj** *čeleď* koulenkovitě

globulin/o *chem. biol.* globulin **gama-o** gamaglobulin **imuno-o** (= **antikorpo**) imunoglobulin (= protilátka)

globus/o glóbus

glomerul/o *anat.* glomerulus (*klubičko krevních kapilár v kůře ledvin*)

glor/i *t* slavit, velebit ~**i** **sin** vychloubat se ~**a** slavný ~**e** slavně ~**o** sláva ~**ado** oslavování, velebení ~**aĝo** slavný čin ~**ama** ctizádostivý ~**igi** proslavit ~**iĝi** proslavit se ~**inda** hodný slávy ~**krono** gloriola, aureola, svatozář **mal-i** zosťudit **mal-o** potupa **sen-e morti** neslavně zemřít

glorioz/o *bot.* glorióza

glos/o glosa, vysvětlivka, poznámka ~**i** *t* glosovat, komentovat ~**aro** glosář (*soupis glos*) ~**isto** glosátor

glosektomi/o *lék.* glosektomie

glosin/o *zool.* bodavka, bodalka (*moucha*)

glosit/o glositida, zánět (sliznice) jazyka

glosofaring/a *anat.* glosofaryngeální, jazykohltanový

glot/o *anat.* hlasivka, glottis (*úsek hrtanu sloužící k tvorbě hlasu*) ~**a** **plozivo** *jaz.* ráz (*neznělá glotální plozíva*)

glu/o lepidlo, lep ~**a** lepicí, lepidlový ~**i** *t* lepit ~**aĝo**, ~**ilo** látka na výrobu lepidla ~**aĝi**, ~**izi** *t* potřít lepidlem ~**eca**, ~(**iĝ**)-**ema** lepkavý ~**iĝi** přilepit se ~**bendo** lepicí páska ~**kovri** *t* polepit, potřít lepem **al-iĝi** přilepit se **al-iĝa** přilnavý **kun-i** slepit **kun-aĝo** slepenina *um.* koláž **mal-i** odlepit **re-i** znovu přilepit, slepit **trans-ebla** přelepitelný **birdo-o** vějířka, lepidlo na chytání ptáků **fiŝ-o** lepidlo z rybích měchýřů

glucid/o (= **saĥarido**) *chem.* sacharid, glycid, cukr

glug/i *n* žbluňkat ~**o**, ~**ado** žbluňkání

glu-glu-glu *hlas* *krocana* hudry, hudry, *zvuk* *bublající tekutiny*

glukagon/o glukagon (*hormon vylučovaný slinivkou břišní*)

glukoz/o *chem.* glukóza, cukr hroznový ~**emio** *lék.* glykemie

glum/o *bot.* pleva (*část klasu*) **supra** **malsupra** ~**o** horní/dolní pleva ~**eto** (= **glumelo**) plucha

glut/i *t* polykat, pohlcovat **senmaĉe** ~**i** polykat bez žvýkání ~**i** **per la okuloj** hltat očima ~**o** polknutí, hlt **per unu** ~**o** naráz, jedním hltem ~**ado** polykání, ~**ejo** *přen.* propast ~**ema** hltavý ~**enda** *lék.* pro vnitřní použití ~**perturbo** porucha polykání, dysfagie **en-i** spolknout **for-i** pohltit (*např. peníze*) **mis-i** špatně (*s*)polknout, zaskočit v krku

glutam/a *chem.* glutamový ~**a** **acido** glutamová kyselina ~**ato** glutamát ~**ino** glutamin

glutar/a *chem.* glutarový ~**a acido** glutarová kyselina
glutation/o *biol.* glutathion
glute/o *anat.* hýždě
gluten/o *chem.* lepek, gluten
gnafali/o *bot.* rod protěž
gnejs/o *geol.* rula
gnet/o *bot.* liánovec ~**opsidoj** *třída* liánovce
gnidi/o *bot.* lýkovec podzimní
gnom/o *mytol.* permoník, (důlní *n.* skalní) skřítek, gnóm *lit.* gnóma, průpověď, sentence, přísloví
gnomik/a gnomický *fil.* stručný *jaz.* časově neomezený, mimočasový
gnomon/o gnómon *přen.* sluneční hodiny
gnostik/o (= **gnozo**) gnóze ~**ismo** gnosticismus ~**ulo** gnostik
gnu/o *zool.* pakůň běloocasý, gnu (*druh antilopy*)
go/o go (*japonská desková hra*)
gobelen/o, gobelin/o gobelín, goblén, nástěnný koberec
gobi/o *zool.* hrouzek (*říční ryba*)
Gobi/o *zeměp.* Gobi (*poušť v Mongolsku a v Číně*)
gobius/o *zool.* hlaváč (*mořská ryba*)
goelet/o (= **skuno**) *nám.* škuner
Goet/o Goethe
goetit/o *geol.* goethit (*minerál, vodnatý oxid železitý*)
gofer/o *náb.* gofer (*dřevo ze stromu „gofer“ na stavbu Noemovy archy*)
gofr/i *t* péct oplatky gofry ~**ilo** vaflovač (pro gofry) ~**ajoj** gofry (*mřížkované oplatky*)
Gogol/o Gogol
goj/o *i hanl.* gój, gojim (*jinověrec nežid*)
gol/o gól, branka (*bod získaný úspěšným zásahem*) ~**ejo** *sport.* branka ~**ulo** brankář ~**i, ~umi** *n* dát gól, dát branku ~**fosto** branková tyč ~**pordo** *sport.*

branka (*zařízení vyznačující cíl útoku*) ~**šoto** kop na branku
golf/o 1 *zeměp.* záliv **G~a Fluo** Golfský proud **Persa G~o** Perský záliv ~**eto** zátoka, malý záliv
golf/o 2 *sport.* golf ~**ejo** golfové hřiště ~**ludi** *n* hrát golf ~**ludo** (= **golfo**) golf ~**pantalono** golfové kalhoty, golfky
Golgot/o *náb.* Golgota *hora* Kalvárie
Golô/o Golgi **g~a aparato** *anat.* Golgiho aparát
goliat/o *brouk* goliáš
Goliat/o, Goljat/o Goliáš
gomb/o *bot.* ibiškovcec jedlý, okra, gombo, proskurník jedlý
gomenol/o *lék.* kajeputová silice *nevh.* čajovníkový olej ~**arbo** (= **kajeputa melaleuko**) *bot.* kajeput bělodřevý
Gomor/o *náb.* Gomora (*město hříchů*)
gonad/o *anat.* gonáda, pohlavní žláza
gondol/o gondola, benátský úzký člun *let.* koš balónu, kabina vzducholodi, motor letadla umístěný mimo trup ~**isto** gondoliér
Gondvan/o *geol.* Gondwana (*pravěký superkontinent*)
gong/o gong ~**i** *n* udeřit do gongu
Gongor/o Góngora (*šp. barokní básník*) **g~ismo** *lit.* gongorismus (*přebujelý, nepřirozeně vyumělkovaný styl*)
gonidi/o *bot.* fykobiont (*sympiotická řasa v lišejníku*)
goniometr/o goniometr ~**i** *t* stanovit/měřit úhel (goniometrem) ~**io** goniometrie
gonokok/o gonokok (*bakterie způsobující kapavku*)
gonore/o (= **blenoreo**) *lék.* kapavka, gonorea
gordi/o červ strunovec
Gordi/o *mytol.* Gordius **distrançi g~an nodon** rozetnout gordický uzel
Gorgon/oj *mytol.* Gorgony (*zrůdy s hadími vlasy*)

gorĝ/o *anat. tech.* hrdlo ~a hrdelní ~eto hrdélko **el-igi** způsobit vyvrhnutí (z hrdla) **en-igi** spolknout **blu~ulo** *zool.* slavík modráček **plen~e** z plna hrdla, nahlas **plen~o** plně sousto **ruĝ~ulo** (= **rubekolo**) *zool.* červenka obecná

goril/o *zool.* gorila **ebenaĵa/monta** ~o nižinná/horská gorila

gosiĉi/o *bot.* bavlník

gospel/o *hud.* gospel song (*duchovní píseň severoamerických černochů*)

got/o *hist.* Gót ~a gótský

Gotam/o *náb.* Gautama (*vlastní jméno Buddha*)

gotik/a gotický **flama** ~o plaménková gotika, flamboyantní gotika **frua** ~o raná gotika **radia** ~o rayonantní (paprsková) gotika

graben/o *geol.* příkopová propadlina, hlubinný pokles

grac/o *náb.* milost ~oplēna milostivý, milostiplný

graci/a ztepilý, ladný, graciézní, graciózní ~e půvabně, lадně, ztepilost ~o, ~eco půvab, lадnost, ztepilost, grácie **la tri G~oj** *mytol.* tři Grácie (*římské bohyně půvabu a veselí*) ~ulino grácie (*půvabná dívka, žena*) **mal~a, sen~a** nemotorný, neomalený, hrubý, (zcela) bez grácie

gracil/a útlý, tenký, nedorostlý *lék.* gracilní, křehký

grad/o stupeň, úroveň *fyz. chem.* stupeň (*dílec na stupnici*) *mat.* (úhlový) stupeň ~o **de libereco** *fyz.* stupeň volnosti ~a stupňov(it)ý ~e stupňovitě ~ado gradace, stupňování ~aro stupnice ~igi stupňovat, opatřit stupnicí ~iĝi stupňovat se ~mezero *mat.* stupňová míra **alt~a** vysokého stupně **dua~a** druhého stupně (*např. kurz*) **laŭ~a** postupný **sen~a** náhlý **tia~e** v takovém stupni **tria~a** třetího stupně **unua~a** prvního stupně

gradaci/o *fil. jaz.* gradace, stupňování

gradient/o *biol. fyz. chem. mat.* gradient

gradual/o *náb.* graduál (*kniha mešních písní*)

gradus/o *mat.* grad (*prostorový úhel setinový*) *jaz.* latinský prozodický slovník

graf/o hrabě ~a hraběcí **lia** ~a **moŝto** jeho hraběcí milost ~ido hraběcí syn ~idino komtesa, hraběcí dcera ~ino hraběnka ~lando, ~ujo hrabství **burgo~o, kastel~o** *hist.* šlechtic vlastníci opevněné město **vic~o** vikomt

grafem/o *jaz.* grafem, písemný znak (*základní jednotka písma, písmeno, číslice, interpunkce*)

grafik/o grafika ~a grafický ~ajo *odb.* graf, diagram ~isto grafik

grafit/o *geol.* grafit, tuha

grafiti/o graffiti (*nástěnné nápisy a kresby sprejem, hist. starověký nástěnný nápis*)

grafolog/o grafolog ~io grafologie

Gray/o Gray **g~o** gray (*jednotka absorbované dávky záření*)

grajl/o *met.* sněžení (sněhových krupek *n. sněhových zrn*) ~ler/o *met.* sněhová krupka, sněhové zrno

grajn/o zrno, zrnko (*pepře, kávy*), jádérko (*jablka*), korálek, brok, granule ~a zrnitý ~ajo zrnitý pokrm, broky ~eto zrníčko ~igi granulovat, zrnit ~iĝi vyhánět do klasu, zrát (*o klasu*) ~ingo *bot.* semeník ~kafo zrnková káva ~ovora *zool.* zrnožravý **dis~igi** oddělit zrna z klasu **dis~iĝi** ztratit zrna **bel~o** znaménko krásy (*piha*) **cel~o** muška zbraně **et~a, mikro~a** jemnozrnný **grand~a** hrubozrnný **sem~o** zrno k seti

grak/i *n* krákat (*o ptáku*), chrchlat (*o člověku*)

Grak(k)/o *hist.* Gracchus **fratoj** ~oj bratři Gracchové

Gral/o *náb.* Svatý grál ~aj kavaliroj rytíři Svatého grálu
gram/o gram **deci-**o decigram **deka-**o dekagram **kilo-**o kilogram **mili-**o miligram ~**atomo** *chem. zast.* gramatom ~**molekulo** *chem. zast.* grammolekula
Gram/o Gram **g-**o *slang pro* Gramovo barvení *n. roztok(y)* **kolorigo** laŭ ~o *biol. lék.* Gramovo barvení **g-**negativa gramnegativní **g-**pozitiva grampozitivní
gramatik/o gramatika, mluvnice ~**isto** gramatik **kontraŭ-**a v rozporu s mluvnicí **laŭ-**a v souladu s mluvnicí
gramin(ac)/o = **gramineoj**
gramine/oj (= **poacoj**) *bot.* lipnicovité, trávy
gramofon/o gramofon ~**disko** gramofonová deska
gran/o grán (*stará jednotka hmotnosti* = 0,06 g)
granat/o granátové jablko ~a granátový ~**arbo**, ~**ujo** marhanik granátový *hovor.* granátovník ~**suko** granátová šťáva
grand/a vel(i)ký ~a **ofico** vysoký úřad ~a **aĝo** vysoký věk ~o *odb.* veličina ~**eco** velikost ~**ega** obrovský ~**egulo** obr ~**eta** povětší, středně velký, nemalý ~**igi** zvětšovat ~**iĝi** zvětšovat se ~**aĝa** velmi starý, letitý ~**anima** velkomyslný, velkodušný ~**bieno** velkostatek ~**dimensia** velkorozměrový ~**efekta** velkolepý ~**fama** veleslavný, proslavený ~**homeco** šlechtnost, velkodušnost ~**industrio** velkopřemysl ~**komerc(ad)o** velkoobchod (*činnost*) ~**majstro** velmistr ~**monda** monděnní, velkosvětský ~**nombra** početný ~**parte** většinou ~**potenco** velmoc ~**preza** velmi drahý, nákladný, předražený ~**sinjoro** grand, velmož, magnát ~**stila** velkorysý ~**urbo** velkoměsto **mal-**a malý **Mal-**a Azio, **Mal-**azio Malá Asie **mal-**aĝo maličkost

mal-ega mrňavý, velmi malý **mal-**igi zmenšit **mal-**ulo, **mal-**egulo prcek, šprček, trpaslík **ne-**a nevelký **pli-**igi zvětšit **pli-**iĝi zvětšit se **plimal-**igi zmenšit **po-**e ve velkém **pomal-**e v malém **tro-**a převeliký, přehnaný **tro-**igi přehánět
grandioz/a velkolepý, grandiózní ~o, ~**eco** velkolepost
granit/o *geol.* žula, granit ~a žulový *přen.* paličatý
granul/o *anat. biol.* granulum, zrníčko ~**ocito** granulocyt (*druh bílých krvinek obsahujících zrnka*) **citoplasmaj** ~oj cytoplazmatická granula
granul/o, granolo *lék.* granule (*jedna z pevných lékových forem*) ~aĝo lék v granulích
grapfrukt/o *bot.* grapefruit, grep
graplo *nám.* víceramenná kotva ~i t kotvit
grapol/o *bot.* hrozen (*květenství*)
gras/o tuk *kuch.* sádlo, omastek ~a tukový, tučný, tlustý, mastný *polygr.* tučný *přen.* úrodný ~aj **acidoj** *chem.* mastné kyseliny ~i t mastit, mazat ~ača bachratý ~aĝo tučné maso ~**eco** tučnost ~**ega** břichatý ~**eta** baculatý, boubelatý ~**igi** (vy)krmit (*např. husu*) ~**igaĝo** *nevh.* hnojivo ~**iĝi** ztloustnout ~**ujo** nádoba na tuk ~**umi** t *hovor.* hnojit ~**umo** *hovor.* hnojivo ~**makuli** t zamastit ~**porko** sádelné prase **mal-**a hubený, libový **mal-**iĝi zhubnout **tro-**iĝi velmi ztloustnout **lan-**o (= **lanolino**) *chem.* lanolin **ŝmir-**o vazelína, mazadlo
grat/i t drápat, drásat, rozdírat (*zraňovat n. poškozovat*), škrábat, drbat (*bez zraňování*) ~i **sin** (po)škrábat se, (po)drbat se ~aĝo škrábanec, oděrka ~**ilo** škrabka, drbátko **de-**i seškrábnout **el-**i vyškrábat (*někomu oči*) **for-**i odškrábnout **pri-**i

vyškrabat (*nápis na lavičku, na zeď*)
ungo-i (po)škrábat nehty
graten/i *t* kuch. zapékat, zapéct, gratinovat ~**ajo** zapékané/zapečené jídlo ~**ujo** nádoba na zapékání (*skleněná, hliněná*)
grafik/o grafikace, peněžní odměna, zvláštní odměna ~*i t* odměnit, (mimořádně) ocenit
gratiol/o bot. konitrud
gratul/i *t* blahopřát, gratulovat ~**a** blahopřejný ~**o** gratulace, blahopřání
graül/i *n* výhruzně vrčet (*pes*) hud. chraplavě troubit (*trubka, trombon*)
graüvak/o droba (*hornina*)
grav/a důležitý, závažný ~**a malsano** vážná nemoc ~**e** důležitě, vážně ~**i** n být důležitý **ne** ~**as!** to nevádí, na tom nezáleží! ~**ajo** vážná/důležitá věc ~**eco** důležitost ~**ega** veledůležitý ~**igi** dod(áv)at důležitosti ~**ulo** důležitá osoba ~**mieni** *n* tvářit se vážně **mal-a** nedůležitý, zanedbatelný **mal-igi** znevažovat, snižovat (*např. svou vinu*) **mal-iga** polehčující **pli-iga** přitěžující
graved/a těhotná *zool.* březí *přen.* plný **kranio** ~**a je profundaj pensoj** hlava plná hlubokých myšlenek ~**eco** těhotenství ~**igi** oplodnit ~**iĝi** otěhotnět ~**ulino** těhotná (*žena*)
gravel/o stav. těžný (oblázkový) štěrk
gravimetri/o (= **pesa analizo**) chem. gravimetrie, vážková analýza
graviol/o (= **pikilano**) bot. anona ostnitá, láhevnik měkkoostenný ~**ujo**, ~**arbo** strom anony ~**bero** plod anony
gravit/o fyz. gravitace, přitažlivost ~*i n* fyz. *i* *přen.* gravitovat, být přitahován, tíhnout **la korteganoj** ~**is** čírka **la favorato** dvořané se točili kolem oblíbenice ~**a** gravitační ~**ometro** gravimetr (*přístroj k měření tíhového zrychlení*) ~**ometrio** gravimetrie, nauka o tíhovém poli Země

graviton/o fyz. graviton (*hypotetická částice, nositelka gravitační interakce*)
gravur/i *t* (vy)rý(va)t, gravírovat ~**i en sia(n) memoro(n)** vrýt si do paměti ~**o**, ~**ado** rytí, lept(ání), gravírování ~**ajo** rytina, gravura, lept ~**ilo** rydlo ~**isto** rytec **foto-o** heliogravura, fotogravura **kupro-o** mědiryt(ina) **ligno-o** dřevoryt **zinko-o** zinkoryt(ina)
greb/o *zool.* potápka (*pták*) **eta/malgranda** ~**o** potápka malá **tuf-o** potápka roháč
greft/i *t* zahr. štěpovat, roubovat *lék.* transplantovat ~**o** roubování, transplantace (*postupy*) ~**ado** štěpování, transplantování (*činností*) ~**ajo** roub, očko *lék.* transplantát ~**ilo** roubovací nůž *hovor.* roubovák **en-iĝi** naroubovat se **kun-i** spojit roubováním **burĝon-i** (= **inokuli, okuli**) bot. očkovat
greg/o *i* *přen.* stádo **trakti homojn kiel** ~**on** jednat s lidmi jako se stádem ~**a** stádový ~**ejo** (ohrazená) pastvina **kun-iĝi** spojit se do stáda *přen.* srotit se **la homoj kun-iĝis antaŭ la palaco** lidé se srotili před palácem
gregarin/o *zool.* hromadinka (*prvok*)
gregori/a (**kalendaro**) gregoriánský (kalendář)
grejhund/o greyhound, anglický chrt
grejs/o (= **sabloŝtono**) *geol.* pískovec *tech.* kamenina (*speciální druh keramiky*)
grek/o Řek ~**a** řecký **G-io, G-land/o, G-ujo** Řecko ~**katoliko** řecký katolík
gren/o obilí ~**a** obilní, obilný ~**ejo** sýpka, obilnice ~**ero** obilné zrnó ~**kampo** obilné pole ~**kombajno** obilní kombajn, sklízecí mlátička ~**magazeno** obilný sklad ~**ventumaĵo** plevy, (šupinový) odpad při čištění obilí **verd-o** zelené obilí

grenad/o voj. (ruční) granát ~isto granátník

Grenad/o Grenada (*ostrovní stát*)

grenadil/o bot. mučenka jedlá, marakuja ~bero granadilla, (jedlý) plod mučenky

grenadir/o (= **grenadisto**) voj. granátník

grenat/o geol. granát

Grenland/o, Gronland/o Grónsko

Grenviê/o zeměp. Greenwich **g~a (origina)** **meridiano** greenwichský (základní, nultý) poledník

gres/o (= **herbo**) pícnina, pícní tráva ~ejo pastvíska, pastviště **en~igi** vyhnat na pastvu

Grezijon/o Grésillon

gri/o kroupy (*obilní*) **hordea** ~o ječné kroupy ~ajo (vařené) kroupy

grif/o mytol. gryf (*bájny tvor s hlavou a křídly orla a tělem lva*) zool. sup, kondor **anser~o** (= **gipo**) sup **kadavro~o** (= **neofrono**) sup mrchožravý **šaf~o** (= **gipaeto**) orlosup bradatý

grifel/o hist. rydlo, písátko *zvl. břidličné ~i t um. rýt*

grifon/o pes griffon, hrubosrstý pes *zvl. hrubosrstý ohař, griffon Korthalsův*

gril/o zool. cvrček ~edoj *čeled'* cvrčkovití **talpo~o** zool. krtonožka

grimac/o grimasa, úšklebek, škleb ~i n šklebit se, dělat grimasy ~ema šklebivý

grimp/i n šplhat, zlézat bot. popínat se, pnout se ~o, ~ado šplh, zlézání ~a, ~ema šplhavý, popínavý ~isto horolezec ~uloj zool. šplhavci ~okreskaĵo, ~oplanto popínavá rostlina **el~i** vydrápat se, vyškrábat se (*z bažiny, na kopec*) **en~i** vydrápat se (*do člumu*) **mal-supren~i** sešplhat dolů (*po skále*) přen. sestoupit (**la ŝtuparon po schodech**) **supren~i** vyšplhat (*na skálu*) přen. vystoupit (**sur la altaĵon na kopec**)

grinc/i n skřípat ~i **per la dentoj, ~igi la dentojn** skřípat zuby ~o, ~ado skřípot, skřípání

grindeli/o bot. grindélie, zaplevanka

griot/o višně (*plod*) ~ujo višeň (*strom*)

grip/o chřípka ~a chřípkový ~ulo nemocný chřípkou

griv/oj kuch. škvarky

griz/a šed(iv)ý ~o, ~ajo šed', šedina ~igi způsobit šedivění ~igi zešedivět ~hara šedovlasý, šedivý ~ulo šedovlasý stařec *o zvířeti* šedák

grizajl/o um. grisaille, monochromní malba (*malba převážně jednobarevná, často v odstínech šedi*)

grizu/o (= **mingaso**) důlní plyn

groc/o veletucet (*144 ks*) ~isto velkoobchodník

grog/o grog

grond/i (= **grundi**) n nám. najet/narazit na mělčinu, uváznout na mělčině

Gronland/o, Groenlando Grónsko **g~a** grónský **g~ano** obyvatel Grónska

grop/o koňský/ptačí zadek *sport. nářadí kůň stav. valba*

gros/o angrešt, srstka ~arbusto, ~ujo angrešt(ový keř)

groš/o groš **sen ~o en poŝo** bez haléře v kapse **drinki ĝis la lasta ~o** pít do posledního groše ~oskrapulo držgrešle **bazar~o** odměna trhovců pomocníkům **Petro~o** peněžní dar papeži

grot/o jeskyně, sluj

grotesk/a groteskní, pitvorný ~ajo groteska ~ulo groteskní člověk

gru/o tech. jeřáb ~dolio jeřábový vozík, pojezdňý jeřáb

gru/o zool. jeřáb ~oformaj řád krátkokřídli

grujer/o kuch. gruyère (*tvrdý švýcarský sýr*)

grum/o štolba, podkoní *v restauraci* piko-lík

grumbl/i *n* bručet, brumlat, reptat ~**ema** bručounský, reptavý ~**ulo** bručoun, protivá, otrava, morous

grumel/o hrudka, žmolek ~**igí** *o kuch.* tvořit hrudky (*v omáčce, kaši*)

grumiksam/o, **grumišam/o** *bot.* ~(uj)**o** brazilská třešeň (*strom*) ~(ber)**o** brazilská třešně (*plod*)

grund/o *zahr. zeměd.* půda (*úrodná vrstva*) *přen.* dno (*řeky, jezera, moře*) *stav.* základová půda *um.* podklad, pozadí (*obrazu*) *biol. lék.* (tělesný) *stav, odolnost* (organismu) **metaldona** ~**o** *geol.* ruda, rudná zemina ~**i** *n* uváznout na mělčině, najet/narazit na mělčinu ~**ado nám.** uváznutí na mělčině ~**genezo** půdotvorný proces ~**hokeo** pozemní hokej ~**ologo** půdoznalec, pedolog ~**ologio** půdoznalství, pedologie **sub~o** *geol.* podloží *přen. polit. um.* podzemí, underground, nekomformní společnost **paleo~o** paleopůda **plafon~o** *stav.* nadloží (*vrstva nad stropem tunelu*)

grunt/i *n* chrochtat ~**bovo** *zool.* jak domáci

grup/o skupina, *lit.* skupinka, *mat.* grupa ~**a** skupinový ~**ačo** tlupa ~**ano** člen skupiny ~**e** skupinově ~**ejo** klubovna skupiny ~**eto** skupinka ~**igi** seskupit ~**igí** seskupit se ~**estro** vedoucí (skupiny) **diskut~o** diskusní skupina **labor~o** pracovní skupina **novaj~o** *inf.* skupina noviněk **prem~o** lobby, nátlaková skupina **sango~o** krevní skupina

gruz/o šterk *lék.* kaménky ~**i** *t* drtit na šterk ~**malsano** *lék. hovor.* kaménky

gruz/o (= **kartvelo**) Gruzíнец, Gruzín **G~io** (= **Kartvelio**) Gruzie, Gruzínsko

guan/o guáno

guas/o *um.* kvaš ~**i** *t* malovat kvašem

gubernator/o = **guberniestro**

guberni/o gubernie ~**a** guberniální ~**estro** gubernátor, místopředseda

gudr/o dehet ~**i** *t* dehtovat

guf/o *zool.* výr velký

gugl/o *mat.* googol (10^{100}) *inf.* Google

guĝ/o (= **ĉizilo**) dláto ~**i** *t* pracovat dlátem

guĝarat/o Gudžarátec **G~io** Gudžarác (*svazový stát Indie*)

Gujan/o *zeměp.* Guyana **Franca** ~**o** Francouzská Guyana

gujav/o = ~**arbo**, ~**ujo** *bot.* kvajáva hruškov(it)á (*strom, keř*) ~(ber)**o** kvajáva (*plod*)

gujĉak/o *zool.* dutinovka tichomořská, rozchlipka obrovská (*měkkýš*)

Gujen/o *hist. zeměp.* Guyenne (*jádro Akvitánie*)

gul/o *zool.* rosomák sibiřský

gulag/o gulag (*sovětský trestanecký pracovní tábor*)

gulaš/o *kuch.* gulaš ~**supo** gulašová polévka

gulden/o gulden, nizozemský zlatý

gum/o (rostlinná) guma, klovatina, pryskyřice / (vulkanizovaný) kaučuk, pryž

araba ~**o** arabská guma ~**a** gumový ~**i** *t* pogumovat ~**eca** gumovitý ~**bastono** (gumový) obušek ~**klabo** *hovor.* obušek

~**ozo** *bot.* klejotek ~**tubo** gumová hadice ~**viši** *t* vygumovat **for~i** vygumovat

mač~o žvýkačka, žvýkací guma **frot~o**, **skrap~o** pryž/guma na vymazávání

gumigut/o gumiguta, siamská pryskyřice ~**ujo**, ~**arbo** *bot.* garcinie (*gumigutový strom*)

gun/o jalovice (*mladá kráva před prvním otečením*)

gurd/o *hud.* kolovrátek, flašinet ~**i** *t* hrát na kolovrátek *přen.* jednat bezmyšlenkovitě jednotvárně jako stroj, omílat pořad totéž ~**isto** flašinetář, kolovrákář

disko~o hudební automat (*gramofonových desek, CD, DVD*)

gurk/oj Gurkhové (*národnost v Nepálu*)
gurnard/o *zool.* štitník šedý (*ryba*)
guru/o guru, učitel a duchovní vůdce
gustu/o chuť (*smyslový vjem*), vkus, záliba, gusto **afero de ~o** věc vkusu **~i** n chutnat, mít chuť (**je, pri, ion** po něčem, jako něco) **~igi** ochucovat **~igajo** ochucovadlo, příchut' (*přísada do potravin n. nápojů*) **~umi** *t* ochutn(áv)at **~umo** ochutnání **~umado** (= **gustosenso**) chuť (*smysl*) **~umisto** degustátor, ochutnávač **~ohava** chutný **~osena** nechutný **~osenso** chuť (*smysl*) **antaũ~o** ochutnání, okušení **mis~a** nechutný, nepříjemné chuti **post~o** pachuť (po jídle *n. pítí*) **sen~a** bez chuti, *přen.* nezajímavý, nudný **sen~igi** ztratit chuť **barel~i** mít chuť po dřevě **bon~a** chutný **bon~o** příjemná chuť **bon~igi** ochutit **brul~a** pálivý **malbon~a** nechutný, odporný **marčeo~a** mající bahnitou chuť **subtil~a** jemné chuti **vin~umisto** (odborný) ochutnávač vína, degustátor vína, koštěř, košťýř
guš/o (= **legumo**) *bot.* lusk **fazeola/piza ~o** fazolový/hrachový lusk **vanila ~o** *bot.* vanilka, tobolka vanilovníku **legomoj** luštěniny **el~igi** vylušťovat, luštit (*fazole, hrách*)
gut/o kapka **~e** po kapkách **~i** *n* kapat **~eti** *n* jemně kapat **~eto** kapička **~igi** lít po kapkách, zkapalnit **~igilo** kapátko **~ujo** okap(ový žlab), podložka (*např. pod grilem, rožněm*) **~oštono** krápník **de~adi** odkapávat (*unikat*) **de~igi** odkapávat (*odlít*) **de~igilo** odkapávač, mřížka na odkládání mokrého nádobí **el~i** vykapat (*zevnitř*) **en~i** nakapat (*dovnitř*) **tra~adi** prokapávat **po~e** po kapkách **po~igi** (pomalu) vpravit po kapkách **po~igilo** kapátko
guta/o *bot.* perčovník pravý
gutaperk/o *chem.* gutaperča

Gutenberg/o Gutenberg **~a Biblio** Gutenbergova bible
gutifer/oj = **kluziacoj**
guvern/i *t* být guvernantkou/guvernantem **~istino** guvernantka
guzl/o *hud.* gusle **~isto** guslar
Gvadelup/o *zeměp.* Guadeloupe
gvajak/o *bot.* guajak **oficina ~o** guajak léčivý
gvanak/o *zool.* lama guanako
gvaran/o *bot.* paulinie nápojná
gvarani/oj Guaraniové (*jichoamer. indiáni*)
gvardi/o *voj.* garda (*tělesná stráž panovníka*) **~ano** gardista
gvat/i *t* číhat, tajně pozorovat, skrytě sledovat **~ejo** úkryt (pro pozorování) *voj.* (skrytá) pozorovatelná **~isto** *voj.* pozorovatel **~nesto** *nam.* stěžňový koš **~turo** *voj.* pozorovatelná, strážní věž, hláska
Gvatemal/o *město* Guatemala **~io** *země* Guatemala
gvemul/o *zool.* huemul (*patagonský jelen*)
gvid/i *t* vést, doprovázet (*např. slepce*) **~i** **sin** řídit se (**per io** něčím) **~a** vedoucí, vůdčí **~o**, **~ado** vedení **~anto** vůdce, vedoucí **~ilo** vodítko, průvodce (*příručka*) **~isto** vůdce, průvodce **~folio** turistický prospekt **~libro** příručka, průvodce, rukověť **~marko** orientační značka **~melodio** *hud.* hlavní motiv **~numero** *odb.* číselný údaj (*pořadí*), číslo ukaz(ov)atele (*např. u přístroje*) **pošta ~numero** (= **poštmodo**) poštovní směrovací číslo **~posteno** vedoucí místo **~rimeno** oprat' **~rolo** *div.* hlavní role *polit.* vedoucí úloha **~vočo** *hud.* prim, první hlas, první housle **mis~i** svést na scesti **ondo~ilo** *el.* vlnovod **radio~ado** radiová navigace **radio~ilo** radiomaják
Gvine/o *zeměp.* Guinea **~o-Bisaũ** Guinea-Bissau **Ekvatora ~o** Rovníková Guinea **Nova ~o** Nová Guinea

Ĝ

Ĝahan/o *hist.* Šáhdžahán (významný *mughalský císař*)

ĝain/o *náb.* džinista, džainista **~ismo** džinismus, džainismus (*neortodoxní systémem indické filozofie*)

Ĝakart/o Jakarta, Djakarta (*hlavní město Indonésie*)

ĝangal/o džungle, (hustý) tropický prales

ĝarden/o zahrada (*i přen. mimořádně úrodná oblast*) **~ilo** zahradní náčiní

(*kus*) **~ilaro** zahradnické náradí (*soubor*)

~isto zahradník **~istiko** zahradnictví

(*vědní obor*) **~arkitekto** zahradní architekt

~domo zahradní domek **~kulturo** zahradnictví

(*praktická činnost*)

infan~o mateřská škola **infan~istino** učitelka mateřské školy

frukto~o ovocný sad, ovocná zahrada

legom~o zeleninová zahrada

rok~o skalka **vinber~o** vinice

vitro~o zimní zahrada, skleník

ĝarter/o podvazek **la ordeno de la Ĝ~o**

Podvazkový řád

ĝaz/o = **ĵazo**

ĝel/o *chem.* gel

ĝem/i *n* sténat, vzdychat **~o** sten, vzdech

~ado sténání, úpění **~plori** *n* (bolestně)

vzlykat **ek~i** zasténat, zavzdychat **el~i**

vydechnout slova, říci mezi povzdechy

for~i provzdychat, ztratit vzdycháním

pri~i vzdychat nad něčím **dolor~i** sténat

bolestí **plor~i** (bolestně) naříkat, brečet

sopir~i vzdychat touhou

ĝemel/o dvojče **tri~o** trojče **kvar~o** čtyřče

Ĝ~oj *souhvězdí* Blíženci **~iĝintaj urboj**,

~urboj družební města **siamaj ~oj** siamská dvojčata

ĝemin/a *lék.* geminační, zdvojený **du~a**

dvakrát zdvojený **kvar~a** čtyřikrát

zdvojený

ĝeni/i *t* obtěžovat, překážet, *o obuvi/obleku* být malý/těsný, škrtit, vadit **~i sin**

ostýchat se **~a** obtížný, trapný **~o** obtíž,

nesnáž **spaca ~o** *chem.* prostorová (stérická) zábrana

~ado obtěžování, zabraňování

~aĵo překážka **~ateco** ostýchavost

~ulo protiva, dotěra(*vec*) **ne~ata**,

sen~a nenucený **sen~aĉa** neomalený,

nezdvořilý **sin~a** ostýchavý **sin~o**,

sin~ado ostýchavost **trosen~a** opovážlivý, hrubý

ĝendarm/o četník **~aro** četnictvo **~ejo**

četnická stanice, četnická kasárna

ĝeneral/a (vše)obecný, generální **~igi** zobecňovat, zevšeobecnit

Ĝeneralif/o Generalife (*maurský zahradní palác v Granadě*)

Ĝenev/o *zeměp.* Ženeva

ĝeni/o (strážný) duch

Ĝenov/o *zeměp.* Janov

ĝenr/o *odb.* žánr (*obor*) *um.* žánrový

obraz, žánrová scéna (*s námětem z denního života, typického prostředí*)

ĝentil/a zdvořilý **~e** zdvořile **~aĵo** pozornost, úsluha

~eco zdvořilost **~ulo** zdvořilá osoba

mal~a nezdvořilý, hrubý **mal~e** nezdvořile,

hrubě **mal~ulo** nezdvořák, hrubec

ne~a málo zdvořilý

ĝentleman/o džentlmen

ĝerbos/oj *hovor.* tarbíkoviťi

ĝerm/o *bot.* klíček *zool. i přen.* zárodek **~i**

n klíčit **~ado** klíčení **~ingo** (= **koleoptilo**) koleoptile

ek~i vyklíčit

ĝerman/o Germán **~a** germánský **Ĝ~ujo**,

~io *hist.* Germánie

ĝest/o *lit. hist.* chanson de geste, píseň

o činech, rytířský veršovaný román

ĝet/o *nám.* přístavní hráz, vlnolam, molo

ĝi ono (*dítě, věc, zvíře*), *zast.* to **~okazis**

lunde stalo se to v pondělí **la infano**

ploras, **ĉar** ~ **volas manĝi** dítě pláče, protože chce jíst **ĉu** ~ **estas vi?** **jes**, ~ **estas mi** *zast.* jsi to ty? ano, jsem to já ~**a** jeho (*ditĉete, věci*)

ĝib/o hrb ~**a** hrbatý, hrbolatý ~**a saliko** ohnutá vrba ~**ajo** hrbol, výrůstek, vypuklina ~**igi** nahrbit, (na)ježit **katoj** ~**igas la dorson** kočky ježí hřbet ~**igi** hrbít se ~**ulo** hrbáč ~**obovo** (= **zebuo**) *zool.* zebu **unu**~**a** jednohrbý **lun**~**o** srpek měsíce **vojo**~**o** *dopr.* zpomalovací práh, retardér

Ĝibraltar/o *zemĉp.* Gibraltar

Ĝibuti/o *zemĉp.* Džibutsko

ĝigol/o gigolo, placený společník/tanečník

ĝihad/o (= **ĵihado**) džihád, svatá válka

ĝimkan/o *sport.* gymkhana (*slalom na motocyklu nebo s automobilem*)

ĝin/o džin (*destilát i dobrý n. zlý duch*)

Gin/o Džaina (*titul Mahavíry, zakladatele džainismu*) **ĝ~ano** (= **ĝaino**) džinista, džainista **ĝ~ismo** (= **ĝainismo**) *fil.* džinismus, džainismus

ĝinfiz/o gin fizz, džinfiz (*džin se sodovkou a citronovou šťávou*)

Ĝingis-Ĥan/o *hist.* Čingischán

ĝinn/o (= **ĝino**) džin (*dobrý n. zlý duch*)

ĝinz/o (= **ĵinso**) džíny, texasky

ĝir/i *t fin.* žirovat (*směnku*), převést (bezhotovostně) peníze *dopr.* stočit (*auto, člun*) *fyz. chem.* stáčet polarizované světlo ~**o** bezhotovostní bankovní převod ~**ajo** žiro (*směnka, suma*), (bezhotovostně) převedená částka ~**anto** žirant ~**ato** příjemce (*směnky/částky*) ~**ebla** žirovatelný ~**ejo** zatačka ~**ilo** formulář platebního příkazu ~**indikilo** ukazatel změny směru jízdy (*motorového vozidla*) **dekstren**~**a** *fyz. chem.* (opticky) pravotočivý **liven**~**a**, **maldekstren**~**a** *fyz. chem.* (opticky) levotočivý

ĝiraf/o žirafa ~**i** *n jaz. hovor.* mluvit více posuňky než esperantem

Ĝirond/o Gironde (*ústí Garonny*) ~**io** Gironde (*francouzský department*)
ĝ~isto *hist.* girondista

ĝis *předložka* (až) do, (až) k, dokud *spojka* až **restu**, ~ **mi venos** zůstaň, dokud nepřijdu ~ **ĉi tie** (až) sem ~ **kie?** (až) kam? **de Parizo** ~ **Londono** z Paříže (až) do Londýna **formeti** ~ **la grekaj kalendoj** odložit navždy ~ **nun** dosud ~ **tiam** dotud ~ **kiam** dokdy **kvar** ~ **kvin jarojn** čtyři až pět let ~ (**la**) **revido** na shledanou ~!, ~ **la!** *hovor.* nashle! ~**i tn** loučit se, říci „ĝis!“

ĝis/ *předpona s významem až* do: **atend/i** čekat **ĝis/atend/i** *t* dočkat se ~**blanke** doběla ~**data** doplněný (aktualizovaný) *k* poslednímu datu ~**funde** do hloubky, důkladně, do dna ~**haŭte** až na kůži (promoknout), dohola (ostříhat) ~**morte** doživotně, do smrti, do posledního dechu ~**nude** donaha ~**nuna** dosavadní ~**osta** zapřísažený, neochvějný, skálopevný ~**rande (plena)** (plný) až po okraj ~**vivi** *t* dožít se

ĝoj/i *n* radovat se, těšit se (**pro/pri io** z něčeho) být rád (*něčemu*) ~**a** radostný ~**o** radost ~**egi** *n* jásat ~**igi** (po)těšit ~**krii** *n* výskat (radostí), jásat ~**plena** přeradostný, překypující radostí **ek~i** zaradovat se **mal~i** být smutný **mal~a** smutný **mal~o** smutek **sen~a** neradostný **viv~o** radost ze života

ĝu/i *t* požívat, vychutnávat, užívat si, těšit se (*ion* něčemu) ~**i** **profiton** mít prospěch ~**i** **sanon** těšit se zdravím ~**i** **reĝan favoron** těšit se královské přízni **estos al mi** ~**e** **revidi lin** bude mi potěšením se s ním znovu setkat ~**amo** požitkářství ~**ego** rozkoš, slast ~**ema** požitkářský ~**em/ulo** požitkář ~**igi** obšťastnovat ~**iloj** pochutiny (*tabák, káva*) ~**o** požitek ~**o por la okuloj** pastva pro oči ~**plena** slastný **ek~i** potěšit se

ĝust/a správný, pravý **ĉu la horloĝo estas ~a?** jdou ty hodiny správně? **~e** správně (*přesně, odpovídajícím způsobem*), právě, těsně (*časově n. místně*) **li estas ~e la sama viro, kiu...** je to právě ten muž, který... **por diri pli ~e** lépe řečeno **~e apud ŝi** právě vedle ní **~e nun** právě teď **~aĵo** správná věc, pravda **~eco** správnost, přesnost **~igi** upravit, seřadit

~igilo ovladač, regulátor **~aloke** na správném místě **~amezure** přesně, správnou měrou **~atempе** včas **al~igi** nastavit, seřadit (*přístroj*) **al~igebla** přízpusobitelný **mal~a** chybný, mylný **mal~aĵo** chyba **mal~igi** pokazit **re~igi** opravit **re~igi** opravit se, vrátit se k správnému názoru

H

ha (*údiv, překvapení*) **ha, ó, ach ~, ~ (smích)** cha cha
Habel/o *náb.* Ábel *přen.* nevinně pronásledovaný
habitat/o *biol.* habitat, stanoviště (*místo výskytu určitého organismu*) **makro~o** makrohabitat (*např. step*) **mikro~o** mikrohabitat (*např. kůra stromů*)
Habsburg/oj Habsburkové
habutaj/o *text.* habutaj (*japonská hedvábná látka*)
haĉi/i *t tech.* šrafovat, stínovat *lék.* masírovat (*rychle hranami rukou*) **~ado** šrafování, stínování
haĉek/o (= **v-hoketo**) háček nad písmenem
Hades/o *mytol.* Hádes (*bůh podsvětí i podsvětí samo*)
Hadrian/o Hadrián
hadron/o *fyz.* hadron
hafni/o *chem.* prvek hafnium
Hag/o *zeměp.* Haag
Hagad/o *náb.* hagada (*část Talmudu*)
Hagar/o *náb.* Hagar
hagiograf/o hagiograf **~io** hagiografie, životopis svatých
hagis/o (= **skota ŝafstomakaĵo**) *kuch.* haggis (*skotské národní jídlo*)
haĝ/o hadždž (*pout' do Mekky*) **~ulo** hadži
Haiti/o *zeměp.* Haiti

hajduk/o *hist.* hajduk, hejduk
Hajfong/o *zeměp.* Haiphong
hajk/o *lit.* haiku (*japonská báseň*)
hajl/o krupobití **~o de kugloj** děšť kulek **~as** *n* padají kroupy **~ero** (ledová) kroupa **~eto** (= **grajlo**) jemné krupobití
Hajnan/o *ostrov* Chaj-nan
hak/i *t* sekat, rubat, zatínat **~i arbon** porážet strom (*sekyrou*) **~i la parolon** mluvit úsečně **~o** sek(nutí) **~ata stilo** úsečný styl **~eti** *t* (roz)sekat nadrobno, krájet (*cibuli*), řezat (*slámu*) **vianda ~etaĵo** *kuch.* sekaná **~etilo** sekáček **~ilo** sekera, sekyra **~ita konuso** *mat.* komolý kužel **~isto** dřevorubec, drvoštěp **~faligi** porážet, podseknout **~funkcio** *inf.* hašovací funkce **~tabelo** hašovací tabulka **ĉirkaŭ~i** osekát **de~i** odseknout **dis~i** rozseknout **el~i** vyseknout **for~i** odseknout **tra~i** proseknout, prosekat **arbo~isto** dřevorubec, drvoštěp **batal~ilo** bojová/válečná sekyra **man~ilo** ruční sekyrka **ŝton~isto** kameník
hakam/o hakama (*kimonové kalhoty*)
hal/o hala, dvorana
haladz/o (hnilobný) puch, (jedovaté) výpary, kouř **~a** smrdutý **~i** *n* páchnout, čadit, vydávat puch **~iĝi, en~iĝi** (při)-otrávit se kouřem / jedovatými výpary

halebard/o voj. halapartna ~isto halapartník
haleluja! aleluja!
half/o sport. záložník, halv
haliaet/o (= maraglo) zool. orel mořský
halíher/o, haliker/o (= grizfoko, griza foko) tuleň kuželozubý
halit/o (= minsalo) halit, kamenná sůl
halo! haló (do telefonu)
halo/o halo (světelný kruh kolem slunce n. měsíce) galaksia ~o galaktické halo
halofit/o bot. halofyt, halofilní rostlina, slanobytná rostlina, slanomilná rostlina
halogen/o chem. halogen ~ido halogenid
halt/i n zastavit se, stanout ~u! stůj! ~o zastavení ~ejo zastávka ~igi zastavit, zarazit ~igilo brzda ~ilo tech. aretace (zařízení u měřicího přístroje) ~hundo ohař, stavěcí pes ~ostreko jaz. pomlčka antaũ~igi preventivně zastavit ne~igebla nezastavitelný sen~a stálý, nepřetržitý batal~o příměří, přerušení boje navig~o zastávka (lodě n. letadla), mezipřistání nokt~ejo noční tábor (karavany, výpravy) spir~o oddech šip~o, zastávka lodě (v přístavišti)
halter/o sport. činka zool. kyvadélko (dvoukřídleho hmyzu) ~i n cvičit s činkami
haltron/o Hallova sonda, Hallův článek
halucin/o lék. halucinace ~i t působit halucinace ~igi podléhat halucinacím, mít halucinace ~ato, ~iganto nemocný halucinacemi ~ozo halucinóza, chorobné halucinace
halucinaci/o = halucin/o
haluks/o (= pieda dikfingro) anat. hallux (= palec nohy)
halva/o kuch. chalva
hamadriad/o mytol. stromová víla zool. pavíán plášťkový
hamak/o hamak, závěsné lůžko, závěsná houpačka

hamamelid/o bot. vilín
Hamburgo/o Hamburk
hamburger/o hamburger
hamiltonian/o Hamiltonovská mechanika
Hamlet/o Hamlet
hamstr/o křeček granda ~o křeček polní ora ~o křeček zlatý migra ~o křečík šedý ~i n křečkovat, hromadit zásoby
Hamurab/o Chammurapi, Chammurabi
jurkodo de ~o, kodekso de ~o Cham-murapiho zákoník
han/o Chan (člen největšího čínského národa)
handbal/o (= manpilko) sport. házená
handikap/o sport. handicap, hendikep, nevýhoda lék. zdravotní postižení všeobecně znevýhodnění ~i t vyrovnávat podmínky soutěže ~ito, ~ulo (tělesně nebo duševně) postižený člověk
handspek/o (= levstangeto) klínek, kolíček
hangar/o hangár
Hanoj/o Hanoj
Hanovr/o Hannover ~io Hannoversko
hans/o hist. hanza (obchodnický spolek)
hant/i t strašit, děsit, ~ata domo/kastelo strašidelný dům/zámek ~i ies memoron děsit něčí paměť
Hanuman/o Hanuman (opičí král)
haor/o haori (kabátec ke kimonu)
hapaks/o lit. hapax (slovo jedinkrát užitě)
hapal/o (= kalitrikso) zast. kosman
haplografi/o lit. haplografie (opisovačova chyba)
har/o zool. vlas, chlup bot. chloupek radikaj ~oj bot. kořenové vlášení ~ajo místo na kůži pokryté chlupy n. látka z vlasů ~aja pokrytý chlupy ~aro vlasy, kštice ~ego štetina, žíně ~eto vlasek, chloupek ~igi pokrýt se chlupy ~isto kadeřník, ~arangô účes ~časafo zool. srstnatá (lovná) zvěř kuch. zvěřina (ze srstnaté zvěře) ~čemizo žínice, (žíněná)

kajčnická košile ~**fendado** hnidopišství, přílišné kritizování, pedantská diskuse, pedantské hodnocení ~**foliklo anat.** vlasový míšek ~**klipo** spona do vlasů ~**pinglo** jehlice do vlasů ~**preciza**, na chlup přesný ~**splitado** pedantství, puntičkářství ~**tubero** drdol **sen~a** lysý **sen~igi** odstranit chlupy **sen~ulo** holohlavý člověk, plešatec **aksel~oj** chlupy v podpaždí **ĉeval~o** (= **krino**) koňská žíně **glando~o bot.** kořenový vlásek **griz~ulo** šedovlasý člověk **kamel~oj** velbloudí vlna **kamel~aĵo** tkanina z velbloudí vlny **kol~oj** hřívá **kovro~oj bot.** chloupky listů *n.* stonků **lip~oj** knír **makul~a** se strakatou srstí **mult~a** huňatý **naz~oj** nosní chloupky **okul~oj** oční řasy **pub~oj** chlupy v ohanbí **sorbo~oj bot.** kořenné vlášení **vang~oj** licousy **vert~oj** vlasy na temeni

harakiri/i n spáchat harakiri ~**o** harakiri

Harar/o, Harare/o město Harare

Harbin/o město Charbin

Harc/o pohoří Harz

hard/i t tech. (za)kalit *přen.* otužovat, zpevnit ~**ado** otužování, zpevňování *tech.* kalení ~**ita kontraŭ intrigoj** obrněn proti pletichám ~**iteco** otužilost ~**igi** (za)kalit se, otužit se, zatvrdit se ~**ebla** zakalitelný ~**luti** (= **brazi**) *t* pájet na tvrdo **mal~i** měkčit

hardvar/o (= **aparataro**) hardware

harem/o harém

haring/o zool. sled' obecný **peklita ~o kuch.** slaneček

haris/o kuch. harissa (*kořenící směs*)

Har-Magedon/o (= **Armagedono**) *náb.* Armagedon, Harmagedon

harmon/o fyz. hud. harmonická tónina, souzvuk (*kmítočet, tón*)

harmoni/o hud. harmonie, souzvuk *přen.* porozumění ~**i n** harmonovat, být

v souladu ~**igi** harmonizovat, uvádět do souladu ~**scienco** nauka o harmonii **mis~a, ne~a** disharmonický, nelibozvuchý

harmoniko/o hud. nástroj harmonika **blov~o, buš~o** foukací harmonika **frap~o** marimba, xylofon **frot~o, glas~o** skleněná harmonika (*hra na skleničky*) **tir~o** (= **akordiono**) tahací harmonika

harmonium/o hud. harmonium

harmoniz/i t harmonizovat (*opatřit danou melodii akordickým doprovodem*)

harnes/o text. brdo (*součást tkacího stroje*) ~**ero** nitěnka

Harold/o Harold

harp/o harfa ~**i n** hrát na harfu ~**isto** harfeník, harfenista

harpal/o zool. střevlík kvapník

harpi/o mytol. harpyje *přen.* zlá ženská *zool.* harpyje pralesní (*dravec*)

harpun/o harpuna ~**i t** harpunovat (*zasáhnout/lovit harpunou*)

haruspeks/o haruspex (*věštec podle vnitřnosti obětovaných zvířat*)

haspel/o text. navíječka *el.* cívka ~**i t text.** navíjet ~**aĵo** přadeno

hast/i n spěchat, chvátat ~**a** kvapný ~**o** spěch ~**ema** uspěchaný, ukvapený

haŝi/o jídelní hůlka

haŝiŝ/o haŝiŝ ~**ismo** otrava haŝiŝem

hat/i t (velmi) nenávidět

haŭbiz/o voj. houfnice

haŭl/i t vleci, táhnout, napínat ~**ata kablo** napínané, vlečné lano ~**anta ŝipo** vlekoucí loď **la ~istoj ĉe Volgo** burláci na Volze

haŭs/o (= **alta konjukturo**) období ekonomického rozkvětu

haŭser/o nám. poutací lano

haŭsier/o ekon. haussier, spekulant na vzestup cen/kurzů ~**i n** spekulovat na vzestup

haūstori/o haustorium (*sací, stahovací koříněk rostliny / houbové vlákno parazitické houby*)

haūt/o kůže, pokožka, pleť *přen.* slupka (*u brambor aj.*) ~**a** kožní ~**eroj** šupiny, lupy ~**eto sur lakto** škraloup na mléce ~**eto de pomo** slupka jablka ~**ego** tlustá kůže **sen~igi** stáhnout z kůže **sub~o** podkoží **dik~a** mající tlustou kůži **ruĝ~uloj** indiáni **vaks~o** kůže u kořene zobáku (*např. papouška*)

hav/i *t* mít, vlastnit, disponovat ~**ado** vlastnění, držení ~**o, aĵo** majetek, jmění ~**ebla** dostupný, k dostání ~**enda** nutný, potřebný ~**igi** opatřit, poskytnout ~**inda** potřebný, vhodný **ek~i** získat **en~i** obsahovat **en~o** obsah **kun~i** spoluvlastnit **mal~i** postrádat **ne~i** nevlastnit **ne~ebla** nedosažitelný **nemal~ebla** nepostradatelný **sen~a** nemajetný **senen~a** bezobsažný **sen~igi** připravit o majetek **sur~i** mít na sobě **bon~a** zámožný **bon~o** kladný (kreditní) zůstatek na účtu (v bance) **bon~eco** zámožnost, majetnost

Havaj/o *zeměp.* Havaj ~**a** **Insularo** Havajské souostroví

Havan/o Havana

haven/o přístav *přen.* útočiště ~**urbo** přístavní město **antaŭ~o** vjezd do přístavu **flug~o** letiště **komerc~o** obchodní přístav **milit~o** válečný přístav

Havr/o *zeměp.* Le Havre

hazard/o náhoda, hazard (ní hra) ~**a** **ludo**, ~**ludo** hazardní hra ~**e** náhodou ~**i** *t* hazardovat, riskovat, ponechat náhodě

he! hej! ~ **ho!** hej hola!, hej hou!

Heb/o *mytol.* Hébé (*řecká bohyně mládí, číšnice olympských bohů*)

hebefreni/o *lék.* hebefrenie (*pubertální chování*)

hebet/a *lék.* otupělý

hebre/o Žid, Hebrejec **la ~a** (**lingvo**) hebrejščina ~**isto** hebreista **ne~o** nehebre-

jec, gój, gojim **nov~a** současná hebrejščina

Hebrid/oj Hebridy **Nov--oj** Nové Hebridy (*od 1980 Vanuatu*)

heder/o *bot.* břečťan **grundo~o**, ~**eca** **glekomo** popenec obecný

hedizar/o *bot.* kopyšník

hedonism/o hédonismus, požitkářství

hedonist/o hédonik, hédonista, požitkář, rozkošník

Hedvig/o Hedvika

Hefest/o Héfaiostos (*řecký bůh kovářství*)

hegemoni/o hegemonie, nadvláda

heĝ/o živý plot *sport.* překážka

Heĝaz/o *region* Hidžáz

heĝir/o *náb.* hidžra

hej! hej!

hejm/o domov ~**a** domácí, domovský ~**a** **lando**, ~**land/o** vlast, domov ~**a** **lingvo** mateřština ~**e** doma ~**en** domů ~**igi** zdomácnit, ochočit ~**eniro** návrat domů ~**ama**, ~**osida** usedlý, zápeční ~**osidulo** *hanl.* pecivál ~**sopiro** touha po domově ~**veo** stesk po domově **ali~ulo** cizinec **ekster~e** mimo domov **kvazaŭ~a** zdánlivě domácí, zdomácnělý **sam~ano** spolumydlící **sen~ulo** bezdomovec

hejt/i *t* topit, vytápět ~**i** **fornon per karbo** topit v kamnech uhlím ~**i** **ĉambron** vytápět místnost ~**i** **ŝipon per vaporo** pohánět loď parou **centra ~ado** ústřední vytápění ~**aĵo** palivo, otop ~**ilo** topidlo ~**isto** topič ~**kaldrono** kotel ústředního vytápění ~**oforno** (= **stovo**) pokojová kamna **antaŭ~i** předtápět **super~i** přetopit **akvo~ado** vodní ústřední topení **ban~ilo** ohříváč vody **vapor~ado** parní ústřední topení **la ~forno bone ~as** (pokojová) kamna dobře topí

Hekat/o Hekaté (*řecká bohyně*)

hekatomb/o hekatomba, masová oběť (*zvířat n. lidí*)

heksaedr/o *mat.* pravidelný šestistěn, hexaedr
heksagon/o *mat.* pravidelný šestiúhelník
hektar/o hektar
hektik/a hektický, horečný
hektograf/o hektograf ~i *t* rozmnožovat hektografem
Hektor/o Hektor, Hektór
Hekub/o, Hekab/o *mytol.* Hekabé
hel/a světlý, jasný ~eco světlost, jasnost ~ega oslňující ~igi zesvětlit, zjasnit ~iği zesvětlit, zjasnit se **dis~igi** rozdmýchat (*oheň, plameny*) **mal~a** tmavý **mal~igi** ztmavit
Helas/o Helada, Hellas (*antické Řecko*)
helebor/o *bot.* čemeřice
helen/o *hist.* antický Řek, Helén ~igi helenizovat ~ismo helénská civilizace *jaz.* helénský výraz ~isto řecky mluvící žid *n.* odborník na řeckou literaturu **anta~a** předhelénský
Helen/o Helena
helenistik/o řecká kultura po Alexandru Velikém
Helenj/o Helenka
heler/o halěr, halíf
Helgoland/o *zeměp.* Helgoland
heli/o = **heliumo**
heliant/o *bot.* slunečnice **tubera ~o** (= **terpiro**) slunečnice topinambur **unujara ~o** (= **sunfloro**) slunečnice roční
heliantem/o *bot.* devaterník
helic/o šroubovice, vrtule, lodní šroub **dekstruma/livuma ~o** pravotočivá/levotočivá šroubovice ~ero závit šroubovice (*jedna otočka*)
helik/o *zool.* hlemýžď ~ajo *kuch.* jídlo z hlemýžďů ~oforma točitý, hlemýžďovitý
helikopter/o *let.* helikoptéra, vrtulník
helikriz/o *bot.* smil
heliks/o *anat.* helix, zahnutý zevní okraj boltce

heliocentr/a *hvězd.* heliocentrický
heliograf/o *met.* slunoměr, heliograf *opt.* heliograf (*optický telegraf*) ~io optická telegrafie
heliogravur/o *polygr.* heliogravura
helioskop/o helioskop (*dalekohled*)
heliostat/o heliostat, celostat
helioterapio = **sunterapio**
heliotrop/o *bot.* otočník
heliotropism/o = **suntropismo**
helium/o *chem.* helium
helm/o *hist.* přilba, helma, helmice
helmint/oj helminti, cizopasní červi ~ologio helmintologie ~ozo helmintóza (*onemocnění parazitujícími červy*) **plat~oj** ploštěnci
helot/o *hist.* hélót (*spartský státní otrok*)
help/i *t* pomáhat (**iun, al iu** někomu) ~e **de io** pomocí něčeho ~o pomoc ~anto pomocník ~ema ochotný, úslužný ~ilo pomůcka ~isto profesionální pomocník, pomahač **ek~i** začít pomáhat **inter~i** vzájemně si pomáhat **I~o** Interhelpo (*dělnické družstvo esperantistů a idistů*) **kun~i** spolupracovat **mal~i** překážet **sen~a** bezmocný **evolu~o** pomoc rozvojovým zemím **mon~i** finančně pomoci, podpořit penězi
Helsink/o Helsinky
helvel/o *houb.* chřapáč
helvet/o Helvét **H~io, H~ujo** Helvécie (*zast. název Švýcarska*) **H~ia Konfederacio** Švýcarská konfederace
hem/o *biol.* hem
hemant/o *bot.* bělokvět
hematemez/o *lék.* hematemeze, zvracení krve
hemati/o (= **eritrocito, ruĝa globulo**) *anat.* červená krvinka, erytrocyt
hematit/o *geol.* hematit, krevel
hematoksil/o *bot.* křeveň
hematop/o, hematopod/o *pták* ústříčník
hemerokalid/o *bot.* denivka

hemianopsi/o *lék.* hemianopsie, omezení zorného pole
hemiňord/o *zool. anat.* stomochord ~uloj polostrunatci
hemikrani/o hemikranie (*jeden z příznaků migrény*)
hemion/o osel asijský
hemipter/oj *zool.* polokřídli
hemisfer/o hemisféra, polokoule
hemistik/o *lit.* hemistich, poloverš
hemofili/o *lék.* hemofilie, (vrozená zvýšená) krvácivost
hemoptiz/o *lék.* hemoptýza (*vykašlávání krve*) *hovor.* chrlení krve
hemoragi/o *lék.* hemoragie, krvácení
hemoroid/oj *lék.* hemoroidy *hovor.* zlatá žíla
hemostaz/o *lék.* hemostáza, zástava krvácení
hen/i *n* řehtat (se), ržát ~o ržání ~inde! k smíchu
hena/o hena ~arbusto henovník
hendiad(in)/o *jaz.* hendiadys
Henegovi/o *zeměp.* Henegavsko
Henj/o Jindřiška *n.* Helenka
henr/o *fyz.* henry
Henriet/o Henrieta, Jindra
Henrik/o Jindřich
heparin/o *lék.* heparin
hepat/o *anat.* játra ~aĵo *kuch.* játra ~ito *lék.* hepatitida, hepatitis, zánět jater
anser~aĵo *kuch.* husí játra
hepatik/o *bot.* podléška, jaterník
heptagon/o sedmiúhelník
Her/o *mytol.* Héra (*Diova manželka*), Héro (*kněžka Afrodity*) ~o kaj Leandro Héro a Leandros
Herakl/o *mytol.* Herakles, Herkules
herakle/o *bot.* bolševník
Heraklit/o *hist.* Hérakleitos
heraldik/o heraldika, nauka o erbech ~isto heraldik

herb/o tráva, bylina **Kristofora** ~o *bot.* samorostlík klasnatý **malbona** ~o **fros-ton** *ne timas* mráz kopřivu nespálí ~aĉo (= **trudherbo**) plevel ~aro, ~obedo, ~okovro trávnik ~ejo, ~okampo louka ~ero, ~eto stvol trávy ~icido *chem.* herbicid (*přípravek k hubení plevelů*) ~osaltulo *zool.* kobyłka luční ~oriĉa travnatý ~ovora býložravý ~ovorulo *zool.* býložravec **arom**~o *kuch.* aromatická bylina **citron**~o *bot.* voňatka, citronela, citronová tráva **drog**~o *zast.* (rostlinná) droga (= léčivá rostlina)
dujara ~o dvouletá bylina, dvouletka, bienna **hepat**~o (= **hepatiko**) podléška, jaterník **hund**~o (= **elimo**) pýrovník **kanari**~o (= **kanaria falarido**) chras-tice kanárská **kat**~o kočičí tráva (*např. kozlík, šanta kočičí*) **kurac**~o léčivá rostlina **mar**~oj mořské trávy a řasy **pan**~o (= **greno**) obilí **plurjara** ~o (= **plurjardaŭra** ~o) víceletá bylina, trvalka, perena **pulmo**~o (= **pulmonario**) *bot.* plicník **sap**~o (= **saponario**) mydlice lékářská **sod**~o slanorožec **skrofol**~o (= **skrofulario**) krtičník **soj**~o sója luštinatá **spic**~o koření **ternig**~o (= **ptarmiko**) řebříček bertrám **trud**~o plevel **unuĵara** ~o (= **jardaŭra** ~o) jednoletá bylina, letnička, annuela **vat**~o klejicha hedvábná **veruk**~o (= **keli-donio**) vlašťovičník **vezik**~o (= **utrikulario**) bublinatka **vundo**~o (= **vundosaniga antilido**) úročník bolhoj
herbari/o herbář
Herbert/o Herbert
here/o *fyz.* hertz (*jednotka kmitočtu*)
Hercegovin/o Hercegovina **Bosnio**~o Bosna a Hercegovina
hercini/a *geol.* hercynský ~a **terfalto** hercynské vrásnění
herd/o stádo (*vysoké zvíře*)

hered/i *t* dědit ~**a** dědičný, dědický (*např. dům, nemoc*) ~**e** dědičně (*předat, získat*) ~**o**, ~**ajo** dědictví ~**anto** dědic ~**eco** dědičnost ~**igi ion al iu** odkázat někomu něco ~**ita eco** zděděná vlastnost **kun~i** dělit se o dědictví **sen~igi** vydědit

herez/o blud, kacířství ~**a** heretický, kacířský ~**i n** hlásat bludy ~**eco** kacířství ~**ulo** kacíř **čef~ulo** arcikacíř

Herkul(es)/o Herkules, Heraklés **h~o** sílák **h~a laboro** herkulovská dřina

Herkulan/o *hist.* Herculaneum, Herkulaneum

hermafrodit/o *biol.* hermafrodit, androgyn (*oboupohlavní jedinec*) ~**a** hermafroditní, hermafroditický ~**a floro** hermafroditní květ (*mající tyčinky i pestíky*) ~**eco** hermafroditismus **pseŭdo~eco** pseudohermafroditismus

Herman/o Heřman, Herman

hermeneŭtik/o *jaz. fil.* hermeneutika (*nauka o pravidlech a prostředcích, jak vykládat náb. fil. a jiné texty*)

Herm(es)/o *mytol.* Hermes ~**busto** (= **hermo**) hermovka

hermet(ik)/a hermetický, neprodyšný ~**a poezio** *lit.* hermetická poezie (*intelektuálně náročná*) ~**e fermita pordo** neprodyšně uzavřené dveře

hermini/o *zool.* žlutavka (*motýl*)

Hermon/o *zeměp.* Hermon

herni/o *lék.* kýla, hernie ~**a bandaĝo** kýlní pás ~**a strangolo** uskřínutí kýly

herniari/o *bot.* průtržník

hero/o hrdina, bohatýr, rek ~**a** hrdinský ~**a-komika** hrdinsko-komický ~**ajo** hrdinství (*čin*) ~**eco** hrdinství (*vlastnost*) ~**ino** hrdinka

Herod/o *hist.* Herodes ~**o la Granda** Herodes Veliký ~**o Agripo** Herodes Agrippa ~**o Antipas** Herodes Antipas

h~a herodeský, herodesovský *přen.* krutý

Herodot/o *hist.* Hérodotos („otec dějepisu“)

heroid/o *lit.* heroida (*fingovaný básnický dopis osobnosti*)

heroin/o *chem.* heroin

herold/o *hist.* herold, hlasatel ~**i t** hlásat, rozhlásit

Herostrat/o *hist.* Hérostratos *přen.* ctižádostivec (*slávychtivý i za cenu zločinu*)

herpet/o *lék.* herpes, opar

herpest/o *zool.* promyka

hers/o *tech. arch.* padací mříž (*v bráně*) ~**o el onda ferlado ĉe garaĝo** garážová vrata z vlnitého plechu

hes/o obyvatel Hesenska **H~io**, ~**ujo**, ~**lando** Hesensko

hesperid/o *bot.* večernice

Hesperidin/oj *mytol.* Hesperidky

hetajr/o *hist.* hetéra, vzdělaná společnice

heterocikl/a *chem.* heterocyklický ~**a kombinaĝo** heterocyklická sloučenina

heterodin/o *el.* heterodyn, radiotelegrafický oscilátor

heterodoks/a *náb.* jinověrný, nepravověrný *přen.* kacířský

heterogamet/a *biol.* heterogamní (*mající buňky s dvěma typy chromozomů*)

heterogen/a heterogenní, různorodý

heteronomi/o heteronomie, podřízenost, závislost

heteropter/o *zool.* ploštica

heterosom/o = **heteroĥromosomo** *biol.* heterochromozom, pohlavní chromozom

heterotrof/a *biol.* heterotrofní (*živící se organickou potravou*)

heterozigot/o *biol.* heterozygot (*jedinec, který má ve svém genovém páru dvě různé alely*)

hetman/o *voj.* hejtman, kozácký ataman

heřuristik/o věd. heuristika (hledání metod) (trřídění vědeckého materiálu)
heve/o bot. kaučukovník
hezit/i *n* váhat, otálet, rozpakovat se ~o váhání ~a, ~ema váhavý ~igi zvíkat, uváďet v pochybnost **sen~e** bez váhání, s jistotou
hiacint/o bot. hyacint
Hiad/oj Hyády (hvězdokupa)
hiat/o jaz. hiát, průzev
Hiberni/o hist. Hibernie (dnešní Irsko)
hibisk/o bot. ibišek
hibrid/o hybrid, kříženec, míšenec, bastard (= mezidruhový kříženec)
hid/a (odpudivě) ohyzný, ohavný
hidalg/o hist. hidalgo (nejnižší španělský šlechtic)
hidn/o bot. lišák (houba)
hidr/o mytol. i přen. hydra zool. nezmar **H~o** souhvězdí Hydra ~oidoj řád nezmaři ~uloj třída polygovci
hidrange/o bot. hortenzie
hidrant/o tech. hydrant
hidrarg/o chem. rtuť **li estas vera ~o** přen. je (čilý) jako rtuť ~ismo lék. merkuralismus, otrava rtutí (a jejími sloučeninami)
hidrastid/o bot. vodilka
hidrat/o chem. hydrát
hidraul/a hydraulický ~iko hydraulika
hidrocefal/o lék. hydrocefalus *hovor.* vodnatelnost mozku
hidrodinamik/o hydrodynamika
hidroelektr/o elektřina z vodních zdrojů
hidrofob/a (= akvo-neafina) chem. hydrofobní, odpuzující vodu přen. nepromokavý
hidrofobi/o (= akvofobio) lék. hydrofobie, strach pít vodu
hidrofon/o hydrofon, podvodní mikrofon
hidrogen/o chem. vodík ~bombo vodíková puma ~a vodíkový ~a klorido

chlorovodík ~karbon/o chem. uhlovdík
hidrogeolog/o hydrogeolog ~io hydrogeologie (věda o podzemních vodách)
hidrograf/o odborník na vody v krajině (řeky, jezera, moře)
hidrokarit/o bot. voďanka
hidroker/o (= kapibaro) zool. kapybara
hidrokotil/o bot. pupečník
hidroksid/o chem. hydroxid
hidroliz/i *t* chem. hydrolyzovat, provádět hydrolyzu ~o hydrolyza
hidrolog/o hydrolog ~io hydrologie (věda o pohybu a rozšíření vody na Zemi)
hidrometr/o hydrometr ~io hydrometrie
hidroplan/o let. hydroplán, vodní letoun
hidrops/o lék. hydrops, vodnatelnost
hidrosfer/o hydrosféra
hidrostatik/o hydrostatika
hidroterapi/o vodolčeba
hidroterm/a hydrotermální
hien/o zool. hyena
hieraci/o bot. jestřábník
hierarhi/o, **hierarki/o** hierarchie
hieratik/a hieratický, posvátný ~a skribo hieratické písmo (zjednodušené hieroglyfy)
hierau včera ~a včerejší ~o včerešek **anta**~ předevcírem
hieroglif/o hieroglyf přen. nečitelné písmo
Hieronim/o Jeroným
hif/o hyfa (houbové vlákno)
hifolom/o třepenitka (houba)
higien/o hygiena, nauka o zdravém způsobu života ~isto hygienik **medi~o** hygiena (životního/pracovního) prostředí
higrograf/o hygrograf, registrační vlhkoměr
higrometr/o hygrometr, vlhkoměr
higroskop/o hygroskop, (přístroj pro kvalitativní určování změn vlhkosti vzduchu) ~a hygroskopický, pohlcující

vlhkost, navlhavý ~**eco** hygroskopičnost, navlhavost
hihi! hihi! (*smích*)
hik! škyt! ~i n škytat
hikori/o (= **karjo**) *bot.* ořechovec
hiksos/o *hist.* Hyksós
hil/o *zool.* rosnička ~**edo** rosničkovití
Hilel/o Hilel *fil.* **h~ismo** hilelismus, filozofie lidskosti
hilum/o *anat.* hilum, hilus (*místo vstupu cév do orgánu*) *bot.* hilum (*místo na semenici po semenu*)
Himalaj/o Himálaj
himantop/o, **himantopod/o** pisila čapohá (*pták*)
himen/o *anat.* hymen, panenská blána *lit.* sňatek
himeni/o *bot.* výtrusné rouško
himenopter/oj řád blanokřídli (*včely, vosy ap.*)
himn/o hymna, hymnus, chvalo zpěv ~**adi** n zpívat hymny ~**aro** sbírka chvalozpěvů
hin/o *zool.* mezek
hind/o Ind ~(**ia**) indický **H~ia Duoninsulo** Indický poloostrov **H~ia Oceano** Indický oceán **la ~ia (lingvo)** hindština **H~io**, **H~ujo** Indie ~**eŭropa** indoevropský **H~oĉinio**, **H~oĉinujo** *hist.* Indočína
hindu/o *náb.* hinduista ~**ismo** hinduismus
Hindukuš/o *zeměp.* Hindúkuš
hindustan/a (lingvo) hindustánština
hioglos/o *anat.* sval jazyka
hioid/o *anat.* jazyk (kost v přední části krku)
hip/o zahradnický nůž, kosíř, žabka
hipalag/o *lit.* hypallaga, obrácení logického vztahu (*modř očí = modré oči*)
hipeastr/o *bot.* hvězdník, zornice
hiperbat/o *lit.* hyperbaton, změna přirozeného slovosledu
hiperbol/o *mat.* hyperbola *lit.* nadsázka

hiperemi/o *lék.* hyperemie, překrvení
hiperestezi/o *lék.* hyperestezie, zvýšená citlivost (na zevní smyslové podněty)
hiperik/o *bot.* třezalka
hiperkrit/a, **hiperkriz/a** (= **superkrita**) nadkritický
hipermetrop/a dalekozraký ~**eco** dalekozrakost
hiperon/o *fyz.* hyperon (*elementární částice*)
hiperonim/o *jaz.* hyperonymum, nadřazený pojem
hipertensi/o *lék.* hypertenze, vysoký tlak
hipertrofi/o *biol.* hypertrofie, zvětšení (zbytění) orgánu
hiphop/o *hud.* hip hop
hipi/oj hippies (*revoltující mládež*)
hipn/o *bot.* rokyt (*mech*) **cipresa ~o** rokyt cypřišovitý
Hipn/o *mytol.* Hypnos (*bůh spánku*)
hipnot/o = **hipnozo** hypnóza ~**a** hypnotický ~**a dormo** hypnotický spánek ~**i** n být v hypnotickém stavu ~**igi**, ~**izi** t hypnotizovat ~**iganto** hypnotizér ~**igato** hypnotizovaná osoba ~**ismo** hypnotické jevy
hipocentr/o *geol.* hypocentrum, ohnisko zeměměřeni
hipocikloid/o *mat.* hypocykloida
hipoderm/o *anat.* podkoží, hypoderm *zool.* střechek hovězí
hipodrom/o *sport.* hipodrom, dostihové závodiště, jízárna
hipofe/o *bot.* rakytník
hipofiz/o *anat.* hypofýza, podvěsek mozkový
hipogastr/o *anat.* hypogastrium, podbřišek
hipoge/o *hist.* hypogeum (*podzemní hrob(y) nebo obřadní prostor*)
hipoglos/o *zool.* platýs
hipogrif/o *mytol.* hipogryf (*okřídlený kůň s orlí hlavou*)

hipokamp/o *anat.* hipokampus (*součást velkého mozku*) *zool.* koníček mořský, *mytol.* mořská nestvůra (*napůl kůň a napůl ryba*)

hipokastan/o, hipokaštan/o *bot.* jírovec maďal (= kaštan koňský)

hipokaúst/o *stav. i hist.* hypokaust(um) (*místnost vytápěná pod podlahou*)

hipokondr/o *anat.* hypochondrium, podžebrí

hipokondri/o *lék.* hypochondrie ~a hypochondrický ~ulo hypochondr

Hipokrat/o Hippokrates ~a **facio** *lék.* Hippokratova tvář (*předsmrtný výraz obličeje*) ~a **juro** Hippokratova přísaha

hipokrit/i *t* předstírat, přetvařovat se, jednat pokrytecky, simulovat ~o, ~ado přetvařování (se) ~afo pokrytecký čin ~eco pokrytectví, přetvářka ~ulo pokrytec, hypokrit

hipola/o *zool.* sedmihlásek

hiponim/o *jaz.* hyponymum, podřízený pojem

hipopotam/o *zool.* hroch **nana** ~o hrošík liberijský

hipostaz/o *lék.* hypostáza (*hromadění krve v níže položených částech těla ležících pacientů*) *fil.* hypostaze (*podklad, substance, zvěcnění*) *náb.* hypostaze

hipostil/o *hist. arch.* hypostyl(os), sloupová síň

hipotaks/o *jaz.* hypotaxe, mluvnická pořadnost

hipotalam/o *anat.* hypotalamus (*spodní část mezimozku*)

hipotek/o *ekon.* hypotéka, zastavení (*nemovitosti*) ~i *t* zatížit hypotékou, zastavit (*nemovitost*)

hipotensi/o *lék.* hypotenze, nízký (krevní) tlak

hipotenuz/o *mat.* přepona

hipotez/o hypotéza, domněnka ~i *t* předpokládat

hipsogram/o (= **niveldiagramo**) hypso-gram, úrovnňový diagram

hipsokrom/a (= **hipsóhroma**) *chem. fyz.* hypsochromní (*týkající se posunu zářené liše kratším vlnovým délkám*)

hipsometr/o *fyz.* hypsometr, termobarometr

hipurid/o *bot.* prustka

hirak/o (= **prokavio**) *zool.* daman

Hirošim/o Hirošima

hirt/a ježatý, (ro)zježený, kostrbatý ~igi (z)ježit ~iği (na)ježit se

hirud/o *zool.* pijavice, pijavka ~uloj *třída* pijavice

hirund/o *zool.* vlaštovka ~edoj *čeled'* vlaštovkovití **bord~o** břehule říční **kamp~o** vlaštovka obecná **mur~o, urb~o** jiříčka obecná **mar~o** (= **glareolo**) ouhorlík **rok~o** břehule skalní

his/i *t* vztyčovat vlajku, plachtu ~ilo stožárové lanko **duon~i** spustit na půl žerdě (*znamení smutku*)

hiskiam/o *bot.* blín

hisop/o *bot.* yzop **oficina** ~o yzop lékařský

hispan/o Španěl **H~io, H~ujo** Španělsko ~amerikana latinskoamerický ~ismo *jaz.* výraz typický pro španělštinu ~omaūra *hist.* španělskomaurský (*týkající se španělských muslimů*)

hist/o *zool.* tkáň *bot.* pletivo ~ologo *histolog*

histamin/o *bioch.* histamin

histerez/o *fyz.* hystereze **magneta** ~o magnetická hystereze ~a **ciklokurbo** hysterezní smyčka

histeri/o *lék.* hysterie ~ulino hysterička

histon/oj *chem.* histony (*malé bazické bílkoviny*)

histori/o dějepis, historie, dějiny, příběh, historka, smyšlenka ~a historický, dějinný ~eto historka, anekdota ~isto historik, dějepisec **antaũ~o, pra~o, pre~o**

pravěk, prehistorie **proto~o** protohistorie, počátky dějin **art~o** dějiny umění, kunsthistorie **literatur~o** dějiny písemnictví **mondo~o** dějiny světa **natur~o** (= **natursciencoj**) přírodověda **religi~o** dějiny náboženství

historiograf/o dějepisec, kronikář **~io** dějepisectví

histrík/o *zool.* dikobraz

histrion/o *hist.* histrión, šašek, kejklíč *přen.* špatný herec **~ado** šaškování

hitit/o = **hetido** *hist.* Chetita, Chetit **~a** **lingvo** chetitština

Hitler/o Hitler **h~ano** hitlerovec, nacista **h~ismo** hitlerismus

hm! hm! (*zamyšlení, váhání, významné zakašláni*)

ho! ach! hola! **~ruk!** hej rup! **~ve!** ach, běda!

Hoan(g)h/o Chuang-che, Žlutá řeka

hobi/o hobby, záliba, koníček **~ulo** nadšenec, fanda

hoboj/o *hud.* hobo

Ho-Či-Min-Urbo *zeměp.* Ho Či Minovo Město

hodiaů dnes **~a** dnešní **~o** dnešek

hodometr/o (= **irmezurilo**) hodometr (*zařízení umožňující zjistit délku vykonané cesty*)

Hoĝkin/a **malsano** *lék.* Hodgkinova nemoc (= Hodgkinův lymfom, maligní lymfogranulom)

Hohencolern/oj Hohenzollernové

Hohenstauf/oj, **Hohenstaufen/oj** Štaufové, Hohenštaufové

hoj! hoj! *zvl. nám.* pokřik **hola** **~!** hola hoj! **~i** *t* volat z dálky

hoj/o motyka **~i** *t* kopat (motykou)

hojl/i (= **tirboji**, **hurli**) *n* výt

hok/o hák, skoba, háček na ryby *sport.* hák (*úder*) *stav.* stěžej **~a** zahnutý, opatřený hákem **~ego** (= **graplo**) proudová kotva **~eto** háček přezky *jaz.*

háček nad písmenem **~fadeno** rybářský vlašec s háčkem **~i**, **~fiši** *t* chytat na háček **~ingo** (dveřní/okenní) závěs, pant **~okruco** hákový kříž, svastika **čen~o** háček na konci řetězu **fajro~o** (= **nočostango**) *tech.* ozubená stavěcí tyč, pohrabáč **fiš~o** rybářský háček **pord~o** stěžej **sub~o** (= **cedilo**) cédille **šlos~o** (= **dirko**) paklič **vest~o** věšák

hoke/o *sport.* hokej **~ilo** hokejka **~isto** hokejista **gazon~o** pozemní hokej **glaci~o** lední hokej

hola! hola! hoj!

Holand/o Holandsko (*středozápadní část Nizozemska*) **Nova ~o** *hist. zast.* Nové Holandsko (*Austrálie*)

holandez/o *kuch.* holandská omáčka

hold/o *nám.* podpalubí

holding/o *ekon.* holding (*sdužení obchodních korporací*)

Holivud/o Hollywood

holk/o *bot.* mědyněk

holm/o kopeček; umělý násyp

holmi/o *chem.* holmium

holocefal/o *zool.* chiméry, celohlaví

holocen/o *geol.* holocén, aluvium

holograf/o *práv.* holografní závěť (*vlastnoručně napsaná a podepsaná závěť*)

holografi/o *tech. opt.* holografie

hologram/o *tech. opt.* hologram

holokaust/o zápalná oběť **H~o** holocaust

holomorfa *mat.* holomorfní

holost/o *bot.* plevel okoličnatý

holoturi/o *zool.* sumýš *hovor.* mořská okurka

Holstini/o Holštýnsko **Šlesvigo~o** Šlesvicko-Holštýnsko

hom/o člověk **lerta**, **rekta**, **saĝa** **~o** *zool.* člověk zručný, vzpřímený, moudrý **~a** lidský **~ama** lidumilný **~aro** lidstvo **~arano** kosmopolita, světoobčan **~eco** lidskost, lidství **~edoj** *zool.* hominidi **~eto** človíček **~ido** lidské mládě,

človíček *náb.* syn člověka **~igado** polidšťování **~ino** žena, ženská **~amasa** dav, zástup **~evitulo** mizantrop **~lauso** *zool.* veš dětská **~malamo** mizantropie, (chobrná) nenávisť k lidem **~manĝulo** lidojed, lidožrout, kanibal **~multo** dav **~plena** plný lidí **ĉiu~a** všelidský **inter~a** mezilidský **komune~a** univerzální, všelidský **kvazaŭ~o** manekýn, figurína *zeměd.* strašák **mal~o** nelida, netvor **ne~a** nelidský **pra~o** pračlověk **sen~a** pustý, bez lidí **sen~igi** vyčistit **super~o** nadčlověk **grand~eco** velkodušnost **multe~a** plný lidí, zalidněný **afiŝ~o** chodící reklama, člověk s plakátem na zádech **kavern~o** člověk jeskynní **pajlo~o** *ekon.* bílý kůň, nastřčená osoba **ran~o** potápěč *voj. tech.* žabí muž

homeomorf/a *mat. zool.* homeomorfní, mající stejný tvar

homeopat/o homeopat (*lékař léčící homeopatickými metodami*) **~io** homeopatie **~ia** homeopatický

homeostat/o *biol.* homeostáze (*stálost a rovnováha v živém organismu*) **~ilo** *tech.* homeostat (zařízení vyrovnávající/řídící soustavu)

homeoterm/a (= *varmsanga* *zool.* teplokrevný)

Homer/o Homér **h~a** homérský **h~a batalo** zuřivý boj **h~a rido** hlučný smích

homili/o homilie (*výklad a rozbor biblického textu při kázání*)

homofon/o *jaz.* homofon (*slovo podobně znějící, ale odlišně psané, např. suptaso – subtaso*)

homogen/a homogenní, stejnorodý **~igi** homogenizovat

homolog/a homologický, souhlasný, shodný

homomorf/a homomorfní, stejnotvarý

homonim/o *jaz.* homonymum, slovo stejně znějící (*sen/tema – sent/ema*)

homopter/oj řád hmyzu stejnokřídlí

homoseksual/a = **samseksema**

homotet/a *mat.* homotetický, stejnohlelý **~io** homotetie, stejnohlelost

homozigot/o *biol.* homozygot (*jedinec, který má ve svém genovém páru stejné alely*)

homonkul/o *mytol.* homunkulus, umělý člověk

Hondur/o Honduras

honest/a poctivý, čestný, ctnostný **~o**, **~eco** poctivost, čestnost **~ulo** poctivec **mal~a** nepoctivý, nečestný **ne~a** ne zcela čestný **mal~aĵo** lumpárna, darebáctví **mal~ulo** nepoctivec, darebák

Hon(g)kong/o Hongkong

Honolulu/o Honolulu

honor/i *t* (po)ctít, uctí(va)t, vyznamen(á)vat **~ata per ies ĉeesto** poctěn něčí přítomností **~a** ctěný, vážený, důstojný **~a konduto** důstojné chování **~a membro** čestný člen **~o** čest vorton de **~o!** čestné slovo! **~aĵo** odznak, vyznamenání **~igo** vyznamenání, uctění **~inda** ctihodný **~damo** dvorní dáma **~doktoro** čestný doktor **mal~i**, **sen~igi** zneuctít **mal~a/sen~a fripono** nectný darebák

honorari/o honorář **~i** *t* honorovat, (vy)platit honorář

Honŝu/o Honšú

hont/i *n* stydět se **~o** stud, hanba, ostuda **~a**, **~ema**, **~oplena** stydlivý **~eti** *n* ostýchat se **~igi** zahanbit **~inda** ostudný **sen~a** nestydatý, cynický **sen~ulo** nestyda, nestydatý člověk, nestoudník **seks~o** (= **pudoro**) pruderie

hop! hop! **~i** *n* poskakovat na jedné noze

hor/o hodina **kioma ~o estas?** kolik je hodin? **~aj zonoj** časová pásma **~aro** časový řád **fervoja ~aro** vlakový jízdní řád **~aro de lernejo** školní rozvrh hodin **~montrilo** ručička hodin **labor~oj** pracovní doba **last~a** v poslední hodině, na

poslední chvíli **lerno~o** vyučovací hodina **pint~oj** špička (*dopravní, nákupní*) **te~o** čajový dýchánek

Horaci/o Horác, Horatius

hord/o horda, banda, (kočovní) kmen **la Ora H~o** *hist.* Zlatá horda

horde/o ječmen **ordinara ~o** ječmen setý **musa ~o** ječmen myší (*plevel*) **perligita ~o** *kuch.* ječné kroupy **~a kačo, ~ažo** ječná kaše

hordelim/o *bot.* ječmenka evropská

hordeol/o *lék.* hordeolum, ječné zrno

horizont/o horizont, obzor **spiritita ~o** duševní obzor **čiel/vera ~o** *nám.* astronomický obzor **šajna/videbla ~o** zdánlivý/viditelný obzor **universa ~o** obzor vesmíru (*odkud k nám světlo dosud nedoletělo*) **sen~a vivo** život bez perspektivy **malvast~a (= mallarĝvida)** úzkoprýsý *přen.* krátkozraký

horizontal/a vodorovný, horizontální **~o** horizontála, vodorovná čára

horloĝ/o hodiny **streči ~on** natáhnout hodiny **~a** hodinový **~a čeno** řetízek od hodinek **~eto** hodinky **~isto** hodinář **~ujo** plášť hodin(ek) **~direkte** ve směru hodinových ručiček **~montrilo** ručička hodin **akvo~o (= klepsidro)** klepsydra, vodní hodiny **brak~o** náramkové hodinky **klik~o** stopky **kesto~o** skříňové hodiny **kukol~o** kukačkové hodiny **mort~o** *zool.* červotoč *hovor.* umrlčí hodiny **mur~o** nástěnné hodiny **pendol~o** kyvadlové hodiny *hovor.* pendlovky **poš~o** kapesní hodinky **sablo~o** přesýpací hodiny **vek~o** budík

hormin/o *bot.* šalvějka

hormon/o *biol.* hormon

Horn/a **Kabo** mys Horn

horor/o hrůza, (ú)děs **~a** hrůzostrašný **~i n (z)** děsit se **~igi (po)** děsit, nahánět hrůzu

horoskop/o horoskop

hors/o *hovor.* herák, heroin **~isto** dealer heroinu **~(em)ulo** feťák heroinu

horst/o *geol.* antiklinála

hort/o *zahr.* ovocný sad

hortensi/o *bot.* hortenzie

hortikultur/o zahradnictví **~ejo** zahrada **~isto** zahradník

hortulan/o *zool.* strnad zahradní

Horus/o *mytol.* Hor (*staroegyptský bůh nebes*)

hos/o *tech.* hadice

hosana! hosana, sláva na výsostech!

hospic/o hospic, ošetrovna pro těžce nemocné **náb.** návštěvní místnost v klášteře

hospital/o nemocnice, léčebna

hosti/o *náb.* hostie **~ujo (= ciborio)** ciborium

hot! **hoto!** jed! **hyjé!** jedeš! (*popohnání nebo zahrnutí zvířete*)

hotel/o hotel **~gasto** hotelový host **~isto, ~mastro** hoteliér

hotentot/o (= kojo, kojkojo) Hotentot, Khoikhoi

hu! **hu ha!** **hu-u-u!** hu, hú! (*výkřik děsu, sovi houkání*) **hui n** houkat, děsit se

hub/o *zeměd.* lán **~ulo** láník

Hubert/o Hubert

Hubl/o Hubble **leĝo de ~o** *hvězd.* Hubbleova konstanta **kosmoteleskopo ~o** Hubbleův vesmírný dalekohled

Hudson/o Hudson (*řeka*) **~a Golfo** Hudsonův záliv

huf/o kopyto **~uloj** kopytníci **~obati t** kopnout kopytem **~umo, ~ofero** podkova **nepar~uloj** lichokopytníci **par~uloj** sudokopytníci **unu~ulo (= ekvo)** jednokopytník (kůň, osel, zebra)

hugenot/o hugenot, francouzský kalvinista

huj! hu! au! (*bolest*)

hul/o vlnění, čerení, *tech.* skořepina konstrukce lodi/letadla **~a~o** tanec hulahula **~i n** vlnit se, tančit hulahula

huligan/o chuligán
hulman/o (= **entelo**) *zool.* hulman po-
svátý
hum/o humus, humusová půda **~tero** hu-
musová půda **foli~o** listový humus, hu-
mus z listového odpadu
human/a humánní, lidský **~eco** humanita
~igi humanizovat **~ismo** humanismus
~isto humanista **mal~a** nelidský, bar-
barský
humer/o *anat.* pažní kost
humid/a vlhký **~eco** vlhkost **absoluta ~o**
absolutní vlhkost vzduchu
humil/a pokorný **~eco** pokora **~ego** pod-
lézavost, patolízalství, lokajství **~igi** po-
kořit **~igi** pokořit se, ponížít se **~ulo** po-
korný/skromný člověk **mal~a** nadutý
mal~eco nadutost
humor/o nálada *lék.* tělesná tekutina **bo-
na/furioza/morna ~o** dobrá/zuřivá/
chmurná nálada **~isto** = **humuristo** hu-
morista **bon~igi, malbon~igi** uvést do
dobré/špatné nálady
humoresk/o *hud.* humoreska
humul/o *bot.* chmel **japana ~o** chmel
japonský
humur/o humor **nigra ~o** černý humor
~ajo *lit.* humoreska **~isto** humorista
hun/o *hist.* Hun
hund/o pes **Granda H~o** *souhvězdí* Vel-
ký pes **Malgranda H~o** *souhvězdí* Ma-
lý pes **~aĉo** psisko **~ajo** *kuch.* psí maso
~aro psí smečka, psí chování spolu
~ejo psinec **dando el la reĝa ~ejo** *přen.*
hejsek z královského psince **~ego** hafan

~eto psík, pejsek **~ido** štěně **~ino** fena
~ujo psí bouda **ĉas~o** lovecký pes
ĉen~o uvázaný hlídací pes **dan~o** dán-
ská doga **fajro~o** krbový rošt **halt~o**
ohař, stavěcí pes **kort~o** hlídací pes na
dvorku **lepor~o** (= **levrelo**) chrt **lup~o**
vlčák **mar~o** (= **foko**) *hovor.* tuleň
přen. mořský vlk (*zkušný námořník*)
mel~o (= **vertago**) jezevčík **sang~o**
krátkosrstý ohař **ŝaf~o** ovčácký pes
spur~o stopařský pes *přen.* detektiv,
čmunchal **ter~o** (= **teriero**) teriér, norník
vir~o pes samec **vulpo~o** foxteriér
hungar/o Maďar **H~io, H~ujo, H~lando**
Maďarsko, *hist.* Uhersko
hup/o *zool.* chocholka, chomáč *tech.* hou-
kačka, polnice **~i n** houkat **~alaŭdo**
zool. chocholouš
hur/o *bot.* hura chřestivá
hura! hurá! **~i n** volat hurá
hurđ/o ošatka, košatina *sport.* proutěná
překážka **~okurado** *sport.* překážkový
běh, dostihy s překážkami
huri/o huriska, milostnice v ráji *přen.*
krasavice *hovor.* kočka
hurl/i n výt **~ado** vlčí vytí
huron/o Huron **H~a Lago** Huronské
jezero
Hus Hus **h~ano** husita
husar/o husar
husum/o japonské posuvné dveře
huŝ! kšá! jedeš!
hu-u-u! hů!
huz/o *zool.* vyza

Ĥ

Ĥabakuk/o *náb.* Abakuk (*prorok*)
Ĥagaj/o *náb.* Ageus (*prorok*)
**Ĥajbar/o, Ĥajbar-Paŝtulanđ/o, Ĥajber-
Paŝtulanđ/o** *zeměp.* Chajbarsko-Paš-

tunsko (*provincie v Pákistánu*) **~a Pase-
jo** Chajbarský průsmyk
Ĥalde/o Chaldejec **Ĥ~ujo** *hist.* Chaldea

halkolitik/o chalkolit, eneolit, doba měděná
Ham/o Chám **h~idoj** Hamité **h~idaj lingvoj** hamitské jazyky
hameleon/o *zool.* chameleon
hamsin/o chamsin (*horký suchý vítr*)
han/o *hist.* chán ~**ejo** chanát **Gingis-H~o** Čingischán
haos/o chaos, zmatek ~**a** chaotický, zmatený
Haribd/o *mytol.* Charybda **trafi de Scilo al ~o** dostat se z bláta do louže, z louže pod okap
Harkov/o Charkov
hasid/o *náb.* chasid ~**ismo** chasidismus
hat/o chatrč, chalupa (*s doškovou střechou*)
Hati/o *hist.* předchetská Anatolie **h~ano** praobyvatel Anatolie
heder/o cheder (*židovská základní chlapecká škola*)
helicer/oj chelicery, klepítka (*první pár průústních končetin klepítkatců*) ~**uloj** klepítkatci
hemio/o chemie ~**ajo** chemikálie ~**isto** chemik
Hetid/o = **Hitito** *hist.* Chetita, Chetit
hi jméno řeckého písmene chí
Hi/o *ostrov* Chios
Himen/o Jimena (*španělské ženské jméno*)
himer/o *mytol.* chiméra, příšera, nestvůra *přen.* přelud, vidina, klamná představa

zool. chiméra (*paryba*) *biol.* chiméra (*jedinec složený z geneticky rozdílných buněk*) ~**a** chimérický ~**ulo** snílek, fantasta ~**kastelo** *expr.* vzdušný zámek ~**oformaj** chimerotvární
hin/o *zast.* Číňan **H~ujo** *zast.* Čína
hinin/o chinin (*alkaloid*)
Hiram/o *náb.* Chiram (*tyrský král*)
hirurg/o chirurg ~**io** chirurgie
hitin/o *biol.* chitin
hiton/o *text.* chiton, tunika *zool.* chroustnatka (*měkkýš*)
hlor/o *zast. chem.* chlór
hmer/o = **kmero** Khmér
holer/o *lék.* cholera ~**ulo** nemocný cholerou ~**oforma** podobný choleře
hor/o *hud.* sbor, chór **gea ~o** smíšený sbor ~**ajo** skladba pro sbor ~**ano**, ~**isto** sborista, člen sboru ~**ejo** kůr ~**estro** sbormistr
horal/o *hud.* chorál
Horasan/o *hist.* Chorásán (*území ve střední Asii*)
hord/o *anat.* chorda, struna hřbetní ~**uloj** *zool.* strunatci
Horeb/o *náb.* Choréb, Sinaj
Horsabad/o Chorsábád (*asyrské ruiny*)
hot/o jota (*aragonský tanec v rychlém tempu*)
hrom/o *zast. chem.* chróm
hromatografi/o *chem.* chromatografie (*analytická metoda*)
Huram/o *náb.* Chúram (*stavitel chrámu*)

I

-i/ přípona názvu země *n. území podle významného národa, lidu, hory, města, řeky ap.:* **Bulgar/o** Bulhar ~**io** Bulharsko **Čin/o** Číňan ~**io** Čína **Luksemburg/o** Lucemburk ~**io** Lucembursko **Niger/o** řeka Niger ~**io** Nigérie; *n.*

přípona pro název vědního oboru, společenského systému, hnutí ap.: **mikroskop/o** mikroskop ~**io** mikroskopie **kseňofob/o** xenofob ~**io** xenofobie **ia** nějaký **ču vi havas ~n dubon?** máte nějakou pochybnost? ~ **ajn** jakýkoli(v),

nejrůznější **li ĝuas ~ ajn avantaĝojn** těší se všem možným výhodám **~maniere** nějakým způsobem

ia/i n hýkat **azena ~ado** oslí hýkání

ial z nějaké příčiny, z jakéhosi důvodu

iam někdy, kdysi **~ kaj ~ čas od času**, občas **neniu ~ ion aŭdis pri tio** nikdo nikdy o tom nic neslyšel **~a** někdejší **~a oficiro (= ekoficiro)** bývalý důstojník **~aj bestoj** vymizelá/vyhynulá zvířata

ibeks/o zool. kozorožec horský

Iberi/a Duoninsulo Iberský/Pyrenejský poloostrov

iberis/o bot. iberka

ibis/o zool. ibis **sakra ~o** ibis posvátný

Iblis/o Iblis (*jméno ďábla v islámu*)

ic/o = integrita cirkvito *el. i. o. IC* (= integrovaný obvod)

-id/ přípona značící potomka, mládě, dítě: **ĉeval~o** hříbě **ran~o** pulec **plant~o** sazenice **reĝ~o** králevic **Premisl~oj** Přemyslovci **-id chem. přípona označující jednorvkový anion:** **oks~o** oxid, **klor~o** chlorid, **sulf~o** sulfid

ido/o potomek, mládě **~aro** potomstvo **~arano** velmi vzdálený příbuzný

Id/o jaz. ido **i~isto** idista

Ida/o Ída (*hora Paridova soudu*)

Idah/o zeměp. Idaho **i~a** idažský

ide/o idea, myšlenka, nápad **la interna ~o de la esperantismo** vnitřní idea esperantismu **mi tute ne havas ~on pri tio** vůbec o tom nemám představu **~a** ideový, myšlen(kov)ý, neskutečný **~aro** myšlenky, souhrn myšlenek, názor(ová soustava), ideologie **~ismo fil.** idealismus **~isto fil.** idealista (*zastávce idealismu*) **~ologo** ideolog **~ologio** ideologie **~ologia** ideologický **sam~ano** stoupenec téže myšlenky (*oslovení esperantistů*) **fiks~ulo lék.** nemocný fixními představami

ideal/o ideál **~a** ideální, (naprosto) dokonalý **~igi (z)** idealizovat **~ismo** idealismus, nadšení **~isto** idealista, nadšenec, snilek **sen~a** přizemní

ident/a identický, totožný **~eco** totožnost **~igi** identifikovat, zjišťovat totožnost **~igi** ztotožňovat se **~igilo** identifikační doklad

ideografi/o ideografie, pojmové písmo **~aĵo** ideogram, pojmový znak (*např. čínský*)

ideogram/o = ideografiaĵo

idili/o idyl(k)a, selanka **~a** idyllický

idiom/o jazyk, nářečí, mluva **~a** idiomatický, nářeční **~aĵo** idiom (*ustálené spojení slov*)

idiopati/o lék. idiopatie (*choroba, jejíž příčina není známa*)

idiosinkrazi/o lék. idiosynkrazie (*jedinečný odlišující prvek chování / výrazná přecitlivělost*)

idiot/o idiot **~aĵo** blbost (*čin*) **~eco** lék. idiotství (*těžká duševní zaostalost*) **~igi** oblbovat

idiotism/o = idiotiaĵo

idl/i n tech. běžet naprázdno **~ado** volnoběh, běh naprázdno **~ilo** volnoběžka, volnoběžná spojka

idol/o idol, modla **~ano** modlár, pohan **~ejo** kultovní místo **~isteco** modlářství, pohanství **~kulto**, **~servo** modloslužba

idus/o zool. jelec jesen (*kaprovitá ryba*)

ie někde, kdesi **~n** někam, kamsi **~ ajn** kdekoliv

iel nějak, jaksi **~ ajn** jakkoliv **~e** důrazně nějak **iele~trapele** jakž takž **li fartas ~e** daří se mu nevalně

ies něčí

Ifigeni/o mytol. Ifigenie

-igl/ přípona značící učinit někoho/něco nějakým/něčím **pur/a** čistý **pur/igi** (vy)čistit

ig/i *t* učinit někoho nějakým, uvést někoho v nějaký stav, dát vykonat nějakou činnost ~**i iun saĝa** učinit někoho moudrým ~**i iun dormi** uspat někoho ~**i kudri veston** dát (si) ušít šaty **kiel ~i ilin aĉeti la varojn?** jak je přimět ke koupi toho zboží? ~**e** vlivem, působením (**de iu/io** někoho/něčeho) **ĉio okazis ~e de tiu virino** vše způsobila ta žena

igl/o iglú

Ignac/o Ignác

ignam/oj *kuch.* ignamy (*druh batátů*)

ignor/i *t* ignorovat, nedbat, opomíjet, nevšímát si, přehlízet ~**ado** ignorování, opomíjení, přehlížení **ne~eb**la nepřehlédnutelný

igvan/o *zool.* leguán

-iĝ/ *přípona značící změnu stavu nechtěnou i chtěnou: star/i* stát **star/iĝi** postavit se

iĝ/i *n* stát se ~**i heroo** stát se hrdinou ~**i riĉa** stát se bohatým, zbohatnout

Ijob/o *náb.* Job **mizera, pacienca kiel ~o** ubohý, trpělivý jako Job

-ik/ *přípona pro různé nauky: stilist~o* stylistika **ĵurnalist~o** žurnalistika

Ikar/o *mytol.* Ikaros ~**io** *zemĉp.* Ikaria

ikon/o *náb.* ikona *inf. tech.* ikon(k)a, piktogram, grafický symbol ~**ologio** ikonologie, výklad obrazů ~**rompisto** *hist.* obrazoborec

ikonografi/o ikonografie, tematický soubor obrazů

ikonoklast/o obrazoborec *přen.* ničitel tradic

ikosaedr/o (= **regula dudekedro**) *mat.* pravidelný dvacetistěn

iks/o *název písmene x* ~**radioj, X-radioj** paprsky X, rentgenové paprsky ~**fotografajo, X-fotografajo** rentgenová fotografie, rentgenový snímek

iksi/o *bot.* duhovnice

iksod/o *zool.* klíště

ikt/o *lit.* přízvučná slabika *lék.* iktus, (náhlý) záchvat **sen~o** *lit.* nepřízvučná slabika

ikter/o *lék.* ikterus, žloutenka

iktiofag/o (= **fiŝmanĝanto**) *zool.* ichtyofág, dravec živící se rybami

iktiolog/o ichtyolog, znalec ryb

iktioz/o *lék.* ichtyóza *hovor.* šupinatost kůže

-il/ *přípona značící nástroj, prostředek: seg/i* řezat **seg/ilo** pila

il/o nástroj, prostředek ~**aro** náradí ~**ujo** schránka/brašna na náradí ~**kesto, ~sako** schránka/brašna na náradí

ile/o *anat.* ileum, kyčelník ~**ito** ileitida, zánět kyčelníku

ileks/o *bot.* cesmína **ordinara ~o** cesmína ostrolistá (= cesmína obecná) **paragvaja ~o** cesmína paraguayská

ili oni, ony, ona ~**a** jejich

Iliad/o *lit.* Iliada, Ilias

iliak/o (= **koksosto**) *anat.* kost kyčelní

ilici/o *bot.* badyáň

Iliinojs/o *zemĉp.* Iliinois

Ilion/o *hist.* Ilion, Trója

Iliiri/o *zemĉp. hist.* Ilýrie

ilumin/i *t* iluminovat, (slavnostně) osvětlovat *hist.* zdobit (*knihy*) *náb. i přen.* osvětlit ~**ado** iluminace, osvětlení ~**aĝo** osvětlení, osvětlovací těleso ~**isto** iluminátor, osvětlovač

iluminaci/o = **iluminado, iluminaĝo**

ilustr/i *t* ilustrovat ~**aĝo** ilustrace **regulo ~ata per ekzemploj** pravidlo ilustrované příklady ~**isto** ilustrátor

iluzi/o iluze, klam, vidina ~**i** *t* předstírat, klamat, šálit, mystifikovat ~**isto** iluzionista, kouzelník **sen~igi** zklamat **sen~iĝo** zklamání

imag/i *t* představovat si, vybavovat si ~**a** imaginární, pomyslný, zdánlivý ~**o, ~aĝo** představa ~**povo** představivost

imagin/o zool. imago (pohlavně dospělý jedinec hmyzu)
imaginar/a mat. imaginární přen. nesku-
tečný, vymyšlený
imam/o imám (muslimský duchovní, hist.
arabský vladař) ~**ujo** imamát
imantent/a imanentní, bytostně vlastní,
něčemu příslušné
imbecil/o lék. imbecil hanl. blbec ~**eco**
imbecilita (střední stupeň těžké duševní
zaostalosti)
imbric/i, imbrik/i t (doškovitě) (po)sklá-
dat (s částečným překrytím) (např.
střešní tašky)
imers/o hvězd. imerze, zatmění (vstup
nebeského tělesa do stínu jiného tělesa)
imid/o chem. imid
imit/i t napodobovat ~**ači** t opičit se,
posmívat se, parodovat ~**o**, ~**ado** napo-
dobování ~**afo** imitace, napodobenina
~**anto**, ~**isto** imitátor ~**ilo** inf. simulátor
ne~ebla, sen~a nenapodobitelný **bio~a**
imitující živé bytosti (např. roboti)
son~o (= **onomatopeo**) zvukomalba,
zvukomalebné slovo
imortel/o bot. slaměnka
impatient/o bot. netýkavka
impedanc/o el. impedance
imperativ/o rozkazovací způsob i přen.
imperativ
imperator/o hist. imperátor
imperfekt/a jaz. imperfektní, nedokona-
vý, neukončený (děj) ~**o** imperfektum,
čas minulý s významem neukončeného
děje
imperfektiv/o jaz. průběhový, trvalý,
opakující se slovesný děj
imperi/o impérium, říše ~**i** n panovat,
vládnout ~**isma** imperialistický ~**ismo**
imperialismus ~**isto** imperialista ~**estro**
císař
imperialism/o = **imperiismo**
imperialist/o = **imperiisto**

impertinent/a impertinentní, drzý, ne-
stoudný
impet/i n vrhat se vpřed ~**a** prudký,
rychlý ~**o** prudkost, nápor
impetig/o lék. impetigo (hnisavé kožní
onemocnění) ~**izado** impetiginizace
(druhotné zhnisání rány apod.)
implic/i t implicitně obsahovat ~**e** impli-
citně ~**ita** implicitně vyjádřený, nevy-
jádřený přímo **mal~i** jasně a úplně
vyjádřit
implik/i t znesnadnit, ztížit, zaplést ~**a**
složitý, spleťtý, komplikovaný, zamota-
ný ~**afo** zápletky ~**iği** zaplést se **mal~i**
odstranit zmatky, rozplést **am~o** milost-
ná zápletky, nevěra
implod/i n fyz. implodovat, (prudce se
zhroutit pod tlakem) ~**o** imploze
impon/i n imponovat ~**a** imponantní,
velkolepý, imponující
import/i t importovat, dovážet ~**ado**
import, dovoz ~**isto** importér, dovozce
impost/o daň **laüenspeza** ~**o** daň z příjmu
rektaj/nerektaj ~**oj** přímé/nepřímé da-
ně ~**i** t zdanit ~**ebla** zdanitelný / povin-
ný platit daň ~**isto** výběřčí daní ~**eviti**
vyhýbat se placení daně, páchat daňové
úniky **eko~o, verda** ~**o** zelená daň
sen~a osvobozený od daně **super~i** t
uvalit mimořádnou daň **lim~o** (= **doga-
no**) clo, mýtné **diferenciga lim~o**
ochranářské clo (proti zahraniční kon-
kurenci) **pont~o** mostní mýtné **sal~o**
daň ze soli **sang~o** povinná vojenská
služba **spez~o** daň z obratu **ter~o** daň z
pozemků, pozemková daň
impošt/o arch. impost (deska pilíře držící
arkádu n. okénko nad dveřmi)
impotent/a impotentní, neplodný
impoz/i t polygr. rozmístit stránky na
knižní arch
impregn/i t tech. impregnovat

impres/o dojem, pocit *opt.* osvit, expozice
morna ~o skličující dojem ~a působivý
~ebla ovlivnitelný ~iĝema *i tech.* citli-
vý, vnímavý ~i *t* zapůsobit ~avida
toužící po hlubokých dojmech
impresari/o impresário, producent (umě-
ní), umělecký podnikatel
impresionism/o impresionismus
impresionist/o impresionista
imprimatur/o *polygr.* imprimatur, povo-
lení k tisku
improviz/i *t* improvizovat, bez přípravy
jednat/tvořit ~e improvizovaně, bez pří-
pravy ~aĵo improvizace, dílko bez pří-
pravy ~isto improvizátor
impuls/o impuls, podnět, popud **nerva** ~o
nervový impuls ~i *t* podněcovat ~aro *el.*
série impulsů ~iĝema impulzivní
~ometro čítač impulsů **erar** ~o zblou-
dilý impuls
imput/i *t* připočít(áv)at, přisuzovat ~i **ŝul-**
don, **pentraĵon** přidat dluh, obraz (*na-*
př. do závěti) ~i **al iu krimon**, **malsuk-**
ceson svěst na někoho zločin, neúspěch
imun/a imunní, odolný ~eco imunita,
odolnost ~igi imunizovat ~igo imuniza-
ce (*umělé vytvoření imunity*) ~iĝo imu-
nita získaná po nemoci ~ologo imu-
nolog **hiper** ~a hyperimunní, mající
hodně protilátek
-in/ *přípona značící* ženské pohlaví, sami-
ce: **frat/ino** sestra **koleg/ino** kolegyně
kok/ino slepice **hund/ino** fena
in/o žena, ženská *zool.* samice ~a ženský,
samičí ~iĝi stát se ženou / stát se zžen-
štilým ~seksa samičí
inanci/o *lék.* inanice, podvýživa
inaŭgur/i *t* inaugurovat, zahájit, (slav-
nostně) otevřít ~(ad)o inaugurace ~o **de**
ekspozicio vernisáž výstavy **fajrej** ~o
oslava nového bytu
inaŭguraci/o = inaŭguro

incendi/o požár ~a požární ~i *t* založit
požár, zapálit ~into žhář
incens/o kadidlo *přen.* podkuřování ~i,
~adi *t* pálit kadidlo, vykuřovat (kadid-
lem při obřadu) *přen.* podkuřovat, li-
chotit ~aĵo kousek kadidla ~ilo, ~ujo
kadidelnice
incest/o (= **sangadulto**) incest, krvesmil-
stvo, krvesmilství
incid/i *n fyz.* dopadnout na povrch (*např.*
světlo)
incident/o incident, (menší) rušivá udá-
lost
incit/i *t* dráždit ~egi rozzuřit, naštvat ~eti
t škádlit ~iĝi rozčilovat se
inciz/i *t lék.* provést naříznutí ~ado pro-
vádění incize, naříznutí (*úkon*) ~aĵo in-
cize, naříznutí (*výsledek úkonu*)
inciziv/o *anat.* řezák (*zub*)
-ind/ *přípona značící hoden něčeho:* **be-**
daŭr/i litovat **bedaŭr/inda** politování-
hodný **rid/i** smát se **rid/inda** směšný
ind/a hoden (*je / pri io* něčeho) ~i *t* za-
sluhovat ~o zásluha, důstojenství, cena
mia vivo ne havas por mi ~on život
pro mne nemá cenu ~igi činit hodným
(*je io* něčeho), poctít **mal** ~a nehodný,
nehodný **sen** ~ulo darebák
indeks/o index, abecední rejstřík ~i *t*
opatřit rejstříkem
indent/i (= **deŝovi**) odsunout, posunout
indi/o *chem.* indium
Indi/oj *hist.* starý název obou Amerik
(*podle Kolumba*) **i** ~ano Indián **i** ~anisto
odborník na indiánské kultury
Indiani/o Indiana (*stát v USA*)
indic/o (ná)znak, nepřímý důkaz *mat.*
index chem. index, stechiometrický
koeficient **glukozemia** ~o *lék.* glyke-
mický index **joda** ~o *chem.* jodové číslo
radika ~o odmocnitel **refrakta** ~o *fyz.*
index lomu (světla) **sapiga** ~o *chem.*
číslo zmýdelnění **vivkosta** ~o index

životních nákladů ~a indexový ~i t označovat indexem, indexovat **prez-o** cenový index **vent-o** index relativní rychlosti větru

indiferent/a lhostejný, netečný ~e lhostejně ~eco lhostejnost

indigo/o text. indigo (*tmavomodré barvivo*)

indigofer/o bot. indigovník

indign/i n být rozhořčen/pohoršen/popuzen (**pro/pri io** něčím) ~a rozhořčený ~e rozhořčeně ~o rozhořčení ~igi rozhořčovat, pohoršovat, popuzovat ~**ind-a** čin hodný rozhořčení **ek-i** pohoršit se

indigen/o domorodec, starousedlík **kvaza-za-**a**** (= **kvazaúhejma**) zdomácnělý (*živočich, rostlina*)

indik/i t ukazovat, udávat, (přesně) určit ~o údaj ~**a**oj indicie ~**anto** chem. indikátor (*látko indukující změny*) ~**ilo**, ~**aktoro** indikátor (*přístroj*), ukazatel **bio~**anto**** bioindikátor (*organismus indukující změny prostředí*) **kontra-**o**** lék. kontraindikace **akvonivela ~**ilo**** vodoznak, stavoznak, hladinoměr (vody) **deklivec~**ilo**** želez. značka sklonu svahu **gír~**ilo**** směrovka, směrové světlo, blinkr **incid~**atoro**** let. indikátor úchytky do strany **izol~**atoro**** indikátor izolačního odporu **horizontal~**atoro**** let. indikátor horizontálního výkyvu **nivel~**ilo**** vodočet **prez~**o**** cenovka **rapid~**atoro**** rychloměr **voj~**atoro**** indikátor odchylky od směru

indikativ/o jaz. indikativ, oznamovací způsob

individu/o individuum, jednotlivec, jedinec *biol.* jedinec ~a individuální ~**eco** individualita ~**ismo** individualismus ~**isto** individualista

individualism/o = **individuismo**

Indonezi/o Indonésie

Indr/o mytol. Indra (*védský bůh hromu a blesku*)

induk/o fyz. indukce **elektrostatika**, **magneta ~o** elektrostatická, magnetická indukce ~i t indukovat

indukt/i t fil. vyvozovat obecné závěry *el.* indukovat ~a indukční ~o indukce **elektromova**, **magnetomova ~o** elektromotorická, magnetomotorická indukce ~**anco** induktance ~**ilo** induktor **mem~**ado**** samovybuzení **ne~**a****, **sen~**a**** bezindukční

induktor/o = **induktilo**

indulg/i t být shovívavý, snášet, (u)šetřit (*iun* někoho) (*nechat naživu*) ~o shovívavost, milosrdnost, ohleduplnost ~a, ~**ema** shovívavý ~**inda** zasluhující shovívavost **sen~**a**** bezcitný, nemilosrdný

indulgenc/o náb. odpustek

Indus/o Indus (*řeka*)

industri/o průmysl **malpeza/peza ~o** lehký/těžký průmysl ~a průmyslový ~**igi** industrializovat ~**isto**, ~**ulo** průmyslník **bio~**o**** bioprůmysl **et~**o**** drobný průmysl, malovýroba **grand~**o**** velkopřmysl, velkovýroba **reklam~**o**** reklamní průmysl

inerci/o fyz. setrvačnost *přen.* netečnost, neměnnost ~a setrvačný, nepružný, neměnný ~a **forto** setrvačná síla ~**ulo** konzervativec ~**rado** tech. setrvačnick

inert/a lék. chem. netečný, inertní *přen.* (u)strnulý, nepružný ~a **gaso** chem. inertní plyn ~a **spirito** mdlý rozum ~**eco** netečnost, zkostnatělost

infami/o újma na cti, potupa, pohana, špatná pověst

infan/o dítě ~a dětský *přen.* dětinský ~**a**oj dětinskost ~**aro** děti, drobotina ~**eco** dětství, dětinství ~**ejo** dětský pokoj, jesle, školka ~**eto** děťátko ~**igi** zdětinštět ~**ino** holčička ~**ismo** lék. infantilismus ~**istino** chůva ~**a**go dětství ~**čareto**

dětský kočárek ~**gardeno** mateřská škola ~**gardenistino** učitelka mateřské školy ~**hejmo** dětský domov ~**vartejo** jesle **re~iĝi** zdětinštit ve stáří **sen~a** bezdětný **sen~iĝi** zbavit děti **lakt~o** kojenec **lul~o** dítě v kolébce **mir~o** zázračné dítě **sol~o** jedináček **suĉ~o** kojeneček **teror~o** enfant terrible **vind~o** miminko

infant/o *hist.* infant, princ ~**ino** infantka

infanteri/o *voj.* pěchota ~**a** pěchotní ~**ano** pěšák

infarkt/o *lék.* infarkt **pulma ~o** infarkt plic ~**o de la miokardio** infarkt myokardu ~**iĝo** vznik infarktu ~**ogena** způsobující infarkt

infekt/i *t* infikovat, nakazit (**iun, ion** někoho, něco / **je io** něčím) ~**a** infekční, nakažlivý ~**ado** infikování, infekce ~**aĵo** infikovaný orgán ~**iĝi** nakazit se ~**orezista** *lék.* imunní **des~i, mal~i, sen~iĝi** dezinfikovat **des~aĵo** dezinfekční látka **des~ilo** dezinfekční přístroj **unue~iĝo** primoinfekce (*první nakažení určitým patogenem*)

infer/o peklo **iru en la ~on!** jdi k čertu! ~**a** pekelný ~**ulo** pekelník

inferenc/o inference, úsudek, odvozování výroku z jiných ~**i** *t* vytvořit úsudek

infest/i *t* zamořit (*kryсами, bacily*) ~**iĝo** zamoření

infiks/o *jaz.* infix, vpona

infiltr/i *t* infiltrovat ~**iĝi** proniknout ~**iĝo** infiltrace

infim/o *mat.* infimum, průsek

infinit/o *mat.* infinitum, nekonečno

infinitesim/o *mat.* nekonečně malé číslo / nekonečně malá hodnota (*ale nikoliv nula*), ~**a kalkulo** infinitesimální počet (*diferenciální a integrální počet*)

infinitiv/o *jaz.* infinitiv, neurčitek

inflaci/o *ekon.* inflace ~**ismo** inflacionismus

inflam/o *lék.* zánět ~**i** *n* zanítit se, být zanícený ~**iĝi** zanítit, způsobit zánět **anti~a, kontraŭ~a** protizánětlivý

infleksio/o *jaz.* inflexe

infloresk/o *bot.* květenství **alcentra, grapeleca ~o** hroznovitě (racemózní) květenství **decentra, cuma ~o** vrcholičnatě (cymózní) květenství

influi/i *t* mít vliv, působit, ovlivňovat ~**a** vlivný ~**o** vliv ~**ebla** ovlivnitelný

influenc/o *lék.* chřipka, influenza *el.* elektrostatická indukce

influkt/i *t el.* polarizovat, indukovat

inform/i *t* informovat, oznámit **mi volas ~i vin** chci vám sdělit ~**o** informace, zpráva ~**ado** informování ~**adiko** informatika ~**anto, ~isto** informátor ~**ejo** informační kancelář ~**iĝi** informovat se ~**ilo** informační leták ~**iteco** informovanost **pri~i** poinformovat, podat úplnou zprávu **veter~oj** zprávy o počasí

informaci/o *inf. mat.* informace (*kódovaný údaj zpracováváný počítačem*)

infra *odb.* dolní, infra/ (*předpona*) ~**aj membroj** *odb.* dolní končetiny ~**e** dole ~**ruĝa** infračervený

infundibl/o *anat.* infundibulum, nálevka

infuz/i *t* spařovat, připravovat nálev ~**aĵo** nálev ~**iĝi** spařit se

infuzori/oj *zool. zast.* nálevníci

-ingl *přípona značící dutou násadu k držení, nástrčku: fingr~o* náprstek **flam~o** hořák **kandel~o** svícen **pied~o** třmen

ing/o pochva, pouzdro, nástrčka ~**i** *t* zasunout (*do pochvy*), zapojovat (*do zásuvky*) **el~iĝi, mal~i** tasit, vyjmout (*z pouzdra schránky apod.*), vytáhnout **en~iĝi** zasunout, vložit (*do pouzdra, schránky apod.*)

ingest/i *biol.* pohltnit, polknout (*vpravit do žaludku ústy*) ~**o** ingesce, polknutí, pohlčení

ingot/o *tech.* ingot

ingredienc/o *kuch. lék.* přísada
ingredient/o *tech.* přísada
ingenven/o *anat.* slabina, tříslo
inženýr/a důmyslný, důvtipný ~a **solvo**
vtipné/důmyslné řešení
inženýr/o inženýr ~a inženýrský ~io
inženýrství **genetika** ~io genetické in-
ženýrství **čef~o** hlavní inženýr
inhal/i *t lék.* inhalovat, vdechovat ~ilo
inhalátor
inhib/i, inhibici/i *t lék. chem.* oslabovat,
inhibovat, zpomalovat, potlačovat ~o
fyz. chem. lék. psych. inhibice, oslabení,
potlačení, zpomalení (*funkce/procesu*)
~anto inhibitor (*látko potlačující, zpo-
malující*) mal~i posílit
inici/i *t zvl. náb.* zasvěcovat (**pri / al io, en
ion** do něčeho) ~ito zasvěcenec
inicial/o iniciál(k)a
iniciat/i *t dát podnět biol. chem.* iniciovat
~o iniciativa, podnět *chem.* iniciace
~anto *chem. biol.* iniciátor (*látko vyvo-
lávající reakci*) ~emo iniciativa ~into
iniciátor, podněcovatel, původce
iniciativ/o = iniciat(em)o
iniciator/o = iniciatinto
injekt/i *t lék.* injikovat, vstříkovat *stav.*
tech. injektovat ~o *lék.* injekce (*úkon*)
stav. injektáž (*postup*) ~afo injekční ná-
plň/látka, injekce ~ilo injekční stříkačka
fyz. tech. injektor
injektiv/o *jaz.* implozivní souhláska
injektor/o *tech.* injektor
ink/o inkoust, tiskařská barva **čina** ~o čer-
ná tuš **sekreta** ~o neviditelný inkoust,
tajný inkoust ~i *t* namáčet do inkoustu,
nanášet (tiskařskou) barvu (*na válec,
razítko apod.*) ~ujo kalamář *polygr.*
nádrž na barvu, (vyměnitelný) zásobník
s inkoustem ~bendo, ~rubando barvicí
páska (*např. psacího stroje*)
Inka/o Inka (*král*) i~o inka (*šlechtic*) i~a
incký

inkandesk/i *n fyz.* žhnout ~a rozžhavený
do běla ~o *fyz.* inkadescence, teplotní
záření ~igi rozžhavit (do běla) ~eco
rozžhavenost
inklin/a náchylný **li estas** ~a **al muziko**
má sklony k hudbě **li estas** ~a **por šak-
ludo** má zálibu ve hře v šachy ~i *n*
tíhnout, mít náklonnost **mi** ~as **al la**
opinio, ke skoro se domnívám, že **oni**
tro ~as **forgesi** rádo se zapomíná ~o
náchylnost, sklon (*k něčemu*) ~igi vyvo-
lat zájem ~igi navykat si (**al io** na něco)
mal~a citící odpor **mal~o** odpor k něče-
mu **kor~o** srdeční záležitost, láska, ná-
klonnost, sympatie
inklinaci/o *tech.* sklon, náklon
inklud/i *t* zahrnovat, obsahovat **la prezo**
~as **la mangojn kaj trinkajojn** cena se
rozumí včetně jídla a pití
inkluziv/a zahrnující **la prezo estas** ~a **de**
la sendkostoj v ceně je zahrnuto poš-
tovné a balné ~aj **restadkostoj** plná
penze (*za pobyt*) ~e včetně ~i *t* zahrno-
vat, obsahovat ~afo zahrnutá záležitost
inkognit/o inkognito, osoba vystupující
na zapřenou ~e na zapřenou, pod cizím
jménem, tajně, inkognito ~eco inkog-
nito **konservi ies** ~econ zachovat něčí
inkognito
inkrust/i *t um.* inkrustovat, ozdobně vy-
kládat ~afo kresba, ozdoba (*provedená*
inkrustací)
inkub/o těžký sen, můra *mytol.* inkubus,
d'ábel obcující s čarodějnicí
inkubaci/o *lék.* inkubace ~dauro inku-
bační doba
inkubator/o (= **kovilo**) *biol. chem. lék.*
inkubátor
inkud/o (= **amboso**) *anat.* kovadlinka (*v*
uchu)
inkunabl/o *polygr.* inkunábule, prvotisk
inkvizici/o *náb.* inkvizice
inkvizitor/o inkvizitor

Inocent/o Inocenc
inocib/o *bot.* vláknice (*houba*)
inokul/i *t lék.* očkovat *bot. nevh.* štěpovat
přen. vštěpovat ~**ado** očkování ~**igí**
vštipit se
insekt/o hmyz (*jedinec*) ~**oj** hmyz (*třída*)
~**icido** insekticid ~**omanğa,** ~**ovora**
zool. hmyzožravý **fi~o** *hovor.* parazitní
hmyz **gajl~o** hmyz způsobující háčku
rostlin
insert/i *t lék.* přenést štěp (*tkáně, orgánu*),
transplantovat *bot.* roubovat ~**o** štěpo-
vání, roubování ~**afo** štěp, roub
insid/i *n* strojít úklady (**kontraů iu/io** ně-
komu/něčemu) ~**a** **demando** záluďná
otázka ~**o** léčka, úklad, přeřadení,
spiknutí ~**ema** **homo** záluďný/zákeřný
člověk **mort~i** usilovat někomu o život
insign/o odznak
insil/i *t zeměd.* silážovat ~**afo** siláž ~**ujo**
silážní stavba (silážní věž/žlab/komora/
jáma) *hovor.* silo
insinu/i *t* našeptávat, ponoukat, postupně
zavádět
insist/i *n* naléhat, trvat (**pri io** na něčem)
~**a** naléhavý ~**o** naléhání, naléhavost,
vytrvalost
insolaci/o *lék.* (sluneční) úžeh
insolent/a *kniž.* drzý, nestoudný
insolvent/a (= **nesolventa**) insolventní,
neschopný dostát platebním závazkům
inspekt/i *t* dohlížet, konat inspekci/dozor
~**o** inspekce, dozor ~**isto** inspektor
inspektor/o inspektor *div.* inspicient
inspir/i *t* inspirovat, vnukat, podněcovat
(**al iu ion** někomu něco), povzbuzovat
~**i** **respekton/timon** vzbuzovat úctu/
strach ~**o** inspirace, vnuknutí ~**igí** inspi-
rovat se
instal/i *t* instalovat, zavádět, zařizovat,
uvádět v úřad ~**i** **elektron** zavádět elek-
třinu ~**i** **direktoron** uvádět ředitele do
funkce ~**afo** zařízení **elektroproviza**

~**afo** zařízení na dodávku elektřiny
~**isto** instalátor (*výstavny apod.*), instala-
tér (*technického vybavení budov*)
instanc/o instance, oficiální autorita
instep/o *anat. odb.* nárt
instig/i *t* pobízet, podněcovat, ponoukat
~**o** pobídka, podnět, popud
instinkt/o instinkt, pud ~**a** instinktivní,
bezděčný, pudový
instituci/o instituce, organizace, orgán,
zařízení
institut/o ústav, institut **Pasteur~o** Pas-
teurův ústav
instru/i *t* učit, vyučovat, poučovat (**al iu**
ion, iun pri io někoho o něčem) ~**o** po-
učení ~**ado** vyučování ~**anto** vyučující,
učitel ~**ato** žák ~**ejo** škola, učiliště ~**isto**
učitel ~**igí** poučit se ~**ita** vzdělaný, (po)-
učeny ~**iteco** vzdělání, vzdělanost ~**itu-**
lo vzdělanec, vědec **čef~isto** hlavní učitel,
ředitel *hist.* řídicí učitel, nadučitel
mem~ito samouk **ne~ita** nepoučený,
nevzdělaný **pri~a** výukový **pseudo~ito**
rádobyvzdělanec, polovzdělanec **mo-**
ral~o morální poučení **rekrut~isto** cvi-
čitel rekrutů **skerm~isto** učitel šermu
instrukci/o instrukce, pokyn, směrnice ~**o**
pri la uzo návod k použití ~**i** *t* dát
instrukci ~**aro** *inf.* instrukční sada, sou-
bor instrukcí **makro~o** *inf.* makro-
instrukce, makro **uz~oj** návod k použití
instruktor/o *voj.* instruktor
instrument/o *tech. um. hud.* nástroj, pří-
stroj ~**a** instrumentální ~**i** *t* *hud.* (z)in-
strumentovat ~**aro** nářadí (souprava)
arč~o smyčcový nástroj **blow~o** decho-
vý nástroj **frap~o,** **perkut~o** bicí ná-
stroj **kord~o** strunný nástroj **lamen~o**
jazýčkový nástroj (*harmoniky*) **me-**
zur~o *tech.* měřidlo, měřicí přístroj
instrumental/o *jaz.* instrumentál (*vyjád-*
ření nástroje n. prostředku, v češtině
obvykle 7. pádem)

insuficienc/o *lék.* insuficience, nedosta-
tečnost, selhávání

insul/o ostrov **~ano** ostrovan **~anismo**
izolovanost **~aro** souostroví **~eto** ostrů-
vek **duon~o** poloostrov **glaci~o** plo-
voucí ledovec **trafik~o** nástupní ostrů-
vek

insulin/o *lék.* inzulin **~odependa** inzulin-
dependentní, závislý na inzulinu

insult/i *t* spílat, nadávat, urazit, urážet, lát,
(po)tupit, láteřit **~a** urážlivý **~o** na-
dávka, urážka **~atajo** terč urážek **~ema**
láteřivý, urážející

insurekci/o *polit.* lidové povstání

insurgent/o povstalec

-int/ *přípona minulého přičestí činného:*
skrib~a napsavší **krim~o** pachatel
trov~e naleznuv (když našel)

intajl/o intaglio (*destička s rytým nebo*
řezaným motivem)

integr/i *t* slučovat *mat.* integrovat **~ita**
cirkvito *el.* integrovaný obvod **~a** inte-
grální, cel(kov)y, úplný, nedílný **~ado**
mat. integrování, integrace (*početní vý-*
kon) **~ajo** *mat.* integrál (*výsledek*) **~iği**
integrovat se, začlenit se (**al do**) **~ismo**
náb. integralismus **~isto** integralista
mal~iço rozpad

integral/o = **integrajo**

intelekt/o intelekt, rozum, soudnost **arte-**
farita ~o umělá inteligence **~a** inte-
lektuální, rozumový **~ismo** *fil.* intelek-
tualismus (*nadřazenost intelektu vůči*
emocím) **~ulo** intelektuál **~ularo** inteli-
gence

inteligenci/o = **intelektularo**

inteligent/a inteligentní **~eco** inteligence
~ulo inteligent **mal~a**, **ne~a** neinte-
ligentní

intenc/i *t* zamýšlet, mít v úmyslu, hodlat
~a úmyslný **~o** úmysl **bon~a** dobře mí-
něný **malbon~a** špatně míněný **ek~i**

umínit si, rozhodnout se **sen~a** neú-
myslný

intendant/o intendant, správce **~ejo** úřa-
dovna intendanta, správa (*úřad*) **su-**
per~o superintendant, vyšší hodnostář
(*duchovní, policejní inspektor, ministr*
financí apod.)

intens/a intenzivní, usilovný, účinný **~o**
fyz. intenzita (*veličina*) **~eco** intenzita
(*vlastnost*), mohutnost, vydatnost **~igi**
(*z*)intenzifikovat **ne~a** neintenzivní,
slabý **kamp~o**, **kurent~o**, **lum~o** *el.*
intenzita pole, proudu, světla **lumiga ~o**
fyz. intenzita osvětlení, osvětlenost

intensiv/a = **intensa**

inter mezi **~a** vnitřní, střední **~e de** uvnitř,
mezi **~ajo** střední/vnitřní část

inter/ *předpona s významem* mezi *nebo*
vzájemně: **~akto** *div.* přestávka **~civita-**
na milito občanská válka **~etaço** meza-
nin, mezipatro **~glacialo** *geol.* inter-
glaciál, doba meziledová **~kompre-**
n(iğ) dorozumění, (vzájemné) porozu-
mění **~komuniko** propojení **~komu-**
nikigi spojit **~komunikigi** spojit se
~konsento vzájemná dohoda **~konvena**
slučitelný, navzájem přijatelný **~ligi**
spojit mezi sebou **~ligo** spojenectví,
vzájemná vazba **~ligiteco** vzájemnost,
spojitost **~lingvistiko** interlingvistika
~ludo *hud.* intermezzo, mezihra **~mon-**
to průsmyk, horské sedlo **~nacia** mezi-
národní **~paroli** *n* rozmlouvat **~planeda**
meziplanetární **~rilatoj** vzájemné vztahy
~rompi *t* přerušit **~spaco** mezera
~štata mezistátní **~tempo** mezičas

interes/i *t* zajímat **~as** **min muziko** zají-
má mě hudba **~a** zajímavý **~ato** zájem-
ce **~ega** velezajímavý, poutavý **~iği** za-
jímat se **mi** **~iğas pri muziko** zajímám
se o hudbu **~iğinta** zainteresovaný
~(iğ) zájem **ne~a**, **sen~a** nezajímavý

interez/o *ekon.* úrok

interfer/o *opt. fyz.* interference ~**ometro** interferometr
interferon/o *biol.* interferon
interior/o *um.* interiér
interjekci/o *jaz.* citoslovce
interleukin/o *biol.* interleukin
intermez/o *div. hud.* intermezzo, mezihra
intermit/i *n* přerušovat se ~**a** přerušovaný
lék. intermitentní ~**o** přestávka, přerušování
intern/a interní, vnitřní ~**a milito** občanská válka ~**a ideo de Esperanto** vnitřní idea esperanta ~**e** uvnitř (**de io** něčeho) ~**o** (v)nitro, vnitřek ~**aĵo** vnitřek *anat.* vnitřnosti ~**igi** internovat ~**iĝi** ponořit se / vniknout (*do podstaty*), zahloubat se ~**ulo** žák internátní školy ~**ulejo** internát **land~o** vnitrozemí
interpelaci/o interpelace ~**i** *t* interpelovat
interpol/i *t* interpolovat, vsunout
interpret/i *t* interpretovat, tlumočit, vysvětlovat, předvést ~**ado** tlumočení, interpretace ~**ilo** *inf.* překladač (*program*) ~**isto** interpret, tlumočnick **mis~i** zkreslit, chybně vyložit **song~ado** vykládání snů
interpunkci/o *jaz.* interpunkce, interpunkční znaménka
interstic/o *lék.* intersticiium, vmezeřená tkáň orgánu
intertrigo/o *lék.* intertrigo, opruzení
interruptor/o *el.* přerušovač, vypínač
interval/o interval, (časový/místní) úsek
interven/i *n* intervenovat, zakročovat ~**into** intervent
intervju/o interview ~**i** *t* interviewovat
intest/o střevo **dika/maldika** ~**o** tlusté/tenké střevo ~**a** střevní ~**aro** střeva ~**obruo** kručení v břiše
intim/a intimní, důvěrný ~**aĵo** intimita, intimní věc ~**aĵoj** intimní styky ~**eco** intimita, intimnost ~**iĝi** sblížit se ~**ismo** *um.* intimismus, zvroutnění umělec-

kého výrazu ~**isto** intimista (*básník, malíř*) ~**ulo** důvěrník
intonaci/o *jaz.* intonace
inrados/o *arch.* líc klenby *let.* spodní plocha křídla
intrigi/i *n* intrikovat, pletichařit, kout pikle ~**o** intrika, pleticha ~**anto** intrikán, pletichář ~**ema** intrikářský, pletichářský ~**ulo** intrikář, pletichář
introspekt/o *fil.* introspekce, sebepozorování
introvert/a (= **introvertita**) *lék.* introvertní, obrácený do vlastního nitra
introvertit/o (= **instrovertulo**) *lék.* introvert
intu/o, intuici/o intuice ~**a** intuitivní
intumesk/a *lék.* zduřený
inuit/o (= **eskimo**) Inuit, Eskymák
inul/o *bot.* oman
inund/i *t* zaplavit, zaplavovat ~**o** povodeň
invad/i *t* vpadat, vtrhnout ~**o** invaze, vpád
invalid/o invalida ~**eco** invalidita
invar/o *tech.* invar (*slitina železa a niklu*)
invariant/o *mat.* invarianta, neproměnná
invenci/o *um.* invence, důvtip, argumentace
invent/i *t* vynalézat ~**o**, ~**aĵo** vynález ~**ema** vynálezavý ~**into**, ~**isto** vynálezce
inventar/o inventář ~**i** *t* inventarizovat
invers/a opačný, převrácený *mat.* inverzní ~**e** naopak, obráceně ~**o** obrat, zvrát ~**igi** zvrátit, otočit do protisměru ~**igilo** *tech.* přepínač směru (**de iro** chodu, **de poluso** pólu) **ne~igebla** nezvratný, nezvratitelný
inversi/o *mat. jaz. met.* inverze ~**a** inverzní ~**i** *t* obrátit, invertovat (*slovosled*)
invert/i *t* *chem.* (záměrně) invertovat, (záměrně) měnit optickou aktivitu ~**iĝi** (samovolně) invertovat/měnit optickou aktivitu ~**ito** *nevh.* homosexuál

invest/i *t* uvést v úřad; *ekon.* investovat ~i
ambasadoron uvést vyslance do úřadu
~**ado** *ekon.* investice (*činnost*) ~**ajoj**
ekon. investice (*vynaložené/získané*
prostředky) ~**anto** investor **re-i** znovu
investovat

invit/i *t* zvat, vybízet ~**a** zváci ~**o** pozvání,
vyzvání ~**ilo**, ~**karto**, ~**letero** pozvánka
~**ito** pozvaný (*host*) **mal-i** zrušit po-
zvání

invok/i *t práv.* dovolávat se svědectví

involuci/o *mat.* involuce

involukr/o (= **braktearo**) *bot.* zákrov,
podpůrné listeny

io něco, cosi ~ **ajn** cokoliv

iom trochu ~**a** malý, v trošce ~**ete** tro-
š(ič)ku ~**post~a** postupný

ion/o = **jon/o**

Inoni/o *hist.* Iónie ~**a** **Maro** Jónské moře

ionik/a *arch.* jónský

Iova/o Iowa (*stát v USA*)

ip/o *zool.* lýkožrout

iperit/o yperit ~**i** *t voj.* napadat yperitem

ipome/o *bot.* povijnice

ipsilon/o *písmeno latinské abecedy* ypsi-
lon

ir/i *n* jít, chodit, fungovat, jet **la horloĝo**
~**as** hodiny jdou ~**i per aŭto** jet autem
~**i sur maro** cestovat po moři **letero**
~**as aer(poŝt)e** dopis jde letecky ~**o**
chod, pohyb ~**ado** chůze ~**ebla** schůdný
~**ejo** cesta pro pěší, chodník, stezka, pě-
šina ~**igi** uvádět do pohybu, přivádět
(někoho/něco někam) ~**igi motoron**
spouštět/natáčet motor **la vojo** ~**igas al**
la urbo (*ta*) cesta vede do města ~**iloj**,
~**bastonoj** (= **stilzoj**) chůdy ~**pova**
schopný chůze ~**o-re~o** tam a zpět **bile-**
to por ~**o-re~o** zpáteční lístek **al~i** *t* při-
stoupit **al~ebla** přístupný **antaŭ~i** *t*
předcházet (se), jít napřed, existovat
dříve **antaŭen~i** *n* pokračovat, jít vpřed
ĉirkaŭ~i *t* obejít kolem dokola **de~i** *n*

sestoupit (*z vozu, koně*), vyrazit, vyjet
(*odkud*) **de~punkto** výchozí bod, místo
sraza **dis~i** *n* rozejít se **ek~i** *n* vyjít,
vyrazit na cestu **ek~igilo** (= **startigilo**)
startér (*zařízení*) **el~i** *n* vyjít odněkud
El~o *náb.* Exodus **el~ejo** východ (*z*
domu) **en~i** *t* vejít **en~ejo** vchod **for~i** *n*
odejít **laŭ~i** *t* jít podél **malsupren~i** *t* jít
dolů, sejít **ne~ebla**, **netrans~ebla** ne-
schůdný **post~i** *t* jít za někým, ná-
sledovat **preter~i** *t* jít kolem, minout
preter~ejo obchvat **re~i** *n* vrátit se
retro~i *n* jít pozpátku, couvat **senel~a**
bezvýchodný **sub~i** *n* zapadnout
(*slunce*) **supren~i** *t* jít nahoru, stoupat
sur~i *t* vystoupit (na vrchol) **tra~i** *t*
projít **tra~ebla** průchodný **tra~ejo**
průchod **trans~i** *t* přejít **trans~a** pře-
chodný, provizorní **trans~ebla** schůdný
trans~ejo přechod, brod **trans~igi** pře-
vést **anas~i** *n* kolébat se, batolit se (jako
kachna) **ĉiel~o** nanebevzetí **flanken~i** *n*
odbočit, jít stranou **hejmen~o** návrat
domů **invers~i** *n* jít proti proudu (řeky)
kontrol~o obchůzka **krucmilit~o** kři-
žácké tažení **milit~o** válečné tažení
pied~i *n* jít pěšky **rab~ado** loupežná
výprava **rand~i** *n* jít podél okraje
rond~i *n* chodit v kruhu **savel~ejo** nou-
zový východ **ŝip~i** *n* plout lodí **ŝtel~i** *n*
krást se, nenápadně vklouznout/vy-
klouznout **vic~ado** pochod v řadách
voj~i *n* jít po cestě **ekvoj~i** *n* vyrazit /
vydat se na cestu **stiliz~i** *n* jít na
chůdách **zigzag~o** klikatá chůze/dráha
(*řeky, opilce*)

Irak/o Irák

Iran/o Irán

iredent/a *pol.* nacházející se pod cizí vlá-
dou (*národnostní menšina*) ~**ismo** ire-
dentismus, iredenta ~**isto** iredentista

irid/o *bot.* kosatec

iridi/o *chem.* iridium

irigaci/o zavodňování, zavlažování ~i t zavodňovat, zavlažovat
irigator/o (= **klisterilo**) klystýr
iris/o anat. duhovka ~**ito** iritida, zánět duhovky ~**ektomio** iridektomie, částečné odříznutí duhovky ~**otomio** iridotomie, protětí duhovky
Iris/o mytol. Iris (řecká bohyně duhy)
irit/i t dráždit, rozčilovat
iriz/a duhově zbarvený ~i t irizovat, duhově zbarvit
irk/o mezinárodní odpovědka
Irland/o Irsko i~a irský i~**ano** Ir Nord~o Severní Irsko
irokez/o Irokéz
ironi/o ironie ~i n ironizovat ~**afo** ironický výrok
Isaak/o náb. Izák
Iskariot/o Iškariot (příjmení Jidáše)
iski/o anat. sedací kost
iskiat/o anat. sedací nerv ~**algio** ischialgie hovor. ischias
islam/o islám ~**ano** muslim, mohamedán ~**igi**, ~**anigi** islamizovat ~**ismo** polit. islamismus
Islamabad/o Islámábád
Island/o Island i~**ano** Island'an
-**ism/** přípona vyjadřující hnutí nebo směr: **imperi~o** imperialismus **impresi~o** impresionismus
Israel/o Izrael (současný stát) ~**ano** Izraelec
-**ist/** přípona vyjadřující profesi, sportovce nebo stoupence: **traktor~o** traktorista **futbal~o** fotbalista **utopi~o** utopista
Istanbul/o Istanbul
istm/o zeměp. šíje anat. isthmus, zúžení
Istri/o Istrie (poloostrov)
-**it/** přípona minulého přičetí trpného: **perd~a** ztracený **perd~o** ztracenec **perd~e** jsa ztracen **skrib~afo** písemnost lék. přípona v názvu zánětu: **iris~o** zánět duhovky

Itak/o Ithaka (ostrov)
ital/o Ital I~**ujo**, I~**io** Itálie ~a italský **la** ~a italština ~**ismo** výraz typický pro italštinu
iteraci/o inf. jaz. iterace, opakování
iterbi/o chem. ytterbium
itiner/o itinerář, plán cesty
itri/o chem. yttrium
iu někdo, kdosi, některý ~ **ajn** kdokoliv ~**foje** někdy
-**iv/** přípona značící schopnost: **trabat~o** průraznost **produkt~a grundo** produktivní půda
Ivan/o Ivan
-**iz/** tech. lék. přípona značící aplikovat nebo opatřit: **kupr~i** pomědit **robot~i** robotizovat **elektr~i** elektrifikovat **pasteur~i** pasterizovat, pasterovat
izatid/o bot. boryt
izentrop/a fyz. izoentropický, adiabatický
Izidor/o Isidor, Izidor
izobar/o met. izobara chem. izobar
izobat/o geol. hloubnice, izobata, hloubková vrstevnice
izocel/a mat. rovnoramenný (o trojúhelníku)
izoelekt/a chem. izoelektrický ~**a** **punkto** izoelektrický bod
izoglos/o jaz. izoglosa (spojnice míst na mapě se stejným jazykovým jevem)
izohips/o zeměp. vrstevnice, izohypsa
izoli/i t el. chem. lék. izolovat ~**a** izolační; osamělý ~**ado** izolace (postup izolování) ~**afo** izolace, izolační materiál ~**afo** izolační ~**eco**, ~**iteco** osamělost ~**ilo** izolátor ~**ismo** pol. izolacionismus ~**isto** izolacionista ~**difekto** el. snížení/porucha izolačního odporu ~**metro** měřič izolačního odporu ~**rubando** izolační páska **aer~ita** izolovaný vzduchem **son~i** zvukově odizolovat **varm~i** tepelně izolovat **varm~a** tepelně izolovaný

izolepid/o (= **isolepo**) *bot.* bezosetka
izomer/o *chem.* izomer
izometr/a *mat.* izometrický, stejnorod-
měrný
izomorf/a *mat. chem.* izomorfní
izopod/oj *zool.* stejnonožci
izopren/o *chem.* izopren
izopter/oj *zool.* termiti, všekazi
izospin/o *fyz.* izospin

izoterm/o *met.* izoterma
izoton/a *chem.* izotonický
izotop/o *chem.* izotop
izotrop/a *fyz.* izotropní
Izrael/o *mytol.* Izrael (*Jákobovo přízvis-
ko*) *hist.* Izrael (*starověký stát*) **i~ido** iz-
raelita, Žid **i~iano** Izraelec **~io**, **~ujo**
Izrael

J

-j *koncovka množného čísla:* **nia bona**
patro náš dobrý otec **niaj bonaj patroj**
naši dobří otcové
ja vždyť, přece, ovšem **mi** ~ **skribas**
vždyť píš!i!
jabiru/o čáp jabiru
jaborand/o *bot.* mrštnoplod peřenolistý
Jačj/o Jakoubek, Kuba, Kubík
jad/o (zpracovaný) jadeit
jadeit/o *geol.* jadeit
Jadvig/o, **Jadvig/a** Jadviga, Hedvika
Jadvinj/o Jadvička, Hedvička
Jaf/o Jaffa (*izraelský přístav*)
Jafet/o *náb.* Jáfet, Jefet (*syn Noemův*)
j~idaj lingvoj kavkazské jazyky
Jagelon/oj Jagellonci
Jagi/o Yagi (*japonský elektroinženýr*) **j~a**
anteno Yagiho anténa
jaguar/o *zool.* jaguár
jahurt/o = **jogurt/o**
jakt/o, **jaht/o** jachta
jak/o sako, krátký kabát **~eto** sáčko, ka-
bátek **flos~o**, **sav~o** záchranná vesta
frenez~o (= **trudkitelo**) svěřací kazajka
pelt~o kožešinový kabátek (*dámský*)
jakana/o *pták* ostnák
jakarand/o *bot.* žakaranda **mimozfolia**
~o žakaranda citlivkolistá
Jakob/o Jakub, Jákob **j~ano** *náb. hist.*
jakobita (*člen syrské pravoslavné*

církve) **~ino** Jakuba, Jakubka **~isto** *hist.*
jakobita (*stoupenec Stuartovců*) **~ulo**
zast. dominikán
jakoben/o jakobín **~ismo** jakobinismus,
jakobinství
jakut/o Jakut **J~io** Jakutsko, Sacha
jalap/o *bot.* povíjnice počistivá **šajn~o**
nocenka zahradní
Jalt/o Jalta
jam již, už **li** ~ **estas tie** už je tam ~ **ne** už
ne (*nestalo se a už nestane*) **li ne venis**
kaj ~ **ne venos** nepřišel a už ani nepřij-
de (*na rozdíl od ne plu* už ne, ne víc-
krát: **li venis, sed ne venos plu** přišel,
ale už nepřijde)
Jamajk/o Jamajka
jamb/o *lit.* jamb (*dvouslabičná básnická*
stopa)
jambos/o *bot.* hřebíčkovce jambos
Jamoukro/o Yamoussoukro (*hl. město*
Pobřeží slonoviny)
Jan/o *mytol.* Janus (*bůh dveří a počátků*)
Jangzi/o (= **Blua Rivero**) Jang-c`-ťiang,
Modrá řeka
jang/o jang (*mužský princip v čínské filo-
zofii*)
Jangon/o (= **Ranguno**) Rangún, Yan-
koun (*barmské město*)
janičar/o *hist.* janičár
Janj/o Jakoubka, Hedvička, Jadvička

janki/o *slang.* Yankee, Američan (*USA*)
Jansen/o Jansen (*reformní teolog*) **j-ismo**
 jansenismus
januar/o leden
japan/o Japonec **J~io, J~ujo** Japonsko
 ~**igi** pojaponštit
jar/o rok **sabata ~o** *náb.* sabatový rok
 ~**aro** serie roků, perioda ~**cento** století
 ~**deko** desetiletí ~**kolekto** ročník (*sou-
 bor čísel časopisu*) ~**libro** ročenka ~**mi-
 lo** tisíciletí ~**ringoj** letokruhy **cent~a**
 stoletý **centa~a** probíhající ve stém roce
či~a letošní **čiu~a** každoroční **čiu-
 cent~a** vždy po sto letech **du~a** dvou-
 letý **kvaron~o** čtvrtletí **laũ~a** **dungito**
 zaměstnanec na jeden rok **mil~a** tisíc-
 letý **plur~a** víceletý **super~o** přestupný
 rok **lerno~oj** školní léta **lum~o** světelný
 rok **lun~o** lunární rok (*354 dní*) **nov~a**
 novoroční **pasint~a** loňský **prov~oj**
 zkušební léta **servo~oj** služební léta
venont~e příští rok
yard/o yard (0,917 m) *nám.* ráhno **al~igi**
 připevnit plachtu k ráhnu
jaroviz/i (= **vernalizi**) *t zeměd.* jarovizo-
 vat, vernalizovat
jasmen/o *bot.* jasmín **oficina ~o** jasmín
 pravý
jasp/o *geol.* jaspis ~**i** *t* jaspisově vybarvit
 ~**eca** různobarevný jako jaspis
jaspis/o = **jasp/o**
jatagan/o jatagan (*druh šavle*)
Jaund/o, Jaunde/o Yaoundé (*hl. město*
Kamerunu)
Jav/o Jáva
Jave/o = **Jehovo** *náb.* Jahve, Jehova
jazion/o *bot.* pavinec
Jazon/o Jáson, Iáson (*vůdce argonautů*)
je předložka bez přesného významu; vy-
 jadruje časové údaje **je la tria matene**
 ve tři ráno **uchopeni kapti je la mano**
 chytnout za ruku **rozdil pri srovnávání**
je tri jaroj pli aĝa o tři roky starší **je**

kapo pli alta o hlavu vyšší *mluvnický*
vztah **lama je unu kruro** chromý na
 jednu nohu **kredi je Dio** věřit v Boha
 ~**ĵuri** *t* spiknout se
Jehov/o = **Javeo** *náb.* Jehova, Jahve
atestantoj de ~o Svědci Jehovovi
Jeĥezkel/o *náb.* Ezechiel
jejun/o *anat.* lačník
jeĵuri 1 spřísahnout se, spiknout se **2**
 zapřísahat, přísahat na něco, vyprosit
 přísahou
jelp/i n (za)kňučet, (za)skučet, ječet
Jemen/o Jemen
jen hle, hle zde, tuhle ~ **prenu!** na, tu
 máš! ~ **tiu sinjoro** tamhleten pán ~ **li**
estas! tamhle je! **naskiĝis al li ~ filo,** ~
filino narodil se mu tu syn, tu dcera ~**a**
 tenhle, následující ~**e** následovně, tak-
 hle ~**o** následující, tohle
jen/o = **en/o**
Jener/o Jenner ~**a** **vakcino** Jennerova
 vakcína
Jenisej/o řeka Jenisej
jenki/o = **jankio**
Jeremi/o, Jeremia *náb.* Jeremiáš **j~ado**
 jeremiáda, nářek, žalozpěv
Jeriĥ/o, Jerik/o Jericho **j~orozo** růže z
 Jericha
Jersin/o *lék.* Yersin **j~a** **bacilo** bakterie
 Yersinia pestis
Jerusalem/o, Jeruzalem/o Jeruzalém
jes ano ~ **ja** ale ano ~**a** souhlasný ~**i n**
 souhlasit, přisvědčit ~**igi** sesouhlasit,
 přizpůsobit **kap~i** přikývnout
Jesaja *náb.* Izajáš
jesaul/o esaul (*kozácký kapitán*)
Jesu/o Ježíš ~**o** **Kristo** Ježíš Kristus
Kompanio de ~o Tovařstvo Ježíšovo
(jezuitský řád) ~**infano** Ježíšek
jet/o *let. hovor.* tryskové/proudové letadlo
 ~**a** tryskový ~**a** **fluo** *met.* tryskové
 proudění ~**a** **aeroplano, ~oplano** prou-
 dový letoun ~**motoro** proudový motor

jezuit/o *náb.* jezuita ~a jezuitský ~e**jo** jezuitská kolej (*internátní škola*) ~**ismo** jezuitismus (*účel světi prostředky*)
JHVH *náb.* JHVH (*tetragrammaton označující jméno Boží*)
jid/o, jidiš/o (= **judgermana lingvo**) *jaz. jidiš (židovskoněmecký dialekt)*
jin/o *fil.* jin (*ženský princip v čínské filozofii*)
jing/o (= **koltordulo**) *pták* krutihlav
Joakim/o Jáchym
Job/o = **Ijob/o**
Jočj/o Honzík, Pepík **obstina** ~o (= **star-emulo**) (panáček) vstaváček, Vaňka vstaňka (*dětská hračka*)
jod/o *chem.* jod, jód ~i t jodovat ~**ado** jodace ~**ato** jodičnan ~**ido** jodid ~**ito** joditan
jodl/i n jódlovat
jodoform/o (= **trijodmetano**) *chem.* jodoform (= trijodmethan)
jog/o jóga ~**ano** jogín
jogurt/o jogurt ~**ujo** kelímek na jogurt ~**aparato** domácí přístroj na výrobu jogurtu
Johan/o Jan, Johan ~**ino** Jana, Johana
johimb/o *bot.* bujarník ~**ino** *lék* johimbin, yohimbin
Jokoham/o Jokohama
jol/o *nám.* jola
jon/o *chem.* ion(t) ~**igi** t ionizovat ~**iği** (z)ionizovat se **foto-igado** fotoionizace **mal-i** deionizovat
Jona *náb.* Jonáš
Jonatan/o *náb.* Jonatan, Jonathan
jonio/o *náb.* jóni (*hinduistický symbol ženského lůna*)
jonkvil/o *bot.* narcis okolíkatý
jonosfer/o *met.* ionosféra
por/o *dopr.* smyk *let. nám.* náhlá (neúmýslná) změna směru, kurzu ~i n *dopr.* dostat smyk *let. nám.* (neúmýslně) změnit kurz

Jordan/o Jordán (*řeka*) ~**io** Jordánsko
Cis-io Předjordánsko (*západní břeh Jordánu*) **trans-a** zajordánský
Jork/o York **Nov-o** New York
Josu/o *náb.* Jozue
jota, jot/o *jméno řeckého písmene* ióta
Jov/o *mytol.* Jupiter, Jova **kio estas permesata al ~o, ne estas permesata al bovo** co je dovoleno Bohovi, není dovoleno volovi
jovial/a žoviální, (bodře) veselý, dobromyslný
Jozef/o Josef ~**ino** Josefína
ju – des čím – tím **ju pli aĝa, des pli malsaĝa** čím starší, tím hloupější
juan/o juán (*čínská měna*)
jube/o *arch.* lektorium (*v kostele*)
jubil/i n kníž. jásat, plesat
jubile/o jubileum ~i n slavít jubileum, jubilovat ~**ulo** jubilant
jud/o Žid (*příslušník národa*) ~**aro** židovstvo ~**eco** židovství ~**ejo** ghetto ~**ismo** *náb.* judaismus **J-ujo** Judea
judaism/o = **judismo**
judaiz/i n *náb.* požidovštit se
Judas/o Jidáš **j-o** *přen.* jidáš, zrádce, poradník **kiso de ~o** jidášský polibek **j-monero** jidášský groš
Jude/o = **Judujo** Judea
juft/o *odb.* juchta
jug/o jařmo, jho, chomout *tech.* třmen, jho vychylovací cívky *přen.* jařmo, jho (= *poddanství, poroba, otroctví, útlak*) ~**aĝo** spežení (*zvířata*) ~i t zapřáhnout, ujařmit
jugland/o ořešák (*strom*), (vlašský) ořech (*plod*) ~**arbo**, ~**ujo** ořešák **nigra** ~o ořešák černý **reĝa** ~o ořešák královský, ořešák vlašský ~**onukso** ořech (*plod*)
jugoslav/o Jugoslávec ~**a**, ~**ia** jugoslávský **J-io** Jugoslávie
jugular/o *anat.* jugulární žíla, žíla krku

Jugurt/o *hist.* Jugurtha (*král Numidie*)
j~a milito Jugurthinská válka
juĝ/i *t práv.* soudit, *všeob.* posuzovat, usuzovat, soudit ~**a** soudní ~**o** *práv.* soud, *všeob.* úsudek ~**anto** posuzovatel ~**antaro** porota **ĵura** ~**antaro** soudní porota *hist.* (soudní) přísězný sbor ~**ejo** soudní budova/místnost ~**isto** soudce, *sport.* soudce, rozhodčí ~**istaro** sbor soudců, soud (*orgán*) ~**oto** obžalovaný ~**oĉambro** soudní místnost ~**eraro** justiční omyl **al~i** přisoudit **antaŭ~i** předjímat, tvořit si předsudky **antaŭ~o** předsudek **pri~i** posoudit **pri~o** posudek **propra~e** podle vlastního uvážení
jujub/o jujuba (*plod cicimku*) ~**arbo**, ~**ujo** (= **jujubzizifo**) *bot.* cicimek (*strom/keř*)
juk/i *t* svrbět, svědit ~**oj**, ~**ado** svrbění, svědění ~**iga** svědivý
Jukatan/o Yucatan (*poloostrov*) ~**io** Yucatan (*stát*)
Jukon/o Yukon (*řeka*) ~**io** Yukon (*teritorium*)
jul/o *nám.* záďové veslo ~**adi** *n* veslovat záďovým veslem
Jul/o Yule (*germánský svátek zimního slunovratu*) **j~arbo** vánoční stromek
Julí/o Julius ~**eta**, ~**ino** Julie **Romeo kaj ~eta** Romeo a Julie
juj/i/o červenec
Julian/o Julián, Julianus
Julinj/o Julinka, Julča
jun/a mladý ~**aĝo** mládí ~**eco** mladost ~**ulo** mladík ~**ulino** dívka ~**ularo** mládež ~**ulargastejo** mládežnická ubytovna **ge~uloj** chlapci a dívky, mládež **mal~a** starý **mal~aĝo** stáří (*věk*) **mal~eco** stáří (*vlastnost*) **mal~eta** starší, ne ještě starý **mal~igi** udělat starým **mal~iĝi** zestárnout **mal~ulo** stařec **mal~ulino** stařena **mal~ulejo** dům pro

seniory **re~igi** omladit **re~iĝi** omládnout
jung/i *t* zapřáhnout (**al** do) ~**aĝo**, ~**ilaro** postroj ~**itaro** spřežení (*zvířata*) **al~i**, **en~i** zapřáhnout **dis~i**, **el~i**, **mal~i** vypráhnout **kun~i** spráhnout (*více zvířat*)
kun~itoj sprážená zvířata
juni/o červěn
junior/o junior (*mladší ze dvou příbuzných osob stejného jména* / *sport.* (*starší*) *dorostenec* / *student nižších ročníků*)
juniper/o *bot.* jalovec **ordinara** ~**o** jalovec obecný ~**brando** jalovcová, borovička (*alkoholický nápoj*)
junk/o *bot.* sitina
junkr/o *hist.* junker, (pruský) venkovský šlechtic **signo~o** chovanec důstojnické školy (*v carském Rusku*)
Jun(n)an/o Jün-nan (*jihochínská provincie*)
Junon/o *mytol.* Juno (*Jupiterova manželka*) **j~a** překrásná, oslňující
junt/o *tech.* šev, spoj *polit.* chunta, junta **denta** ~**o** ozubený spoj ~**i** *t* spojit ~**aĝo de kabloj** kabelová spojka **drat~o** drátová propojka **lut~o** pájený spoj
jup/o sukně **vasta** ~**o** volná sukně ~**eto** sukněnka, sukýnka ~**istino** švadlena sukní **mini~o** minisukně **sub~o** spodnička **balet~o** baletní sukněnka
Jupiter/o Jupiter (*bůh i planeta*)
jur/o právo, soubor právních norem ~**a** právní ~**isto** právník **kutim~o** zvykové právo **labor~o** pracovní právo
jurisdikci/o *práv.* jurisdikce
jurisprudenc/o *práv.* právní věda, jurisdikce
jurt/o jurta, stan, chýše
just/a spravedlivý ~**e** spravedlivě ~**i** *n* jednat spravedlivě ~**o** spravedlivost ~**aĝo** spravedlivý čin ~**eco** spravedlnost ~**ulo** spravedlivý člověk **mal~a** nespravedlivý **mal~aĝo** nespravedlivý čin, křivda

mal-eco nespravedlnost **mal-ulo** nespravedlivý člověk

Justen/o Justýn, Justin

justic/o práv. justice, soudnictví (*soudní orgány a jejich činnost*)

Justinian/o Justinian (východořímský císař) ~**a** **Kodo** Justinianův (občanský) zákoník

jut/o *text.* juta (= jutové vlákno) ~**planto** *bot.* jutovník

Jutland/o Jutsko, Jutský poloostrov

juvel/o klenot, šperk *přen.* cennost ~**aro** kolekce šperků ~**ejo** klenotnictví ~**isto** klenotník ~**ujo** skříňka na klenoty ~**ista arto**, ~**arto** klenotnické umění ~**kes-t(et)o** klenotnice ~**štono** drahokam

Ĵ

ĵabot/o *text.* žabó, žabot (*zřasený límeč*)

ĵak/o *el.* zdířka *text. zast.* redingot

ĵakard/o žakár, žakárový stroj (*tkalcovský stav*), žakárová tkanina

ĵaket/o žaket

ĵaluz/a žárlivý ~*i n* žárlit ~**o** žárlivost ~**ulo** žárlivec

ĵaluzi/o žaluzie

ĵam/i *t el.* rušit (*radiový příjem*) ~**ado** rušení ~**ilo** rušička

Ĵamajk/o = **Jamajko**

ĵambore/o jamboree, skautský sjezd

ĵar/o hliněný džbán *tech.* skleněný zvon

ĵargon/o jaz. žargon **periferia** ~**o** žargon periferie ~*i n* mluvit žargonem ~**i science** mluvit vědeckým žargonem

ĵartel/o podvazek ~**zono** podvazkový pás

ĵaŭd/o čtvrtek **la Sankta Ĵ** ~**o** Zelený čtvrtek

ĵaz/o džez, jazz ~**bando**, ~**trupo** džezová kapela

ĵele/o želé

Ĵerom/o = **Hieronimo** Jeroným

ĵerz/o *text.* žerzej, vlněná pletenina

Ĵerzej/o, **Ĵersej/o** *ostrov* Jersey **Nov** ~**o** New Jersey

ĵet/i *t* hodit, házet, vrhat ~**i ombron** vrhat stín ~**i sin**, ~**iĝi** vrhnout se ~**o** hod, vrh ~**egi** *t* mřtit ~**ilo** prak ~**armilo** vrhací zbraň ~**globo** *sport.* koule ~**kubo** hrací kostka ~**lanco** *sport.* oštěp **de-i** shodit

dis-i rozhodit **dis-eco**, **dis-iteco** rozházenost, nepořádek **dis-iĝi** rozhodit se, rozutéci se **ek-i** náhle hodit **ek-i krimon** náhle vykřiknout **el-i** vyhodit (*odněkud*), odstranit **el-aĝo** vyhozená věc **el-aĝo de la homaro** vyvrhelové lidstva **socia el-ulo** společenský vyvrhel, vydědělec **en-i** vhodit **en-iĝi** vtrhnout dovnitř **for-i** odhodit **for-aĝo** odpad, smetí **pri-i** zasáhnout hodem **re-i** hodit zpět **sub-i** rychle si podrobit (*lid*), propašovat **super-i** zaházet, zasypat (*např. šípy, urážkami*) **sur-i** hodit na (*např. deku*) **trans-i** přehodit **disko-o** hod diskem **fajrel-a** jiskřivý, plamený (*zrak*), plamen vrhající (*drak*) **fasko-a elektr.** směrový (*posilající svazek paprsků jedním směrem*) **flam-ilo** plamenomet **flanken-iĝo** uskočení stranou *přen.* distancování se **haŭtde-ado** svlékání kůže (*had*) **lanco-o** hod oštěpem **lum-ilo** světlomet **martel-o** *sport.* hod kladivem **rul-i kubetojn** hodit kostky **spermel-i** (= **ejakuli**) ejakulovat **ŝton-ilo** prak, vrhač kamenů **ter-iĝi** vrhnout se na zem

ĵeton/o žeton

ĵib/o *nám.* kosatka (*trojúhelníková plachta*) **for-o** vnější stěhovka

ĵig/o **1** *tanec i hudba* giga, gigue **2** (= **puzlo**) hra puzzle, skládačka

ĵihad/o = **ĝihado** džihád, svatá válka (*vedená muslimy*)
ĵingl/o *hud.* úvodní znělka
ĵins/o, ĵinz/o = **ĝinzo**
ĵinrikš/o = **rikišo**
ĵip/o *dopr.* džíp
ĵoke/o *sport.* žokej
ĵoker/o žolík
ĵomon/o džómon (*starojaponská kultura*)
ĵongl/i *n* žonglovat **~o, ~ado** kejkle, žonglování **~aĵo**, žonglovaný předmět **~isto** žonglér **for~i** nechat nepozorovaně zmizet
ĵonk/o *nám.* džunka
ĵos/i *t zahr.* založit (*rostliny*) (*dočasně zahrnout hlinou kořeny*)
ĵud/o *sport.* judo, džudo
ĵujicu/o *sport.* džiu-džitsu
ĵuĵu/o žužú (*ozdobný přívěsek*)
ĵul/o *fyz.* joule
ĵupan/o župan (*úředník i oděv*)
ĵur/i *t* přísahat **~a** týkající se přísahy, přísežný, (jsoucí) pod přísahou **~a juĝ-**

antaro soudní porota, *hist.* (soudní) přísežný sbor **~o** přísaha **~igi, ~ligi** *t* svázat přísahou **~into** kdo přísahal **~promeso** slavnostní slib, *náb.* zaslíbení **~rompinto** porušitel přísahy **for~i** odpřisáhnout odstoupení **je~i** přísahat na něco, vyprosit přísahou **kun~i** spřisáhat se (*proti někomu*) **pri~i** zaslíbit Bohu
Ĵuras/o *zeměp.* Jura (*pohoří, department, kanton*)
ĵuras/o, ĵurasi/o *geol.* jura (*geologické období*) **~a** jurský
ĵuri/o *práv.* soudní přisedící (*sbor, skupina*) **~ano** soudní přisedící (*osoba*)
ĵurnal/o zápisník, noviny, deník **~ismo** žurnalistika, novinářství **~isto** novinář **~istiko** technika redigování **~istumo** novinářský žargon **en~igi** dát do novin, zapsat do deníku
ĵus právě před chvílí **li ~ foriris** právě odešel **~a** nedávný, právě minulý
~naskito novorozeně

K

k *zkratka* **kaĵ**
Kaab/o *náb.* kába (*v Mekce*)
kab/o *zeměp.* mys *dopr.* fiakr *náb. hist.* kab (*míra pro sypké hmoty, asi 2,5 l*)
Bonespera **K~o** mys Dobré naděje
Horna **K~o** Hornský mys **Verda** **K~o** Zelený mys **K~lando** Kapsko **K~urbo** Kapské Město **K~o-Verda** **Respubliko**, **Verda~a** **Respubliko** Kapverdská republika
kabal/o *náb.* kabala **~a** kabalistický **~isto** kabalista
kaban/o chata, chatrč, chýše, bouda **~eto** chatička **branĉ~o** chatrč z větví **ĉas~o** lovecká chata **ŝtip~o** (= **ĉaledo**) srub

ter~o chatrč z vepřovic *n.* zemnice, zemljanka
kabared/o, kabaret/o kabaret (*zábavní podnik i program*)
Kabe *pseudonym* Kazimierze Beina (*nejlepšího esp. stylisty*) **k~i** *n* opustit nečekaně hnutí
kabil/o Kábyl **K~io, K~ujo** Kabylie
kabinet/o *odb.* kabinet (*studovna a/n. místnost pro školní sbírky*) *polit.* sbor ministrů **~a** kabinetní
kabl/o lano, kabelové lano *el.* kabel **izolita** **~o** izolovaný kabel **samaksa** **~o** koaxiální/souosý kabel **telekomunika** **~o** telekomunikační kabel, sdělovací kabel **~ingo, ~omantelo** plášť kabelu

~isto kabelář ~odepešo, ~ogramo kabe-
logram ~omufo *el.* kabelová hlava
~otramo vůz lanové dráhy **ankro~o**
kotevní lano **tele~o** telekomunikační
kabel, sdělovací kabel **tír~o** *nám.* vleč-
né lano (*člunu*) **tren~o** *dopr.* tažné lano
(*vozu*) *let.* vlečné brzdné lano (*balonu*)
kabriolet/o kabriolet (*kočár i auto*)
kabuk/o *lit.* kabuki (*forma japonského*
divadla)
Kabul/o Kábul (*hlavní město Afgánis-*
tánu)
kac/o *hovor.* penis, pyj ~ingo kondom
~ujo *hovor.* poklopec *přen.* vagina
~umi souložit
kačik/o kasik (*indiánský náčelník, přen.*
vlivná osoba)
kačur/o *bot.* zmarličník japonský
kač/o kaše *přen.* brynda, smůla **hordea**
~o ječná kaše **fali en ~on** dostat se do
pěkné kaše ~igi rozvařit, rozmačkat na
kaši ~igilo *kuch.* šťouchadlo (na bram-
bory) **aven~o** ovesná kaše **bebo~o** ka-
šička pro mimina **maiz~o** kukuřičná
kaše **pan~o** chléb rozmáčený v mléce
pom~o jablečné pyré
kačalot/o *zool.* vorvaň
kaču/o lékořice-anýzová pastilka
kad/o *bot.* jalovec červenoplodý ~esenco
jalovcová silice
kadavr/o mrtvola ~a mrtvolný, umrlčí ~e
pala mrtvolně bledý ~ažo zdechlina,
mršina ~ejo márnice ~igi usmrtit, zabít
~igi uhynout, zhytnout *hovor.* zdechnout
~ino *chem.* kadaverin (*mrtvolný jed*)
~oplena plný mrtvol
kadenc/o *hud.* kadence, závěr, klauzule
jaz. kadence, intonační spád *obecně*
rytmus, rychlost (*výroby, palby*) ~a
kadencový, kadenční ~i t kadencovat,
tvořit kadence *n.* v kadencích
kadenz/o *hud.* kadence (*úsek skladby, kde*
sólista hraje bez orchestru)

kadet/o *voj.* kadet, (důstojnický) aspirant
kadi/o kádi (*islámský soudce*)
kadis/o *text.* vlněná houně
Kadiz/o *zeměp.* Kádiz
kadmi/o *chem.* kadmium
kadr/o rám(ec) (*hmotná obruba, vyčištěný*
okruh, typické prostředí), kádr (*osoba*
patřící ke kádrům) ~oj kádry, vedou-
cí/velící/špičkoví pracovníci **okulvítra**
~o obroučka brýlí **en la ~o de, ~e de** v
rámci **urbo en ~o el freša verdažo**
město uprostřed svěží zeleně ~i t i *přen.*
(za)rámovat, tvořit rámeček ~ažo *předmět*
rám, orámování ~ulo kádr, vedoucí/
velící pracovník ~umo zárubeň, rám
(dveří/okna) **al~igi** *polygr.* zarovnat
stránku do bloku **en~igi** zarámovat
sen~a nezarámovaný, bez rámu/rámeč-
ku/obroučky **brod~o** vyšivací rám
kopi~o (fotografický) kopírovací rámeč-
ček
kaduce/o *mytol.* caduceus, Hermova *n.*
Merkurova okřídlená hůl *hist.* hlasate-
lská berla (*odznak úředních hlasatelů*)
lék. Aeskulapova hůl (*znak lékařů a*
farmaceutů)
kaduk/a sešlý, chatrný, vetčný *práv.*
propadlý, pozbyvší platnost ~ažo sešlá
věc ~i n být v ubohém stavu ~iğinta
havažo *práv.* propadlý majetek ~ulo
vetčný stařec, věkem sešlý stařec ~ulejo
starobinec **ağo~a** věkem sešlý
mens~eco stařecká demence
kaf/o káva ~ejo kavárna ~ujo hrnek na
kávu *bot.* kávovník ~umi popíjet kávu
~arbo, ~arbusto kávovník ~aparato
kávovar, překapávač (kávy) ~bero plod
kávovníku ~grajno kávové zrnko ~ko-
lora kávově hnědý ~kručo, ~poto ká-
vová konvice ~mašino kávový automat
~muelil(et)o mlýnek na kávu ~pulvoro
kávový prášek ~(o)servico kávový ser-
vis ~(o)taso šálek na kávu **glaci~o**

ledová káva **koncert~ejo** kavárna s hudbou, kabaretem **lakto~o** káva s mlékem **malto~o** kávodina z ječného sladu, nápoj z ní
kafein/o = **kofeino** kofein **sen~a** bez kofeinu
kafeteri/o kafeterie, samoobslužný bufet / kavárna / jídelna
kafr/o Kafr, Xhos
kaftan/o kaftan
kaĝ/o klec **en~igi** zavřít do klece **brusto~o** hrudní koš **lud~o** ohrádka pro batolata
kahel/o kachel **~aro** kachlový obklad **~a forno** kachlová kamna **~i** *t* obložit kachli
kaĥeksi/o = **kaĥekt/eco** *lék.* kachexie (*silná celková sešlost*) **~a** kachektický
Kain/o *náb.* Kain **k~idoj** potomci Kainovi
kainit/o *geol.* kainit
Kair/o Káhira (*hlavní město Egypta*)
kairin/o (= **muta anaso**) *zool.* kachna pižmovka
kairn/o *hist.* kamenná (keltská) mohyla
kaj a, i ~ **tiel plu, ktp** a tak dále, atd. **~riĉuloj, ~povruloj** jak bohatí, tak (i) chudí **pli ~ pli** více a více, stále více
kaj/o nábreží, (zvýšené) nástupiště, peron, rampa, navigace **trajno deiras de la unua ~o** vlak odjíždí z prvního nástupiště **sur~e** na nástupišti **ĝet~o** (= **varfo**) přistavní můstek **kargad~o** nakládací rampa **passaĝer~o** nástupiště, peron
Kajafas *náb.* Kaifáš
kajak/o *sport.* kajak
Kajen/o *zemĕp.* Cayenne (*hlavní město Francouzské Guyany*)
kajeput/o *bot.* kajeput, čajovníkový strom **~a esenco** kajeputová silice

kajer/o sešit **~eto** sešitek, notýsek **~ujo** aktovka, diplomatka **ringo~o** kroužkový sešit
kajman/o *zool.* kajman **K~a Insularo** Kajmanské ostrovy
kajt/o *hraĉka* drak
kajut/o kajuta **ŝipestra ~o** kapitánská kajuta
kaĵol/i *t* lichotit, lísat se, pochlebovat, podlézat **ne ~u min** nepochlebuji mi, nelísej se ke mně **~o, ~ado** podlézání, lísání **~aĵo** lichotka
kak/i (= **feki**) *n* kálet, kakat
kaka/o kakao (*nápoj i plod*) **~oarbo** kakaovník **~ograjno** zrna kakaovníku
kakatu/o *zool.* kakadu
kakeksi/o = **kaĥeksi/o**
kakemon/o *um.* kakemono (*japonský závesný vertikální svitkový obraz*)
kaki/a khaki
kakinok/o *bot.* tomel japonský
kakofoni/o kakofonie, nelibozvučnost
kakografi/o kakografie, text plný chyb
kakosmi/o *lék.* kakosmie (*dojem vnímání puchu*)
kakt/o *bot.* kaktus **~acoj** kaktusovité **ekino~o** echinocactus **figo~o** opuncie mexická **melon~o** melocactus
kal/o mozol, tyloz **~a** mozolnatý **~aĵo** otláčenina, otlak **pieď~o** kuří oko, klavus
kala/o *bot.* d'áblík
kala-azar/o (= **nigra febro**) *lék.* kala-azar (*útrobní forma leishmaniózy*)
kalabas/o *bot.* kalabašový strom *n.* plod kalabašového stromu **~ujo, ~arbo** kalabašový strom **~frukto** plod kalabašového stromu
Kalabri/o *zemĕp.* Kalábrie
kaladi/o *bot.* kaládium, užovník
Kalahar/o *zemĕp.* Kalahari
kalam/o *bot.* ratan, rotang *hist.* třtinové písátko

kalamagrostid/o bot. rod třtina
kalamint/o bot. rod marulka
kalandr/i t tech. kalandrovat (textilie/papír), mandlovat (prádlo) ~**ilo** kalandr (v textilním n. papírenském průmyslu), mandl (prádla)
kalandr/o zool. kalandra zpěvná
kalate/o bot. kalátea
kalaz/o zool. chaláza, poutko (jeden ze dvou šroubovitě stočených provazců připevňujících žlutek k membráně vajčka ptáků)
kalazi/o lék. chalazion, vlčí zrnko (zánět v očním víčku)
kalcedon/o geol. chalcedon (nerost)
kalceolari/o bot. pantoflíček
kalci/o chem. vápník, kalcium **de-igí**, **sen-igí** odvápnit se, ztratit vápník **re-igí** znovu získat vápník (do organismu)
Kalcidik/o poloostrov Chalkidiki
kalciferol/o chem. kalciferol, vitamín D
kalcin/i t chem. kalcinovat, žíhat, pražit
kalcit/o geol. kalcit
kalcitr/i n o koni vyhazovat (zadkem), kopat zadníma nohama přen. bouřit se, protivit se (**kontraů iu** komu) **ili** ~**is** **kontraů la reço** vzpírali/protivili se králi ~**ema** bujný, neposlušný
Kalde/o = **Āaldeujo**
kaldron/o kotel ~**ego** (parní) kotel (lokomotivy, teplárny ap.) ~**ejo** kotelna (budova/místnost pro kotle), kotlárna (výrobní kotlů) ~**eto** kotlík ~**isto** kotlář ~**valo** kotlina **hejt-o** kotel ústředního topení **te-o** (= **samovaro**) čajovar, samovar **vapor-o** parní kotel
Kaledoni/o hist. zeměp. Kaledonie Nova ~**o** zeměp. Nová Kaledonie
kalefakci/o fyz. Leidenfrostův jev
kalejdoskop/o kaleidoskop (optická hračka i přen. pestrá směsice něčeho) ~**a** kaleidoskopický, pestrý ~**i** n míhat se,

neustále se proměňovat **konfuzaj ideoj** ~**as en lia kapo** zmatené nápady se mu honí hlavou
kalembur/o jaz. kalambúr (slovní hříčka založená na zvukové podobnosti: *sentema, sent-ema*)
kalend/o(j) kalendy (název prvního dne v měsíci římského antického kalendáře)
kalendar/o kalendář **Gregoria/Julia/širfolia/porčiam** ~**o** gregoriánský/juliánský/trhací/věčný kalendář **flor-o** fytofenologický kalendář
kalendul/o bot. měsíček **agra** ~**o** měsíček rolní **oficina** ~**o** měsíček lékařský
kaleš/o kočár (povoz k dopravě osob těžkými koňmi) ~**ajo** karosérie ~**ajisto** karosář ~**ego** velký luxusní kočár (**infana**) ~**ejo** kolna pro kočáry ~**eto** (dětský) kočárek ~**isto** kočí kočáru **duon-o** dvou-sedadlový kočár **en-igí** nastoupit do kočáru
Kalevala lit. Kalevala (karelo-finský národní epos)
Kalez/o zeměp. Calais ~**a** **Markolo** Calaiská/Doverská úžina
kalfatr/i t tech. nám. těsnit, utěšňovat, ucpávat (spáry v lodi) ~**ado** ucpávání, utěšňování ~**ilo** tužlák, pěchovadlo ~**isto** dělník provádějící utěšňování
Kalhas/o mytol. Kalchás (věštec před Trójou)
kali/o chem. draslík **kaustika** ~**o** (= **kaustika potaso**) nevh. žíravé draslo, louhový kamínek (= hydroxid draselný) ~**a** **klorido** chlorid draselný
Kali/o mytol. Káli (hinduistická bohyně smrti a zániku)
kalibr/o tech. ráže (střeliva), světlost, vnitřní průměr (trubky, armatury) ~**i** t stanovovat rozměry / zjišťovat ráži ~**igi** kalibrovat (určovat a označovat míry na měřidlech) ~**ilo** kalibr, přesné pevné měřidlo **intera** ~**ilo** kalibr pro díru

mikrometra ~ilo mikrometrické měřidlo ~ocirkelo kalibrační kružidlo
šov-ilo posuvné měřítko, posuvka
slang. šupléra
kaliceb/o zool. titi (*opice*)
kalidr/o zool. jespák
kalif/o *náb. polit.* kalif, chalífa ~eco hodnost chalífy ~ejo, ~a regno chalífát, kalífát
kaliforni/o chem. kalifornium
Kaliforni/o zeměp. Kalifornie
kaligraf/o um. kaligraf, krasopisec ~i t psát kaligraficky ~aĵo krasopisně napsaný text ~io kaligrafie, krasopis
Kaligul/o hist. Kaligula, Caligula
kalik/o kalich, číše, pohár *bot.* kalich (*květu*) rena ~o *anat.* ledvinový kalich
la maldolĉa ~o de *suferoj* hořký kalich
la maldoĉa ~o de l' *plezuroj* kalich rozkoši ~eto kalíšek mal~o *biol.* obrácený kalich flor~o kalich (*květu*) krom~o *bot.* kalíšek (*kruh zelených listků vyrůstajících vně kalicha*)
Kalikato/o = Kalkato
kalik/o (= kromkaliko) *bot.* kalíšek
kalikot/o text. kaliko
Kalikot/o zeměp. Kóžikkót *nevh.* Kalikat, Kalikut
Kaliningrad/o zeměp. Kaliningrad (*do 1946 Königsberg, resp. Královec*)
Kaliop/o mytol. Kalliopé (*múza epického básnictví*)
kalips/o hud. kalypso (*trinidadský hudební styl*)
Kalips/o mytol. Kalypsó
kalistef/o (= ĉinia astero) *bot.* astra čínská
kalistegi/o bot. opletník heĝa ~o opletník plotní mar~o, soldanel~o opletník dřípatkovitý
Kalist/o mytol. Kallistó
kalitrik/o bot. hvězdoš
kalitriks/o zool. kosman

kalitris/o bot. sandarakovec
kalk/o vápno estingita/velka ~o hašené vápno neestingita/vigla ~o nehašené vápno **kalcinita** ~o pálené vápno ~i t natírat vápnem, bilit (vápnem) *zeměd.* vápnit, hnojit vápnem, neutralizovat vápnem ~aĵo vápno (*vápenný nátěr*), vápenné mléko ~(o)forno *tech.* vápenná pec, vápenka ~omarno vápenná kaše (*směs*) ~(o)petro, ~(o)štono vápenec (*hornina*) per **kalcinado de ~oštono oni produktas kalkon** pálením vápenice se vyrábí vápno de~iĝi, sen~iĝi odvápnit (se), demineralizovat (*o kostech, zubech*) re~iĝi remineralizovat, znovu získat vápník **kloro~o** chlorové vápno (*k dezinfekci, bělení*)
kalkan/o pata ~umo podpatek **kunfrapi/kunklakigi la ~umojn** srazit podpatky ~osto (= **kalkaneo**) *anat.* kost patní **liter~o (= serifo)** *polygr.* serif, patka (*písmene*) **pik~uma** s jehlovým podpatkem
kalkane/o (= kalkanosto) *anat.* kost patní
Kalkat/o = Kalkuto *zeměp.* Kalkata
kalkul/i tn počítat (*zjišťovat počet něčeho / provádět početní výkon*) ~i ĝis cent t počítat do sta ~i mense/pense n počítat z paměti ~a početní ~o počet, početní operace, vyúčtování **diferenciala** ~o diferenciální počet ~ado počítání, výpočet ~ebla vypočítatelný ~ema rozvázný, uvážlivý ~iĝi počítat se ~ilo počítadlo, (*kancelářská*) počítačka ~isto počtář (*profesionální*), výpočtář ~maŝino počítací/kalkulační stroj ~metro počítadlo (*pomůcka pro výpočty*) ~raporto finanční zpráva al~i t připočítat antaŭ~i t provést předběžný výpočet de~i t odpočítat el~i t vypočítat en~i t započítat kun~i t sečíst mis~i n přepočítat se ne~ebla nesčetzný, nesčíslný pri~i t

spočítat, propočítat **re~i** *t* přepočítat, zkontrolovat **retro~i** *n* počítat zpětně **glit~ilo** logaritmické pravítko **glob~ilo** kuličkové počítadlo **perturbo~o** počet poruchovosti **probablo~o** počet pravděpodobnosti **tabel~ilo** *inf.* tabulkový procesor **tempo~o** počítání času, epocha

kalkulus/o *lék.* ledvinový/močový/žlučový kámen, konkrement

kalm/o bezvětrí **velšipo trafis ~on** plachetnice se dostala do bezvětrí **~a** tichý, klidný, pokojný **~a akvosurfaco** klidná/nehybná hladina **en~iĝi** dostat se do bezvětrí

kalmar/o *zool.* kalmar (*rod hlavonožců z řádu krakalice*) **giganta ~o, ~ego** krakalice obrovská, *zast.* kalmar obrovský

kalmodulin/o *biol.* kalmodulin (*nitrobeněná bílkovina schopná vázat vápník*)

kalmuk/o Kalmyk (*příslušník západo-mongolského národa*)

Kaločaj/o Kalocsay (*významný esp. básník a překladatel*) **~a** Kalocsayův, Kalocsayovský

kalomel/o (= **dihidrarga diklorido**) *chem.* kalomel (= chlorid rtuťný) **~a elektrodo** kalomelová elektroda

kalori/o *fyz.* kalorie (*zast. jednotka energie*)

kalorifer/o (= **stovo**) kamna

kalosom/o *zool.* krajník (*hmyz*)

kalot/o *mat.* kulový vrchlík

kaloz/o *anat.* kalózní těleso, mozkový trámec/vazník

kalpak/o *text.* kalpek (*vysoká válcová čepice*)

kalson/o spodky, kalhotky **~eto** dámské kalhotky, (pánské) slipy **ban~o** plavky **sen~e** bez kalhotek *hovor.* naostro **štrumpo~o, ~štrumpoj** punčocháče, dupačky

kalt/o *bot.* blatouch **marĉa ~o** blatouch bahenní

kalumet/o kalumet (*indiánská dýmka míru*)

kalumni/i *t* pomlouvat **~a** pomlouvačný, utrhačný **~o** pomluva **~anto, ~ulo** pomlouvač

kalun/o *bot.* vřes

kalus/o *anat.* kalus, svalec, *bot.* kalus, svalec, zával

kalv/a lysý, plešatý, holohlavý (*bez porostu*) holý, lysý **~o** lysina, pleš *zeměd.* holina **~eco** holohlavost, lysost **~iĝi** plešatět, olysat **montpinto ~iĝis** vrchol hory se stal holým

Kalvari/o *náb. hist.* Kalvárie, Golgota, Golgota (*místo, kde byl ukřižován Ježíš*)

kalvari/o *náb. um.* kalvárie (*ztvárnění ukřižování Krista*) **~a vojo, ~o** *náb.* křížová cesta *přen.* velké utrpení *anat.* lebeční klenba, kalva

kalvil/o *bot.* kalvil (*odrůdy žebernatých jablek*)

Kalvin/o Kalvín **k~ano, k~isto** kalvín, kalvinista **k~ismo** kalvinismus, kalvinství, helvetství

kam/o *tech.* vačka **~ŝafto** vačkový hřídel

kamabok/o (= **fiŝkuko**) *kuch.* kamaboko (*japonská rybí roláda*)

Kamadev/o (= **Madano**) Kamadeva (*hinduistický bůh lásky*)

kamaj/o *um.* monochrom, jednobarevný obraz

kamarad/o kamarád, soudruh **~a** kamarádký, soudružský **~i** *n* kamarádit se **~eco** kamarádství **~ino** kamarádka, soudružka

kamaril/o *polit.* kamarila (*vlivná/nátlačková skupina*)

Kamasutr/o *lit.* Kámasútra, aneb Poučení o rozkoši

kambi/o *fin.* směnka **matura ~o** splatná směnka

kambium/o *bot.* kambium (*druhotné dělivé pletivo*)
Kamboŕ/o *zemĕp.* Kambodža
kambri/o *geol.* kambrium
Kamĉatk/o *zemĕp.* Kamĉatka
kame/o kamej (*šperk s reliĉfní řezbou*)
div. film. cameo, epizodní role *hovor.* štek
kameciparis/o *bot.* cypřišek
kamel/o *zool.* velbloud ~**edoj** *ĉeled'* velbloudovití ~**ido** velbloudĕ ~**ino** velbloudice ~**isto**, ~**pelisto** velbloudář **vir~o** velbloud (*samec*) **duĝiba/unuĝiba** ~o dvouhrbý/jednohrbý velbloud
kameleon/o *zool.* chameleon *přen.* pokrytec ~**a** chameleonský, nestálý
kameli/o *bot.* kamélie **ĉinia** ~o ĉajovník ĉínský **japania** ~o kamélie japonská
kamembert/o *kuch.* camembert (*plisňový sýr*)
kamemel/o *bot.* rmenec **nobla** ~o rmenec sličný, rmen sličný, heřmánek římský
kamemor/o *bot.* ostružiník moruška
kamen/o krb, kamna ~**breto** deska krbu ~**tubo** komín ~**tubisto** kominík
kamer/o *i tech. opt.* komora *nevh.* kamera **ekspansia** ~o expanzní komora ~**isto** komorník *nevh.* kameraman **nebul~o** mlžná komora **joniga** ~o ionizační komora **ses~a** šestikomorový **plumbo~o** olovená komora (*pro výrobu kyseliny sírové*)
kamera/o (snímací) kamera ~**isto** kameraman **gvat~o** skrytá kamera, fotopast **video~o** videokamera
kamerling/o *náb.* kamerlengo (*kardinál zastupující papeže*)
kamerops/o *bot.* žumara nízká (*evropská palma*)
Kamerun/o *zemĕp.* Kamerun, Kamerunská hora ~**io** Kamerun (*stát*)
kamfor/o *chem.* kafr ~**ujo**, ~**arbo** *bot.* kafrovník

kamikaz/o *voj.* kamikaze, kamikadze (*japonský sebevražedný útočník*) *přen.* hazardĕr
kamion/o kamion (*plošinový nákladní automobil*) **kompunda stratpuriga** ~o víceúĉelový ĉistící automobil **platforma** ~o plošinové nákladní auto, valník ~**i t** dopravovat kamionem ~**ado** kamionová doprava **entrepreno pri** ~**ado** zasílatelství, transportní podnik ~**eto** dodávkové auto *hovor.* dodávka ~**isto** řidiĉ kamionu **baskul~o** sklápĉící auto **cisterno~o** cisternové auto **špruc~o** kropící vůz (*s vodou*), stříkací asfaltovací stroj (*pro asfalt, živici*)
kamizard/o *hist.* kamisard, camisard (*kalvínský vzbouřenec*)
kamizol/o *text.* kamizola, kazajka
kamlot/o *text.* kamelot (*vlnĕná tkanina*)
Kamoens/o *hist.* (Luís de) Camões (*významný portugalský básník*)
kamomil/o *bot.* heřmánek **agra** ~o (= **agra antemido**) rmen polní **granda** ~o (= **partenio**) řimbaba **roma** ~o (= **nobla kamemelo**) heřmánek římský, rmenec sličný **vera** ~o heřmánek pravý
kamp/o *fyz. zemĕd. i přen.* pole **elektra/elektromagneta/magneta** ~o *fyz.* elektrické/elektromagnetické/magnetické pole **operacia** ~o *lék.* operační pole **semantika** ~o *jaz.* sémantické pole ~**a** polní ~**a intenso** *fyz.* intenzita pole ~**i**, ~**adi n** (přechodně) pobývat/nocovat v přírodĕ, kempovat ~**adejo** tábořiště, kemp(ink) ~**aro** polnosti, venkov ~**arano** rolník, zemĕdělec, venkovan ~**arana** venkovský, rolnický ~**ulo** venkovan *hanlivĕ* venkovský prostřáĉek ~(**o**)**limo** mez (*hranice mezi pozemky*) **flugo~o** *let.* vzletová a přístávací dráha **glaci~o** ledové pole **gren~o** obilné pole **herbo~o** louka **Marso~o** Martovo pole, vojenské cviĉiště **paf~o** (cílová)

dopadová plocha (střelnice) **vid~o**
 zorné pole
Kampal/o zeměp. Kampala (hlavní město Ugandy)
kampanil/o kampanila, zvonice (zpravidla samostatně stojící)
kampanj/o kampaň **elekt~o** polit. (před)volební kampaň **puriga ~o** polit. čistka
kampanul/o bot. zvonek **rondfolia ~o** zvonek okrouhlolistý
kampeč/o bot. kreveň obecná, strom kampešový
Kampuče/o = Kamboô
kamufl/i t voj. maskovat přen. předstírat, kamuflovat **~ado** voj. maskování přen. kamufláž, zastírání, předstírání **~ajo**, **~ilo** maskovací materiál (barva, síť, větve ap.)
kan/o rákos, třtina, bambus přen. písátko, rákoska, vycházková hůl (nebo podobný nástroj) **~aro**, **~ejo** rákosí, rákosový porost **fiš~o** rybářský prut **suker~o** cukrová třtina
kana/o bot. dosna **manĝebla ~o** dosna indická, dosna jedlá
Kanaan/o hist. Kanaán (staré označení Předního východu) **k~a** kanaánský, kananejský **k~idoj** Kanaánci, Kananejci
kanab/o bot. konopí **hindia ~o** konopí indické **kultiva ~o** konopí seté **~a** konopný **~ejo** konopiště, konopné pole **~(o)tolo** konopné plátno **Manil~o** banánovník vláknitý
kanaben/o zool. konopka obecná (pták)
Kanad/o zeměp. Kanada **k~ano** Kanadčan
kanajl/o ničema, lump, lotr, padouch, darebák **~ajo** ničemnost, lumpárna, darebáctví, padoušství, lotrovství, lotrovina
kanak/o Kanak **K~io** území Kanaků (v Nové Kaledonii)
kanal/o kanál, průplav (umělá vodní cesta), průliv (přirozený pruh vody

svřený pevninou spojující rozsáhlejší vodní plochy), stoka, kanál (odvod odpadních, splaškových, dešťových vod), anat. kanál (dutý prostor pro průchod tekutin nebo anat. struktur / bílkovina v buněčné membráně sloužící průchodu některých látek) **akvolivera ~o** náhon **komunika ~o** informační kanál **~aro**, **~etaro** kanalizace, kanalizační síť **~igi** regulovat (vodní tok) **~izi** kanalizovat, vybavit kanalizací **flank~o** vedlejší kanál **ĵet~o** text. člunková dráha **nutro~o** (= **digesta tubo**) anat. trávicí trubice **pluv~eto** okapový žlab **spir~o** anat. dýchací cesty **voč~o** hlasová štěrbiná
kanalizaci/o (= **kanal(et)aro**) kanalizace
kanang/o bot. kananga
kanap/o pohovka, kanape kuch. obložená topinka **~eto** lenoška, sofa
kanari/o zool. kanár **sovaĝ~o** zvonohlík zahradní
Kanari/oj, ~aj Insuloj Kanárské ostrovy
Kanber/o zeměp. Canberra (hlavní město Australského svazu)
kancelari/o místo i pracovníci kancelář, úřadovna, sekretariát **~ano**, **~ulo** úředník
kancelier/o kancléř **lordo~o** lord kancléř
kancer/o 1 zool. rod krab
kancer/o 2 lék. i bot. rakovina **~a** rakovinný, rakovinový **~a tumoro** karcinom, zhoubný nádor **~iga**, **~ogena** kancerogenní, karcinogenní, vyvolávající rakovinu **~ologio** kancerologie, nauka o zhoubných nádorech **~ulo** nemocný rakovinou **sango~o** (= **leŭkemie**) leukémie
kand/o kandys, cukrkandl **~i** t kandovat n. proslazovat ovoce **~itaj fruktoj** kandované ovoce **~iĝi** (z)cukernatět (ve velkých bezbarvých až nahnědlých krys-talech)

kandel/o svíce, svíčka *fyz.* kandela (*jednotka svítivosti*) ~**ingo** svícen **K-festo** Hromnice ~**mečo** knot **altar~o** oltářní svíce **hor~o** obřadní svíce
kandelabr/o víceramenný svícen
kandid/o *bot.* kandida (*druh kvasinky*) ~**ozo** *lék.* kandidóza (*infekce vyvolaná kandidou*)
Kandid/o *lit.* Candide *přen.* naivní člověk, prostáček
kandidat/o kandidát, čekatel, uchazeč ~**i** (**por io**) *n* kandidovat (na něco), ucházet se (o něco) ~**eco** kandidatura ~**igi** navrhopvat (za) kandidáta
kanefor/o *um.* kanefóra (*socha s košem na hlavě*)
kanel/o žlábek, (spirálová/šroubovitá) drážka, rýha, *arch.* kanelura, (svislý) žlábek ~**i** *t* rýhovat, drážkovat ~**ažo** *arch.* kanelace, kanelování ~**ilo** (= **šraůbajilo**) závitník **mikro~o** mikrodrážka **šraůb~o** (= **šraůbajo**) závit šroubu/vrutu/kolíku **šraůbin~o** vnitřní závit (*matky, fitinky ap.*) **šraůb~ilo** závitník
kanelon/oj *kuch.* cannelloni (*italské těstoviny tvaru silných trubek*)
kanguru/o *zool.* klokan
kanibal/o kanibal, lidojed ~**ismo** kanibalismus, lidojedství *zool.* požírání zvířat vlastního druhu
kanin/o (= **kojnodento**) *anat.* špičák (*zub*)
kanis/o *zool.* rod psovitá šelma ~**edoj** *čeled'* psovití
kanistr/o kanistr
kanjon/o kaňon
kankan/o *hud.* kankán (*tanec*)
kankr/o *zool.* rak **amerika ~o** rak pruhovaný, rak americký **eůropa ~o** rak říční ~**a pinčilo** račí klepeto ~**e** pozpátku

Kankr/o *hvězd.* souhvězdí Rak ~**a tropiko/cirklo, tropiko de la ~o** obratník Raka
Kann/o *zeměp.* Cannes (*Francie*) *hist.* Kann, Canne, Cannae (*Itálie*) **la batalo de ~o** bitva u Kann
kannad/oj Kannadové (*v jižní Indii*) ~**a lingvo** kannadština
kanon/o *voj.* dělo, kanon ~**a** dělový, dělostřelecký ~**a baterio** dělostřelecká baterie ~**adi** *n* střilet z děl(a) ~**aro** (= **artilerio**) *voj.* dělostřelectvo ~**tubo** hlaveň děla ~**isto** dělostřelec *hovor.* kanonýr **bombo~o** dělo se strmou dráhou střely (houfnice, minomet, moždíf)
elektron~o *fyz.* elektronové dělo, Pierceovo dělo **gulaš~o** *slang.* polní kuchyň
kanon/o *fil. náb.* kánon (*soubor zásad, pravidel, předpisů*) *náb.* kánon (*oficiální soupis svatých*) *hud.* kánon (*polyfonní skladba, v níž hlasy nastupují po intervalech s touž melodií*) ~**igi**, ~**izi** *t* *náb.* kanonizovat, svatořečit
kanonier/o = **kanonisto** *voj.* dělostřelec *hovor.* kanonýr
kanonik/o *náb.* kanovník ~**aro** kapitula ~**ino** kanovnice
kanop/o *hist.* kanopa (*staroegyptská pohřební nádoba*)
kanope/o *bot.* vrchol koruny stromu
Kanos/o *hrad* Canossa **iri al ~o** jít do Canossy (*ponižit se, pokořeně kapitulovat*)
kanot/o loďka, člun *nevh.* kánoe
Kansas/o Kansas (*stát USA*) ~**urbo** Kansas City
kant/i *n* zpívat ~**o** píseň, zpěv ~**ačo** odrohovačka ~**ado** zpívání, zpěv (*činnost*) ~**aro** zpěvník, sborník písní ~**eti por si mem** prozpěvovat si ~**eto** popěvek, písnička ~**isto** zpěvák, pěvec ~**arto** pěvecké umění ~(**o**)**birdo** zpěvný pták, pěvec **ek~i, ek~eti** dát se do zpěvu **for~i**

odehnat zpěvem **kun~i** zpívat společně
pri~i opěvovat **re~ajo** refrén **čen~o**
kánón **danko~o** děkovaná píseň **furor~o**
hit, šlágr, populární píseň **glor~o**
chvalo zpěv **lul~o** ukolébavka **majstroj~**
istoj mistři pěvci **not~i** (= **solfeği**)
školit hlas, cvičit, intonovat **plor~o de**
Jeremia pláč Jeremiášův **popol~o** lido-
vá píseň **sol~o** sólová píseň **sorč~o**
zpívané zaklínadlo **tirol~o** tyrolská
píseň, jódlování **trem~o** tremolo
Kantal/o hora Cantal ~**fromaĝo** sýr
cantal
kantalup/o bot. cukrový meloun (*odrůda*
kantalup)
kantar/o zool. páteříček (*brouk*)
kantarel/o houba liška **manĝinda ~o**
liška obecná
kantarid/o zool. puchýřník lékařský
(*brouk*) *hovor.* španělská muška ~**ino**
chem. kantaridin (*jed puchýřníku*)
kantat/o hud. kantáta
Kanti/o fil. Kant ~**ano** kantovec, kantista
(*stoupenec Kantovy filozofie*) **k~ismo**,
k~anismo kantismus, kantuanismus,
kantovská filozofie
kantik/o hud. kantikum (*liturgický chva-*
lozpeř, hymnus)
kantilen/o lit. hud. kantiléna
kantilevr/a tech. krakorcový, konzolový
(*upevněný na jednom konci*) ~**a ponto**
konzolový/krakorcový most ~**o** krako-
rec, konzola
kantin/o kantýna
kanton/o *zeměp.* kanton *žel.* řízený traťo-
vý úsek ~**igo** *želez.* vytvoření řízeného
traťového úseku
Kanton/o Kanton, Kuang-čou (*čínské*
město)
kantonment/o voj. dočasná základna,
dočasný ubytovací prostor (pro vojsko)
kantor/o zpěvák v kostele
kanu/o kánoe

kanul/o *lék.* kanyla
kanvas/o *text.* kanava *přen.* nástin, osno-
va
kanzon/o šanson, píseň (*zábavného, mi-*
lostného nebo satirického obsahu) ~**isto**
šansonier
kaolin/o *geol.* kaolin (*hornina*)
kaolinit/o *geol.* kaolinit (*nerost*)
kaon/o *fyz.* kaon, mezon K (*elementární*
částice)
kaos/o = **ĥaoso** chaos, zmatek
kap/o *anat.* hlava *tech.* hlavice, záhlaví,
vrchol *přen.* vůdce, pohlavár ~**o de bra-**
siko hlávka zeli ~**o de irantaro** čelo
průvodu ~**o de pinglo** špendlíková hla-
vička ~**o de ŝraŭbo** hlava šroubu **li**
estas instruita ~o je to hlava otevřená
~**o de gazetkolumno** záhlaví novino-
vého sloupce/článku **ĉe ~o de konvojo**
v čele konvoje ~**a** hlavový ~**a parto de**
la lito hlavová část postele ~**a doloro**
bolest hlavy ~**ajo kuch.** pokrm z hlavy
~**eto** hlavička ~**ujo** přílba skafandru
~**antaŭe** hlavou napřed ~**apogilo** opěr-
ka hlavy ~**flanko** líc ~**jesi n** kývnutím
(hlavy) souhlasit, přikývnout, přikyvo-
vat ~**kuseno** polštář ~**loko** hlava postele
~**nei n** nesouhlasně (za)vrtět hlavou
~**rimenoj** ohlávka ~**rompilo** hlavolam
~**stacio** *žel.* hlavová stanice *hovor.* kon-
cová stanice ~**turno** závrať **en~igi** dos-
tat do hlavy, našprtat, nabiflovat **mul-**
t(a)~a mnohohlavý **sen~a** bezhlavý
sen~igi stít, popravit stětím **trans~igo**
kotoul, kotrmelec **brul~ulo** horká hla-
va, nadutec **ĝet~o nám.** hlava mola
korn~ulo *mytol.* rohatý, čert **kruc~o**
tech. křížák **lini~o** krajní bod úsečky
malplen~ulo prázdná hlava, hlupák
martel~o hlava kladiva **nud~a** prosto-
vlasý, bez pokrývky hlavy **pafil~o** (= **kolbo**)
pažba **pont~o** voj. předmostí
ŝildo~o hlava štítu **ter~o** (= **kabo**) mys

vent~ulo lehkomyšlný člověk, větroplach
kapa *jméno řeckého písmene* kappa
kapabl/a schopný, způsobilý, talentovaný, nadaný **~i** *n* být schopen **~o**, **~eco** schopnost, způsobilost **~igi** uschopnit **mal~a**, **ne~a**, **sen~a** neschopný **re~igi** *lék.* rehabilitovat **trans~igi** přeškolit **kargo~o** *nám.* nosnost lodí **laborne~o** pracovní neschopnost **šarĝo~o** nosnost vozu
kapacit/o *zvl. fyz.* kapacita, schopnost (něco) pojmout/obsáhnout **~anco** kapacitance, kapacitní reaktance **varmo~o** tepelná kapacita
Kapadoci/o *hist. zeměp.* Kappadokie, Kapadocie
kapel/i *n* *nám.* plout pod bouřkovými plachtami **~a velo** bouřková plachta **~igi ŝipon** připravit loď na bouři
kapel/o kaple *hud. nevh.* kapela, (malý) orchestr, kostelní sbor **~ano** kaplan *zast.* kurát **~estro** *nevh.* kapelník, dirigent
kaper/i *t* zajímat *n.* ničit nepřátelské lodí (*se souhlasem n. pověření své vlády*) **~aĝo** zajaté lodí *n.* jejich náklad **~isto** kaper, pirát ve službách vlády **for~i** uchvátit loď
Kapet/o *hist.* Kapet **~idoj** Kapetovci
kapibar/o *zool.* kapybara (největší hlo-davec)
kapilar/a kapilární, vlasově tenký **~o** kapilára *anat.* vlásčnice, kapilára **~eco** kapilarita **elektro~eco** elektrokapilarita
kapital/o *ekon. polit.* kapitál, *fin.* jistina (*základní peněžní částka*) **~eto** kapitálek, sumička **~igi** kapitalizovat, vytvářet/akumulovat kapitál **~ismo** kapitalismus **~isto** kapitalista **grand~isto** velkokapitalista **spezo~o** disponibilní/provozní kapitál **ŝtat~ismo** státní kapitalismus

kapitan/o *nám. voj.* kapitán **~eco** hodnost/funkce kapitána **fregat~o** fregatní kapitán **korvet~o** korvetní kapitán **vesel~o** kapitán (*námořní plukovník*)
kapitat/o *anat.* kost hlavatá
kapitel/o hlavice (sloupu, pilíře)
Kapitol/o *zeměp.* Kapitol (*římský pahorek i významná stavba*)
kapitul/o *bot.* hlávka, strboul (*květenství*)
kapitul/o *náb.* (katedrální/kolegiátní) kapitula (*sbor kanovníků*), (řádová) kapitula (*shromáždění rytířského řádu*)
kapitulac/i *n* *voj. i přen.* kapitulovat, vzdá(va)t se **~o** kapitulace
kapok/o *odb.* kapok, stromová bavlna *hovor.* rostlinné peří, rostlinné hedvábí **~ujo**, **~arbo** *bot.* vlnovec pětimužný
kapol/o kabošon, cabochon, čockovec (*drahokam vybroušený dokulata s dolní rovnou plochou*)
kapon/o *zeměd. zool.* kapoun (*vykastrovaný samec kura*) *přen.* kleštětec, kastrát **~voĉo** *hud.* hlas kastráta
kaponier/o *voj.* kaponiéra (*pevnůstka na obranu příkopu*)
kapor/o *bot.* kapara, kaparovník
kaporal/o *voj.* desátník (*poddůstojnická hodnost*)
kapotast/o *hud.* kapodastr (*posuvný prázec k drnkacím strunným nástrojům*)
kapot/o *text.* plášť s kapucí *dopr.* kapota (*odnímatelný kryt motoru*)
kapr/o *zool.* koza **~a** kozi **~aĝo** kozi maso, **~ido** kůzle **~idaĝo** kůzlečí maso **~ino** koza (*samice*) **ŝatigi la ~inon kaj konservi la brasikon** aby se vlk nažral a koza zůstala celá **K~ino** Capella (*hvězda v souhvězdí Vozky*) **~obleki** (= **meki**) *n* mečet **vir~o** kozel
Kapre/o *italský ostrov a obec* Capri
kapreol/o *zool.* srnec obecný **~aĝo** *kuch.* srnčí **~ido** srnčec **~ino** srn(k)a

kapric/o vrtoch, rozmar, kapric ~**oj de la fortuno** rozmary štěstěny ~**a** vrtošivý, rozmarný ~**i n** mít vrtochy
kapriĉ/o *hud.* capriccio (*humorná skladba*)
kaprifoli/o (= **lonicero**) *nevh. bot. rod zimolez* ~**o** zimolez kozí list ~**acoj** *čeled'* zimolezovitě
Kaprikorn/o *souhvězdí* Kozoroh **tropiko de la ~o**, ~**a tropiko/cirklo** *zeměp.* obratník Kozoroha
kaprimulg/o *zool.* lelek ~**oformaj** *řád* lelkové
kapriol/o *sport.* kapriola, kotrmelec *u koní* výskok s vyhozením nohou
kapsel/o *bot.* kokoška **paŝtista** ~**o** kokoška pastuší tobolka
kapsid/o *biol.* kapsida (*proteinový obal viru*)
kapsik/o *bot. rod paprika (rostlina)* ~**ino** *chem.* kapsicin, kapsaicin (*alkaloid papriky*) **duonligneca** ~**o** paprika křovitá **unuĵara** ~**o** paprika setá, paprika roční ~**ofrukto** paprika (*plod*) **pseŭdo**~**o** lilek višňový
kapstan/o *tech.* naviják, vrátek, navíjedlo *hud.* regulační šroub piana
kapsul/o korunka, uzávěr (*láhve*) *anat.* pouzdro, kapsula *chem.* odpařovací miska *lék.* kapsle (*léková forma*) *bot.* tobolka (*druh plodu*) **en-igi** dát lék do kapsle **sen~igi** odstranit uzávěr z láhve
kapt/i *t* chytit, uchopit, (po)lapit, zmocnit se (**ion** čeho) ~**i ies** **atenton** zaujmout něčí pozornost **teruro** ~**is lin** zachvátila ho hrůza ~**is nin** **pluvego** překvapil nás liják **la mizero** ~**is lin** ocitl se v bídě ~**i la momenton** využít chvíle ~**adi** chytat, lapat, zmocňovat se, uchvacovat ~**aĵo** kořist, úlovek ~**ema** dychtivý lovit ~**iĝi** chytit se ~**iĝi en insidon** padnout do osidel/léčky ~**ilo** past, osidla *tech.* lapač ~**ilisto** lovec chytající do pasti ~**isto**

policista pověřený zatýkáním ~**ito** zajatec ~**iteco** zajetí ~**itejo** zajatecký tábor **ek~i** uchopit, chytit **el~i** vyloudit, vymámit **en~i** chytit do pasti **for~i** unést **kun~ito** spoluzajatec **ne~ebla** nepolapitelný **re~i** znovu chytit **sin~ado** chytání se navzájem **fiŝ~i** rybařit, lovit ryby **fiŝ~ilo** nástroj k lovu ryb (*rybářská síť, udice, vrš, čeřen, vězenec apod.*) **fiŝ~isto** rybář **maŝ~ilo** pytlácké oko **muŝ~ulo** (= **dioneo**) *bot.* mucholapka podivná (*masožravá rostlina*) *zool.* lejsek (*pták*)
kapucen/o *náb.* kapucín ~**a** kapucínský ~**aĵo** lidové kázání
kapuĉ/o kapuce, kápě *tech.* kryt, stříška, bouda (*kočárku*) ~**i** *t* zakrývat (*kapuci, poklopem aj.*) opatřovat ochranným krytem **kamen~o** (komínová odtahová) stříška nad krb
kapuĉin/o *kuch.* kapučino, cappuccino
kapus/o *nám.* směr lodní osy **kompassa** ~**angulo** odchyłka směru od magnetického severu **vera** ~**angulo** odchyłka směru od poledníku
kaput/a rozbitý, zničený *hovor.* kaput
kar/a drahý, milý **mia plej** ~**a** můj nejdražší **miaj horoj estas** ~**aj** můj čas je drahý ~**e pagi** draze zaplatit ~**eco** drahota ~**ega** předrahý, drahocenný ~**iĝo** zdražení ~**ulo** miláček (*muž*) ~**ulino** miláček (*žena*) **mal~a** levný **mal~iĝo** zlevnění
kara/o *bot. rod parožnatka (Chara, zelená řasa)* ~**ficoj**, ~**fitoj** *oddělení* parožnatky
karab/o *zool.* střevlík
karaben/o karabina (*lehká voj. puška s kratší hlavní*) ~**isto** *voj.* karabiník, karabiniér
Karaĉ(i)/o *zeměp.* Karáči
karadri/o *zool.* kulík ~**edoj** *čeled'* kulíkovití ~**oformaj** *řád* dlouhokřídlí

karaf/o karafa ~**eto** karafka, karafinka
karagan/o bot. čimíšník
Karaib/a = Kariba
karak/o hist. nám. karaka (válečná n. obchodní loď)
Karak/o, Karakas/o zeměp. Caracas (hlavní město Venezuely)
karakal/o zool. karakal
karakalpak/o Karakalpak **K~io** Karakalpakstán
karakol/i n sport. poskakovat, točit se (o jízdě na koni)
Karakorom/o pohoří Karákóram
karakter/o znak, charakter, povaha, vyhraněný typ **mola ~o** slabý/nepevný charakter **en ~o de kunlaboranto** jako- (žto) spolupracovník **~a** charakteristický **~hava** charakterní **~ologio** charakterologie **divers~a** různorodý **sen~a** bezcharakterní **skrib~o** charakter (povaha) rukopisu
karakteristik/o mat. charakteristika (logaritmu)
karakteriz/i t charakterizovat **~a** charakteristický, svérázný, rázovitý **~ajo** charakteristika, povahopis mat. znak, charakteristika
karaktr/o zvl. inf. znak
karakul/o zool. karakulská ovce **~ajo** perzián, karakul (kožešina z karakulských jehňat)
karambol/i n narazit, srazit se **~o** srážka, kolize hovor. karambol v kulečnicku karambol (náraz kulečnickové koule na dvě ostatní)
karamel/o karamel **~bombono** karamela, karamelový bonbon **~igi** karamelizovat
karapac/o anat. karapax, krunýř (želv, koryšů)
Karar/o zeměp. Carrara **k~a marmoro** carrarský mramor
karas/o zool. karas obecný

karat/o klenotnictví karát (jednotka hmotnosti n. bezrozměrná jednotka ryzosti zlatých slitin)
karate/o sport. karate
karavan/o karavana, výprava nevh. dopr. karavan, obytný přívěs **~ejo** karavanní zastávka, přístřeší pro karavany, karavanseráj
karavel/o nám. hist. karavela (válečná n. obchodní plachetnice)
karb/o uhlí (palivo), uhel, uhlík (kus/kousek uhlí) um. uhel (kresba uhlem)
bruna ~o hnědé uhlí **grandpeca ~o** uhlí hrubého zrna, uhlí kusové **desegnaĵo per ~o** uhlokresba, uhel (kresba uhlem)
sidi sur flamantaj ~oj sedět (jako) na žhavém/řeřavém uhlí **~ejo** uhelný sklad, uhelna **~igi** zuhelnovat, karbonizovat (zahříváním za nepřístupu vzduchu) **~igejo** milíř **~igita trabo** ohořelý/zuheľnatělý trám **~igi** (z)uhelnatět **~igiinta panrostaĵo** spálená topinka **~isto** uhlíř (výrobce i prodejce) **~ujo** uhlák, nádoba na uhlí **~umi** n zásobovat se uhlím **~obaseno** uhelná pánev **~odona, ~ohava** uhelný (obsahující uhlí) **~ogruzo** (uhelná) drť, drobné uhlí **~(o)kesto** uhlák, nádoba na uhlí **~okopio** kopie (přes uhlový kopírovací papír) **~okrajono** uhel na kreslení **~ominejo** uhelný důl **~onigra** černý jako uhel **~opapero** uhlový (kopírovací) papír **~opintoj** el. uhlíky (elektrody, kontakty ap.) **~opolvo** uhelný prach, mour **~ostako** milíř **hidro~ido** (= **hidrogenkarbono**) nevh. uhlovodík **ligno~o** dřevěné uhlí **min~o, ŝton~o** kamenné uhlí, černé uhlí **osto~o** živočišné uhlí **ter~o** (= **lignito**) nevh. lignit
karbamid/o (= **ureo**) chem. karbamid, močovina
karbazol/o chem. karbazol
karben/o chem. karben

karbinol/o (= **metanol**) *chem. zast.*
karbinol (= metanol)
karboksil/o *chem.* karboxyl, karboxylová skupina
karboline/o *chem.* karbolineum, karbo-
lový olej
karbon/o uhlík (*chem. prvek*) ~**ato** uhli-
čitan, karbonát ~**ido** karbid
karbonad/o *kuch.* karbonáda
karbonad/o *geol.* karbonádo (*černá odrů-
da diamantu*)
karbonar/o *hist.* karbonář (*italský n.
francouzský revolucionář 19. stol.*
~**ismo** karbonářství)
karboni/o *geol.* karbon (*předposlední
útvár paleozoika*)
karbonil/o *chem.* karbonyl, karbonylová
skupina (*dvojjavná*) *n.* karbonyl (*mole-
kula oxidu uhelnatého vázaná jako
ligand*)
karborund/o karborundum (*technický
karbid křemičitý, brusný materiál*)
karbunkl/o *lék.* karbunkl (*druh hluboké
pyodermie*)
karbunkl/o (= **smuto**) *nevh. bot.* sněť
karbur/i *t chem. i tech.* karburovat (*sytit
kov uhlíkem / tvořit zápalnou směs*)
~**ažo** zápalná směs ~**ilo**, ~**atoro** karbu-
rátor
karcer/o *práv.* karcer, vazební místnost/
zařízení, samovazba (*místnost, cela*),
(vazební) věznice ~**puno** karcer, trest
samovazbou **en-igi** dát do vazby **kel-o**
podzemní kobka
karcin/o *zool.* krab pobřežní
karcinom/o *lék.* karcinom (*zhoubný
nádor vznikající z epitelu*) ~**ozo** karci-
nomatóza, karcinóza
kard/i *t text.* mykat (*vlnu, stříž*) ~**ado** my-
kání ~**ilo** mykadlo ~**omašino** mykačí
stroj
kard/o, **kardu/o** *bot.* bodlák **benita** ~**o**
benedikt lékařský, benedikt čubet **ma-**

ria ~**o** (= **maria silibo**) ostropestřec
mariánský **azen~o** (= **onopordo**) ostro-
pes **felto~**, **ful~o** (= **fuldipsako**) štětka
planá **stel~o** chrpa sikavice
kardamom/o *bot.* řeřišnice
kardan/o *hist.* Cardano (*italský vědec*)
k~o *tech.* kardan, kardanový hřídel
k~artiko kardanový kloub
kardel/o *zool.* stehlík obecný
kardi/o *lék.* kardi(o)- (*týkající se srdce, ve
složených termínech*)
Kardif/o *zeměp.* Cardiff, Caerdydd (*hlav-
ní město Walesu*)
kardin/o *stav.* (dveřní/okenní/okenicový)
závěs, pant
kardinal/a *mat.* kardinální (*číslo*)
kardinal/o kardinál ~**a** kardinálský *přen.*
kardinální, základní, hlavní, podstatný
~**igi** jmenovat (kreovat) kardinálem
kardioid/o *mat.* kardioida, srdcovka
kardj/o *anat.* kardie, česlo
kardon/o *bot.* artyčok kardový
kardu/o *bot.* bodlák
karduel/o *zool.* čížek **verda** ~**o** zvonek
zelený
kare/o koření kari
kareks/o *bot.* ostřice ~**ejo** místo porostlé
ostřicí
karel/oj Karelové **K~io** Karélie
karen/o *nám.* spodek lodi
karenc/o *lék.* karence, nedostatek určité
výživy
kares/i *t* laskat, mazlit se (**iun**, s někým),
(po)hladit, lichořit, potěšit (někoho) ~**i**
iluzion chovat (marnou) naději ~**a** las-
kavý, vlídný ~**o**, ~**ado** pohlázení, las-
káni ~**ema** mazlivý ~**inda** roztomilý,
láskavý k pohlázení **mal~i** nevlídně až
drsně zacházet
Karesm/o postní doba (*před Velikonoce-
mi*) ~**omezo** masopustní doba, masopust
karet/o *zool.* kareta (*mořská želva*)

karg/o *nám.* náklad **flamiĝema** ~o hořlavý náklad **loza** ~o *nám. dopr.* volně ložený náklad ~i *t* naložit (*zboží, náklad*) ~ado nakládání, nakládko (*zboží, nákladu*) ~ejo nákladní prostor ~ujo přepravník, přepravní kontejner ~okapablo *nám.* nosnost lodě ~o-aviadilo / ~o-ŝipo / ~o-traĵno nákladní letadlo / nákladní loď / nákladní vlak mal-i vyložit (*zboží, náklad*)

kari/o *lék.* karies, zubní kaz ~a kariézní, postižený zubním kazem ~a **dento** zkažený zub ~igi způsobovat zubní kaz **dentoj** ~iĝas zuby se kazí

kariatid/o *arch.* karyatida (*podpěrný sloup v podobě ženy*)

karib/o Karib ~io, ~ujo *zeměp. hist.* Karibik **K~a Maro** Karibské moře

karibu/o *zool.* sob karibu

kariĉer/o kariéra ~adi *n* honit se za kariérou ~emo, ~ismo kariérismus, honba za kariérou ~isto kariérista

karik/o *bot.* papája

karikatur/o karikatura ~i *t* karikovat ~isto karikaturista

kariljon/o *hud.* zvonkohra

karin/o *zool.* carina sterni (*hřeben hrudní kosti ptáků*)

Karinti/o *zeměp.* Korutany, Korutansko

kariofil/o *koření* hřebíček ~ujo, ~arbo (= **aroma sizigio**) hřebíčkovce vonný (*strom*)

kariokinez/o *biol.* karyokinéza (*dělení buněčných jader při mitóze*)

kariol/o kariola (*lehký dvoukolový vůz*)

kariops/o *bot.* obilka

kariotip/o *biol.* karyotyp (*soubor všech chromozomů v jádře buňky*)

karis/o *bot.* karanda

Karis/oj *mytol.* Charitky (*řecké bohyně půvabu a krásy*)

karism/o charisma

karitat/o *náb.* láska (*třetí božská ctnost křesťanská*)

karite/o *bot.* máslovník africký ~a butero bambucké máslo

karj/o (= **hikorio**) *bot.* ořechovec **pekan-o** (= **pekanarbo**) ořechovec pekanový

Karkonoŝ/o *zeměp.* Krkonoše

Karl/o = **Karolo** Karel

karlin/o *bot. rod* pupava

karmanjol/o *hud.* karmaňola

Karmel/o *pohoří* Karmel *náb.* řád karmelitánů **k~ano** karmelitán

Karmen/o Carmen (*ženské jméno*)

karmezín/a tmavočervený, zářivě rudý ~o karmazin, tmavočervené barvivo

karmin/o karmín (*sytě červená barva*) ~i *t* barvit karmínem

karminativ/a *lék.* karminativní, proti nadýmání

karn/o *zool.* maso, svalovina, tělo, *bot.* dužnina ~a masový, masitý, dužnatý ~ulo smrtelník ~odika, ~ohava svalnatý, masitý ~omanĝa, ~ovora masožravý ~ovoruloj *zool.* masožravci ~ošira zvyklý rozsápat (*dravec*) **dis~i, dis~igi** rozsápat, roztrhat *n.* odstranit měkké části z mrtvoly **en~igi** *náb.* vtělit se *lék.* proniknout do těla **reen~iĝo** reinkarnace, převtělení **sen~a** vychrtlý, bezmasý **dento~o** (= **gingivo**) dásen **tibi~o** (= **suro**) lýtko

Karnak/o *hist. zeměp.* Karnak

karnalit/o karnalit (*draselnohořečnatý nerost*)

Karnatak/o *zeměp.* Karnátaka (*svazový stát v Indii*)

karnaval/o karneval

karneol/o karneol (*červená odrůda chalcedonu*)

karo/o káro (*kosočtvrcem označená barva v kartách*)

karob/o *bot.* svatojanský chléb, karob
 ~**arbo**, ~**ujo** (= **ceratonio**) *bot.* rohovník

karol/o *hud.* koleda, vánoční *n.* velikonoční píseň

Karol/o Karel ~**ino** Karolína, Karla

Karolin/o: *zeměp.* Norda ~**o** Severní Karolína Suda ~**o** Jižní Karolína

Karon/o *mytol.* Charon (*převozník mrtvých do podsvětí*)

Karonj/o Karolínka, Karlička

karoseri/o karoserie ~**isto** karosář

karot/o *bot.* mrkev obecná ~**eto** karotka

karoten/o *chem.* karoten

karotid/o *anat.* krkavice, karotida (*největší krční tepna*)

karp/o *zool.* kapr obecný

karp/o, karpelo *anat.* zápěstí

Karpat/oj Karpaty **k~a** karpatský

karpel/o *bot.* plodolist, karpel ~**aro** (= **gineceo**) gyneceum (*soubor plodolistů v květu*)

karpen/o *bot.* habr

Karpentari/a Golfo Carpentarský záliv

karst/o *geol.* kras ~**a** **kaverno/groto** krásová jeskyně **Bohemia/Moravia K~o** Český/Moravský kras

kart/o lístek, karta, mapa ~**aro** soubor karet, lístkovnice, atlas ~**eto** kartička, vizitka, viněta ~**oteko** kartotéka, lístkovnice **manĝ(o)~o** jídelní lístek **pošt~o** dopisnice, korespondenční lístek **tru~o** děrný štítek **vizit~o** navštívenka, vizitka

Kartag/o *zeměp. hist.* Kartágo ~**ano** KartáGINEC

kartam/o *bot. rod* světlice, saflor **tinktura** ~**o** světlice barvířská

kartav/i *n* ráčkovat

kartel/o *obch.* kartel ~**igi** sdružit do kartelu, vytvořit kartel **mal~igo** zákaz kartelu

Kartezi/o Descartes **k~aj** **koordinatoj** *mat.* kartézské souřadnice **k~ano** *hist.* kartezián

kartilag/o *anat.* chrupavka

kartoč/o *voj.* náboj *tech.* cívka *n.* kazeta s filmem (*pro fotoaparát*), inkoustová náplň (*do plnicího pera*) **blanka** ~**o** cvičný/slepý náboj ~**ujo** sumka, pouzdro na náboje ~**rubando** nábojový pás ~**ŝargilo** nabíjecí zařízení (*zbraně*)

kartograf/o kartograf ~**io** kartografie, kreslení map **desegnisto~o** kreslič map

karton/o *tech.* karton (*silnější papír*) *hovor.* karton (*kartonová krabice*) *um.* karton (*kresba na kartonu*) ~**i** *t* vázat do (kartonových) desek ~**ajo** kartonový výrobek, kartonáž **muldo~o** modelovací karton

Kartum/o *zeměp.* Chartúm (*hlavní město Súdánu*)

kartuŝ/o *hist.* kartuš (*ozdobné plastické orámování nápisu, znaku, hesla*)

kartuzi/o *náb.* kartouz, kartouza, kartuziánský klášter ~**ano** kartuzián

kartvel/o Gruzín(ec) **K~io, K~ujo** Gruzie

karum/o *bot. rod* kmín

karunkl/o *anat.* hrbolek, měkký výrůstek **larma** ~**o** slzní hrbolek

karusel/o kolotoč **ĥaosaj pensoj** ~**as en lia kapo** v hlavě mu víří chaotické myšlenky

karvi/o *bot. druh* kmín kořený

kas/o pokladna, kasa (*schránka / místo / místnost / peněžní prostředky*) **enromprezista/neenrompebla/enrompekura** ~**o** nedobytná pokladna ~**ejo** pokladna (*místnost*) ~**eto** pokladnička ~**isto** pokladník ~**libro** pokladní kniha/deník ~**mono** pokladní hotovost ~**registrilo** registrační pokladna **en~igi** inkasovat, přijmout peníze *n.* cennosti **prunto~o** záložna **ŝpar~o** spořitelna

kasaci/o *práv.* kasace (zrušení soudního rozhodnutí) **~i** *t* zrušit zmatečné soudní rozhodnutí **la K~a Kortumo** kasační dvůr

Kasandr/o *mytol.* Cassandra

kasav/o kasava, kasave, škrob manioku *kuch.* placka z maniokové mouky

kased/o, kaset/o (magnetofonová/filmová) kazeta **~ilo** přehrávač (audiokazet) **~ofono** (magnetofonový) přehrávač **~omagnetofono** kazetový magnetofon **en-igi** nahrát na kazetu **poš~ilo** přenosný hudební přehrávač *hovor.* walkman

kaserol/o kastrol, rendlík

kasí/o *bot.* kasie **kava ~o** kasie obecná

Kasiope/o *mytol.* Kassiopeia *souhvězdí* Kasiopeja

kasiterit/o *geol.* kasiterit, cínovec (*cínová ruda*)

kask/o přilba **~o de frizisto** kadeřnická přilba **~oport**a nosící přilbu **blu~ulo** příslušník mírových sil OSN *hovor.* modrá přilba **fer~o** ocelová přilba **kresto~o** středověká přilba s hřebenem **lan~o** *sport.* vlněná kukla **pint~o** přilba s bodcem **sun~o** tropická přilba

kaskad/o kaskáda (*řada stupňovitých vodopádů / tech. stupňovité řazení, zapojení*) **~o da demandoj, da ridoj** kaskáda otázek, smíchů **~ego** (= katarakto) velká kaskáda, katarakt **~eto** drobná kaskáda

kaskaril/o *bot.* kroton kaskarilla

kasked/o čepice se štítkem *hovor.* kšiltovka

kason/o *nám.* keson, potápěčský zvon *arch.* keson (*stropní kazeta s hrubou profilací spodního líce*) **~malsano** *lék.* kesonová nemoc, dekompresní nemoc

Kaspi/o, ~a Maro Kaspické moře

kast/o *polit.* kasta **~aj antaŭjuĝoj** kastovní předsudky **~ismo** kastovnictví

pra~o prakasta **sen~a** nepatřící ke kastě *polit.* nemající kastovní rozdělení

kastane/o *bot.* kaštanovník **kultiva ~o, ordinara ~o** kaštanovník jedlý/setý

kastanjet/o *hud.* kastaněty

kastel/o zámek, hrad *nám.* střední nástavba lodi **~estro, ~mastro** zámecký/hradní pán **~ruino** zřícenina (hradu) **~urbo** hradní město (*opevněné*) **ĥimer~o, nub~o** vzdušný zámek, sen

Kastili/o Kastilie **k~a** kastilský **la k~a lingvo** kastilština, španělština **k~ano** Kastilec **Nov~o** Nová Kastilie **Malnov~o** Stará Kastilie

kastor/o *zool. rod* bobr

Kastor/o *mytol.* Kastór *hvězda* *Kastor, Castor*

kastore/o *lék.* kastoreum (*výměšek pachových žláz bobra*)

kastr/i *t* (vy)kleštit, kastrovat **~ito** kleštětec, kastrát

Kastri/o, Kastriz/o *zeměp.* Castries (*hl. město Sv. Lucie*)

kaš/i *t* skrývat, schovávat, utajovat **sin ~i, ~igi** skrývat se **~u vin / ~iĝu for de miaj okuloj** jdi mi z očí **~a** skrytý, tajný **~o, ~ado** ukrývání, skrývání **~aĝo, ~itaĝo** ukrytá věc, tajemství **~ejo** úkryt **~emulo** tajněstkař **~isto** (= ricelista) přechovávající **~komerco** černý obchod **~ludo** hra na schovávanou **~nomo** pseudonym, krycí jméno **~pasaĝero** černý pasažér **~policisto** tajný (policista), příslušník tajné policie **mal~i** odhalit, rozhlásit **mal~a** otevřený (*dopis*) **mal~ema** otevřený (*povahou*) **mal~igi** odhalit se **ne~ebla** neukrytelný **re~i** opět schovat **ŝtelaĝo~isto** (= ricelista) přechovávající (*kradených věcí*)

Kašmir/o *zeměp.* Kašmír **k~o** *text.* kašmír (*jemná vlněná látka*)

kaštan/o *bot.* kaštan (*plod kaštanovníku*) **~ujo, ~arbo** (= kastaneo) kaštanovník

~bruna, ~kolora kaštanov(ě hnědý)
 ~hara kaštanový (o barvě vlasů) **čeval-
 val-o** kaštan (plod jírovce maďalu)
**čeval-
 ujo**, **čeval-
 arbo** jírovec maďal,
 kaštan koňský (strom) **mar~o** (= **ekino**)
 zool. ježovka
kašub/o Kašub **la ~a lingvo** kašubština
K~io Kašubsko (v Polsku)
kat/o zool. kočka ~**aĵo** kočičí chování
 ~**eto** kočička přen. žena, dívka, dítě
 ~**ido** kotě ~**ino** kočka (samice) ~**herbo**
 bot. šanta kočičí n. kozlík lékařský,
 baldrián, kočičí kořen **mustel-o** (= **foino**)
 zool. kuna skalní **vir~o** kocour
katabol/o biol. katabolismus (metabolický
 rozklad složitějších látek k zisku energie)
katadioptrik/o fyz. optika studující odraz
 a lom světla
katafalk/o katafalk
katafor/o jaz. katafora, kataforické nava-
 zování
kataforez/o lék. kataforeza chem. elektro-
 foréza
katakлизм/o kataklyzma (geol. katastrofa
 ve vývoji zemské kůry n. přen. velký
 společenský převrat)
katakomb/o katakomby
katalaun/oj Katalaunové (galský kmen)
la batalo de K~aj Kampoj bitva na
 Katalaunských polích
katalekt/a lit. katalektický, neúplný (o
 verši)
katalepsi/o lék. katalepsie, (chorobná)
 strnulost
katalizi t chem. katalyzovat ~**o** katalýza
 ~**anto** katalyzátor (látka) ~**ilo** kataly-
 zátor (zařízení) **mem~o** autokatalýza
katalog/o katalog ~i t katalogizovat
katalp/o bot. katalpa
katalun/o Katalánc **la ~a lingvo** katalá-
 nština **K~io**, **K~ujo** Katalánsko, Katalá-
 nie

katamaran/o nám. katamarán (lod' s dvě-
 ma trupy n. jedním či dvěma vahadly)
kataplasm/o lék. kataplazma (obklad
 s horkou kašovitou hmotou)
katapult/o hist. voj. katapult dětská hrač-
 ka prak let. katapult ~i t katapultovat,
 vystřelit prakem
katar/o lék. katar, zánět sliznice **intesta**
 ~**o** (= **disenterio**) úplavice **naza ~o**
 rýma **stomaka ~o** žaludeční katar ~**ema**
 trpící na katary, náchylný k rýmě **foj-
 no~o** senná rýma
katar/o náb. katar ~**ismo** katarství (stře-
 dověké náb. hnutí)
Katar/o zeměp. Katar (stát)
katarakt/o katarakt, (velká) kaskáda **la**
 ~**o de Niagaro** Niagarské vodopády
katarakt/o lék. katarakta, šedý zákal
katarant/o bot. barvínkovec **roza ~o** bar-
 vínkovec růžový
katari/o bot. šanta kočičí
katart/o zool. rod kondor ~**edoj** čeled'
 kondorovití
katastr/o odb. katastr ~i t zapsat do kata-
 stru (nemovitostí) ~**ejo** katastrální úřad
katastrof/o katastrofa, pohroma ~**a** ka-
 tastrofační ~**ismo** katastrofismus (teorie
 o vývoji Země sledem katastrof)
katatoni/o lék. katatonie (pohybové ab-
 normality)
kateču/o tech. lék. katechu
katedr/o (učitelská) katedra, (církevní)
 stolice ~**a tono** školometský/pedantský
 tón **el-e** svrchu, nadřazeně, autoritativ-
 ně
katedral/o náb. katedrála (sidelní kostel
 biskupa)
Kategat/o zeměp. Kattogat (přliv)
kategori/o biol. tech. kategorie (soubor
 lidí, věcí, jevů ap. se společným zna-
 kem) fil. kategorie, základní pojem ~**a**
 kategorický, bezpodmínečný, nepodmí-
 něný

něný **~e aserti** pevně/rozhodně ujišťovat

katehism/o, **katekism/o** katechismus (základní učebnice křesťanské věrouky / přen. nějaké vědy vůbec)

katehíst/o, **katekist/o** katecheta

katehíz/i, **katekiz/i** *t* katechizovat, učit základy víry **~anto**, **~isto** = **katehísto** katecheta **~ato** žák náboženství

katehumen/o, **katekumen/o** katechumen, uchazeč o křesť

katekol/o, **katehol/o** *chem.* katechol, pyrokatechol **~amino** katecholamin

katen/o pouto, okovy **~i** *t* (s)poutat, připout(áv)at *přen.* ochromit **~ado** upoutání, ochromení **~igō** upoutání se, dobrovolné omezení (*sňatkem ap.*) **al~i** připoutat (*k něčemu*) **en~igi** spoutat, omezit **mal~i**, **sen~igi** vyprostit z pout, vysvobodit **man~o** pouta na ruce

katenari/o *žel.* řetězovkové trolejové vedení

Katerin/o Kateřina **~o la Granda** *hist.* Kateřina Veliká

katet/o *mat.* odvěsna

kateter/o *lék.* katétr, cévka **~i** *t* katetrizovat, cévkovat **~i koron** katetrizovat srdce **~i (urinan)** vezikon cévkovat (močový) měchýř

katetometr/o *fyz.* katetometr (*přesný měřič menších výškových rozdílů*)

katgut/o *lék.* ketgat, catgut (*vstřebatelný chirurgický šicí materiál*) *hud. zast.* střeva na struny

Katilin/o *hist.* Catilina, Katilina **~aj Paroladoj** (Čtyři) řeči proti Katilinovi (*od Cicerona*)

katiz/o *text.* apretura (pro úpravu textilií) **~i** *t* apretovat, zušlechťovat **mal~i** zbavit lesku

katjon/o *fyz. chem.* kation

katlej/o *bot.* katleja (*orchidej*)

Katmandu/o *zeměp.* Káthmándú (*hl. město Nepálu*)

katod/o *fyz. chem.* katoda **kontra~o** antikatoda (*rentgenové trubice*)

katokal/o *zool.* rod stužkonoska (*můra*)

katolik/o katolík **~aro** katolíci **~eco** katolictví **~ismo** katolicismus **greko~o** řeckokatolík **malnov~o** starokatolík **rom~o** římský katolík

katoptrik/o *fyz.* katoptrika (*optika studující lom světla*)

katun/o *text.* kartoun

kaūci/o kauce, (peněžní) záruka **doni ~on (por iu)**, **~i (iun)** *t* složit kauci (za někoho) **akuzito estis ~e liberigita** obžalovaný byl propuštěn na kauci

kaūčuk/o kaučuk **~a** kaučukový **re~i** *t* protektorovat, obnovit pneumatiky **sin-teza ~o** syntetický kaučuk **spongo~o** lehčená/pěnová/houbová pryž **vulka-nizita ~o** vulkanizovaný kaučuk, pryž

kaūkalid/o *bot.* rod dejvorec

Kaūkaz/o Kavkaz (*pohoří*) **k~a** kavkazský **k~a militkaptito** *um.* Kavkazský zajatec **~io** Kavkaz (*region*) **Cis~io** Předkavkazsko, Severní Kavkaz **Trans~io** Zakavkazsko, Jižní Kavkaz

kaūlerp/o *bot.* lazucha (*rod zelených řas*) **taksusfolia ~o** lazucha tisolistá

kaūl/o *bot.* lodyha

kaūr/i *n* sedět v dřepu, krčit se, choulit se, sedět na bobku **~e** v dřepu, na bobku **~igi** dřepnout si, posadit se na bobek, přikrčit se (ke skoku)

kaūri/o *bot.* damaroň jižní, damaroň australská *zool.* zavinutec (*plž*)

kaūsalgi/o (= **termoalgio**) *lék.* kauzalgie

kaūstik/a leptavý, žíravý **~aĵo** žíravina, leptadlo **~eco** žíravost, leptavost *přen.* uštěpačnost, jízlivost **~izi** *t* (po)leptat, provádět/způsobit kauterizaci

kaüter/o *lék.* kauter (*přístroj k vypalová-ní*) ~i, ~izi kauterizovat, vypalovat **elektro~o** elektrokauter **krio~o** kryokauter

kaüz/o příčina, důvod *fil.* příčinnost, kauzalita ~a kauzální, příčinný, důvodný ~a **interrilato** příčinná souvislost, příčinný vztah, *odb.* kauzální nexus ~i t (z)působit, vyvol(áv)at, zaviňovat **li ~is al mi trompiĝon** způsobil mi zklamání, oklamal mě **mia~e** mojí vinou *n.* zásluhou **pra~o** prapříčina **sen~a** bezdůvodný **cel~o** *fil.* účel

kav/o jáma, dutina, prohlubeň ~a dutý **supra/malsupra** ~a **vejno** horní/dolní dutá žíla ~i *n* být dutý, **aŭditorio ~is** sál/posluchárna zel(a) prázdnotou ~eto jamka ~igi (vy)hloubit ~igi prohlubovat se, propadat se **el~igi** vyprostit z jámy (el)~atoro exkavátor, rýpadlo **en~iĝi** zapadnout (do prohlubně) **aer~o** *let.* vzdušná díra **aksel~o** podpažní jamka, axila **ĝenu~o** podkolenní jamka **bel~eto** dolíček (v tváři) **fos~o** příkop **lup~o** voj. vlčí jáma (*druh zátarasu*) **man~o** dlaň, hrst **trinki el sia man~o** pít z dlaně **okul~o** očníce, orbita, oční jamka **rad~o** (= **radsulko**) ráfek kola **urso~o** medvědí výběh (v zoo)

kava/o kava (*opojný nápoj z kořenů pepřovníku opojného*) ~ujo, ~arbo, ~opiprujo *bot.* pepřovník opojný, kava-kava

kavalerio voj. jezdeckvo, *zast.* kavalerie

kavaliéro voj. kavalír (*pevnostní stavba*)

kavalir/o rytíř (*šlechtic n. čestný titul*) *přen.* kavalír (*ušlechtilý, galantní, velkomyslný muž*) ~o **de la Honorlegio** rytíř Čestné legie ~a rytířský ~aĵo rytířský čin ~eca velkomyslný, rytířský, kavalírský ~eco rytířskost ~ismo rytířství (*stavovské zřízení*) ~sprono (= **alaŭdosprono, delfinio**) *bot.* rod stračka **kruc~o** křížácký rytíř **templo~o** templář, templářský rytíř

kavalkad/o kavalkáda (*slavnostní jezdecký průvod*)

kavatino/o *hud.* kavatina, cavatina (*lyrická árie*)

kavern/o *geol.* jeskyně, sluj *lék.* kaverna ~o **en arbo** dutina ve stromu ~a dutinový, kavernozní ~a **dento** vykotlaný zub ~aĉo ošklivá jeskyně *přen.* barabizna, kutloch, doupe ~eca dunící jak v jeskyni ~eto *geol.* jeskyňka ~ulo, ~ohomo člověk jeskynní, troglodyt *přen.* zanedbaný člověk ~oloĝa žijící v jeskyni

kavi/o *zool.* rod morče ~edoj *čeled'* morčatovití

kaviar/o *kuch.* kaviár **nigra/ruĝa ~o** černý/červený kaviár

kaz/o *jaz.* pád *práv. lék.* případ, kazuistika **benigna ~o** nezhoubné/neškodné onemocnění **maligna ~o** zhoubné onemocnění **milit~o** *práv.* důvod k válce, casus belli

kazaň/o *i* **kazak/o** Kazach **K~io, K~lando, K~ujo** Kazachstán (*nevh. K~stano*)

kazak/o kazajka, blůza, halen(k)a *sport.* žokejská blůza

Kazan/o *zeměp.* Kazaň (*hlavní město Tatarstánu*)

kaze/o tvaroh ~iĝi srazit se, zkysnout (*o mléku*) ~igaĵo, ~iganto syřidlo ~ino *chem.* kasein **soj~o** (= **toŭfu**) tofu, tofuu, sojový sýr

kazemat/o voj. kasematy, kazematy, (pevnostní) podzemní chodby

kazern/o kasárna, kasárny **en~igi** ubytovat v kasárnách

kazin/o kasino

kazu/o *náb.* vědomá pochybnost (ve věcech víry *n.* mravnosti) ~isto kazuista ~istiko *fil.* kazuistika (*součást etiky*)

kazuar/o *zool.* rod kasuár (*nelétavý pták*) ~oformaj *řád* kasuáři

kazuaren/o *bot.* rod přesličník

kazubl/o *náb.* kazule, kázule, ornát
k.c. *zkratka kaj ceteraj* aj. (a jiní / a jiné)
KD *zkratka kompakta disko* CD (kompaktní disk)
k-do *zkratka kamarado* s. (soudruh)
ke že ŝi tiel kuris, ~ ŝi ne povis retrovi la spiron utíkala tak, že nemohla popadnout dech **ŝi ordonis, ~ li foriru** nařídila, aby odešel **zorgu, ~ li ricevu ĝin** (po)starej(te) se, aby to dostal
ke/o *zool.* nestor kea (*pták*)
kebab/o *kuch.* kebab **turn~o** doner kebab
Kebek/o *zeměp.* Québec (*město*) **~io** Québec (*kanadská provincie*)
kebraĉ/o kebraĉo, kebraĉové dřevo (*pevné a tvrdé*)
kecal/o = **kvecalo**
keĉ/o *nám.* keč (*typ dvoustěžňové plachetnice*)
keĉup/o *kuch.* kečup
kefir/o *kuch.* kefir
kegl/o *sport.* kuželka **ruladi ~ojn** hrát (v) kuželky **~aro** sada kuželek
keir/o *bot. druh* chejtr vonný, trýzlel chejtr
keir/o (upevňovací) klín, kolík, ĉep *lit.* (= **ŝtopvorto**) (slovní) vata **alĝustiga ~o** nastavovací kolík **~i t** (zaklínovat, klínit **~i framon** upevňovat rám/konstru **~aĵo, ~itaĵo** klínový spoj **agordo~o** *hud.* ladící kolík **ŝtop~o** špunt, zátko, ĉep (sudu)
Kejns/o *hist.* Keynes **~ismo** *ekon.* keynesiánsství, Keynesova ekonomie
keks/o keks, sušenka
kel/o sklep, suterén **~aro** sklepní prostory, sklepení **~isto** sklepník **en~igi** spustit do sklepa **forges~o** (= **ublieto**) hladomorna, lidomorna **ŝip~o** (= **holdo**) podpalubí **tombo~o** krypta, podzemní hrobka **vin~o** vinný sklep
kelat/o, ĥelat/o *chem.* chelát
kelidoni/o *bot. rod* vlašťovičník
kelifer/o *zool. podřád* saranĉe

kelk/a nějaký, trochu **~a nombro** jistý počet **~aj** někteří **en ~a maniero** několika způsoby **~an fojon** několikrát **li restis tie ~ajn tagojn** zůstal tam několik dní **~e da** několik **~dek vortojn** několik desítek slov **~obla** několikanásobný **~oble pli malgranda** několikrát/několekanásobně menší **~foje** několikrát **~jara** několikrátletý **~speco** několikery **~tempa** občasný, přechodný, chvilkový
kelner/o číšník **ĉef~o** vrchní (číšník)
keloid/o *lék.* keloid (*zbytnělá tuhá jizva*)
keloni/o *zool.* kareta obrovská (*mořská želva*) **~edoj** *ĉeľad* karetovití
kelt/o Kelt **~a** keltský **K~io, K~ujo** *hist.* keltské území **~iberoj** Keltiberové **antaŭ~a** předkeltský
Kelvin/o *hist.* Kelvin **k~o** *fyz.* kelvin (*jednotka termodynamické teploty*)
Kembriĝ/o Cambridge
kemi/o, hemi/o chemie **analiza ~o** analytická chemie **~aĵo** chemikálie **~isto** chemik **bio~o** biochemie **elektro~o** elektrochemie **foto~o** fotochemie **histo~o** histochemie **kosmo~o** kosmochemie
ken/o smolné dřevo, louč **~a torĉo** (smolná) pochoděň
Kenj/o *zeměp.* Keňa **~a Monto** Mount Kenya
kenomel/o *bot. rod* kdoulovec
kenopodi/o, ĥenopodi/o *bot. rod* merlík
kenotron/o *el.* kenotron (*elektronická usměrňovací dioda s vysokým vakuem*)
kenozoik/o *geol.* kenozoikum (*éra zahrnující terciér a kvartér*)
kent/o *tech.* úzká strana desky
Kentuki/o *zeměp.* Kentucky (*stát USA*)
Keops/o *hist.* Chufu, Cheops **la piramido de ~o** Chufuova (Cheopsova) pyramida, Velká pyramida
kep/o ĉepice se (širokým) štítkem *hovor.* brigadyrka

Kepler/o *hist.* Kepler **k~aj leğoj** hvězd.
Keplerovy zákony
kepr/o *text.* kepr, serž
ker/o srdce (*červeným srdcem označená barva v kartách*)
Keral/o, Kerala/o *zeměp.* Kérala (*svazový stát v Indii*)
kerat/o *anat.* stratum corneum, rohová vrstva (*nejvrchnější vrstva epidermis*) (= **korneo**) *anat. nevh.* rohovka, kornea
kerkedul/o (= **marčanaso**) *zool.* čírka modrá
kermes/o posvícení, pouť (*tradiční výroční slavnost*)
kern/o *biol.* (buněčné) jádro *bot.* pecka, jádro *el.* jádro (cívky/kabelu) *fyz.* (atomové) jádro *přen.* podstata (věci, problému, události) **~o de nukso** jádro ořechu **~o de magneto** magnetické jádro **~o de kablo** jádro kabelu (*vodivá část kabelu*) **~o de la problemo** podstata problému **~a** jádrový, podstatný **~a reakcio** *fyz.* jaderná reakce **~a ideo** základní myšlenka **~eca** jadrný (*styl*) **~eto** jádérko (*např. jablka*) **sen~igi** vypeckovat **aer~a** *el.* se vzduchovým jádrem **atom~o** (= **nukleo**) atomové jádro **boben~o** jádro cívky **krajon~o** tuha v tužce **sem~o** jádro semene **šraüb~o** dřík šroubu
Kerone/o *zeměp.* Chairóneia **la batalo de ~o** *hist.* bitva u Chairóneie
kerosen/o kerosin, letecký/raketový petrolej
kerub/o *náb.* cherub, cherubín (*anděl druhý v pořadí po serafínovi*) *mytol.* okřídlený býk s lidskou hlavou *přen.* roztomilé dítě
kest/o bedna, schránka, truhla **~eto** bednička, truhlička **el~igi** vyndat z bedny **en~igisto** balič (do bedny) **abel~o** (= **abelujo**) úl **almoz~o** kostelní pokladnička **cigar~o** pouzdro na doutníky

fiš~o rybí klec **flor~o** květinový truhlík
forno~o pečící trouba **horloğo~o** skříň hodin **il~o** brašna/kuffík na náradí **kiras~o** trezor(ek), bezpečnostní schránka **lat~o** (dřevěná) přepravka (na zeleninu, ovoce) **leter~o** schránka na dopisy (*u dveří*) **mon~o** pokladna **montro~o** vitrína (*např. v muzeu*) **pošt~o** poštovní schránka (*veřejná*) **relikvo~o** relikviář **sablo~o** (= **sabluj**) pískoviště pro děti **sid~o** bednička pod sedadlem vozidla **skelet~o** děrovaná přepravka **son~o** *hud.* ozvučnice **šranko~o** truhla (*část nábytku*) **tip~o** *polygr.* písmovka *slang.* kasa **tir~o** zásuvka (*u stolu, skříně*)
kestrel/o (= **turfalko, tinunkolo**) *zool.* poštolka obecná
ket/o *zool.* štětinka (*červů*)
keten/o *chem.* keten
ketognat/oj *zool.* kmen ploutvenky
keton/o *chem.* keton
kia jaký
kial proč **~o** důvod, motiv
kiam kdy, když **de** **~** odkdy
kiang/o *zool.* kiang (*větší druh asijského divokého osla*)
Kiant/o *zeměp.* Chianti (*kraj v Toskánsku*) **~a vino** víno Chianti
kiasm/o *anat.* chiazma, zkřížení *lit.* chiasmus, postavení slov křížem
kibernetik/o *inf.* kybernetika
kibic/o kibic, radil **~i n** kibicovat (*hráčům do karet*) *přen.* vměšovat se
kibl/o *náb.* kibla (*směr k Mekce při modlení*)
kibuc/o *ekon.* kibuc (*izraelská družstevní vesnice*)
kič/o *um.* kýč
kidnap/i t *práv.* unést **~o** únos
Kidron/o *zeměp.* Nachal Kidron, Vádí-al-Džoz, v *Bibli* potok Cedron
kie kde **de** **~** odkud **~ajn** kdekoliv
kiel jak(o)

kien kam
kies či
Kiev/o, Kijiv/o zeměp. Kyjev
Kigali/o, Kigal/o zeměp. Kigali (hlavní město Rwandy)
Kijl/o zeměp. Kiel ~a kanalo Kielský průplav
kip/i (= šoti) *t sport.* kopnout, vykopnout
 ~o kop(nutí) **libera** ~o *sport.* volný kop
kiker/o bot. rod cizrna **ordinara, korna**
 ~o cizrna beraní, cizrník obecný
kikerik/o kokrhání
kil/o nám. kýl **antaũ~o** (= **stevano**) příď
post~o zadní část kýlu **bilğa** ~o boční kýl
Kilimanğar/o zeměp. Kilimandžáro
kil/o předpona znamenající tisícinásobek, např.: ~**gramo** kilogram ~**metro** kilometr ~**vatto** kilowatt
kilopod/oj zool. třída stonožky
kilson/o nám. let. páteř (lodi, letadla)
kilt/o text. kilt (mužská skotská sukně)
kim/o (= **cumo**) bot. vrcholík (druh květenství)
kimer/o = **hímero**
kimr/o Velšan, Walesan (příslušník keltského národa) **K~io, K~ujo** zeměp. Wales
kin/o kinematografie, filmové umění ~**ejo** (= **filmoteatro**) biograf, kino(sál) **sub-čiel**a ~**ejo** letní kino ~**ostelo** filmová hvězda **parko~ejo** letní kino
kinaz/o chem. kináza
kinematik/o fyz. kinematika, nauka o pohybu těles
kinematograf/o promítací přístroj ~i *t* filmovat ~io kinematografie
kinestez/o biol. kinestezie (vnímání pohybu vlastního těla)
kinet/a fyz. kinetický, pohybový ~a **energio** kinetická energie ~**iko** kinetika

kinez/o lék. kineze, vztah k pohybu (ve složených termínech) ~**opatio** kinetóza, nemoc z pohybu
Kingstaũn/o zeměp. Kingstown (hlavní město státu Svátý Vincenc a Grenadiny)
Kingston/o zeměp. Kingston (hlavní město Jamajky)
kinhidron/o, hínhidron/o chem. chinhydron ~a **elektroda** chinhydronová elektroda
kinin/o, správně hínin/o biol. chinin (alkaloid z kůry chinovníku)
kinin/o biol. kinin (jeden z vazodilatačních peptidů)
kinkon/o bot. chinovník
kinolin/o, hínolin/o chem. chinolin
kinon/o, hínon/o chem. chinon
Kinšas/o zeměp. Kinshasa
kio co, což ~n **vi deziras?** co si přeješ/ přejete? ~ **ajn** cokoliv
kiom kolik ~ **tio kostas?** kolik to stojí? ~ **da mono vi bezonas?** kolik peněz potřebujete? ~ **mi konas lin, li ne emos fari tion** pokud / jak ho znám, nebude se mu chtít to udělat ~**foje** kolikrát ~a **horo estas?** kolik je hodin? **en/sur** ~a **etağo li loğas?** v kolikátém poschodí (on) bydlí?
kiosk/o kiosk, kiossek, stánek (pro drobný prodej); (zahradní) altánek, besídka
Kiot/o zeměp. Kjóto
kip/i *n* vyklápět se
kipr/o kuch. uzený slaneček
Kipr/o zeměp. Kypr
kir/o kuch. kir (koktejl z bílého vína a líkeru z černého rybízu)
kiral/a, híral/a chem. chirální ~a **karbon(atomo)** chirální (asymetrický) uhlík ~**eco** chiralita
kiras/o zool. krunýř (pevný kryt těla některých živočichů) voj. pancíř, brnění. krunýř (kovový ochranný oděv), pancéř, pancíř (ochranný ocelový kryt voj.

vozidel, lodí, ledadel) ~a obrněný, pancéřový ~i t (o)pancéřovat ~ita **konduktilo** *el.* armované vedení ~ita **transportilo** obrněný transportér ~ulo *hist. voj.* kyrysník, jezdec v brnění **brusto~o** kyrys, prsní brnění **maš~o** drátěná košile **skvam~o** kroužkové brnění

kirgiz/o Kyrgyz **K~io**, **K~ujo** Kyr-gyzstán, *zast.* Kirgizie

Kiribat/o *zeměp.* Kiribati

Kiril/o = **Cirilo** Cyril

kirk/o kostel (*křesťanský*)

kirk/o = **cirkuo** *zool.* rod moták

Kirkhof/o Kirchhoff **la leğoj de** ~ *el.* Kirchhoffovy zákony

kiri/i t šlehat, vířit, kvedlat ~i **supon** (za)míchat polévku ~i **ovojn** šlehat vejce ~o vír ~iği vířit se **pensoj** ~iğis **en lia cerbo** myšlenky mu vířily hlavou ~ilo kvedlačka **elektra** ~ilo (elektrický) šlehač, mixér

kirmes/o *chem.* kermes (*červené barvivo ze samiček červce klenutce*), karmazín

kirmesit/o *chem.* minerální kermes, kartouzský prášek

kiromanci/o chiromantie, chiromancie (*hádání/věštění budoucnosti z ruky*)

Kiron/o *mytol.* Cheirón, Chiron (*jeden z kentaurů*)

kironekt/o *zool.* rod vačice

kiropraktik/o *lék.* chiropraxe ~isto chiropraktik

kiropter/oj *zool.* letouni

kirš/o *kuch.* višňovice

kirurg/o chirurg ~io chirurgie

kis/i t líbat, hubičkovat ~o polibek, hubička, pusa ~ema rád líbající ~inda k zulíbání ~eto hubička, letmý polibek **al~i** mírně se dotýkat **for~i** slíbat, líbáním odstranit **inter~i** vzájemně se líbat

kisegur/o *geol.* křemelina, sypký diatomit

kist/o *lék.* cysta

kiš/o *kuch.* quiche (*slaný koláč*) **loreña** ~o lotrinský quiche (*slaný koláč se sýrem a uzeným vepřovým masem*)

Kišinev/o *zeměp.* Kišiněv (*hlavní město Moldavska*)

Kit/o *zeměp.* Quito (*hlavní město Ekvádoru*)

kitel/o pracovní plášť ~o **de mortinto** rubáš

kiti/o (= **trifingra mevo**) *zool.* racek tříprstý

kitin/o *biol.* chitin

kiton/o, **hitono** chiton (*starořecké spodní prádlo*) *zool.* chroustnatka (*měkkýš*)

kiu kdo, který, jenž **pri** ~ **vi parolas?** o kom mluvíte? ~ **venis?** kdo (to) přišel? ~ **j el vi sciis tion?** kdo (z vás) jste to věděli? **rajtas veni**, ~ **volas** může přijít (každý) kdo chce ~ **lernanto tion faris?** který žák to udělal? ~ **n daton ni havas hodiaŭ?** kolikátého je/máme dnes? ~ **ajn** kdokoli(v), kterýkoli(v) ~ **ajn venos**, **ne enlasu!** ať přijde kdokoliv, nevpuštějte ho!

kiv/o *bot.* kiwi (*ovoce*)

kivi/o (= **apterigo**) *zool.* kivi (*řád nelétavých ptáků*)

klab/o kyj, palice, obušek *sport.* golfová hůl *kuch.* kýta ~i t udeřit palicí **svinggo~o** *sport.* gymnastická tyč **šaf~o** *kuch.* skopová kýta

klaĉ/i n klevetit, pomlouvat, klepat ~o klep, kleveta, pomluva **kulisaj** ~oj zákulisní drby ~**istino**, ~**ulino** klepna, klevetnice **kafo~o** tlachání při kávě

klad/o (*správně filum/o*) *biol.* kmen (*taxonomická kategorie*) ~**iko** kladistika, kladismus

kladodi/o *bot.* kladodium, fylokladium

kladoni/o *bot.* dutohlávka (*rod lišejníků*)

klaft/o *hist.* sáh (*délková míra*)

klak/i *n* pleskat, práskat, cinkat **~i per la fingroj** luskat/lusknout prsty **~i per la dentoj** cvakat zuby**~o** klapnutí, cvaknutí **~oj de vipo** práskání bičem **~ilo** klepačka, řehtačka **~ileto** (= **kastanjeto**) *hud.* kastaněty **al~i inf.** kliknout myší

klam/i *n lit.* hlučet, rámusit, křičet, povykovat, tropit povyk

klamido *text. hist.* chlamys (*starořecký svrchní plášť*)

klamidi/o *biol.* chlamydie (*bakterie*)

klamidomonad/o *bot.* pláštěnka, koulenka (*rod zelených řas*)

klan/o klan, rod, kmen *polit.* klika

klangu/o *pták* hoholka

Klanj/o Klárka

klap/o záklopka, klapka **~o de tablo** sklápěcí deska stolu **~o de ĉapo** klapka čepice (na uši) **~o de maniko** manžeta rukávu **trumpeto kun ~oj** trubka se záklopkami **~ego** křídlo dveří **~fenestro** střešní okénko, střešní průřez **~forma** klapkovitý **du~a** *tech.* dvoukřídlý (*dveře, okno*) *zool.* dvojdílný (*lastura, schránka mlžů*) **krom~o, post~o** *let.* vztlaková klapka **unu~a** jednokřídlý (*dveře*) **fal~o** padací klapka (*telefonní ústředny*) **fenestro~o** křídlo okna **kor~o** (*správně korvalvo*) *anat.* chlopeč srdeční **poŝ~o** klopa kapsy **savo~o** bezpečnostní ventil (kotle) **tablo~o** sklopná deska stolu

klar/a jasný, průhledný, čirý **~a vitro** průhledné/čiré sklo **~eco** průhlednost, čirost, jasnost, srozumitelnost **~igi** vysvětlovat **~igo** vysvětlení, vysvětlivka **luma ~igo** jasné vysvětlení **~igisto** interpret, rádce **~igi** objasnit se, stát se srozumitelným **~iginta problemoj** vyjasněný problém **~obskuro** šerosvit **~vida** jasnozřivý, předvídavý, bystrý **~vidulo** jasnovidec **mal~a** nejasný, kalný,

matný **mal~e** nejasně, matně **mal~aĵo** nejasnost **mal~igi** zatemnit (*rozum*), znečistit, zakalit (*řeku*) **ne~a** ne zcela jasný **ne~igeblo** nevysvětlitelný **signo~igisto** (= **aŭguristo**) věštec **signif~igi** interpretovat, vysvětlit význam

Klar/o, Klara Klára **k~anino** klariska (*členka řádu chudých paní od sv. Damiana v Assisi*)

klaret/o *kuch.* klaret (*bílé n. narůžovělé víno z modrých hroznů*)

klarion/o *hud. voj.* polnice **~i n hud.** hrát na polnici *voj.* troubit (*k nástupu*) **~as la kokoj** kohouti vytrubují

klark/o *chem.* klark (*procentové zastoupení prvků v zemské kůře n. komplexu hornin*)

klarnet/o *hud.* klarinet

klaroskur/o *um.* šerosvit

klas/o třída (*školní/společenská/jakostní*), druh *biol.* třída (*taxonomická kategorie*)

laborista ~o dělnická třída **produktode alta ~o** prvotřídní výrobek, výrobek výborné jakosti **~o de koraluloj** *zool.* korálnatci **~a** třídní, skupinový **~i t** třídít, uspořádat **~igilo** *jaz.* znak sémantické třídy **~ilo** pořadač (*pisemností*) **~batalo** třídní boj **~ĉambro** učebna, třída **en~igi** uspořádat **dua~a vagono** vůz druhé třídy **sam~ano** spolužák ze třídy **sub~o** *biol.* podtřída **unua~a** prvotřídní **alt~a homo** člověk z vyšší společenské třídy **ekivalent~o** *mat.* třída ekvivalence

klas(ifik)/i *t* klasifikovat, třídít **~o** třídění **~ado** třídění, klasifikace

klasik/a klasický **~aĵo** klasické dílo **~eco** klasičnost, klasický ráz **~ulo** klasik **~ismo** *um.* klasicismus **nov~a** neoklasický **post~a** postklasicistní **pseŭdo~a** pseudoklasicistický

klast/o *geol.* klast, úlomek, zrno (*horniny, krystalu*) **vulkan~o** vulkanoklast (*úlomek lávy*)

klatr/o *bot.* mřížovka (*rod hub*)

klaun/o klaun, šašek **~i** *n* dělat skopičiny **~ajo** klauniáda, šaškárna

klauz/o *práv.* doložka, klauzule

klav/o klávesa, tlačítko **~i** *t* stisknout klávesu (*počítače, telefonu*) **~aro** klávesnice **makro~o** *inf.* makro (*klávesa*) **režim~o** režimová klávesa

klavari/o *bot.* kyjanka (*rod hub*)

klavicen/o *hud.* cembalo, clavicembalo

klavikl/o *anat.* klíční kost, klíček

klavikord/o *hud.* clavichord, klavikord

kle/o, klef/o *hud.* klíč

klejstogam/a *bot.* kleistogamický, kryto-slubný (*květ*) **~eco** kleistogamie, kryto-slubnost

klem/o *el.* svorka **~aro** *el.* svorkovnice

klemat/o, klematid/o, klematit/o *bot.* plamének

klementin/o *bot.* mandarinka klementina, klementinka

kleom/o *bot. rod* luštěnice

Kleopatr/o *hist.* Kleopatra

klepsidr/o *tech. hist.* klepsydra, vodní hodiny

kleptomani/o *lék.* kleptománie **~ulo** kleptomán

kler/a vzdělaný, osvícený **~a** **despotismo** osvícenský despotismus **~eco** vzdělanost, osvícenost **~igi** vzdělávat, šířit osvětlu **~iga** osvětový **~ig(ad)o** osvěta **~iganto de la junularo** vzdělavatel mládeže **~iĝo** vzdělání **~ismo** *fil.* osvícenství **~ulo** vzdělanec **mal~a, sen~a** nevzdělaný

klerik/o *náb.* duchovní, příslušník kléru **~aro** klérus, duchovenstvo

klerikal/a *polit.* klerikální **~ulo** klerikál

klerodendr/o *bot. rod* blahokeř

klient/o klient, zákazník **~aro** klientela

klif/o pobřežní útes, klif

klik/o *tech.* západka, zástrčka *hanl. polit.* klika (*skupina osob*) **~i** *n* zaklapovat se, zaskakovat *o zvuku* klapat **~ajo** mechanismus se západkou **~bruo, ~tinto** cinknutí, cvaknutí **~horloĝo** stopky (*hodinky*) **el~i** zapnout přístroj s cvaknutím **el~iĝi** uvolnit se z ozubení **en~iĝi** zapadnout do ozubení

klimaks/o *lit.* klimax, gradační vyvrcholení, *odb.* vrchol, vrcholné stadium **mal~o** nejnižší bod, dno

klimakter/o *lék.* klimakterium, přechod

klimat/o klima, podnebí **salubra ~o** zdravé podnebí **severa ~o** drsné podnebí **~izi** *t* klimatizovat **~ologio** klimatolog **~ologio** klimatologie **~oterapio** klimatoterapie **al~igi** aklimatizovat, přizpůsobit klimatu **al~iĝi** aklimatizovat se **bio~ologio** bioklimatologie (*vztah života a podnebí*) **mezo~o** mezoklima **mikro~o** mikroklima

klin/i *t* naklonit, sklonit, náchýlit, ohnout *přen.* přimět **~i salute la kapon** sklonit hlavu na pozdrav **~o** sklon, úklon **~ebla dorsapogilo** sklápěcí opěrka zad **~iĝi, sin ~i** sklánět se, poklonit se, uklonit se, uklánět se, naklánět se **~ilaro** *voj.* stavědlo náměru děla **~akso** *tech.* čep **~grado** úhel sklonu **al~i** přiklonit **de~i** odklonit **de~iĝi** odklonit se (*z cesty, od pravdy*) **dis~i** rozhrnout (*např. rákosí*) **el~i** vyklonit **for~i** odklonit, vzdálit *přen.* ohnout (*právo, zákon*) **for~iĝi** velmi se odklonit **retro~i** zvrátit / ohnout dozadu **sende~iĝe** neochvějně, pevně **sin~o** poklona **sub~iĝo** (= **inklinacio**) inklinace **ador~iĝi** zbožně se poklonit

kling/o čepel, ostří **~ego** *tech.* radlice, lžíce (dozeru) **skrap~o** nábytkářská škrabka

klinik/o klinika

klink/o závora, petlice

klinker/o *tech.* kabřinec (*slinutá pevná kyselínovzdorná cihla n. obkládačka*)
Kli/o *mytol.* Kleió (*múza dějepisectví*)
klip/o klips, stiskací spona **paper~o** kancelářská sponka
kliper/o *nám.* klipr (*rychlá nákladní plachetnice*) *let.* klipr (*letadlo pro dopravu přes moře*)
klister/o klystýr, klyzma ~i *n* podat klystýr ~**ažo** klystýr (*obsah stříkačky*) ~ilo klystýrová stříkačka, irigátor ~**pilko** klysterovací balónek
klistron/o *el.* klystron (*mikrovlánná elektronka*)
kliš/i *t* pořizovat štoček/negativ ~o *polygr.* štoček (*masivnější tisková forma pro tisk z výšky*), *fol.* negativ, *přen.* klišé (*ustálený až otřelý slovní obrat*)
Klitemestr/o *mytol.* Klytaimnéstra
klitocib/o *bot.* strmělka (*rod hub*)
klitor/o *anat.* klitoris, poštvěvček
klitori/o *bot.* rod klitorie
kliv/i *t min.* (roz)štěpit (*podle krystalograficky orientovaného minima soudržnosti*)
kloak/o *tech.* stoka *anat.* kloaka *přen.* místo (lidské) spodiny ~**a krado** stoková/kanalizační mříž, mříž kanalizační vpusti ~**isto** stokař ~**uloj** *zool.* ptakořitní ~**faůko** stoková/kanalizační vpust ~**puriga** (biologicky) čistící odpadní vody
Klodvig/o *hist.* Chlodvík
klon/i *t biol.* klonovat ~o klon (*skupina jedinců geneticky zcela totožných*) ~**ado** klonování (*vytváření klonů*) ~**ažo**, ~**ano**, ~**ulo** (na)klonovaný jedinec **unu~aj** monoklonální (*např. protilátky*)
klonus/o *lék.* klonus (*škubavá křeč*)
klodp/i *n* lopotit se, činit se, otáčet se (v práci), přičiňovat se, (usilovně) se starat / pečovat, (všemožně) usilovat, vynakládat úsilí, zasazovat se, prosazovat ~a

pracný, obtížný, namáhavý, náročný ~o lopota, úsilí, námaha, starost ~**ema** pracovitý, snaživý, přičinlivý
klor/o *chem.* chlór ~**ido** chlorid
kloral/o *chem.* chloral, trichlorethanal
kloramfenikol/o *lék.* chloramfenikol (*antibiotikum*)
klorel/o, řlorel/o *bot.* chlorela (*rod zelených řas*)
klorit/o, řlorit/o *geol.* chlorit (*tmavozelelný nerost*)
klorofic/oj, řlorofic/oj *bot.* zelenivky (*třída zelených řas*)
klorofil/o, řlorofil/o *bot.* chlorofyl, zeleň listová
klorofit/oj, řlorofit/oj (= **verdaj algoj**) *bot.* zelené řasy
klorofom/o (= **triklormetano**) *chem.* chloroform, trichlormethan ~i *t* uspat chloroformem, chloroformovat
kloroplast/o, řloroplast/o *biol.* chloroplast (*zelená buněčná organela*)
kloropren/o *chem.* chloropren (*surovina pro výrobu chloroprenového kaučuku*)
kloroz/o, řloroz/o *nevh. lék.* sideropenická anemie, *hovor.* blednička *bot.* chloróza, fyziologická žloutenka, blednička
klostr/o ambit / krytý ochoz (*kolem vnitřního dvora kláštera, baziliky apod.*) *přen.* klášter s ambitem **en~igi** zavřít/poslat do kláštera
klostridi/o *biol.* Clostridium (*rod gram-pozitivních bakterií žijící např. v kyselých půdách a v trávicím traktu zvířat*)
kloš/o zvon (*přiklop*), (zvonový) poklop ~**eto** zvonkovitý květek ~**floro** (= **kampanulo**) *bot.* zvonek
klozet/o klozet, splachovací záchod
klozone/o (= **čelemajlo, dratemajlo**) *um.* cloisonné, buňkový email (*smaltová technika výroby šperků a ozdobných předmětů*)

klub/o klub, spolek ~ano člen klubu ~ejo klubovna ~estro předseda klubu **flugo~o** letecký klub **kino~o** filmový klub **nokto~o** noční klub **radio~o** radioklub **sport~o** sportovní klub

kluč/i *t* *tech.* zapnout spojku ~ilo *tech.* spojka (motoru) ~ostango řadící páka ~pedalo spojkový pedál **mal~i** vypnout spojku **tra~i** přerazovat / přeradit / měnit rychlost(ní stupeň)

kluk/i *n* kdákat, kvokat ~i (= **glugli**) klokotat, bublat **rid~i** zajíkat se směchem, chichotat se

Kluniz/o *zeměp.* Cluny **la k~a reformo náb.** clunijská reforma

klupe/o *zool.* sled' ~edoj čeled' sled'oviti ~oformaj řád bezostní

klus/o *nám.* otvor kotevního prostoru *geol.* (skalní/horská) rozsedlina

kluz/o zdymadlo ~i *t* propouštět zdymadlem, *slang.* proplavovat ~isto jezny, obsluha zdymadla ~očambro plavební komora ~ofundo (betonové n. zděné) dno plavební komory ~opordo vrata plavební komory ~opordeto klapka vrat plavební komory **inter~ejo** plavební dráha mezi dvěma zdymadly

kluzi/o *bot. rod* klusie

knab/o chlapec, hoch, kluk ~a chlapecký ~ačo nezbedník, klacek (*nevychovaný výrostek*) rošťák ~ažo klukovina ~ažo, ~eco chlapectví ~ego *expr.* kluk (*o dospělém muži*) ~eto chlapeček, klouček, klučík ~ino dívka, děvče, holka ~ina dívčí, holčičí ~inačo děvčisko, zlobivá holka ~inejo pokoj služek ~ine-to holčička, děvčátko **anser~ino** husopaska **kuir~o** kuchtík **kur~o**, **kurier~o** poslíček **lerno~o** učeň (*řemesla*) **njo~o** miláček pederasta **servo~o** pikolík **stal~o** pomocník podkoního **šip~o** plavčík

knal/i *n* třeskat, práskat

knap/o (= **varleto**) páže, zbrojnoš

knar/i *n* skřípat, rachotit, vrzat **novaj šuoj ~as** nové boty vržou ~anta **nežo** křupavý sníh ~ilo řehtačka, hrkačka **plum~i** škrábat, špatně psát **plum~istoj** škrábálci, pisálci

knaŭti/o *bot. rod* chrastavec

kned/i *t* hníst ~ata **pasto** hnětené těsto ~i **muskolojn** masírovat / třít svaly **li estas ~ita el milda karno** je (stvořen) z měkkého těsta ~ujo díž(e) ~mašino hnětač, hnětací stroj ~(o)trogo (velká) díž, necky (k zadělávání těsta)

knedlik/o *kuch.* knedlík (*bramborový, masový n. kynutý s ovocem, vařený ve vodě*) ~eto knedlíček, nok

knel/o *kuch.* klops

knid/o *zool. anat.* žahavá buňka, knidocyt ~uloj žahavci

knik/i *t* deformovat se (tlakem) do stran ~o *stav. tech.* přetvoření (*sloupu, pilíře*)

knik/o *bot.* benedikt čubet, benedikt lékařský

knokaŭt/o *sport.* knokaut ~i *t* knokautovat

Knos/o *hist. zeměp.* Knóssos

knot/o (= **nodo**) *nám. let.* uzel (*jednotka rychlosti: 1,852 km/hod.*)

knut/o knuta, karabáč

kol/ kol' *předpona značící* vztah, s, při, k(e): ~sinuso *mat.* kosinus ~enzimo *chem.* koenzym

koadjutor/o *náb.* koadjutor, biskup spolusprávec

koagul/i *t biol. fyz. chem.* koagulovat, srážet ~ažo *chem.* sraženina (*vzniklá koagulací*), koagulát *lék.* koagulum ~igi srážet se **anti~anto** *lék. chem.* antikoagulans, antikoagulant **sango~ažo** krevní sraženina, krevní koláč **tro~igemo** hyperkoagulace, trombofilie (*vysoká srážlivost krve*)

koaks/o koks ~igejo, ~ofarejo koksova, koksárna
koal/o zool. koala
koalici/o polit. koalice ~a koaliční ~i n sdružit se do koalice
koan/o anat. choana, vnitřní nozdra
kobaj/o zool. morče domácí **laboratoria/eksperimenta** ~o pokusné morče přen. pokusný králik (o člověku)
kobalt/o chem. kobalt
kobe/o bot. vilec
Kobe/o zeměp. Kóbe
kobitid/o zool. sekavec (rod ryb)
Kobol/o inf. Cobol
kobold/o skřítek, šotek přen. hravé dítě, díblík **min-o** mytol. permon(ík), důlní skřítek **ter-o** (= **gnomo**) mytol. gnóm, podzemní skřítek **pres-o** tiskařský šotek (tisková chyba měničů původní smysl textu)
kobr/o zool. kobra **hindia** ~o kobra indická hovor. brejlovec **egiptia** ~o (= **aspido**) kobra egyptská **krač-o** plivající kobra
Kocit/o mytol. Kókytos (řeka zármutku v podsvětí)
koč/o zool. červec nopálový, nopálovec karmínový
kočenil/o košenila (karmínová barva z červce nopálového)
kočér/o kočí, vozataj, vozka **K-o** souhvězdí Vozka
Kočinčini/o zeměp. hist. Kočinčina
kod/o kód práv. zákoník, kodex **civil(jur)a** ~o občanský zákoník **kriminala** ~o trestní zákoník **gena** ~o genetický kód **laborjura** ~o zákoník práce **pošta** ~o, **pošt(o)** ~o poštovní směrovací číslo ~i t kódovat, šifrovat **duume** ~ita **dekuma** ~o inf. desítková soustava převedená do dvojkové soustavy ~ero kódovací znak ~igi práv. kodifikovat ~ono biol. kodon ~vorto kódovací slovo **anti-ono**, **kon-**

traŭ~ero, **kontraŭ~ono** biol. antikodon
mal-i dekodovat **streko~o**, **stri~o** čárový kód **streko~legilo**, **stri~legilo** čtečka čárového kódu
kodak/o opt. fotoaparát na svitkový film ~i t fotografovat na svitkový film
kodein/o chem. kodein (jeden z alkaloidů opia)
kodeks/o hist. kodex (starobylá rukopisná kniha)
kodicil/o práv. kodicil, dovětek k závěti
koeficient/o fyz. mat. koeficient
koendu/o zool. kuandu (šplhající hlodavec podobný dikobrazu)
koenzim/o = **kunenzimo** chem. koenzym
kofe/o bot. kávovník **arabia/fortika/liberia** ~o kávovník arabský/statný/liberijský
kofr/o kufr ~ujo prostor na zavazadla (ve vozidle) hovor. kufr
kognat/o příbuzný z matčiny strany
kogn/i t fil. psych. (roz)poznávat (vnímat a hodnotit vnější realitu) ~a kognitivní, (roz)poznávací
kohen/o kohen, židovský kněz
koher/i n fyz. chem. být soudržný, držet pohromadě fil. být v souladu, souviset ~a koherentní, soudržný ~(ec)o fyz. chem. koheze, soudržnost fil. koherence ~ilo fyz. sděl. koherer **ne~a**, **sen~a** inkohherentní, nesoudržný
Kohinur/o Koh-i-Noor (diamant britských korunovačních klenotů)
kohort/o hist. voj. kohorta přen. skupina lidí, dav
Koň/o hist. R. Koch (německý lékař) ~a **bacilo** Kochův bacil (bakterie způsobující tuberkulózu)
koincid/i n koincidovat, krýt se, shodovat se, souhlasit, splývat, ztotožnit se ~o koincidence, shoda, splnutí
koit/i n souložit ~o soulož **anus~o** anální soulož

kojl/o *anat.* tračník ~**ito** kolitida, zánět tračníku
kojn/o *nástroj* klín **elbati** ~**on per** ~**o** vyloukat klín klínem ~**a**, ~**oforma skribo**, ~**oskribo** *jaz.* klínové písmo ~**i t** (za)klínovat, zaklínit ~**umi t tech.** zadržít (*motor*), zaseknout, zadržnout (*přístroj, zámek*), (za)blokovat ~**odento** *anat.* špičák (*zub*)
kojon/o *varle vulg.* kulka, kule **vi ne povus eê vendi** ~**ojn al eũnuko** ani hladový by si od tebe kůrku nevzal ~**ujo** šourek *hovor.* pytlík ~**ulo** hlupák **sen-ulo** impotent
kojot/o *zool.* kojot
kojpo/o *zool.* nutrie
kok/o 1 *zool.* kur domácí *hovor.* kohout ~**o kokerikas** kohout kokrhá **hindia** ~**o** (= **meleagro**) krocán, krůta ~**aĵo** slepičí maso ~**eĵo** kurník ~**ido** kuře ~**ido pepas** kuře pípá ~**idaĵo** kuřecí maso ~**ideto** kuřátko ~**ino** slepice ~**ino klukas** slepice kdáká ~**inaĵo** slepičí maso ~**inejo** kurník ~**isto** chovatel slepic ~**okrii** (= **kokeriki**) *n* kokrhát **akvo-o**, **marĉo-o** (= **galinolo**) *rod* slípka **batal-o** bojový kohout (*pro kohoutí zápas*) **step-o** stepokur **sultan-o** (= **porfirio**) slípka modrá **vent-o** větrný kohout, korouhvička **vir-o** kohout
kok/o 2 (= **globbakterio**) *biol.* kok **entero-o** enterokok **pneumo-o** pneumokok **strepto-o** streptokok
koka/o *bot.* rudodřev koka, kokainovník pravý ~**ino** *chem.* kokain (*alkaloid koky*) ~**inismo** *lék.* kokainismus ~**inomanio** *lék.* závislost na kokainu
kokakola/o Coca-Cola *hovor.* kola
kokard/o *polit.* kokarda, stužka (*v národních n. státních barvách*)
kokcidi/oj *zool.* kokcidie (*parazitní prvoci*)
kokcigo/o *anat.* kostrč

kokcinel/o *zool.* slunéčko sedmítečné, *hovor.* beruška, bedrunka
kokerik/i *n* kokrhát ~**o** kokrhání
koket/a koketní ~**a okulumado** koketování pohledy ~**i n** koketovat ~**ulino** koketa
kokl/o *bot. rod* jahodníček
kokle/o (= **heliko**) *anat.* hlemýžď (*část vnitřního ucha*)
kokleari/o *bot.* lžičník
kokluš/o *lék.* pertusse, černý kašel, dávi-vý kašel ~**oida** podobný černému kašli
kokolit/oj *bot.* kokolitky (*řasy*)
kokolob/o *bot.* hrozatec, hroznovník
kokon/o *zool.* kokon, zámotek (*některých členovců*) ~**eĵo** pěstírna bource morušového
kokos/o, ~**ujo**, ~**arbo**, ~**palmo** kokosovník, kokosová palma ~**butero** kokosové máslo ~**o**, ~**nuksa** kokosový ořech ~**su-ko** kokosové mléko
kokr/i *t* podvádět (*v manželství*), dopouštět se manželské nevěry **ŝi** ~**as lin** (ona) ho podvádí ~**ito** podváděný manžel, paroháč ~**iteco** paroháčství
koks/o *anat.* kyčel, bok **meti la manojn al la -oj** dát si ruce v bok ~**a artikio** kyčelní kloub **denaska** ~**a luksacio/elar-tikiĝo** vrozená luxace kyčelního kloubu ~**ito** *lék.* koxitida, zánět kyčelního kloubu ~**algio** koxalgie, bolest v kyčli ~**ostio** kyčelní kost ~**opatio** kyčelní nemoci
koktel/o koktejl ~**eĵo** bar ~**isto** barman
kol/o *anat. i přen.* krk, hrdlo ~**o de bote-lo**, **botel-o** hrdlo láhve ~**o de dento** zubní krček **li rompís al si la -on** zlámal si vaz ~**umo** límeč ~**arterio** *anat.* krkavice, krční tepna ~**haroj** hřívá ~**krinoj** zíně hřívý ~**ringo** náhrdelník ~**tordulo** (= **jingo**) *zool. rod* krutihlav ~**tuko** šátek na krk **ĉirkaŭ-o** náhrdelník, obojek **ĝis-e** po krk, úplně **botel-o** *dopr.* zúžená silnice *hud.* bluesová

kytara s hrou na láhev *tech.* nejpomalejší stroj výrobní linky **larĝ~a** se širokým krkem/hrdlem, širokohrdlý **mar~o** (mořská) úžina, průliv **post~o** šije / hřebene krku koně **ter~o** (= **istmo**) šije (*úzký pruh pevniny*)

Kol/a *zeměp.* (poloostrov) Kola

kola/o *bot.* kolovnik (*strom*) *kuch.* kola (*některý z kolových nápojů*) **~nukso** kolový oříšek (*sušené kolovnikové semeno*)

kolagen/o *biol. chem.* kolagen (*sklero-protein*)

kolaps/o *lék. hvězd.* kolaps, zhroucení **~i** *n* zkolabovat, utrpět kolaps, zhroutit se

kolazion/í *tn* svačit (odpoledne) **~o** (odpolední) svačina

kolb/o pažba

kolbas/o klobása, uzenka **duopa** **~o** párek **~aĵo** mleté maso do klobás **~isto** párkař, uzenář **blank~o** bílá/vinná klobása **mar~o** (= **holoturio**) *zool.* sumýš, *hovor.* mořská okurka **sandvič~o**, **~bulko** obložená houska **sango~o** jelito **trip~o** jitrnice

Kolčid/o *zeměp.* Kolchida

kolčik/o *bot.* ocún **aŭtuna** **~o** ocún jesení **~ino** *chem.* kolchicin (*alkaloid ocúnu*)

kole/o, **ĥol(e)** *chol(e)* *morfém s výz-namem žluč, ve složených termínech*

koleagog/a, **ĥoleagog/a** *lék.* zvyšující vylučování žluči

kolecist/o, **ĥolecist/o** *anat. odb.* žlučník **~ito** *lék.* cholecystitida, zánět žlučníku **~ektomio** cholecystektomie (*chirurgické odstranění žlučníku*)

koledok/o, **ĥoledok/o** *anat.* společný žlučod (*hlavní žlučový vývod do dvanáctníku*)

kolemi/o, **ĥolemi/o** (*nevh. kolemio*) *lék.* cholemie (*přítomnost žluči a žlučových barvin v krvi*)

koleg/o kolega, druh, spolupracovník **~aro** kolegium, sbor, společenství **~ara** kolegiální **~eco** kolegiálnost, kolegiálita, družnost

kolegi/o kolegium, sbor, kolej (*vysokoškolský ústav, zpravidla i s ubytováním*) *nevh.* lyceum

kolekt/i *t* sbírat, shromažďovat, vybírat (*příspěvky, daně*) **~o** shromáždění, sbírka **~ado** sbírání, sběr, shromáždování, vybírání **~aĵo** sbírka **~anto** sběratel **~ejo** sběrna, úložný prostor **~iĝi** shromáždit se **~ilo** (= **distilaĵujo**, **distilatujo**) *chem. nevh* předloha (*destilačního přístroje*) *tech.* kolektor **~isto** výběrčí **~ujo** nádrž, sběrač, pokladnička **al~iĝi** přidat se **en~i** uskladnit **re~i** sebrat (*síly*), znovu posbírat **mon~o** peněžní sbírka **sun~ilo** solární kolektor **ŝir~i** natrhat (*květy, ovoce, listí*)

kolektiv/a kolektivní **~o** kolektiv **~ismo** kolektivismus **~isto** kolektivist

kolelitiaz/o, **ĥolelitiaz/o** *lék.* cholelitiáza, žlučové kaménky

kolektor/o *tech.* kolektor

kolembol/oj *zool.* chvostokoci (*hmyz*)

kolenkim/o *bot.* kolenchym (*druh ple-tiva*)

koleopter/oj *zool.* řád brouci

koleoptil/o (= **ĝermingo**) *bot.* koleoptile (*první nadděložní list zárodku jednoděložných rostlin*)

koleoriz/o (= **radikingo**) koleorhiza (*blanitá pochva kořínku klíčících trav*)

koler/i *n* hněvat se, zlobit se (**kontraŭ/pri iu/iun** na někoho **pro io/iu** kvůli něčemu/někomu) **~a** zlobný, rozzlobený, rozhněvaný (**kontraŭ/pri iu** kvůli něčemu), hněvivý **~o** hněv, zloba, zlost **ekflamo de ~o** výbuch hněvu **elverŝi sian ~on sur iun** vylít si na někom zlost **~egi** vztekat se, zuřit **~ema** vznětlivý, dráždivý **~eta** podrážděný, rozladěný

~**igi** rozzlobit ~**iĝi** rozzlobit se ~**iĝemo** vznětlivost ~**plena** zlostný **ek~ema** vznětlivý **ek~i** rozzlobit se **post~o** špatná nálada po výbuchu vzteku **sen~e** klidně, chladnokrevně

kolera/o, ĥolero *lék.* cholera

kolerik/a *lék.* cholerický ~**ulo** cholerik

kolesterol/o, ĥolesterol/o (*nevh. kolesterino*) *chem. lék.* cholesterol

Kolhíd/o = Kolĉido *zeměp. hist.* Kolchida

kolĥoz/o *hist.* kolchoz (*zemědělské družstvo v Sovětském svazu*) ~**ano** kolchozník

kolibacil/o, kojlobacilo koliformní bakterie / bakterie Escherichia coli

kolibi/o *bot.* penízovka (*houbá*)

kolibr/o (= **mušbirdo**) kolibřík ~**a vortaro** kolibrí vydání slovníku

kolier/o náhrdelník

kolik/o *lék.* kolika

kolimat/i *t fyz.* kolimovat (*srovnat paprsky rovnoběžně*) ~**ilo** kolimátor

kolimb/o *zool.* potáplice

kolin/o, ĥolin/o *chem.* cholin

kolin/o *neol.* pahorek

koliri/o *lék.* kollyrium (*oční kapky*)

kolit/o = kojlitó *lék.* kolitida

kolizi/i *n* srazit se, kolidovat (**kun io** s něčím), střetávat se **la akvoj ~as kontraŭ ŝtonoj** voda naráží na kameny **tia entrepreno ~us kun la leĝo** takový podnik by kolidoval (byl v rozporu) se zákonem ~**o** kolize, srážka, střet ~**oj de gentoj** kmenové/rodové spory/sváry

kolkotar/o *chem.* kolkotar (*červený ne-rostný pigment*)

kolob/o *zool.* gueréza (*opice*)

kolobom/o *lék.* kolobom (*vrozená rozštěpová vada oka*)

kolocint/o, kolokint/o *bot.* kolokvinta obecná, lubenice kolokvinta (*tykev*)

kolodi/o *chem.* kolodium (*roztok nitrocelulózy*)

kolofon/o *chem.* kalafuna *polygr.* tiráž *hist. polygr.* explicit

koloid/o *chem.* koloid ~**a** koloidní ~**ero** koloidní částice

kolokazi/o *bot.* běloskvrnka

kolokv/o kolokvium

Koloman/o Kolomano, Kálmán

kolomb/o *zool.* holub ~**a** holubí ~**edoj** *ĉeled'* holubovítí ~**ejo** holubník ~**ido** holoubě ~**ino** holubice ~**umi** *n i přen.* vrkat ~**oformaj** řád měkkozobí ~**okoloro** holubí šed' **arbo~o** (= **enado**) holub doupňák **dom~o** holub domácí **kurrier~o, leter~o** poštovní holub **ringo~o** (= **palumbo**) holub hřivnáč **rok~o** (= **livio**) holub skalní **vir~o** holubí samec

Kolomb/o *zeměp.* Kolombo (*hlavní město Srí Lanky*)

Kolombi/o Kolumbie (*jihoaamerický stát*)

Kolombin/o *div.* kolombína

kolon/o sloup(ec), pilíř *chem.* kolona *voj. dopr.* kolona *polygr.* kolonka *přen.* hlavní činitel *n.* opora ~**aro** kolonáda, sloupoví, sloupofadí ~**ego** (velmi) silný sloup ~**eto** sloupek **inter~o** *arch.* mezi-sloupí, interkolumnium (*vzdálenost mezi sloupy*) **mult~a** s mnoha sloupy **sur~aĵo** (= **entablemento**) *arch.* kladí, břevnoví **afiŝ~o** plakátovací sloup **distil~o** *chem.* destilační kolona **grafit~eto** tuha (*náplň tužky*) **stir~o** řídicí páka, knipl (letadla) **voj~eto** milník, kilometrovník

kolonel/o *voj.* plukovník **sub~o** podplukovník

koloni/o kolonie, osada ~**a** koloniální ~**i** *t* kolonizovat, osídlovat ~**ado** kolonizování ~**ano** kolonista ~**iĝi** kolonizovat se ~**ismo** kolonialismus **re~i** *biol.* znovu osídlit (*rostliny, zvířata*) **kontraŭ~ismo** antikolonialismus (*protikoloniální hnutí*)

Kolonj/o *če* **Rejno** Kolín nad Rýnem **k~a**
akvo kolínská voda

kolor/o *fyz.* barva (*zrakový vjem*), z(a)-
barvení **~a** barevný **~i t** (z)barvit **~ažo**
barevná věc **~aro** paleta barev **~igi**
(o)barvit, natřít barvou **~igisto** malíř
(pokojů) **~iği** z(a)barvit se **~isto** *um.*
kolorista **~blinda** barvoslepý **~konser-**
va stálobarevný **~ometro** *chem.* kolo-
rimetr **~ometrio** *chem.* kolorimetrie
~(o)riča pestrobarevný **du~a** dvojba-
revný, dvoubarevný **mult(a)~a** mnoho-
barevný, pestrý **plur~a** vícebarevný
sen~a bezbarvý *přen.* nevýrazný
trans~i nechtěně obarvit, poskvřnit
tri~a třibarevný, trojbarevný **tri~eto** (= **trikolora penseo**) *bot.* violka trojbarev-
ná, maceška trojbarevná **unu~a** jed-
nobarevný **ali~iği** přebarvit se **bel~a**
krásně zbarvený **divers~a**, **miks~a** růz-
nobarevný **son~o** *hud.* barva zvuku
strek~o barva vrypu (nerostu) **šanĝ~a**
(barevně) měňavý

Kolorad/o Colorado (*řeka*) **~io**, **~lando**
Colorado (*stát USA*) **k~ia** **skarabo** (= **leptinotar** / **terpoma skarabo**) *zool.*
mandelinka bramborová

koloratur/o *hud.* koloratura

kolos/o kolos (*socha, předmět n. člověk*
velkých rozměrů) **~a** kolosální, obrov-
ský, gigantický

Kolos/o *hist. zeměp.* Kolosy **epistolo al la**
k~anoj list koloským

Kolose/o *arch.* koloseum

kolostr/o *biol.* mlezivo, kolostrum

kolport/i t kolportovat, (pouličně n. po-
domně) roznášet/prodávat (zboží) **~isto**
kolportér, pouliční/podomní prodavač

koltr/o *zeměd.* předradlička

kolubr/o *zool.* rod užovka **~edoj** *čeled'*
užovkovití

Kolumb/o Kolumbus **la ovo de ~o** Ko-
lumbovo vejce **~io** District of Columbia

(*federální distrikt USA*) **Brita ~io** Brit-
ská Kolumbie (*kanadská provincie*)

kolumbari/o kolumbárium (*stavba s vý-*
klenky pro urny)

kolumel/o *bot. zool.* kolumela
(*sloupkovitě prodloužení stopky do*
vnitřa výtrusnice / podlouhlá kůstka ve
středoušní dutině sluchového orgánu
obojživelníků, plazů a ptáků)

kolumn/o kolonka i *polygr.* sloupec voj.
sestava v proudu *dopr.* kolona, řada
text. řada (při pletení)

kolur/o *hvězd.* kolur

kolute/o *bot.* žanovec

kolutori/o *lék.* collutorium, kolutorium
(*ústní voda*)

koluzi/o *práv.* koluze, tajné srozumění (*za*
účelem maření spravedlnosti n. poško-
zení oprávněného)

kolz/o (= **oleonapo**) *bot.* (brukev) řepka
olejka

kom/o čárka **decimala ~o** desetinná čárka
fiks~a *inf.* s pevnou desetinnou čárkou
glit~a s pohyblivou desetinnou čárkou
punkto~o středník **sub~o** cédille (*dia-*
kritické znaménko tvaru čárky n. kličky
pod písmenem)

koma/o *hud.* koma (*čárka označující fá-*
zování)

komand/i t velet, nařizovat *tech. i přen.*
řídit, ovládat **~anto** *zvl. voj.* velitel
~antaro vojenské velitelství *zast.* ko-
mandantura (*orgán*) **~ejo** velitelství
zast. komandantura (*sídlo nám.* velitel-
ský/kapitánský můstek **~o** velení, povel,
rozkaz *tech.* pohon **al~i** přivelet
čef~anto vrchní velitel **for~i** odvelet
tele~i *el.* dálkově ovládat

komandit/o *ekon.* komandita (*obchodní*
společnost, kde alespoň jeden společník
ručí neomezeně, ostatní jen vklady) **~i t**
zúčastnit se podnikání jako komanditis-
ta **~anto** komanditista (*člen obchodní*

společnosti účastníci se na společném jmění jen vkladem)

komasaci/o *zeměd.* komasace, scelování, sloučení (*např. pozemků*)

komat/o *lék.* kóma, hluboké bezvědomí

diabeta ~o diabetické kóma

komb/i *t* česat (*vlasy, přízi*) ~i **sin** česat se ~i **sian stilon** učesat svůj styl ~ilo hřeben ~isto kadeřník ~itažo, ~lano česanec ~(o)mašino *text.* česací stroj **dis~i** rozčesat, rozčísnout **ek~o** čísnutí **el~i** vyčesat, odstranit **el~itažo** vyčesané nečistoty **mal~i** rozcuchat **re~i** znovu učesat **retro~i** učesat dozadu **tekso~ilo** tkalcovský hřeben **venus~ilo** *bot.* vohlice hřebenitá

kombajn/o *zeměd.* sklízecí mlátička, (obilní) kombajn

kombe/o *geol.* úžlabina, žlab

kombin/i *t* kombinovat, *chem.* slučovat ~ažo kombinace, směs *chem.* sloučenina ~iži *zvl. chem.* slučovat se ~umo (= kombinato) *ekon. hist.* kombinát (*spojení průmyslových závodů*) **re~iži** znovu se sloučit, obnovit se **mal~i** *i chem.* rozložit **mal~iži** rozkládat se

kombinaci/o *mat.* kombinace

kombinat/o *ekon. hist.* kombinát (*spojení podniků*)

kombinatorik/o *mat.* kombinatorika

kombine/o kombiné (*součást dámského spodního prádla*), kombinéza (*pracovní n. ochranný oblek vcelku*)

kombret/o *bot.* uzlenec, kombretum

kombu/o *bot.* čepelatka prstnatá (*hnědá řasa*)

komedi/o komedie, veselohra *přen.* převtářka, směšné *n.* afektované jednání ~a komediální, komedijní ~i *nt div. i přen.* hrát komedii **li** ~as **histrionon** dělá ze sebe šaška ~isto komedijní herec, komik ~verkisto autor komedií

komedon/o *lék.* komedo, komedon

komelin/o *bot. rod* křížatka

komenc/i *t* začínat ~i **per kanto** začít zpěvem/písni ~as **tagiži** rozednívá se ~o začátek ~ažo (= **primico**) *náb.* přímice, prvotina (*kněžova první mše n. první plodina/produkt*) ~anto začátečník ~iži začít(na)t (se) **la kurso** ~ižos **morgau** kurs začne zítra **či tie** ~ižas **nia teritorio** zde začíná naše území **vi** ~as **vian laboron, mia laboro** ~ižis **jam antaŭ unu horo** začínáš svou práci, moje práce začala už před hodinou **re~i** *t* začít znovu, obnovit **re~iži** začít se znovu **monat~e** počátkem měsíce **vort~a** stojící na začátku slova

koment/i *t* komentovat, vysvětlit, doprovodit poznámkami ~o komentář, výklad **Neniu ~o!** Bez komentáře! ~isto komentátor

komentari/i *t* komentovat, vysvětlovat ~isto komentátor, posuzovatel, vykladač

komerc/i *n* obchodovat (**per io** (s) něčím, **kun iu** s někým) ~o obchod **nelica** ~o **de drogoj** nezákonný obchod drogami **pogranda** ~o obchod ve velkém **po-malgranda** ~o drobný prodej ~ači kšeftovat ~ažo zboží ~ejo tržnice, obchod (*místo*), prodejna, tržiště ~isto obchodník, kupec ~istaro obchodnictvo ~odomo obchodní dům **for~i** *t* (vy)prodat, zbavit se něčeho (prodejem) **brut~isto** obchodník s dobytkem **kaš~o** pokoutní/černý obchod **libera** ~o *obch.* volný obchod **liber~ismo** *polit.* obchodní liberalismus

komet/o *hvězd.* kometa **la Haleja** ~o Halleyova kometa

komfort/o pohodlí, komfort ~a pohodlný, komfortní ~e pohodlně **mal~a, sen~a** nepohodlný

komi/o Komi, Zyrjan, Permjak

komifor/o *bot.* myrthovník

komik/a komický, směšný ~o komika
 ~eco komičnost, směšnost ~isto *div.* komik (*herec*) ~ulo komik, šprýmař

komiks/o (= **bildrakonto**) komiks

komisar/o komisař (*úřední hodnost*), pověřenec (zvláštním úkolem) ~o **de la registaro** vládní komisař **polica** ~o policejní komisař ~ejo komisařství **kontrol**~o kontrolní komisař, revizor **popol**~o lidový komisař *polit. hist. (do 1946 ministr v Sovětském svazu)*

komisariat/o *polit.* komisariát

komisi/i *t* pověřit, pověřovat (**al iu ion** někoho něčím), svěřit, svěřovat (**ion al iu** něco někomu) ~o pověření *obch.* komise, svěření do prodeje ~isto *obch.* komisionář, obstaravatel ~ito, ~ulo pověřenec **ir**~o drobné nákupy pro někoho

komision/o *orgán* komise **sub**~o subkomise, část komise

komisur/o *anat.* spojení, srůst, komisura

komitat/o výbor *zast.* komitét, komité **agada/ekzekutiva** ~o, **plenum**~o výkonný výbor ~ano člen výboru ~estro předseda výboru ~kunveno výborová schůze **cerbum**~o poradní výbor **kontrol**~o kontrolní výbor **striko**~o stávkový výbor

komiz/o *obch.* příručí **migra/vojaĝa** ~o obchodní cestující/agent

komoci/o *lék.* komoce, otřes mozku ~i *t* způsobit otřes mozku

komod/o komoda, prádelník

komodor/o (= **subadmiralo**) *voj. nám. let.* komodor

Komor/oj *zeměp.* Komory (*Komorské ostrovy / Komorský svaz*)

kompakt/a kompaktní, soudržný, celistvý *o osobách* statný, urostlý ~a **grundo** rostlá půda ~a **briko** plná cihla ~a **disko (KD)** kompaktní disk (CD) ~o kompaktní (*hustě tištěná kniha, kompaktní cihla, kompaktní přístroj ap.*) ~igi

zhustit ~igo zhuštění *mat.* kompakťkace **mal**~a nesoudržný, rozpojený, řídký **sub**~a *mat.* subkompaktní

kompan/o *hovor.* kumpán, (upřednostňovaný) společník

kompani/o *zvl. obch.* společnost, sdružení *voj.* setnina, rota **akcia** ~o akciová společnost ~ano *obch.* společník, průvodce

kompar/i *t* srovnávat, přirovnávat, porovnávat ~o přirovnání, srovnání, porovnání ~ado srovnávání *jaz.* stupňování ~ilo *chem. inf.* komparátor **ne**~ebla, **sen**~a nesrovnatelný, úžasný

komparaci/o (= **komparado**) *jaz.* stupňování

komparativ/o *jaz.* komparativ (*druhý stupeň stupňování*)

Komparti/o *hovor.* Komunistická strana

kompas/o kompas ~o **de deklinacio**, **inklinacio** deklinační, inklinační kompas **giroskopa**, **magneta**, **tangenta** ~o gyroskopický, magnetický, tangenciální kompas ~ujo plášť kompasu, kompasové pouzdro ~karto kompasová mapa, portolánová mapa

kompat/i *t* (po)litovat (**iun** někoho), slítovat se (**iun** nad někým), mít soucit/soustrast (**iun** s někým) ~o soucit ~inda ubohý, politováníhodný, zasluhující soucit ~ema soucitný ~igi vyvol(áv)at soucit **sen**~a nemilosrdný

kompatibil/a *biol. i inf.* kompatibilní, (vzájemně) slučitelný

kompendi/o kompendium, příručka (*obsahující souhrn poznatků určitého oboru*)

kompensi/i *t* kompenzovat, nahrazovat, uhrazovat, vyrovnávat ~i **damagōn** nahradit/odčinit škodu, odškodnit ~e kompenzačně, náhradou (za to) ~o *i práv.* náhrada, odškodnění ~ilo *el.* kompenzátor ~odevo *práv.* povinnost

odškodnění **retro~igi** požadovat refundaci zaplacené částky **fad~ilo** regulátor zvuku **fazo~ilo** fázový kompenzátor

kompetent/a kompetentní, příslušný, povoláný, schopný, oprávněný, způsobilý **ši estas ~a en literaturo** vyzná se v literatuře, má přehled o literatuře **~eco** kompetence, pravomoc, způsobilost **~ulo** znalec, odborník, povoláná/oprávněná osoba **ne~a** nekompetentní

kompil/i *t* kompilovat, sestavovat (z různých pramenů) **~o**, **~ado** kompilace (*ĉinmost*), kompilování **~aĉi** spatlat něco, slátat (*povrchně/neobratně sestavit*) **~aĵo** kompilát, kompilace (*výsledné dílo*) **~ilo** *inf.* kompilátor, kompilační programovací jazyk **~into** kompilátor

kompleks/a komplexní, souborný, souhrnný **~a frazo** *jaz.* souvětí **~a jono/kombinaĵo** *chem.* komplexní ion/sloučenina **~a nombro** *mat.* komplexní číslo **~o** komplex, souhrn, soubor **la ~o de Edipo** Oidipův komplex

kompleksi/o *biol. lék.* komplexe

komplement/o *biol.* komplement *jaz. mat.* doplněk **cirkonstanca ~o** příslovecné určení **objekta ~o** předmět **rekta ~o** přímý doplněk (*koncovkou*) **nerekta ~o** nepřímý doplněk (*předložkou*) **~a** doplňkový

komplet/a úplný, kompletní **~o** (úplný) soubor, souprava, soustrojí, agregát, výstroj **knaba ~o** chlapecký oblek **~igi** doplňovat, doplnit (na celek), kompletizovat **ne~a** nekompletní, částečný

kompletiv/a *jaz.* doplňkový

kompletori/o *náb.* kompletář, poslední modlitba dne

komplez/o ochota, úslužnost, laskavost **~a** ochotný, úslužný, laskavý **~a invito** laskavé pozvání **~i** *n* projevovat laskavost/úslužnost **ĉu vi tiel ~us kaj...?** byl

byste tak laskav a...? **~ema** laskavý, úslužný

komplíc/o *práv.* spolupachatel, spoluvíčník *slang.* komplic **~eco** spolupachatelství

komplik/i *t* komplikovat, dělat složitým/spletitým **~a**, **~ita** komplikovaný, složitý **~o** *inf.* programová komplikace **~aĵo** komplikace **~eco** komplikovanost, složitost, spletitost **memor~o** *inf.* komplikace paměti

kompliment/o poklona, lichotka **~a** lichotivý (*výrok*) **~i** *t* lichotit (**iun** někomu), dělat/skládat poklony **~ema** lichotivý (*člověk*)

komplot/o komplot, spiknutí, pikle **~i** *n* kout/osnovat pikle **~anto**, **~into** spikleneck

kompon/i *t* vytvářet, ztvárňovat, sladovat, sestavovat *hud.* komponovat, skládat *chem. nevh.* tvořit, slučovat se **admirinde ~ita** *filmo* obdivuhodně (u)tvořené filmové dílo **~aĵo** dílo, skladba **~anto** komponent, složka **~isto** hudební skladatel **mal~i** *chem.* rozdělit (*směs na složky*) **mal~anto** *biol.* rozkladač, dekompozitor, destruent **biomal~ado** (biologická) dekompozice (*rozklad odumřelé biomasy*) **biomal~ebla** biologicky rozložitelný

kompost/i *t polygr.* sázet **~aĵo** sazba **~ilo** sázecí stroj **~isto** sazeč **dis~i** rozmetat sazbu **foto~ado** fotosazba **foto~ilo** fotosázecí stroj

kompoŝt/o *zahr.* kompost **~i** *t* hnojit kompostem **~igi** = **fari ~on** kompostovat

kompot/o *kuch.* kompot

kompozici/o *hud.* hudební skladba, kompozice

kompozit/a *arch.* kompozitní

kompozit/oj (= **asteracoj**) *bot.* hvězdnicovité, složnokvěté

kompren/i *t* rozumět, chápat ~o chápání, pochopení, porozumění **ne havi eĉ la plej malgrandan ~on pri io** nemít o něčem ani zdání ~aĵo pojem ~ebla pochopitelný, srozumitelný ~eble srozumitelně, samozřejmě, pochopitelně ~ema chápavý ~emo chápavost **montru iom pli da ~emo!** ukáž(te) trochu více pochopení! ~eti *t* domýšlet se, částečně chápat ~igi vysvětlovat, objasňovat **li klare ~igis al ili, ke** dal jim jasně na srozuměnou, že ~iĝi stát se srozumitelným **tiaj formuloj facile ~iĝas** takové vzorce se snadno pochopí ~ilo, ~iĝilo dorozumívací prostředek ~povo chápavost **duon~igi** naznačit, napovědět **inter~o, inter~iĝo** dorozumění **mal~i** nechápat, ne(po)rozumět **mis~i** pochopit nesprávně **ne~ado** nepochopení **ne~ebla** nepochopitelný **sub~i** vytušit, pochopit nevyřčené, vyčíst mezi řádky

kompres/o *lék.* kompresivní (tlakový) obvaz

kompresor/o (= **kunpremilo**) *tech.* kompresor

kompromis/o kompromis, dohoda na základě vzájemných ústupků **kontrakti ~on** *práv.* uzavřít kompromisní smlouvu ~i = **fari ~on** učinit kompromis

kompromit/i *t* kompromitovat, znevažovat, ostouzet ~aj, ~antaj **pruvoj** *práv.* kompromitující důkazy ~o, ~ado kompromitování ~iĝi kompromitovat se

Kompton/o Compton **efiko de ~o, k~a disĵeto** *fyz.* Comptonův jev, Comptonův rozptyl

kompuls/i *t* *práv.* vynutit průchod práva ~opago pořádková pokuta

kompulsi/o *lék.* kompulze, nutkavé jednání

kompund/a *tech.* kompaundní, sdružený, složený ~a **drato** bimetalový drát ~a **lenso** *opt.* složená čočka ~a **lokomotivo**

dopr. hybridní lokomotiva ~a **stratpuriga kamiono** víceúčelový čistící automobil ~a **ŝraŭbo** diferenciální šroub ~a **movilo** kombinovaný pohon

komput/i *t* počítat (*zpracovávat údaje, informace pomocí předem vytvořeného programu*), počítačově zpracovávat ~ejo výpočetní středisko ~iko *inf.* matematická informatika, počítačová věda ~ikisto odborník na (matematickou) informatiku ~ilo *inf.* počítač *tech. nevh.* čítač ~ilisto hardwarový odborník ~isto softwarový odborník ~opreta vhodný pro počítačové zpracování

komputor/o = **komputilo** *zast.* počítač

Komsomol/o *hist.* Komsomol (*mládežnická organizace v Sovětském svazu*)

komun/a společný, obecný ~e společně ~aĵo společná věc, obecná záležitost ~igi zespolečnit, (z)kolektivizovat ~ismo komunismus ~isto komunista ~ista komunistický ~umo obec, společenství, komuna **Eŭropa Ekonomia K~umo** Evropské hospodářské společenství **Pariza K~umo** *hist.* Pařížská komuna ~uma komunální, společný, obecní ~umano člen komunity ~uza běžný, (vše)obecně užívaný **ne~a** nespolečenský, soukromý

komuni/i *t* *náb.* podávat svátost oltářní ~o (svaté) přijímání, eucharistie ~iĝi přijímat svátost oltářní ~helpanto akolyta, přísluhující

komunik/i *t* oznamovat, sdělovat, *lék. tech.* přenášet ~i **malsanon** nakazit, infikovat ~a sdělovací, spojovací ~o spojení, sdělení ~ado sdělování, spojování ~aĵo sdělení, zpráva ~ebla sdělitelný, přenosný ~ema sdílný ~iĝi šířit se, rozšiřovat se ~ilo sdělovací prostředek, spojovací zařízení **ek~iĝi** zahájit komunikaci **inter~i, inter~iĝi** dorozumívat se **inter~igi** zprostředkovat komunikaci

sen~iĝa izolovaný, bez komunikace
mult~ila multikomunikační, multifunkční
radio~o rádiová komunikace, radiokomunikace
tele~ado telekomunikace (*telegraf, telefon, radio, televize, internet*)
amas~iloj masmédiá, hromadné sdělovací prostředky

komut/i *t el. žel.* přepínat, přepojovat *odb.* zaměňovat
~ebla přepínatelný **~ilo** *el.* komutátor, přepínač, vypínač
~isto *odb.* spojovatel (*na telefonní ústředně*)
žel. nevh. výhybkář
~(iv)eco *mat.* komutativnost
rel~ilo *žel.* výměna (výhybky)
baskul~ilo kolébkový přepínač
(ducirkvita, dupozicia dvoupólový, dvoupolohový)
glit~ilo posuvný přepínač
ĝir~ilo otočný přepínač (**tripozicia** trojpolohový)
puŝ~ilo tlačítkový přepínač

komutator/o = komutilo

kon/i *t* znát (*někoho/něco*), mít povědomí (*o někom/něčem*)
~o znalost, povědomí
fari al si ~on pri io poznat něco, seznámit se s něčím
preni ~on de io vzít něco na vědomí
fari la ~on de io seznámit se s někým
~ado pozn(áv)ání
~ato známý
~atigi seznámit (**iun pri io** někoho s něčím)
~atigi seznámit se (**kun iu/io** s někým/něčím)
~ebla poznatelný
~igi oznámit, seznámit (**al iu iun/ion** někoho s někým/něčím), učinit známým
~igi stát se známým, obeznámit se (**kun io** s něčím)
birdo ~iĝas laŭ voĉo pták se pozná po hlase
dis~igi rozhlásit
telefonia dis~igilo systém hromadných telefonických zpráv
ek~i poznat, seznámit se s něčím
inter~igi seznámit se navzájem
mem~o, sin~o sebezpoznání
ne~ado neznalost
ne~ata neznámý
ne~ato neznámý (*člověk*)
mat. neznámá (*hodnota*)
ne~ebla nepoznatelný
nere~ebla nerozpoznatelný
re~i poznat (*známého*), uznat (*zásluhy*)
re~o

uznání, ohodnocení
re~ebla *inf.* rozpoznatelný
re~igi sin dát se poznat, odhalit svou totožnost

Konakr/o, Konakri/o Konakry (*hlavní město Guineje*)

konced/i *t* připustit, připouštět, uzn(áv)at (za možné)
~o připuštění

koncentr/i *t* koncentrovat, soustředit, soustředovat (*shromáždit na jedno místo / zaměřit k jedné věci, jedním směrem*)
chem. (z)koncentrovat (*zvýšit obsah složky v roztoku*)
~i sin soustředovat se (*vůli*)
~a soustředný
~ejo koncentrační tábor
~igi soustředovat se (*mimovolně*)
~iteco koncentrace (*roztoku*)
bio~iĝo (= bioakumuligō) bioakumulace
mal~i rozptýlit
chem. (z)ředit, rozředit (*snížit/snižovat koncentraci*)
sin~ado soustředění (*duševních sil*)

koncept/o koncepce, pojem, (způsob) pojetí, představa, názor
~i *t* pojímat, chápat, (u)tvořit si názor/představu
~ado (schopnost) chápání

koncern/i *t* týkat se (**iun** někoho
ion něčeho)
tio ne ~as vin to se tě/vás netýká
ni ne estas ~ataj nás se to netýká
~a příslušný, dotýčný
~e vzhledem, ve vztahu (**iun/ion** k někomu/něčemu), co se týče, ohledně (**iun/ion** někoho/něčeho)
~ato dotýčný (*osoba*)

koncert/o koncert (*veřejná hudební produkce*)
~o de opinioj názorová shoda
~i *n* koncertovat
~aĵo koncertní skladba
~ejo koncertní sál

koncertin/o *hud.* koncertina (*druh tahací harmoniky*)

koncesi/o *práv. obch.* koncese, povolení, oprávnění
~i *t* udělit koncesi/oprávnění/povolení

koncili/o *náb.* koncil, církevní sněm

koncip/i *t* počít, otěhotnět
~ado, ~iĝo, ~iteco početí, otěhotnění
anti~a, kontraŭ~a antikoncepční

konciz/a stručný ~e stručně ~eco stručnost ~igi zkrátit, zestručnit

končert/o koncert (*skladba pro orchestr a sólový nástroj*)

kondamn/i *t práv.* odsoudit (**iun al io** někoho k něčemu) *přen.* odsuzovat, zatracovat, zavrhnout ~o odsouzení ~inda odsouzeníhodný, zavrženíhodný ~ito odsouzenec **mal~i** *práv.* osvobodit, zprostit viny *náb.* udělit/dát rozhřešení, odpustit hřích(y)

kondens/i *t fyz.* kondenzovat (*měnit páru v kapalinu n. tuhou látku*), zhušťovat, srážet (*páru v kapalinu*) *chem.* kondenzovat (*spojovat molekuly za vzniku molekuly větší*) ~ado kondenzace, zhušťování ~ilo *el.* kondenzátor *chem.* chladič (*destilačního přístroje*) *opt.* kondenzor

kondensator/o = **kondensilo** *el. n. opt.* kondenzátor

kondicional/o *jaz.* kondicionál, podmiňovací způsob

kondiĉ/o podmínka, (nutný) předpoklad **kun la ~o, ke...** za podmínky, že... pod podmínkou, že... **unueco estas la ĉefa ~o de nia sukceso** jednota je hlavní podmínkou (= nutným předpokladem) našeho úspěchu **diskuti la ~ojn de domaĉeto** diskutovat o podmínkách koupě domu ~a podmíněný ~a modo *jaz.* podmiňovací způsob ~e, ke pod podmínkou, že ~i *t* podmiňovat ~ita **reflekso** podmíněný reflex ~aro soubor podmínek **sen~a** bezpodmínečný

kondil/o *anat.* kondylus (*rozšířený kloubní konec kosti*)

kondilom/o *lék.* kondylom (*kožní výrůstek podobný bradavici*)

kondiment/o *kuch.* ochucovadlo, chuťová přísada ~i *t* ochucovat, ochutit

kondolenc/i *t* kondolovat, vyjadřovat soustrast ~a soustrastný ~o kondolence, projev soustrasti

kondom/o *lék.* kondom, prezervativ

kondor/o *zool.* kondor

kondr/o, ĥondr/o *anat.* chondro/ (*ve složených termínech s významem chrupavka, týkající se chrupavky:*) ~ito *lék.* chondritida, zánět chrupavky ~omo *lék.* chondrom (*nezhoubný nádor chrupavky*) ~ektomio chondrektomie (*chirurgické vynětí chrupavky*)

kondro *geol.* chondra (*drobný kuličkovitý útvar v některých kamenných meteoritech*)

kondroste/oj, ĥondroste/oj *zool.* nadřád chrupavčítí, řídkokostní

kondrostom/o *zool.* rod ostroretka (*ryba*)

konduk/i *t* vodit, (při)vést *fyz.* vést (*energií*), o řidiči řídit **la pordo ~as en ĝardenon** dveře vedou do zahrady ~i **la landon en pereon** (při)vést zemi do záhuby ~o, ~ado řízení, vedení ~anto řidič, vůdce, vedoucí~ilo kormidlo, řídítka *el.* vodič *tech.* přiváděč ~iloj opratě ~isto řidič, kočí (*z profese*) al~i přivést **de~i** odvést stranou, svést **el~i** vyvést **en~i** zavést **en~o** úvod **for~i** odvést pryč **kun~i** vést s sebou (*dítě*) **re~i** vést zpět, vrátit **reen~i** znovu zavést **tele~i** dálkově ovládat **tra~i** provést (*městem ap.*) **trans~i** převést (*přes hory*) **akvo~ilo** vodovod(ní potrubí)

kondukt/i *t fyz. el.* vést, vodit **fero bone ~as varmon kaj elektron** železo vodí dobře teplo a elektřinu ~o vodivost (*schopnost vést energii: elektřinu, teplo, zvuk*) ~aĵo kabel, vodič (*vícežilový*) ~anco konduktance ~anto vodivá látka, vodivé prostředí, vodič ~ilo (vodivý) drát, vodič (*jednožilový*) **kirasita ~ilo** *el.* pancéřovaný kabel/vodič **nutra ~ilo** napájecí vodič ~iva vodivý ~ivo

konduktivita (*fyzikální veličina*), měrná elektrická vodivost **~ometro** *chem.* konduktometr **~ometrio** *chem.* konduktometrie **duon~anto** polovodič **super~anto** supravodič **šnur~ilo** vícežilový kabel, *hovor.* elektrická šňůra **plilon-giga šnur~ilo** prodlužovací kabel (*s vidlicí a zásuvkou na koncích*) *hovor.* prodlužovací (elektrická) šňůra **šnuri-gita ~ilo** kroucený pár, symetrický pár, kroucená dvojlinka *slang.* twist **foto~iva** opticky vodivý

konduktor/o *dopr.* průvodčí *biol. lék.* přenašeč(ka) (*dědičného znaku / dispo-zice*)

kondut/i *n* chovat se, počínat si **li ~as al mi afable** chová se ke mně laskavě **~o** chování **honora ~o** čestné chování **naů-za ~o** odporné/odpudivé chování **bon~a** hodný, dobře se chovající

koneks/a souvislý, souvisící, spojitý, vzájemně závislý **~e** v souvislosti **~o** spojitost, sepětí, (vlakové) spojení, připoj

konekt/i *t el.* zapojit, připojit **~o** spojování, zapojování **paralela ~o** paralelní zapojení/spojení **seria ~o** seriové zapojení/spojení **~ilo** konektor **mal~i** rozpojit **mis~o** chybné zapojení **tra~i tel.** spojit/propojit účastníky **ter~o** uzemnění

Konektikut/o *zeměp.* Connecticut (*stát USA*)

konektiv/o *anat.* pojivová tkáň *bot.* spojidlo, konektiv

konfeder/i *t* vytvořit konfederaci

konfederaci/o konfederace, sdružení (*států n. organizací*) **~i = konfederi** vytvořit konfederaci

konfekci/o konfekce (*sériová výroba oděvů v normovaných velikostech*) **~a** konfekční **~i** *t* vyrábět (konfekční) oděvy

konferenc/o konference, porada **K~o pri Sekureco kaj Kunlaboro en Eŭropo**

Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě **gazetara ~o** tisková konference **kulmin~o** summit, schůzka (státníků) na nejvyšší úrovni

konfes/i *t* vyznávat, přiznávat (se) *náb.* (vy)zpovídat se **~i ies meritojn** uzn(á)vat něčí zásluhy **~o** přiznání, vyznání, doznání, uznání *náb.* zpověď **orela ~o** ústní zpověď **publika ~o** veřejná zpověď **~anto** vyznavač **~ejo** *náb.* zpovědnice **~preni t** (vy)zpovídat **for~i** odvolat (*své názory, víru*), zřeknout se **mal~i** zapřít **est~i** uznat za vlastního **kred~o** vyznání víry

konfesi/o *náb.* vyznání **sen ~o** bez vyznání (*bez příslušnosti k nějaké církvi*)

konfet/oj konfety (*papírky rozhazované na oslavách*)

konfid/i *t* důvěřovat (**iun** někomu), svěřovat (**ion al iu** něco někomu **administri ~itan havon** spravovat svěřený majetek **~o** důvěra **~ema** důvěřivý **~iga** důvěryhodný, budící důvěru **mal~i** nedůvěřovat **mal~o** nedůvěra

konfidenc/o důvěrné sdělení, důvěrnost **~a** důvěrný **~a mesaĝportisto** důvěryhodný posel **~ema** sdílný **~ulo** důvěrník

konfidenci/o = konfidenco

konfirm/i *t* potvrdit, potvrzovat, ověřovat, schválit **~ita informo** potvrzená/ověřená informace **~o** potvrzení *náb.* konfirmace, biřmování **mal~i** demontovat, popřít

konfirmaci/o *náb.* konfirmace, biřmování **~i** *t* konfirmovat, biřmovat

konfiski *t* konfiskovat, zabavit **~o** konfiskace, zabavení, zabránění (*práv. úkon*) **~aĝo** *práv.* konfiskát

konfit/i *t kuch.* zavařovat (*např. ovoce, zeleninu*) **~itaj fragoj** zavařené jahody **framba ~aĝo** malinová zavařenina (*džem, kompot, marmeláda, povidla,*

tepelně zpracované ovocné nápoje)
~ujo zavařovací sklenice

konflagraci/o *fil.* konflagrace, vzplanutí (*vesmíru*) *přen.* vypuknutí (*něčeho velmi ničivého, např. světové války*)

konflikt/o konflikt, střet (nutí) **~o de interesoj** střet zájmů **generacia** **~o** mezigenerační konflikt **sociala** **~o** sociální konflikt **labor** **~o** konflikt (zájmů) zaměstnavatelů a zaměstnanců **agi en** **~o kun la propra konscienco** jednat v rozporu s vlastním svědomím **~i n** být ve sporu/konfliktu **ek** **~i** znesvářet se

konform/a odpovídající, vhodný, shodný, přiměřený, uzpůsobený, konformní **~e al io** ve shodě s něčím **~i n** shodovat se, být ve shodě, odpovídat **tiu kopio ne** **~as al mia manuskripto** ta kopie neodpovídá mému rukopisu / se neshoduje s mým rukopisem **~eco** shoda, soulad **~igi** přizpůsobovat, sladovat **~igi sin**, **~igi** přizpůsobovat se **~ismo** konformismus **~isto** konformista **al** **~igi** přizpůsobit **inter** **~igi** přizpůsobit navzájem **ne** **~eco** nekonformnost **ne** **~ismo** nonkonformismus

konfront/i *t* konfrontovat (*současně vyslechnout a porovnat výpovědi / postavit před problém n. konfliktní situaci*)

Konfuce/o *hist.* Konfucius **k** **~ano** konfucian **k** **~ismo**, **k** **~anismo** konfucianismus

konfuz/i *t* (z)mást, (po)plést, splést si (**iun kun iu** někoho s někým) **~a** zmatený **~e** zmateně **~o** zmatek **la babilona** **~o de lingvoj** babylonské změtení jazyků **~ajo** změť, zmatek, nepořádek, směsice **~egi** vyvolat velký zmatek **~igi** (z)mást se, zaplést se, (po)plést se **~ita** zmatený **~itaj haroj** rozčuchané vlasy **~iva** matoucí **inter** **~i** poplést, promíchat **mal** **~i** uspořádat, rozřídít **ne** **~ebla** nezaměnitelný, *přen.* chladnokrevný, za-

chovávací klid a rozvahu **sen** **~a** řádný, utříděný

Kong/o *řeka* Kongo **~o Brazavilo** = **Respubliko** **~o** Kongo-Brazzaville (= Konžská republika) **~o Kinšaso** = **Demokratia Respubliko** **~o** Kongo-Kinshasa (= Demokratická republika Kongo) **Belgia** **~o** *hist.* Belgické Kongo (*kolonie*) **k** **~oruĝo** *chem.* konžská červec, kongočervec

kongel/i *t* zmrazit **~ujo** mraznička, zmrazovač

kongest/i *t* *lék.* způsobit překrvení **~o** kongesce, překrvení, městnání krve (*v orgánu/tkáni*)

konglomer/i *t* konglomerovat, seskupit (*nesourodé prvky*) **~ajo**, **~ato** konglomerát (*spojení nesourodých věcí*), směšenina

kongr/o (= **marangilo**) *zool.* úhoř (ovec) mořský

kongregaci/o *náb.* kongregace, shromáždění, společenství

kongres/o kongres, sjezd **universala** **~o** světový kongres **~a** sjezdový, kongresový **~i n** účastnit se sjezdu, sněmovat, scházet se na kongresu **~ano** účastník kongresu/sjezdu **antaŭ** **~o** předkongres **post** **~o** pokongresový program

kongru/i *n* být v souladu, souhlasit, krýt se, splývat, *lék.* být kompatibilní, být slučitelný *mat.* shodovat se, **~a** shodný

koni/o *bot.* rod bolehlav **makula** **~o** bolehlav plamatý **~ino** *chem.* koniin (*alkaloid bolehlavu*)

konidi/o *bot.* konidie (*spora hub vzniklá nepohlavně*)

konidiofor/o *bot.* konidiofor, konidionoš

konifer/oj *bot.* jehličnany

konik/o *mat.* kuželosečka

konioz/o *lék.* pneumokonióza (*zaprášení plic anorganickým prachem*)

koniz/o *bot.* rod turanka

konjak/o koňak

konjekt/i *t* předpokládat, domýšlet se, tušit **~a** předpokládaný, pravděpodobný **~o** dohad, domněnka, předpoklad **~ažo** domněnka **~ebla** pravděpodobný, očekávaný

konjug/i *t odb. zvl. chem. mat.* konjugovat *jaz.* časovat **~o** konjugace, časování **~ažo**, **~ita nombro** *mat.* sdružené algebraické číslo

konjugaci/i *t jaz.* časovat **~o** časování

konjunkci/o *jaz.* souřadící spojka *mat. hvězd.* konjunkce **subordita ~o** (= **subjunktio**) spojka podřadící **~i** *t hvězd.* být v konjunkci

konjktiv/o *anat.* konjunktiva, oční spojivka **~ito** *lék.* konjunktivitida, zánět spojivek

konjunktur/o *ekon. obch.* (všeobecný) stav hospodářství **alta ~o** (= **hauso**) konjunktura (*příznivý vývoj hospodářství*)

konk/o *zool.* ulita, koncha (*pevná schránka plžů*), lastura (*párová pevná schránka mlžů*) *hovor. i přen.* mušle **helika ~o** ulita hlemýždě (*živého*) **spiralforma ~o** spirálně vinutá ulita **orela ~o** *anat.* prohlubeň na ušním boltci **helika ~ažo** ulita hlemýždě (*prázdna*) **~ulo** měkkýš (*s pevnou schránkou*) **~ohava** obsahující schránky měkkýšů (*hornina*) **~ologio** konchologie (*nauka o ulitách*) **bor~oj** (= **foladedoj**) skulařovití **fand~o** *tech.* licí pánev **lavo~o** výlevka, (mycí) džez **mon~o** (= **monciproo, kaürio**) kauri, mušle (jako plátidlo) **perlo~o** perlorodka, perlotvorka

konkav/a *fyz. opt.* konkávní, vydutý (*čočka, plocha, zrcadlo*) *lék.* vyhloubený *mat.* konkávní (*funkce*) **~a lenso** *opt.* vydutá čočka, rozptylná čočka, rozptylka **~ažo** vydutá část předmětu **du~a**

dvoj(vy)dutý, bikonkávní **plat~a** ploško(vy)dutý, plankonkávní

konker/i, konkir/i *t* dobýt, podmanit si, zmocnit se, ovládnout (*silou, bojem*) *přen.* dosáhnout (*velkým úsilím*) **~i urbon** dobýt město / zmocnit se (bojem) města **~i altan postenon** dosáhnout vysokého postavení **~o** dobytí **ne~ebla** nedobytný

konklav/o *náb.* konkláve (*uzavřené shromáždění kardinálů při volbě papeže*) **~ejo** konkláve (*uzavřená místnost, kde se volí papež*)

konklud/i *t* vyvozovat, usuzovat, docházet k závěru **~e** závěrem, v závěru **~o** závěr, úsudek **fari/tiri la ~on, ke** docházet k závěru, že **~iga** umožňující úsudek

konkoid/o *mat.* konchoida

konkord/o svornost **~igi** (u)smířit **mal~o** svár, rozpor, (výrazná) neshoda

konkordanc/o *lit.* konkordance

konkordat/o *náb.* konkordát (*dohoda mezi státem a papežem*) *obch.* dohoda mezi úpadcem a věřiteli

konkrecci/o *geol.* konkrece

konkrement/o *lék.* konkrement, kámen, **gala ~o** *lék.* žlučový kámen

konkret/a konkrétní, skutečný **~a imago** reálná představa **~ažo** konkrétní věc **~igi** konkretizovat

konkub/o druh (*muž žijící se ženou ve společné domácnosti bez sňatku*) **~eco** nesezdané soužití (*manželské soužití muže a ženy bez sňatku*) *zast. nevh.* konkubinát **~ino** družka (*žena žijící s mužem ve společné domácnosti bez sňatku*)

konkur/i *n* soupeřit, soutěžit (**kun/kontrau iu** s někým) **~a** soutěživý, konkurenční **~o** soutěž **~ado** konkurence, soutěž(ení) **~anto** konkurent, soupeř, soutěžící **~emo** soutěživost **ne~ebla** bezkonkurenční, nepřekonatelný

prez~ado cenová konkurence (*nabízení nejnižší ceny*)

konkurenc/o ekon. obch. konkurence, soutěž **nelojala** ~o nekalá soutěž ~i *n* konkurovat ~ulo konkurent (*osoba i podnik*)

konkurs/o (sportovní) závod, soutěž (*o uvolněné pracovní místo / vědomostní / krásy ap.*) ekon. konkurs (*soutěž o dodávku, zakázku ap.*) ~o **por vakanta posteno** konkurs na uvolněné místo ~a **juĝantaro/jurio** soutěžní porota ~a **bikiklo** závodní kolo ~i *n* soutěžit, závodit, soupeřit ~anto soutěžící, závodník **art~o** umělecká soutěž **ĉeval~o** dostihy **kur~o** běžecké závody **rem~o** veslařský závod

konoid/o mat. konoid

konosament/o (= **ŝarĝatesto**) nám. konosament, náložný list

konotaci/o jaz. lit. konotace, vedlejší význam, druhotné složky výrazu

konsci/i *t* být si vědom (**ion** **ĉeho**), uvědomovat si ~u **vian respondecon/responso** buď si vědom své odpovědnosti ~a **faro** úmyslný čin ~e vědomě ~o vědomí **perdi la ~on** ztratit vědomí, upadnout do bezvědomí ~igi dát pocítit, uvědomit (**al iu ion** někoho o něčem) **ek~i** uvědomit si **mem~o** sebevědomí **mem~a** sebevědomý **ne~o** nevědomí **ne~a** nevědomý **re~igi** nabýt vědomí **sen~a** bez vědomí, v mdlobách **sen~igi** upadnout do mdlob **sub~o** podvědomí

konscienc/o svědomí ~a svědomitý ~ri-**proĉoj** výčitky svědomí **sen~a** nesvědomitý, bez svědomí

konsekr/i *t* **náb.** posvětit, zasvětit ~o, ~ado svěcení ~o **de preĝejo** vysvěcení kostela

konsekvenc/o důsledek, následek, závěr **veni al ~o** dospět k závěru ~a důsledný,

zákonitý **ne~a** nedůsledný **ne~o**, **sen~o** nedůslednost

konsent/i *n* souhlasit (**pri/en io**, **kun iu** s něčím/někým) *t* odsouhlasit (**ion** něco) ~i **krediton** dohodnout úvěr ~a souhlasný ~e v souladu, souhlasně ~o souhlas ~ebla odsouhlasitelný, přijatelný **ne estas ~eble**, **ke** nelze souhlasit s tím, že ~igi přimět k souhlasu (**ion** někoho), uvést v soulad (**ion** něco) ~ite! souhlasím!, dohodnuto!, dobrá! **inter~i** dohodnout se, domluvit se **inter~o** dohoda, domluva **mal~i** nesouhlasit **mal~o** nesouhlas, rozpor

konserv/i *t* konzervovat, zacho(vá)vat, ucho(vá)vat, (u)chránit, udržovat ~o konzervace, zachování ~ado konzervování, zachovávání, udržování, uchovávání ~aĵo konzerva (*obsah*) ~ema konzervativní, zpátečnický ~ejo spížirna, sklad *biol.* místo „ex situ“ uchovávání (ohroženého) organismu (*zoologická zahrada, botanická zahrada, genová banka apod.*) ~isto konzervátor, archívář ~ujo konzervační nádoba **instinkto de mem~o** pud sebezáchovy **gras~i** konzervovat v tuku **medi~ado** ochrana (životního) prostředí

konservativ/a *fil. polit.* konzervativní ~ismo konzervati(vi)smus ~ulo konzervatívec

konservatori/o konzervatoř

konsider/i *t* brát v úvahu, uvážit, brát zřetel (**ion** na co), přihlédnout (**ion** k čemu) rozvážit, rozmyslit (si) **ne ~ante la doloron** bez ohledu na bolest ~o úvaha ~ado uvažování, rozmyšlení ~ema uvážlivý ~inda pozoruhodný, značný **re~i** znovu uvážit **sen~e** nerozvážně

konsign/i *t* **obch.** konsignovat (*zaslat zboží komisionáři n. obchodnímu zástupci*) voj. držet v pohotovosti ~o soupis, seznam (*např. zboží*) ~aĵoj zaslané zboží

konsil/i *t* (po)radit ~o rada **peti** ~on de iu žádat/prosit někoho o radu ~ano, ~anto poradce ~antaro rada, poradní sbor ~ebla doporučitelný ~ejo poradna ~iĝi (po)radit se, konzultovat ~iĝo (vzájemná) porada ~inde radno ~isto poradce, rádce, rada (*osoba*) **inter**~iĝi poradit se (vzájemně) **mal**~i odradit **sen**~a bezradný

konsili/o rada (*institute*), konzilium, poradní/konzultativní sbor **Eŭropa K**~o Rada Evropy **Sekureca K**~o de la **Unuiĝintaj Nacioj** Rada bezpečnosti Organizace spojených národů ~ano radní, člen rady/konzilia **entrepren**~o podniková rada **kontrol**~o dozorčí rada

konsist/i *n* skládat se, sestávat (el io z něčeho), záležet, spočívat (en io v něčem) ~a **parto**, ~aĵo součást *chem.* složka ~o složení ~o de **glacihokea teamo** sestava hokejového mužstva ~iĝi (společně) tvořit, utvářet **divers**~a, **miks**~a smíšený, rozmanitý

konsistenc/o = **kohereco**

konsistori/o *náb.* konzistoř (*poradní sbor papeže n. ústřední správní orgán protestantské církve*)

konskripci/o *voj. hist.* konskripce (*soupis osob povinných odvodem*)

konskript/o *voj. hist.* branec, muž povinný odvodem

konsol/i *t* utěšovat, (po)těšit, konejšit ~i **sin**, ~iĝi utěšovat se ~a útěšný ~aj **vortoj** potěšující slova ~a **iluzio** těšinská jablíčka ~o útěcha **ne**~ebla neutěšitelný **sen**~a neutěšený

konsolid/o *bot. rod* ostrožka

konsonanc/o *fyz. hud.* konsonance, souzvuk *přen.* souznění, libozvuk

konsonant/o *jaz.* souhláska **duobla** ~o zdvojená souhláska ~**ŝoviĝo** hláskový posun

konsorci/o *obch. práv.* konsorcium

konspir/i *n i přen.* spiknout se ~o spiknutí **konstabl/o** konstábl (*britský policista*)

Konstanc/o Kostnice (*město v Německu*), Konstanca (*město v Rumunsku*) ~a **Lago** Bodamské jezero

konstant/a konstantní, (neu)stálý, ustavičný, trvalý, neměnný ~eco stálost, konstantnost, neměnnost, vytrvalost ~o *fyz. mat.* konstanta **gasa** ~o *fyz. chem.* plynová konstanta **sun**a ~o sluneční konstanta, sluneční iradiace **tempa** ~o časová konstanta ~iĝilo stabilizátor el. proudu **ne**~a nekonstantní **gravito**~o gravitační konstanta **indukto**~o indukční konstanta **influen**~o influenční konstanta

konstantan/o *tech.* konstantan

Konstantinopol/o *zeměp. hist.* Konstantinopol, Cařihrad (*nynější Istanbul*)

konstat/i *t* (z)konstatovat, zjišťovat, zjištit, shled(áv)at **estas** ~ite, **ke**... je zjištěno, že...~o zjištění, konstatování

konstelaci/o souhvězdí *zast.* konstelace **aŭstrala** ~o souhvězdí jižní oblohy

konstern/i *t* ohromovat, (z)děsit, konsternovat (**iun** někoho) nahánět hrůzu (**iun** někomu) ~a děsivý, děsný, udivující, ohromující ~iĝi (u)strnout, zděsit se ~iĝo zděšení, ohromení, úžas **ne**~ebla nevyděsitelný

konstip/i *t lék.* (z)působit zácpu (**iun** někomu) **intesta atonio** ~is **lin** ochablost střev mu způsobila zácpu ~o zácpa, konstipace ~iĝi dostat zácpu, trpět zácpou

konstitu/i *t* založit, tvořit, představovat ~iĝi ustavit se

konstituci/o *práv.* konstituce, ústava *lék.* konstituce (*základní utváření jedince*) *chem.* chemická stavba, konstituce ~i *n* připravovat ústavu ~a konstituční, ústavní ~anto člen komise pro přípravu ústavy **kontraŭ**~a protiústavní

konstrikt/i *t* *lék.* zužovat, stahovat, svírat
(*duté n. kruhové orgány*)

konstru/i *t stav. i přen.* stavět, postavit,
(vy)budovat ~o stavba, konstrukce
~ado stavění, budování, výstavba ~ažo
stavba, budova (*objekt*) ~ejo staveniště
~isto stavbař, stavař ~arto stavitelské
umění, architektura ~fosajo základy
stavby ~laboristo stavbař, stavař
~mastro stavitel, stavbyvedoucí mal~i
zbourat pri~i obestavět re~i rekonstruo-
vat, znovu vystavět sub~ažo základy
stavby super~ažo nástavba, nadstavba
masiv~i stavět důkladně pret~ita pre-
fabrikovaný

konstrukci/i *t* konstruovat, plánovat, pro-
jektovat ~o *tech. mat.* konstrukce ~ažo
projekt

konsul/o konzul (*hist. i diplomat*) ~eco
konzulát (*hodnost*) ~ejo konzulát (*bu-
dova*)

konsult/i *t* konzultovat, (po)radit se (*iun* s
někým) ~i vortaron (vy)hledat ve slovní-
ku ~ado konzultace, rada, poradenství
~ejo poradna ~iga komitato poradní
výbor/sbor

konsum/i *t* spotřebovávat, stravovat,
strávit, vyčerpat ~i panon spotřebovat
chléb ~i tempon strávit čas la fajro
ĉion ~is oheň všechno strávil ~i ies
tempon tratit/utrácet něčí čas la envio
~as lin šířá ho závist ~ita vizaĝo vy-
čerpaný obličej ~o spotřeba ~anto spo-
třebitel, konzument *biol.* konzument,
heterotrofní organismus (*živící se or-
ganickou potravou*) ~iĝi vyčerpávat se,
vytrácet se, trápit se, spotřebovávat se
~ismo konzumerismus for~i (zcela)
spotřebovat, vypotřebovat for~iĝi vypo-
třebovat se, vyčerpat se ne~ebla nestra-
vitelný, nevyčerpatelný

kont/o *ekon.* účet, konto kuranta ~o
běžný účet reguligi ~on vyrovnat účet

~adi *n* vést účetnictví ~isto účetní ~ulo
vlastník účtu ~(o)eltir/o *ekon.* výpis z
účtu ~revizoro *ekon.* revizor účtů

kontaĝi/i *t lék.* přenášet (infekci) ~a mal-
sano nakažlivá/infekční choroba ~o ná-
kaza, infekce ~ažo infekční látka

kontakt/o kontakt, dotyk, styk, spojení ~i
t dotýkat se, mít kontakt/styk ~ažo *el.*
kovový kontakt *hovor* pin ~iĝi zkontak-
tovat (*lidi*), spojit (*kontakty*) ~iĝi spojit
se ~ilo *el.* spínací přístroj/zařízení
~(o)lenso *lék. opt.* kontaktní čočka
mal~iĝi rozpojit kontakt mis~o špatný
spoj tele~i navázat kontakt na dálku
alarm~o dotykové poplašné zařízení,
dotykový alarm fuŝ~o zkrat kam~o
vačkový kontakt vira ŝtop~ilo *el.* vidlice
ina ŝtop~ilo zásuvka ter~o probíjení
do země

kontant/a *obch.* okamžitě/hotově placený
~ažo (finanční) hotovost

kontempl/i *t* zvl. *náb.* rozjímat (*ion* o
čem), hloubat, přemítat ~a kontem-
plativní, rozjímavý, nazíravý ~ado roz-
jímání, přemítání, kontemplace ~(em)a
ordeno *náb.* kontemplativní řád

kontener/o *dopr.* kontejner, přepravník,
přepravní skříň

kontent/a spokojený ~i *n* být spokojen,
být rád, těšit se ~eco spokojenost ~iĝi
uspokojovat, vyhovovat ~igilo dudlík,
šidítka ~iĝi uspokojit se ~iĝema nená-
ročný mal~a, ne~a nespokojený
mem~a samolibý

kontest/i *t* popřít, popírat, vyvracet facile
~ebla aserto snadno vyvratitelné tvrže-
ní ne~ebla nevyvratitelný, nepopira-
telný ~ema rád popírající, svárlivý

kontinent/o kontinent, světadíl

kontingenc/a *fil.* kontingenční, náhodný,
nahodilý

kontingent/o *obch.* kontingent, kvóta, po-
vinná dodávka ~a kontingentní ~i *t*

dotat předepsanou dávku ~**igi** stanovit kontingent

kontinu/a nepřetržitý, (neu)stálý, spojitý, plynulý, kontinuální ~**a kurento** *el.* stejnosměrný proud ~**i** *n* pokračovat, trvat ~**aĵo** pokračování, spojitost ~**igi** učinit spojitým, navázat ~**isto** asistent režie (*sjednocuje práci složek výrobního štábu*)

kontor/o *obch.* (účetnická/písařská) kancelář, (obchodní) pisárna *hist.* kontoár ~**isto** (administrativní) úředník

kontraband/o pašeráctví, podloudnictví ~**i** *t* pašovat ~**aĵo** kontraband, pašované zboží ~**isto** podloudník, pašerák

kontrabas/o *hud.* kontrabas, basa

kontradanc/o (= **kvadrilo**) *hud.* čtveřylka

kontradmíral/o (= **subadmíralo**) *nám. voj.* kontradmirál

kontrah/i *t biol.* stahovat svaly ~**iĝo** kontrakce, stažení svalu **de~iĝo** uvolnění svalu, svalová relaxace

kontrakt/i *n zvl. práv.* kontrahovat, smluvně ujednat, uzavřít smlouvu ~**o** kontrakt, smlouva ~**o pri edziĝo** svačební smlouva ~**antoj** účastníci smlouvy ~**aro** souhrn smluv **labor~o** pracovní smlouva

kontraktur/o *lék.* kontraktura, chorobné stažení svalu

kontralt/o *hud.* kontraalt, hluboký alt ~**ulino** kontraaltistka

kontramark/o kontrolní kupon

kontrapost/o *sochařství* kontrapost (*vyvážení trupu při postoji na jedné noze*)

kontrapunkt/o *hud.* kontrapunkt

kontrast/o kontrast, protiklad, opak ~**e al**, ~**e kun** na rozdíl od ~**i** *n* kontrastovat, výrazně se odlišovat, odrážet se ~**igi** zvýraznit rozdíl

kontratenor/o *hud.* kontratenor, vysoký tenor, vysoký alt

kontraŭ proti **vi estas tro bona** ~ **mi** jste ke/vůči mně příliš dobrý **boji** ~ **iu** štekát na někoho ~**a** opačný, protichůdný ~**e** naopak ~**i** *t* odporovat ~**o**, ~**aĵo** proti klad ~**iĝi** vzpínat se něčemu ~**ulo** protivník ~**dira** sporný ~**incendia brigado** hasičské družstvo ~**koncipa** antikoncepční ~**stari** *n* odporovat

kontre/o *hud.* country

kontribu/i *n* přispívat, přispět (**al/por io** na něco), podílet se (na něčem) ~**aĵo** příspěvek ~**anto** přispěvatel

kontribuci/o (válečná) kontribuce, reparace

kontrici/o *náb.* pokání (*z lásky k Bohu*)

kontrol/i *t* (z)kontrolovat, prověřit, přezkušovat ~**o** kontrola (*činnost*), prověření ~**adi** (stále) dozírat, kontrolovat ~**ebla** kontrolovatelný ~**ilo** kontrolní prostředek, *tech.* zkoušečka, kontrolní zařízení ~**isto** kontrolor **sen~a** nekontrolovaný **tra~i** důkladně zkontrolovat **norm~i** ověřit podle normy, opejchovat podle norem **opini~o** (= **opinisondo**) průzkum veřejného mínění

kontumac/o *práv.* kontumace, (úmyslné) zmeškání soudního jednání, (vědomé) nedostavení se k soudnímu jednání ~**a** kontumační, neuposlechnuvší příkazu soudu

kontur/o obrys, kontura **skizi per supraĵaj** ~**oj** načrtnout v hrubých obrysech ~**i** *t* črtať ~**iĝi** nabývat obrysů, rýsovat se

kontuz/i *t* pohmoždit, zhmoždit ~**itaj kubitaj** pohmožděné lokty **lia kredo estis profunde** ~**ita** jeho víra byla hluboce otřesena ~**o** zhmoždění, pohmoždění, kontuze (*druh zranění*) ~**aĵo** pohmožděnina (*část těla*)

konukl/o (= **ŝpinbastono**) *text.* vřetenó

konus/o *mat.* kužel, *bot.* šiška, šištice **hakita/trunkita** ~**o** komolý kužel ~**a fermilo** kónický uzávěr/čep ~**eto** *anat.*

čipek (*světločivá buňka sítnice oka*) **junipera ber~o** *bot.* jalovčinka **kerat~o** *lék.* keratokonus

konval/o *bot. rod* konvalinka

konvalesk/o *lék.* rekonvalescence, zotavování z nemoci **~i** *n* zotavovat se z nemoci, být v rekonvalescenci

konvekci/o *met.* konvekce (*uspořádaný pohyb vzduchu ve vertikálním směru*)

konveks/a *odb.* konvexní, vypuklý (*čočka, plocha, zrcadlo*) **~eco** vypuklost **du~a** bikonvexní, dvojpupuklý **konkav~a** konkávkonvexní, dutovypuklý **voj~o** střechovitý sklon vozovky **plat~a** ploskovypuklý, plankonvexní

konvekt/i *t fyz.* sdílet/přenášet (teplo) prouděním **~a** **hejtílo** teplovzdušný ventilátor **~o** *fyz.* konvekce, sdílení (tepla) prouděním

konven/i *n* hodit se, slušet se, patřit se, odpovídat, být vhodný **~a** vhodný, vyhovující, patřičný **~a** **homo** slušný člověk **~eco** vhodnost **inter~i** *tech.* být slučitelný **inter~aj** **aparatoj** slučitelné přístroje **mal~ajo** nevhodný, nepřístojný **mal~ajo** nevhodnost, nepřístojnost **ne~a** nevhodný, nevhovující

konvenci/o zvyklost, konvence *polit. práv.* (mezinárodní) úmluva/dohoda **K~o** Národní konvent (*francouzský. revoluční parlament*) **~a** konvenční

konvent/o *náb.* společenství, sbor, obydlí řeholníků, shromáždění, konvent **framasona** **~o** zednářská lóže

konverĝ/i *n fyz. opt.* sbíhat se *mat.* konvergovat **~eco** konvergence, sbíhavost **~iga** **lenso** *opt.* čočka spojná, spojka

konvers/i = **konversaci**

konversaci/o konverzace, rozmluva, rozhovor **~i** *n* konverzovat

konvert/i *t* obrátit (*na jinou víru*), odvrátit (*od hříchu, nepravosti*) získat pro jiný názor / pro jiné přesvědčení, *fyz. chem.*

konvertovat **~(ad)o** konverze **~ebila** převoditelný **~iĝi** změnit přesvědčení, *náb.* konvertovat, obrátit se (**al io** na něco, k něčemu) **~ilo de kurento** měnič proudu **bio~i** provádět biokonverzi/bio-transformaci

konvertor/o *tech.* konvertor, měnič

konvikt/i *t práv.* usvědčovat (**pri io** z něčeho) **~a** **pruvo/pruvobjekto/montraĝo** předmět doličný

konvink/i *t* přesvědčovat, přesvědčit **~a** přesvědčivý, zřejmý **~o** přesvědčení **~ebila** přesvědčitelný **~iĝi** přesvědčit se **~iĝo**, **~iteco** přesvědčení, přesvědčenost **ne~ebila** **ŝtipkapulo** nepřesvědčitelný tvrdohlavec

konvoj/o *nám.* konvoj **~i** *t nám. voj.* doprovázet/plout v konvoji

konvolul/o *bot. rod* svlačec

konvulsi/o *lék.* křeč, konvulze **~a** konvulzivní, křečovitý, šhubavý **~i** *n* mít křeč(e)

konzern/o *obch.* concern

konzol/o *stav.* konzolový nosník, konzola

kooper/i *n* kooperovat, být členem družstva **~a** kooperační, družstevní **~ado** družstevnictví **~anto** družstevník

kooperativ/o družstvo **~ano** družstevník **~ismo** družstevnictví

koopť/i *t* kooptovat

koordinat/o *mat.* souřadnice, koordináta **kartezia** **~o** kartézská (pravoúhlá) souřadnice **~aro**, **~sistemo** soustava souřadnic, systém souřadnic **orta** **~sistemo** systém pravoúhlých souřadnic

kopaiv/o *pryskyřice* kopaiva, kopál **~arbo**, **~ujo** kopaiva (*strom/keř*)

kopal/o kopál, kopálová pryskyřice

kopek/o *fin.* kopějka

Kopenhag/o *zemĝp.* Kodaň

kopepod/oj *zool.* klanonožci

Kopernik/o Koperník

kopi/i *t* kopírovat, reprodukovat, napodobovat ~a kopírovací ~e **simila al iu** úžasně podobný někomu ~o kopie, opis, reprodukce ~**ado** kopírování ~**isto** kopista *hist.* opisovač ~**rajto práv.** copyright (*dílo chráněné autorským právem*) **mis-i** chybně zkopírovat **re-i** znovu zkopírovat **tra-i** (= **paūsi**) prokopírovat, obkreslit, obkreslovat **foto-i** fotograficky kopírovat **foto-ilo** fotografická kopírka **prem-i** kopírovat lisem **sav~o** bezpečnostní kopie, záloha **štel-i** pirátsky kopírovat **tele-i** (= **faksi**) faxovat **tele~o** (= **fakso**) fax (*zpráva*) **tele-ilo** (= **faksilo**) fax (*přístroj*)

kopr/o *bot.* kopra (*sušená dužnina kokosových ořechů*)

kopren/o *bot. rod* hnojník, hník (*houba*)

kopris/o *zool.* výkalník, chrobák

koprofagi/o (= **fekomangemo**) *lék.* koprofágie

koprolali/o *lék.* koprolálie, chorobné hultvátství

koprolit/o koprolit (*zkamenělý výkal pravěkého živočicha*)

kops/o výmladkový les, nízký les, pařezina

kopt/o Kopt (*křesťanský potomek starověkých Egyptanů*), kopt (*příslušník koptské církve*)

kopul/i *n biol.* pářit se (*pohlavně se spojovat*) ~**ado** (= **kopulacio**) páření, kopulace

kopul/o *jaz.* spona

kopulativ/o *jaz.* kopulativum, sponové sloveso

kor/o *anat. i přen.* srdce ~**o de pomo** *bot.* jaderník/jádrinec jablka ~**a** srdeční *přen.* srdečný ~**e** srdečně ~**eco** srdečnost ~**bat(ad)o** tlukot/tepot srdce ~**favoro** přízeň, náklonnost, srdečný vztah ~**favori** *t* projevovat přízeň, mít soucit ~**inklino** náklonnost, sympatie ~**klapo**

(= **valvo**) *nevh. anat.* chlopeč ~**milda** dobrotivý ~**premi** *t* zdrcovat, drásat, sklíčit ~**šira** srdcervoucí ~**tuši** *t* dojmát **antaū~a** *anat.* předsrdeční **el~a** srdečný, upřímný **sen~a** *biol.* nemající srdce *přen.* nemilosrdný, otrlý **bon~a** dobrosrdečný **favor~a** příznivý, nakloněný **lepor~o** bázlivec, zaječí srdce, zbabělec **mol~a** měkkého srce, dobrácký **plen~a** z plného srdce, srdečný **tut~e** z celého srdce, srdečně

koraci/o *zool. rod* mandelík (*pták*) ~**edoj** *čeled'* mandelíkovití

korak/o *zool.* krkavec velký ~**oida** *anat.* zobcovitý ~**oida apofizo/proceso** *anat.* zobcovitý výběžek lopatky ~**oida osto** krkavčí/zobcovitá kost (*ptáků*)

koral/o *zool.* korál ~**a** korálový **K~a Ma-ro** Korálové moře ~**aj rifoj** korálové útesy ~**uloj** *zool.* korálnatci

koralin/o *bot.* corallina (*rod červených řas*)

koraliz/o *bot. rod* korálice (*orchidej*)

Koran/o korán *náb.* Korán

korazi/o *geol.* koraze (*abraze způsobované činností větru*)

korb/o koš(ík) ~**ajo** košíkářský výrobek ~**eto** košíček ~**opilk(ad)o** *sport.* košíková **abel~o** proutěný úl **bazar~o** nákupní koš **brusto~o** (= **brustokaĝo**) *anat.* hrudní koš **dekant~o** dekantační koš(ík) (*na láhev s vínem*) **dorso~o** nůše **lit~o** přenosná kolébka, proutěný košík (*pro přenášení miminka*) **manĝaj~o** jídelní koš **paper~o** odpadkový koš (na papír) **rul~o** nákupní vozík **suč~o** sací koš (*sacího potrubí*) **ter~o** (= **gabio**) *voj. hist.* gabion, gerron (*proutěný koš s hlinou pro polní opevnění*)

korbel/o *arch.* arkýř, výstupek (*vyčnávající z průčelí budovy*) ~**fenestro** (= **orielo**) arkýř(ové okno)

kord/o struna, tětíva ~**a** strunný, strunový
~**a** **instrumento**, ~**instrumento** *hud.*
strunný nástroj ~**ito** *lék.* chorditida, zá-
nět hlasivky **unu~a** jednostrunný (*hlas,*
tón) **šraüb~o** vinutá struna **voč~oj** *anat.*
hlasivky

kordelier/o *náb. hist.* mnich z kláštera
Cordeliers *polit. hist.* kordeliér (*člen po-
lit. klubu za Velké francouzské revo-
lucce*)

Kordiler/o *zeměp.* Kordillery

kordit/o *voj.* kordit (*bezdýmý prach*)

kordon/o šerpa *voj.* kordón ~**o da arboj**
(souvislá) řada stromů

Kordov/o *zeměp.* Córdoba

korduroj/o *text.* (prací) kord (*druh man-
šestru*)

kore/o 1 = ĥoreo *lék.* chorea (*druh nervo-
vé poruchy*) *hovor.* tanec sv. Víta

kore/o 2 Korejec **K~io**, **K~ujo** Korea

koregon/o *zool.* síh (*ryba*)

koregraf/o choreograf, baletní režisér ~**io**
choreografie

korekt/i *t* opravovat, napravovat, korigo-
vat ~**a** opravný, nápravný *polygr.* ko-
rekturní *nevh.* správný ~**a domo** vý-
chovný ústav *hovor.* polepšovna ~**o**
oprava, korektura ~**ado** opravování ~**iĝi**
opravit se ~**isto** korektor ~**ofara** opravný
mal~aĝo *nevh.* chyba **mis~i** chybně
opravit **ne~ita** neopravený **sur~i** pře-
psat (*chybný nápis správným*)

korektur/o korektura (*otisk sazby k opra-
vě*)

korelaci/i *n* korelovat, mít (vzájemný)
vztah ~**o** souvztažnost, korelace

korelativ/a *jaz.* korelativní ~**tabelo** *esp.*
tabulka korelativ / souvztažných slov

koreops/o *bot. rod* krásnoočka

korespond/i *n* dopisovat si, korespon-
dovat, *dopr.* mít přípoj, navazovat (**kun
io** na něco) ~**ado** korespondence (*čin-
nost*), dopisování, *dopr.* návaznost ~**aĝo**

písemná zpráva, korespondence ~**anto**
dopisovatel (*všeobecně*), korespondent
(*dopisující člen vědecké instituce*), zpra-
vodaj (*novinářský ap.*) ~**isto**, ~**istino**
obch. korespondent(ka) (*pracovník ob-
starávající podnikovou korespondenci*)

Korfu/o *zeměp.* Korfu

korio *anat.* chorion, vnější plodový obal
zool. chorion (*tuhý zevní obal vajíčka*)

koriandr/o *bot. rod* koriandr **kultiva** ~**o**
koriandr setý

koribant/o *náb.* korybant (*kněz frýžské
bohyně Kybely*)

koridal/o *bot. rod* dymnivka

koridor/o chodba (*domovní, školní ap.*)
dopr. jízdní pruh (*na silnici*), *let.* žel.
koridor (*důležitá dopr. spojnice, trasa*)
zeměp. koridor (*pruh území vedoucí ci-
zím státem*)

korife/o koryfej (*přední, vůdčí osobnost
vědy, um. polit. ap.*) *div. hist.* vedoucí/
náčelník sboru/dramatu ~**o de la nacio**
přední/význačná osobnost národa

korifen/o *zool. rod* koryfěna (*ryba*)

koriks/o *zool. rod* klešťanka (*vodní hmyz*)

koril/o *bot. rod* líska **avel~o** líska obecná

korimb/o *bot.* chocholík (*květenství*)

Korint/o *zeměp.* Korint ~**a Istmo** Korint-
ská šíje

korintik/a *arch.* korintský (*sloh*)

koriz/o *lék.* koryza, rýma, rinitida

kork/o korek ~**i** *t* zazátkovat (korkovou
zátkou) ~**okverko** *bot.* dub korkový
~**oštopilo** korková zátká ~**otirilo** vývrt-
ka **mal~i** vytáhnout (korkovou) zátku

korkor/o *bot.* jutovník

korm/o *bot.* kormus (*tělo cévnatých rost-
lin členěné na orgány*)

kormoran/o *zool.* kormorán

korn/o *i* *hud.* roh *materiál* rohovina **dek-
stra** ~**o** čárka (*nad písmenem*) **duobla**
~**o** háček (*nad písmenem*) ~**i** *n* (za)trou-
bit na roh *t* opatřit rohy ~**aro** paroží

~**eca** rohovitý ~**eto** růžek, kornoutek
 ~**iĝi** zrohovatět ~**bulko** rohlík ~**kapulo**
 rohatý, d'ábel ~**opiki** *t* bodnout rohem
 ~**ohava**, ~**oport**a rohatý, mající roh
dek-ulo desaterák **tri-a ĉapelo** troj-
 rohý klobouk **unu-ulo** *mytol.* jednoro-
 žec *hovor.* nosorožec **abundo~o** roh
 hojnosti **aŭto~o** (= **hupo**) (automobi-
 lová) houkačka, klakson **ĉas~o** *hud.*
 lovecký roh **lamen~uloj** *zool.* brouci
 listorozí **long~uloj** (= **cerambikedoj**)
 tesaříkovití (*ĉeled' brouků*) **nebul~o**
nám. mlhová siréna **paper~eto** papí-
 rový kornout **saks~o** saxhorn, Saxův
 roh **ŝu~o** lžice na obouvání
korne/o *anat.* rohovka, kornea
kornemuz/o (= **sakŝalmo**) *hud.* dudy
kornet/o *hud.* kornet *lék. hist.* sluchový
 trychtýř
kornic/o *arch.* římsa *geol.* převis
kornik/o *zool.* druh vrána černá **nigra ~o**
poddruh vrána obecná černá **griza ~o**
poddruh vrána obecná šedá
kornus/o *bot. rod* dřín, dřínovec, svída
Kornval/o *zeměp.* Cornwall
korod/i *t chem.* korodovat (*způsobovat*
korozí) *přen.* šírat, soužit, trápit ~**a iro-**
nio šíravá/pronikavá ironie ~**imuna**
 rezuzvdorný, nerezavějící
koroid/o *anat.* cévnatka, choroidea
korol/o *bot.* koruna (*vnitřní část obalu*
květu) ~**o liberpetala** koruna prostoplá-
 tečná (volnolupenná) ~**o kunkreskinta**
 (= **kuniĝpetala**) koruna srostoplátečná
 (srostlolupenná) **krom~o** pakorunka
korolari/o *mat.* důsledek
koron/o *hvězd. fyz.* koróna
koronari/a *anat.* koronární, věnčitý ~**aj**
arterioj věnčité/koronární tepny
koronel/o *zool. rod* užovka
koronil/o *bot. rod* čičorka
koronul/o = **kromkorolo**

koroz/o (= **vegetaĵa eburo**) rostlinná
 slonovina
corp/o tělo (*celý organismus*) *n.* trup
 (*část těla mezi hlavou a končetinami*)
fil. těl(esn)o *mat. tech.* těleso *odb. tech.*
 trup, hlavní/základní část **en la ~o de**
dokumento v hlavní části / jádru doku-
 mentu **flava ~o** *anat.* žluté tělisko **stria**
~o *anat.* žíhané jádro, (corpus) striatum
vitreca ~o *anat.* sklivec ~**a** tělesný, těl-
 natý ~**iĝi** ztělesnit ~**iĝi** vtělit se, získat
 hmotnou (tělesnou) podobu **anti~o** *biol.*
 protilátka **el-iĝi** opustit tělo (*duše*)
en~iĝi ztělesnit **en~iĝi** vtělit se **sen~a**
 netělesný **frukto~o** (= **sporokarpo**)
bot. plodnice (*hub*), sporokarp
korporaci/o korporace, sdružení, cech ~**o**
de ŝuistoj společenstvo obuvníků, šev-
 covský cech ~**emo** vzájemná ochrana
 členů korporace
korporal/o *náb.* korporál
korpulent/a tělnatý, korpulentní
korpus/o *voj.* (armádní) sbor
korpuskl/o (= **partiklo**) *fyz.* částice, kor-
 puskule (*velmi malá hmotná částicečka*)
kors/o korzo, promenádní ulice
korsaĵ/o živůtek
korsak/o *zool.* (liška) korsak
korsar/o *nám.* korzár, pirát, námořní lou-
 pežník *přen.* loď korzára ~**ŝipo** korzár-
 ská loď
korset/o *text.* korzet, korzáž, šněrovačka
Korsik/o *zeměp.* Korsika (*ostrov*) **Alta/**
Suda K~o Horní/Jižní Korsika (*fran-*
couzské departementy) **k~a** korsický **la**
k~a lingvo korsičtina **k~ano** Korsičan
kort/o dvůr, nádvoří ~**a** nádvorní ~**aj**
birdoj drůbež ~**ego** (šlechtický/panov-
 nický) dvůr (*stavba i dvořané*) ~**ega**
konsilanto dvorní rada ~**egano** dvořan
 ~**egestro** (= **ĉambelano**) komoří ~**isto**
 (= **pordisto**) vrátný ~**umo** soudní dvůr

antaŭ~o přední dvorek **birdo~o** výběh pro drůbež
korteks/o *anat.* mozková/mozečková kůra
Kortes/oj *hist.* Generální kortesy (*španělský parlament*)
kortez/a dvorský, uhlažený
kortici/o *bot. rod* kornatec (*houba*)
kortik/o *anat. bot.* kůra (*určitého orgánu*), kortex
kortikosteron/o *chem.* kortikosteron
kortinari/o *bot. rod* pavučinec (*houba*)
kortizol/o *biol.* kortizol (*hormon*)
kortizon/o *biol.* kortizon (*hormon*)
Kortejk/o *zeměp.* Kortrijk
korund/o korund (*nerost*)
korupt/i *t* korumpovat, podplácet ~o, ~ado korupce ~ebla zkorumpovatelný, podplatitelný ~ilo korupční prostředky ne~ebla nezkorumpovatelný, nepodplatitelný
korus/o (= **ĥoro**) chór, pěvecký sbor
korv/o havran, krkavec **granda ~o** krkavec velký **griza ~o** vrána obecná šedá **nigra ~o** vrána obecná černá ~edoj *ĉeľad'* krkavcovití ~eto (= **monedo**) kavka obecná **mar~o** (= **kormorano**) kormorán **kampo~o** (= **frugilego**) havran polní **mont~o** (= **pirokorako**) *rod* kavče
korvet/o *nám.* korveta ~kapitano korvetní kapitán
kos/o (= **guŝo**) lusk
kosinus/o *mat.* kosinus **direkta ~o** směrový kosinus **hiperbola ~o** hyperbolický kosinus ~oido kosinusoida ~arko arkus kosinus ~teoremo kosinová věta
kosm/o vesmír, kosmos ~a vesmírný, kosmický ~ologio kosmolog ~ologio kosmologie ~oŝipo kosmická loď **makro~o** makrokosmos **mikro~o** mikrokosmos

kosmetik/o kosmetika (*obor*) *nevh.* kosmetický výrobek ~aĵo kosmetický výrobek
kosmogoni/o *fil.* kosmogonie, nauka o vzniku vesmíru
kosmograf/o *hvězd.* kosmograf ~io kosmografie (*popis vesmíru*)
kosmonaŭt/o kosmonaut ~iko kosmonautika
kosmopolit/o *polit.* kosmopolita, světoobčan ~a *polit.* kosmopolitní, světoobčanský *biol.* kosmopolitní, vyskytující se ve všech světadílech
kosmos/o *bot.* krásenka
Kosov/o *zeměp.* Kosovo
kost/i *n* stát, mít cenu **tio ~as neniom** to je zdarma, to nic nestojí ~a drahý, cenný ~e **de mia maldungigŝo** za cenu mého propuštění ze zaměstnání ~o cena, náklad (*peněžní částka*) **je kia ajn ~o** za každou cenu **multe~a** drahý **malmulte~a** levný **sen~a** zdarma **sendo~o** poštovné
Kostariko/o *zeměp.* Kostarika
kostum/o oblek (*charakteristický pro určitý národ, kraj, povolání, dobu ap.*), úbor, kroj ~i *t* oblékat oblek/kroj ~balo maškarní ples **bal~o** plesový oděv **ban~o** plavky **tajlor~o** (dámský) kostým
koŝ/o *tech. sport.* očko, poutko *el.* svorka
koŝer/a *náb.* košer (*odpovídající rituální předpisům*)
Koŝi/o Cauchy **k~a teoremo** *mat.* Cauchyova věta **k~a vico** *mat.* Cauchyovská posloupnost
koŝmar/o noční můra, děsivý sen
kot/o bláto **eltiri iun el ~o** vytáhnout někoho z bláta ~a blátivý ~i *n* potřísnit (blátem) *přen.* pokálet ~ejo blátivá louže na cestě ~isto (= **stratbalaisto**) metař ~ŝirmilo blatník **en~iĝi** zapadnout do bláta **sen~igi** očistit od bláta

kotangent/o *mat.* kotangens
kote/o kóta (*na výkrese*) ~**ado** kótování
koteri/o *zvl. polit.* koterie, klika
kotiledon/o *anat.* kotyledon *bot.* děloha (*první list na kličku*) **du~uloj** (= **magno-liopsidoj**) dvouděložné rostliny **unu~uloj** jednoděložné rostliny
kotiljon/o *hud.* kotilión (*francouzský spo-lečenský tanec*)
kotiz/i *n* platit příspěvky, přispívat ~**o** (členský) příspěvek
kotlet/o *kuch.* kotleta
koto/o *hud.* koto (*třináctistrunná japon-ská citera*)
koton/o *text.* bavlna (*vlákno*) ~**aĵo** bavlněná látka/tkanina ~**ujo**, ~**planto** *bot.* bavlník
koturn/o *zool.* rod křepelka
kov/i *t* sedět na vejcích, líhnout *přen.* (tajně) chovat, uchovávat ~**i perfidon** kout zradu ~**anta kokino** kvočna ~**ejo** líheň, ptačí hnízdo, hnízdiště *přen.* líheň, ohnisko, středisko ~**ilo** umělá líheň *biol. i lék.* inkubátor ~**itaro** ptačata jednoho hnízda **duon~ita ovo** puka-vec (*vajíčko s odumřelým plodem, zka-žené vajíčko*) *hovor.* záprtek **el~i** vyse-dět (z vajec) *přen.* vyprodukovat **el~iĝi** vylíhnout se
kovalent/a (ligo) *chem.* kovalentní (vaz-ba)
kovard/a podlý, zbaběle krutý, zbabělý
kovert/o (dopisní) obálka
Kovno/o *zeměp.* Kaunas *zast.* Kovno
kovr/i *t* krýt, příkrý(va)t, zakrý(va)t, (za)-halit *ekon.* vyrovnat (*schodek, dluh*), vyporádat *hovor.* pokrýt ~**ita lito** ustla-né lůžko ~**ita tablo** prostřený stůl ~**o** (za)krytí (*úkon*), pokrývka, příkrov (*předmět*) ~**oj de libro** desky knihy ~**aĵo** krycí vrstva, kryt(ina), pokrývka ~**iĝi** pokrýt se ~**ilo víko**, pokrývka, kryt, poklop, desky knihy **lana** ~**ilo** vlněná

příkrývka ~**ilo de fenestro** okenice ~**umo** sklápěcí střecha kočáru/auta ~**okuseno** peřina ~**otavolo** *geol.* skrýv-ka (*nadložní vrstva*) **ĉirkaŭ~i** obložit **mal~i** odhalit, objevit **mal~o** odhalení, objev **mal~aĵo** objevená věc **mal~iĝi** odhalit se **mal~ita** odhalený **plej~i** *bot.* převládat, dominovat (*nad ostatními rostlinami daného území*) **sen~a** otev-řený, bez střechy **super~ilo** (ozdobný) přehoz přes postel **buŝ~ilo** kožený kryt hlavně děla, chránítka ústí hlavně **dom~isto** pokrývač (*střechy*) **fene-stro~ilo** okenice **ĵet~i** zaházet (*házením někoho/něco zakrýt*) **klin~i** překrývat **libro~o** přebal knihy **lit~ilo** přehoz přes postel **nub~aĵo** zatažená obloha **her-bo~o** trávník **ŝut~i** posypat, zasypat **tabul~i** pokrýt podlahu deskami *nám.* pokrýt deskami vnějšek lodi **volbo~aĵo** krytí klenby asfaltem proti vlhkosti **vol-ve~i** obtočit (*jako had*)
koz/o *fil.* kauza (*věc, případ, událost*)
kozak/o *hist.* kozák *přen.* hrubián
krab/o *zool.* krab
krabl/i *n* lézt (*pohybovat se plazivě*), šou-rat se, sunout se (*o hmyzu, housenkách apod.*) *přen.* lézt po čtyřech (*batole*) ~**ejo** dětská ohrádka
krabr/o *zool.* sršň obecná
kraĉ/i *n* plivnout, plivat *přen.* špinit, hanobit, spílat *t* vyvrhovat, chrlit, dštít ~**aĵo** plivanec ~**eti** *t* prskat (*při mluvení*) ~**ujo** plivátko **el~i** vyplivnout **tus~i** (= **ekspektori**) vykašl(áv)at
krad/o mříž(ka), *tech.* rošt **kristala** ~**o** *fyz. chem.* krystalová mřížka ~**a** zamří-žovaný *el.* mřížkový ~**aĵo** mřížoví ~**ros-tilo** rošt k opékání **ĉirkaŭ~i** *t* obehnat/ohradit mříží, zamřížovat kolem dokola **de~i** *t* oddělit mříží **fajro~o** rošt **kuir~o** rošt na pečení **rosto~o** gril **paŝ~o** hat' (*stezka z proutí nebo kulatých dřev*)

vapor~o pařák (*nádoba s dírkovaným dnem*)
krajon/o tužka ~i *t* psát/kreslit tužkou
čuk~o, **puš~o** mechanická (padací) tužka, patentní tužka *hovor.* versatilka
glob~o propisovací tužka, kuličková tužka *hovor.* propisovačka, propiska
šraub~o šroubovací tužka
krajt/o *hovor. zool. rod. bungar (ne krajta!)*
krak/i *n* prásknout, praskat, lupat, pukat
 ~i **per la vipo** práskat bičem ~o praskot, třesnutí, lusknutí ~adi praskat, praštět
 ~eti *n* pukat, dostávat trhlinu, lupat (*prsty*), praskat (*o ohni*) ~igi praskat (*bičem*) *chem.* krakovat (*štěpit uhlovodíky*)
en~isto squater, neoprávněný obyvatel
kraken/o *kuch.* (slaný) preclík
Krakov/o *zeměp.* Krakov
kraks/o *zool. rod hoko (pták)*
kramb/o *bot. rod katrán mara ~o* katrán přímořský
kramf/o *lék.* křeč
kramp/o *stav. tech.* (tesařská) skoba *hovor.* kramle *chem. tech.* (laboratorní) držák *bot.* úponek *v textu*, závorka **angula/pinta** ~o lomená závorka (< >)
kuniga/kurba ~o složená závorka ({ })
rekta ~o hranatá závorka ([ ]) **ronda** ~o kulatá/oblá závorka (( )) ~i *t* *stav.* spojit skobami *přen.* pevně přichytit *jaz.* dá(va)t do závorky/závorek **inter~e** v závorkách **šraub~o** svěrák, (ruční) svěrka
kran/o kohout(ek) (*uzavírací armatura*), pípa ~i **akvon** *t* točit vodu ~aro kohoutky (*sestava v zařízení*) **el~i bieron** natočit/načepovat pivo **dren~o** vypouštěcí kohout **pinč~o** *chem.* tlačka **trivoja** ~o trojcestný kohout
krangon/o *zool. rod garnát (korýš)*
krani/o *anat.* lebka ~a lebeční, kraniální ~ologio kranilogie ~ometrio kranio-

metrie **sen~uloj** *zool.* bezlebeční (*podkmen strunatců*) **post~o** (= **okcipito**) záhlaví, týl
krank/o *tech.* klika ~borilo nebozez ~o)šafto klikový/kliková hřídel **man~o** ruční klika
krasul/o *bot. rod* tlustice
kraš/i *n* *let.* (roz)tříštit se *přen.* utrpět úplný nezdar *obch.* udělat bankrot/úpadek, zkrachovat ~o *let.* havárie, ztroskotání, roztržštění *obch.* úpadek, krach
kratag/o *bot.* hloh
krater/o *geol.* kráter ~eto *dopr.* výmol
kraterel/o *bot.* stroček (*rod hub*)
kraton/o *geol.* kratogen (*stabilní část zemské kůry*)
kraul/o *sport.* kraul ~i *n* kraulovat, plavat kraulem
kraun/o *opt.* korunové sklo (*druh optického skla*)
kravat/o kravata, vázanka
kraz/o *jaz.* stahování samohlásek
kre/i *t* *náb.* stvořit *obecně* (vy)tvořit, vytvářet, zřizovat, založit **okazo** ~as **šteliston** příležitost dělá zloděje ~o, ~ado *náb.* stvoření *obecně* tvorba, tvoření ~a**jo** výtvor, stvoření (*bytosť*), tvor ~anto tvůrce (*při tvoření*) ~emo tvořivost (*snaha*) ~igi (vy)tvořit se, vytvářet se ~into tvůrce (*po vytvoření*) **K~into** *náb.* Stvořitel (*Bůh*) ~ita**jo** tvor, výtvor ~ivo tvořivost (*schopnost*) **re~i** znovu vytvořit, obnovit **par~o** *fyz.* vznik elektron-pozitronového páru
kreatin/o *chem.* kreatin
Krebs/o *hist.* Krebs ~a **ciklo** *chem.* Krebsův cyklus
kred/i *tn* věřit, důvěřovat (**pri io** v něco, **ion** něčemu, **al iu ion** někomu něco) **mi** ~as **pri lia senkulpeco** věřím v jeho nevinu ~i **je Dio** věřit v Boha ~i **al la promeso** důvěřovat slibu ~o víra, krédo (*souhrn názorů, přesvědčení*) **K~o** *náb.*

Krédo, Vyznání víry, Věřím v Boha (*modlitba*) ~**anto** věřící ~**eble** asi, pravděpodobně ~**ema** důvěřivý ~**igi** přesvědčit, namluvit ~**inda** důvěryhodný, hodnověrný, věrohodný ~**artikolo** článek víry **mal-i** odmítat víru, nedůvěřovat **ne~ado** nevíra **ne~anto** nevěřící **ne~ebla** neuvěřitelný **ne~inda** nedůvěryhodný **sen~e** bez víry **liber~a** bez vyznání (*kdo se nehlásí k žádné církvi n. náboženství*)

kredenc/o přiborník, kredenc

kredit/o kredit, úvěr ~**e** na úvěr ~**i** t poskytnout/otevřít úvěr ~**igi ideon** obhájit myšlenku, přesvědčit o správnosti ideje **dis~igi**, **mal~igi**, **mis~igi**, **sen~igi** diskreditovat, zbavit důvěry **mis~o obch.** nepříznivý kredit

kreditor/o věřitel

krejcer/o *hist.* krejcar (*drobná mince*) *přen.* malá (peněžitá) částka

kek/o *zool.* čírka obecná

kek/o *nám.* malý záliv

kreks/o *zool.* chřástal polní (*pták*)

krem/o smetana *přen.* (společenská) smetánka, elita *ve farmacii a lék.* krém ~**ajo kuch.** krém **vanila** ~**ajo** vanilkový krém ~**kolora** barva krémový, smetanově žlutý ~**ometro** butyrometr, tukoměr ~**rulažo** kremrole **sen~igi** odstředit smetanu **sen~igilo** odstředivka na mléko **acid~o** zakysaná smetana **buter~(a)jo** máslový krém

kremaci/o kremace, zpopelnění ~**ejo** krematorium

krematori/o = **kremaciejo**

krement/i *t inf.* postupně měnit (*zvyšovat/snižovat číslo, proměnnou*) **al~i** inkrementovat, přidávat konstantní přírůstek **de~i** dekrementovat, odebírat konstantní přírůstek

kremlo/o *hist.* kreml (*městský hrad n. pevnost v Rusku*) **K~o** Kreml

kren/o *bot.* křen

krenel/o *voj. hist.* proluka cimbuří ~**a**, ~**eta** s ozubenými okraji ~**i** t vytvořit cimbuří/ozubení ~**aro** cimbuří

kreol/o kreol ~**aj lingvoj** kreolské jazyky

kreozot/o *chem.* kreozot

krep/o *text.* krep čina ~**o** krepdešín (*druh polokrepu*) ~**a papero** krepový papír

krepid/o *bot. rod* škarda

krepit/i *n* prskat, lupat, pukat

krepusk/o šero, soumrak ~**a** soumračný, šerý ~**i** *n* nejasně svítit ~**igi** stmívat se *přen.* zamlžovat se **el~igi** rozednívat se *přen.* blížít se, jasnit se, (z)rodit se

kres/oj *bot.* salátové zeleniny ~**ejo** místo pěstění salátové zeleniny **akvo~o** potočnice lékařská, řeřišnice potoční **ĝarden~o** řeřicha zahradní **herbej~o** řeřišnice luční **vintro~o** *rod* barborka

krescent/o *tech.* srpek, půlkruhový tvar ~**a** srpovitý, polokruhový

krescenti/o *bot.* kujeta, gira

kresčend/o *hud.* crescendo (*postupně silněji*)

kresk/i *n biol. i přen.* růst, narůstat, přirůstat, přibývat ~**o** (vz)růst ~**ado** narůstání, růst ~**ajo** rostlina ~**anta** narůstající *mat.* rostoucí (*funkce*) ~**ejo** *bot.* výskytíště, lokalita, stanoviště ~**igi** pěstovat *přen.* zvyšovat **tio** ~**igas liajn dubojn** to podporuje jeho pochyby **al~ado** přirůstání, narůstání **čirkaũ~i** obrůst **dis~i** rozrůstat se **el~i** vyrůst **el~ajo** *lék.* výrůstek, *bot.* výhonek, výrůstek **el~igi** nechat vyrůst **kun~igi** srůst **kun~ajo** srůst (*něco srostlého*) **mal~i** snížit se, klesnout **la rapideco** ~**is/mal~is** rychlost vzrostla/klesla **mal~anta** klesající, ubývající (*měsíc*) *mat.* klesající (*funkce*) **mis~i** chybně/nenormálně růst **super~i**, **tro~i** přerůst nadměrně růst **sur~anta** *bot. nevh.* adventivní, nahodilý, zavlečený **alt~a** vzrostlý, vysoký

plekto~aĵo houština, houští **plen~a** dospělý **plen~ulo** dospělý (člověk)
volpe~aĵo popínavá rostlina
kresp/o *kuch.* lívanec
krest/o *zool. i přen.* hřeben, hřebínek (*kožní útvar na hlavě drůbeže*), chocholka (*vztyčené peří na hlavě některých ptáků*) **eliri kun klinita ~o** vyjít se schlíplým hřebínkem **~o de mont(ar)o** horský hřeben **sen~igi** odstranit hřeben (*např. zdi*) *přen.* srazit hřebínek
krestomati/o *lit.* výbor z četby, čítanka (*ke studijním účelům*), chrestomatie
kret/o *geol. i tech.* křída **~a** křídový **~e blanka** křídově bílý **~i** *t* natírat křídou, pokrýt křídou **~aĵo** upravená křída (*plnidlo ve farmacii n. kosmetice*) **polur~o** leštící křída
Kret/o *zeměp.* Kréta
kretace/o *geol.* křída (*geologický útvar*)
kreten/o *lék.* kretén (*člověk stížený kretenismem*) *přen. vulg.* hlupák, pitomec **~ismo** *lék.* kretenismus
kreton/o *text.* kreton (*barevně potištěná tkanina v plátové vazbě*)
krev/i *n* puknout, pukat, prasknout, praskat **~o** puklina, prasklina **haŭtaj ~oj** praskliny na kůži **~igi** (roz)drtit, (roz)tříštit **glaci~iĝo** (jarní) praskání ledu **pot~intaĵo** (= **potpeco**) střep hrnce
Krez/o *hist.* Kroisos *přen.* (velký) boháč
krezol/o *chem.* kresol (*jeden ze tří methylfenolů*)
kri/i *n* křičet **~o** (vý)křik **~aĉi** vřískat, protivně křičet **~adi** křičívat **~egi** řvát, hulákat **~ema** ukřičený, uřvaný **~eti** ječet **~isto** křikloun, pouliční vyvolavač **~signo** vykřičník **ek~i** vykřiknout **post~i** křičet za někým, zavolat **pri~i** vyvolávat **batal~o**, **milit~o** válečný pokřik **ĝoj~i** křičet radostí, jásat **koko~i** kokrhát **plor~i** kvílet, naříkat
krib/o = **kripo**

kribr/i *t* prosí(va)t **~ado** prosívání **~aĵo** prosívaný materiál **~ilo** síto, řešeto **larĝtrua ~ilo** hrubé síto **molekula ~ilo** *chem.* molekulové/molekulární síto **~ileto** (kuchyňské) sít(k)o
kribrator/o *tech.* třídič
kriĉ/i *n* křičet, vřískat (*jako někteří dravci*) **~o** skřek, vřískot (*dravců*)
krif/o *zool.* spár, pařát
krik/o *tech.* zvedák, zdvihák, hever
kriket/o *sport.* kriket
krikoid/o *anat.* prstencová chrupavka
kril/o *zool.* kril, krill (*zooplankton z drobných korýšů*)
krim/o zločin **~i** *n* dopustit se zločinu, spáchat **~eco** zločinnost **~ego** zvlášť odporový zločin **~eto** přestupek, přečin **~ulo** zločinec **kun~ulo** spolupachatel **sen~a** nevinný, bezúhonný **milit~o** válečný zločin
Krime/o *zeměp.* Krym
Krimhild/o *mytol.* Krimhilda
kriminal/a *práv.* kriminální, trestní **~igi** kriminalizovat **~isto** kriminalista
krin/o žíně (*koně, lva*) **~a** žíněný **~aro** hřívá
kring/o sladký preclík
krinoid/oj *zool.* lilijice
krinolin/o *text.* krinolína
krinum/o *bot.* křín
kriogenik/o *fyz.* kryotechnika, kryogenika, technika nízkých teplot
krilit/o *geol.* kryolit
kriometri/o *fyz.* kryometrie
krioskopi/o *fyz.* kryoskopie
kriostat/o *fyz.* kryostat **krioterapi/o** (= **fridoterapio**) *lék.* kryoterapie, léčba mražením
krip/o žlab, jesle
kripl/a *lék.* chromý, zmrzačený, ochromený *přen.* zkažený, zkomolený **~aĵo** tělesná vada *přen.* zkomolení **~igi** (z)mrzačit, poškodit, zneschopnit **~iĝi**

ochrmout **~ulo** člověk s (trvalou) tělesnou vadou, *hovor*. mrzák
kripta/o *stav*. krypta (*podzemní hrobka*)
anat. krypta (*prohlubeň, chodbička ústící na sliznici*) **tonsilaj** **~oj** *anat.* tonzilární krypty **~a** kryptový *přen.* tajný **~afo** zašifrovaný text **el-igi** rozluštit
kriptogam/oj *bot.* tajnosnubné rostliny, výtrusné rostliny
kriptogram/o *bot. rod* jinořadec
kriptomeri/o *bot. rod* kryptomerie
kripton/o *chem.* krypton
kryptonim/o kryptonym, krycí jméno
kris/o kris, malajská dyka
krisom/o *náb.* křížmo, chrizma (*svěcený olej*)
krisol/o (= **fandvazo**) *chem.* (tavící) kelímek
krisp/o krejzlík, krajzlík **~a** nabíraný, zřasený, kučeravý *bot.* kadeřavý (*list*) **~igi** (na)čechrat, (na)kadeřit **~igitaj bukloj** nakadeřené vlasy, kučeravé kadeře
Krist/o *náb.* Kristus **k~ano** křesťan **k~anigi** kristanizovat **k~anismo** křesťanství **k~arbo** vánoční strom(ek) **~korpa Festo** svátek Božího těla **~nasko** Vánoce, Hod boží vánoční **~naska Festo** Hod boží vánoční **kontraŭ~ana** protikřesťanský **pra~ismo** prvotní křesťanství **sen~anigi** vymýtit křesťanství
kristal/o *geol.* krystal *sklo* křišťál(ové sklo) **likva** **~o** tekutý krystal **~a** krystalický **~afo** krystalový agregát, shluk krystalů **~igi** nechat vykristalizovat **~iĝi** (vy)kristalizovat **~ujo** *chem.* krystalizační nádob(k)a/miska **~ografo** krystalografie **~ografo** krystalograf **~sistemo** krystalová/krystalografická soustava **el~iĝi** vykristalizovat, oddělit se (z roztoku ve formě krystalů) **et~a**, **mikro~a** mikrokrytalický **ne~a** amorfní **re~igi** opakovaně krystalizovat,

rekrytalizovat **pseŭdo~o** pseudokrystal **kvazaŭ~o** kvazikrystal
kristalin/o *anat.* oční čočka
kristaloid/o *chem. lék.* krystaloid(ní roztok)
kristiani/o *sport.* křesťánka *zast.* křesťánie
Kristiani/o *zeměp. hist.* Christiania, Kristiania (*dnes* Oslo)
Kristofor/o Kryštof
Krišn/o *náb.* Křišna, Kršna
krit/a *mat. fyz.* kritický **~a maso** kritická hmotnost **~a punkto** kritický bod **~a temperaturo** kritická teplota **super~a** nadkritický
kriteri/o kritérium
kritik/i *t* kritizovat, posuzovat, hodnotit **~o** kritika, (odborný) posudek **~ado** kritizování, posuzování **~anto** kritik (*kritizující osoba*) **~ebla** kritizovatelný **~ema** šťouravý **~ismo** *fil.* kriticismus **~isto** kritik (*profese*) **mem~o** sebekritika **sen~a** nekritický **literatur~o** literární kritika
kritm/o *bot. rod* motar
kriz/o *ekon. lék. polit.* krize **~a** *lék.* kritický *ekon.* svízelný, těžký, krizový, kritický **~a aĝo** *lék.* přechod, klimaktérium **~okaza** nouzový **~okaza bremsa** *dopr.* nouzová brzda **mon~o** měnová krize (= krize platební bilance)
krizalid/o *zool.* kukla
krizantem/o *bot. rod* chryzantéma, listopadka, dušička
krizolit/o *geol. zast.* chryzolit (*odrůda čirého olivínu*)
krizomel/o *zool. rod* mandelinka
krizop/o *zool. rod* zlatoočka (*hmyz*)
krizopraz/o chryzopras (*zelená odrůda chalcodonu*)
Krizostom/o *hist. náb.* (svatý) Jan Zlatoušť
krizotil/o *geol.* chryzotil, hadcový azbest

kroat/o Chorvat **K~io**, **K~ujo** Chorvatsko
~**serba**, **serbo~a** **lingvo** srbochorvat-
ština

kroĉi/i *t* připnout, zapnout, upevnit, spojit,
zavěsit, pověsit ~**i** **penetraĉon ĉe la**
muro pověsit obraz na zeď ~**i** **sian ĉa-**
pelon al vestohoko pověsit (svůj) klo-
bouk na věšák ~**i** **vagonon kun loko-**
motivo připojit vagon k lokomotivě ~**u**
vin al mi! pevně se mě chyt'! ~**ado** za-
pínání, spojování, připínání ~**iĝi** při-
chytit se, chytat se (**al io** za něco) ~**ilo**
háček ~**zono** upínací pás **al~iĝi** při-
poutat se **de~i**, **mal~i** odpoutat **invit~i**
odchytit, pověsit se na zákazníka (*pros-*
titutka) **okul~a** do očí bijící

kroĉet/i *t* **text.** háčkovat ~**aĵo** uháčkováný
výrobek ~**ilo** háček (*k háčkování*)

krokant/o *kuch.* krokant (*křupavý kara-*
mel s ořechy a mandlemi)

kroked/o *kuch.* kroketa

kroket/o *sport.* kroket

krokiz/i *t* črtat, (zhruba) načrtávat ~**o**
náčrt, (hrubá) skica

krokodil/o krokodýl ~**i** *n esp.* mluvit v
esperantském prostředí národním jazy-
kem ~**eto** *přen.* količek na prádlo ~**uloj**
řád krokodýli

krokus/o *bot. rod* šafrán

krom kromě, mimo ~**a** další, vedlejší ~**a**
sidloko přístavek (*např. v divadle*) ~**aj**
biletoj zbylé vstupenky ~**ĉaro** sajdkár
~**pago** příplatek ~**salajro** příplatek (ke
mzdě) **rendimenta** ~**salajro** výkonnost-
ní prémie ~**seĝo** přístavek, další sedadlo

krom/o = **kromi/o**

Kromajon/o *zeměp.* Cro-Magnon **la ho-**
mo de ~**o** *biol. hist.* kromaňonec, člo-
věk kromaňonský/cromagnonský

kromat/a, **ĥromat/a** *fyz. chem.* barevný,
chromatický

kromat/a *hud.* chromatický

kromatid/o, **ĥromatid/o** *biol.* chromatida
(*jedno ze dvou vláken chromozomu*)

kromatin/o, **ĥromatin/o** *biol.* chromatin

kromatografi/o, **ĥromatografi/o** *chem.*
chromatografie (*fyz.-chem. metody dě-*
lení soustav látek)

kromi/o *chem.* chrom

kromist/oj *bot. říše* chromisté

kromit/o *geol.* chromit (*minerál*)

kromleĥ/o kromlech, cromlech (*okrouhlé*
seskupení menhirů)

kromofor/a, **ĥromofor/a** *fyz. chem.* chro-
moforní (*způsobující barevnost slou-*
čeniny), ~**o** chromofor

kromosom/o, **ĥromosom/o** *biol.* chromo-
zom

kromotipi/o, **ĥromotipi/o** chromotypie,
barevný tisk z výšky, barvotisk

Kromvel/o *hist.* Cromwell

kron/o koruna (*symbol vladaře / měnová*
jednotka / vrchol něčeho i přen.) ~**o** **de**

arbo koruna stromu **denta** ~**o** korunka
zubu **funebra** ~**o** smuteční věnec **laŭra**

~**o** vavřínový věnec ~**o** **de tranĉilo**
korunka nože, kovová obruba na ru-

kojeti **imperiestra/reĝa** ~**o** císařská/
královská koruna **Norda K~o** *souhvězdí*

Severní koruna **Suda K~o** *souhvězdí*
Jižní koruna ~**i** *t* korunovat, (o)věncit

~**ado** korunovace ~**aĵo** umělá (zubní)
korunka ~**eto** věneček **perdi sian** ~**eton**

přijít o věneček **meti la** ~**eton al io** na-
sadit něčemu korunu (= úspěšně něco

dokončit) ~**iĝi** být korunován, dostat
korunu **sen~iĝi** zbavit koruny, odstavit

glor~o gloriola, svatozář

Kron/o *mytol.* Kronos

kronaksi/o, **ĥronaksi/o** *biol.* chronaxie

kronik/a *lék.* chronický, vleklý, zdlou-
havý

kronik/o kronika, letopisy, v *novinách*
kronika, rubrika ~**i** *t* zaznamenat, vyprávět
vi ~**is** **miajn aventurojn** zazname-

nal jste má dobrodružství **~isto** kronikář, letopisec
kronograf/o, **hronograf/o** chronograf
(přesný měřič času se zápisem)
kronologi/o, **hronologi/o** chronologie
kronometr/o, **hronometr/o** chronometr
(přesné přenosné hodiny)
kronostratigrafi/o, **hronostratigrafi/o**
geol. chronostratigrafie
krop/o anat. vole *(část trávicí soustavy ptáků)* **~štopi** cpát *(např. husu šiškami)*
krostopterig/oj zool. *podtřída lalokoploutví (ryby)*
krotal/o zool. chřestýš *(rod hadů)*
krotalari/o bot. rod chřestnatec, krotalárie
kroton/o bot. rod kroton
kroz/i *n nám.* křížovat **pensoj ~is en lia kapo** hlavou mu vířily myšlenky **~ado** křížování **~isto**, **~šipo** křížník
krozofor/o bot. vratisluná
kruc/o kříž **Suda K~o** *souhvězdí Jižní kříž* **Ruĝa K~o** Červený kříž **~a** křížový **~a militiro** křížácké tažení, křížová výprava, kručíata **~a momento** rozhodující chvíle **~ado** *biol. i dopr.* křížení **~i t biol. i dopr. (z)křížit **~igado** *biol.* křížení **~ig(ej)o** *dopr.* křížovatka **~igejo kun prioritata vojo** křížovatka s předností v jízdě **~ig(i)** (z)křížit se **niaj leteroj ~igis** naše dopisy se křížily **K~isto** *hist. voj.* křížák **~umi** *t* ukřížovat **~umado** ukřížování **~aranĝa** (z)křížený *(uspořádaný do kříže)* **~enigmo** křížovka **~kavaliro** *hist. voj.* křížák *(rytíř)* **~oplaĝo** překližka **~papero** čtverečkový papír **~vojo** křížovatka *náb.* křížová cesta **de~igo** sejmutí z kříže **dis~i** rozpažit **inter~igo** anat. zkřížení **faden~o** nitkový (záměrný) kříž *(mikroskopu, dalekohledu ap.)* **fenestro~o** okenní kříž *(dělicí okno na čtyři části)* **hoko~o** hákový kříž **krur~e** se zkříženými**

nohama **ogivo~igo** křížení (klenby) lomeným obloukem **ŝpat~o nám.** ramena kotvy (s listy) **tref~igo** křížovatka čtyřlístkového typu **turn~o** turniket **voj~igo** křížovatka
krucifer/oj (= **brasakcoj**) bot. *čeled' brukvovité, křížaté*
krucifiks/o *náb.* krucifix *(kříž se sochou přibitého Krista)*
kruê/o džbán, konvice **bier~o** džbán na pivo, korbel **te~o** čajník
krud/a syrový *(maso, ovoce, zelenina ap.)*, surový *(cukr, kůže ap.)*, drsný, hrubý *(člověk, chování ap.)*, neoraný, neobdělávaný *(např. půda)* **~a eraro** hrubá chyba **~aĵo** surovina, *kuch.* nevařené maso, ovoce *n.* zelenina **~eco** surovost, syrovost **~ulo** *expr.* hrubián, neomaleneček, hulvát **~fero** surové železo **~materialo** surovina **mal~a** jemný, delikátní
kruel/a ukrutný, krutý **~a vetero** nečas, hrozná počasí **~aĵo** ukrutnost *(čin)* **~eco** krutost *(vlastnost)* **~ulo** ukrutník
kruor/o (= **sangokoĝulaĵo**) krevní srážení, krevní koláč
krup/o *lék.* krup, croup *(akutní zánět sliznice hrtanu)*
krupier/o krupier *(osoba řídící hru v kasinu)*
krur/o noha *(končetina sloužící k pohybu, u dvounožců dolní, zpravidla od kolenou dolů, u čtyřnožců přední a zadní, obdobně u členovců)*, noha *(spodní část předmětu připomínající nohu živočichů)*
du ~oj de cirkelo dvě ramena kružítka **~o de stablo** noha pracovního stolu/ponku **faligi iun per sia ~o** nastavit někomu nohu, zmařit někomu jeho plány **~a** nožní **~aĵo** *kuch.* maso z nohy, nožička **~ingo** sport. chránič nohy, nákolnice, nákolienka **~umo** nohavice **sidi ~kruce** sedět se zkříženými nohama

~zono podvazek **inter~igi** dát mezi nohy **unu~a** jednohý **kurba~a** s křivýma nohama **šajn~o** zool. panožka (larvy)

krust/o kůr(k)a, škraloup, *lék.* strup, krusta ~o **de pano** chlebová kůrka ~a**jo** kuch. topinka ~**eca** křupavý ~**eto** topinka (jako příloha) ~**iĝi** ztuhnout (na povrchu) ~**iĝo** el. sulfatace (elektrod oloveného akumulátoru) ~**uloj** (= **krustacoj**) zool. podkmen korýši **en~i** (= **inkrusti**) t um. inkrustovat **kaldron~o** kotelní kámen **pan~o** chlebová kůrka **ter~o** zemská kůra

krustac/oj zool. korýši

krut/a příkrý, strmý, srázný ~a **klifo** příkrý útes ~a **valo**, ~**valo** rokle, roklina, soutěska, úžlabina ~a**jo** příkrý svah, sráz ~**eco** příkrost, strmost **inter~ejo** soutěska **mal~a** povlovný

ksantelasm/o *lék.* xantelasma

ksanti/o bot. rod řepeň

ksantin/o chem. xantin (jedna z purinových zásad)

Ksantip/o hist. ~ino Xantipa, Xantippa, Xanthippe přen. hanl. xantipa (zlá hašteřivá žena)

ksantofil/o chem. xantofyl (žlutý rostlinný pigment)

ksantom/o *lék.* xantom

ksantoprotein/o chem. xantoprotein ~a **reakcio** xantoproteinová reakce

ksantosom/o bot. rod xantosoma

ksenartr/oj zool. řád chudozobí

ksenofob/o xenofob, nepřítel všeho cizího ~**io** xenofobie (chorobný strach z cizího/cizinců / nenávisť k cizímu/cizincům)

ksenon/o chem. xenon

Kserks/o hist. Xerxes

kseroderm/o *lék.* xeroderma (přecitlivělost kůže)

kserofit/o bot. xerofyt, suchomilná rostlina

kserofthalmi/o *lék.* xeroftalmie (vysychání spojivky a rohovky oka)

kseroграфи/o polygr. elektrofotografie, xerografie, *hovor.* xerox

ksestobi/o zool. rod červotoč

ksi kší (jméno řeckého písmene Ξ, ξ)

ksifi/o (= **spadfišo**) zool. rod mečoun

ksifozur/oj zool. řád ostrorepi

ksil/o/ chem. xylo- (předpona značící dřevo ve složeninách)

ksilem/o bot. xylém (dřevní cévní svazek)

ksilen/o chem. xylen (jeden ze tří dimethylbenzenů)

ksilofon/o hud. xylofon

ksilograf/o polygr. i um. dřevorytec ~i t rýt do dřeva ~**io** (= **lignogravuro**) dřevorytectví, xylografie

ksiloste/o bot. zimolez obecný

kšatri/o hist. kšatrija (indická kasta válečnicků)

ktenofor/oj zool. kmen žebernatky

ktp., k.t.p. kaj tiel plu atd., a tak dále

ku/o jaz. kvé (název písmene Q, q)

Kuala-Lumpur/o zeměp. Kuala Lumpur (hlavní město Malajsie)

kub/o kostka mat. krychle, třetí mocnina ~o **de kvin** třetí mocnina pěti, pět na třetí ~a krychlový, kubický ~a **metro** krychlový metr ~a (**kristal**)**sistemo** chem. krychlová/kubická (krystalografická) soustava ~i n mít objem (v krychlových jednotkách) ~**igi** umocnit na třetí / měřit objem ~**ismo** um. kubismus ~**isto** um. kubista ~**oido** anat. krychlová kost (jedna z kostí zánárti) **ĵet~o** hrací kostka

Kub/o zeměp. Kuba (ostrov i stát) **k~ano** Kubánc

kubeb/o bot. pepřovník kubebový

kubut/o anat. loket tech. ohyb, koleno

interpuši la ~ojn strkat se lokty

intertuši la ~ojn pochodovat v sevřené řadě / sevřeny řadách **~o de vojo** zatačka / ohyb cesty **~o de tubo** koleno trubky **~borilo** ruční vrtačka kolovrátek
kudr/i t šit **~o** šev (*místo sešití*), steh (*jednotlivý úkon šití*) **~ado** šití **~ajo** ušitý předmět **~ejo** krejčovství (*krejčovská dílna/provozovna*) **~ero** steh (*jednotlivé spojení*) **~ilo** jehla **~ilego** žengle **~omašino** šicí stroj **al~i** přišít **duon~i** nastehovat, provizorně přišít **en~iligi** navléct nit do jehly **kun~i** sešít **mal~i** rozpárat **re~i** přešít, znovu sešít **sen~a** bezešvý **drat~ilo** sešivačka, **pret~ita** ušitý jako modelová konfekce
kuf/o čepec **Ruĝ~ulineto** Červená karkulka
kugl/o střela *hovor.* kulka **~ego** *hist.* dělová koule **~etaĵo** broky **~ingo** nábojnice **sen~e** cvičnými náboji, naslepo **spur~o** svítilná střela
kuir/i t vařit (*přípravovat potravu působením vyšší teploty*) **~a** kuchařský **~o**, **~ado** vaření **~ajo** (u)vaření pokrm **~ejo** kuchyně, kuchyň **~eti** vařit na mírném ohni **~igi** vařit se **~ilo** vařič **~isto** kuchař **ĉef~isto** šéfkuchař **fuŝ~isto** špatný kuchař **bol~i** vařit ve vařící vodě **vapor~i** vařit v páře **vapor~ilo** pařák
kuk/o koláč, kus (sladkého) pečiva **miela ~o** medový koláč **~ajo** koláč (*s náplní*), (cukrářský) zákusek, kousek (cukroví) **~ejo** pekařství (jemného pečiva) **~isto** pekař jemného pečiva **K~lando** Země peciválů **fiŝ~o** (= **kamaboko**) rybí koláč **frit~o** (= **benjeto**) kobliha **kron~o** alsaský koláč **miel~o** perník **pan~o** opečený chléb **pat~o** omeleta **plat~o** lívanec **plet~o** koláč pletený na plechu **pot~o** bábovka **puf~o** kobliha **riz~o** rýžový nákyp **rul~ajo** (= **strudelo**) (jablkový) závin *hovor.* štrúdl **rum~o** rumový koláč/řez **savoj~o** savojský koláč

spic~o perník **spic~eto** perníčky s glazurou **spongo~o** piškot **tavol~o** koláč z listového těsta **tur~o** stupňový koláč
Kuk-Insular/o *zeměp.* Cookovy ostrovy
Ku-Klux-Klan/o Ku-klux-klan, Kuklux-klan
kukol/o *zool.* rod kukačka **~oformaj** řád kukačky
kuku/i n kukat *přen.* hrát si na kukanou / na schovávanou
kukum/o *bot.* okurka setá (*rostlina*), okurka (*plod okurky seté*) **~eto** okurka nakládačka **~frukto** okurka (*plod*)
kukumis/o *bot.* rod okurka
Kuku-Nor/o *zeměp.* Kukunor, Čching-chaj-chu
kukurb/o *bot.* rod tykev (*rostlina i plod*) **~eto**, **italia ~o** tykev obecná **maksimuma ~o** tykev obrovská **moska ~o** tykev pižmová **citron~o**, **glob~o** dýně, turek (*s citronově žlutou dužninou*) **ĉap~o** patison **botel~o**, **kalabas~o** lagenárie, kalabasa
kul/o *zool.* rod komár **~edoj** *čeled'* komárovití
kulak/o *hist. polit.* kulak
kulas/o *voj.* nábojová komora *tech.* hlava válce (*motoru*) **~bloko** *voj.* závěr (střelné zbraně)
kuler/o lžíce **~i t** jíst lžící **~ego** sběračka, naběračka **~eto** lžička **kuir~o** vařečka
kuli/o kuli (*nekvalifikovaný přistavní nádeník, nosič*)
kulinar/a kulinární, kuchařský
kulis/o *div. i přen.* kulisa **~o de grizaj rokoj** pozadí šedých skal **agi malantaŭ/post** **~oj** jednat zákulisně/postranně
kulm/o *bot.* stěblo
kulmin/o (vy)vrchol(ení) *hvězd.* kulminace **~i n** kulminovat, (vy)vrcholit **kurcent~o** *el.* maximální proudové zatížení
kulminaci/o kulminace, vyvrcholení

Kulombo *hist.* Coulomb **k~o** *fyz.* coulomb (*jednotka elektrického náboje*)

kulot/o krátké kalhoty (*pod n. nad kolena*)

sen~uloj *hist.* sansculoti, (městská) chudina **jup~o** kalhotová sukně **led~o** kožené kalhoty **sport~o** (= **šorto**) šortky, krátké kalhoty (*nad kolena*)

kulp/a vinný, vinen (**pri io** něčím) ~i n být vinen ~o vina (*porušení zákona/povinnosti*) ~eco vina, provinění (*odpovědnost za porušení zákona/pravidel*) ~igi obviňovat, nařknout ~iği provinit se ~ulo viník **kun~ulo** spoluviník **re~igo** recidiva (trestné činnosti), opět-
né provinění **sen~a** nevinný **sen~ulo** nevinný člověk **sen~e** nevině, bez viny **sen~igi** omlouvat, prohlašovat nevin-
ným, zbavit viny **sen~igo** ospravedlnění **sinmem~igo** sebeobviňování **mia~e** mojí vinou **via~e** tvojí vinou, vaší vinou

kult/o *zvl. náb.* kult, uctívání, zbožňování ~a kultovní ~i t uctívat, zbožňovat ~ismo kultismus, vyumělkovanost

kultiv/i t pěstovat, pěstít (*rostliny*), kultivo-
vat (*mikroorganismy, tkáně ap.*) *přen.* cvičit, posilovat (*paměť, svaly ap.*) ~o, ~ado pěstování, pěstění, kultiva-
ce ~aĵo kultura (*hromadně pěstovaná užitková rostlina / v umělém prostředí pěstované (mikro)organismy n. jejich části*) ~ebla kultivatelný ~ejo kultura (*plocha osetá n. osázená užitkovou rostlinou*), pěstírna ~ilo, ~atoro nástroj n. stroj pro kultivaci (*plečka, kyprič, kombinátor ap.*) ~isto pěstitel ~ovario, ~oformo kultivar (*uměle vypěstovaná nedědičná rostlinná forma*) **arbo~(ad)o** pěstování stromů a keřů **arbar~(ad)o**, **forsto~(ad)o** pěstování lesa **flor~(ad)o** pěstování květin **flor~ejo** pěstírna kvě-
tin **frukto~(ad)o** pěstování ovocných rostlin, ovocnářství **sango~(aĵ)o** *lék.* hemokultura **plur~(aĵ)o** druhově

rozmanitá kultura **unu~(aĵ)o** mono-
kultura **vinber~isto**, **vit~isto** vinař

kultivar/o = **kultivarario**, **kultivoformo**

kultur/i t obdělávat, obdělát (*upravit pro pěstování něčeho, např. půdu*) *nevh.* pěstovat, *všeobecně* vzdělávat, zdokonalovat (*společnost, člověka ap.*) ~i **agron** obděl(áv)at pole ~a kulturní ~o kultura *přen.* vzdělání **antikva** ~o antic-
ká/starověká kultura **korpa** ~o tělesná kultura/výchova ~ado obdělávání, vzdělávání **sen~a** nekulturní **sen~ejo** (= **novalo**) úhor **agro~o** zemědělství (*obdělávání polí a související činnosti*) **agro~isto** rolník **akvo~o** akvakultura **ĝarden~o** (= **hortikulturo**) zahrad-
nictví **ter~o** zemědělství (*obdělávání půdy v nejširším smyslu*) **ter~isto** zemědělec

kulvert/o propustek **tubo~o** trubní propustek

kumar/o (= **dipteriko**) *bot.* rod silovoň

kumen/o (= **izopropilbenzeno**) *chem.* kumen (= 2-propylbenzen)

kumin/o *bot.* šabrej (*rod rostlin*) kmín (*semena*) **oficina** ~o šabrej kmínovitý, kmín římský ~i t (po)kminovat ~**brando** kmínka

kumis/o kumys (*zkvašené kobyli mléko*)

kumul/i t *práv.* kumulovat, hromadit (*funkce, přijmy, hlasy ap.*) ~ado kumu-
lace, kumulování

kumulonimbus/o *met.* kumulonimbus, cumulonimbus (*vertikálně mohutný bouřkový mrak*), dešťová kupa

kumulus/o *met.* kumulus, cumulus (*druh oblaku*)

kun s, se ~ **bruo** s hlukem, hlučně ~ **elok-venteco** s výřečností, výmluvně **kontraste** ~ **lia opinio** na rozdíl od jeho mínění **marŝi** ~ **flanko ĉe flanko** pocho-
dovat bok po boku **amikiĝi** ~ **iu** (s) přá-
telit se s někým ~a společný ~**aĵo de**

arog *mat.* sjednocení množin ~e společně, dohromady ~**eco** společenství ~**igi** spojovat, slučovat ~ ~e družně ~**ulo** druh, společník **či**~e přiloženě **mal**~e odděleně **seks**~**igi** pářit se, souložit **sur**~**igi** *tech.* překrý(va)t

kun/ *předpona s významem spolu*, dohromady: ~**aŭtoro** spoluautor ~**krimulo** komplic, spoluviník, spolupachatel ~**kudri** *t* sešít ~**kuri** *n mat.* sbíhat se ~**kurantoj** různoběžky ~**labori** *n* spolupracovat ~**landano** krajan ~**lernanto** spolužák ~**meti** *t* sestavovat, skládat, složit ~**porti** *t* brát s sebou ~**ŝovi** *t* shrnout ~**ŝovi brovojn** sraštět obočí ~**veni** *n* scházet se, schůzovat, sejít se ~**veno** schůze **ĝenerala** ~**veno** valné shromáždění (*např. OSN*), valná hromada (*akciové společnosti, spolku ap.*) ~**venejo** shromaždiště, klubovna ~**venigi** shromáždit ~**vivi** *n* společně žít

kungfu/o *sport.* kung-fu

kunikl/o *zool. rod králik* ~**aĵo** králičí maso ~**ejo** králikárna (*při domácím chovu*), králičí kolonie (*v přírodě*)

Kunlun/o *zeměp.* Kunlun, Kchun-lun-šan

Kunming/o *zeměp.* Kchun-ming

Kuomintang/o *polit.* Kuomintang, Čínská národní strana (*Tchaj-wan*)

kup/o *lék.* sací baňka, vakuová masážní baňka *zool.* přísavný orgán

kupe/o kupé, oddělení (osobního železničního) vozu

kupel/i *t tech.* kupelovat ~**ado** kupelace, odhánění (*způsob čištění zlata n. stříbra*) ~**ujo** kupelační pec

kuperoz/o *lék.* kuperóza (*chorobné zardnutí kůže*)

Kupid/o, Kupidon/o *mytol.* Cupid (*římský bůh lásky*)

kupl/i *t tech.* spřáhnout, spojit, *dopr.* řadit (*rychlostní stupeň*), *zool.* pářit, připouštět (k páření) ~**o**, ~**ado** *zvl. tech.* spoj

(ování) ~**ado de virbestoj** připouštění samců ~**ado de inbestoj** zapouštění samic ~**ado de kluĉilo** zapínání/zařazení spojky ~**ilo** spínací zařízení, spřáhlo **retro**~**o** zpětná vazba **sen**~**o** odrušení **junt**~**ado** *let.* uzemnění částí letadla

kupol/o *arch. stav.* kupole, kopule, bán **bulba** ~**o** cibulovitá kopule

kupon/o kupon, ústřížek **respond**~**o** (mezinárodní) odpovědka

kupr/o *chem. měď* ~**ado** poměďování ~**aĵo** měděný předmět ~**ero** měďák (*peníz*) ~**i**, ~**izi** *t* pomědit ~**isto** pracovník (provádějící) poměďování ~**ogravuro** mědirytina, mědiryt

kupres/o *bot. rod* cypřiš

kuprit/o *geol.* kuprit (*nerost oxid měďný*)

kupul/o *bot.* čiška (*např. u žaludu*)

kupulifer/oj (= **fagacoj**) *bot. čeled* bukovité

kur/i *n i přen.* běžet, utíkat ~**o**, ~**ado** běhání, (prů)běh, utíkání *sport.* běžecký závod, běh ~**anta** běžící, běžný, současný ~**egi** pádit, uhanět, hnát se ~**ejo** *sport.* běžecká dráha, dostihová dráha *let.* vzletová (a přistávací) dráha **obstakla** ~**ejo** překážková dráha ~**igi** hnát, popohnat ~**isto** běžec, kurýr ~**umo** *sport.* kolo / část víceboje ~**ĉevalo** závodní kůň ~**vego** běžecká trať/dráha **al**~**i** přiběhnout **antaŭ**~**a** předběžný **dis**~**i** rozprchnout se, rozběhnout se, rozptýlit se **ek**~**i** vyběhnout, rozběhnout se **el**~**i** vyběhnout (*zevnitř ven*) **en**~**i** vběhnout **for**~**i** utéci, utéct **kun**~**i** seběhnout se, sbíhat se **laŭ**~**i** běžet podél **post**~**i** běžet za někým, pronásledovat **preter**~**i** proběhnout kolem, minout **re**~**anta** *lék.* rekurentní, návratný, opakující se (*choroba, horečka*) *anat.* rekurentní, zpět vedoucí (*větévka nervu*) **tra**~**i** proběhnout **trans**~**i** přeběhnout *přen.* zběhnout, dezertovat **etap**~**umo**

etapa běžeckého závodu **glit~i** klouzat se, bruslit, lyžovat **stafet~o** štafetový běh **tempo~umo** časovka **vet~o** závod

kurac/i *t* léčit **~o** kúra, léčebná metoda **~ado** léčení, léčba **banloka ~ado** lázeňská léčba **ortofona ~ado** logopedická léčba (*náprava vad řeči a výslovnosti*) **~anto** léčitel **~ato** pacient **~ejo** léčebna, sanatorium, léčebný ústav **~ilo** léčebný prostředek, léčebná pomůcka (*nejen léčivo*) **~isto** lékař **~istaro** lékaři (*určitého města, kraje, země*) **~loko** (léčebné) lázně **~oservo** zdravotní/lékařská služba **ne~ebla** neléčitelný **besto~isto** (= **veterinaro**) zvěrolékař, veterinář **trinko~o** pitná léčba / pitná kúra

kurag/a odvážný, statečný, srdnatý, zmužilý, neohrožený, smělý **~i** *t* odvážit se, mít odvalu **~o** odvaha, statečnost, smělost **~igi** povzbuzovat, dodávat odvahy **~īgi** dodávat si odvahy **~ulo** odvážlivec, hrdina **mal~a** zbabělý **ne~a** plachý **re~igi** znovu povzbudit **sen~a** bojácný **sen~igi** deprimovat, skličovat, zbavit odvahy

kurar/o *chem.* kurare **~izo** *lék.* otrava n. léčba kurarem

kuratel/o *práv.* opatrovnictví, kuratela

kurator/o *práv.* kurátor (*nadace, sbírek ap.*), opatrovník (*nesvéprávného, nezletilého občana*) **~eco** opatrovnictví, kurátorství, kuratela

kurb/a křivý, nerovný, pokroucený **~ajo** křivý předmět, zakřivená věc **~igi** (za)křivit, zkřivit **~īgi** (z)křivit se, ohýbat se, (z)krotit se **~igo** ohyb, zatáčka, zákrut **~igema** křivící se **~ilo**, **~ošablono** křivítka **~o** *mat.* křivka **~linia** křivolaký **sen~igi** vyrovnat **nivel~o** (= **izohipso**) *zeměp.* vrstevnice

kurd/o Kurd **K~io**, **K~ujo** Kurdistan

kurent/o *el.* (elektrický) proud **alterna ~o** střídavý proud **kontinua ~o** stejno-

směrný proud **kirlo~o** vířivé proudy **vol~o** *tel.* vyzváněcí proud

kuret/o *lék.* kyreta **~i** *t* provést/provádět kyretáž **~ado** kyretáž

kuri/o *náb.* kurie

Kuri/o *hist.* Curie **k~umo** *chem.* curium

kurier/o kurýr, posel v *šachu* střelec

Kuril/oj *zeměp.* Kurilské ostrovy

kurioz/a kuriózní, podivuhodný, neobvyklý, zvláštní

kurkuli/o *zool. rod* nosatec (*hmyz*)

kurkum/o *bot. rod* kurkumovník

kurl/o (= **numenio**) *zool. rod* kolihá

Kurland/o *zeměp.* Kuronsko

kurm/o (= **doma sorbuso**) *bot.* jeřáb oskeruše

Kuroši/o *zeměp.* Kurošio (*teplý mořský proud v Tichém oceánu*)

kurs/o kurz, učební běh, soubor přednášek *dopr.* kurz (*stanovený směr dopr. prostředku*) **~adi** *n* *dopr.* jezdit na pravidelné lince *fin.* obíhat, být v oběhu (*peníze*) **~ano** kurzista **el~igi** *let. nám.* odklonit z kurzu *ekon.* vyřadit (*minci/bankovku*) z oběhu **en~igi** dát do oběhu **re~i** vrátit se k předchozímu kurzu

kursor/o *inf.* kurzor

kursiv/o *polygr.* kurziva

kurt/a (= **mallonga**) krátký **~egaj ondoj** *sděl.* velmi krátké vlny **~igo** zkrácení **~onda** krátkovlnný

kurtaĝ/o *ekon.* kurtáž, dohodné, komisné (*makléřská odměna*)

kurten/o záclona, závěs, *div.* opona, *přen.* clona **~i** *t* opatřit závěsem/clonou **fer~o** železná opona (*v divadle, výloze, polit.*)

flank~o postranní závěs (*na straně okna, po stranách jeviště*) **lat~o** žaluzie

pordo~o dveřní závěs (*zakrývající dveře*) **rul~o** roleta

kurtin/o *voj. hist.* kurtina (*spojovací hradební zeď mezi dvěma baštami*)

kuruk/o *zool.* pěnice pokřovní
kurvimetr/o *tech. voj.* křivkoměr, kurvimetr
kurz/o *ekon.* kurz (*tržní cena cenného papíru / cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné*) **oficiala** ~o úřední kurz **eksterborsa** ~o, **neoficiala** ~o neoficiální kurz ~**ofalo** pokles kurzu **sen~a** neobchodovatelný
kus/o *bot.* hagenie habešská
kusen/o polštář ~**ego** peřina ~**eto** polštářek ~**teg(a)jo** povlak/povlečení (na polštář) **aer~o** bezpečnostní vak, airbag **kap~o** poduška, (menší) polštář (pod hlavu) **pinglo~eto** jehelníček
kusinet/o *tech.* ložiskové pouzdro
kuskus/o *kuch.* kuskus (*spařená, do kuliček tvarovaná krupice z pšenice, ječmene n. prosa*)
kuskut/o *bot. rod* kokotice *hovor.* otočka, užerka
kusp/i *t* zahnout/ohrnout do protisměru, česat/hladit/kartáčovat proti srsti ~**i manikon** ohrnout rukáv ~**e** proti normálnímu/přirozenému směru *hovor.* proti srsti ~**o** ohnutí *mat.* kuspídní bod, *ekon.* bod zvratu ~**o de rivero** ohyb/zákrut řeky (*do protisměru*)
kuspid/o *anat.* zubní hrbolek
kustard/o *kuch.* žloutkový krém
kuš/i *n* ležet *i přen.* spočívat, doléhat (**ame**) ~**i** milovat se, spát (**kun iu** s někým) ~**ado** ležení ~**ejo** lože, lůžko, (zvířecí) doupě *geol.* ložisko *hist.* (archeologické) naleziště *tech.* lože *zeměp.* řečiště, říční koryto ~**ema** povalečský ~**igi** ukládat, uložit (**iun ie** někoho někam), položit (**ion ie** něco někam) ~**igi** ulehnout, uložit se, lehnout si ~**ujo** *geol.* ložisko **duon~e** pololeže **ge~i** spát spolu, milovat se **inter~i** ležet mezi něčím **kun~anto** spolunocležník **sub~i** ležet vespod **tombo~i** ležet v hrobě

kut/o *hist.* varkoč (*rytířský plášť přes brnění*) **maš~o** kroužkové brnění, drátěná košile
kutikl/o *biol.* kutikula (*vrstvička pokrývající epitel*)
kutim/i *n* mít ve zvyku, být zvyklý/navyklý ~**a** obvyklý ~**e** obvykle ~**o** zvyk, obyčej ~**igi** navykout ~**igi** zvykat si, přivykat si, zvyknout si **ši** ~**igis** **silenti** zvykla si mlčet **al~igi** přivyknout si **al~igo** návyk **de~igi** odvykat **de~igi**, **mal~i** odvyknout si **eks~a** dříve zvyklý **ekster~a** mimořádný, neobvyklý **kontraũ~a** proti zvyku **ne~a** nezvyklý
kutin/o *chem.* kutin (*látko vyztužující buňkové blány*)
kuotr/o *nám.* kuotr
kuv/o vana, kád' ~**ego** (velká) kád', nádrž ~**eto** bandaska, konvička *chem.* kyveta
Kuvajt/o Kuvajt (*město i stát*)
kuz/o bratranec ~**ino** sestřenice ~**ineto**, ~**injo** sestřenka
kva! **kvak!** kvak, kvak (*hlas žáby*)
kvadr/o *mat.* kvádr
kvadrant/o *mat.* kvadrant
kvadrat/o *mat.* čtverec, druhá mocnina ~**a** kvadratický, čtvercový, čtvereční ~**a ekvacio** kvadratická rovnice, algebraická rovnice druhého stupně ~**a kristalsistemo** *chem.* čtverečná/tetragonální krystalografická soustava ~**a radiko** druhá odmocnina ~**i** *t* kreslit čtverec, čtverečkovat ~**ita štofo** kostkovaná látka ~**ita papero** čtverečkový papír ~**igi** utvořit čtverec, umocnit na druhou
kvadratur/o *mat.* kvadratura
kvadriiceps/o *anat.* čtyřhlavý stehenní sval
kvadrig/o *hist.* kvadriga (*antický vůz se čtyřspřežím*)
kvadril/o *hud.* kvadrila, kadrila, čtverylka
kvadrilion/o *mat.* kvadrilion, bilion bilionů (10²⁴)

kvadrupleks/o *el.* kvadruplex (*system* umožňující čtyři telefonní hovory současně)

kvak/i *n* kvákat, kuňkat ~**ado** kuňkání, *přen.* klábosení, tlachání

kvaker/o *náb.* kvaker ~**ismo** kvakerství

kvalifik/i *t* kvalifikovat, (odborně) hodnotit, posuzovat ~**o** kvalifikace, způsobilost

kvalit/o kvalita, jakost **norma** ~**o** jakost podle normy, standardní jakost **unuaranga** ~**o** prvotřídní jakost/kvalita ~**a** kvalitativní, jakostní ~**a** **analizo** *chem.* kvalitativní analýza **alt~a** kvalitní, výborné jakosti **mez~a** průměrně kvality **malalt~a** nekvalitní **medio~o** kvalita životního prostředí **son~o** zvuková kvalita

kvankam ačkoli, třebaže, i když

kvant/o množství ~**a** kvantitativní, množstevní ~**a** **analizo** *chem.* kvantitativní analýza

kvantum/o *fyz.* kvantum ~**a** kvantový ~**a** **nombro**, ~**nombro** kvantové číslo

kvart čtyři ~**a** čtvrtý ~**e** za čtvrté ~**o** čtyřka, čtverka ~**ilo** *mat.* kvartil ~**obla** čtyřnásobný ~**oble** čtyřikrát, čtyřnásobně ~**ona noto** čtvrtá nota, čtvrtka ~**ona silento** čtvrtá pomlka ~**onigi** rozčtvrtit ~**ono** čtvrt(ina) ~**opo** čtveřice ~**opismo** *lit.* skotská esp. poetická škola (*dle sbírky Kvaropo*) ~**opigi** sdružit do čtveřice ~**angulo** čtyřúhelník ~**edro** čtyřstěn, tetraedr ~**foje** čtyřikrát ~**grada ekvacio** rovnice čtvrtého stupně ~**iliono** kvadrilión ~**latera** čtyřstranný ~**takta motoro** čtyřtaktní motor ~**termo** čtyřčlen **tri~ona** tříčtvrteční

kvarenten/o karanténa ~**i** *n* být v karanténě, mít karanténu ~**igi** vyhlásit karanténu (**ion** na něčem)

kvarc/o křemen ~**a** křemenný

kvarcit/o *geol.* kvarcit

kvark/o *fyz.* kvark

kvart/o *hud.* kvarta, *polygr.* kvart (čtvrtarchový formát papíru *n. knihy*) *sport.* kvarta (*v šermu* druh výzvy *n. obraného postoje*)

kvartal/o (městská) čtvrt

kvartan/o *lék.* kvartána (čtyřdenní malárie)

kvarteron/o kvarteron (*mišeneč bělocha a tercerona*)

kvartet/o *hud.* kvartet(o)

kvartir/o (= **kantonmento**) *voj.* dočasná základna, dočasný ubytovací prostor (pro vojsko)

kvass/o *kuch.* kvas (*ruský mírně alkoholický nápoj*)

kvasi/o *bot. rod* hořkoň **amara** ~**o** hořkoň obecná

kvast/o střepec **bul~o** kulovitý střepec

kvaternar/o *geol.* kvartér, čtvrtohory, antropozoikum ~**a** čtvrtohorní

kvazar/o *hvězd.* kvazar

kvazaū jakoby, jako by, jako když **horizonto brilis** ~ **orumita** obzor zářil jako (by byl) pozlacený ~**a** zdánlivý ~**a** **sukceso** zdánlivý úspěch **kun** ~**a** **certeco** jakoby s jistotou ~**homo** figurína, panák ~**rimoj** nepravé rýmy ~**viro** mužatka

kvecal/o *zool.* kvesal chocholatý

kver/i *n* i *přen.* vrkat

kverel/i *n* vadit se, hádat se, přit se ~**o** hádka, pře ~**ema** hádavý **ek~i** pohádat se (**kun iu**, **kontraū iu** s někým)

kverk/o *bot. rod* dub **blanka** ~**o** dub bílý **daimia** ~**o**, **denta** ~**o** dub zubatý **kirmesa** ~**o** dub kermesový **lanuga** ~**o** dub pýřivý **pedunkla** ~**o** (= **roburo**) dub letní **petra** ~**o**, **sesila** ~**o** dub zimní **ruĝa** ~**o** dub červený **verda** ~**o**, **ileks** ~**o** dub cesmínovitý ~**aro** dubový les, doubrava, dubina ~**ido** dúbek, mladý dub **korko** ~**o** dub korkový

kvest/i *n* žádat o (dobročinný) příspěvek, pořádat (dobročinnou) sbírku **~o** (dobročinná) sbírka **~isto, frato--isto** člen dobročinného spolku pověřený vybíráním peněz

kvestor/o kvestor **~ejo** působíště kvestora

kvi/a *biol.* mající utlumený metabolismus **~eco** kviescence (*dočasně utlumený metabolismus*)

kviet/a pokojný, mírný, klidný, tichý **~a lumo** uklidňující světlo **~a pluvo** mírný déšť **~a akvo širas la bordojn** tichá voda břehy mele **~e** klidně, pokojně, tiše **~o, ~eco** (po)klid, nevzrušenost, umírněnost **~igi** utiňovat, uklidňovat **~igi soifon** (u)hasit žížeň **~igaj vortoj** konejšivá slova **~iga medikamento, ~igaĵo** utišující/uklidňující lék **~igilo** *el.* potlačovač šumu **~igi** (u)tišit se, uklidnit se **~ismo** *náb.* kvietismus, odevzdání se do vůle Boží **mal-a** neklidný, vzrušený **ne-igebla** neutišitelný

kvik/o (= **rampa elitrigio**) *bot.* pýr plazivý **~plena** zaplevelený (pýrem)

kvik/i *n* kvikat

kvin pět **~a pátý ~e** za páté **~foje** pětkrát **~obla** pětinasobný **~oble** pětinasobně **~ono** pětina **~ope** po pěti **~opo** pětice **~angulo** pětiúhelník **~iliono** = **kvintiliono** kvintilion (10^{30}) **~pinta** pěticipý

kvino/o *bot.* merlík čilský

Kvinsland/o *zeměp.* Queensland

kvint/o *hud.* kvinta

kvintal/o metrický cent (100 kg)

kvintesenc/o kvintesence (*hist. fil. pátý (nebeský) živel; přen. něco nejpodstatnějšího, nejdokonalejšího*)

kvintet/o *hud.* kvintet(o)

Kvirinal/o *zeměp.* Kvirinál (*římský pahorek, sídlo italské vlády*)

kvit/a *obch.* (zcela) zbavený dluhu/povinnosti/závazku **mi estas jam ~a al vi** už vám nic nedlužím **~a je la postuloj** bez požadavků/závazků **~igi** zbavit dluhu/povinnosti **~igi** vyrovnat dluh, zbavit se dluhu, vyrovnat se **~igas servo per reservo** něco za něco

kvitanc/i *t ekon.* potvrdit vyrovnání závazku **~o** kvitance (= písemné potvrzení), stvrzenka, potvrzenka

kvivit! kvi, pípí **~i** *n* pípat

kviz/o kvíz

kvocient/o *mat.* kvocient, podíl (dvou hodnot) **intelekta ~, mensa ~o** inteligentní kvocient (IQ) **kruc~o** dvojpoměr (*čtyř bodů na přímce*) **seks~o** *biol.* poměr pohlaví (*poměr počtu mužů ku počtu žen v populaci*)

kvodlibet/o *lit.* kvodlibet, směs, všeho-chuť

kvorum/o kvorum (*usnášeníschopný počet hlasujících*)

kvot/o kvóta, (stanovený) podíl, (smluvený) počet **~o de interezoj** *fin.* úroková míra **~o de plusvaloro** *ekon.* míra nadhodnoty **~igo** kvotizace, dělba **kurzo~o** *ekon.* kotace kurzu **profit~o** *ekon.* míra zisku

L

l', **la** určitý člen

lab/o (= **abomaso**) *anat.* slez (*vlastní žaludek přežvýkavců*) **~enzimo, ~fermento** syřidlo

lab/o *slang.* laboratoř

laberdan/o *kuch.* naložená treska

labi/o 1 (= **lipo**) *anat.* ret **2** *anat.* stýdký pysk *bot.* pysk

labial/o *jaz.* labiála, retná souhláska, retnice

labiat/oj (= **lamiacoj**) *bot.* hluchavkovité
labil/a vratký, nestálý *fyz.* labilní ~**o met.**
 nestabilní atmosféra
labiodental/o *jaz.* labiodentální hláska,
 retozubnice
labirint/o bludiště, labyrint *anat.* labyrint
 (*součást vnitřního ucha*) ~**aj deduktoj**
 zmatené dedukce/závěry
labor/i n pracovat ~**i pri/super projekto**
 vypracovávat projekt ~**a** pracovní ~**o**
 práce **horpaga** ~**o** časová práce
kvantopaga/popeca ~**o** úkolová práce
 ~**aĵo** výrobek ~**anto** pracovník, pra-
 cující ~**ejo** pracovní, dílna ~**ema** pra-
 covitý ~**estro** vedoucí pracovní sku-
 piny, přední dělník, předák (*podřízený*
mistrovi) ~**igi** dávat práci, přimět k
 práci ~**ilo** pracovní náradí/nástroj ~**isto**
 dělník, (námezdný) pracovník *zool.*
 dělnice (včela) ~**istaro** dělnictvo ~**ulo**
 pracovník ~**ularo** pracovníci, zaměst-
 nanci, personál ~**daŭro** délka pracovní
 doby ~**donanto** zaměstnavatel ~**enspe-
zo** pracovní příjem, výdělek ~**jura**
 zákoně právní ~**jura kodo** = ~**leĝaro**
 zákonně práce ~**kapabla** schopný práce,
 práce schopný ~**loko** pracoviště ~**perejo**
 úřad práce, zprostředkovatelna práce
 ~**tago** pracovní den **el-i** vypracovat
el-aĵo elaborát **el-iĝi** vypracovat se,
 vytvořit se, vylepšit se **kun-i** spolupra-
 covat **kun-ado** spolupráce **mal-ema**
 líný **mal-emo** lenost **mal-ulo** lenoch
per-i (= **lukri**) vydělat si, získat práci
plus-o přesčasová práce **por-a** daný za
 práci, vydělaný **pri-i** opracovat, zpra-
 covat **pri-iteco** opracovanost, způsob
 opracování **repri-i** využít odpadový
 materiál **sen-a** nezaměstnaný, **sen-eco**
 nezaměstnanost (*nechtěná*), lenošeni (z
vlastní vůle) **sen-ulo** nezaměstnaný
tro-ado nadměrná práce **ĉen-i** pracovat
 u pásu **fabrik-isto** tovární dělník

gast-isto zahraniční (příležitostný) děl-
 ník **hejm-o** práce doma **man-o** ma-
 nuální práce **man-isto** manuální pra-
 covník **pun-o** práce za trest (*školák*),
 trestanecká práce (*zločinec*) **ŝvit-o** (vy-
 čerpávající) dřina **tag-i** nádeničit **ta-
g-isto** nádeník **tekstpri-ilo inf.** textový
 editor **voj-isto** cestář
laboratori/o laboratoř ~**a helpanto** po-
 mocný laborant ~**ano** laborant
labr/o *zool.* pyskoun (*ryba*) ~**edoj** pys-
 kounovití
Labrador/o *zeměp.* Labrador ~**a hundo**
 labrador, labradorský retrivř
labrak/o *zool.* morčák evropský, okoun
 mořský
labrusk/o *bot.* réva americká, réva liščí
laburn/o *bot.* štědřenec *hovor.* zlatý dešť
lac/a unavený ~**a de ŝiaj paroloj** otráve-
 ný z jejího povídání ~**eco** únava ~**ega**,
 zcela vyčerpaný ~**iga** vyčerpávající,
 únavný ~**igi** unavit ~**iĝi** unavit se
mal-iĝi ztratit únavu, vzchopit se
ne-igebla neúnavný **sen-a** odpočatý,
 čilý *přen.* vytrvalý, neznající únavu
sen-a laborado vytrvalá práce **sen-e**
 vytrvale, neúnavně
Lacedemon/o, Lakedemon/o *mytol.* La-
 kedaimón (*spartský král i jeho krá-
 lovství*) **l-anoj** Lakedaimónští
lacert/o ještěrka ~**edoj** *ĉeled'* ještěrkovití
laĉ/o tkanice, tkanička, šněrovadlo; šňůra
 ~**o da koraletoj** korálový náhrdelník ~**o**
por kapti birdojn šňůra na chytání ptá-
 ků ~**i t** šněrovat *přen.* ztěžovat, sešněro-
 vávat ~**i pantalonon per buko** zapnout
 kalhoty přezkou ~**i ŝuojn** zašněrovat
 boty *přen.* ~**i sian volon** svázat (omezit)
 svoji vůli
lad/o plech ~**aĵoj** plechové výrobky, *zvl.*
 nádobí ~**aĵisto** prodavač plechových
 výrobků ~**isto** klempíř ~**bovaĵo** hovězí
 konzerva ~**lakt**o mléčná konzerva,

mléko v plechovce **~pasteo** paštika v konzervě **en~igi** uzavřít do konzervy **el~igilo** otvárač, otvárač (plechovek/konzerv) **dinamo~o** *el.* trafoplech **fer~o** (nepocínovaný) železný plech **gut~o** okapový plech, parapet **ondo~o** vlnitý plech **nervura ŝtal~o** rýhovaný plech
ladan/o ladan(um) (*vonná klejopryskyřice*) **~ujo**, **~arbusto** *bot.* cist ladanosný
Ladisa/o Ladislav
Ladoga/a Lago Ladožské jezero
laf/o *geol.* láva **~a petro** výlewná hornina, vulkanická hornina **kuseneca ~o**, **kusen~o** polštářová láva (*ztuhlá ve vodě*)
Lafonten/o La Fontaine **l~aj fabloj** La Fontainovy bajky
lag/o jezero **valbaraĵa ~o** přehradní jezero **~eto** jezírko
lagenari/o *bot.* lagenarie, kalabasa
lagoftalm/o *lék.* lagoftalmus *hovor.* zaječí oko (*nedověřeně*)
lagop/o, **lagopod/o** *zool.* bělokur **alpa ~o** bělokur horský **ordinara ~o** bělokur rousný **skota ~o** bělokur skotský
lagostom/o *zool.* viskača (*čičilovitý hlo-davec*)
lagotrik/o *zool.* chápan
Lagos/o Lagos
lagr/o ložisko **eĝo~o** břítové ložisko **glit~o** kluzné ložisko **glob~o** kuličkové ložisko **nadlo~o** jehlové ložisko **rul~o** valivé ložisko
Lagranĝ/o Lagrange
lagranĝian/o *fyz. mat.* lagrangian, Lagrangeova funkce
lagri/o *zool.* měkkokrovecník
lagun/o laguna **~ado** přírodní čištění odpadních vod rostlinami **~ejo** čistící jezírko / umělý mokřad **sal~o** (umělá) salina
Lahor/o *zeměp.* Láhaur

laĥ/o Lach **~a** lašský **~a dialekto** laština, lašské nářečí **L~regiono** Laško
laik/o laik, neodborník **~a** laický, světský
lak/o lak (*ochranný nátěr*) **~i t** lakovat, natírat **~isto** natěrač, lakýrník **~aĵo** nalakovaný předmět **ŝpruc~ado** lakování stříkáním **ungo~o** lak na nehty
lakari/o *bot.* lakovka (*houba*) **laka ~o** lakovka obecná
lake/o lokaj *přen.* podlézač, přísluhovač **~i n** pracovat jako lokaj *přen.* přísluhovat, podlézat **~aro** lokajstvo **~ejo** předsín, kde lokajové čekají **~eto** mladý lokajík
lakmus/o *chem.* lakmus **~a papero** lakmusový papír(ek)
lakolit/o *geol.* lakolit
lakon/oj *hist.* obyvatelé Lakonie (*proslulí stručností*) **~a** lakonický, stručný, úsečný **~e** stručně **L~io**, **L~ujo** Lakonie **~ismo** výstižná stručnost
lakrimal/o *anat.* slzní kost
laks/o průjem **~etiga** mírně projímavý **~iga** projímavý **~iga drogo** projímadlo (*rostlinné*)
lakt/o mléko **koaguliĝinta/acida ~o** kyselá mléka **~a** mléčný **L~a Vojo** Mléčná dráha **~i n** dojít, dávat mléko **~aĵo** mléčný výrobek **~ejo** mlékárna (*výrobná n. prodejna*) **~isto** mlékař (*prodávající*) **~umo** mlíčí (*rybí sperma*) **~odento** mléčný zub **~ofungo** ryzec **~osuko** (= **latekso**) latex **~osukero** laktóza, mléčný cukr **~ovendejo** prodejna mléka, mlékárna **buter~o** podmásli **kafo~o** káva s mlékem, bílá káva **kalko~o** vápenné mléko **lad~o** mléko v konzervě **mam~o**, **patrina ~o** mateřské mléko **soj~o** sojové mléko
laktari/o *bot.* ryzec
laktoz/o *chem.* laktóza, mléčný cukr

laktuk/o *bot.* locika **kultiva** ~o locika setá, locika salátová *hovor.* hlávkový salát ~a **salato** *kuch.* hlávkový salát

lakun/o *anat.* lakuna, štěrbiná, dutinka *lit.* mezera, přerušení v textu (*rukopise*)

lala! bleble (*broukání miminka*) ~i n broukat

lam/a chromý, kulhavý *přen.* nedokonalý, porouchaný ~a **tablo** rozviklaný stůl ~aj **versoj** zadržávající verše ~e kulhavě ~i n i *přen.* kulhat ~igi zchromit ~ulo chromý člověk ~bastono berla, opěrná hůl

lam/o *zool.* lama

lama/o *náb.* lama ~ejo lamaistický klášter ~ismo lamaismus **čef-o**, **Dalai**~ dalajlama

Lamarck/o Lamarck **l-ismo** lamarckismus (*evoluční teorie před Darwinem*)

lambad/o lambada (*tanec*)

lambd/o *jméno řeckého písmene* lambda ~ismo lambdacismus (*špatná výslovnost hlásky L*)

lambrekín/o *stav.* lambrekýn (*ozdoba na okraji střechy, nad dveřmi, oknem*)

lambrusk/o *bot.* divoká réva

lamen/o *tech.* lamela, vrstvička, proužek, plátek **papireca** ~o, **orbita** ~o *anat.* kostěná ploténka na kosti čichové ~a lamelový, deskový, plátkový ~ara **šipo** laminátová loď ~igi laminovat, vytepat na plátky ~igebla laminovatelný **ligno**~o dřevěná lamela

lament/i n bédovat, naříkat, lkát ~o, ~ado nářek ~inda bědný, žalostný, politováníhodný, ubohý

lami/o *bot.* hluchavka **blanka** ~o hluchavka bílá ~acoj hluchavkovité

laminari/o *bot.* čepelátka **fingr(oform)a** ~o čepelátka prstnatá

lamin/i, **laminat/i** t válcovat (plech) ~ejo válcovna plechů ~ilo válcovací stroj ~ilaro válcovací stolice, válcovací trať

lamn/o *zool.* žralok sled'ový

lamp/o lampa, kahan (*svítidlo se spalovacím zdrojem světla*) **fluoreska** ~o zářivka **halogena** ~o halogenová žárovka **hidrarg(vapora)a** ~o rtuťová výbojka **inkandeska** ~o žárovka **ministra** ~o kahan, kahanec, důlní lampa **ultraviola** ~o ultrafialový zářič ~eto lampička ~isto lampář ~širmilo stínidlo, stínítko **ark**~o oblouková lampa, obloukovka **blink**~eto kontrolní svítlna *hovor.* kontrolka **dormo**~o světýlko u nemocného **gas**~o plynová lampa **kontrol**~o kontrolní svítlna *hovor.* kontrolka **lut**~o páječka, pájecí lampa **neon**~o neonová výbojka **poš**~o kapesní svítlna **sekur**~o nouzové osvětlení **signal**~o signální svítlna

lampetr/o *zool.* mihule

lampion/o lampion

lampir/o světluška *hovor.* svatojánská muška

lampirid/o *zool.* leskyně skvrnitá, perletník nádherný (*ryba*) ~oformaj leskyňovci

lan/o *zool. text.* vlna (*zvířecí srst i příže*) ~a vlněný ~ajo vlněná látka ~eca jemný jako vlna ~ero chomáč vlny **sen**~igi ostříhat (*ovci*) **barb**~o chmýří na bradě **bel**~a s krásnou vlnou **kard**~o vlna vhodná na mykání (*pod 15 cm*) **komb**~o vlna vhodná na česání (*nad 15 cm*) **merin**~o merinová vlna **šaf**~o ovčí vlna **tut**~a celovlněný (*bez příměsí*) **vikun**~o vikuní vlna, látka **vitro**~o skelná vata **zefir**~o zefír

lanc/o kopí, oštěp ~eto *lék.* lanceta, kopíčko ~isto *hist.* kopiník ~ojet/o *sport.* hod oštěpem **jet**~o oštěp

lancin/i n *lék.* (opakovaně krutě) bolet ~ado lancinující bolest

lanč/i *t* odstartovat, vypustit, uvést do oběhu/pohybu *sport.* vrhnout ~o spuštění, vystřelení, uvedení *sport.* vrh

land/o země (*území*), kraj(ina), stát ~ano tuzemec ~ido domorodec ~interno vnitrozemí ~kolo (= **terkolo**) *zeměp.* šije (*úzký pruh pevniny*) ~limo (zemské) hranice **ali~ano**, **ali~ulo** cizinec **ekster~o** zahraničí **ekster~ano** cizinec, cizozemec **en~a** tuzemský **en~ano** tuzemec **kun~ano** (= **samlandano**) krajan **nenies~o** *voj.* země nikoho, neutrální území **Promesita L~o** zaslíbená země **sam~ano** krajan **Johano Sen~a** Jan Bezzemek **tut~a** celostátní **evolu~o** rozvojová země **fremd~o** cizina **hejm~o** domovina **Kuk~o** Země pečoválů **Mir~o** Říše divů **patro~o** vlast

landaŭ/o landaur

lang/o *anat.* jazyk **fumaĵita ~o** *kuch.* uzený jazyk ~a **arterio** *anat.* jazyková tepna ~i *n* *hud.* dělat jazykem efekty (*na flétně*) ~eto *anat. i tech..* jazýček ~eto **de pesilo** jazýček váhy ~otrinki (= **lektrinki**) *n* chlamstat, chlem(s)tat (*pít pomocí jazyka*) **akra~a**, **fals~a** mající ostrý, falešný jazyk **bov~o** (= **ankuzo**) *bot.* pilát **hund~o** (= **cinogloso**) *bot.* užanka **lut~eto** pájecí smyčka **serur~o** západka zámku **ter~o** *zeměp.* kosa (*přirozený úzký pruh pevniny*)

langust/o *zool.* langusta

langvor/o *kniž.* malátnost, ochablost ~a zemdlený, ochablý ~i *n* soužit se, trápit se, být vyčerpán

lan/i/o *zool.* ťuhýk

lanolin/o (= **langraso**) lanolin

lant/a *kniž.* pomalý, mdlý, vleklý ~i *n* vléci se, loudat se **traktado ~as** jednání se protahuje/vleče

lantano/o *chem.* lanthan ~ido lanthanid, lanthanoid

lantern/o lucerna, svítilna *arch.* lucerna

projekcia ~o projekční lampa **magia ~o** laterna magika ~ego přístavní *n.* lodní lampa ~isto *hist.* lampář

lanug/o prachové peří / chmyšří ~a **kuse-no** prachový polštář ~a **kusenego**, ~ajo prachová peřina ~ero pírkó, prachové peříčko

Laoci/o (= **Laŭzi**) *fil.* Lao-c'

Laos/o *zeměp.* Laos

lap/o *bot. hovor.* lopuch

lapidar/a lapidární, (vy)tesaný v kameni *přen.* stručný, výstižný, hutný

lapis/o *chem. nevh.* lapis (= dusičnan stříbrný), *hovor.* pekelný kamínek

La-Plat/o *zeměp.* La Plata

lapon/o Laponec **L~io**, **L~ujo** Laponsko

lapsan/o *bot.* kapustka

lar/o (mořský) racek

Lar/oj *mytol.* lárové (*starořímská domácí ochranná bůžková*)

lard/o slanina, špek ~i *t* (pro)špiko(vá)vat (*i přen.*) ~ero kousek slaniny ~ilo špikovací jehla ~umi pokrýt plátkem slaniny **šinko~o** šunková slanina

larg/e *nám.* šikmo po větru *hud.* largo, široce, pomalu ~o largo (*pomalá skladba*)

largŭ/a široký ~e široce ~o šířka (*fyz. veličina, rozměr*) ~ajo šířka tkaniny ~eco šířka (*vlastnost*) ~igi rozšířit ~iĝi šířit se ~aŭltra ramenatý ~ekrana **filmo** širokouhlý film **dis~igi** rozšířit, rozhrnout, rozestřít (*např. šaty*) **laŭ~e** naššíř **mal~a** úzký **pli~igi** rozšířit **figro~o** šířka prstu **man~o** šířka ruky (*dlaně*) **ŝovi je du figro~oj/man~oj** **dekstren** posunout o dva prsty / o dvě dlaně doprava

larik/o *bot.* modřín

laring/o *anat.* hrtan ~ito zánět hrtanu, laryngitida

larm/o slza ~i *n* slzet ~iga slzný, slzotvorný ~iga **gaso** slzný plyn

larv/o *zool.* larva

las/i *t* nechat, (o)pustit ~o, ~ado ponechání, uvolnění ~o **al** **čiesuzo** ponechání k volnému použití ~**ita** zanechaný, opuštěný ~**itajo** (po)zůstatek, zbytek **al-i** připustit, umožňovat **de-i** pustit **el-i** vypustit **el-o** vypuštění **el-ilo** kouhutek, spoušť **en-i** vpustit **for-i** opustit **for~ito** opuštěný člověk *nám.* opuštěná loď **nefor~ebla** neopustitelný **netra~a** nepropustný **post-i** zanechat po sobě **post~ajo** odkaz, dědictví **preter-i** minout, nevšimnout si **re-i** vrátit zpět (*do původního stavu*), *fyziol.* relaxovat **tra~i** propustit skrz **tra~(iv)a** propustný **duontra~iva** polopropustný **flank~i** nechat stranou, odbýt **fumel-ilo** komín, kouřovod **liber~i** pustit na svobodu, ponechat bez péče / volnému vývoji **sangel-o** (= **sangeltiro**) odběr krve

Lasa/o *zeměp.* Lhasa

lasanj/oj *kuch.* lasagne, lazáně

lasciv/a lascivní, oplzlý, necudný

laser/o *fyz.* laser

last/a poslední ~e naposled ~**ajo** zbytek ~**atemp** v poslední době ~**foje** naposled ~**jara** loňský **antaũ~a** předposlední **praantaũ~a** předpředposlední

lateks/o *bot. tech.* latex

lat/o lat', lat'ka ~i *t* obložit latěmi ~**ajo** lat'ové pažení ~**barilo** lat'ový plot ~**kurteno** žaluzie

latent/a latentní, zastřený, skrytý, utajený

later/o *mat.* strana ~o **de angulo** rameno úhlu **opozicia** ~o protilehlá strana **plur~o** mnohoúhelník

lateral/o *jaz.* laterála, boková souhláska

Lateran/o Laterán (*vatikánské budovy*)

laterit/o *geol.* laterit

latifundi/o latifundie, rozsáhlé statky

latimeri/o *zool.* latimérie (*ryba*)

latin/o latina *hist.* Latin **L~ujo** *hist. zeměp.* Latium **venis fino al mia** ~o

jsem v koncích se svými znalostmi ~**ajo** latinský text ~**ida** románský ~**igi** latinizovat ~**isto** latiník **L~ameriko** Latinská Amerika **nov~a** novolatinický

latir/o *bot.* hrachor, lecha **aroma/bonodora** ~o hrachor vonný **kultiva** ~o hrachor setý

latis/o síťová mřížka, drátěné pletivo, mříž **ortograma** ~o obdélníková mřížka **lutita** ~o armatura v betonu ~**pordo** lat'kové dveře **lat~o** mřížka z latí (*např. na zdi kvůli popínavým rostlinám*)

latisim/o *anat.* široký zádový sval

latitud/o zeměpisná šířka **altaj** ~oj vysoké zeměpisné šířky (*blízko pólům*) **norda/suda** ~o *zeměp.* severní/jižní zeměpisná šířka ~**a** **cirklo/paralelo** *zeměp.* rovnoběžka

latre/o *bot.* podbílek

latrin/o latrina, suchý záchod

latron/o *lit.* zloděj, lotr

latun/o mosaz ~**ajo** mosazný předmět

latv/o Lotyš **L~io**, **L~ujo** Lotyšsko

laũ poděl, (po)dle ~**dire** prý ~**eble** podle možnosti ~**komande** na povel ~**kvalita** kvalitativní ~**litera** doslovný ~**longe** poděl ~**vice** po pořádku, podle pořadí ~**vorte** doslova

laũb/o loubí, besídka

laũd/i *t* chválit ~o chvála ~**inda** chvályhodný **mal~i** hanět, vyčítat **mal~inda** zasluhující výčitky **maten~o** *náb.* ranní modlitba/chvalozpěv **mem~o** sebechvála, samochvála

laũdan/o *lék.* laudanum (*alkoholická tinktura opia*)

laũr/o *bot. i přen.* vavřín **nobla** ~o vavřín vznešený **čeriz~o** bobkovišeň lékařská

laũreat/o *zvl. um.* laureát

Laũrenc/o Vavřinec

laũrenci/o *chem.* lawrencium

laũs/o *zool.* veš, všenka **foli~o**, **plant~o** (= **afido**) mšice **hom~o** (= **pediko**) veš

šatní **lit~o** (= **litcimo**) štěnice domácí
pub~o (= **ftiro**) veš muňka **vin~o** mšička révo kaz

laůt/a hlasitý, zvučný; hlučný, halasný; nápadný ~**ega** velmi hlučný ~**igi** zesílit hlas/zvuk ~**igilo** zesilovač zvuku ~**legi** (hlasitě) předčítat **mal~a** tichý, slabý **mal~igi** zeslabit hlas/zvuk **mal~iĝi** ztišit se, ztlumit se

Laůzan/o *zemĕp.* Lausanne

lav/i *t* mýt, prát *tech.* vzplavovat, flotovat, vypírat ~**i siajn manojn** (u)mýt si ruce *přen.* dát od něčeho ruce pryč, zbavit se viny ~**ado** umývání, praní *lék.* výplach, vyplachování *tech.* vzplavování, flotace ~**ejo** umývárna, prádelna, místo na praní (*u potoka*) ~**istino** pradelna ~**ujo** kád', necky ~**umi** (= **tuĉi**) lavírovat (*rozmyvat, roztirat tuš/barvu vodou*) ~**mašino** pračka ~**okuvo** umyvadlo, vana na koupání ~(**o**)**pelvo** umyvadlo, mísa na umývání ~(**o**)**tuk(et)o** hadr na mytí **el~i**, **for~i** vymýt, vyčistit **tra~i** propláchnout **frot~i** drhnout **or~isto** zlatokop rýžovník **sku~i**, vymýt třepáním (*láhev*) **šton~ujo**, ~**oštono** kamenný dřez **teler~ilo**, **vaz~ilo**, **vaz~mašino** myčka nádobí **vaz~ejo** umývárna nádobí

lavab/o umyvadlo (*na zdi s kohoutky, zrcadlem a odpadní výpustí*)

lavang/o lavina, příval ~**o da insultoj** *expr.* proud nadávek

lavandul/o, **lavend/o** *bot.* levandule **larĝfolia** ~**o** levandule široolistá **mallarĝfolia**, **vera** ~**o** levandule lékařská ~**blua** levandulově modrá ~**a esenco** levandulová silice

lavsoni/o (= **henaarbusto**) *bot.* henovník

laz/o laso ~**i**, ~**okapti** *t* chytat/chytit lasem

lazanj/o = **lasanjo**

Lazar/o Lazar

lazaret/o lazaret, polní nemocnice

vagon~o lazaretní vlak

lazaron/o lazaron, žebrák, povaleč

lazur/o azur, blankyt ~**a bluo** azurová modř ~**štano** (= **lazurito**) lazurit

le/o *nám.* závětrná strana *ekon.* leu (*rumunská a moldavská měna*)

leandr/o *zool.* kreveta baltická

Leandr/o *mytol.* Leandros

Lebanon/o Libanon (*pohoří*)

leceburg/a = **luksemburga** (**lingvo**) lucemburština

lecide/o *bot.* šálečka

lecion/o lecke, učební hodina *přen.* poučení, zkušenost *náb.* ranní čtení z Bible ~**i al iu n**, **doni** ~**ojn al iu** dávat někomu lecke *přen.* poučit někoho, dát na pamětnou ~**aro** sada lekcí, kurz

led/o vyčiňená kůže ~**aĵo** kožený výrobek ~**aĵisto** výrobce *n.* prodavač kožených výrobků ~**imita** koženkový **art~o** koženka **bov~o** hovězina **bril~o** lakovaná kůže (*na polobotky*) **sved~o** švédská kůže

leg/i *t* (pře)číst, vyčíst ~**i ion sur ies vizaĝo** vyčíst někomu něco z tváře ~**o** čitelnost, čtivost, (pře)čtení ~**ado** čtení, četba (*ĉinnost*) ~**aĵo** četba (*předmět*) ~**anto** čtenář ~**ebla** čitelný ~**ejo** čítárna ~**inda** čtivý ~**ilo** čtečka ~**isto** předčítač ~**olibro** čítanka ~**osigno** záložka (knihy) **antaů~i** veřejně předčítat **mis~i** chybně přečíst **ne~ebla** nečitelný **ne~oscia** neumějící číst, **re~i** znovu přečíst **tra~i** přečíst (od začátku do konce) **flug~i** zběžně přečíst, (pře)číst letmo **laůt~i**, **voĉ~i** nahlas (pře)číst **mien~anto** čtenář mimiky **novaj~ilo** *inf.* program elektronické pošty **tekst~ilo** skener s optickým rozpoznáváním znaků

legac/o (= **testamentaĵo**) *práv.* legatum, odkaz ~**i t** odkázat někomu

legaci/o *hist.* legace, poselstvo
legaliz/i *t práv.* legalizovat, ověřovat (zákonnost), uvést v soulad se zákonem
legat/o legát, (zplnomocněný) vyslanec (*senátu, papeže*)
legend/o legenda, pověst ~a legendární, pověstný: týkající se legendy/pověsti
legi/o *voj.* legie *přen.* množství, zástup, dav **la Honora L~o** Čestná legie ~ano legionář
legionel/o Legionella (*bakterie*) ~ozo legionelóza, legionářská nemoc
legitim/i *t* uznávat, prohlašovat, prokázat (*oprávněnost, totožnost*) *práv.* ověřovat, legitimovat ~i **sian posedrajton** prokázat své právo držby ~i **sin**, ~i*gi* legitimovat se, prokázat se dokladem ~a legitimní, oprávněný ~ado prokazování oprávněnosti, ověřování ~a*jo* *zvl. odb. práv.* dokladový písemný materiál ~ilo legitimace, průkaz ~isto *pol.* legitimista, stoupenec monarchismu
legitimaci/o legitimace, průkaz
legom/o zelenina (*kus*) **diversaj ~oj** různé druhy zeleniny **bulba ~o / folia ~o / flora ~o / frukta ~o / radika ~o / sema ~o** cibulová/listová/košťálová/plodová/kořenová/lusková zelenina ~a*jo* zeleninové jídlo, zeleninový pokrm ~e*jo*, ~gardeno zeleninová zahrada ~u*jo* zeleninová mísa ~vendisto zelinář (*obchodník, prodavač*)
legum/o, legumen/o (= **gušo**) lusk
legumin/o legumin (*bílkovina v luštěninách*)
leguminoz/oj (= **fabacoj**) *bot.* bobovité
leguzi/o *bot.* zvoněnka **venusspegula ~o** zvoněnka Venušina
leĝ/o zákon ~a zákonný ~aro sbírka/soubor zákonů **labora ~aro** (= **laborjura kodo**) zákoník práce ~eco zákonost ~i*gi* uzákonit, učinit zákonným ~do*nado* zákonodárství ~oforta *práv.*

mající moc zákona ~o)projekto, ~o)propono návrh zákona ~oscienco (= **juroscienco**) právní věda **ekster~a** nezákonný *přen.* nemanželský **ekster~ulo** psanec **kontraŭ~a** protizákonný **laŭ~a** zákonný, v souladu se zákonem **ne~a** nezákonný **kadro~o** rámcový zákon (*stanovující jeho hlavní principy*) **milit~o** válečné právo, stanné právo
leĝer/a lehký, ležerní, nenucený, lehkomyslný, nedbalý, *tech.* lehký ~a **artilerio** lehké dělostřelectvo ~a **tušo** lehký dotek ~a **virino** lehk(ovážn)á žena
Lejden/o Leiden ~a **botelo** *el.* leidenská láhev (*první kondenzátor*)
lejšmani/o *zool.* Leishmania, ničivka (*parazitující prvok*) ~ozo lék leishmanióza
lek/i *t* olizovat, lízat, *přen.* uhladit, pečlivě upravit, lísat se ~a*jo* lízátko **for~i** vylízat **piĉ~ado** (= **frandzo**) cunnilingus
lekanor/o *bot.* misnička (*houba*)
lekant/o kopretina bílá ~eto sedmikráska chudobka
lekcii/o (univerzitní) přednáška ~i *n* přednášet (na vysoké škole)
leksem/o *jaz.* lexém
leksik/o slovní zásoba, lexikum ~ologo lexikolog, odborník na slovní zásobu
leksikograf/o lexikograf, slovníkář
leksikon/o lexikon, (úplný) slovník (*jazyka, oboru apod.*)
lektin/o *chem.* lektin
lektor/o lektor, (univerzitní/odborný) učitel, přednášející
lem/o *mat.* lemma, pomocná věta *zool.* lumík (*hraboš*) **arbar~o** lumík lesní
Leman/o (= **Ĝeneva Lago**) Ženevské jezero
leming/o (= **lemo**) *zool.* lumík
lemn/o *bot.* okřehek *hovor.* žabinec
lemniskat/o *mat.* lemniskáta, ležatá osmička

lemur/o *zool.* lemur (*poloopice*)
len/o (jízdní) pruh **aerodroma** ~o *let.* přistávací koridor **kureja** ~o pruh běžecké dráhy
Lenin/o Lenin **l~ismo** leninismus
Leningrad/o *hist.* Leningrad
lens/o *opt.* čočka **konverĝa/diverĝa** ~o spojná/rozptylná čočka **kunmetita** ~o složená čočka **kontakto**~o kontaktní čočka **okul**~o (= **kristalino**) *anat.* oční čočka
lent/o *bot. kuch.* čočka **kolbaso kun** ~oj klobása s čočkou **ĉokoladaj** ~oj lentilky
lentan/o *bot.* libora
lentibulari/o *bot.* bublinatka ~acoj bublinatkovité
lenticel/o lenticela, čočka (*bradaviĉnaty útvár na povrchu rostliny*)
lentisk/o *bot.* řečík lentišek, pistácie lentišek, lentýšek, tryšla
lentug/o piha
leon/o lev **L~o** *souhvězdí* Lev **Malgranda L~o** *souhvězdí* Malý lev ~a lví **L~a Golfo** Lví záliv ~ido lvíče ~ino lvíce per ~eca **forto** lví silou **formik**~o (= **mirmeleono**) mravkolev **mar**~o (= **otario**) lachtan
Leon/o León
Leonard/o Leonard, Leonardo
leontod/o smetanka lékařská, pampeliška obecná
leontodon/o *bot.* máchelka, pampeliška srstnatá
leontopod/o plesnivec alpský, protěž alpská
leopard/o (= **pantero**) leopard, levhart, panter **ĉas**~o (= **gepardo**) gepard **mar**~o (= **fokego**) tuleň leopardí **neĝ**~o (= **uncio**) irbis horský, levhart sněžný
Leopold/o Leopold ~ino Leopolda
lepad/o *zool.* vilejš
lepido/o *bot.* řeřicha
lepidopter/oj *řád* motýli

lepiot/o *bot.* bedla **granda** ~o bedla vysoká
lepism/o rybenka (*hmyz*)
lepist/o čirůvka (*houba*) **nuda** ~o čirůvka fialová
lepor/o zajíc **patagonia** ~o (= **dolikoto**) mara stepní ~aĵo zaječí maso ~uloj *řád* zaječí ~hundo ohař ~koro *přen. hanl.* zaječí srdce, strašpytel ~lipo *anat.* zaječí pysk **for**~i *n* pelášit pryč, zdrhnout **tegment**~o *žertem* toulavá kočka
lepr/o lepra, malomocenství ~a leprový ~ulo malomocný (člověk) ~ulejo leprosarium, nemocnice pro malomocné ~omalsana malomocný, nemocný leprou
Lepsik/o Lipsko
lept/o *zool.* larva sametky podzemní *hovor.* groš, drobná mince
leptinotars/o (= **terpomskarabo**) *zool.* mandelinka bramborová
leptocefal/o *zool.* larva úhoře říčního
lepton/o *fyz. chem.* lepton (*elementární částice*)
leptospir/o leptospira (*bakterie*) ~ozo leptospiróza (*horečnaté onemocnění*)
lern/i *t* učít se ~i **parkere** (= **parkerigi**) učít se nazpaměť ~ita **movo** naučený pohyb ~ado učení ~aĵo učivo ~anto žák ~ejo škola **baza/elementa** ~ejo základní/obecná škola ~ejano školák ~ejestro ředitel školy ~ejservisto školník ~igi školit, naučit (**al iu ion** někoho něčemu) ~ilo učební pomůcka ~ofako učební obor ~ojaro učební/školní rok ~oknabo učeň ~olibro učebnice **ĉef**~anto primus třídy **el**~i důkladně se naučit **kun**~anto spolužák **mal**~i odnaučit se, zapomenout naučené **mem**~into (= **aŭto**~didakto) samouk **post**~eja probíhající po vyučování **sen**~a nevyžadující učení **tra**~i naučit se (*pořádně*) **fak**~ejo odborná škola **meti**~anto učeň **mez**~ejo

střední škola **stir~ejo** autoškola
varto~ejo mateřská škola
lert/a dovedný, obratný, zručný ~**aĵo**
 obratný pohyb, cvik, ~**eco** dovednost,
 zručnost ~**iĝi** nacvičit si něco ~**ulo** zruč-
 ný člověk ~**parola** výmluvný, výřečný
mal~a nešikovný **mal~ulo** nešika
Lesb/o *ostrov* Lesbos **l~anino** (= **gejino**)
 lesba, homosexuálka
lesiv/o *zast.* louh, mycí prášek ~*t* prát
 (*prádo*), čistit (*dřevo, zdi*) ~**ejo** prádel-
 na ~**maŝino** pračka **vaz~o** prostředek na
 mytí nádobí
Lesot/o *zeměp.* Lesotho
letal/a *lék.* letální, smrtící
letargi/o letargie, chorobná spavost, ne-
 tečnost
leter/o dopis, psaní **konfidenca ~o** důvěr-
 ný dopis **registrita ~o** doporučený dop-
 pis ~**e** písemně, dopisem ~*al iu n* psát
 dopis někomu ~**eto** psaníčko ~**isto** listo-
 noš, poštovní doručovatel ~**kesto** dopis-
 ní schránka ~**kolombo** poštovní holub
 ~**portisto** listonoš **anonc~o** oznámení
 (*svatební, narození dítěte, úmrtí apod.*)
aviz~o návštěví, avízo **ĉen~o** řetězový
 dopis, pyramidová hra **dediĉ~o** věnová-
 ní (*v knize*) **fraĵto~o** dodací list **ka-
 per~o** *hist.* královské oprávnění přepa-
 dat nepřátelské lodi **kredit~o** akreditiv
sekur~o průvodní dopis *hist.* glejt
leton/o = **latvo**
leŭcisk/o jelec (*ryba*)
leŭkant/o *bot.* kopretina **ordinara ~o** ko-
 pretina bílá
leŭkemi/o *lék.* leukemie
leŭkocit/o leukocyt, bílá krvinka
leŭkoj/o *bot.* bledule
leŭkom/o *lék.* leukom (*bělavé zkalení ro-
 hovky*)
leŭkoplast/o *lék.* leukoplast (*lepivá ná-
 plast*)
leŭkoz/o leukóza

leŭs/o *geol.* spraš (*navátá usazená hor-
 nina*)
leŭtenant/o *voj.* poručík **ĉef~o** nadpo-
 ručík **sub~o**, **vic~o** podporučík
lev/i t (po)zvednout, zvýšit, vzpírat ~**i de-
 mandon** klást/položit otázku ~**i ies ku-
 raĝon** dodat někomu odvahy ~**i ve-
 lo(j)n** zvednout plachtu/plachty, od-
 plout ~**i voĉon** pozvednout/zvýšit hlas
 ~**a**, ~**ebla** zdvihací ~**iĝi**, ~**i sin** zvednout
 se ~**eti** nadzvednout (*např. klobouk*)
 ~**ilo** páka, zvedák ~**umilo** páčidlo, ovlá-
 dací páka ~**umo** pákováč, pákový převod
 ~**aparato**, ~**maŝino** zdvižné zařízení
 (*výtah, pojízdné schody, jeřáb apod.*)
de~i, **for~i** vyzvednout, odstranit **de~iĝi**
 odháknout se **ek~i** nadzvednout **mal~i**
 dát dolů **mal~iĝi** klesnout **pri~i** uklidit
 (*např. ze stolu*) **re~i** znovu postavit *náb.*
 vyzvednout z hrobu **re~iĝi** znovu se
 zvednout, povstat (*z hrobu / z trosek*)
 bend~ilo páka na shoení řemenu z ře-
 menice **ĉar~ilo** zdvihák, zvedák, hever
hosti~ado *náb.* pozdvihování **kurten~o**
 zvedání opony (*začátek představení*)
rad~ilo hever **ripet~ilo** *hud.* opakovací
 mechanismus piana **rok~ilo** sochor
salt~iĝi vyskočit, vyletět **sun~iĝo** vý-
 chod slunce **ŝarĝo~ilo** nákladová zdviž
ŝraŭb~ilo šroubový zvedák
lev/o leva (*bulharská měna*)
levanten/o Levantínek
levid/o *náb.* levita (*příslušník židovského*
kmene Levi) **L~oj** Leviticus, Třetí kniha
 Mojžíšova
levier/o = **levilo**
levirat/o *náb.* levirát, levirátní sňatek
levistik/o *bot.* libeček
levitaci/o levitace
Levjatan/o *mytol.* leviatan, mořský drak
levrel/o (= **leporhundo**) ohař, lovecký
 pes

levuloz/o (= **fruktozo**) fruktóza, ovocný cukr

lez/o *lék.* léze, poškození (v *důsledku choroby nebo úrazu*) *práv.* poškození, porušení **~i** *t* způsobit lézi/poškození **~i**
ies rajtojn poškodit něčí práva

li on **~n** (je)ho, jej **rigardu** **~n** (po)dívej se na něho **~a** jeho

lian/o *bot.* liána

lias/o *geol.* lias (*spodní oddělení jury*)

Liban/o *zeměp.* Libanon (*stát*)

libel/o *zool.* vážka

liber/a volný, svobodný, neobsazený **~a**
rado *tech.* volnoběžné kolo **~o**, **~eco**
svoboda, volnost **~ecano** stoupenec absolutní svobody **~igi** osvobodit, zprostit **~igi** osvobodit se, oprostít se, zbavit se **~ulo** svobodný/nezávislý člověk **~aere** na vzduchu, venku **~lasi** *t* propustit, uvolnit **~pensulo** volnomyšlenkář **~tago** volný den, den pracovního klidu **~vola** dobrovolný **antaũ~igi** ulehčit **de~igi** odtrhnout se **dis~igi** rozpustit (*vlasý*) **el~igi**, **for~igi** propustit, vypustit **mal~a** nesvobodný, zajatý **mal~ejo** vězení **mal~igi** uvěznit **mal~ulo** vězeň **politika/proopinia** **mal~ulo** politický vězeň **tro~eco** přehnaná uvolněnost (*mravů*) **dev~a** zbavený povinnosti **labor~eco** právo nezúčastnit se stávky **pek~igi** rozhřešit, osvobodit od hříchů **pens~eco** názorová svoboda, svoboda myšlení **pres~eco** svoboda tisku

liberal/a liberální, svobodomyslný *přen.* trpělivý, snášenlivý **~ismo** liberalismus

Liberi/o *zeměp.* Libérie

libertin/o libertin (*propuštěný otrok n. stoupenec uvolněných mravů*)

Libi/o *zeměp.* Libye

libid/o *biol.* libido, pohlavní touha

libr/o kniha **~a** knižní **~aĉo** brak, kýč **~aro** knihovna, sbírka knih **~ejo** knihovna (*místnost*), knihkupectví **~eto**

knížička, libreto (*text pro operu, operetu apod.*) **~isto** knihkupec **~ujo** školní aktovka **~obrokantejo** (knižní) antikvariát **~omagazeno** knižní sklad(y), velké knihkupectví **~opruntejo** knihovna (*půjčovna knih*) **~oŝranko** knihovnička, skříň na knihy **~otenado** účetnictví **~otenejo** účtárna **~otenisto** účetní **~ovendejo** knihkupectví **adres~o** adresář **ĉef~o** účetní kniha **determin~o** klíč k určování rostlin n. zvířat **evangeli~o** kniha čtyř evangelií **guid~o** turistický průvodce **jar~o** ročenka **kas~o** pokladní kniha **lego~o** čítanka **lerno~o** učebnice **log~o** lodní deník **man~o** příručka **martir~o** kniha mučedníků **memor~o** památník, memoáry **mendo~o** kniha objednávek **mes~o** misál **not~o** zápisník **poŝ~o** kniha kapesního formátu **preĝo~o** modlitební kniha **registro~o** registrační kniha **ringo~o** sešit s kroužkovou vazbou **ŝuldo~o** kniha dluhů **tag~o** deník **telefon~o** telefonní seznam **vet~o** kniha sázek

lic/i *n* být dovoleno, smět **~a** dovolený, zákonný

lice/o lyceum (*střední škola v různých zemích různě definovaná*)

licen/o *zool.* ohniváček

licenc/o *práv.* licence, oprávnění **~i** *t* (úředně) povolit, oprávnit, dát koncesi **~ita** **negoco** koncesovaný obchod / živnost

licenci/o licenciát (*akademická hodnost*) **~ulo** licenciát (*osoba*)

lici/o *bot.* kustovnice

liĉi/o *bot.* liči **ĉinia** **~o** liči čínské **~ujo**, **~arbo** dvouslivák lahodný (= strom liči)

lid/o 1 *hud.* lidovka, písnička

lid/o 2 = **~iano** *hist.* Lýd (*obyvatel Lýdie*)
L~io *hist.* Lýdie (*země*)

lidar/o lidar (*laserový radiolokátor*)

Lidi/a, Lidj/a Lydie (*ženské jméno*)
Lieĝ/o *zeměp.* Lutych (*belgické město i provincie*)
lien/o *anat.* slezina **~ito** zánět sleziny **~ektomio** odstranění sleziny
lift/o výtah, zdviž *nám.* lano/kladka zdvihající plachtu **~i** *n* jet výtahem (*nahoru, dolů*) **~isto** obsluha výtahu **aũto~o** automobilový výtah **plad~o** kuchyňský výtah **paternoster~o**, **senfinčena ~o** páternoster, oběžný výtah **seĝ~o** sedačkový výtah **ski~o** lyžařský vlek **šarĝ~o** nákladní výtah **šip~ego** lodní výtah **štupar~o** (= **eskalatoro**) pohyblivé schody, eskalátor
lig/i *t* vázat, pojit, (při)poutat **~i al si la kravaton** uvázat si vázanku **nin ~as la sama ideo** pojí nás stejná idea **~i per promeso** (za)vázat slibem **~a** pojící, svazový **~o** svazek, navázání *inf.* odkaz (na jinou webovou stránku) *polit.* liga, sdružení, spolek *chem.* vazba **~aĵo** svazek (*předmět*) **~ano** člen ligy **~ato** *chem. biol.* ligand **~iĝi** zavázat se, (s)pojit se, souviset, připoutat se *chem.* vázat se **~ilo** pojítka, pouto **~iteco** vázanost, spojitost **~streko** *jaz.* rozdělovací znaménko **al~i** přivázat, připoutat **ĉirkaũ~i** ovázat **dis~i** rozvázat **inter~i** vzájemně propojit **inter~o** vzájemná vazba **inter~iteco** vzájemné propojení **kun~i** svázat **mal~i** rozvázat **re~i** znovu svázat **sen~a** nesvázaný **har~o** cop **ĵur~i** zavázat někoho přísahou **kaj~aĵo** *polygr.* značka & **prem~ilo** *lék.* tlakový obvaz **štump~ilo** (= **štumpotenilo**) podvazek
ligament/oj *anat.* vazy
ligatur/o *hud.* ligatura *polygr.* ligatura, slitek, svaznice *lék.* podvázání, podvaz
ligent/o pojivo
lign/o dřevo, dříví **~a** dřevěný **~aĵo** výrobek ze dřeva **~aĵisto** truhlář **~eca**

dřevnatý, dřevitý **~eca planto** dřevnatá rostlina **~ejo** sklad dřeva (*zvl.* prodejní) **~ero** tříška **~eto** dřívko **~isto** obchodník s dřevem **~izi** *tech.* podepřít (sloj) dřevem, vydrževit **~ogravurado** dřevorytectví **~ohakisto** dřevorubec **~okarbo** dřevěné uhlí **~oskulptado** řezbářství **~otegi** *t* obkládat/obložit dřevem **du-on~eca** dřevnatý **kver~o**, **tra~o** dřevo napříč k vláknům **laũ~o** dřevo podél vláken **blokkruc~o** překližka z mnoha dých **brul~o** palivové dříví **ĉarpent~o**, **konstru~o**, **seg~o** stavební dřevo **fer~o** velmi tvrdé dřevo **flos~o** plavené dřevo **kern~o** jádrové dřevo **kruc~o** překližka **suk~o** (= **alburno**) běl **šton~o** deska s kamínky na povrchu

lignin/o *chem.* lignin

lignit/o *geol.* lignit

ligul/o *bot.* jazýček

ligur/o *hist.* Ligur **L~io**, **L~ujo** Ligurie

ligustr/o *bot.* ptačí zob (*keř*)

liĝe/o *zool.* ploštička

lihen/o *lék.* lišej, lichen

Lihtenštejn/o Lichtenštejnsko

lik/i *n* propouštět (*např.* kapalinu), pronikat/prosakovat (*např.* z nádoby), nabírat vodu (*lod'*) **baseno ~as** z bazénu uniká voda **kaldrono ~as** kotel teče **~o** prasklina, štěrbina, skulina, škvíra **~imuna** nepropustný, vodotěsný **tra~iĝi** prosakovat prasklinou **fulm~ejo** *elektr.*bleskojistka, uzemnění

liken/o *bot.* lišejník, *nevh. lék.* lišej

liknid/o *bot.* kohoutek

likoperd/o *bot.* pýchavka (*houba*)

likopersik/o *bot.* rajče **manĝebla ~o** (= **tomato**) rajče jedlé, lilek rajče

likopodi/o *bot.* plavuň **~acoj** plavuňovité

Likurg/o *mytol.* Lykúrgos

likv/o kapalina **bordoza ~o** *chem.* bordóská (bordeauxská) jácha **cerbospina ~o** *biol.* mozkomíšní mok, cerebrospinální

likvor **interčela** ~o *biol.* mezibuněčná kapalina **subfrigidita** ~o *fyz.* podchlazená kapalina **supervarmigita** ~o *fyz.* přehřátá kapalina ~a kapalný ~a**žo** *nevh.* kapalina ~**igi** zkपालňovat ~**igi** zkपालnět, stát se kapalným **kultiv**~o *biol.* (kapalné) kultivační médium **resto**~o *chem.* matečný roztok

likvesk/i *n chem.* navlhnout, navlhat ~a navlhavý, hygroskopický ~**eco** navlhavost, hygropičnost

likvid/i *t* ukončit, odstranit *zvl. obch.* likvidovat ~o, ~**ado** likvidace, odstraňování *obch.* zapravení dluhu nebo vzájemné pohledávky **ekzekucia** ~(**ad**)o *práv.* likvidace exekucí ~**anto**, ~**isto** likvidátor

likvid/o *jaz.* likvida, sonorní souhláska, plynná hláska (*r, l*)

likvidambar/o *bot.* ambronň

likvor/o likér ~**šranko** likérník, bar (*skřín*) **herbo**~o/**ovo**~o bylinný/vaječný likér

lil/a lila, lilový, jasně fialový

lilak/o (= **siringo**) šefík (*okrasné druhy*)

lili/o *bot.* lilie ~a liliový ~**acoj** liliovité ~**opsidoj** rostliny jednoděložné **akvo**~o (= **nimfeo**, **nufaro**) leknín **mar**~o (= **mara pankratio**) lír přímořský **tag**~o (= **hemerokalido**) denivka

Liliput/o *lit.* Liliput (*bájná země*) **l**~a liliputánský, maličký, nepatrný **kresko mamuta**, **sed sažo** ~a vzrůstem sloup, rozumem troupl **l**~**ano** obyvatel Liliputu **l**~**ulo** lilipután (*mimořádně malý člověk, nebo jiný tvor*)

lim/o hranice, předěl, mez *přen.* nejzazší hodnota **nia pacienco havas** ~**ojn** naše trpělivost má své meze **havu** ~**on!** skonči to! ~a hraniční, mezní, limitní ~**i** *t* (o)hraničit, být na hranici ~**i** **angulon** svírat úhel ~**igi** ohraničit, omezit ~**igi** omezit se (**je** na), spokojovat se (**pri io**

s něčím) ~**fosto** hraniční tyč ~**imposto** (= **dogano**) clo ~**impostejo** celnice ~**linio** hraniční čára ~**regiono** pohraničí ~**štano** mezník, hraniční kámen ~**tempo** lhůta (*doba určená k plnění úkolu*) **apud**~a příhraniční **čirkaŭ**~**i** obehnat, ohraničit **dis**~**i** rozdělit **sam**~a sousední **sen**~a neomezený **trans**~**igi** překročit hranice/meze **ažo**~o věková hranice **akvodis**~o *zeměp.* rozvodí (*hranice mezi povodími*) **altitud**~o (= **plafono**) *let.* strop stoupaní **ced**~o *tech.* mez pevnosti **elastec**~o mez pružnosti **kurento**~**igilo** *elektr.* omezovač proudu **land**~o zemská hranice **silabo**~o *jaz.* (místo) dělení slabik (*a-mo, e-blo, ne-pre*) **strečo**~o *tech.* mez kluzu, mez průtažnosti **temp**~o termín (*okamžik, kdy končí určená doba*), konec lhůty **temp**~a časově dohodnutý (*prodej, nákup, operace*)

Lim/o *zeměp.* Lima

lima/o *zool.* zejovka (*škeble*)

limak/o slimák **mar**~**oj** nahožábří

limand/o *zool.* platýs

limb/o *bot.* čepel (listová), *tech.* limbus

Limb/o *náb.* limbus, předpekli pro nepokřtěné

lime/o *bot.* limet (*plod*), citroník limetový, limetka

limed/o limeta, citroník sladký

limes/o *hist.* obranná hraniční linie *mat.* limita

limf/o *anat.* lymfa, míza ~a lymfatický ~**onodo** lymfatická uzlina

limfangit/o *lék.* lymfangoitida, záněť lymfatických cév

limfocit/o lymfocyt (*druh bílé krvinky*)

limne/o plovatka (*plž*)

Limog/o *zeměp.* Limoges

limon/o citron ~**arbo**, ~**ujo** citroník limonový

limonad/o limonáda ~**isto** výrobce *n.* prodáváč limonády

limoni/o bot. limonka
limonit/o geol. limonit, hnědel
limoz/o břehouš (pták)
limul/o zool. ostrorep ~**edoj** ostrorepovít
limuzin/o limuzína
lin/o len ~**ajo** lněná tkanina ~**oleo** lněný olej ~**semo** lněné semeno **astero~o** vrbina
linari/o bot. lnice
lině/i t lynčovat ~**o** lynč ~**ado** lynčování
lind/a lit. pohledný, švarný ~**ulo** hezoun, fešák ~**ulino** fešanda
line/o el. linka, vedení, obvod **alttensia ~o** vysokonapěťová(é) linka/vedení **dudrata ~o** dvojlinka
Line/o Linné **nomenklaturu de ~o** Linného nomenklatura
linear/a mat. lineární
lingam/o náb. lingam (falický symbol plodivé síly)
lingv/o jazyk, řeč **artefarita ~o** jaz. umělý jazyk **gepatra ~o** mateřský/rodný jazyk ~**ačo** expr. blábol, hatmatilka ~**ajo** jazykový projev ~**isto** jazykovědec ~**iko**, ~**istiko**, ~**oscienco** jazykověda **inter~istiko** interlingvistika **du~a** dvoujazyčný, bilingvní **cel~o** cílový jazyk překladu **esperant~a** (psaný/mluvený) v esperantu **font~o** výchozí/zdrojový jazyk překladu **franc~ano** frankofonní osoba **fremd~a** cizojazyčný **gesto~o** znaková řeč **help~o** pomocný jazyk **kaš~o** tajný jazyk **mašin~o** inf. strojový jazyk **mond~o** světový jazyk **plan~o** plánový jazyk **pont~o** zprostředkující jazyk překladu **plur~a** vícejazyčný **program~o** inf. programovací jazyk **psiko~istiko** psycholingvistika **signo~o** znaková řeč **soci~istiko** sociolingvistika **ton~o** tónový jazyk (kde tón má význam) **unu~a** jednojazyčný
lini/o čára, linie, řada, linka, trať **aŭto-busa ~o** autobusová linka **fervoja ~o**

železniční trať **kurba ~o** (= kurbo) křivka **punktita/streketita/strekopunktita ~o** tečkovaná/čárkovaná/čerchovaná čára **oblikva/rompita/zigzaga ~o** šikmá/lomená/klikatá čára **trapasi la ~on sport.** překročit čáru ~**a** přímý, traťový ~**aro** hud. notová osnova, el. soustava elektrického vedení ~**i** t linkovat, čarovat ~**igi** srovnat do řady ~**ilo** nevh. pravítko **diverskurba ~ilo** křivítko ~**juĝisto** pomezí rozhodčí **inter~o** prostor mezi řádky textu **aer~o** letecká linka **blank~o** polygr. destička mezi řádky sazby **cel~o** záměrná **ĉen~o** řetězovka (křivka prohnuté šňůry / řetězu) (**internacia**) **dat~o** datová hranice, datová čára (kolem 180. poledníku, kde se mění datum) **first~o** hřebenová čára **flos~o** nám. čára ponoru **kapus~o** kurz lodí (směr lodní osy) **kudro~o** linie švu **lim~o** hraniční čára **lim~o de la prudento** hranice rozumu **nivel~o** niveleta **ond~a** vlnitý **punkto~o** perforace (vstupenky, známky) **servir~o** čára podání (tenis, badminton) **ŝarĝ~o** nám. povolená čára ponoru **tuŝ~o** (= taĉo) sport. postranní čára **voj~o** trasa cesty
liniment/o lék. linimentum (polotuhý až kapalný léčivý přípravek)
link/o zool. rys
linoleum/o linoleum, lino
linotip/o polygr. linotyp (sázecí stroj odlévající celý řádek) ~**isto** sazeč
lintel/o stav. překlad (dveřní/okenní)
liofiliz/i t lyofilizovat (vysoušet ve zmrazeném stavu ve vakuu)
Lion/o zeměp. Lyon
lip/o ret ~**a** retný jaz. labiální ~**i** t dotýkat se rty **vulvaj ~oj** / ~**etoj** anat. velké/malé stydké pysky ~**ego** tlustý pysk (zvl. zvířecí) ~**haroj** knír **lepor~o** lék. rozštěp (horního) rtu **hovor.** zaječí pysk
Lipar/aj Insuloj Liparské ostrovy

lipid/oj *bioch.* lipidy
lir/o lira (*bývalá italská měnová jednotka*)
hud. lyra ~ismo = **lirikismo**
lirik/o lyrika ~a lyrický ~ismo lyrismus, lyričnost, citovost (*v uměleckém díle*)
~isto lyrik, lyrický básník ~ulo citový/rozněžnělý člověk
lirioldendr/o *bot.* liliovník **ĉinia** ~o liliovník čínský **tulipa/virginia** ~o liliovník tulipánokvětý
lis/o *text.* osnova koberce
lirl/i *n lit.* zurčet, klokat, bublat, šumět
lisamfibi/oj *zool.* pravi obojživelníci
Lisbon/o Lisabon
lisp/i *t* šišlat
list/o seznam, soupis, výkaz ~i *n* sepsat, vytvořit seznam, pořádat soupis ~igi uspořádat do seznamu **dissendo**~o rozesílací seznam **ligil**~o seznam odkazů **manko**~o seznam chybějících prvků **prez**~o ceník **servo**~o rozvrh služeb (důstojníků/pracovníků) **valor**~o kurzovní lístek **vin**~o vinný lístek **vizit**~o prezenční listina **en**~igi zanést do seznamu
listel/o lišta, ploška, *arch.* výstupek **foldo**~o *tech.* pero
listeri/o *bacil* listerie ~ozo listerióza (*onemocnění vyvolané listeriemí*)
lit/o postel, lůžko, lože *zool.* pelech (*místo, kde zaléhá zvěř*) ~aĵ(ar)o lůžkoviny ~kovrilo (ložní) pokrývka ~luejo noclehárna ~otolaĵo ložní prádlo ~otuko prostěradlo ~vagono lůžkový vagón/vůz **el**~iĝi vstát z postele **en**~iĝi ulehnout do postele, jít na kutě **du**~a dvoulůžkový **klap**~o skládací lehátko **pajlo**~o postel se slámníkem **pend**~o (= **hamako**) závěsné lůžko **port**~o krytá nosítka **tabul**~o pryčna **tendo**~o lehátko do stanu **ter**~o zápečí
litani/o *náb. i přen.* litanie

litargir/o *chem.* klejt, oxid olovnatý (*červená modifikace*)
liter/o písmeno ~e přesně, do písmene ~umi *t* hláskovat, slabikovat ~umilo *inf.* program pro kontrolu pravopisu ~tipo druh písma ~a-cifera alfanumerický **laŭ**~a doslovný, do písmene **trans**~i transliterovat (*např. azbuku do latinky*) **ĉef**~o velké písmeno *polygr.* iniciála (*velké ozdobné písmeno na začátku kapitoly*) **et**~o malé písmeno **ruĝ**~a psaný červeně
literator/o = **literaturisto**
literatur/o literatura, písemnictví ~a literární ~isto literát, spisovatel **bel**~a (= **beletra**) beletristický
liti/o *chem.* lithium
litiáz/o *lék.* litiáza (*tvorba kamenů ve vlastních orgánech*)
litograf/i *t* litografovat, tisknout technikou kamenotisku ~aĵo litografie (*litografická reprodukce*) ~io litografie, kamenotisk (*druh tisku z plochy*) ~isto litograf
litologi/o *geol.* litologie, sedimentologie, nauka o sedimentech
litopon/o *chem.* litopon (*bílý pigment*)
litops/o lithops (*kosmaticovitá květina*)
litorin/o plážovka (*měkkýš*)
litorn/o (= **griza turdo**) *zool.* drozd kvíčala, kvíčala obecná
litosfer/o *geol.* litosféra (*horní vrstva zemské kůry*)
litosperm/o *bot.* kamejka, kamejnice, kamenovník
litot/o *lit.* litotes, zmírnění nebo oslabení výrazu
litotomi/o *lék.* litotomie, (chirurgické) odstranění (močových) kamenů
litotrici/o *lék.* litotrypsie, litotrypse, (roz)drcení močových kamínků
litov/o Litevec, Litvan **L**~io, **L**~ujo Litva

litr/o litr **deci~o** decilitr **deka~o** dekalitr
duon~o půllitr
litrum/o bot. kyprej
liturgi/o *náb.* liturgie, bohoslužebný řád
 ~a liturgický
Litv/o *hist.* Litevské velkoknížectví
liut/o *hud.* loutna
liv/a (= **maldekstra**) levý ~**engira** *chem. fyz.* levotočivý ~**uma** bot. i *tech.* levotočivý ~**oflanka** levostranný
lived/o (= **lividaĵo**) *lék.* livedo (*modravé zbarvení kůže*)
liver/i *t* dodávat, opatřovat, poskytovat, doručovat ~**i monhelpon** poskytnout peněžní pomoc **arbo** ~**as ombron** strom poskytuje stín ~**ado** zásobování, dodávka ~**aĵo** dodávka (*zboží*), předmět zásilky ~**anto**, ~**isto** dodavatel, zasilatel, dopravce, speditér ~**dato** dodací lhůta ~**tempo** dodací doba
Liverpol/o *zeměp.* Liverpool
livi/o (= **rokkolombo**) holub skalní
livid/a *lék.* bledý s modrým nádechem ~**aĵo** modravé zbarvení kůže
livon/oj Livonci, Livové **L~io**, **L~ujo** *zeměp. hist* Livonsko
Livorn/o *zeměp.* Livorno **l~o** leghornka (*plemeno slepic*)
livre/o livrej ~**ulo** panský/šlechtický sluha/lokaj, livrejovaný zaměstnanec
liz/o *chem. fyz. lék.* lýza, rozklad, rozpuštění ~**i** *t* rozložit ~**iĝi** rozložit se **elektro~i** elektrolyzovat **foto~i** rozložit světlem **hemo~o** hemolýza (*(předčasný) rozpad červených krvinek*)
hemo~ino hemolysin
lizol/o (*nevh. lisolo*) *chem.* lyzol
lizozim/o *biol.* lyzozym (*enzym v slzách, slinách, hlenu*)
Ljubljano/o *zeměp.* Lublaň
lo! haló, hej!
Loar/o (= **Luaro**) *zeměp.* Loira ~**valo** údolí Loiry

lob/o *anat. bot.* lalok ~**o de la orelo** ušní lalůček ~**a** lalokový, lalůčkový ~**eto** lalůček **tri~ulo** trilobit **naz~o** chřípí, chřipě
lobari/o bot. důlkatec (*houba*)
lobeli/o bot. lobelka
loci/o vymývací prostředek, toaletní roztok **harfortiga** ~**o** tužidlo na vlasy **post-raza** ~**o** voda po holení
lod/o lot (16-17 g) *tech. nám.* olovnice
lodikl/o bot. lodikula, plenka
lofi/i *t nám.* směřovat proti větru (*zvl. loď*) ~**o**, ~**flanko** návětrná strana **mal~i** směřovat po větru
lofi/o *ryba* d'as mořský ~**oformaj** *řád* d'asové
log/i *t* lákat, vábit ~**a** vábný, vábivý ~**o** vábení, přitažlivost, atraktivnost, vnaďa **virina(j)** ~**o(j)** ženské vnaďy ~**aĵo** vnaďidlo, návnada ~**iĝi** nechat se přilákat/přivábit ~**birdo** volavka (při čizbě) **al~a** přitažlivý, atraktivní **al~i** přilákat **al~o** lákání **de~i** svést (*na sces-tí, k nevěře*) **el~i** vylákat **for~i** odlákat **mal~i** odpudit, vyvolat nelibost **seks~o** pohlavní přitažlivost **tromp~i** podvodně vylákat
log/o *nám.* log, (lodní) rychloměr ~**libro** lodní deník
logaritm/o logaritmus **dekbaza/ordinara** ~**o** dekadický logaritmus **natura** ~**o** přirozený logaritmus ~**a** logaritmický ~**i** *t* logaritmovat
logatom/o (= **pseudovorto**) *jaz.* logatom (*slovo bez významu*)
logik/o *i fil.* logika ~**a** logický, evidentní ~**eco** logičnost, logika (*myslenkový postup*) ~**isto** logik **ne~a** nelogický
logogrif/o přesmyčka (*pulo, lupu, pluo*) *n.* doplňovačka (*aŭdi, laŭdi, plaŭdi, ap-laŭdi*) *přen.* nesrozumitelná věta
loĝ/i *n* bydlet, sídlit ~**o**, ~**ado** bydlení **por~o kaj nutro** za byt a stravu ~**adejo** (=

domicilo (trvalé) bydliště ~**anto** obyvatel ~**antaro** obyvatelstvo ~**ato** zool. hostitel parazita ~**ateco** hustota osídlení ~**ebla** obyvatelný ~**ejo** byt ~**igi** ubytovat, osídlit ~**loko** bydliště **ek~i**, **en~iĝi** ubytovat se, zabydlet se **pri~i** t zabydlet (*město, krajinu*) **sub~ateco** nedosta- tečné osídlení **trans~iĝi** přestěhovat se **tro~ata** přelidněný **amas~ejo** hromad- ná ubytovna/noclehárna **pas~i** přechod- ně bydlet **somer~ejo** letní byt

loĝi/o div. lóže stav. lodžie **framasona ~o** zednářská lóže ~**mastro** mistr zednář- ské lóže

loĝistik/o voj. logistika (*podpůrná činnost zabezpečující vojska*)

loĥi/o = **lokio** lék. lochie, očistky (*popo- rodní výtok*)

lojal/a lojální, oddaný, věrný **mal~a** zrádný

lojt/o ryba mník jednovousý, mník obecný

lok/o místo ~**a** místní ~**i** t umístit ~**ado** umíst'ování, rozmíst'ování ~**aro** mat. geometrické místo ~**eto** místečko ~**igo** umístění ~**iĝi** umístit se, zaujmout místo, usadit se ~**iĝo** zvl. lék. ložisko ~**umi** fyz. umístit do omezeného pros- toru ~**bileto** místenka ~**montristino** uvaděčka ~**sidi** n žít usedle ~**sida** used- lý **de~i** odsunout **dis~i** rozmístit **mis~i** založit, chybně umístit **re~i** vrátit na původní místo **trans~i** přemístit **unu~a** jednomístný **fleks~o** místo ohybu **gen~o** umístění genu **kruc~o** křížení, uzél (*železnice, vodičů, kanálů*) **mank~o** chybějící místo v textu **nas- kiĝ~o** rodiště **servo~o** pracoviště **ŝpar~i** dát úspory do banky, koupit cen- né papíry

lokal/o lokál, veřejná/obchodní místnost

lokaliz/i t lokalizovat, určit místo (*nádo- ru, ponorky*) **eĥo~i** lokalizovat ultra-

zvukem (*sonar, netopýr, delfin*) **eĥo~ilo** sonar

lokativ/o jaz. lokál, nepřímý pád s odka- zem na místo (*v lese*)

lokaŭt/o výluka (*zamezení výkonu práce zaměstnavatelem*)

lokomobil/o lokomobila (*mobilitní parní stroj s kotlem a přislušenstvím*)

lokomotiv/o lokomotiva **komputa ~o** sdružená lokomotiva ~**estro** strojvůdce

loksi/o (= **krucbekulo**) pták křivka

lokust/o saranče stěhovavá

lokustel/o pták cvrčilka

lol/o (= **narkota lolio**) bot. jilek mámivý

loli/o bot. jilek **multjara ~o** jilek vytrvalý **narkota ~o** (= **lolo**) jilek mámivý ~**her- bo** jilková tráva, jilkový porost

lolig/o zool. oliheň

lom/o hlína, prst', (zemědělská) půda, ze- mina

lombard/i t dá(va)t do zástavy ~**o** zástava movitých věcí ~**ejo** zastavárna ~**isto** zastavárník

lombard/o (= **longobardo**) Lombard'an L~io, L~ujo Lombardie

London/o Londýn

long/a dlouhý (*prostorově i časově*) **an- taŭ ~aj tempoj** před dávnými časy ~**e** dlouho, dlouze, dávno **jam de ~e** už odedávna ~**o** délka (*rozměr, fyz. veliči- na*) ~**eco** délka (*charakteristická vlast- nost*) ~**ega** předlouhý ~**egulo** čahoun, dlouhán ~**igi**, **pli~igi** prodloužit ~**iĝi** prodloužit se ~**daŭra** dlouhotrvající ~**distanca** daleký, vzdálený ~**forma** podlouhlý ~**orela** ušatý ~**tempa** dlouho- dobý **laŭ~a** podélný **mal~a** krátký **mal~e** krátce **mal~igi** (z)krátit **ne~a** ne- dlouhý **tro~a** trvající příliš dlouho, pří- liš dlouhý **lini~o** *polygr.* délka řádku **ondo~o** vlnová délka

longan/o bot. longan, dvojslivák malý

longeron/o let. podélník, podélný nosník

longitud/o zeměpisná délka
longobard/o Lombard'an L~io, L~ujo
Lombardie
longŕ/o lonže, jízdárenská oprat'
lonicer/o bot. zimolez
lontan/a lit. dálný, daleký, vzdálený (čásově n. prostorově) ~o dálka
lop/o let. looping, přemet ~i n učinit přemet
lorant/o bot. ochmet
lord/o lord L~a Čambro/o Sněmovna lordů (horní komora parlamentu Spojeného království) ~ino lady
lordoz/o lék. lordóza, vyklenutí páteře
Lorelej/o zeměp. i mytol. Loreley (jméno rýnské skály i vodní víly)
Loren/o Lotrinsko
lori/o papoušek lori
lorn/o dalekohled astronomia ~o hvězdářský dalekohled, teleskop
Losanĝel/o, Los-Anĝeles/o Los Angeles
lot/i n losovat ~e dividi t rozlosovat, rozdělit losováním ~o (výherní) los, osud, úděl ~ado losování ~ada losovací ~o, ~ajo výhra losem ~eca mat. náhodný ~ilo prostředek k provádění losování, los ~umi (vy)losovat, rozlosovat ~uma losovací ~biletu los ~korbu osudí
Lot/o náb. Lot
loteri/o loterie přen. věc/záležitost náhody
lotus/o bot. štirovník
loz/a volný, uvolněný
lozanĝ/o kosočtverec (předmět)
lu/i t najmout ~a nájemný ~o, ~ado nájem ~ebla k pronajmutí ~igi pronajmout ~iganto pronájemce, pronajímatel ~domo nájemní dům ~doni t pronajmout ~kontrakto nájemní smlouva ~pago nájemné, výplata nájemného ~preni t najmout ~prezo nájemné vic~igi dát do podnájmu čambro~iganto pronajímatel pokojů

lubrik/i t tech. mazat, promazávat ~o mazání ~ajo maz, mazadlo ~ilo maznice ~oleo mazací olej
lucern/o lucerna, závěsná svítlna přen. osvicenec
Lucern/o Lucern, Luzern
lucid/a lék. fil. lucidní, jasný ~a spirito jasná mysl ~eco jasné vědomí
Lucifer/o Lucifer
Lucin/o mytol. Lucina (římská bohyně porodu)
luciol/o zool. luciola, světluška
lud/i tn hrát (si) ~i violonon hrát na housle knabino ~is kun sia pupo děvče si hrálo se svou panenkou ~i per vortoj hrát si se slovy ~i Šekspiron hrát/inscenovat Shakespeara ~i almozulon hrát si na žebračka ~o hra, zábava, představení ~ado hraní ~anto hráč ~ejo hřiště (dětské i sportovní), herna ~ema hravý ~ilo hračka ~umo hra (úsek sady), game (v tenise) ~batalo (sportovní) zápas, mač, (herní) partie, ~gvidist(in)o sport. rozhodčí ~kazinaĉo hráčské doupě ek~i pustit se do hry, začít hrát for~i prohrát ve hře (majetek) inter~o mezihra kun~anto spoluhráč baskul~o hra na houpačce polit. střídavá podpora opozičních stran blindo~o hra na slepou bábu cerbum~o hra vyžadující přemýšlení dam~o hra dáma ermit~o (= solitero) hra pro jednoho film~i hrát ve filmu glob~o hra s kovovými koulemi globet~o hra kuličky hazard~oj hazardní hry hop~o, paradiz~o (= marelo) skákání panáka (nakresleného na zemi) kaš~o hra na schovávanou mien~o (= mimiko) mimika miraklo~o hist. náb. hra o zázraku polmo~o školka s míčem (dlaň místo pálky) prov~o div. zkouška kostuma prov~o kostýmová zkouška strategi~o strategická hra (stolní n. počítačová)

hra) **tabul~o** stolní hra **tromp~i** *n* podvádět při hře **tuš~o** hra na honěnou **video~o** videohra **vort~o** slovní hříčka

Ludovik/o Ludvík

luf/o lufa (*tykvovitá rostlina*)

luĝ/o *sport.* sánky rohačky **~i** *n* sánkovat

luidor/o *hist.* Luisdor (*francouzský zlatý*)

Luizian/o Louisiana (*stát v USA*)

luk/o vikýř, světlík, okénko *nám.* padací dveře do podpalubí *tech.* poklop pro vstup do kanalizace **~eto** špehýrka (ve dveřích) **lum~o** okénko

Luk/o Lukáš

lukan/o roháč (*brouk*)

lukr/i *t* vydělávat (si) (prací) **~a** výdělečný **~o** mzda, výdělek **~anto** pracovník za mzdu

Lukreci/o Lukrecius

luks/o 1 přepych, luxus, okázalost **~a** luxusní, skvělý, přepychový **~ajo** luxusní předmět **~ajeto** ozdůbka, drobná ozdoba (*zvl. umělecká*) **mal~a** skromný, podřadný **ne~a** obyčejný, prostý

luks/o 2 *fyz.* lux (*jednotka osvětlení*)

luksaci/o *lék.* luxace, vymknutí (kloubu), vykloubení **~i** *t* vykloubit

Luksemburg/o Lucemburk **~io** Lucembursko

Luksor/o *zemĕp.* Luxor

lukt/i *n* zápasit (beze zbraně), usilovat **~o** *i sport.* zápas (*beze zbraní*) **liberstila** **~o** zápas ve volném stylu **~ejo** zápasště, aréna **~isto** zápasník (*profesionální*)

Lukul/o Lucullus, Lukullus *přen.* mlsoun, požitkář

lukum/o *kuch.* lokum, rahat, „turecké potěšení“ (*měkká cukrovinka*)

lul/i *t* kolébat, kolíbat, chlácholit, (u)konejšit **ne ~u vin de liaj flataj vortoj** nenech(te) se ukolébat jeho lichterami **~u ~u** halí belí (*uspávání dítěte*) **~ilo** kolébka *přen.* rodiště *tech.* kolébka v podvozku (kolejového

vozidla), podsada, podstavec **~ilo de la civilizacio** kolébka civilizace **~ilo de kanontubo** kolébka (zákluzového děla) **~ilo de lanĉota ŝipo** skluzavka spouštěné lodi **~ĉevalo** houpací kůň **~dormigi** uspat kolébáním **~kanto** ukolébakva **~seĝo** houpací křeslo

lum/i *n* svítit, zářit *t* osvětlovat **~a** světelný, světlý, jasný **~o** světlo **norda ~o** = boreala **~o** severní polární záře **renkontaj ~oj** potkávací světla **~ado** svícení **~ajo** světelný zdroj, záře **~eco** světelnost **~eti** světélkovat **~igi** rozsvítit, osvětlovat **~iĝi** rozsvítit se **~ilo** svítilna, osvětlovací těleso **~bildo** světelný obraz, diapozitiv **~elektra** fotoelektrický **~jetilo** světlomet **~ŝirmilo** stínítko **~turo** maják **duon~o** šero, polosvit **ek~i** rozsvítit se **ek~igi** rozsvítit **kontraŭ~e** směrem proti světlu **mal~a** tmavý, temný **mal~o** tma, temno **mal~igi** zhasnout světlo **post~oj** zadní světla **pri~i** *t* osvětlit něco **pri~iteco** osvětlenost **sen~a** nesvítící **sen~igi** zbavit světla **blinko~o** blinkr, blikáč **fulm~o** blesk (*fotoaparátu*) **halt~o** světlo signalizačního zařízení pro řízení střídavého provozu **lamp~e** při světle lampy **lun~o** měsíční svit **plafon~o** stropní světlo **plank~oj** *div.* světla v podlaze **reklam~oj** (**blinkaj**) světelné reklamy (blikající) **serĉ~ilo** světlomet k osvětlení terénu *n.* vzdušných cílů **sun~o** sluneční svit **tag~o** denní světlo **trafik~oj** dopravní světla, semafor **vag~o** bludička (*v moĉále*) **verŝ~ilo** reflektor

lumb/o bedra, ledví **~ajo** *kuch.* roštěná **~algio** *lék.* lumbalgie

lumbag/o *lék.* lumbago, ústřel

Lumbin/o Lumbiní (*rodiště Buddhovo*)

lumbrik/o žížala

lumen/o fyz. lumen (*jednotka světelného toku*)
luminal/o lék. Luminal (*léčivo*)
luminesc/i n světélkovat ~o luminiscence, světélkování **kristal~o** světélkování krystalů **frot~o**, **tribo~o** světélkování vyvolané třením
lun/o měsíc, luna **L~o** hvězd. Měsíc **kreskanta/malkreskanta** ~o přibývající/ubývající měsíc ~a měsíční ~**arko** srpek měsíce ~**fazo** měsíční fáze ~**semo** (= **menispermo**) bot. rod lunoplod **al~iği** přistát na Měsíci **duon~o** půlměsíc anat. lunula, měsíček **nov~o** nov, novoluní **plen~o** úplněk
lunari/o bot. měsíčnice (*brukvovitá květina*)
lunat/o anat. kost poloměsíčitá
lunatik/o náměsíčník *přen.* náladový člověk
lunč/o lunch, polední přesnídávka ~**ejo** kantýna, jídelna na pracovišti
lund/o pondělí
lup/o vlk ~a vlčí ~**aro** vlčí smečka ~**ido** vlče, vlčí mládě ~**ino** vlčice ~**obleki** n výt **preri~o** (= **kojoto**) kojot

lupe/o (= **grandiga vitro**) lupa, zvětšovací sklo
lupen/o, **lupin/o** bot. lupina, vlčí bob
lupol/o bot. chmel otáčivý ~**ejo** chmelnice ~**kultivado** pěstování chmele
lupus/o lék. lupus
Lurd/o zeměp. Lurdy
Lusak/o zeměp. Lusaka
lustr/o lustr
lut/i t letovat, (s)pájet ~**aĵo** pájka (*kov n. slitina*) ~**ilo** páječka (*ruční nástroj*) **al~i** připájet **hard~i** (= **brazi**) pájet natvrdo
lute/o anat. žluté tělísko ~**ino** chem. lutein, žluté barvivo
luteci/o chem. lutecium
Luter/o Luther **l~ano** luterán **l~ismo**, **l~anismo** luterství, luteránství
lutr/o vydra **mar~o** vydra mořská
lutreol/o zool. norek
Luvr/o Louvre
Luzaci/o Lužice **Supra/Malsupra** ~o Horní/Dolní Lužice
luzern/o bot. vojtěška
luzitan/o hist. Lusitan **L~io** Lusitánie
Luzon/o Luzon (*největší ostrov Filipín*)
luzul/o bot. bika
Lvov/o Lvov

M

mac/o kuch. náb. maces, nekvašený chléb *nevh.* oplátka
macedon/o hist. Makedonec **Aleksandro la M~a** Alexandr Makedonský **M~io**, **M~ujo** Makedonie (*řecká a hist.*)
macer/i t chem. macerovat náb. trýznit sám sebe (*jako pokání*) ~**ado** chem. macerace (*postup*) ~**aĵo** macerát (*výsledná kapalina*) ~**ujo** macerační nádoba/kád' **bero~aĵo** (hroznový) rmut
macis/o kuch. muškátový květ (*koření*)
macutak/o bot. čirůvka větší (*houba*)

mač/i t žvýkat ~**ado** žvýkání ~**ilo** (kuchyňský) mlýnek ~**gumo** žvýkáci guma, žvýkačka **re~i** přezvykovat **re~uloj** zool. přezvýkavci **krak~i** chroupat **paper~aĵo** papírovina **tabak~i** žvýkat tabák
mač/o = **matĉo**
mačet/o mačeta
Madagaskar/o zeměp. Madagaskar **m~ano** Madagaskařan, Madagaskarec
Madejr/o zeměp. Madeira **m~o** madeirské víno, madeira

madi/o *bot. rod mádie* **kultiva** ~o mádie setá

Madjapradeš/o, Madhja-Pradeš/o *zeměp. Madhjadpradeš (indický svazový stát)*

madjar/o *Maďar (etnický)*

Madon/o *náb. Madona (matka Kristova)*
um. madona (zobrazení Panny Marie s Kristem)

Madras/o *zeměp. Madrás (od 1997 Čenai)* **m**~o *text. madras*

madrepor/o *zool. rod okulina*

Madrid/o *zeměp. Madrid*

madrigal/o *lit. hud. madrigal*

maduk/o *bot. rod madhuka*

madz/o *hist. palcát přen. obřadní žezlo, insignie (starosty, rektora ap.)* ~ulo *ceremoniář nesoucí insignie*

Mafi/o *Mafie (sicilská)* **m**~o *přen. mafie, zločinecký spolek*

mag/o *mág, věstec, čaroděj* **la Tri M**~oj *Tri králové*

magazen/o *sklad (iště), obchodní středisko/dům tech. voj. zásobník (filmové kamery, zbraně ap.)* **en**~igi *dát do skladu* **čen**~o *obchodní řetězec*

magazin/o *magazín, obrázkový časopis*

magdaleni/o *hist. magdalénien (17-11 tisíc let př. n. l.)*

Magdeburg/o *zeměp. Magdeburg*

Magelan/o *hist. Magalhães, Magellan* ~a **Markolo** *Magalhãesův/Magellanův průliv*

magi/o *magie* ~a *magický, čarovný, kouzelný* ~isto *kouzelník*

magistr/o *magistr zast. mistr (akademická hodnost)* ~o **Johano Hus** *Mistr Jan Hus*

magistrat/o *magistrát (představenstvo města)* ~ano *(městský) radní* ~ejo *radnice, městský úřad*

magm/o *geol. magma*

magnet/o *magnát, velmož, velkokapitalista*

magnet/o *magnet* **daūra** ~o *trvalý/permanentní magnet* ~a *magnetický* ~a **rigardo** *přitažlivý pohled* ~i *t (z) magnetizovat* ~igebla *zmagnetizovatelný* ~ismo *magnetismus* **animala** ~ismo *hypnotismus* ~izi *t zast. (z) hypnotizovat* ~omašino *magnetoelektrický stroj* **mal**~i, **sen**~igi *odmagnetizovat* **paleo**~ismo *fyz. paleomagnetismus* **para**~a *paramagnetický* **elektro**~o *elektromagnet* **elektro**~ismo *elektromagnetismus* **fero**~a *feromagnetický* **kampo**~o (= **induktanto**) *budič, budicí magnet* **tero**~ismo *zemský magnetismus, geomagnetismus*

magnetit/o *geol. magnetovec, magnetit*

magnetofon/o *magnetofon*

magnetosfer/o *magnetosféra (magnetické pole kolem nebeských těles)*

magnetoskop/o *el. magnetoskop, videomagnetofon, videorekordér*

magnetron/o *el. magnetron*

magnez/o *chem. magnezie* **anhidra** ~o *pálená magnezie (technický oxid hořečnatý)*

magnezi/o *chem. hořčík, magnezium*

magnezit/o *geol. magnezit (nerost uhličitan hořečnatý)*

magnitud/o *hvězd. magnituda (jednotka pro měření hvězdné velikosti hvězd)*
geol. magnitudo (charakteristika množství uvolněné energie v ohnisku zemětresení)

magnoli/o *bot. rod magnolie, šácholan* ~ofitoj *oddělení rostlin krytosemenné* ~opsidoj *třída nižší dvouděložné rostliny*

magot/o *zool. magot (opice)*

magr/a *hubený* ~a **viando** *libové maso* ~a **biero** *slabé pivo* ~a **jaro** *hubený rok*

~**a karbo** nekvalitní uhlí ~**a rikolto**
slabá úroda ~**igí** (z)hubnout
Magreb/o *zeměp.* Maghreb (*severoafriický region*)
maġang/o mahjong (*čínská stolní hra*)
Mahab(h)arat/o *lit.* Mahábhárata
mahagon/o *bot.* svietenie mahagonová (*strom*), mahagon (*dřevo ze swietenie mahagonové*)
mahajan/o (= **Granda Vehiklo**) *náb.* mahájána, Velký Vůz (*jeden ze směrů buddhismu*)
maharaġ/o mahárádža
Maharaštr/o *zeměp.* Maháráštra (*indický svazový stát*)
Mahatm/o mahátma (*titul pro velké duchovní osobnosti v Indii*)
Mahomet/o (= **Mohamedo**) *náb.* Mohamed **m~ano** mohamedán, muslim
mahoni/o *bot. rod* mahónie
mahut/o mahaut (*vodič slona v Indii*)
Mahŭ/o *hist.* Mach **m~o** *fyz.* mach, Machovo číslo
mahinaci/o machinace, úklad, podvodné jednání
maiz/o *bot.* kukuřice setá ~**grajno** kukuřičná obilka / kukuřičné zrna **krev~o**, **puf~o** pražená kukuřice
maj/o květen, máj ~**a** květnový, májový ~**arbo** májka, máj(e) ~**fest/o** = **la Unua de M~o** První máj, svátek Prvního máje ~**floro** *bot.* konvalinka vonná ~**skarabo** (= **melolonto**) *zool. rod* chroust
maja/oj Mayové
Majenc/o *zeměp.* Mohuč
majest/a majestátní, vznešený ~**a spektaklo** úžasná podívaná ~**o**, ~**eco** vznešenost **M~o** majestát **via M~o** Vaše (královské) veličenstvo
Maimonid/o, **Majmonid/o** *hist.* Maimonides
majn/o *zool.* loskuták posvátný (*pták*)
Majn/o řeka Mohan

majolik/o majolika
majonez/o *kuch.* majonéza
major/o *voj.* major
majoran/o *bot.* majoránka zahradní *hovor.* majoránka
majorat/o *práv. hist.* majorát (*dědický řád povolávající k dědictví nejstaršího z nejbližších příbuzných*)
majordom/o majordom(us), správce paláce
majoritat/o většina, majorita *práv.* plnoletost
Majork/o *zeměp.* Mallorca
Majot/o *zeměp.* Mayotte
majstr/o mistr (*v řemesle, umění, i čestný titul*) ~**a** mistrovský, mistrný ~**i** *t* dokonale ovládat, vynikat ~**ajo** mistrovské dílo ~**eco** mistrovství (*dokonalost*) ~**ino** mistrová (*v řemesle, dílně*) *sport. um.* mistryně ~**overko** mistrovské dílo **pri~i** ovládat něco mistrovsky **sub~o** tovaryš **skermo~o** učitel šermu
majuskli/o majuskule, velké písmeno ~**eto** kapitálka ~**igi** převést na velká písmena, psát velkými počátečními písmeny
major/a hlavní, větší, velký *hud.* dur, *mat.* majoritní ~**a epilepsio** *lék.* grand mal, velký epileptický záchvat
Maka/o *zeměp.* Macao
Makabe/oj *hist.* Makabejci, Hasmonejci *náb.* Knihy Makabejské
makabr/a *lit.* hrůzný, děsivý
Makadam/o *hist.* McAdam **m~o** makadam **m~i** *t* pokryt vozovku makadamem
makak/o *zool.* makak
makaon/o *zool.* otakárek fenyklový
makaron/o *kuch.* makronka (*cukrovinka podobná sněhové pusince*)
Makaronezi/o *zeměp.* Makaronézie, Makaronéské ostrovy (*Azory, Madeira, Kapverdy, Kanárské ostrovy*)
makaroni/oj *kuch.* makarony
Makbet/o *hist. lit.* Macbeth

makedon/o Makedonec **M~io**, **M~ujo**
zeměp. Makedonie (slovanská)

maket/o maketa, (zmenšený) model

Makiavel/o *hist.* Machiavelli **m~ismo**
machiavellismus (pragmatická a cynic-
ká politika bez skrupulí)

makis/o *bot.* makchie (křovinaté porosty
středomořské oblasti) **~ano** makista
(příslušník francouzského domácího od-
boje za 2. světové války)

makler/i *n obch.* (z)prostředkovat (ob-
chod) **~aĵo** provize, odměna za zpro-
středkování **~isto** makléř, zprostřed-
kovatel (obchodu) **bito~isto** burzovní
makléř

makoli/o *kuch.* makkoli (korejské rýžové
víno)

makram/o, **makrame/o** *text.* drhání,
makramé (krajkářská technika)

makro/ makro/ *předpona značící velký:*
~kosmo makrokosmos **~molekulo**
chem. makromolekula **~o** *inf.* makro(in-
strukce)

makrobiotik/o *kuch.* makrobiotika (život-
ní styl a dietní režim založený na taois-
tickém učení jin a jang)

makrocefal/o (= **kačaloto**) *zool.* vorvaň
obrovský

makroflag/o *biol.* makrofág (buňka pohl-
cující cizorodé látky)

makrolid/o *lék.* makrolid, makrolidové
antibiotikum

makrop/o, **makropod/o** *zool.* rod klokan
~edoj čeled' klokanovití

makroskop/a makroskopický (viditelný
pouhým okem)

maksil/o *anat.* horní čelist, maxilla

maksim/o maxima, (mravní) zásada, ži-
votní pravidlo (jednání a myšlení)

maksimum/o maximum **~a** maximální **~a**
punkto nejvyšší bod **~e** nejvyšš(e),
v nejvyšší míře **šarĝo~o** *nám.* nosnost,
nejvyšší povolené zatížení

Maksvel/o *hist.* Maxwell **m~o** maxwell
(zast. jednotka magnetického indukč-
ního toku)

makul/o skvrna, kaňka **denaska ~o** ma-
teřské znaménko **suná ~o** = **sun~o**
hvězd. sluneční skvrna **tio ĵetas ~on sur**
lian karakteron to vrhá stín na jeho
charakter **~a** skvrnitý, flekatý **~i** *t* po-
skvrnit, zamazat **~ita konscienco** nečis-
té svědomí **~eto** skvrnka **sen~a** čistý,
beze skvrny *přen.* bezúhonný **sen~igi**
vyčistit, očistit **foli~ozo** *bot.* skvrnitost
listů (houbová choroba)

makulatur/o makulatura (*vadné výtisky*
nesplňující požadavky) *inf.* skladiště ne-
používaných dat

makzel/o *anat. tech.* čelist **la ~oj de**
tenajlo čelisti kleští **sen~uloj** *zool.* kru-
hoústí

mal/ *předpona značící úplný opak, např.*
aboni předplatit **~aboni** *t* zrušit před-
platné **~abunda** nedostatečný, chudý
~afabla nepřívětivý, mrzutý **~agord/i** *t*
rozladit **~agrabl/a** nepřijemný, protivný
~agrafi *t* rozepnout **~akceli** *t* zpomalit,
zbrzdít **~akcepti** *t* odmítnout **~akordo**
neshoda **~akra** tupý **~akra fajro** mírný
oheň **~akuta** tupý (*např. úhel*), nejasný,
nezřetelný, temný (*zvuk*) **~alta** nízký
~altigi snížit **~alt(a)statura** drobný,
malý postavou **~amo** nenávisť **~ama**
nenávisť **~ami** *t* nenávidět **~aminda**
odporný, nenáviděný **~amiko** nepřítel
~amika nepřátelský **~amikeco** nepřá-
telství **~amikiĝi** znepráteleť se **~ankri** *t*
zvednout kotvu **~antaŭ** za **~antaŭa**
zadní **~antaŭe** vzadu **~antaŭ(a)ĵo** zád'
(*lodi*), zadní část/strana, zadek (*budovy,*
vozu, nábytku ap.) **~aperi** *n* zmizet
~aperigi odstranit, zničit **~aprobi** *t* za-
mítnout, odmítnout **~aprobinda** zavře-
níhodný **~aranĝi** *t* rozházet, rozčuchat
~armi *t* odzbrojit **~armigo** odzbrojení

~**atenti** *t* nedbat, opomenout ~**avantaĝo** nevýhoda ~**avara** štědrý ~**avareco** štědrost ~**bela** škaredý, ošklivý ~**beni** *t* proklít ~**beno** kletba, prokletí ~**bolti** *t* rozšroubovat (šroubový spoj), uvolnit/rozebrat šroubové spoje ~**bona** špatný, zlý ~**bonaĝo** špatnost, nedobrá věc ~**boneco** špatnost (*vlastnost*) ~**bonigi** zhoršit, znehodnotit ~**bono** zlo ~**bonulo** špatný/zlý člověk, darebák ~**bonfama** nechvalně známý, ničemný, zlopověsný ~**bonfaro** špatnost, zlý skutek ~**bonodoro** zápach, puch ~**bonuzi** *t* zneužít ~**brila** matný ~**buki** *t* rozepnout přezku ~**butoni** *t* rozepnout (knoflík) ~**centralizi** *t* decentralizovat ~**ĉasta** nestoudný, nemravný, necudný, vulgární ~**ĉastaĝo** hanebnost, nestoudný čin ~**ĉasteco** nestoudnost, nemravnost ~**ĉastejo** nevěstinec ~**ĉasti** *n* smilnit, chovat se nemravně ~**ĉastistino** prostitutka, nevěstka ~**ĉastulo** smilník, nestoudník, nestyda, zhýralec ~**ĉefa** druhořadý, vedlejší ~**ĉifri** *t* dešifrovat ~**dekstra** (= *liva*) levý ~**dekstra movado** levicové hnutí ~**dekstramanulo** levák ~**dekstrulo** levičák, levák ~**diafana** neprůsvitný ~**dika** tenký, hubený ~**dikiĝi** zhubnout ~**diligenta** líný ~**diligenteco** lenost ~**diligenti** *n* lenošit ~**diligentulo** lenoch ~**dolĉa** hořký, *přen.* nepříjemný **al mi estas dolĉe pro vi** rmoutím se kvůli vám, není mi z vás dobře ~**dolĉigi** zneříjemnit ~**dormi** *n* bdít ~**dorm(ad)o** bdění ~**dormema** bdělý ~**dungi** *t* propustit ze zaměstnání ~**ebla** nemožný, neproveditelný ~**ebligi** zabránit, znemožnit ~**ebriiĝi** vystřízlivět ~**egala** různý, nestejný ~**embarasi** *t* zbavit rozpaků ~**esperi** *n* zoufat (**pro/pri io** nad čím) ~**espero** beznaděj, zoufalství ~**estimi** *n* pohrdat ~**estiminda** opovrženímhodný ~**estimo** pohrdání ~**fa-**

vora nepříznivý ~**fekunda** neúrodný, neplodný ~**feliĉa** nešťastný ~**feliĉo** neštěstí ~**feliĉulo** nešťastník ~**fermi** *t* otevřít ~**fermiĝi** otevřít se ~**fermaĝo** otvor, díra ~**fidela** nevěrný ~**firma** slabý, nepevný ~**fluso** *met.* odliv ~**forta** slabý ~**fortigi** oslabit ~**fortulo** slaboch ~**fortika** nepevný, chatrný ~**freŝa** (*o potravě*) starý, zkažený ~**fronta** zadní ~**frua** pozdní ~**frui** *n* (z)pozdit se, přicházet pozdě ~**fruiĝi** opozdit se ~**gaja** smutný ~**gaji** *n* být smutný, rmoutit se ~**gajiĝi** zesmutnět ~**gajni** *t* prohrát, ztratit ~**glata** hrbolatý, drsný ~**glataĝo** nerovnost **stilaj ~glataĝoj** stylistické neobratnosti/neuhlazenosti ~**granda** malý ~**grandega** mrňavý, nepatrný ~**grandigi** zmenšit ~**grandulo** mrňous, človíček ~**grandegulo** trpaslík, pidimužik **M~grandazio** Malá Asie ~**grasa** hubený, libový, neúrodný ~**grasiĝi** zhubnout ~**grava** bezvýznamný ~**gravigi** znevážit ~**ĝentila** nezdvořilý, hrubý ~**ĝoĝo** smutek ~**ĝusta** chybný, nesprávný ~**ĝustaĝo** chyba, omyl ~**ĝustigi** pokazit ~**havi** *t* postrádat, nemít ~**hela** tmavý ~**heligi** ztmavit ~**helpi** *t* překážet ~**helpo** překážka, zábrana ~**honesta** nepoctivý, nečestný, hanebný ~**honora** nedůstojný, nešlechtný ~**honori** *t* zneuctít ~**honoro** hanebnost, potupa, zneuctění ~**humila** vzpurný, hrdý ~**inda** nevhodný, nedůstojný ~**ingi** *t* vyjmout z pochvy, vytsat ~**inklino** odpor ~**juna** starý ~**junaĝo**, ~**juneco** stáří ~**juniĝi** zestárnout ~**junulino** stařena ~**junulo** stařec ~**justaĝo** křivda ~**kara** laciný, levný ~**karigi** zlevnit ~**karigo**, ~**kariĝo** zlevnění ~**kaŝi** *t* odhalit ~**kaŝa** otevřený, neskrývající ~**kaŝe** otevřeně, upřímně **rigardu ~kaŝe** dívej se přímo ~**kaŝo** nález, nalézání, odhalení ~**klara** nejasný, temný, kalný

~**klera** nevzdělaný, tupý ~**kluči** *t* vypnout/vysunout spojku ~**kodi** *t* dešifrovat ~**kombi** *t* rozcuchat ~**kombini** *t* zvl. *chem.* rozkládat ~**komforta** nepohodlný, obtížný ~**konfidi** *t* nedůvěřovat ~**konfirmi** *t* vyvrátit ~**kovri** *t* odhalit, objevit, vynalézt ~**kovri sian koron** otevřít své srdce ~**kreski** *n* ubývat, zmenšovat se, upadat ~**kuraĝa** zbabělý ~**labori** *n* zahálet, lenošit ~**laborema** líný ~**laboremo** lenošení, lenivost ~**labor(em)ulo** lenoch ~**lakso** zácpa ~**larĝa** úzký ~**laŭdi** *t* hanět ~**laŭta** tichý ~**laŭtigi** ztišit ~**lerta** nešikovný ~**lertulo** nešika ~**libera** nesvobodný, zaneprázdněný ~**libereco** poroba, nesvoboda ~**liberejo** věznice, vězení ~**longa** krátký ~**lumo** tma ~**lumigi** zhasnout ~**mergi** *t* vylovit, vyzvednout (*z kapaliny*) ~**mergiĝi** vynořit se ~**modesta** chamtivý, neskromný ~**mola** tvrdý ~**morala** nemravný, nemorální ~**multe** málo ~**munti** *t* rozmontovat, rozebrat ~**net** hrubý, nečistý *tech.* drsný, neopracovaný ~**neto** koncept, náčrtek ~**novaĝo** stará věc/zpráva, veteš, harampádí ~**obei** *t* neposlechnout, porušit (zákaz, příkaz) ~**ofta** řídký, vzácný ~**oftaĝo** neobvyklost, vzácnost ~**ofte** málokdy, zřídka ~**oportuna** nepohodlný, nevhodný ~**oportunaĝo** nepohodlí, překážka, potíž ~**oportuneco** obtížnost, nevýhodnost ~**oportuni** *t* překážet, obtěžovat ~**paco** neklid, svár, pře, různice, rozpor ~**pacema** svárlivý ~**pacigi** znesvářit, rozeštvat ~**pacigiĝi** znesvářit se (*kun iu* s někým) ~**pacienco** netrpělivost ~**pacienca** netrpělivý ~**pacientiĝi** ztratit trpělivost, zneklidnět ~**para** lichý, zbylý ~**permesi** *t* zakázat ~**peza** lehký ~**plaĉi** *n* nelíbit se, ošklivit se, protivit se ~**plej** nejméně ~**plena** prázdný ~**plenaĝo** otvor, díra ~**plenigi** vyprázdnit

nit ~**pleno** prázdnno(ta) ~**plezuro** nepříjemnost, mrzutost ~**pli** méně ~**plimulto** menšina ~**profito** ztráta, deficit ~**progresi** *n* zaost(áv)at, chátrat, neprospívat ~**proksima** vzdálený **M**~**proksima** **Oriento** Dálný východ ~**prudenta** pošetilý, ztřeštěný, pomatený, bláznivý ~**prudento** nerozum, hloupost, pomatenost, ztřeštěnost ~**pura** špinavý ~**racia** neracionální, nerozumný ~**rapida** pomalý ~**riĉa** chudý, nemajetný ~**saĝa** hloupý ~**saĝulo** hlupák ~**sama** rozdílný ~**sana** nemocný ~**sani** *n* churavět ~**sano** nemoc ~**sano de gorĝo** krční onemocnění **mensa** ~**sano** duševní nemoc **seksa** ~**sano** pohlavní nemoc ~**sanulejo** nemocnice ~**sata** hladový **esti** ~**sata** mít hlad ~**sati** *n* hladovět ~**sato** hlad ~**satstriko** hladovka ~**serena** temný, matný, mdlý, neklidný ~**severa** shovívavý, mírný ~**sobra** nestřídmý *nevh.* opilý ~**societema** nespolečenský ~**soifigi** *n* zahnat žízeň ~**sovaĝa** krotký ~**sukcesi** *n* neuspět ~**sukceso** neúspěch ~**supre** dole ~**supra** dolní ~**supren** dolů ~**supreniri** *n* sestoupit, scházet/sejít dolů ~**ŝati** *t* opovrhovat, pohrdat, nenávidět ~**ŝata** opovržlivý ~**ŝpari** *t* promarnit, plýtvat ~**ŝparema** marnotratný ~**trafi** *t* minout, netrefit, chybit (se) ~**trankvila** vzrušený, (velmi) neklidný ~**trankviligi** rozrušit, zneklidnit ~**trankviliĝi** zneklidnět ~**trans** (= **cis**) na téže straně ~**utila** škodlivý ~**utili** *t* škodit ~**varma** studený ~**varmigi** ochladit ~**varmigilo** chladič ~**varmigujo** chladnička ~**varmiĝi** vychladnout, zchladnout ~**varmumi** *n* *lék.* nachladit se ~**varmsange** chladnokrevně ~**vasta** úzký, tenký ~**vasthorizonta** omezený, úzkoprsý, s malým rozhledem ~**venki** *n* prohrát, být poražen ~**venko** prohra, porážka ~**ver(a)jo** lež, nepravda ~**vera**

živý, nepravdivý ~**virto** neřest ~**virtulo** neřestník, zvrhlík, zhýralý člověk ~**viva** mrtvý, neživý ~**viva prelego** nudná přednáška ~**zorgi** zanedbávat
mal/a opačný ~**e** naopak ~**o** opak
Malab/o *zeměp.* Malabo (*hl. město Rovníkové Guineje*)
Malabar/o *zeměp.* Malabarské pobřeží
Malag/o *zeměp.* Málaga
malagas/o Malgaš ~**a** malgašský **M~a** **Respubliko** Malgašská republika (*Madagaskar*)
malaj/o Malajec **la** ~**a** **lingvo** malajština
malajal/a malajálamský **la** ~**a** **lingvo** malajálamsština, malajámština
Malajzi/o *zeměp.* Malajsie
Malak/o *zeměp.* Malakka ~**a** **Markolo** Malacký průliv
malakit/o *geol.* malachit
malakostrak/oj *zool.* rakovci, vyšší korýši
malari/o *lék.* malárie ~**ologio** malariologie (*nauka o malárii*) ~**oterapio** *lék.* malarioterapie (*léčebná technika úmyslně navozenou vysokou horečkou na očkováním malárie*)
Malavi/o *stát* Malawi ~**a** **Lago** jezero Malawi (*zast. Njasa*)
Maldiv/oj *zeměp.* Maledivy
male/o *tech. lék.* (dřevěná/gumová/kovová/plastová) palička *anat.* kladívko (*jedna ze sluchových kůstek*) ~**i** *t* rozklepat na plochu
Male/o *zeměp.* Male (*hl. město Malediv*)
maleol/o *anat.* kotník (*na dolní končetině*)
malgaš/o = **malagas/o**
malgraŭ přes, vzdor čemu ~ **ke** přestože ~**vole** proti své vůli, nedobrovolně
Malí/o *zeměp.* Mali
malic/a potměšilý, zlomyslný, škodolibý ~**o** zlomyslnost, svévolnost ~**aĵo** úskočný čin, intrika, zlomyslný kousek ~**eta**

škádlivý, popichující ~**ulo** zlomyslník ~**okula** uhrančivý
maligni/a *lék.* maligní, zhoubný
malmi/o *geol.* malm (*svrchní oddělení jury*)
Malpig/o *hist.* Malpighi **m~aj tuboj** *zool.* Malpighiovy/Malpighické trubice (= Malpighiovy žlázy) (*vylučovací ústroje vzdušnicovců*)
malstrom/o *zeměp.* malström (*druh mořského víru o velké síle*) *přen.* závrtný vír
malt/o slad ~**i** *t* přidat slad ~**azo** *chem.* maltáza ~**ejo** sladovna ~**igi** sladovat ~**ozo** maltóza, sladový cukr
Malt/o Malta (*ostrov i stát*)
Maltus/o *hist.* Malthus **m~ismo**, **m~anismo** malthuziánství, malthuzianismus (*teorie o růstu populace*)
malus/o *bot. rod* jabloň **doma** ~**o** jabloň domácí **sovaĝa** ~**o** jabloň lesní
malv/o *bot. rod* sléz, slézová růže **sovaĝa** ~**o** sléz lesní **moska** ~**o** sléz pižmový
malvazi/o *kuch.* malvaz (*silné sladké řecké víno*)
malversaci/o *práv.* malverzace, zpronevěra peněz
mam/o *anat.* prs ~**a** prsní ~**ingo** podprsenka ~**uloj** *zool.* savci ~**algio** bolest prsu ~**ektomio** (chirurgické) odstranění prsu ~**nutri** *t* kojit ~**pinto** prsní bradavka ~**suĉi** *t* sát z prsu ~**suĉigi** kojit ~**zono** podprsenka **de~igi** odstavit kojence, přestat kojit
mamb/o *tanec* mambo
mameluk/o, **mamluk/o** *hist.* mameluk, mamlúk (*člen egyptských voj. oddílů*)
Mamon/o *náb.* Mamon (*démon chamtivosti*) *přen.* mamon, chamtivost, touha po majetku
mamut/o *zool.* mamut ~**a** mamutí *přen.* obrovský

man/o ruka **levu la ~ojn!** ruce vzhůru!
kunmeti la ~ojn sepnout ruce **interplekti la ~ojn de malespero** zoufale lo-
 mit rukama **~o ~on lavas** ruka ruku my-
 je **etendi sian ~on kontraŭ iu** pozved-
 nout proti někomu ruku **~a** ruční **~e**
 ručně **~en~e** ruku v ruce **~ego** tlapa,
 pracka **~eto** ručka, ručička dítěte **~ilo**
 rukojeť, klika (*dveři*) **~umo** manžeta
 (*rukávu*) **~armilo** ruční zbraň **~artiko**
 zápěstí **~bremso** ruční brzda **~diveni n**
 hádat z ruky **~dorso** hřbet ruky **~hal-**
tero sport. (jednoruční) činka **~kateno**
 pouto na ruku **~kavo** hrst **~libro** pří-
 ručka **~pilkado** házená **~plato** dlaň
~radiko zápěstí **~ramo** dusadlo, ruční
 pěch **~sak(et)o** kabelka **~saluti t** mávat
 na pozdrav (*iun* někomu) **~signi t** po-
 kynout rukou, dá(va)t znamení rukou
~skribo rukopis (*ručně psaný text*)
~staro sport. stoj o rukou **~tenilo** ruko-
 jeť **~tuko** ručník **~uzi t** manipulovat,
 ovládat (rukama) **~viŝilo** ručník **am-**
baŭ~a šikovný na obě ruce **ambaŭ~e**
 obouřuč, oběma rukama **ĉe~e** po ruce,
 připraveno **ĉirkaŭ~o** náramek **en~igi**
 dát do ruky, doručit **kvar~a zool.** čtyř-
 ruký **dekstra~ulo** pravák **maldek-**
stra~ulo levák **plen~o** hrst **propra~e**
 vlastní rukou, vlastnoručně
mana/o *náb.* mana (*pokrm seslaný z ne-*
bes Izraelcŭm na pouŝti) *přen.* božská
 síla *bot. lék.* mana (*šťáva z jasanu zim-*
náře)
Managv/o *zeměp.* Managua (*hl. město Ni-*
karaguy)
manaĝer/o manažer (*organizační pracov-*
ník n. zprostředkovatel sport. a um.
podniků)
Manam/o *zeměp.* Manáma (*hl. město Ba-*
hrajnu)
manat/o *zool.* kapustňák širokonosý
mancinel/o *bot.* mancinela obecná

Manĉ/o *zeměp.* Kastilie – La Mancha
 (*jedno z autonomních společenství Špa-*
nělska)
Manĉestro/o *zeměp.* Manchester **m~o**
 manšestr (*druh tkaniny*)
manĉur/oj Mandžuoové **M~io, M~ujo**
 Mandžusko
mandaren/o *hist.* mandarín (*čínský feu-*
dální hodnostář)
mandarin/o mandarinka (*plod manda-*
rinky obecné) **~ujo, ~arbo** (= *reta cit-*
ruso) *bot.* mandarinka obecná (*strom*)
mandat/o *polit. práv.* mandát, pověření
poŝt~o fin. poštovní poukázka, složenko
mandibl/o *anat.* dolní čelist, mandibula
mandol/o *hud.* mandola (*stará loutna,*
předchůdce mandoliny)
mandolin/o *hud.* mandolína
mandorl/o *náb. um.* mandorla (*svatozář*
ve tvaru mandle kolem celé postavy)
mandragor/o *bot. rod* mandragora, po-
 křín **oficina ~o** mandragora lékařská,
 pokřín obecný
mandren/o *tech.* upínací trn (soustruhu),
 průbojník, vyrážecí trn *lék.* mandren
 (*vodící drát katétu n. kovové vlákno*
vsouvané do průsvitu injekční jehly)
mandril/o *zool.* mandril rýholící, duran
 pestrolící
maneĝ/o manéž, jezdecká drezúra **~ejo**
 manéž
maneken/o manekýn(ka) (*kdo předvádí*
šaty na módních přehlídkách) / krejčov-
 ská figurína, figurína ve výloze
manes/oj *římská mytol.* mánové, máni
 (*duše zemřelých předků*)
mang/o *bot.* mango (*plod*) **~arbo, ~ujo** (= **hindia mangifero**) *bot.* mangovník in-
 dický
mangan/o *chem.* mangan **kalia per~ato** =
kalia tetraokso~ato manganistan dra-
 selný *hovor.* hypermangan
mangifer/o *bot. rod* mangovník

mangl/o bot. kořenovník obecný
mangostan/o bot. mangostana lahodná
mangrov/o bot. mangrovy, mangrove
(*tropický pobřežní lesní porost*)

manġi *t* jíst **~i iun per rigardo** pást se na někom pohledem **ċiu ~as, kiel li aranĝas** jak si kdo ustele, tak si lehne **~aċi** *t* neslušně jíst, cpát se (*pouze o lidech*) **~o, ~aġo** jídlo **~ebla** jedlý **~egi** cpát se, přecpávat se **~ejo** jídelna **~ema** milující jídlo **~eti** *t* zakousnout si, trochu pojíst **~eto** svačinka *hovor.* něco k zakousnutí **~igi** krmit **~igi katon per viando** krmit kočku masem **~igi viandon al kato** dát maso sežrat kočce **~ilo** příbor (*jeden kus*) **~ilaro** souprava náčiní, kterým se jí (*přibory, talíře, sklenice ap.*) **~ilarŝranko** příborník **~ujo** jídelní miska, korýtko, žlab **~abonanto** strážník **~obastoneto** jídelní hůlka **~(o)karto** jídelní lístek **~(o)meto** *kuch.* chod **~plado** jídelní mísa *přen.* chod **~salono** jídelna **al~aġoj** přílohy **ĉef~aġo** hlavní chod/jídlo **ĉio~anta** (= **ĉiovora**) *zool.* všežravý **ĉirkaŭ~i** okusát **for~i** sníst **kun~anto** spolustolovník **mal~i** *žertem* zvracet, kálet, vyprázdnit se **post~a** po jídle **sub~aġo** podřadné jídlo **tra~i** prokusát (*ĉervi, moli*) **abel~ulo** (= **me-ro-po**) *zool. rod* vlha (*pták*) **hom~ulo** lidojed, lidožrout **krak~ejo** bufet, bistro **lad~o** konzerva (*obsah*) **maten~i** snídat **rapid~aġo** rychlé jídlo **rapid~ejo** bistro **sat~i** najíst se dosyta **tag~i** obědvat **te~o** odpolední svačina, posezení při čaji **ungo~ema** rád si okusující nehty **ves-per~i** večeret

mani/o mánie (*chorobný sklon k něčemu*), vášně, posedlost **~a** maniakální, posedlý **~ema** náruživý **~eto** silná záliba, zaujatost **~ulo** maniak **eroto~o** erotománie **megalo~o** velikášství, megalománie **mito~o** mýtománie, chorobná lhavost

tokso~o toxikománie (*drogová n. léková závislost*) **vago~o** dromománie, poriománie, chorobná impulzivní toulavost

manier/o způsob **~oj** způsoby, chování, obyčeje, mravy **alilandaj ~oj** cizokrajné mravy **nobelaj ~oj** šlechtické chování **laŭ la ~o** na způsob **laŭ sia ~o** podle svého, po svém **~ismo** *arch. um.* manýrismus **~isto** manýrista **bon~a** způsobný **dir~o** způsob řeči **malbel~a** nezpůsobný, nepěkných způsobů **tia~e** takovým způsobem **tranĉ~o** stříh (*způsob ušití šatů, prádla ap.*) **uz~o** způsob (po)užití (*přístroje, léčiva*) **vid~o** způsob nazírání **viv~o** životní styl

manifest/o manifest, (významné/slavnostní) prohlášení **~i** *t* manifestovat (**ion** něco), ukazovat, projevovat **~ado** manifestace, manifestování, (veřejné/slavnostní) prohlašování **~anto** manifestant **~iġi** projevit se **ŝip~o** lodní deklarace (*o nákladu a přepravci*)

manifestaci/o manifestace (*veřejné shromáždění, průvod ap.*) **~i** *n* manifestovat, (z)účastnit se manifestace **kontraŭ~o** protimanifestace (*pro narušení jiné manifestace*)

manihot/o bot. rod maniok

manik/o rukáv *let.* větrný rukáv *hovor.* větrný pytel *přen.* rukáv praporu (*pro navlečení na žerd'*) **duon~o** krátký rukáv **sen~a** bez rukávů

Manik/o, ~a Kanalo, ~a Markolo Lamanšský průliv, kanál La Manche
manikur/i *t* provádět manikúru **~o** manikúra **~istino** manikérka, manikýrka

Manil/o Manila (*hl. město Filipín*)

manilkar/o bot. rod manilkara

maniok/o bot. maniok jedlý **dolĉa/amara ~o** *odrůdy* maniok jedlý sladký/hořký

manipul/i *t* manipulovat, ovládat něco (rukama), signalizovat telegrafním

klíčem, *přen.* nepěkně/nepoctivě zacházet, ovlivňovat něčí činnost **~i la kunvenon** manipulovat (= usměrňovat ve svůj prospěch) schůzi **gen(etika) ~ado** genová manipulace, genové inženýrství (**morsa**) **~ilo** telegrafní klíč

manis/o *zool. rod* luskoun

Manitob/o *zeměp.* Manitoba (*kanadská provincie*)

Manitu/o *náb.* Manitou, Manitu (*indiánský bůh*)

Manj/o Mař(en)ka, Máňa, Maruška

mank/i *n* chybět, scházet, nedostávat se **~a** chybějící, neúplný, nedostatečný **~o** nedostatek, schodek, manko **~anto** chybějící/nepřítomná osoba, *voj.* nezvěstný **~igi** vynechat, opomenout **~ipova** zbyť(eč)ný **~(o)hava** nedostatečný, neúplný, *přen.* vadný, kazový **~oloko** díra, škvíra, trhlina **sen~a** úplný, kompletní, bezvadný, dokonalý **seninter~a** trvalý, nepřetržitý **konsci~o** *lék.* synkopa (*chvilková ztráta vědomí*) **memor~o** *lék.* chvilkový výpadek paměti **mas~o** *fyz.* hmotnostní schodek, hmotnostní úbytek **nutro~o** karence (*nedostatek určité živiny n. jiné důležité látky v potravě*) **profit~o** prodělek **tavol~o** (= **hiato**) *geol.* hiát (*přerušeni normálního pořádku vrstev*)

Manks/o obyvatel ostrova Man, manský Kelt **~insulo** ostrov Man **m~a lingvo** manština, manx **m~a kato** manská (bezocasá) kočka

manometr/o *fyz.* manometr, tlakoměr

manovr/i *n* manévrovat, účelně jednat *voj.* cvičit na manévrech **~o** manévr, účelný promyšlený postup/pohyb *voj.* manévry, vojenské cvičení (většího rozsahu) **~isto** *žel.* posunovač **mis~o** chybný manévr

Mans/o *zeměp.* Le Mans (*francouzské město*) **~io** Le Mans (*okres*)

mansard/o mansardová střecha, mansarda (*místnost v podkroví mansardové střechy*)

mant/o *zool.* kudlanka nábožná *přen.* nebezpečná žena

mantel/o plášť *text.* svrchník *tech.* kryt, (ochranný) obal *přen.* záminka, zdání **sub la ~o de la nokto** pod pláštěm noci **kartona ~o** kartonový obal **vintra ~o** zimní kabát, zimník **ban~o** koupací plášť **blazon~o** *hist.* přikryvadlo, příkrývka, krydlo, famfrnoch **dam~o** (= **alkemilo**) *bot. rod* kontryhel **frizo~o** ochranný přehoz (*zákazníka v kadeřnictví*) **kablo~o** plášť kabelu **pluv~o** plášť do deště *hovor.* pršiplášť **pot~o** ozdobný plášť květináče

mantil/o *text.* mantila (*krajkový přehoz přes hlavu a ramena*)

mantis/o *mat.* mantisa (*desetinná část logaritmu*) *inf.* (*součást popisu čísla s plovoucí desetinnou čárkou*)

mantr/o *náb.* mantra (*mnohokrát opakovaná modlitba*)

Mantu/o *zeměp.* Mantova

Manu/o *náb.* Manu **leĝoj de ~o** Manuův zákoník

manufaktur/o *hist. tech.* manufaktura **~i t** vyrábět v manufaktuře

manuskript/o *hist. polygr.* rukopis (*stará psaná památka n. ručně n. strojem psaný text jako předloha pro tisk*)

maori/o Maor (*původní obyvatel Nového Zélandu*)

map/o *zeměp.* mapa **~i t** kreslit mapu, mapovat **~ado** mapování (*činnosti pro vytvoření nové původní mapy*) **~aro** atlas **~isto** kreslič map **~oteko** depozitář/archiv map **mar~o** námořní mapa **mond~o** mapa světa **veter~o** povětrnostní mapa

Maput/o *zeměp.* Maputo (*hl. město Mosambiku*)

mar/o *zeměp. i přen.* moře **Meza M~o** (= **Mediterraneo**) Středozemní moře **Nor-da M~o** Severní moře **la alta ~o nám. práv.** volné moře **sokla ~o** šelfové moře **teritoria ~o** (= **teritoriaj akvoj**) *nám. práv.* pobřežní/teritoriální/výsostné vody, pobřežní moře **~o da larmoj** moře slz **~isto** námořník **~istaro** námořnictvo, lodní posádka **~aglo zool.** orel mořský **~armeo** vojenské námořnictvo, ozbrojené námořní síly **~bordo** pobřeží **~eltena** schopný odolat moři **~kolo** (mořská) úžina, průliv **~mejlo** námořní míle **~meze** uprostřed moře, daleko od břehů **~nimfo mytol.** mořská panna **~nivel** hladina moře **~šiparo** (námořní) loďstvo, námořní flotila **~taŭga** vhodný na moře **~urso zool. rod** lachtan **alta~a nám. práv.** týkající se volného moře **alta~a šipestro** námořní kapitán dálkové plavby **apud~a, ĉe~a** přímořský **en~iĝo** ústí (řeky) do moře **sub~a** podmořský **sub~a ŝipo** ponorka **trans~a** zámořský

marabu/o zool. marabu africký, čáp marabu

marabut/o *náb.* marabut (*islámský asketický poustevník*) **~ejo** svatyně nad hrobem marabuta

Maranj/o zeměp. Maranhão (*brazilský stát*)

maraskin/o kuch. maraskino, maraskýno (*višňový destilát*)

marasm/o lék. marasmus (*sešlost věkem n. chorobou*) *přen.* úpadek, naprostá nečinnost **la komerco estas en ~o** obchod je v úpadku

marasmi/o bot. rod špička (*houba*)

Maraton/o zeměp. Marathón **m~o sport.** maraton (*vytrvalostní běh na 42,2 km*)

marcipan/o kuch. marcipán (*cukrářská hmota z rozdrcených sladkých mandlí*)

marĉ/o bažina, močál **putri/droni en la ~o de la nesciado** topit se v záplavě nevědomostí **~ejo** močalovitě/bažinatě území **~eto** louže **~gaso** bahenní plyn, metan **en~iĝi** uváznout v močále **sal~o** (= **sallaguno**) *nevh.* salina, solné pole

marĉand/i n obch. smlouvat *polit.* dohadovat, vyjedn(áv)at (*kompromis, výhodné podmínky*) **~o, ~ado obch.** smlouvání **~aĵo** vysmlouvané zboží

mard/o úterý **Karnavala M~o** masopustní úterý

Marduk/o mytol. Marduk

marel/o (= **hopludo**) skákání panáka (*dětská hra*)

margarin/o kuch. margarín **~i t** namazat margarínem

mar(k)graf/o hist. markrabí, markrabě **~lando** markrabství

marĝen/o okraj stránky (*nepotištěný, nepopsaný*) *přen.* krajní mez, hranice **ĉe la ~o de la problemo** na okraji problému **~a** okrajový, marginální **~a entrepreno** podnik na hranici životaschopnosti **~ulo** podnik, výstřední člověk, excentrik **krom~o polygr.** odrážka, odsazení

mari/oj Marijci, Čeremisové **M~ujo** Marijsko

Marian/aj Insuloj zeměp. Mariany, Mariánské ostrovy

mariĥuan/o marihuana

Mariland/o zeměp. Maryland (*stát USA*)

marimb/o hud. marimba, marimbafon (*bicí hud. nástroj*)

marin/i t kuch. marinovat, naložit do marinády **~ado** marinování **~aĵo** marináda (*marinovaný výrobek n. roztok pro marinování*)

marionet/o div. marioneta, závěsná loutka *přen.* člověk bez vůle

mark/o značka, označení **~i t** označovat, opatřit značkou **~ilo** značkovací, značkovací zařízení **~(o)hava** opatřený

značkou, značkový **~(o)hava varo/vino** značkové zboží/vino **akvo~o** (= **fili-grano**) *polygr.* vodoznak, průsvítka, filigrán **brul~i** vypálit značku **glu~o** nálepka, samolepka **gvid~o** ukazatel směru **kontrol~i** (o)cejchovat **kvitantc~o** kolek **normo~o** známka kvality výrobku **pošt~o** poštovní známka **telefon~o** telefonní známka

mark/o *ekon. hist.* marka (bývalá německá n. finská měna) *fyz.* mark(a), hřivna (staré váhové jednotky)

marketr/i *t* vykládat (dřevem, kovem, perletí aj.), vytvářet marketerii **~o** kombinovaná intarzie, marketerie

markez/o *arch.* markýza (ochranná stříška nad oknem/vchodem) **tol~o** plátěná markýza

marki/o *hist.* marka (pohraniční území francké říše) **M~o** *zeměp.* Marche (oblast v Itálii)

markiz/o markýz (šlechtický titul) **~ino** markýza

Markiz/oj, ~insuloj *zeměp.* Markézy

markot/o *zahr.* hříženec *nevh.* šlahoun **~i** *t* množit hřížením **~ado** hřížení

Marks/o *fil.* Marx **m~ismo** marxismus **m~isto** marxista

marmelad/o *kuch.* marmeláda **~ujo** sklenice na marmeládu

marmit/o (litinový/železný) hrnec, kotlík **prem~o** tlakový hrnec

marmor/o *geol.* mramor

marmot/o *zool. rod* svišť **~e dormi** tvrdě spát, spát jako dudek

marmoz/o *zool. rod* vačice

marn/o *geol.* slín **~i** *t* hnojit slínem **~opetro, ~oštono** *geol.* slínovec

Marn/o *řeka* Marna **la bataloj** **če ~o** bitvy na Marně

marod/i *t práv. hist.* páchat (polní) pych, dopouštět se pychu **~o** pych **arbara ~o**

lesní pych, pytláctví **kampa ~o** polní pych **~isto** pachatel pychu

Marok/o *zeměp.* Maroko

maroken/o *odb.* marokén (jemná černo-hnědá kůže, často zdobená tlačeným dekorem)

maron/o jedlý kaštan (*plod*) **~arbo, ~ujo** (= **ordinara kastaneo**) *bot.* kaštanovník setý, kaštanovník jedlý

maronit/o *náb.* maronita (*křesťan v Sýrii, Libanonu, Egyptě*)

marot/o (= **čevalet, hobia**) záliba, koníček

Mars/o Mars (*mytol.: římský bůh války / hvězd.: čtvrtá planeta sluneční soustavy*) **~ano** Marťan (*obyvatel Marsu*)

Marsejl/o *zeměp.* Marseille

Marseljez/o Marseillaisa (*francouzská hymna*)

marsk/o *geol.* marše (*ploché úrodné nížiny na mořském pobřeží*)

marsupi/o *zool.* marsupium (*kožní záhyb (vak) na břiše vačnatců*) **~ulo** vačnatec

marš/i *n sport. voj.* pochodovat, všeobecně putovat **~!** (pochodem) vchod! **~o sport. voj.** pochod *hud.* pochodová skladba/píseň, pochod **parada ~o** slavnostní pochod **~ado** (dlouhý/dálkový) pochod, putování *sport.* závod v chůzi **~antaro** průvod **čirkaũ~i** pochodovat kolem dokola **el~i** vypochoďovat **en~i** vypochoďovat **preter~i** pochodovat kolem

maršal/o *voj.* maršál *zast.* maršálek (*nejvyšší hodnost v některých armádách*) *polit.* maršálek (*titul vysokého státního hodnostáře v některých státech*)

Maršalaj Insuloj *zeměp.* Marshallovy ostrovy

mart/o březen

martagon/o *bot.* lilie zlatohlavá

martel/o *i sport.* kladivo (= **maleo**) *anat.* kladívko (*jedna ze sluchových kůstek*)

~i t bušit, tepat (kladivem) ~**ado** bušení kladivem ~**ego** palice ~**beko** nos kladiva ~**facó** ploska kladiva ~**jet(ado)** sport. hod kladivem ~**kapo** hlava kladiva ~**mašino** buchar **akvo~o** (= **akvobato**) vodní ráz **fal-ego** buchar **frid-i** kovat zastudena

Marten/o Martin

martes/o zool. rod kuna *druh* kuna lesní

martingal/o ustalovací otež, martingal (*pomocná otež bránící vzpinání koně*) mat. martingale (*strategie sázení při hazardních hrách*)

martini/o kuch. martini (*koktejl*)

Martinik/o zeměp. Martinik

martir/o mučedník ~**eco**, ~**iĝo** mučednictví ~**igi** (u)mučit ~**igo** mučení

marubi/o bot. rod jablečnick

mas/o všeobecně masa, hmota (*jako materiál*), blok (*jednotlivý kus*) fyz. hmotnost **krita** ~**o** kritická hmotnost **specifa** ~**o** hustota látky *zast.* měrná hmotnost, specifická hmotnost ~**a** fyz. hmotnostní ~**eto** malá hmotnost *nevh.* setrvačka ~**ocentro** fyz. těžiště **al-igi** el. spojit s kostrou **bio~o** biomasa **kontraŭ~o** protiva **unu~e** v jednom bloku **aer~o** met. masa vzduchu **atoma** ~**o**, **atom~o** chem. atomová hmotnost **gis~o** litinový odlitek **molekula** ~**o**, **molekul~o** chem. molekulová hmotnost **sapro~o** odumřelá biomasa

masaĝ/o lék. masáž ~i t masírovat ~**ist-(in)o** masér(ka)

masakr/o krveprolití, hromadné vraždění, masakr ~i t (z)masakrovat, hromadně vraždit

Masaĉusec/o zeměp. Massachusetts (*stát USA*)

maser/o fyz. maser (*zesilovač mikrovlnného záření*)

Maseru/o zeměp. Maseru (*hl. město Lesotha*)

maseter/o anat. žvýkáci sval

masiv/a masivní, mohutný, hutný

mask/o div. um. maska, škraboška *inf.*

maska (*filtr, pomoci kterého lze vybrat či vyloučit určité hodnoty*) **skermista**

~**o** sport. šermířská maska **subakva** ~**o** potápěčská maska ~i t (za)krýt maskou

voj. maskovat ~i **siajn sentojn** zakrývat/skrývat své pocity ~**ito** maska (*přestrojená osoba*) ~**obalo** maškarní ples

duon~o maska kryjící horní část tváře

sen~e nepokryté **sen-igi** odhalit, demaskovat **vest-i**, ~**ovesti** přestrojit se

Maskaren/oj zeměp. Maskarény

maskaret/o met. mascaret (*přílivová vlna v ústí řeky*)

Maskat/o zeměp. Maskat (*hl. město Ománu*)

maskerad/o maškaráda, maškarní rej

maskl/o biol. samec ~**a** **floro** samčí květ

Masoh/o hist. Sacher-Masoch **m-ismo** lék. masochismus, sebetřýznění ~**isto** masochista

mason/i t zdít ~**aĝo** zdivo ~**isto** zedník ~**fermi**, **plen-i** t zazdít

masor/o náb. Septuaginta, masorétský text Starého zákona (*nejstarší řecký překlad z hebrejštiny s poznámkami*) ~**isto** masoreta

mast/o stěžeň, stožár, sloup, podpora, stojan ~**aro** stěžňoví ~**isto** námořník

pracující s plachtami ~**izi** t vybavit stěžňovím **du-**, **tri-**, **kvar-(ul)o** dvoj-, troj-, čtyřstěžňík **sen-igi** zbavit stěžňů

bramo~o brámová čnělka **ĉef~o** hlavní stěžeň **flag~o** vlajkový stožár **front~o**

přední stěžeň **kargo~o** lodní jeřáb

kruc~o, **post~o** křížový stěžeň, bezan

latis~o vysokonapětový/telegrafní stožár **top~o** košová čnělka

mastik/o tmel, kyt ~i t tmelit, kytovat

mastodont/o zool. mastodont (*vymřelý chobotnatec*)

mastoid/o *anat.* bradavkový výběžek (*součást kosti spánkové*)

mastr/o majitel, pán, hospodář, zaměstnavatel, správce *biol.* hostitel (*rostlina n. živočich, na nichž cizopasí paraziti*) ~**a** majitelův, panský ~**a sinteno** panovačný postoj / panovačné chování ~**aj devoj** povinnosti vedoucího ~**i t** ovládat, řídit, spravovat (= *být správcem něčeho*) ~**ema** panovačný ~**ino** hospodárka, majitelka, paní, správkyňe ~**umi** hospodařit ~**uma** řídicí ~**uma sistemo**, ~**umilo inf.** operační systém ~**umado** vedení domácnosti ~**umaĵo** domácnost ~**umistino** (placená) hospodyně ~**ostriko** výluka (práce) **ge~oj** pán a paní **mem~umado** *ekon.* samospráva (pracujících) **sen~a** bez majitele, opuštěný (*dům, statek*) **sub~o** zástupce hospodáře/šéfa **bien~o** statkář **ĉen~umado** *nevh.* ekologicky citlivé hospodaření **feŭd~o** *hist.* feudální pán, majitel panství **galer~o** *nám. hist.* kapitán galérie **hotel~o** (= **hotelisto**) hoteliér **kvartir~o** *voj.* ubytovatel **ŝpin~o** majitel prádelny

masturb/i t masturbovat, onanovat ~**o**, ~**ado** masturbace, onanie **mem~ado**, **sin~ado** sebeukájení

maŝ/o smyčka, klička, očko (*tkaniny*), oko (*sítě*) **pendumila ~o** oprátka ~**aro** *zvl. tech.* síť ~**kaptilo** (pytlácké) oko, osídlo ~**kiraso** drátěná košile **dis~igi** rozplést, pustit oka **nedis~iĝa** nepáratelný (*punčocha*)

maŝin/o stroj ~**aro** strojový park, soustrojí ~**eĵo** strojovna ~**estro** lodní důstojník-strojník ~**isto** strojník, údržbář *div.* kulisák ~**ismo** mašinizace, mechanizace ~**konstruado** strojírenství ~**pafile** (= **mitralo**) *voj.* kulomet ~**skribi t** psát na psacím stroji **ekscit~o** *el.* budič **il~o** obráběcí stroj **vapor~o** parní stroj

mat/o rohož(ka), hrubý přehoz **kolizi~o**, **ŝtop~ego** *nám.* rohož jako vycpávka trhliny

mat/o mat (*zakončení hry šachem, jemuž nelze čelit*) ~**i n** být matován, dostat mat ~**igi** matovat, dát mat *hovor.* matit

matador/o matador (*zápasník s byky*) *přen.* pohlavár, zkušený vyjednaváč

matĉ/o *sport.* mač, zápas, utkání, partie ve hře

mate/o maté (*čaj z listů cesmíny paraguayské*) ~**arbo** *bot.* cesmína paraguayská

Mate/o *náb.* Matouš

matematik/o matematika ~**a** matematický ~**isto** matematik

maten/o ráno (*od východu slunce do poledne*) **bonan ~on!** dobré ráno! ~**as** je ráno ~**iĝo** svítání, úsvit, rozednívání ~**krepusko** svítání, úsvit ~**manĝi t** snídat ~**manĝo** snídaně ~**stelo** jitřenka **fru~e** časně zrána

materi/o *fyz.* hmota **gasa/likva/solida/viva ~o** plynná/kapalná/pevná/živá hmota **interstela ~o** mezihvězdná/interstelární hmota **malluma ~o** *hvězd.* temná hmota ~**a** hmotný, týkající se hmoty ~**eco** materiálnost, hmotnost ~**igi** zhmotnit ~**iko** nauka o hmotě ~**ismo** *fil.* materialismus ~**isto** *fil.* materialista **anti~o** *fyz.* antihmota **ne~a** nehmotný **ne~iĝo** *fyz.* anihilace částic

material/o materiál, látka (*forma hmoty*) **kruda ~o** = **krud~o** surovina ~**a** materiální, materiálový, hmotný ~**ismo** materialismus (*sledování jen hmotných zájmů*), hmotářství, prospěchářství ~**isto** materialista, prospěchář **bio~o** *lék.* biomateriál **teks~o** textilní surovina

matine/o *um.* matiné

matiol/o *bot.* rod fiala

Matogros/o, Mato-Groso *zeměp.* Mato Grosso (*brazilský spolkový stát*)

matrac/o matrace, žíněnka **pneŭmata** ~o
nafukovací matrace **risorta** ~o pérová
matrace ~**isto** čalouník (*výrobce a opravař žíněnek*)
matriark/a matriarchální ~**eco** matriarchát
matric/o *odb.* matrice
matrikari/o *bot. rod* heřmáněk
matrikul/o matrika *přen.* jmenný seznam
(*členů, žáků ap.*) ~**i**, **en-igi** *t* zapsat do
matriky
matron/o matrona, důstojná starší žena
matros/o (řadový) námořník
matur/a *bot.* zralý *biol.* dospělý *ekon.*
splatný ~**aĝa** dospělý, plnoletý, ve
vyzrálém věku ~**aĝo** zletilost ~**eco**
dospělost, zralost **ekzameno de** ~**eco**
maturita, zkouška dospělosti/zralosti
atesto de ~**eco** maturitní vysvědčení
~**igi** uspišit dozrání (*ve skleníku ap.*)
~**igi** zrát, dospívat, dospět ~**iĝo** (u)zrání
~**ulo** zralý člověk **ne~a** nezralý, nedospělý
tro~a přezrálý **fru~a** raný **seks~a**
pohlavně zralý
matutin/o *náb.* matutinum, jitřní hodinky
maŭr/o Maur **M~ujo**, **M~lando** *hist.*
Mauretánie
Maŭrici/o *zeměp.* Mauricius
Maŭritani/o *zeměp.* Mauritánie
Maŭ Zedong *hist.* Mao Ce-tung
maŭzole/o mauzoleum
mav/a *lit.* zlý, špatný
mazam/o *zool. rod* mazama, jelínek
Mazep/o *hist.* Mazepa
Mazovi/o *zeměp.* Mazovsko, Mazov (*část
Polska*)
Mazuri/o *zeměp.* Mazury (*část Polska*)
mazurk/o *hud.* mazurka
mazut/o *chem.* mazut
Mbaban/o *zeměp.* Mbabane (*hl. město
Svazijska*)
meandr/i *n* meandrovat, tvořit meandry
~o meandr, zákrut (*řeky, cesty*)

meat/o *anat.* průchod **interna akustika**
~o vnitřní zvukovod
mebl/o nábytek, (jednotlivý) kus nábytku
~**aro** nábytek (*souprava, vybavení*) ~*t*
opatřit/vybavit nábytkem ~**ita ĉambro**
zařízený pokoj ~**isto** nábytkář, truhlář
nábytku ~**otenejo** sklad nábytku **sen-igi**
vystěhovat nábytek **angul-o** rohový
nábytek (trojúhelníkový) **leter-o** psací
stůl se sklopnou deskou **teler-o** přístroj-
ník, kredenc, skříň na nádoby
mecenat/o mecenáš ~**eco** mecenášství
meĉ/o knot (*lampy, svíčky*), zápalnice,
doutnák, zápalná šňůra (*pro bezpečné
odpálení nálože*) **lék. drén (rány)** **eks-
plod(ig)a** ~o bleskovice ~**aĵo** troud *n.*
voskový knot ~**ujo** olejová lampička
med/o (= **mielvino**) (*nevh. mielakvo*)
kuch. medovina
med/o *hist.* Měd **M~io**, **M~ujo** *zeměp.*
hist. Médie
medal/o medaile **fronto kaj dorso de** ~o
líc a rub mince ~*t* udělit medaili
medalion/o medailon
Mede/o *mytol.* Medea, Médeia
medi/o prostředí **en intima** ~o v důvěr-
ných kruzích **ekstera** ~o *biol.* vnější
prostředí (*prostředí obklopující orga-
nismus, nebo jeho části*) **interna** ~o
vnitřní prostředí (*tekuté prostředí ob-
klopující buňky*) ~**afabla**, ~**indulga**
šetrný k životnímu prostředí ~**aktivulo**
ochránce životního prostředí, pracovník
ochrany životního prostředí ~**konscia**
uvědomující si dopady na životní pro-
středí ~**ologio** ekologie ~**oprotekt(ad)o**
ochrana životního prostředí ~**opro-
tektanto** ochránce životního prostředí
kultiv~o, **nutro~o** kultivační médium,
živná půda **viv~o** životní prostředí
mediaci/o *práv.* mediace (*řešení sporu
zprostředkovatelem*)

medial/o *jaz.* mediál (*slovesný způsob směřující děj k podmětu, v esperantu příponou -igí*)

median/o *mat.* medián (*střední člen řady statistických údajů sestavených podle velikosti*)

mediant/o *hud.* medianta (*třetí stupeň diatonické stupnice*)

mediastin/o *anat.* mezihrudí

mediat/o *masmédiu* (*jeden z prostředků hromadné komunikace*)

medicin/o lékařství, medicína ~**ajo** lék, léčivo ~**isto** lékař

Medič/oj *hist.* Medicejští

medikag/o *bot. rod* tollice arbusta ~**o** (= **luzerno**) tollice setá, tollice vojteška, vojteška **lupola** ~**o** tollice dětelová

medikament/o léčivo, lék **preni** ~**on** užit lék

Medin/o *zeměp. náb.* Medina

medit/i *n* přemítat, rozjímat, meditovat ~**o** meditace, přemítání, rozjímání ~**ema** přemítavý, hloubavý **pri-i** promyslet něco

Mediterrane/o, ~a Maro (= **Meza Maro**) Středozemní moře

medium/o (*spiritistické*) médium ~**a** mediální ~**eco** mediální schopnost/vloha ~**ismo** provozování mediálních schopností

medol/o *anat.* medula, dřev *bot.* dřev *přen.* podstata věci **tiri la** ~**on** vystihnout jádro věci, přijít (*něčemu*) na kloub **havi** ~**on en ostoj** být energický/kurážný ~**ito** *lék.* medulitida, zánět kostní dřevě ~**ektomio** *lék.* medulektomie, vynětí dřevě (*např. nadledvin*) ~**opatio** onemocnění kostní dřevě

Meduz/o *mytol.* Medúza

meduz/o *zool.* medúza **grand-oj** *třída* medúzovci **vitro-o** (= **aurelio**) talířovka

Mefist/o, Mefistofel/o *lit.* Mefisto, Mefistofeles

mefit/o *zool. rod* skunk *hanl.* smrad'och

mega/ megal (*předpona s významem miliontého násobku, tj. 10⁶*) *např.* ~**metro** megametr (= 10⁶ m) ~**bjato** megabyte ~**bito** megabit ~**omo** megaohm

megafon/o (= **laŭparolilo**) *el.* megafon, zesilovač zvuku

megalit/o *hist.* megalit

megalo/ lék. megalol (*předpona značící velký, zvětšený*)

megalosaŭr/o megalosaurus (*rod masožravých dinosaurů*)

megateri/o megatherium (*rod pravěkých lenochodů*)

Meger/o *mytol.* Megaira (*řecká bohyně závidi*) **m-o** *přen.* megera, zlá ženská **m-i iun** tyranizovat, sužovat někoho

mehar/o (= **kurdromedaro**) jezdecký dromedár ~**isto** jezdec na jednohřbém velbloudu

meĥan/a, mekan/a mechanický, strojový, strojem prováděný ~**iko** mechanika (*vědní obor*) **aplik(at)a** ~**iko** aplikovaná mechanika ~**ismo** mechanismus **hidraŭla** ~**ismo** hydraulické zařízení **transmisia** ~**ismo** převodový mechanismus ~**isto** strojník, mechanik ~**izi** mechanizovat **ĉiel-iko** *hvězd.* nebeská mechanika **kvantuma** ~**iko** *fyz.* kvantová mechanika **tele-iko** telemechanika

meĥanograf/o mechanografický pracovník ~**io** mechanografie (*způsob záznamu informací a jeho využití pomocí strojů na zpracování informací*)

Mejboom/o *hist.* Meibom **m-aj glandoj** (= **tarzaj glandoj**) Meibomovy žlázy, meibomské žlázy **m-ito** zánět meibomské žlázy

mej/l/o míle ~**olonga rakonto** sáhodlouhý příběh ~**oŝtono** milník **mar-o** námořník

míle (1,852 km) **sep-aj botoj** sedmi-
mílové boty
mejoz/o *biol.* meióza (*typ dělení po-
hlavních buněk*)
mek/i *n* mečet
mekan/a = **meĥana**
Mekk/o *zeměp. náb.* Mekka
Meklenburgi/o-Antaŭpomeri/o *zeměp.*
Meklenbursko-Přední Pomořansko
Mekong/o *zeměp.* Mekong
mekoni/o *biol.* smolka, mekonium (*výkal
novorozeněte*)
Meksik/o, ~io *stát* Mexiko **~urbo** Mexiko
(*hl. město Mexika*) **m-iano** Mexičan
Nov~o Nové Mexiko (*stát USA*)
mel/o *zool.* jezevec lesní **~hundo** (= **ver-
tago**) jezevčák
melaleŭk/o *bot. rod* kajeput
melampir/o *bot. rod* černýš
melan(o)/ *biol.* melan/ (*předpona s výz-
namem černý*): **~omo** melanom (*zhoub-
ný nádor z pigmentových buněk*)
Melanzi/o *zeměp.* Melanésie
melanin/o *biol.* melanin (*tmavý pigment
kůže, peří, duhovky oka, vlasů*)
melankoli/o *lék.* melancholie, trdomysl-
nost **~ulo** melancholik
melas/o *biol.* melasa (*vedlejší produkt vý-
roby cukru*)
Melburn/o *zeměp.* Melbourne
meldu/o (= **folišimo, farunroso**) *bot.*
padlí (*patogenní houba i nemoc jí způ-
sobená*)
meleagr/o *zool.* krocán divoký **~aĵo** krůtí
maso **~ino** krůta
meleagren/o (= **pinktado**) *zool. rod* per-
lotvorka
melen/o *lék.* melena (*stolice černě zbar-
vená natrávenou krví*)
meli/o *bot. rod* zederach
melilot/o *bot. rod* komonice
melinit/o *voj.* melinit (*trhavina obsahující
kyselinu pikrovou*)

melis/o *bot. rod* meduňka **oficina ~o,**
citron~o meduňka lékařská
melitokokoz/o (= **brucelozo**) *lék.* bruce-
lóza, maltská horečka
melk/i *t* dojit **~i monon el iu** vymámit na
někom peníze **~i virkapron** dojit kozla,
zkoušet nemožné **~i venenon el ser-
pento** odebrat hadí jed **~ebla** pod-
jitelná, dojná **senfine ~ebla bovino**
vykořisťovaný člověk/podnik **elektra
~ilo** dojící stroj **~istino** dojička **~bovino**
dojnice **~(o)maŝino** dojící stroj
Melkior/o *náb.* Melichar
melo/o *zool. rod* majka (*brouk*)
melodi/o melodie, nápev **~a** melodický,
zpěvný **~a minora gamo** *hud.* melo-
dická mollová stupnice
melodram/o *um.* melodram(a)
melont/o *zool. rod* chroust **ordinara ~o**
chroust obecný **solstica ~o** chroustek
letní
meloman/o meloman **~io, ~eco** me-
lomanie, chorobná vášeň k hudbě
melon/o *bot.* meloun cukrový **akvo~o**
meloun vodní, lubenice obecná **ret~o**
meloun Galia
melongen/o *bot.* lilek vejcoplodý, bakla-
žán, patlažán **farĉitaj ~oj** *kuch.* na-
díváné baklažány
melopsitak/o *zool. rod* andulka
Melos/o *zeměp.* Mélos, Milos **la ~a**
Venuso Miloská Venuše / Afrodita
Melpomen/o *mytol.* Melpomené (*Múza
divadla a tragédie, bohyně paměti*)
Meluzin/o *mytol.* Meluzína (*víla*)
mem sám, osobně **li ~ prelegos** on sám
(osobně) bude přednášet **mia alia ~o**
mé druhé já **~amo** sebeláska **~evidenta**
samožřejmý **~fido** sebedůvěra **~helpo**
svépomoc **~kontenta** samolibý **~kriti-
ko** sebekritika **~lernanto, ~lerninto** sa-
mouk **~mastrumado** vedení domác-
nosti (*bez cizí pomoci*) **~mortigo**

sebevražda ~**portreto** autoportrét, vlastní podobizna ~**regado** samospráva, autonomie, sebeovládání ~**serva** samoobslužný ~**servejo** samoobsluha (*prodejná*) ~**stara** samostatný ~**ŝatema** samolibý ~**ŝato** sebeláska ~**vole** ze své vůle, svobodně

membr/o člen (*příslušník*) *anat.* úd, končetina *tech.* součást **honora** ~o čestný člen ~o **de frazo** *jaz.* větný člen ~**aro** členstvo ~**eco** členství ~**okarto** členský průkaz **dis-igi** rozčlenit **dis-igi** rozčlenit se

membran/o membrána, (tenká, pružná) blána **ĉel-o** buněčná blána/membrána **muk~o** (= **mukozo**) *anat.* sliznice **nukleo~o** *biol.* jaderná blána, jaderný obal, jaderná membrána **pseŭdo~o**, **ŝajn~o** mázdra, nepravá blána, tenký povlak **sero~o** (= **serozo**) seróza

Memfis/o (= **Menefro**) *hist. zeměp.* Memfis, Mennofer (*hl. město starověkého Egypta*)

memor/i *t* pamatovat (si), vzpomínat ~e **al** na paměť (*koho, čeho*) ~o paměť, vzpomínka **enskribi en sian** ~on zapsat si do paměti ~**aĵo** upomínkový předmět, památka ~**ant(ul)o** pamětník ~**ebla** zapamatovatelný ~**igi** připomínat ~**igaĵo** upomínka, suvenýr ~**ilo** paměť počítače **magnetkerna** ~ilo bubnová magnetická paměť ~**inda** pamětihodný ~**festo** oslava, vzpomínková slavnost ~**fiksi** *t* (za)pamatovat si, trvale si pamatovat ~**kapacito** *inf.* kapacita paměti ~**plato** pamětní deska ~**signo** upomínka ~**teni** *t* pamatovat si **el-e** (= **parkere**) z paměti **ne~ebla** nezapamatovatelný **de tempo** **ne~ebla** odnepaměti **re~i** vzpomenout si **re~o** vzpomínka **re~igi** připomenout

memorand/o memorandum (*pamětní spis n. vylíčení události*)

memuar/o memoár, pamětní spis

men *lit. mat.* méně

menad/o *náb. hist.* menáda, bakchantka

menaĝeri/o (= **bestejo**) zvěřinec

menci/i *t* zmínit se, podotknout, uvést (zmínku) ~o zmínka, zpráva ~**inda** stojící za zmínku **ne** ~**inde!** nic se nestalo!

mend/i *t* objednat ~o objednávka (*úkon*), objednání ~**anto** objednavatel ~**ilo** objednávka (*doklad*) **antaŭ~i** předem objednat, zamluvit

Mendel/o *hist.* Mendel **m~ismo** *biol.* mendelismus (*nauka o dědičnosti podle Mendela*)

Mendelev/o *hist.* Mendělejev **tabelo de ~o** *chem.* Mendělejevova tabulka (prvků)

mendelevi/o *chem.* mendelevium

Menefr/o = **Memfiso**

Menela/o *mytol.* Meneláos

menestrel/o *hud.* menestrel, minstrel (*pomocník trubadúra*)

menhir/o *hist.* menhir

meniant/o *bot. rod* vachta

mening/o *anat.* mozková plena, meninga ~ito *lék.* meningitida, zánět mozkových blan ~**okoko** *biol.* meningokok

menisk/o meniskus (*anat.: kloubní chrupavčitá ploténka / fyz.: zakřivený povrch kapaliny v kapiláře / opt. dutový puklá n. vypuklodutá čočka*)

menisperm/o *bot. rod* lunoplod

menonit/o *náb.* mennonita (*příslušník mennonitské reformované církve*)

menopaŭz/o *lék.* menopauza

mens/o mysl, intelekt, duch, duševno, vědomí, rozum ~a duševní, mentální ~**forta** rozumově vyspělý, duševně bystrý ~**kadukeco** duševní sešlost (věkem), marasmus ~**malsano** duševní nemoc

mensog/i *t* lhát ~a lživý, vylhaný ~**aĵo** lživý výrok/text ~**ema** lživý, prolhaný ~**isto** *expr.* notorický lhář ~**ulo** lhář

menstru/o menstruace, měsíčky, měsíční krvácení
ment/o bot. rod máta **krispa** ~o máta ka-
 defavá **pipra** ~o máta pepná **kat**~o (= **katario**) šanta kočičí ~olo chem. mentol
menton/o anat. brada
Mentor/o mytol. Mentor **m**~o mentor, mravokárce, rádce mládeže **m**~i t mentorovat, kárat, poučovat
menu/o menu, jídelníček (*sled n. seznam jídel*) ~**karto** jídelní lístek ~**strio** inf. nabídka funkcí, menu počítače
menuet/o hud. menuet
menur/o (= **lirvostulo**) zool. rod lyrochvost
menuver/o text. popelka, kožešina veverky sibiřské
mer/o chem. mer, monomerní jednotka **di**~o dimer **mono**~o monomer **poli**~o polymer
merbromin/o chem. lék. merbromin (*antiseptikum, histochemické barvivo*)
mercer/o galanterní/ozdobné zboží ~**ejo** galanterie (*prodejna drobných pomůcek a doplňků pro šití*) ~isto prodavač galanterie
merceriz/i t text. mercerovat (*působit hydroxidem sodným na bavlněné vlákno*)
merd/o vulg. hovno ~i n kálet ~ulo lump, ničema, neřád
meretric/o prostitutka ~i n prostituovat se
mergi t odb. ponořit ~ado (po)noření ~**igi** ponořit se ~**bol(ig)ilo** ponorný vaříč / ponorná spirála ~**oklošo** keson, potápěčský zvon **mal**~i vytáhnout z kapaliny **mal**~**igi** vynořit se
mergul/o (= **urio**) zool. rod alkoun
merg/o zool. morčák (rod *potápivých kachen*)
meridian/o zeměp. poledník **Grenviča** ~o, **nul**~o greenwichský poledník
merin/o merino (*plemeno ovce s velmi jemnou vlnou*)

mering/o kuch. pěnové pečivo, sněhové pusinky
meristem/o bot. meristém, dělivé pletivo (rostlin)
merit/i t zasluhovat ~a zasloužilý, záslužný ~e, **laů**~e po zásluze ~o zásluha ~**ajo** zásluha ~**inta** **artista** zasloužilý umělec ~**ita** **puno** zasloužený trest ~**hava**, ~**plena** záslužný, zasloužilý **mal**~o špatná zásluha **sen**~a bez zásluh(y)
meriz/o (= **dolča čerizo**) třešně (*plod ptácnice*) ~**arbo**, ~**ujo** bot. třešeň ptačí lesní, ptácnice (*strom*)
merkantilism/o ekon. merkantilismus
merkaptan/o (= **tiolo**) chem. thiol zast. merkaptan
merkat/o trh, odbytiště **Komuna M**~o (= **Eůropa Ekonomia Komunumo**) ekon. hist. Evropské hospodářské společenství **nigra** ~o černý trh ~a tržní, trhový ~**ado** obchod(ování) ~**iko** marketing, marketink ~**konforma** přizpůsobený trhu, tržní **sur**~**igi** dát na trh, dát do prodeje **labor**~o trh práce
merkred/o středa **Cindro**~o *náb.* Popelčíní středa
Merkur/o hvězd. i mytol. Merkur (*planeta n. římský bůh obchodníků*)
merkurial/o bot. rod bažanka
merl/o zool. kos černý ~o **fajfas** kos zpívá
merlang/o zool. treska bezvousá
merluč/o zool. rod štikozubec
meromorff/a (**funkcio**) mat. meromorfní (funkce)
merop/o zool. rod vlha
merostom/oj zool. třída hrotnatci
Merov/o hist. Merovech ~**idoj** Merovejci
meruli/o bot. dřevomorka (*dřevokazná houba*) **trema** ~o dřevokaz rosolovitý
mes/o *náb. i hud.* mše ~a mešní ~**robo**, ~**vesto** mešní roucho

mesenter/o, **mezenter/o** *anat.* mezen-
terium, okruží
mesaĝ/o poselství, vzkaz ~**anto** hlasatel,
posel *biol.* informační molekula ~**isto**
kurýr, posel ~**portisto** posel **konfi-**
dencia ~**isto** důvěrný posel **ret~o** *inf.* e-
mail, zpráva elektronickou poštou
Mesi/o *náb.* Mesiáš *přen.* spasitel, za-
chránce ~**anismo** mesianismus
Mesin/o *zeměp.* Messina ~**a** **Markolo**
Messinská úžina
meskalin/o *chem.* mezkalin (*halucinogen*
z peyotlu)
mespil/o *bot. rod* mišpule **germania** ~**o**
mišpule obecná ~**arbo**, ~**ujo** mišpule
(*strom*) ~**bero** mišpule (*plod*)
mestiz/o mestic (*mišenec bělocha s*
indiánem)
met/i *t* dát (*něco/někoho kam*), klást,
položít ~**i** **demandon** položít/klást
otázku ~**i** **en embarason** přivést do roz-
paků ~**i** **limon al la diskuto** ukončit
debatu ~**i** **plendon** předložit stížnost ~**i**
sin sur la genuojn kleknout si ~**i** **sur**
sin obléci si ~**ado** pokládání, položení
al~i přiložit **antaŭ~i** předložit **apud~o**
(= **apozicio**) *jaz.* apozice, shodný pří-
vlastek **de~i** odložit **de~i** **ovon** snést
vejce **dis~i** rozložit **dis~o** *nám.* roz-
ložení váhy **el~i** vyjmout, vystavit
el~aĝo vystavený objekt **el~ejo** výstavní
prostor, výkladní skříň **en~i** vložit
(*dovnitř*) **for~i** dát pryč, odložit **inter~i**
vložit (*dovnitř, mezi něco*) **kontraŭ~i**
položít proti, odporovat, odmítovat
kun~i složit, dát k sobě **kun~o** složení
kun~aĝo složenina **pri~i** prostřít **re~i**
položít zpět, vrátit **sub~i** podložit,
podřídít **sub~iĝo** podřízení se **super~i**
přikrýt **sur~i** přiložit (*na povrch ně-*
čeho), obléci, dát na sebe **tra~i** (= **tredi**)
provléci **trans~i** položít přes,

přeložit **manĝo~i** podávat jídlo **ordo~i**
uklidit
metabol/o *biol.* metabolismus, látková
přeměna
metacentr/o *nám.* metacentrum (*průsečík*
vztakové síly a osy plavby)
metadon/o *lék.* metadon (*náhrada drogy*
při léčení narkomanů)
metafaz/o *biol.* metafáze (*druhá fáze*
mitózy)
metafizik/o metafyzika
metafoni/o *jaz.* metafonie
metafor/o *lit.* metafora
metakarp/o *anat.* zápěstí, metakarpus
metakril(at)a acido *chem.* methakrylová
kyselina (= 2-methylpropanová kyse-
lina)
metal/o *chem.* kov **alkalaj** ~**oj** alkalické
kovy **noblaj** ~**oj** drahé kovy **pezaj** ~**oj**
těžké kovy **teralkalaj** ~**oj** kovy alka-
lických zemin ~**i**, ~**izi** *t* pokovovat, po-
kovit ~**iĝi** přeměnit na kov ~**dona**
kovový (*obsahující/poskytující kov*)
~**fadeno** drát ~(**labor**)**jisto** kovodělník
ne~o *chem.* nekov **du~ismo** *ekon.* bi-
metalismus **unu~ismo** *ekon.* mono-
metalismus **pres~o** *polygr.* písmovina,
literina
metaldehid/o *chem.* metaldehyd (*cyklický*
tetramer etanalu)
metaleps/o *lit.* metalepse (*forma meto-*
nymie)
metalurgi/o metalurgie (*nauka o výrobě a*
zpracování kovů), hutnictví ~**isto** hutník
metamer/o (= **segmento**) *biol.* metamer
(*pravidelně se opakující článek těla čle-*
novců)
metamorf/a *geol.* metamorfni, metamor-
fózní ~**iĝi** podléhat metamorfóze, pro-
měnit se ~**ismo** metamorfóza, metamor-
fismus (*přeměna složení a struktury*
nerostů a hornin v zemské kůře vlivem
nových podmínek)

metamorfoz/o *biol. bot. zool. i přen.* proměna, změna, metamorfóza **~i t** přeměnit, metamorfovat **duon~a** *zool.* nedokonale proměněný (*hmyz*) **plen~a** *zool.* dokonale proměněný (*hmyz*) **sen~a** *zool.* bez proměny (*hmyz*)

metastabil/a *fyz.* metastabilní, přechodně stabilní

metastaz/o *lék.* metastáza

metatars/o *anat. nárt* **~a** nártní

metatez/o *jaz.* metateze (*prohození hlásek uvnitř slova, např. revolver × levorver*)

metazo/oj *biol.* mnohobuněčný (= živočichové)

mete/o atmosférický/klimatický jev **~ologo** meteorolog **~ologio** meteorologie

metempsikoz/o *náb.* metempsychóza, převtělování duší

meteor/o meteor *zast.* padající hvězda, létavice **~a** meteorický **~a dušo** meteorický roj **~(o)logio** (= **meteologio**) meteorologie **~štono** = **aerolito** aerolit, kamenný meteorit

meteorit/o meteorit (*zbytek meteoroidu dopadlý na zemský povrch*)

meteoroid/o meteoroid (*částice meziplanetární hmoty pohybující se vesmírným prostorem*)

meti/o řemeslo **~ejo** (řemeslnická) dílna **~isto** řemeslník **~lernanto** (řemeslnický) učeň, učedník **~lernantino** učnice, učednice **ne~isto** amatér, kutil, *inf.* bastlíř

metionin/o *chem.* metionin (*jedna z aminokyselin*)

metod/o metoda, promyšlený/plánovitý postup **~a** metodický, soustavný **~aro** metodika, soubor pracovních postupů **~iko**, **~ologio** metodika (*nauka o vědeckých metodách*) **~ikisto** metodik, odborník v metodice **~ismo** *náb.* metodismus

~isto *náb.* metodista **kompenso~o**, **nul~o** kompenzační měřicí metoda

Metod/o *hist. náb.* Metoděj

metonimi/o *jaz.* metonymie

metr/o *metr tech.* měřič, měřicí přístroj (*ve složeninách*) **~a** metrický **~iko** *lit.* metrika (*nauka o básnickém rytmu*) **centi~o** centimetr **deci~o** decimetr **kilo~o** kilometr **kvadrat~o** čtvereční metr **kub(o)~o** krychlový metr **mili~o** milimetr **mikro~o** mikrometr **alto~o** výškoměr **amper~o** ampérmetr **frekvenco~o** kmitočtoměr, kmitoměr, měřič kmitočtu **pluvo~o** srážkoměr, hyetometr, deštoměr

metrit/o (= **uterito**) *lék.* metritida, zánět dělohy

metro/o (= **metropoliteno**) *dopr.* metro, (městská) podzemní dráha

metroksil/o *bot. rod* ságovník

metronom/o *hud.* metronom

metropol/o metropole (*hlavní město státu n. vládnoucí stát v poměru ke koloniím*)

metropolit/o *náb.* metropolit (arcibiskup v církevní provincii)

Metušelaň/o *náb.* Metuzalém, Metušelach

mev/o *zool. čeled'* racek (= rackovitý) **trifingra ~o** racek tříprstý **parazita rab~o** chaluha příživná **rid~o** racek chechtavý

mez/o střed **~o de la alto(j)** průměr výšek, průměrná výška **la ĝusta/ora ~o** zlatá střední cesta **~a** střední, průměrný **~e de** uprostřed něčeho **~aĝa** středního věku **~aĝulo** člověk středního věku **~ulo** *sport.* hráč ve středu **~umi t** vypočíst průměr **M~Ameriko** Střední Amerika **~bone** uspokojivě, dostatečně **~epoko** středověk **M~Eŭropo** střední Evropa **~fingro** *prst* prostřední(če)k **~kvanto** průměr(né množství) **~kvante** průměrně **~(nombr)e** průměrně **~(nombr)o** průměr **~porporcio** střední hodno-

ta **~proporcía** *mat.* středně úměrný
~statura střední postavy **~valoro** střední hodnota **nokto~o** půlnoc **tag~o** pole dne
mezalianc/o (společensky) nerovný sňatek, mezaliance
mezant/o (= **mediano**) *mat.* medián (*střední člen řady statistických údajů sestavených podle velikosti*)
mezembriant/o *bot. rod* kosmatec
mezenkim/o *anat.* mezenchym (*vazivová tkáň v lidském zárodku*)
mezere/o *bot.* lýkovec jedovatý
mezoderm/o *anat.* mezoderm
mezokarp/o *bot.* mezokarp (*střední část oplodí*)
mezolitik/o *geol. hist.* mezolit, střední doba kamenná
mezomer/o *chem.* mezomer (*molekula látky vyskytující se ve více elektronových strukturách*) **~eco** mezomerie
mezon/o *fyz.* mezon
Mezopotami/o *hist. zeměp.* Mezopotámie
mezostik/o *lit.* mezostich
mezotint/o *um.* mezotinta (*grafická technika tisku z hloubky*)
mezozoik/o *geol.* mezozoikum, druhohory
mezozo/oj *zool.* kmen morulovci, moruškovci
mezur/i *t* měřit, vyměřovat **~o** (jednorázové) (z)měření, soustava měř, míra **havi ~on de du metroj** měřit dva metry **~ado** měření, vyměřování **~ajo** míry/rozměry měřeného předmětu **~ebla** (z)měřitelný **~ilo** nářadí měřidlo, měřítko, měřka **faldebla/kunmetebla** **~ilo** skládací metr **~isto** měřič **~bendo** měřicí pásmo **~instrumento** *tech.* měřidlo, měřicí přístroj **~lato** měřicí tyč **~rubando** měřicí pásmo, krejčovský metr **al~i** vzít míru **čirkau~o** míra obvodu **du~ila** *přen.* měřicí dvěma

metry **laũ~e** na míru **nekun~ebla** nesouměřitelný **ne~ebla** nezměřitelný **sen~a** nezměrný, nesmírný, enormě velký **super~a** nadměrný **mikro~ilo** mikrometrické měřidlo *hovor.* mikrometr **angul~i** měřit úhly **angul~ilo** úhломěr **brusto~o** míra přes prsa **distanc~ilo** dálkoměr **egal~a** stejnoměrný, pravidelný **ir~ilo** krokoměr *n.* počítadlo ujeté vzdálenosti **okul~e** odhadem, od oka **gren~o** (= **bušelo**) bušl (*angloamerická dutá míra*) **kokso~o** míra přes boky **mam~o** míra přes prsa **paš~i** odkrokovat **plen~e** v plné míře **pug~o** míra přes boky **tali~o** míra v pase **ter~i** měřit v terénu **statur~ilo** měřidlo výšky postavy **šov~ilo** posuvné měřítko *hovor.* šuplěra
mi já **~n** mne, mě **~a** můj **~a(n)** **honorvorto(n)!** na mou čest!, mé čestné slovo! **~ajo** *hovor.* moje věc **la muziko estas ~ajo!** hudba, to je moje! **mi faris ~ajon** já jsem si své udělal **~aflanke** z mé strany **~akulpe** mou vinou
mi mí (*jméno řeckého písmene μ*)
miasm/o škodlivé výpary, nakažlivina, miasma
miaũ mňau **~i** *n* mňoukat
micel/o *chem.* micela (*disperzní částice emulzí a lyosolů*)
miceli/o *bot.* mycelium, podhoubí
micen/o *bot. rod* helmovka
Micen/o *hist.* Mykény
micet/o (= **fungo**) *bot.* houba **~ologio** (= **mikologio, fungologio**) mykologie, nauka o houbách **~ozo** *lék.* mykóza **asko~oj** houby vřeckovýtrusné, askomycety **bazidi~oj** houby stopkovýtrusné, bazidiomycety **eũ~oj** (= **veraj fungoj**) houby pravé
mičel/o = **micelo**
Mičigan/o *zeměp.* Michigan (*stát USA*) **~a Lago** Michiganské jezero

Midas/o *hist. i mytol.* Midas
midraš/o *náb.* midraš
midriaz/o *lék.* mydriáza, rozšíření zornice
midz/i *t* provádět felaci ~**ado** felace, sání penisu
miel/o med ne **gutas** ~**o el la čielo** nelítají pečení holuby do huby **suči dolčan** ~**on de flatoj** sát sladký med lichotek ~**a medový** ~**aj vortoj** sladké řeči ~**akvo nevh.** medovina ~**čelo** buňka plástu s medem ~**čelaro** (medový) plást, (medová) plástev ~**monato** líbánky ~**monata vojaĝo** svatební cesta ~**vino** (= **medo**) medovina ~**voĉe** líbezným hláskem **flor~o** (= **nektaro**) nektar (*sladká šťáva v květech*)
mien/o vzezření, výraz **ili faras** ~**on kva-zaŭ ili laboras** tváří se, že pracují **havi vinagron en la** ~**o** tváří se kyselé ~**i n** tvářit se ~**leganto** čtoucí z tváře ~**ludo** mimika **grav~a** s vážným výrazem **rigid~a** s přísným výrazem
migal/o (= **avikulario**) *zool.* rod sklipkan
migdal/o *bot.* mandle (*plod*) **amara/dolĉa** ~**o** hořká/sladká mandle ~**a sukeraĵo** mandlové cukroví ~**aj okuloj** mandlové oči ~**ujo**, ~**arbusto** mandloň, mandlovník (*rostlina*) ~**ino** *chem.* amygdalin (*glykosid v hořkých mandlích*)
migmatit/o *geol.* migmatit
migr/i *n* putovat *zool.* migrovat, stěhovat se ~**a** stěhovavý, migrující, putovní ~**a tendaro** putovní tábor ~**anto** poutník, migrant, pocestný *polit.* běželec ~**ema** potulný, toulavý ~**emo** toulavost ~**ulo** poutník, tulák **ek~i** vyrazit na toulky **el~i** vycestovat, emigrovat **en~i** přistěhovat se do cizí země, imigrovat **for~i** odejít, odcestovat **trans~i** přestěhovat se **trans~ado** stěhování (*ptáků, duší*)
migren/o *lék.* migréna
mihrab/o *náb.* mihráb (*modlitební výklenek ve stěně mešity obrácený k Mekce*)

mijoz/o *lék.* myiáze, myiáza (*onemocnění vyvolané parazitováním larev much*)
mikad/o *hist. polit.* mikado (*titul japonského císaře*)
Mikelaŝel/o *hist.* Michelangelo
Miken/o (= **Miceno**) *hist.* Mykény
mikobakteri/o *biol.* rod mykobakterie
mikolog/o mykolog (*odborník v mykologii*) ~**io** mykologie, nauka o houbách
mikoplasm/o *biol.* mykoplasma (*rod bakterií*)
mikoriz/o *bot.* mykorhiza (*symbiotické soužití hub s kořeny vyšších rostlin*)
mikoz/o *lék.* mykóza (*onemocnění způsobené houbami*)
mikro/ mikro/ (*předpona s významem velmi malý:*) ~**filmo** mikrofilm ~**cirkvit/o** *el.* mikroobvod ~**kanelo** mikrodrážka ~**kanela disko** dlouhohrající deska ~**koko** *biol.* mikrokok ~**kosmo** mikrokosmos
mikro/ mikro/ (*předpona s významem miliontiny, tj. násobku 10⁻⁶*) ~**metr/o** mikrometr (10⁻⁶ m)
mikrob/o (= **mikroorganismo**) *biol.* mikrob, mikroorganismus ~**a** mikrobiální, mikrobi ~**ologio** (= **mikrobiologio**) mikrobiologie ~**odetrua**, ~**icida** mikrobicidní **anti~a** antimikrobiální, antimikrobiální
mikrofiĉ/o *inf.* mikrofiš
mikrofon/o mikrofon
mikrolit/o mikrolit (*drobný nástroj ze střední doby kamenné n. mikroskopický krystal v hornině*)
mikron/o (= **mikrometro**) mikrometr *zast.* mikron (10⁻⁶ m)
Mikronezi/o *zeměp.* Mikronésie
mikropil/o *bot.* mikropyle (*otvor v obalech vajíčka rostlin, kterým prorůstá pylová láčka*)

mikroskop/o mikroskop, drobnohled
elektrona ~o elektronový mikroskop
luma ~o světelný/optický mikroskop
mikroskop/o bot. 1 Microsporium (*rod hub*) 2 mikrospora (*samčí výtrus u rostlin tajnosnubných n. pylové zrno u kvetoucích rostlin*)
mikrot/o zool. rod hraboš **agra** ~o hraboš mokřadní **kampa** ~o hraboš polní **neĝa** ~o hraboš sněžný
mikrotom/o biol. mikrotom (*přístroj na velmi tenké řezy pro mikroskopii*)
miks/i t míchát, mísit, směřovat ~i **sin**
inter la amason vmísit se do davu ~i
sin en la aferon vložit se do věci ~i **la kartojn** zamíchat karty ~i **akvon kun vino** pančovat víno ~i **la utilan kun la agrabla** spojit užitečné s příjemným ~a smíšený, směsný ~aĵo směs(ice) ~amaso haraburdí, smetiště ~banejo smíšené lázně (pro obě pohlaví) ~batalo bitevní vřava ~devena, ~konsista, ~rasa, ~ospeca smíšeného původu ~furaĝo zeměd. směska ~kolora strakatý, různobarevný, pestrý ~poto kuch. jídlo z jednoho hrnce, všeho chuť hud. směska, všeho chuť al~i přimíchat al~aĵo příměs dis~i rozmíchat en~i sin, en~iĝi vměšovat se inter~i smíchat inter~iĝi pomíchat se inter~o vzájemně (s)míšení kun~itaĵo ingredience, příměs mal~i rozdělit, roztřídit sen~a čistý, bez příměsí bat~i kuch. šlehat fuŝ~i pančovat beton~ilo míchačka na beton pisto~i třít, roztírat ras~i biol. křížít plemena/rasy vin~aĵo scelené víno
miksedem/o lék. myxedém
miksin/o zool. rod sliznatka
miksom/o lék. myxom (*nádor z řídké pojivové tkáně*)
miksomatoz/o zool. lék. myxomatóza (*virové onemocnění králíků*)
miksomicet/oj bot. třída vlastní hlenky

miksomikot/oj bot. kmen hlenky
mikst/a smíšený
mikstur/o lék. mixtura (*tekutá směs několika léčiv k vnitřnímu užívání*)
mil tisíc ~a tisíci ~o tisícovka ~obla tisícinásobný ~ono tisícina ~opo tisícovka (*skupina tisíce věcí n. lidí*) el~o (= **promilo**) promile ~estro voj. velitel tisícovky vojáků **jar**~o tisíciletí **jar~a** tisíciletý
Milan/o zeměp. Milán ~io provincie Milano
mild/a mírný ~eco mírnost ~igi zmírnit **mal~a** hrubý, drsný, nevlídný
mile/o (= **milia panico**) bot. proso seté
mileni/o milénium, tisíciletí ~ismo víra v tisícileté panování Krista
mili/ mili/ (*předpona s významem tisíciny, tj. násobku 10⁻³*) ~gramo miligram ~metro milimetr
mili/o bot. pšeničko (*rod trav*)
miliar/a lék. miliární (*vyznačující se výsevem drobných ložisek*)
miliard/o miliarda ~ulo miliardář
milici/o, milic/o voj. milice, domobrana
milion/o milion ~ulo milionář
milít/o válka **intercivitana** ~o občanská válka ~a válečný ~e válečně, válkou ~i n válčit ~aĵoj válečné činy ~ema bojovlivý, výbojný, útočný ~estro vojévudce ~ismo militarismus ~isto válečník ~istaro (= **armeo**) armáda ~akir(aĵo) válečná kořist ~difektoj válečné škody ~iro válečné tažení ~kaptito válečný zajatec ~kontraŭulo odpůrce militarismu/války, antimilitarista ~maŝino hist. válečný stroj *polit.* válečná mašinerie ~servo vojenská služba al~i (= **konkeri**) vojensky dobýt/podrobit **kruc**~o křížová výprava, křížácká válka **mond**~o světová válka **mov**~o dynamická/mobilní válka **sido**~o zákopová/statická válka

militarism/o militarismus, výbojná politika
militarist/o militarista
Miltiad/o *hist.* Miltiadés
Milton/o *hist.* Milton
milv/o *zool.* rod luňák **rufa** ~o luňák červený **nigra** ~o luňák hnědý
mim/o (= **pantomimisto**) *div.* mim ~i *t* vyjadřovat se mimikou ~**iko** mimika
mimeograf/o *polygr.* mimeograf, cyklostyl (*druh rozmnožovacího stroje*) ~i *t* (na)cyklostylovat
mimetism/o *zool.* mimetismus, mimikry, napodobivost
mimoz/o *bot.* rod mimóza, citlivka **sentema** ~o citlivka stydlivá
mimul/o *bot.* rod kejklička
min/o štola, šachta, důlní jáma *voj. i tech.* sklípek, podkop (*pro nálož*) *voj.* mina ~i *t* (za)mino(vá)vat ~**aĵo** narubaná ruda ~**ejo** důl, důlní závod *hovor.* šachta **subĉiela** ~**ejo** povrchový důl ~**isto** horník *voj.* minér ~**istestro** důlní (předák) ~**ekspluat(ad)** dolování, hornictví, těžba ~**gaso** důlní plyn ~**salo** kamenná sůl **kontraŭ**~i podkopat minu nepřítele (a zničit ji) **sen**~**igi** odminovat **sub**~**i** podminovat **tra**~**i** *voj. nám.* zamínovat průplav **flos**~**o** (námořní) plovoucí mina
minac/i *t* hrozit, vyhrožovat, ohrožovat ~**a** výhružný ~**e** výhružně ~**o** hrozba, vyhrožování, ohrožení
minaret/o minaret
minc/a *lit.* tenký
mineral/o nerost, minerál ~**a** nerostný, minerální ~**igi** *biol. chem.* mineralizovat (*převádět organické látky na anorganické n. dodávat minerální látky do soustav*) **sen**~**iĝ(ad)** *lék.* demineralizace (*ztráta minerálních látek z tvrdých tkání*)
mineralog/o mineralog ~**io** mineralogie

Minerv/o *mytol.* Minerva (*římská bohyně moudrosti*)
Minesot/o *zeměp.* Minnesota (*stát USA*)
minestron/o *kuch.* minestra (*italská rýžová polévka s masem a zeleninou*)
mini/o *chem.* minium, suřík
miniatur/o *um.* miniatura ~**a arto** miniaturní umění ~i *t um.* malovat miniatury ~**isto** miniaturista, malíř miniatur ~**igi** *tech.* miniaturizovat
minimum/e minimálně, přinejmenším, nejméně ~**a** minimální ~**o** minimum ~**ejo** minimum (*na křivce, grafu*)
ministeri/o ministerstvo
ministr/o ministr ~**aro** vláda, kabinet ~**ejo** ministerstvo (*sidlo*) **ĉef**~**o** premiér, předseda vlády **sub**~**oj** ministři pomocných (nesilových) oborů
Mino/o *mytol.* Minos, Mínos ~**taŭro** *mytol.* Minotaurus
minor/a *hud.* moll *obecně* menší (*ze dvou věcí*)
minoritat/o (= **malplimulto**) menšina
Minork/o *zeměp.* Menorca
Minos/o = **Minoo**
Minsk/o *zeměp.* Minsk
minstrel/o = **menestrello**
minus *mat.* minus, bez ~**ato** menšenec ~**borno** minusová svorka ~**drato** minusový vývod ~**poluso** záporný pól
minuskli/o minuskule, písmeno malé abecedy
minut/o minuta ~**a** minutový *přen.* (časově) krátký ~**e** **kreskantaj projektoj** rychle vznikající projekty ~**atoro** minutka, nastavitelný spínač
mio/ *biol.* myo/ (*morfém znamenající sval ve složeninách*) ~**globino** myoglobin ~**kardio** myokard, srdeční sval ~**patio** *lék.* myopatie (*svalové nezánetlivé onemocnění n. svalová porucha*)
miocen/o *geol.* miocén
miogal/o *zool.* vychuchol pyrenejský

miokastor/o (= **kojpo**) *zool.* nutrie říční
miop/a *lék.* krátkozraký *přen.* neprozíravý
~**ulo** myop, krátkozraká osoba **mal-a**
dalekozraký
mioz/o *lék.* mióza, zúžení zornice
miozin/o *biol.* myozin (*globulin ve sva-*
lech)
miozot/o (= **neforgesumino**) *bot. rod* po-
mněnka
mir/i *n* divit se **mi** ~**as** **ekscii** s údivem se
dovídám ~**a** udivený ~**o** údiv, podiv
~**egi** žasnout ~**ego** úžas ~**igi** udivit ~**aĵo**,
~**indaĵo** podivuhodnost, div **la sep**
~**indaĵoj de la mondo** *hist.* sedm divů
světa
mirabel/o *bot.* mirabelka ~**ujo**, ~**arbo** sli-
voň mirabelka (*strom*)
mirabil/o *bot. rod* nocenka
mirag'o (= **fatamorgano**) *met.* fata mor-
gána *přen.* lákadlo, přelud
mirakl/o zázrak ~**a** zázračný ~**e** zázračně
~**isto** kouzelník
mirh/o *bot.* myrha
miria/ *myria/* (*předpona značící deset ti-*
síc, tj. násobek 10⁴, nezačleněná do SI)
miriad/o myriáda, nesčíslné množství
miriapod/oj *zool.* stonožkovci (*podkmen*
členovců)
mirid/o *bot. rod* čechřice
mirik/o *bot. rod* voskovník
miring/o *anat.* ušní bubínek ~**ito** *lék.* my-
ringitida, zánět ušního bubínku ~**otomio**
lék. myringotomie, protětí ušního
bubínku
miristik/o *bot. rod* muškátovník
mirliton/o *hud.* mirliton, dětská flétnička
mirmekofag/o *zool. rod* mravenečník
~**edoj** *zool. čeleď* mravenečnickoví
mirmeleon/o *zool. rod* mravkolev (*hmyz*)
mirmidon/oj *mytol.* Myrmidoni
miroksil/o *bot. rod* vonodřev
mirt/o *bot. rod* myrta **ordinara** ~**o** myrta
obecná ~**acoj** *bot. čeleď* myrtovité

mirtel/o *bot.* brusnice borůvka ~**bero** bo-
růvka (*plod*)
mis/a chybný, mylný, nesprávný, nezda-
řený ~**o** chyba, nezdar *sport.* faul ~**aĵo**
omyl, neúspěch ~**ago** chybný čin ~**aŭdi**
t přeslechnout ~**formi** *t* deformovat
~**fortuno** smůla, nezdar, neúspěch
~**funkcii** *n* špatně fungovat ~**kalkuli** *t*
chybně (s)počítat, přepočítat se ~**kom-**
preni *t* špatně pochopit, neporozumět
~**kompreno** nedorozumění ~**paŝi** *n* klo-
pýtnout ~**paŝo** klopýtnutí *přen.* faux
pas, společenská chyba, nedopatření
~**prezenti** *t* zkreslit, překroutit, ne-
správně předložit/prezentovat ~**rezoni** *n*
chybně uvažovat/usuzovat ~**skribo**
chyba, přepsání se ~**ŝanculo** smolař
~**taksi** *t* chybně odhadnout/ocenit ~**ulo**
nezdárník, zatracenec, hříšník ~**uzi** *t*
zneužit, nesprávně použít
misal/o *náb.* misál, mešní kniha
misgurn/o *zool. rod* piskoř (*ryba*)
misí/o posláni, mise, poselstvo *náb.* mise
~**ejo** misionářská stanice ~**isto** *náb.* mi-
sionář ~**ulo** člen mise/poselstva
misil/o *voj.* řízená střela **ter-aera** ~**o**
střela země-vzduch **anti~o** antiraketa
kroz~o řízená střela s plochou dráhou
letu
Misip/o *řeka* Mississippi ~**io** Missi-
ssippi (*stát USA*)
miso/o *kuch.* miso (*fermentovaná pasta ze*
sojových bobů nebo rýže)
mister/o záhada, tajemství *náb.* mysté-
rium ~**a** záhadný, tajemný *náb.* myste-
riózní ~**aĵo** záhadná věc ~**plena** záhad-
ný, tajuplný
misteri/o *div.* mystérium, mysterie (*stře-*
dověké náboženské drama)
mistifik/i *t* mystifikovat, (o)klamat, ob-
loudit, (o)šálit ~**aĵo** podvod, klam, pod-
vržené dílo

mistik/a mystický ~**afo** mystická věc ~**emo** sklon k mysticismu ~**ismo** mysticismus ~**ulo** mystik

mistral/o *met.* mistral (*jihofrancouzský studený vítr*)

Mistral/o *hist. um.* Mistral (*báseň*)

Misur/o *řeka* Missouri ~**io** Missouri (*stát USA*)

mit/o mýtus, báje, pověst ~**a** mytický, vybájený, bájný *přen.* smyšlený ~**igi** vybájit, učinit mýtem ~**oplena** bájný, báje opředěný ~**ologio** mytologie, nauka o mýtech, bájesloví (*sbirka mýtů jedné země*) ~**ologia** mytologický, pocházející z bájí **sen-igi** zbavit mýtů, demytizovat

miting/o mítink, veřejné shromáždění (*zvl. politické*)

mitochondri/o *biol.* mitochondrie (*buněčná organela zabezpečující buňce energii*)

mitoz/o *biol.* mitóza (*buněčné dělení, kdy z jedné buňky vznikají dvě buňky dceřinné*)

mitr/o *náb.* mitra ~**a** *náb.* mitrový *anat.* mitrální, dvoucípý (*chlopeč*)

Mitra/o *mytol.* Mithra (*staroiránský bůh světla*) **m-ejo** mithraistická podzemní svatyně **m-ismo** *náb.* mithraismus

mitrajl/o *hist. voj.* střepiny do palné zbraně

mitral/a (= **mitra**) *anat.* mitrální, dvojcípý ~**a** **valvo** dvoucípá chlopeč

mitral/o *voj.* kulomet ~**eto** samopal

Mitridat/o *hist.* Mithridatés **m-izi** vytvářet toleranci k jedům **m-ismo** *lék.* mithridatismus (*tolerance k jedům získaná požíváním postupně se zvyšujících dávek*)

mizantrop/o mizantrop ~**eco** mizantropie, nenávisť k lidem

mizer/o bída, nouze, mizérie ~**a** bědný, nuzný, ubohý, darebný, mizerný ~**i** *n*

trpět bídu, být ubohý ~**igi** zbídačit ~**ulo** ubožák, chudák ~**aspekta** zubožený

mizerikord/o milosrdenství, slitování

mizogin/o *lék.* mizogyn ~**eco** mizogynie, nenávisť k ženám

mjel/o *anat.* (páteří) mícha **oblonga** ~**o** *anat.* prodloužená mícha

mks, M.K.S.A. MKSA, mksA (*metrická fyzikální soustava jednotek*)

mnemonik/o (= **memorarto**) mnemonika, mnemotechnika (*soubor způsobů k ulehčení zapamatování*)

Mnemozin/o *mytol.* Mnemosyné (*múza paměti*)

Moab/o *náb.* Moáb (*praotec Moábců*) *zeměp. hist.* Moáb (*území v Jordánsku*) ~**idoj** Moábcí

mobil/o závěsná pohyblivá dekorace

mobiliz/i *t voj. biol. i přen.* mobilizovat ~**i** **siajn fortojn** sebrat/napnout svoje síly ~**o**, ~**ado** mobilizace **mal-i** demobilizovat, propustit do civilu

mocarel/o *kuch.* mozzarella (*druh měkkého sýra*)

moci/o *práv.* oficiální návrh (*zákona, nařízení, smlouvy ap.*)

moči/o *kuch.* moči (*japonské koláčky z rýžové pasty*)

mod/o móda *jaz.* slovesný způsob ~**a** módní ~**afoj** módní novinky ~**isto** výrobce a prodáváč módy **eks-a** vyšlý z módy **eks-igi, el-igi** vyjít z módy **laŭ-a** podle módy **u--o** *jaz.* rozkazovací způsob **us--o** *jaz.* podmiňovací způsob

modal/o *hud.* modus *jaz.* slovesný způsob *fil.* způsob nazírání

model/o vzor, předloha, model (*i osoba*) **teleregata** ~**o** dálkově ovládaný model ~**a** vzorný, ukázkový, vzorový, příkladný ~**i** *t* modelovat (*tvarovat, formovat*) ~**igi** napodobit vzor *biol. fyz. chem. mat.* modelovat (*vytvářet funkční napodobě-*

ninu studované soustavy) ~ilo forma ~ino modelka, manekýnka ~isto modelář, módní návrhář ~folio, paper~o stříh (nákras podle kterého se stříhá na šaty ap.) ark~ilo šablona pro stavbu oblouku n. klenby et~o miniaturní model (auta, letadla, hradu ap.)

modem/o inf. modem

moder/a mírný, umírněný ~e mírně ~eco mírnost, umírněnost ~igi zmírnit ~igažo fyz. moderátor (látka) ~isto moderátor (osoba) mal~a nestřídmý, nezřízený

moderator/o = moderigažo

modern/a moderní, novodobý ~eco modernost ~igi (z)modernizovat ~ismo modernismus mal~a zastaralý

modest/a skromný, nenáročný, nepatrný, prostý ~eco skromnost ~igi uskromnit se mal~a neskromný, náročný, pyšný

modif/i t modifikovat, pozměnit, obměnit, uzpůsobit ~ado modifikování, pozměnění, úprava ~o, ~ažo modifikace

modilon/o arch. krakorec, konzola

modl/i t modelovat, formovat ~a modelovací ~a argilo modelovací hlína ~ado modelování, tvarování ~ebla tvárný, formovatelný ~ilo forma (na odlitky) re~i tech. přetvořit lék. provést plastickou operaci

modlur/o arch. žlábkování, vroubkování ~mašino vroubkovací stroj

modul/i t modulovat ~o modul ~ado modulace, modulování ~atoro, ~ilo tech. modulátor mal~i naladit na původní nosnou vlnu

Mogadišo/o zeměp. Mogadišo (hl. město Somálska)

Mogol/o hist. Mogul, Mughal

mohajr/o text. mohér(ová látka)

Mohamed/o (= Mahometo) hist. náb. Mohamed, Muhammad

mojos/a hovor. bezvadný, úžasný

mok/i t posmívat se ~a posměšný ~o posměch ~atažo terč posměchu ~ema posměvačný ~eti popichovat ~inda směšný ~nomo posměšná přezdívká ~ridi t posmívat se, vysmívat se ne ~ridu min neposmívej se mně ~rido posměšek, výsměch

moka/o kuch. moka (druh silné černé kávy)

mokasen/o mokasín

moks/o lék. moxování, požehování (akupunkturních bodů pelyňkovou cigaretou)

mol/o chem. mol (základní jednotka látkového množství SI)

mol/a měkký ~ača změkčilý ~ažo duž(n)ina (ovoce), stříd(k)a (chleba, pečiva) ~eco měkkost ~igi změkčovat, (ob)měkčovat ~igi (z)měkhnout ~korulo expr. dobračisko mal~a tvrdý mal~eco tvrdost mal~igo tvrnutí pan~o střída švel~a nadýchaný, nakypřený

mola/o zool. měsíčník svítivý (ryba)

molar/o anat. stolička (zub), molár antaž~o, pre~o třenový zub, premolár

molasa/o geol. molasa (třetihorní usazeniny)

moldav/o Moldavan M~io, M~ujo Moldávie, Moldavsko

moldavik/o bot. včelník moldavský (květina)

mole/o (přistavní) molo

Moleh = Moložo

molekul/o chem. molekula gram~o (= molo) mol zast. grammolekula makro~o makromolekula

molest/i t obtěžovat, dotírat, špatně zacházet (iun s někým), urážlivě napadat

molio/o (= šajnpiprujo) bot. pepřovec obecný

molibden/o chem. molybden

molini/o bot. bezkoleneček (rod trav)

Moloň/o *mytol.* Moloch (*semitský bůh slunce, ohně a války*) **m~o** *přen.* moloch (*symbol krutosti a zkázy*)
molok/o *zool.* moloch ostnitý
Moluk/oj *zeměp.* Moluky (*souostroví v Indonésii*)
molusk/o *zool.* kmen měkkýš **ink~oj** (= **cefalopodoj**, **kapopieduloj**) *zool.* hlavonožci (*třída měkkýšů*)
momant/o *fyz. mat. tech.* moment **spin~o** *fyz.* spinový moment (hybnosti částice), **spin tordo~o** *tech.* krouticí moment
moment/o okamžik, chvilka, moment **unu ~on!** za chvíli! **en kuranta ~o** v tuto chvíli, v tomto okamžiku **čiu~e** každou chvíli **sam~a** ve stejnou chvíli, současný **last~e** na poslední chvíli
mon/o peníze **maldunga ~o** odstupné, odškodné (*při propuštění z práce*) **fi-data ~o** peníze s nuceným oběhem **~ero** mince **~eroj** drobné (mince) **~igi** zpeněžit **~ujo** peněženka **~avida** hamižný, lačný peněz **~bileto** bankovka **~depon(a)j** vklad **~dona** výdělečný **~hava** zámožný **~manka** bez peněžních prostředků, nesolventní **~ofero** peněžitý dar, milodar **~puno** pokuta **~sistemo** peněžní soustava, měna **~šangejo** směnárná **groš~o** drobak, šesták **judas~ero** (= **lunario**) *bot. rod* měsíčnice **kas~o** pokladní hotovost **lud~o** peníze vložené do hry **metal~o** kovové peníze (*mince z drahých kovů*) **paper~o** papírové peníze **poš~o** kapesné **pun~o** pokuta **šmir~o** úplatek **špar~ujo** pokladnička, prasátko **trink~o** zpropitné
monad/o *fil.* monáda (*nejjednodušší jednotka bytí*)
monaň/o mnich, řeholník **~ejo** mužský klášter **~ejstro** opat **~ejestrino** abatýše **~ino** jeptiška, řeholnice **~inejo** ženský klášter **~ismo** monasticismus, mnišství (*náboženský systém založený na*

mnišském životě) **eks~igi** odejít z kláštera **almaz~o** žebravý mnich
Monak/o *zeměp.* Monako
monard/o *bot. rod* zavinutka
monarň/o, **monark/o** monarcha, panovník, mocnář **~io** monarchie **absoluta/konstitucia ~io** absolutní/konstituční monarchie **~ismo** monarchismus **~isto** monarchista
monat/o měsíc (*doba*) **~aĵo** *lék.* měsíčky, menstruace **čiu~e** měsíčně, každý měsíc **du~a** dvouměsíční **duon~a** půlměsíční, dvoutýdenní **ses~a** šestiměsíční, půlroční **tri~a** tříměsíční **lun~o** lunární měsíc **miel~o** (svatební) líbánek
monazit/o *geol.* monazit
mond/o svět, vesmír **~a** světový **~aĵoj** světové záležitosti, marnosti **~umo** smetánka, velký svět **~uma** monděnní, velkosvětský **~civitaneco** světoobčanství **~čampiono** mistr světa **~fama** světoznámý, proslulý **~konata** světoznámý **~koncepto** světonázor, světový názor **~lingvo** světový jazyk **~milito** světová válka **alt~a**, **grand~a** velkosvětský **trans~a** záhrobní **tut~a** celosvětový
moned/o *zool.* kavka obecná
monem/o = **morfemo**
monel/o, **~metalo** *tech.* monel, Monelův kov (*slitina niklu, mědi a železa*)
mongol/o Mongol **M~io**, **M~ujo** Mongolsko **~ismo** *lék.* Downův syndrom, Downova choroba, mongolismus
monili/o *bot. rod* kloubnatička, monilia, plísňenka
monism/o *fil.* monismus
monist/o *fil.* monista
monitor/o demonstrátor (*student-pomocný učitel*), monitor (*inf.* zobrazovací jednotka; *lék.* zařízení ke sledování fyziologických veličin; *voj. nám.* mělkovodní pancéřová válečná loď) **~i t**

monitorovat, (dálkově) sledovat/kontrolovat
mono/ chem. odb. mono/ (předpona ve složených termínech s významem jeden)
monodelf/o zool. rod vačice
monodor/o bot. rod monodora
monofizit/o náb. monofyzita (křesťan věřící jen v božskou podstatu Krista)
monoftong/o jaz. monoftong, jednoduchá samohláska
monogami/o monogamie, jednoženství
monografi/o monografie (vědecké dílo věnované jedné otázce, osobnosti ap.)
monogram/o monogram (zkratka osobního jména)
monoik/a bot. jednodomý, monoický (se samičími i samčími orgány na stejném jedinci)
monokl/o monokl
monoklin/a geol. jednoklonný, monoklinický (krystal, krystalografická soustava) **biol.** hermafroditní, obojpolhí
monokotiledon/oj (= unukotiledonoj) bot. jednoděložné (rostliny)
monokromat/a, monoňromata (= unukolora) fyz. monochromatický, jednobarevný
monolit/o monolit
monolog/o monolog ~i n vést monolog
monom/o mat. monom, jednočlen
monomani/o lék. monomanie (chorobné zaujetí jedinou myšlenkou n. představou)
monoplan/o let. jednoplošník
monopol/o ekon. obch. polit. monopol **havi ~on de saĝo** mít patent na rozum ~igi monopolizovat
monosom/a biol. monosomní
monoteism/o náb. monoteismus, jednobožství (víra v jednoho Boha)
monoteist/o monoteista
monotip/o polygr. monotyp (sázecí stroj odlévající jednotlivá písmena)

monoton/a monotónní, jednotvárný ~eco jednotvárnost
monotrem/oj (= kloakuloj) zool. ptakořitní (ptakopyskové a ježury)
Monrovi/o zeměp. Monrovia (hl. město Libérie)
monsinjur/o náb. monsignore (čestný titul udělovaný papežem kněžím)
monster/o bot. rod monstera
monstr/o obluda, netvor, příšera, zrůda, monstrum ~a obludný, nehorázný, zrudný
monstranc/o náb. monstrance
mont/o hora ~aro pohoří ~(ar)ano horal, obyvatel hor **kompakta ~arano** urostlý/statný horal ~areto, ~etaro vysočina, vrchovina ~ego velehora **sublima ~ego** majestátní velehora ~eto vrch, pahorek, kopec ~igi kniž. i přen. zvedat se, vypínat se ~arlago pleso, mořské oko ~eĝoj hřebeny hor ~obazo úpatí hory ~oĉeno horské pásmo ~odorso horský hřbet ~ogrimpado horolezectví ~(o)selo horské sedlo ~pasejo zeměp. průsmyk, horský přechod, soutěska al-e do kopce **inter-o** průsmyk **puba ~o, Venus~o anat.** stydký pahorek **zast.** hrma **trans~ano** obyvatel z druhé strany hor **Erc~aro** Krušné hory, Rudohoří **glaci~o (= glaciinsulo)** (plovoucí) ledovec **mam~eto** kopec ve tvaru prsu **pint~o** (horský) štít, hora s ostrým vrcholem **Rok~aro** Skalnaté hory **tablo~o** stolová/tabulová hora **tombo~o (= tumulo)** mohyla
Montan/o zeměp. Montana (stát USA)
Montekarl/o zeměp. Monte Carlo
Montekrist/o, Monte-Krist/o zeměp. Monte Christo **La Grafo de ~o lit.** Hrabě Monte Christo
Montenegr/o zeměp. Černá Hora (jihoslovanský stát)

Montevideo *zeměp.* Montevideo (*hl. město Uruguaye*)

Montpelier/*o zeměp.* Montpellier

montr/i *t* ukázat **~i sin**, **~iĝi** ukázat se **~ilo** ručička (*hodin, kompasu*) **~ofenestro** výkladní skříň, výloha, výklad **~ofingro** ukazová(če)k **~okesto** vitrína **al-i** ukázat (prstem/gestem) **el~i** vystavit (na odív) **el~iĝi** zviditelnit se, předvést se **el~iĝema** chlubitivý **hor~ilo** hodinová ručička **hosti~ilo** (= **monstranco**) monstrance **mus~ilo** kurzor myši (*na obrazovce*) **tajp~ilo** (= **kursoro**) kurzor **vent~ilo** korouhvička **voj~ilo** ukazatel cesty/směru

Montreal/*o zeměp.* Montreal

monument/*o* pomník, památník, monument, velkolepé dílo **~a** monumentální, velkolepý, týkající se památníku/pomníku

moped/*o* moped

mops/*o zool.* mops, mops (*plemeno malých domácích psů*)

mor/o mrav(y), zvyk, obyčej **~a** zvykový, obyčejový, týkající se mravů **~isto** moralista **pri~a** moralizující, o mravech/obyčejích

moral/*o* morálka, mravnost (*souhrn mravních zásad*) **~aĝo** mravní poučení **~eco** mravnost, morálnost (*vlastnost, chování člověka*) **~iĝi** umravňovat, umravnit, moralizovat **~ismo** moralismus **~isto** moralista **~instruo** morální poučení **mal~a** nemravný, nemorální, amorální **sen~iĝi** demoralizovat, korpumpovat

moratori/*o práv.* moratorium, odklad splatnosti (*dluhu*), dočasné zastavení činnosti

Morav/*o řeka* Morava (*v Česku i Srbsku*) **~io** země Morava (*část Česka*) **m~iano** Moravan **~ia** **Slovakio** Moravské Slovácko

morb/o *odb.* nemoc, choroba, morbus

~okvanto morbidita, nemocnost

morbid/*a lék.* chorobný, neduživý *lit.* jemný

morbil/*o lék.* spalničky

mord/i *t* kousat, bodat, uštknout *tech.* rozežírat, korodovat, leptat, mořit **~aĝo** sousto, *u koně* udidlo (*kovová část uzdy*) **~anta** silně bolestivý *přen.* šířavý **~anto** *chem. text* mořidlo *hud.* přerušovaný trylek **~eti** náznakem okusovat, ožužlávat, ožvýkat **ĉirkaŭ~i** (= **ĉirkaŭmanĝi**) okusat **de~i** odkousnout, odtrhnout **el~i** vykousnout **for~i** ukousnout **acid~i** leptat kyselinou **ran~o**, **ran~a** **hidrokarito** *bot.* voďanka žabí

Mordeĥaj/*o náb.* Mordokaj, Mordechaj

mordv/*o* Mordvinec **M~io** Mordvinsko (*jeden ze států Ruské federace*)

moren/*o geol.* moréna (*nános vytvořený ledovcem*)

Morfe/*o mytol.* Morfeus (*řecký bůh snů*)

morfem/*o jaz.* morfém, morféma (*nejmenší, dále nedělitelná část slova, která je nositelem věcného n. mluvnického významu*) **~iko** morfematika, nauka o morfémech **~oscienco** (= **morfoloĝio**) tvarosloví, nauka o druzích slov

morfi/*o mat.* morfismus

morfin/*o chem. lék.* morfium, morfin **~ismo** *lék.* morfinismus (*závislost na morfiu n. chronická otrava morfinem*) **de~izo** léčba závislosti na morfinu **diacetyl~o** (= **heroino**) heroin (= diacetylmorfin)

morfogenez/*o biol.* morfogeneze (*vývoj tvarů organismu a jeho částí*)

morfoloĝi/*o biol.* morfologie (*obor studující vnější stavbu, tj. tvar organismů*) *jaz.* tvarosloví

Morgan/*o hist.* Morgan **m~o** *biol.* morgan (*jednotka předpokládané vzdálenosti genů na chromozomu*)

morganat/a *práv.* morganatický **~a**
geedziĝo *hist. práv.* morganatický sňatek, (společensky) nerovné manželství (*potomci jsou vyloučeni ze stavovských výsad a práva dědit*)
morgaŭ *zitra ~a zítřejší ~o zítřek přen.* (blízká) budoucnost **post~** pozítří
morĥel/o, morkel/o *bot. rod* smrž
mormon/o *náb.* mormon
morn/a *kniž.* ponurý, pochmurný, zasmušilý, tísnivý **~a impreso** sklíčující dojem **~a humoro** chmurná nálada
Moroni/o *zemĕp.* Moroni (*hl. město státu Komory*)
moroz/a mrzutý, nevrlý
Mors/o *hist.* Morse **m~a alfabeto** Morseova abeceda *hovor.* morseovka
mort/i *n* zemřít, skonat, zesnout *přen.* zaniknout **~i de malsato** zemřít hladem **~i per glavo** zemřít mečem **~i pro vundo** zemřít na zranění **~a** mrtvý, smrtelný (*úraz, nemoc ap.*) **~a/~inda peko** smrtelný hřích **M~a Maro** Mrtvé moře **~o** smrt, skon, úmrtí *přen.* zánik **~aĉi** zdechnout, bidně zhytnout **~ema, ~ideva** smrtelný, pozemský **~emulo** smrtelník **~a/~iga vundo** smrtelný úraz / smrtelné zranění **~igi** zabít, usmrtit **~iĝi** přijít o život, zahynout **~inda ofendo** smrtelná urážka **~intaĵo** kadáver, mršina, mrtvola **~intejo** (= **tombejo**) hřbitov **~insidi** *n* ukládat / usilovat o život (**kontraŭ iu** někomu) **~merita** zasluhující smrt **~merita peko** smrtelný hřích **~okvanto** úmrtí, mortalita **~pafi** *t* zastřelit **~strangoli** *t* (za)rdousit, uškrtit **ek~i** náhle zemřít **for~i** zemřít, vymřít **ĝis~a** doživotní (*trvající až do smrti*), na smrt (*unavený, vyděšený ap.*) **mem~igo, sin~igo** sebevražda **post~a** posmrtný **pro~a sonorileto** umíráček **sen~a** nesmrtelný **sen~eco** nesmrtelnost **sen~igi** učinit

nesmrtelným **trans~a** záhrobní, posmrtný **frost~i** umrznout, zmrznout **pik~igi** zapíchnout **ŝton~igi** (= **ŝtonumi**) ukamenovat
mortadel/o *kuch.* mortadela (*druh salámu*)
mortal/o (= **mortideva homo, mortemulo**) *náb.* smrtelník
morter/o *stav.* malta **~portisto** (= **helpanto de masonisto**) *stav.* (zednický) přidavač
mortez/o *dlab* **~i t** (vy)dlabat **~ilo** dlátó **~omaŝino** dlabačka
moru/o *zool.* treska obecná
morul/o *biol.* morula (*časné vývojové stadium vajíčka*)
morus/o *bot. rod* morušovník **blanka/nigra/ruĝa ~o** morušovník bílý/černý/červený **~arbo, ~ujo** morušovník (*strom*) **~bero** moruše (*plod*)
morv/o (= **maleo**) *lék.* vozňřívka
Mose/o *náb.* Mojžíš
mosk/o pižmo, mošus **~a** pižmový **~ulo** *zool. rod* kabar
moskatel/o muškátové víno
moske/o *náb.* mešita
moskit/o *zool.* moskyt (*obecné označení tropických komárů*) **malaria ~o** (= **anofelo**) *zool. rod* anofeles
Moskv/o *zemĕp.* Moskva **m~ano** Moskván **m~ulo** *polit.* proruský kolaborant
most/o mošt
Mosul/o *zemĕp.* Mosul
mošt/o *zdvořilostní titul:* **Reĝa M~o** královské Veličenstvo **pastra ~o** velebný pán **sidĝu, via ~o!** posadte se, jasnosti/milostpane **~a, ~naskita** urozený, (vysoce) ctĕný **plej ~a ~o** *humornĕ* nejurozenĕjší výsost **~ulo, ~a sinjoro** urozený pán **~ulino, sinjorina ~o** urozená paní **~i n** ráĉit, uráĉit se
mot/o moto, motto, heslo, citát
motacil/o *zool. rod* konipas

mote/o *zool.* mol **dom~o** mol domácí
lum~o (= **piralo**) zavíječ zimostrázový
motel/o motel (*hotel pro motoristy*)
motet/o *hud. náb.* moteto, motet (*žánry
 sborové hudby*)
motiv/o motiv, pohnutka, podnět, důvod
um. námět (*nejjednodušší tematický pr-
 vek*) ~**i** *t* zdůvodnit, odůvodnit, opod-
 statnit ~**ita postulo** zdůvodněný/opráv-
 něný požadavek ~**ažo práv.** (soudní)
 odůvodnění **sen~a** bezdůvodný
motor/o *tech. i přen.* motor **dizela/du-
 takta/kvartakta~o** vznětový/dvoutakt-
 ní/čtyřtaktní motor **eksplođa ~o,**
eksploď~o zážehový motor ~**a** moto-
 rový *biol.* motorický ~**isto** motorista
 ~**izi** *t* motorizovat ~**biciklo** moped
 ~**boato** motorový člun ~**ciklo** motocykl
hovor. motorka ~**trajno** motorový vlak
dizel~o Dieselvův motor, vznětový mo-
 tor, *hovor.* dieselmotor **gas~o** plynový
 motor, motor na plyn **relajs~o** reléový
 motor **vent~o** větrný motor
mov/i *t* hýbat, pohybovat, přimět (*k pohy-
 bu/činnosti*) **sin ~i** hýbat se, pohybovat
 se ~**a forto** hybná síla ~**o** pohyb, (po)-
 hnutí **instinkta ~o** instinktivní/bez-
 děčný pohyb **lantaj ~oj** mdlé/vleklé po-
 hyby ~**ado** hnutí, pohybování, (trvalý)
 pohyb **Braun-a ~ado** *fyz.* Brownův
 pohyb **flulinia ~ado** *fyz.* laminární
 proudění **laborista ~ado** dělnické hnutí
 ~**ebla** pohyblivý, hybný, přenosný, mo-
 vitý ~**eblažo práv.** movitost ~**ebla** po-
 hyblivost ~**eto** mal(ičk)ý pohyb ~**iği** hý-
 bat se ~**iğema** čilý, pohyblivý, neposed-
 ný ~**ilo** hnací stroj, motor ~**ilaro de**
horloğo mechanismus hodin(ek) ~**oko-
 menca** rozběhový ~**oplena** plný pohy-
 bu, rušný **dis~i** rozhrnout **dis~iği** rozhr-
 nout se **ek~i** pohnout (**ion** něčím)
ek~iği pohnout se, rozhybat se **el~iği**
 vyhrnout se odněkud, vydat se na cestu

makro~a, ampleks~a šraubo makro-
 šroub (*mikroskopu*) **mikro~a šraubo**
 mikrošroub (*mikroskopu*) **pri~ada** týka-
 jící se hnutí **sen~a** nehybný **sen~igi**
 znehybnit **for~i** odsunut **mem~a** sa-
 mohybný, automatický **ne~ebla** nehnu-
 telný **ne~eblažo práv.** nemovitost **fa-
 cil~a** ladný, mrštný **kap~o** pohyb hlavy
lant~a pomalu/zvolna se pohybující
(stařec), zpomalený (*film*) **liber~a** svo-
 bodný, volný **pas~o** *sport.* přihrávka
propra~a z vlastní iniciativy **psiko~o**
 hnutí myslí **štel~e** kradmo, tajně **tri~a**
 trojkrokový (*šachový problém*) **turno~i**
kuch. míchat krouživými pohyby
moviment/o *hud.* věta (*část symfonie ap.*)
Moz/o *zeměp.* Mása (*řeka*)
mozaik/o *um.* mozaika *bot.* mozaika (*vi-
 rová choroba rostlin*)
Mozambik/o *zeměp.* Mosambik
mozasaur/o *zool.* mosasaurus
Mozel/o *zeměp.* Mosela (*řeka*)
Mozi(o) *hist.* Mocius (*čínský filozof*)
mu = mi mí (*název řeckého písmena μ*)
muar/i *t* dát moarový vzhled (*lesk na ko-
 vu n. tkaninách*)
mucid/a ztuchlý, zatuchlý
mucilag/o *bot.* rostlinný sliz *lék.* lékopis-
 ný/nelékopisný sliz
mud/o *zool.* svlékání (*výměna starého tě-
 lesného pokryvu (kůže, kutikuly ap.) za
 nový*), shazování (parohů) ~**i** *n* *zool.*
 svléci se, svléknout se (*z kůže*), shodit
 (parohy) ~**ažo** svlečka (*kůže*), shoz (*sho-
 zený paroh*) ~**iği** způsobit svlékání
 ~**ighormono** hormon řídící svlékání
inter~o instar (*časový úsek mezi dvěma
 svlékáními*)
mudehar/o mudejar (*španělský muslim*)
muel/i *t* mlít ~**ažo**, ~**otažo** melivo ~**ejo**
 mlýnice, mlýn (*budova*) **akva/venta**
 ~**ejo** vodní/větrný mlýn ~**ilo** mlýn (*zaří-
 zení*) ~**isto** mlynář ~**dento** (= **molaro**)

zub stolička ~**mašino** mlýn, mlecí stroj
bat~ilo šrotovník, drtič **glob~ilo** kulový mlýn **kaf~ilo** mlýnek na kávu
muestr/o statistický vzorek ~i t vybrat statický vzorek
muezin/o *náb.* muezzin (vyvolávač z minaretu)
muf/o rukávnik (na ochranu rukou) *tech.* punčoška (plynové lampy) *tech.* objímka, pouzdro ~**ganto**, **man~o** palečnice (= palcová rukavice), palčák **kablo~o** kabelová chránička
mufli/o *tech.* mufle, muflová pec ~i t ohřívat v mufli, tepelně zpracovávat v muflové peci
muflon/o *zool.* muflon
mufti/o *náb.* muftí
mug/o *bot.* borovice kleč, kosodřevina
muget/o *lék.* moučnivka, soor, orální kandidóza
mugil/o *zool. rod* cípal
mug/i *n* (o turu) bučet (o davu) hlučet ~**ado** bučení, hlučení, hukot ~**ado de vento** hučení větru
muk/o sliz, hlen ~a slizký, slizový
mukor/o *bot. rod* plíseň ~**aloj** řád plísněotvaré
mukoz/o *anat.* sliznice ~**ažo** hlen, slizovitý povlak
mul/o *zool.* mul, mula (kříženec samce osla se samicí koně) **obstina kiel** ~o paličatý jako mezek
mula/o *náb.* mullah (vykladač islámu)
mulat/o mulat (míšenec bělocha s černochem) ~**ino** mulatka
mulč/o *zeměd.* nastýlka, mulč(ovací materiál) ~i t nastýlat, mulčovat ~**ado** nastýlání, mulčování
muld/i *t stroj.* lít, odlévat (do formy) ~**ado** odlévání, lití (do formy) ~**ažo** odlitek ~**ilo** odlévací forma **el~igi** zbavit odlévací formy, vyprostit odlitek z formy

muleta/o muleta (červená plachta toreadora)
Mulhaüz/o *zeměp.* Mylhúzy
mult/a mnohý, četný, lecjaký ~e mnoho ~e **pli bona** mnohem lepší ~e **da pano** hodně chleba ~o spousta, velký počet ~o **da mono** množství peněz ~**igi** (roz)-množit ~**igi** (roz)množit se ~**obla** mnohonásobný ~**oblighi** (z)násobit, (roz)-množit ~**obligilo** rozmnožovací stroj ~**obligho** násobení ~**ope** ve velkých skupinách ~**ampleksa** rozsáhlý, obsažný ~**angulo** mnohoúhelník ~**edro** mnohostěn ~**ekosta** drahý ~**enhava** obsažný, hutný ~(e)**nombra** (po)četný ~**flanka** mnohostranný ~**foje** mnohokrát ~**kolora** pestrobarevný ~(e)**signifa** významný ~**speco** různorodý ~**valora** (draho)cenný **mal~a** nemnohý, vzácný **mal~e** málo **mal~igi** ubrat, snížit (počet/intenzitu) **malpli~o** menšina **plej~o** největší počet **plejmal~o** nejmenší počet **pli~o** většina **pli~igi** (z)množit, rozhojnit **tro~igo** přemnožení (se) **homo~o** dav
multipleksor/o (= **signalplektilo**) *sděl.* multiplex (zařízení k vícenásobnému využití přenosového média)
multiplet/o *fyz.* multiplet (skupina více spektrálních čar těsně u sebe)
multiplik/i *t mat.* násobit ~**anto** násobitel ~**ato** násobenec ~o násobení
mume/o (= **umeo**) *bot.* meruňka japonská
mumi/o mumie ~**igi** mumifikovat
mumps/o (= **epidemia parotidito**) *lék.* příušnice, parotitida, zánět příušních žláz
mung/i *n* smrkat *t* čistit nos (někomu)
mung/o *bot.* vigna zlatá (rostlina) mungo fazole (*semeno vigny zlaté*) *zool.* *nevh.* mangusta
mungot/o *zool. rod* mangusta
munici/o munice ~**ejo** muniční sklad

Munken/o, Munhen/o *zeměp.* Mnichov
m-ismo *polit.* mnichovanství (*politika ústupků diktátorům, polit. zrada, kapitalství*)
municip/o *polit. práv.* obec (*město n. vesnice jako základní územní správní jednotka*)
munt/i *t tech.* montovat, sestavit ~i **juvelštonon** usazovat drahokam ~i **filmon** (se)stříhat film ~**ado** montáž, montování ~**ajo** *tech.* (smontovaná) sestava ~**isto** montér ~**umo** rám, kryt, pouzdro, držák ~**bendo** (= **čenstablo**) montážní linka **al-i** přimontovat **mal-i** rozmontovat **re-i** znovu smontovat, remontovat **aks-ajo** sestava osy (kola)
muon/o *fyz.* mion (*částice*), *zast.* mezon μ
mur/o zeď, stěna *sport. zeměp.* (skalní) stěna **nuda** ~o holá stěna ~**ego** hradba ~**eto** zídka ~**afišo** nástěnný plakát ~**gazeto** nástěnné noviny, nástěnka **čirkaũ-igi** obehnat zdí **inter-o** dělicí stěna, mezistěna **apog-o** opěrná zeď **čel-o** *bot.* buněčná stěna **fak-o** *nám.* stěna vodotěsné komory **kver-o** příčná stěna **ring-o** ohrada (*zahrady, parku, dvora*) **rungo-o** (= **spaliero**) *sport.* žebřiny, ribstol **son-o** *let.* zvuková bariéra **trabar-o** srubová stěna
murb/o *kuch.* linecké těsto
murdi *t* (za)vraždit ~o vražda ~**into** vrah ~**isto** (nájemný) vrah ~**ito** oběť vraždy, zavražděný
mureks/o *zool. rod* ostranka
muren/o *zool. rod* muréna
murmur/i *n* bručet, hučet, bublat *přen.* mluvit polohlasně / tlumeným hlasem ~o, ~**ado** zurčení, šumění, bubláni ~**eti** pobroukávat **en-i** vmísit se bručením (*do hovoru, zpěvu ap.*)
mus/o *zool. rod i inf.* myš ~**edoj** *zool.* čeled' myšovití ~**kaptilo** past na myši

dormo-oj (= **gliregoj**) *zool.* čeled' plchovití **kampo-o** hraboš mokřadní
musak/o *kuch.* musaka (*nakrájená zelenina s masem, řecké národní jídlo*)
musikap/o (= **muškaptulo**) *bot.* mucholapka podivná (*masožravá rostlina*)
musko/o *bot.* mech **pluřeca** ~o hebký mech ~a mechový **hepat-oj** (= **hepatiko**) *bot. rod* jaterník
muskarden/o *zool.* plšík lískový (*hlodavec*)
muskardin/o *biol.* muskardinóza (*epidemické odumírání housenek bource morušového*) ~**fungo** muskardina (*houba způsobující muskardinózu*)
muskat/o muškátový oříšek ~**arbo**, ~**ujo** muškátovník
musked/o *voj. hist.* mušketa ~**isto** mušketyr
muskol/o *anat.* sval **peronea** ~o sval na zevní straně bérce **šultra** ~o ramenní sval ~**aro** svalstvo **intra-a** nitrosvalový **sen-a prozo** *přen.* slabá próza **dik-a, fort-a** svalnatý
muskovit/o *geol.* muskovit, draselná slída (*technicky nejdůležitější slída*)
musl/o (= **duvalvulo**) *zool.* mlž (*měkkýš s dvěma lasturami*)
musli/o *kuch.* müsli
muslin/o *text.* mušelín
muson/o *met.* monzun
mustang/o mustang (*severoamerický zdivočelý kůň*)
mustard/o *kuch.* hořčice ~a hořčicový, hořčičný ~a **gaso** (= **iperito**) *voj.* yperit, hořčičný plyn ~i *t* ochutit hořčicí ~**ujo** sklenička s hořčicí (*připravená na stole*)
mustel/o *zool. rod* lasice ~**edoj** čeled' lasicovití
musteri/o *hist.* moustérien (*mladší období středního paleolitu a kultura tohoto období*)

muš/o *zool.* moucha **banan~o**, **vinagro~o** (= **drozofilo**) octomilka *hovor.* banánová/octová/ovocná muška
mut/a němý ~a **pro teruro** němý hrůzou ~eco němota ~igi umlčet ~igilo *hud.* tlumič ~igi zmlknout, oněmět ~ulo němý člověk **surda~ulo** hluchoněmý
mutaci/o *biol.* mutace (*náhlá dědičná změna genetické informace*) ~i *n* mutovat (*měnit genetickou informaci*) ~into zmutovaný gen ~igi vyvolat/způsobit mutaci ~ismo teorie o vývoji náhodnými mutacemi ~ulo mutant **retro~o** *biol.* zpětná mutace, reverzní mutace **trans~o** *chem.* transmutace (*přeměna chem. prvku v prvek jiný*) **trans~i** transmutovat, podléhat transmutaci/přeměně **trans~igi** *chem.* transmutovat, provádět transmutaci
mutil/i *t lék.* znetvořit, zmrzačit
mutual/a *práv. polit.* vzájemně podpůrný ~eco vzájemnost

muz/o (= **bananujo**) *bot.* rod banánovník
muz/o *um.* múza ~aj **artoj** múzická umění ~ido syn múz, básník
muze/o muzeum **subĉiela ~o** skanzen
muzel/o čenich, rypák, čumák ~ingo náhubek
muzik/o hudba ~a **notacio** notové písmo ~i *n* hrát (*na hudební nástroj*), muzicirovat ~ajo hudební dílo ~ama, ~ema muzikální, hudbymilovný ~igi zhudebnit ~ilo hudební nástroj ~isto hudebník ~(o)**kajero** notový sešit **ĉambro~o** komorní hudba **danc~o** taneční hudba **filmo~o** filmová hudba **pop~o** populární hudba **preĝej~o** chrámová hudba **scenej~o** scénická hudba **svingo~o** svingová hudba
muzikal/o *hud. div.* muzikál
muzulman/o (= **islamano**) muslim *zast.* musulman

N

-**n** *koncovka 4. pádu (akuzativu) a směru:*
manĝi bulkon jíst housku, **atendi unu horon** čekat hodinu, **veturi en la urbon** jet do města, **iri hejmen** jít domů
nab/o *tech.* náboj kola
nabab/o *hist.* nabob (*titul bohatých muslimských správců indických provincií*) *přen.* pyšný nadutec, (nadutý) bohatec, nabob
nacel/o *let.* gondola, kabina lanovky/vzducholodi, koš balónu
naci/o národ **Unuiĝintaj N~j** Spojené národy ~a národní **N~a Asembleo** Národní shromáždění ~ajo národní zvláštnost ~ano příslušník národa ~anigi naturalizovat ~igi znárodnit ~igo znárodnění ~ismo nacionalismus ~isto nacionalista

~**lingva** v národním jazyce **inter~a** mezinárodní **Inter~o** *pol.* Internacionála **inter~igi** zmezinárodnit, dát mezinárodní charakter **inter~ismo** internacionalismus **inter~isto** internacionalista **inter~ulo** *sport.* internacionál **mal~igi** *ekon. polit.* zprivatizovat **sam~ano** krajan **sen~a** beznárodní, bez národní příslušnosti **Sen~eca** **Asocio Tutmonda** Beznárodnostní světový svaz (*esperantská dělnická organizace*) **sen~ismo** světoobčanství, kosmopolitismus **sen~isto** stoupenec kosmopolitismu, světoobčan **sen~ulo** světoobčan (*člověk, který se cítí příslušníkem pouze lidstva, ne nějaké národnosti*) **super~a**

nadnárodní **trans~a** jednající bez ohledu na národní zájmy
national/ismo nacionalismus **~isto** nacionalista
nadir/o *hvězd.* nadir, podnožník
nadl/o *tech.* jehla, střelka, zápalník **~o de injektilo** *lék.* jehla injekční stříkačky **~o de perkutito** *voj.* zápalník bicího mechanismu (*střelné zbraně*) **magneta** **~o** magnetická střelka, magnetka **~a ajuto** *tech.* jehlová tryska
naft/o (= **kruda petrolo**) ropa **~dukto** ropovod **~oekspluatado** těžba ropy **~okušejo** ložisko ropy
naftalen/o naftalen *nesprávně* naftalín
naftalin/o = **naftaleno**
nagari/o *jaz.* dévanágarí, nágari (*alfasy-labické písmo indických jazyků*)
Nagasak/o *zeměp.* Nagasaki
Nagoj/o *zeměp.* Nagoja
naĝ/i *n* plavat, plout **~i en sango** brodit se krví **~o**, **~ado** plavání **~ejo** plovárna, koupaliště **liberaera** **~ejo** koupaliště (pod širým nebem) **~ilo** ploutve **~isto** plavec **~arto** plavecký styl **~barelo nám.** bóje **~baseno** plavecký bazén **~haŭto** plovací blána **~zono** plovací kruh **al~i** připlavat **el~i** vyplavat **for~i** odplavat **sub~i** potopit se **supren~i** plout nahoru **sur~i** splývat, plout na hladině **tra~i**, **trans~i** proplout, přeplout
naiv/a naivní, prostoduchý **~e** naivně **~aĝo** naivnost (*projev*), prostoduchý čin **~eco** naivita (*vlastnost*) **~ega** příliš naivní, přihlouplý **~isto** naivista (*malíř*) **~ulo** naiva, prostáček
naj/o *zool.* kobra *hovor.* brejlovec
najad/o *mytol.* rusalka, víla
najbar/o soused **~a** sousední **~e de** blízko u **~aĝo** sousedství, blízké okolí **~aro** sousedstvo **~eco** sousedství, sousedský poměr **~ino** sousedka

najl/o hřebík **enbati** **~on per martelo** přibít hřebík kladivem **~i t** přibí(je)t (hřebíkem) **~eto** hřebíček **~izi** opatřit hřebíky **~okapo** hlavička hřebíku **~otirilo** kleště **al~i** přitlouci hřebíky **mal~i** uvolnit/vytáhnout hřebíky **desegno~o**, **pik~o** (= **prempinglo**) připínáček, napínáček **ligno~o** čep
Najrob/o, **Najrobi/o** *zeměp.* Nairobi
najtingal/o *zool.* slavík
Namib/o *poušť* Namib **~io** *stát* Namibie
Namur/o *zeměp.* Namur
nan/o trpaslík **~a** zakrslý, trpasličí **~a arbo** zákrsek, zakrslý strom **~eco**, **~ismo** nanismus, zakrslost
nandu/o (= **reao**) *zool.* nandu
nanken/o *text.* nankin
Nankin/o, **Nanking/o** *město* Nanking, Nanjing
nano/ nano/ *předpona SI s významem* miliardtina, *tj.* 10⁻⁹ **~metro** nanometr
naos/o *hist.* náos, cella (*lod' řeckého chrámu*)
nap/o *bot.* brukev řepka **brasik~o** brukev řepka tuřín, kolník
napalm/o *voj.* napalm
napel/o *bot.* oměj horský
Napol/o Neapol
Napoleon/o Napoleon **~a** napoleonský **~idoj** potomci Napoleona I.
Najaran/o *náb.* Nárájana (*jedno ze jmen Višnuových*)
narak/o peklo (*dle buddhismu*)
narcis/o *bot.* narcis **poeta** **~o** narcis bílý
Narcis/o *mytol.* Narcis **n~ismo** narcismus, narcisismus, sebeláska
nargile/o vodní dýmka, nargila
narkoanaliz/o *lék.* narkoanalýza
narkolepsi/o *lék.* narkolepsie (*imperativní spavost*)
narkot/i *t* uspat (= záměrně navodit stav bezvědomí) **~a** narkotický **~aĝo** narkotikum **~o**, **~eco** narkóza **~iĝo** upadnutí

do narkotického spánku **~ismo** narkomanie **~isto**, **~ulo** narkotik, narkoman
narkotiz/o = **narkotájo**
narkoz/o narkóza (*umělý spánek*)
narteks/o narтек, předstíh modlitebny
narval/o *zool.* narval
nas/o vrš (*košík na chytání ryb v řece*)
nask/i *t* (po)rodit, (z)plodit, tvořit, vytvářet **~i** **disputojn** vyvolávat hádky **~i** **esperon** vzbudit/vzbuzovat naději **malvive** **~ita** nezdařený, neúspěšný **~a** porodní, rodný **~o** porod **~antino**, **~intino** rodička **~ema** plodivý **~igi** (z)plodit (*i přen.*) **~iĝi** narodit se, nastat **grandaj problemoj** **~iĝis** vyvstaly velké problémy **~iĝejo** místo narození **~iĝo** narození *přen.* počátek, zrod **~itaro** potomstvo **~iĝatesto** rodný list **~iĝloko** místo narození, rodiště **~iĝtago** den narození **~okvanto** porodnost **de~a**, **de~iĝa** rodilý, od narození **du~ito** dvojče **kun~ita** od narození **mis~i** potratit **post~aĵo** placenta se zbytkem pupečnicku a plodových blan (*během třetí porodní doby*) **re~iĝi** znovu se zrodit **unue~a** **virino** prvorozička **unue~ita** prvorozený **fru~ito** předčasně narozené dítě **Krist~o** Vánoce **mort~ito** mrtvě narozené dítě **nov~ito** novorozené **ovo~a** vejcorodý **vivo~a** živorodý
nasturti/o potočnice **oficina** **~o** potočnice lékařská
Natal/o *zeměp.* Natal
natalitat/o (= **naskokvanto**) porodnost
natr/o *chem. nevh.* soda
natri/o *chem.* sodík
natrik/o *zool.* užovka
natur/o příroda, povaha, (podstatné) vlastnosti **virga** **~o** panenská příroda **sovaĝa** **~o** divoká příroda/povaha **~a** přírodní, přirozený, vrozený **~e** přírodně, přirozeně **esti** **~e** **timema** být od přírody bázlivý **~aĵo** přírodnina, naturálie

~eco přirozenost **~igi** aklimatizovat, přizpůsobit **~ismo** naturalismus, nudismus **~esploristo** přírodovědec **~kolora** v přirozené barvě **~parko** národní park **~protektanto** ochránce přírody **~sciencoj** přírodní vědy **de~igi**, **sen~igi** denaturovat **kontraŭ~a** proti přírodě **laŭ~a** podle přírody **super~a** nadpřirozený
natural/ismo = **naturismo**
naturaliz/i *t* *práv.* naturalizovat, udělit (cizinci) státní příslušnost
naŭ devět **~a** devátý **~e** za deváté **~o** devítka **~dek** devadesát **~afoje** po deváté **~foje** devětkrát **~obla** devítinásobný **~oble** devětkrát **~ono** devítina **~ope** po devíti
naŭkrat/o (= **pilotfiŝo**) *ryba* lodivod mořský
naŭtik/o mořeplavectví, navigace
naŭtil/o *hlavonožec* loděnka
naŭzi *t* (z)působit zvracení, budit odpor (**iun** komu), ošklivit se, odpuzovat (**iun**, **ion** někoho, něco) **tio** **~as min** dělá se mi z toho nanic, je mi to odporné **~a** šeredný, odporný, hnusný **~a odoro** (zá)pach, puch **~a konduto** odporné/odpudivé chování **~o** odpor, hnus, nevolnost
nav/o *arch.* chrámová loď
Navar/o Navarra **n~ano** obyvatel Navarry
naved/o, **navet/o** *text.* člunek
navig/i *n* navigovat, plout, plavit se **~o**, **~ado** navigace (*řízení plavby/letu*), plavba, let **~ebla** splavný **~ejo** kapitánský můstek, pilotní prostor **~isto** navigátor
navigaci/o = **navigado**
navikular/o *anat.* kost člunkovitá (lodčkovitá)
naz/o nos **hoka** **~o** zahnutý nos *hovor.* skoba **kuntiri la** **~on** ohrnovat nos **teni la** **~on** **supren** chodit s nosem vzhůru

konduki iun je la ~o vodit někoho za nos **šteli ion sub la** ~o ukrást něco před nosem ~a nosní, nosový ~ego čenich ~umo skřípec (*druh brýlí*) ~lobo chřípě, chřípí ~kataro rýma ~muko nosní hlen ~osto nosní kost ~(o)truo nozdra, nosní otvor ~paroli *n* huhňat, mluvit nosem ~tuko kapesník **aglo~a** s orlím nosem **dik~ulo** hlupák **plat~ulo** člověk s plochým nosem

nazal/o jaz. nosovka ~igi vyslovit jako nosovku

Nazaret/o Nazaret ~ano obyvatel Nazaretu *náb.* křesťan

nazi/o nacista ~ismo nacismus **nov~ismo** neonacismus

Nazore/o *náb.* Nazorejský (*Ježíšův přídomek*) **n~oj** nazorejci (*seкта*)

nazu/o zool. nosál

ne ne ~ **plu** už ne, ne více **jam** ~ nyní už ne, vůbec ne ~a záporný ~e záporně, odmítavě ~i *n* popírat *t* zapřít, zapírat ~ado popírání, odmítání ~ajo nemožná věc **postuli** ~ajon žádat nemožné ~ebla nemožný, neproveditelný ~ebligi zakázat, nemožnit ~eco nemožnost, neproveditelnost ~agema pasivní ~ansta~taũigebbla nenahraditelný ~antaũvid~ebbla nepředvídatelný ~bona nedobry, špatný, nehodnotný ~bridebbla nezkrót(itel)ný, nezvládnutelný ~certa nejistý, pochybný ~čefa druhořadý, vedlejší ~detruebbla nerozbitný, nezničitelný ~deviga nepovinný ~difinebbla nedefinovatelný ~diskutebbla nesporný, bezesporný ~disputebbla nesporný, (samo)zřejmý ~divenebbla nerozpoznatelný, nerozluštitelný ~dubebbla nepochybný ~edukebbla nevychovatelný, nezvládnutelný ~edukita nevychovaný ~egala nerovný *i mat.* nestejný ~egalajo nerovnost ~elčerpebbla nevyčerpateľný ~elpetebbla neúprosný ~eltenebbla ne-

snesitelný ~erarema neomylný ~evit~ebbla nevyhnutelný ~faka neodborný ~fidinda nespolehlivý ~forgesebbla nezapomenutelný ~forgesumin/o bot. pomněnka ~fumanto nekuřák ~gast~ama ne(po)hostinný ~granda nevel(i)ký ~haltigebbla nezadržitelný, neutuchající ~imagebbla nepředstavitelný ~imitebbla nenapodobitelný ~irebbla neschůdný ~kapabla nemohoucí, neschopný ~konstanta přechodný, vrtošivý ~konvinkebbla tvrdohlavý, paličatý, tvrdošijný ~kunigebbla neslučitelný ~kuracebbla ne(vy)léčitelný ~kurağa ostýchavý, plachý ~lacigebbla neúnavný, neunavitelný, neúporný ~lica nedovolený, nezákonný, pokoutní ~mal~havebbla nepostradatelný ~mezebbla ne(z)měřitelný ~movebblajo nemovitost ~negebbla bezesporný, nepopíratelný ~normala nezvyklý, neobvyklý, výjimečný ~obeema neposlušný ~organika chem. anorganický ~pagikapabla, ~pagipova insolventní ~pagitajo dlužná splátka ~para lichý, nedělitelný dvěma ~parhufuloj zool. lichokopytníci ~penetreblla neproniknutelný ~plenaga nezletilý ~postulema nenáročný ~reala nereálný ~rekta nepřímý, zprostředkovaný ~resanigebbla nevyléčitelný ~revokebbla neodvolatelný ~rimarkeble neznatelně, nepozorovatelně ~rimarkite nepozorovaně, nenápadně ~rompebbla pevný, nerozbitný, nezlomitelný, *přen.* nezlomný ~satigebbla nenasytňný ~solventa nesolventní ~sperta nezkušěný ~stabila nestabilní, neustálený ~transigebbla nepřenosný (*např.* **rajto** právo) ~transitiva nepřechodný (*sloveso*) ~vendeblla neprodejný **for~i** zapřít **kap~i** zavřít hlavou

Neandertal/o Neandertal, Neanderovo údolí **n~ulo** neandertálec

Neapol/o = **Napolo**

Nebrask/o Nebraska (*stát USA*)

Nebukadnecar/o *hist.* Nabukadnesar, Nabuchodonosor

nebul/o mlha **polva** ~o mračno prachu ~a mlhavý, zamlžený *přen.* nejasný, nepřesný ~i *n* (za)mlžít, být mlhavo ~**ajo** zákal (v kapalině) ~**eco** zamlženost ~**ego** hustá mlha ~**iga** zamlžovací, rozprašovací ~**igi** vytvářet mlhu ~**pluvo**, **pluv**~o mžení, mrhnutí **fum**~o smog **glaci**~o jinovatková mlha

nebuloz/o *hvězd.* mlhovina **planeda** ~o planetární mlhovina

neces/a potřebný, (nezbytně) nutný, nevyhnutelný ~**a sekvo de** zákonitý následek (čeho) ~i *tn* být potřeba ~**as**, **estas** ~e je potřeba, je nutno/nevyhnutelné ~o nutnost ~**ajo** potřeba (věc) ~**eja** záchodový ~**ejo** záchod ~**ujo** necesér ~**alteriĝo** *let.* nouzové přistání **ne**~**a**, **sen**~**a** nepotřebný, zbytečný

Nederland/o Nizozemsko, Nizozemí **n**~**ano** Nizozemec

nefelometr/o *chem.* nefelometr, zákalo-měr ~io nefelometrie

nefometr/o nefometr (*přístroj k určování oblačnosti*)

nefoskop/o nefoskop (*měřič rychlosti a směru oblaků*)

nefr/o *lék.* ledvina ~**ito** nefritida, (*zánětlivé onemocnění ledvin*) ~**ozo** nefróza (*nezánětlivé onemocnění ledvin*) ~**ekto-mio** nefrektomie (*chirurgické odebrání ledviny*) ~**ologio** nefrologie

nefridi/o *biol.* nefridium (*vylučovací orgán nižších živočichů*)

nefrit/o *geol.* nefrit

nefrolepid/o *bot.* ledviník

neg/i *n* popírat, odmítat, negovat ~**ebla** popíratelný **ne**~**ebla** nepopíratelný

negaci/o odmítání, popírání, negace

negativ/a negativní, záporný ~o *opt.* negativ ~**ajo** *mat.* opak, negace ~**ismo** negativismus, odmítání všeho ~**isto** negativista **elektro**~**a** elektronegativní

Negev/o, **Negeb/o** Negev, Negevská poušť

neglekt/i *t* zanedbat, opominout ~**ado** zanedbávání ~**ebla** zanedbatelný ~**ema** nedbalý ~o, ~**emo** nedbalost

negliĝ/o negližé, nedbalky, noční/domácí oblek ~i *n* být v nedbalkách

negoc/o obchod(ování), obchodní činnost ~a obchodní, obchodnický ~**aj intereso**j obchodní/komerční zájmy ~i *n* zabývat se obchodem, obchodně jednat ~**isto** obchodník **grand**~**isto** velkoobchodník

negr/o *zvl. pejorativně* černocho, **negr** ~**isto** otrokář s černochoy ~**oida** negroidní

negund/o javor jasanolistý

Negus/o negus, něguš (*etiopský král*)

neĝ/o sníh **zorgi pri pasintjara** ~o zanedbávat (něco), zbytečně se starat ~a sněhový, sněžný ~i *n* sněžit ~**ero** sněhová vločka ~**ulo** sněhulák **N**~**ulino**, **N**~**blankulino** Sněhurka ~**amaso** závěj ~**barilo** sněhová zábrana ~**blovado**, ~**ventego** sněhová vánice ~**blovaĝo**, ~**duno** (sněhová) závěj ~**borulo** *bot.* sněženka ~**bulo** (= **lentano-viburno**) *bot.* kalina tušalaj ~**figuro** sněhulák ~**floko** sněhová vločka ~**frezilo** sněhová fréza ~**mustelo** (= **ermeno**) *zool.* (lasi-ce) hranostaj ~(**o**)**plugilo** sněhový pluh **pluv**~o dešť se sněhem, plískanice

nek ani **mi** **ne** **vidas** ~ **aŭdas** nevidím ani neslyším ~ **famon**, ~ **profiton** ani slávu, ani zisk

nekrofilio *lék.* nekrofilie

nekrofor/o *zool.* hrobařík

nekrolog/o nekrolog, posmrtná vzpomínka, stať o zemřelém

nekromanci/o nekromancie, věštění pomocí duchů
nekropol/o *hist.* nekropole, pohřebiště
nektropsi/o pitva (*pro zjištění příčiny úmrtí*) ~i t pitvat
nekróz/o *lék.* nekróza, odumření (buňky/tkáně/orgánu v živém organismu)
nektar/o *mytol. bot.* nektar ~**ujo**, ~**glando** (= **nektario**) *bot.* nektárium, medník
nektarin/o *bot.* nektarinka (*odrůda broskve*)
nekton/o *zool.* nekton ~**a** nektonový ~**ano**, ~**ulo** živočich nektonu
nelg/e (= **antaũ nelonge**) nedávno
nelumb/o *bot.* lotos **hinda** ~**o**, **nuksa** ~**o** lotos ořechonosný
Neman/o *řeka* Němen
nemakejl/o *ryba* mřenka
nematod/oj (= **fadenvermoj**) *zool.* hlístice
Nemez/o *mytol.* Nemesis
neni/o nic ~**a** nijaký ~**farado** nicnedělání ~**faranto**, ~**faremulo** budižkničemu, lenoch ~**iga** ničivý ~**igi** (z)ničit ~**iĝi** zničit se, zaniknout ~**akaze** za žádných okolností, v žádném případě ~**amaniere** žádným způsobem
nenial bez příčiny, pro nic za nic
neniam nikdy **en la tago de la sankta N~o** na svatého Dyndy
nenie nikde ~**n** nikam
neniel nijak, nikterak
nenies ničí, nikoho
neniom vůbec nic, ani trochu, pranic, v žádném množství **ili ricevis ~om da mono** nedostali vůbec žádné peníze
neniu nikdo, žádný
neodim/o *chem. prvek* neodym
neofit/o *náb.* neofyta, nově pokřtěný *přen.* nový stoupenec (*hnutí, myšlenky*)
neofron/o (= **kadavrogrifo**) *zool.* sup mrchožravý
neogen/o *geol.* neogén, mladší třetihory

neolitik/o *hist.* neolit, mladší doba kamenná
neolog/o *jaz.* autor zavádějící novotvary ~**ismo** neologismus, novotvar ~**ismo-mulo** kdo rád používá novotvary
neon/o *chem.* neon
neoplasm/o *lék.* neoplazma, novotvar
neoplazi/o *lék.* neoplazie, novotvorba tkáň
neopren/o *chem.* neopren
neornit/oj *zool.* létaví prvoptáci
neoten/a *zool.* neotenický
neoti/o *orchidej* hlístník **nesto~o** hlístník hnízďák
nep/o vnuk ~**ino** vnučka **pra~o** pravnuč
Nepal/o Nepál
nepent/o *mytol.* nápoj utiňující žal *bot.* láčkovka (*masožravá rostlina*)
Neper/o Napier (*škotský objevitel logaritmu*) **n~o** *mat.* neper, logaritmický dekrement
nepet/o *hluchavka* šanta
nepotism/o nepotismus, protežování příbuzných
nepř/e naprosto, rozhodně, (docela) určitě, bezpodmínečně ~**a** nutný, nevyhnutelný ~**i tn** být nutným ~**eco** nevyhnutelnost ~**igi** učinit naprosto nutným
Neptun/o Neptun (*bůh i planeta*)
neptuni/o *chem. prvek* neptunium
Nere/o *mytol.* Néreus (*řecký mořský bůh*) ~**idinoj** Néreovery, Néreidky (*mořské nymfy*)
ner/e/o *zool.* nereidka
neri/o *bot.* oleandr
neritik/o *geol.* neritikum
Neron/o Nero **n~o** krutý despota
nerv/o nerv ~**a** nervový ~**aro** nervový systém ~**ema** nervózní, neklidný, popudlivý ~**ekscito** nervové podráždění ~**inflamo** *lék.* neuritida, zánět nervu ~**ologio** neurologie

nervoz/a nervózní, podrážděný, vznětlivý
 ~**eco** nervozita, popudlivost ~**igi** zner-
 vóznit, znervózňovat

nervur/o zool. žilka (křídla hmyzu), *bot.*
 (jednotlivá) žilka, cév(ka) žilnatiny
 (nervatury) *arch.* žebro klenby

Nes/o mytol. Nessos (*jeden z kentaurů*)

nest/o hnízdo *přen.* příbytek, byt ~**i n**
 hnízdit, stavět hnízdo ~**aćo** brloh, ne-
 útulný byt ~**ado** hnízdění, stavění hníz-
 da ~**igi, ek~i, en~igi** uhnízdít se **gvat~o**
 hlídkový koš **hirund~o, salangan~o**
kuch. vlaštovčí, salanganí hnízdo (*va-
 řené na polívku*) **ter~o** nora

Nestor/o Nestor *přen.* **n~o** nestor (*nej-
 starší osoba v dané společnosti*)

net/a čistý (*zisk, váha, plat*), *tech.* hladký,
 jemně opracovaný, začištěný ~**e** zcela,
 dočista, čistopisně ~**o polygr.** čistopis
obch. čistá váha, netto ~**igi** opsat
 načisto **mal~a obch.** brutto *tech.* hrubý,
 hrubě opracovaný, nanečisto

neüm/o hud. neuma

neür/o (= nervo) nerv; neuro/ (*nervová
 tkáň ve složeninách*) ~**ito** neuritida,
 zánět nervů ~**ologo** neurolog ~**ono** (= **nerva
 čelo**) *anat.* neuron, nervová buň-
 ka ~**opatio** neuropatie

neürolept/a *lék.* neuroleptický ~**ajo** neu-
 roleptikum

neüropter/oj *hmyz* síťokřídli

neürul/o neurula (*fáze vývoje embrya, kdy
 vzniká neurální trubice*)

neüton/o *fyz.* newton (*jednotka síly SI*)

neütr/a *jaz.* středního rodu, *chem.* neut-
 rální ~**igi** *chem.* neutralizovat

neütral/a *zvl. polit.* neutrální ~**eco** neutra-
 lita ~**igi** učinit neutrálním ~**ismo** neutra-
 lismus ~**isto** neutralista ~**ulo** neutrální
 člověk

neütrin/o *fyz.* neutrino

neütron/o *fyz.* neutron

nev/o synovec ~**ino** neteř **bo~o** manžel
 neteře **bo~ino** manželka synovce

Nev/o řeka Něva

Nevad/o Nevada (*stát USA*)

nevaj/o *met.* firm, srež, starý sníh začínají-
 cí ledovatět

nevus/o névus

Nğamen/o, Njamen/o N'Djamena (*hl.
 město Čadu*)

ni my ~**a** náš ~**n** nás

ni jméno řeckého písmene **ný**

Niagar/o Niagara ~**a** kaskadego Niagar-
 ské vodopády

Niame/o Niamey (*hl. město Nigeru*)

Nibelung/oj *mytol.* Nibelungové **la Kan-
 to de la ~oj** Píseň o Nibelunzích

Nic/o město Nice

Nice/o *hist.* Nikáj (*dnes Iznik*) **la ~a**
Kredkonfeso Nikajský koncil

nič/o *stav.* výklenek *biol.* (ekologická)
 nika **fenestro~o** okenní otvor **hor~o**
 mihráb, modlitební výklenek mešity

Niče/o Nietzsche **n~ismo** nietzscheismus
 (*doktrína nadčlověka*)

niel/o nielo, niello ~**i t** nielovat ~**ajo** nie-
 lov(aný) šperk

nif/o UFO *hovor.* ufo ~**ologio** ufologie

nigel/o *bot.* černucha

nigr/a černý *obch.* pokoutní ~**a korpo** *fyz.*
 (absolutně) černé těleso ~**a truo** *hvězd.*
 černá díra **N~a Maro** Černé moře **vidi**
čion ~**a** vidět vše černě ~**o** čern, černá
 barva ~**ajo** černá věc, černé místo ~**eta**
 načernalý ~**igi** načernit *přen.* očernit,
 pomluvit ~**igi** (z)černat (se) ~**ulo** čer-
 noch ~**umi t** zatemnit ~**avidulo** pesi-
 mista, škarohlíd **ebur~o** slonov(inov)á
 čern **fulgo~o, fum~o** lampová čern
karbo~a černý jako uhel

Niğer/o řeka Niger ~**o, ~lando** *stát Niger*
 ~**io** *stát Nigérie*

nihilism/o nihilismus (*popírání všech
 hodnot*)

nihilist/o nihilista *polit.* proticarský revolucionář
Nikaragv/o Nikaragua
nikel/o nikl ~i, ~izi *t* poniklovat
nikelin/o nikelin
Nikol/o Nicol n~o, n~a **prismo** *fyz.* nikol, Nicolův hranol
Nikola/o Mikuláš
nikotian/o *bot.* tabák (*rostlina*)
nikotin/o nikotin (*alkaloid tabáku*) ~ismo nikotinismus (*závislost na nikotinu*)
Nikozi/o město Nikósie
niks/o vodník ~ino rusalka, vodní víla
niktag/o (= **mirabilo**) *bot.* nocenka
Nil/o Nil ~o **Blanka** Bílý Nil ~o **Blua** Modrý Nil
nilon/o nylon ~štrumpoj nylonové punčochy
nimb/o nimbus, svatozář
nimbostratus/o *met.* nimbostratus, dešťová sloha
nimf/o nymfa, vodní víla *přen.* krasavice *zool.* nymfa, larva ~ejo kultovní jeskyně ~omanio nymfomanie
nimfe/o leknín **blanka** ~o leknín bílý **blua** ~o leknín hvězdový **lotus-o** leknín lotosový
Ninev/o, Niniv/o *hist.* Ninive
niob/o *chem. prvek* niob
Niob/o *mytol.* Niobé
nipl/o *tech.* závitový spoj (potrubí)
Nipon/o = **Japanio**
nirvan/o *náb.* nirvána
Nis/o řeka Lužická Nisa
nistagm/o *lék.* nystagmus
nít/o nýt **kava** ~o (polo)dutý nýt ~i *t* nýtovat ~ado nýtování **frida** ~ado nýtování za studena ~afo nýtový spoj ~ilo nýtovací kladivo ~kunligo nýtový spoj ~mašino nýtovací stroj, nýtovačka **ledo**~o (dvojdílný) nýt do kůže, sedlářský nýt

nitro/ *chem.* nitro předpona značící přítomnost nitroskupiny
nitrat/o dusičnan
nitrid/o nitrid
nitrogen/o dusík
nivel/o úroveň, hladina ~i *t* nivelovat ~ado nivelace ~igi *t* nivelizovat, vyrovnávat (výškové) rozdíly ~ilo nivelační přístroj, libela, vodováha **al-igi** srovnat, zarovnat **sam-e kun** na stejné úrovni s **akvo-ilo** hadicová vodováha **alt-a** vysoké úrovně **bobel-ilo** (stavebnická) bublinková vodováha **trak-a pasejo** úrovnňový přejezd
niz/o krahujec obecný
-nj/ přípona ženských zdvojnásobení: **Manjo** Mařenka, Mánička, Máša **panjo** maminka
Noa Noe **n-idoj** potomci Noemovi **n-ida religio** přírodní náboženství
nobel/o šlechtic ~a šlechtický, urozený ~aro šlechta ~eco urozenost ~ido šlechticův syn ~igi povýšit do šlechtického stavu ~ino šlechtička **ne-o** plebejec
Nobel/o Nobel ~premio Nobelova cena ~premiito nositel Nobelovy ceny
nobeli/o *prvek* nobelium
nobl/a šlechtetný, ušlechtilý ~eco ušlechtilost ~igi zušlechtit ~anima ušlechtilý, velkomyslný **mal-a** nešlechtetný, hanebný **mal-ulo** darebák, hanebník
noc/i *t* škodit ~a škodlivý ~ivo škodlivost **medi-afo** škodlivina (životního) prostředí
noc/i pojem, ponětí **krom-o** konotace, vedlejší pojem, druhotná složka významu
noč/o zářez, vrub *tech.* zubová mezera (ozubeného kola) ~i *t* vyřezat vrub, ozubit ~ostango závěsná tyč se zářezy **cel-o sport. voj.** výřez hledi
nod/o uzel **loza** ~o uvolněný uzel **rubanda** ~o mašle **trafika** ~o dopravní

uzel **~o de la problemo** podstata problému **~a skribo** uzlové písmo **~aĵo** lék. uzel, uzlík **~hava**, **~oplena** uzlovitý **el-igŝo** divadelní rozuzlení

noetik/o noetika, teorie poznání

noĥĉ/o = **ĉeĉeno**

nok/oj kuch. noky

nokaŭt/i = **knokaŭti**

nokt/o noc **bonan ~on!** dobrou noc! **~a** noční **~e** v noci **~i n** (pře)nocovat **~igas** stmívá se **~ujo** nočník **~uloj** noční ptáci *přen.* návštěvníci nočních podniků **~oĉemizo**, **~orobo** noční košile **~ogardisto** noční hlídač, ponocný **~omezo** půlnoc **~ovazo** nočník **ĉiu~a** každonoční **tra~i** přenocovat **tra~ejo** noclehárna **tag~o** (= **diurno**) den a noc (24 h)

noktu/o zool. sýček obecný

nokturn/o hud. nokturno

nom/o jméno **~o de litero** název písmene **familia ~o** příjmení **honesta ~o** poctivé jméno, dobrá pověst **persona ~o** osobní (křestní) jméno **~e** jménem, jmenovitě, totiž, to znamená **~i t** nazývat, (po-)jmenovat, dát jméno **~aĉi t** spílat, hanlivě (po-)jmenovat **~aĉo** hanlivá přezdívka **~aro** jmenný seznam **~igŝi** jmenovat se **~umi t** ustanovovat / jmenovat (do funkce) **~epiteto** jaz. jmenný přívlastek **~festo**, **~tago** jmeniny **al~o**, **krom~o** přezdívka **al~i** dát přezdívku **antaŭ~o**, **persona~o** osobní (křestní) jméno **laŭ~e** podle jména **ne~ebla** nepojmenovatelný, nevysslovitelný **sam~ulo** jmenovec **sen~a** bezejmenný **ali~e** jiným jménem, alias **bapto~o** křestní jméno **gento~o** rodové jméno **kaŝ~o** krycí jméno **lok~o** místní jméno **mok~o** posměšná přezdívka **patro~o** jméno po otci

nomad/o kočovník **~i n** kočovat **mal~igŝi** usadit se, přestat kočovat

nombr/o počet, množství jaz. mat. číslo

binara ~o inf. číslo dvojkové soustavy

nepara/para ~o liché/sudé číslo

oktana ~o oktanové číslo **racionala ~o** mat. racionální číslo **~a** početní, číselný **~i t** (odpo)čit(á)vjat **~o**, **~ado** (po)čítání

~ebla počítatelný **~ilo** tech. počítadlo (*např.* otáček) **~ono** díl (určitého množství), zlomek **~onomo**, **~ovorto** číslovka, název čísla **el~i** vypočítávat, vyjmenovat **grand~a**, **mult~a** velmi četný **sen~a** nespočetný **super~a** nadpočetný, nadbytečný **atom~o** atomové číslo **mez~o** průměrný počet, průměr **paŝ~ilo** krokoměř **plen~a** kompletní, úplný

nomenklatur/o názvosloví, nomenklatura

nominaci/o jaz. nominační přívlastek

nominal/a nominální, jmenovitý

nominativ/o jaz. nominativ, 1. pád

non/o nóna, odpolední modlitba

nopal/o bot. opuncie, nopál

nord/o sever **~a** severní, severský **N~a** **Maro** Severní moře **N~a Arkta/Glacia Oceano** Severní arktický/ledový oceán **~e** severně **~en** na sever, severně (*směřování*) **~ano** severan (*obyvatel*) **~isto** severan (*voják, politik*) **N~ameriko** Severní Amerika **N~Irlando** Severní Irsko **~lumo** severní polární zář **pra~ia** nordický

noren/a (= **pranordia**) jaz. nordický

norio tech. korečkové čerpadlo, zdvižné čerpadlo

norit/o šintoistická modlitba

norm/o norma, pravidlo, vzor(ek), standard, předpis **~a** normový, normativní **~aro** soubor/soustava norem **~igi** norm(aliz)ovat **~igado** tech. normalizace **~umi t** mat. normalizovat **laŭ~igi** nastavit podle normy, kontrolovat shodu s normou **ne~a** nenormovaný **sam~igi** sjednotit podle normy

normal/a normální, obyčejný, obvyklý, pravidelný ~**o** normál, průměr, obvyklý stav *mat.* normála ~**eco** normálnost, průměr

norman/o *hist.* Norman

normand/o Normand'an **N~io**, **N~ujo** Normandie

Norn/o *mytol.* (skandinávská) sudička

norveg/o Nor **N~io**, **N~ujo** Norsko

nostalgí/o nostalgie, stesk

nostok/o *bot.* jednořadka (*rod sinic*)

not/i *t* zaznamenat, poznamenat, vzít na vědomí ~**i en la cerbon** dobře si zapamatovat ~**o** (po)známka *hud.* nota, *polit.* nóta *přen.* rys, charakter **persona** ~**o** osobitý rys / charakter ~**aro** klasifikace, (o)známkování ~**eto** poznámka, glosa ~**inda** pozoruhodný, význačný ~**kajero** zápisník, poznámkový/notový sešit ~**libr(et)o** poznámkový sešit, zápisník **pri~i** okomentovat **memor~oj** poznámky, zápisky **muzik~oj** *hud.* noty **pied~o** poznámka pod čarou **plan~ado** terénní plánování

notaci/o notace, zápis (*způsob zápisu*)

notari/o notář ~**ejo** notářství

notic/o obšírnější sdělení

notofag/o *bot.* pabuk

notonekt/o *zool.* znakoplavka

Notos/o *mytol.* Notos (*řecký bůh jižního větru*)

noumen/o *fil.* noumenon, podstata věci

nov/a nový ~**a vino** mladé víno **N~a Gvineo** Nová Guinea **N~a Testamento** Nový zákon ~**aj legomoj/terpomoj** raná zelenina / rané brambory ~**ajo** novinka ~**eco** novost ~**igi** obnovovat ~**igi modon** přijít s novou módou ~**igi stilon** vytvořit nový styl ~**iganto** novátor ~**ismo** novotářství, novátorství ~**ulo** nováček ~**epoko** novovek ~**geedzoj** novomanželé **N~Jorko** New York ~**luno** novoluní ~**tempa** novodobý **N~Ze-**

land/o Nový Zéland **mal~a** starý **re~igi** obnovit **ret~ajoj** internetové zprávy

nova/o *hvězd.* nova **super~o** supernova

noval/o úhor ~**i n** ležet ladem

novel/o *lit.* novela

novembr/o listopad

novic/o *přen.* nováček

nu nu, nuže, no

nuanc/o nuance, odstín, nádech ~**i t** nuancovat, odstínit

nub/o *met.* oblak *hovor.* mrak ~**a** oblačný ~**a stilo** nejasný styl ~**aro** oblaka ~**igi** zatáhnout se (*obloha*), *i přen.* zamračit se, zachmuřit se ~**kovrajo** *met.* souvislý oblak, zatažená obloha ~**miena** zachmuřený (*člověk*) ~**okovrita**, ~**oplena** zatažený (*obloha*), oblačný ~**skrapulo** *nevh.* mrakodrap **plen~a** zatažená (*obloha*) **sen~a** bezoblačný

Nubi/o Núbie

nucifrag/o *zool.* ořešník

nud/a nahý, obnažený, holý **per la ~a okulo** pouhým okem ~**a muro** holá stěna ~**a vero** holá pravda ~**o um.** akt ~**ajo** nahá část (těla), akt ~**eco** nahota ~**igi** obnažit ~**igi al iu sian koron** odhalit někomu své srdce ~**ismo** nudismus ~**isto** nudista ~**ulo** naháč ~**kapa** bez pokrývky hlavy, prostovlasý ~**okule** pouhým okem ~**pieda** bosý ~**piede** naboso **duon~a** polonahý **ekscit~igo** (= **strip-tizo**) striptýz

nudel/oj nudle **ovo~oj** vaječné nudle

nufar/o *bot.* stulík

nugat/o nugát

nuk/o šíje, vaz **li malmoligis sian ~on** zavrhl se **klini la ~on** poddat se, pokorit se **malmol~a** vzpurný, odbojný

nukle/o *fyz. biol.* jádro ~**a** nukleární, jaderný, mající jádro

nukleon/o *fyz.* nukleon

nuks/o ořech ~**orompilo** louskáček (ořechů) **ter~o** arašíd **vom~o** plod kulčiby dávivé

nukul/o *bot.* tvrdka (*druh tvrdého plodu*)
nul nula **du komo** ~ **kvin 2,05 ~o** *přen.* zbytečnost, neschopný/bezvýznamný člověk ~**a** neexistující *mat.* nulový, nultý ~**igi** anulovat, zrušit ~**igo** zrušení ~**igilo** nulovací tlačítko počítadla ~**dimensia** bezrozměrný ~**meridiano** nultý poledník ~**punkto** nulový bod, počátek **ne~igebla** nezrušitelný

Nume/o *zeměp.* Nouméa (*hl. město Nové Kaledonie*)

numen/a *náb.* nadpřirozený, posvátný, veliký ~**o** númen, neosobní síla, boží vůle

numeni/o (= **kurlo**) *pták* koliha

numer/o (pořadové) číslo **registra** ~**o** evidenční číslo ~**i t** (o)číslovat ~**anto** (= **numerotoro**) *mat.* číselník ~**ebla** očíslovatelný ~**ilo** číslovač, paginovačka, číslovačka **telefon~o** telefonní číslo

numeral/o *jaz.* číslovka

numid/o 1 *pták* perlička

numid/o 2 *hist.* Numid'an **N~io** *hist.* Numidie

numismat/o numismatik ~**iko** numismatika

nun nyní, teď **antaů/ĝis** ~ dosud **de** ~ od této chvíle ~**a** nynější ~**o**, ~**eco** dnešek, současnost, přítomnost ~**jara** letošní ~**jaro** letošní rok, letošek ~**tempe** dnes, v dnešní době **ĝis~a** dosavadní

nunatak/o nunatak (*skalnatý vrcholek vystupující z ledovce*)

nunci/o nuncius, papežský velvyslanec

nupt/o *lit.* svatba ~**oceremonio** svatební obřad

nur jen, pouze, teprve ~ **li venis** jen on (sám) přišel **ne** ~ **ke** nejenže **li venis** ~ **antaů la sesa** (on) přišel teprve před šestou (hodinou) **mi venos** ~ **dimanče** přijdu jen/pouze (teprve/až) v neděli ~**a** pouhý **ne** ~ ..., **sed ankaů** nejen ..., nýbrž **unu~a** jediný

Nurenberg/o Norimberk **n~ano** Norimberčan

nutaci/o *hvězd.* nutace (*periodické kolísání zemské osy*) *bot.* nutace (*periodická změna růstu*)

nuton/o = **neŭtono**

nutr/i t živit, krmit, vyživovat, *tech.* napájet, přivádět, zásobovat ~**a** výživný, potravinový *tech.* napájecí ~**ado** výživa, vyživování, krmení *tech.* napájení ~**adisto** dietetik, odborník ve výživě ~**aĵo** potravina ~**anto**, ~**isto** živitel ~**istino** kojná ~**aĵkuponaro**, ~**okuponoj** potravinové lístky ~**aĵvendejo** prodejna potravin ~**okanalo** *anat.* trávicí ústrojí, zažívací trakt **sub~ado** podvýživa **super~ado** přejídání **bek~i** krmit ptáče do zobáčku **mam~i** kojit **ŝpar~aĵo** šetřící/zeštíhlující dieta **ŝtop~i** násilím krmit, cpát (*např. husu ŝiškami*)

O

oaz/o *i přen.* oáza

Ob/o *řeka* Ob

obdukci/o, obdukt/o (= **aŭtopσιο, kada-vrosekado**) *lék.* obdukce, pitva

obe/i t (u)poslechnout, poslouchat, řídit se radou/příkazem **li ne** ~**is lian admonon** nedbal jeho napomenutí ~**o** uposlechnutí, poslušnost ~**ado** (trvalá) poslušnost **li rifuzis** ~**adon al la gepatroj**

odepřel poslušnost rodičům ~**ema** poslušný ~**igi** přimět/přinutit k poslušnosti **mal-i** neposlechnout **ne~ebla postulo** nesplnitelný požadavek **ne~ema** neposlušný

obedienc/o *náb.* obediencie (*cirkevně právní podřízenost*)

Obeliks/o Obelix

obelisk/o obelisk

obelus/o *polygr.* znak – + nebo †

Oberon/o Oberon (*král elfů*)

obez/a obézní, otlýlý ~**eco** obezita, otylost

obi/o obi (*ozdobný pás ke kimonu*)

objekt/o *i jaz.* předmět, objekt ~**a** předmětný, objektový, předmětový **art~o** umělecký předmět **cel~o** terč *přen.* objekt zájmu **pruv~o** důkazní materiál **šerc~o** žertovný předmět

objektiv/a objektivní, nestranný, nezaujatý ~**aj simptomoj de lia malsano** objektivní příznaky jeho onemocnění ~**eco** objektivita, nestrannost, nezaujatost

objektiv/o *opt.* objektiv *přen. nevh.* cíl **merg~o** imerzní objektiv

objet/i *t* namítat ~**o** námitka

-obl/ přípona vyjadřující násobek: ~**a** násobný ~**e** násobně, krát **du** ~**e ok estas dek ses** 2 x 8 = 16 ~**o** násobek ~**igi** násobit ~**igante kvar per sepdek estas / (oni ricevas) ducent okdek** 4 x 70 = 280 ~**igo** (vy)násobení **cent~o** stonásobek **kvin~a** pětinasobný **tri~igi** ztrojnásobit

oblat/o *kuch.* oplatka (*např. jako obal léčivého prášku n. hostie*) **kuk~o** oplatkový kornout

oblig/o *ekon.* obligo, závazek, povinnost **obligaci/o** obligace, dluhopis, dlužní úpis, právní závazek ~**a** obligatorní, povinný ~**i** *t* uplatňovat obligační závazek ~**i sin** zavázat se, upsat se

oblikv/a šikmý, kos(oúhlý) **per** ~**a vojo** nepřímou cestou, oklikou ~**e** šikmo ~**i n** sklánět se, směřovat šikmo ~**eco** šikmost, sklon

oblong/a (= **longforma**) podlouhlý, protáhlý ~**eco** podlouhlost, protáhlost

obnubil/i *t* zahalit, zatemnit **lék.** způsobit mráкотný stav *hovor.* zatemnit vědomí

obol/o *hist.* obolos (*šestina starověké drachmy*) *přen.* obol, obolus, malá peněžní částka (*např. jako spropitné, almužna*)

obscen/a oplzlý, necudný, nemravný, obscenní ~**ajo** necudnost, obscennost

obsed/i *t* nutkat, posednout ~**anta halucino** **lék.** obsedantní halucinace ~**a** nutkavý, utkvělý, obsedantní, chorobně vtíravý ~**o** nutkání, obsese ~**ato** člověk trpící obsesí

observ/i *t* pozorovat, sledovat, dodržovat (pravidla, řád) ~**i kristanajn morojn** zachovávat křesťanské mravy ~**o**, ~**ado** pozorování ~**anto** pozorovatel ~**ejo** pozorovatelná ~**ema** vnímavý, všímavý ~**igi** dát sledovat, určit k pozorování ~**isto nám.** košová hlídka **mal~i** neposlechnout **kaš~i** (tajně) sledovat, šmírovat, špehovat

observatori/o (astronomická/meteorologická) observatoř

obsidian/o obsidián, sopečné sklo

obskur/a obskurní, temný, tmavý, podezřelý ~**i n** vyznačovat se obskurností ~**o** temno, tma ~**eco** obskurnost, temnota, nejasnost, bezvýznamnost ~**igi i** *přen.* zatemňovat ~**anto**, ~**isto** tmář, zpátečník ~**antismo**, ~**ismo** obskurantství, tmářství **klar~o** šerosvit

obstakl/o překážka **meti** ~**ojn sur ies vojon** klást někomu překážky do cesty ~**a kurejo** *sport.* překážková dráha ~**i n** překážet, být překážkou

obstetriko/o **lék.** porodnictví

obstin/a tvrdošíjný, tvrdohlavý ~i *n* vzdorovat, vzpouzet se, být tvrdohlavý **li ~as en sia eraro** tvrdošíjně lpí na svém omylu ~o tvrdohlavost ~ulo paličák, umíněný člověk

obstrukc/o *lék.* zácpa, obstrukce *přen.* ucpaní *dopr.* zácpa *zvl. polit.* obstrukce, maření jednání **voja ~o** dopravní zácpa ~i *t* překážet, provést obstrukci, mařit jednání **mal~i** odstranit obstrukce

obten/i *t* dosáhnout, vymoci, získat (*výsledek*), vyprosit

obtur/i *t zvl. tech. lék.* (neprodyšně) uzavřít / ucpat ~o, ~ado ucpaní, uzavření, obturace ~ilo ucpávka *voj.* závěr (zbraně) *opt.* závěrka

obtuz/a tupý (*úhel, bolest*), tlumený (*zvuk*) ~ilo tlumič, clona, tlumidlo *hud.* tlumítko **trans~a** vypuklý

obus/o *voj.* (dělostřelecký) granát / střela ~ingo nábojnice (dělostřelecké střely) **kugl~o** kazetový náboj (*s kovovými kulíčkami jako submunici*)

ocean/o oceán **Arkta O~o** Severní ledový oceán **Atlantika O~o** (= **Atlantiko**) Atlantský oceán **Hindia O~o** Indický oceán **Paca O~o** (= **Pacifiko**) Tichý oceán **O~o mytol.** Okeanos (*řecký bůh moří*) **O~idinoj** mořské nymfy ~a oceánský ~ografio oceánografie ~ologo oceánolog ~ologio oceánologie

Oceani/o Oceánie

ocel/o *zool.* očko, ocellus (*jednoduché malé oko členovců*); oko na motýlích křídlech, pavím ocasu, jaguáří srsti

ocelot/o *zool.* ocelot

ocim/o *bot.* bazalka

ocitocin/o *hormon* oxytocin, ocytocin

očj/o *familiárně* strýček, strejda

od/o *lit.* óda, oslavná báseň

odalisk/o odaliska, otrokyně (v sultánově paláci)

odekolon/o kolínská voda *hovor.* kolínská

Odes/o *zeměp.* Oděsa

Odin/o *mytol.* Ódin (*hlavní starogermánský bůh*)

Odise/o Odysseus ~ado *Odyssea (epos) přen.* odysea (*dlouhé bludné putování / pestré životní osudy*)

odometr/o (= **hodometro**) měřič ujeté/ ušlé vzdálenosti, odometr, krokoměr

odonat/oj *zool.* vážky

odontometr/o měřič zubů; zoubkoměr (*ve filatelii*)

odor/i *t* vydávat pach, být cítit **besto ~anta je/per švito** zvíře páchnoucí potem **čambro ~is agrablan parfumon** místnost voněla příjemným parfémem **tio ~as je perfido** zavání to zradou ~o pach (*zápach i vůně*) ~a, ~anta vydávající pach (*vonící i zapáchající*) **sen~a** bez pachu **sen~igi** zbavit pachu **agrabl~a** mající příjemnou vůni **bon~i** *n* vonět **bon~a** voňavý **malbon~i** *n* zapáchat **malbon~a** zapáchající (**malbon**)~ača smradlavý, smrdutý, odporně zapáchající **časaj~o** vůně zvěřiny

Odr/o Odra

oer/o *øre* (*setina skandinávské koruny*)

oestr/o *zool.* estrus, vlastní říje (*fáze estrálního cyklu, kdy samice může zabřeznout*) ~a **ciklo** estrální cyklus

oestrogen/oj *biol.* estrogeny, ženské pohlavní hormony

Ofeli/a, Ofeli/o Ofélie

ofend/i *t* urazit, potupit, pobouřit ~a potupný, pobuřující ~igi urazit se ~ig(em) a urážlivý

ofensiv/o *zvl. voj.* ofenzíva ~a ofenzívní, útočný

ofer/i *t náb. i přen.* obětovat ~u **al mi iom da pacienco** věnuj mi trochu trpělivosti ~o, ~ado obětování ~ajo obět (*obětovaná věc n. bytost*) ~ema obětavý **for~i** obětovat něco, zbavit se něčeho **sin~o** sebeobětování **buč~o** krvavá obět

mes~o obětování (*část mše*) **mon~o** peněžní dobročinný dar **taur~o** obětování býka **vot~o** zaslibení

ofert/i *t obch.* nabídnout (*zboží, službu*)
~ado nabízení, nabídka **leĝo pri ~ado kaj mendado** zákon nabídky a poplatky **~o** nabídka, oferta, návrh na uzavření obchodní smlouvy **~ajo** nabízené zboží

ofertori/o *náb.* ofertorium, obětování *hud.* skladba ofertoria

ofic/o úřad (*orgán, funkce*) **~i** *n* úřadovat **~eco** úřednost **~ejo** kancelář, úřad(ovna) **~isto** úředník **~istaro** úřednictvo **en~iĝi** uvést do úřadu **en~iĝi** přijmout úřad **sen~a** nezaměstnaný **dung~ejo** úřad práce, zprostředkovatelna práce **pošt~ejo** poštovní úřad **vet~ejo** sázková kancelář

ofici/o *náb.* officium (*povinná modlitba z breviáře*)

oficial/a oficiální, úřední **~e** oficiálně **~eco** oficiálně, oficialita **~iĝi** úředně zavést, učinit/prohlásit oficiálním **duon~a** polooficiální

oficin/o *zast.* oficína, lékárnická laboratoř, přípravná léků **~a** oficinální, (léčivo) uvedené v lékopise **~aj plantoj** rostliny (úředně) uznané za léčivé, léčivky **~aj preparaĵoj** oficinální přípravky (*přípravky zařazené do lékopisu*)

oficial/a = **oficina**

oficir/o důstojník **sub~o** poddůstojník

ofioglos/o *kapradina* hadilka, hadí jazyk

Ofion/o *mytol.* Ophion, Ofión (*s Euryonomé spolustvořitel světa*)

ofion/o *zool.* lumek (*hmyz*)

ofiu/r/o *zool.* hadice **~oidoj** *třída* hadice

ofri/i *t* nabídnout (*hostu občerstvení*)

ofri/o, ofris/o *bot.* tořič (*orchidej*) **abela** **~o** tořič včelonosný **insekta ~o, muša**

~o tořič hmyzonosný **aranea ~o, vespa ~o** tořič pavoukonosný

ofset/o (= **platpreso**) *polygr.* ofsetový tisk, ofset, nepřímý tisk z plochy

oft/e často **~a** častý **~eco** častost, četnost, frekvence **~iĝi** přibývat, množit se **mal~e** málokdy, zřídka **mal~a** vzácný, neobvyklý **mal~ajo** vzácnost, neobvyklost **plej~e** nejčastěji **plej~anto** *mat.* modus, nejčtetnější hodnota

oftalm/o *lék.* oftalm(o) (*znamená oko v odborných termínech*) **~ito** oční zánět **~ologo** oftalmolog, oční lékař **~ologio** oftalmologie, oční lékařství **~ometro** oftalmometr (*měřič zakřivení rohovky*) **~oskopo** oftalmoskop (*přístroj k vyšetření očního pozadí*) **~oskopio** oftalmoskopie

ogiv/o *arch.* lomený (gotický) oblouk

ogr/o *mytol.* nestvůra, obluda, netvor, lidodjed

Ohi/o *stát* Ohio **~orivero** *řeka* Ohio

oho! ach!, ah!, och!

Oĥotsk/a Maro Ochotské moře

oj! (*povzdech, výraz lítosti*) ach!, au!, (o) jejej!

ojdemi/o (= **maranaso**) *zool.* turpan

ojdi/o *houba* padlí

ojstr/o *zool.* střechek **~edoj** střechkovití

ok osm **~a** osmý **~e** za osmé **~o** osm(ičk)a **~foje** osmkrát **~obla** osminásobný **~oble** osminásobně, osmkrát (*násobeno*) **~ono** osmina **~ope** po osmi **~opo** osmice **~edro** osmistěn, oktaedr **~latero** osmiúhelník

okapi/o okapi (*žirafovitě zvíře*)

okarin/o *hud.* okarina

okazi/i *n* udát se, přihodit se, konat se **~a** příležitostný, náhodný **~e** příležitostně, náhodně **~e de** u příležitosti **~o** příležitost, událost, jev **donu al mi ~on paroli** dej mi možnost (pro)mluvit **maloftiĝas ~oj de diferio** případy záškrtu ubývají

~ejo dějiště ~igi uspořádat, konat **lia parolado** ~igis kontraŭstaron jeho přednáška vyvolala odpor **varmigado de la tersurfaco** ~igos katastrofon oteplování zemského povrchu přivodí katastrofu ~intaĵo (minulá) událost **ĉia~e, ĉiu~e** v každém případě **inter~aĵo** epizodka, událost vedlejšího významu **laŭ~e** podle potřeby **sam~e** současně **bon~e** naštěstí **lim~o** mezní případ

okcident/o zeměp. západ **O~o** pol. Západ ~a západní ~e na západě, západně ~en na západ

okcipit/o anat. týl, zátylí ~a **osto** (= **okcipitalo**) týlní kost

okcitan/o Okcitanec **O~io** Okcítanie ~a **lingvo** okcitanština

Okinav/o ostrov Okinawa

okluzi/o lék. met. jaz. okluze, uzavření, zátvor **intesta ~o** lék. střevní neprůchodnost, mechanický ileus

okr/o geol. okr ~a **farbo** (nátěrová) okrová barva

okrom/o bot. balzový strom, balzovník

oks/o zool. vůl

oks/(o)/ zkratka pro oksigeno v názvech sloučenin ~ido chem. oxid, kysličník **tri~okarbonato** uhličitán ~onio oxonium

oksalid/o bot. šťavel

Oksford/o Oxford

oksid/o oxid, kysličník ~ado oxidace ~azo oxidáza **anti~anto** antioxidant **ne~ebla** neoxidovatelný

oksigen/o kyslík ~i t oksyličít

oksikok/o bot. klikva

oksim/o chem. oxim

oksimor/o lit. oxymóron, protimluv (např. krásně škaredý)

oksiton/a oxytonický (mající přízvuk na poslední slabice)

oksiur/o lék. zool. roup ~ozo oxyuriáza, enterobióza

okt/o hud. = **oktavo**

oktan/o chem. oktan ~nombro oktanové číslo

oktant/o mat. hvězd. oktant

oktav/o hud. oktáva polygr. osmerka, oktáv

oktet/o hud. oktet (skladba pro osm hlasů n. nástrojů) okteto (soubor osmi hudebníků)

oktobr/o říjen

oktopod/o zool. chobotnice

okul/o anat. oko bot. pupen, očko **malica ~o** zlomyslný pohled **per nuda ~o** pouhým okem **enkavaj ~oj** zapadlé oči **sangsubflujaj/sangoŝvelaj ~oj** krví podlité oči ~a oční, očitý ~i (= **burgongrefti**) t zahr. očkovat n hovor. bloumat, tĕkat očima ~egi n civět, vyjeveně pozorovat ~ero (= **omatidio**) ommatidium (jednotlivé očko složeného oka hmyzu) ~eto očko, dírka ~eto de velo dírka v plachtě ~eti n okounět, zevlovat ~umi n vrhnout pohled ~blanko anat. bělmo ~bulbo, ~globo oční bulva ~frap(ant)a nápadný, do očí bijící ~fundo oční pozadí ~haro řasa, brva ~kroĉa poutavý, přitažlivý ~kuracisto oční lékař ~lenso oční čočka ~malferme s otevřenými očima ~mezure odhadem (oka), přibližně, od oka ~signi n mrknout, dát znamení mrknutím ~vitro(j) brýle **senkadraj ~vitroj** skřípec **du~eca vidado** vidění oběma očima **sen~a** nemající oči **unu~a** jednooký **unu~eca vidado** vidění jedním okem **agl~a** mající orlí zrak **bov~o** kulaté okénko **gras~o** (mastné) oko na polévce **kat~o** kočičí oko (nerost) **malic~a** mající zlomyslné oči **migdal~a** šikmooký **nud~e** prostým okem **talp~a** poloslepy (jako krtek)

okulari/o opt. okulár

okult/a okultní ~ismo okultismus
okup/i *t* obsadit, zabrat, zaměstnat, okupovat **sin** ~i, ~i*ĝi* zaměstnávat se ~i **oficon** zastávat úřad **li** ~is **defendan pozicion** zaujal obranné postavení ~ado okupace, trvalé obsazení ~anto okupant, uchvatitel, kdo zůstává (na nějakém místě) ~ateco obsazení, okupace ~iganto zaměstnavatel ~igi zaměstnat, zaneprázdnit ~o, ~i*ĝo* zaměstnání **ek**~i obsadit **sen**~a nezaměstnaný **ŝat**~o koníček, hobby
okupaci/o *polit. voj.* okupace
okzal/o *bot.* šťovík
ol než **pli** ~ iam více než kdy jindy **pli frue** ~ dříve než **antaŭ** ~ **diri**, **li ĉirkaŭrigardis** dříve, než to řekl, se rozhlédl
old/a (= **maljuna**) starý ~ulo stařec
ole/o 1 olej **balena** ~o velrybí olej **fiŝa** ~o rybí olej **lina** ~o lněný olej **lubrika** ~o mazací olej **minerala** ~o minerální olej **oliva** ~o olivový olej ~a olejový ~i *t* (na)olejovat ~(**ec**)a olejnatý ~a*ĵoj* technické oleje ~ilo maznice ~ujo *tech.* olejníčka *kuch.* nádob(k)a s olejem ~odona olejnatý ~odona **planto** olejnína ~ometro měřič oleje v autě **balen**~o velrybí olej **dizel**~o, **gas**~o (= **gasoĵlo**) motorová nafta **fiŝ**~o rybí olej **lin**~umo linoleum **manĝ**~o stolní olej, jedlý olej, potravinářský olej **migdal**~o mandlový olej **moru**~o tresčí olej **sankt**~i *t* pomazat (na krále) **sankt**~ito pomazaný (král, kněz)
ole/o 2 *bot.* olivovník ~acoj olivovníkovité
oleandr/o *bot.* oleandr
oleastr/o *bot.* hlošina úzkolistá
olefin/o *chem.* alken *zast.* olefin
olekran/o *anat.* olecranon, okovec
oleum/o *chem.* oleum, dýmavá kyselina sírová

olfakt/o *lék.* čich ~a čichový, olfaktorický
oliban/o kadidlo
oligarh/o, oligark/o oligarcha ~io *polit.* oligarchie
oligocen/o *geol.* oligocén
oligocement/o *biol.* oligobiogenní prvek, stopový biogenní prvek
oligoĥet/oj, oligoket/oj *zool.* máloštětnatci
oligopol/o *ekon.* oligopol
Olimp/o *hora* Olymp
Olimpi/o *město* Olympia ~aj **ludoj** (= **Olimpikoj**) olympijské hry
olimpiad/o *hist.* čtyřleté období mezi olympijskými hrami
oliv/o oliva (*plod olivovníku evropského*) ~arbo, ~ujo olivovník evropský **Monto O**~arba Olivová hora, *zast.* Olivetská hora **bohemia** ~o, **rusia** ~o (= **oleastro**) hlošina úzkolistá *hovor.* česká oliva
olivin/o *geol.* olivín
om/o *fyz.* ohm (*jednotka pro elektrický odpor*) ~ometro ohmmetr **kilo**~o kiloohm **leĝo de O**~o Ohmův zákon **mega**~o megaohm
omaĝ/o hold, (okázalé) vzdání pocty *hist.* příznání vazalských povinností ~i *n* vzdát poctu/hold (**al iu** někomu) ~ulo vazal
Omajad/oj (= **Umajidoj**) *hist.* Omájovci, Umajjovci
Oman/o *sultanát* Omán
omar/o *zool.* humr
omas/o *anat.* kniha (*třetí oddíl předžaludku přežvýkavců*)
omatidi/o (= **okulero**) ommatidium (*jednotlivé oko složeného oka hmyzu*)
ombr/o stín **sen** ~o **de dubo** beze vši pochybnosti ~i *t* (za)stínit, vrhat stín ~a, ~eca stinný ~ejo stinné místo ~umi *t* stínovat (*např. kresbu*) ~oplena stinný, (zcela) zastíněný **duon**~o polostín, šerosvit **duon**~umi naformátovat fotografii

na měkké okraje (*do ztracena*) **du-on~opolarimetro** polostínový polari-
metr **sen~a** slunečný, bez stínu
ombrel/o deštník *n.* slunečník **~ujo** stojan
na deštníky **pluv~o** deštník **sun~o** slu-
nečník
omeg/o, omega *jméno posledního řecké-
ho písmene* omega
omen/o omen (*osudové znamení*)
oment/o (= **epiploo**) *anat.* omentum,
předstěra
omikra, omikron *jméno řeckého písmene*
omikron
omlet/o *kuch.* omeleta, amoleta
omnibus/o omnibus
ompir/o *sport.* rozhodčí
OMS = Organizaĵo Monda por la Sano
SZO (= Světová zdravotnická organi-
zace)
-on/ přípona značící zlomek: **ses~o** šestina
du~igi rozpůlit, rozdělit na dvě stejné
části *chem. názvoslovná přípona pro*
označení ketonů **propan~o** propanon,
aceton
on/o dílek, zlomek **~igi** rozdělit na části,
dělit beze zbytku
onagr/o 1 *zool.* (poloosel) onager
onagr/o 2 *bot.* pupalka **~acoj** pupalkovitě
~a oleo pupalkový olej
Onan/o *náb.* Onan, Ónan **o~i** *n* onanovat
o~ismo onanování, onanie, onanismus
oncidí/o *bot.* oncidium (*orchidej*)
ond/o *fyz. i přen.* vlna **~o de strikoj** vlna
stávek **~oj de ŝia hararo** vlny jejich
vlasů **~a maro** zvlněné moře **~a teorio**
fyz. vlnová teorie **~i, ~adi, ~igi** *n* vlnit
se **~eti, ~etadi, ~etiĝi** (z)čěřit se **~etiĝi**
(z)čěřit **~igi** zvlnit **inversigebla ~igilo**
el. měnič proudu **~umi** *t* ondulovat
~umaĵo ondulace **~olado** vlnitý plech
~osigno *polygr.* tilda **~ošvelo** vlna (na
hladině), čerění **dis~o** brázda za lodí
sur~igo radiové/televizní vysílání

mikro~a kuirilo mikrovlnná trouba
port~o *el.* nosná vlna **radio~o = elek-
tromagneta ~o** elektromagnetická vlna
ŝok~o rázová vlna **ŝvel~o** *nám.* vzed-
mutá vlna
ondatr/o *zool.* ondatra
Oneg/o *řeka* Oněga **~a Lago** Oněžské
jezero
onglet/o *polygr.* pruh papíru v knize pro
vlepení příloh
oni neurčité osobní zájmeno: (*zastupuje*
podmět: někdo, někteří, kdokoliv aj.) **~**
ne bezonas není třeba **~ ordonas** je na-
řizeno, nařizuje se **~ diras** říká se **~a**
něčí, kohokoliv **malgraŭ ĉiu ~a peno**
přes veškeré úsilí kohokoliv **~dira** údaj-
ný **~dire** říká se, prý **~diro** řeči, po-
věst(i), nezaručené zprávy, fáma
oniks/o *geol.* onyx
onisk/o *zool.* stínka
onj/o tetička (*familiárně*)
onk/o *lék. odb.* nádor **~ogena** onkogenní
~ologio onkologie
onkl/o strýc **~ino** teta **pra~o** prastrýc
(*bratr dědečka n. babičky*)
onobrik/o *bot.* vičenec **kultiva ~o, vici-
folia ~o** vičenec setý, vičenec ligrus
onomastik/o onomastika (*nauka o vlast-
ních jménech*)
ononid/o *bot.* jehlice
onopord/o *bot.* ostropes
onestep (*společenský tanec v dvoučtvr-
tovém taktu*)
-ont/ *jaz.* přípona *příčestí budoucího*
činného **ven~a** příští **ven~e** příště, *v*
budoucnu **ven~o** osoba, která přijde
Ontari/o *provincie* Ontario **~o, ~a Lago**
Ontarijské jezero
ontogenez/o ontogeneze (*vývoj jedince*)
ontologi/o *fil.* ontologie (*nauka o bytí*)
oolit/o *geol.* oolit
oomikot/oj *bot.* řasovky, oomycety
Oomot/o Oomoto (*japonské náb. hnutí*)

oosfer/o oosféra (*samičí buňka rostlin*)
op/e společně, jednotně **~o** skupina, kolektiv, tým, družstvo, sestava, uspořádání *mat.* skupina/třída prvků (*v kombinatorice*)
-opl/ přípona s významem číselné podílnosti, po, *např.*: **ili ariĝis du~e** seřadili se do dvojic **unu~e** jednotlivě, po jednom **grup~a forveturo** odjezd po skupinách
opak/a opakní, neprůsvitný **~eco** *fyz.* opacita, míra (ne)průhlednosti
opal/o *geol.* opál **~eski** *n* opalizovat
opci/o *práv.* opce, právo výběru, svobodné rozhodnutí, upřednostnění
oper/o opera **~ejo** operní budova **~eto** opereta
operac/o *voj.* operace, (plánovaná) bojová činnost **kovr~o** podpurná vzdušná operace
operaci/o *zvl. odb.* operace **borsa, aritmetika** **~o** burzovní, početní operace **cezara** **~o** *lék.* císařský řez **~a kampo** pole působnosti **~i** *t lék.* operovat *odb.* manipulovat, provádět operace **~anto** operátér **~ejo** operační sál **post~a** operační
operator/o operátor (*početní symbol i osoba*)
operkul/o operkulum, operculum (*zool. kostní n. lasturová ochrana, víčko buňky včelí plástve bot. ochrana reprodukčních orgánů*)
opi/o opium **~a** opiový **~ofumejo** kuřárna opia **~omanio** závislost na opiátech
opidum/o *hist.* opidum, (starověké) hradíště
opilion/o *pavouk* sekáč **~uloj** řád sekáči
opini/i *t* domnívat se, mýnit **oni** **~as lin honesta** je považován/pokládán za poctivého/čestného/slušného **~o** názor, mínění **~amo** lpění na svých názorech **jes~a** souhlasný, stejného mínění

popol~o, publik~o veřejné mínění
sam~i *n* mít stejný názor
opodeldok/o *lék.* opodeldok (*mazání*)
opon/i *n* oponovat, odporovat **~o** námitka **~ado** oponování, namítání **~anto** oponent **sen~e** bez námitek
opopanak/o *bot.* moráčina
oportun/a vhodný, upotřebitelný, pohodlný, použitelný **~e** vhodně, pohodlně **~o** příležitost, výhoda, ulehčení **~eco** vhodnost **~ismo** *polit.* oportunismus **~isto** oportunista **mal~a** nevhodný **mal~i** *t* překážet **mal~aĵo** překážka, nepohodlí **mal~eco** nevhodnost
oposum/o oposum, vačice americká (*n. její kožešina*)
opoterapi/o *lék.* opoterapie
opozici/o *polit.* hvězd. opozice **~i** *n* být v opozici **~ulo** příslušník opozice, opozičník
opres/i *t* sužovat, tyranizovat, krutě potlačovat **~o** útlak
opresi/o *lék.* oprese, pocit stísněnosti
opt/o *odb.* zrak **~a** zrakový, optický **~a nervo** *anat.* zrakový nerv, optický nerv **~ometro** Snellenova tabulka (*pro zkoušení ostrosti vidění*)
optativ/o *jaz.* optativ, slovesný způsob práci
optik/o *opt. tech.* optika (*věda, obor*) **~a** optický (*týkající se optiky*) **~isto** optik (*vědec i pracovník v optickém oboru*)
optimism/o optimismus **~a** optimistický
optimist/o optimista
optimum/o optimum, nejvhodnější stav **~a** optimální **~igi** učinit optimálním, optimalizovat
opul/o *bot.* kalina obecná
opunti/o *zahr.* opuncie, nopál
or/o zlato **~aĵo** zlatnický výrobek **~aĵisto** zlatník **~ejo** rýžoviště, naleziště zlata **~igi** zbarvit do zlatova **~igi** zbarvit se do zlatova **~i, ~umi** *t* pozlacovat

~**umajo** pozlátko **O~felo** Zlaté rouno
 ~**fosisto** zlatokop **O~harulino** Zlatovláška
 ~**dona**, ~**hava** zlatonosný ~**kolora** zlatý (*mající barvu zlata*) ~**mino** zlatý důl **re~i** *t* znovu pozlatit, opravit
sen~igi zbavit zlata **bril~aĵo** zlatý šperk
rand~ita se zlatými okraji (*kniha*)
oraci/o orace, pohřební řeč
orakol/o věštba, záhadná/nejasná odpověď *přen.* orákulum, prorok ~**i** *n* prorokovat, prorocky/záhadně se vyjadřovat
orangutan/o, **orangutang/o** orangutan (*lidoop*)
oranĝ/o pomeranč **amara**, **maldolĉa** ~**o** (= **bigarado**) hořký pomeranč ~**a** pomerančový, oranžový ~**arbo**, ~**ujo** pomerančovník pravý ~**kolora** oranžový
Oranĝ/o Orange (*franc. město*) ~**io** Oranžsko (*jihoafr. provincie*)
oranĝeri/o oranžerie, skleník
orator/o řečník ~**i** *n* řečník ~**aĵo** přesvědčivá řeč / projev orátora
oratori/o *hud.* oratorium *arch.* oratoř
orbikul/o *anat.* kruhový sval ~**a muskolo de buŝo** / **de okulo** kruhový sval ústní/ oční
orbit/o *hvězd.* oběžná dráha *lék.* očníce, orbita, oční jamka *fyz.* orbital, orbit *přen.* pole působnosti ~**a** orbitální ~**i** *n* *hvězd. fyz.* obíhat *let.* kroužit (*nad letištěm*) ~**igi**, **sur~igi** vynést na oběžnou dráhu
orcin/o *zool.* kosatka
ord/o pořádek, řád, pořadí *bot. zool.* řád **alfabeta** ~**o** abecední pořadí ~**a** řadový, (po)řádný *mat.* uspořádaný ~**e** v pořádku, pořádně ~**ema**, ~**ama** pořádkumilovný ~**i**, ~**igi** *t* uvést do pořádku, uspořádat ~**otena** pořádkumilovný, pořádkový, uspořádaný ~**otena polico** pořádková policie ~**ofari** uklidit **ekster~a** nejsoucí na svém místě **kun~igi** setřít, sladit **kun~igilo** *jaz.* spona (*spojky*

souřadící apod.) **laŭ~e** podle pořadí, správně **mal~o** nepořádek **mal~ema** nepořádný **mal~igi** rozházet, udělat nepořádek **mal~iĝi** pocuchat se **re~igi** znovu uspořádat, opravit **sen~a** nepořádný **sub~o** *bot. zool.* podřad **sub~i**, **sub~igi** podřídít **sub~ita** **propozicio** věta vedlejší **sub~igilo** *jaz.* vztažné zájmeno / příslovce / spojka podřadící **super~o** *bot. zool.* nadřad **bon~a** v dobrém stavu **rang~o** pořadí hodnoty **tag~o** denní řád **vort~o** slovosled
ordal/o *hist. práv.* ordál, ordálie, Boží soud
orden/o (náboženský) řád, stavovské sdružení, cech, vyznamenání ~**o de la Franciskanoj** františkánský řád **O~o de Honora Legio** Řád Čestné legie ~**o de la advokatoj** advokátní komora ~**i** *t* vyznamenat, udělit řád **almoz~oj** žebrařské řády **Tria ~o** Třetí řád, terciáři
ordin/o *náb.* kněžská hodnost ~**i** *t* vysvětit na kněze / uvést do duchovního úřadu ~**ado** ordinace (*vysvěcení / uvedení do duchovního úřadu*)
ordinaci/o = **ordinado**
ordinar/a obyčejný, obvyklý, běžný ~**aĵo** všední/normální věc **virina** ~**aĵo** menstruace *hovor.* měsíčky ~**e** obyčejně, obvykle ~**eco** všednost ~**ulo** obyčejný člověk **ekster~a** neobyčejný **ekster~e** mimořádně
ordinat/o *mat.* ordináta, svislá osa, druhá souřadnice, pořadnice
ordon/i *t* nařídít, rozkázat, předepsat ~**a** rozkazovací, rozkazovací (*pohled, tón*) ~**o** příkaz, rozkaz, nařízení, předpis **Dek O~oj** (= **dekalogo**) *náb.* desatero božích přikázání ~**ema** panovačný ~**itaĵo** přikázaná věc **kontraŭ~o** zrušení rozkazu
ordovici/o *geol.* ordovik
oread/o oreáda, horská nymfa

orel/o ucho, boltec ~a ušní ~**umo** (telefonní) sluchátko ~**umoj** klapky na uši ~**aůriklo** (ušní) boltec ~**bruo**, ~**zumo** hučení v uších ~**hava** ušatý ~**konko** *hovor.* ušní boltec ~**lobo** ušní lalůček ~**ringo**, ~**pendaĵo** náušnice ~**vakso** (= **cerumeno**) ušní maz, cerumen **sen~a** bez boltců **long~a** dlouhouchý **urs~o** (= **aůrikulo**) *bot.* prvosenka lysá
oremus/o *náb.* oremus (*pozvání k modlitbě*)
Orest/o *mytol.* Orestés
orf/o sirotek (*chlapec*) ~a osířelý, sirotčí ~**eco** osířelost, siroba ~**ejo** sirotčinec ~**iĝi** osířet ~**ino** sirotek (*dívka*) **ge~oj** osířelé děti
Orfe/o *mytol.* Orfeus ~o **en Hadeso** Orfeus v podsvětí **o~ismo** orfismus
organ/o *biol. tech.* orgán, ústrojí, instituce ~a organický, orgánový **cel~o** *biol.* cílový orgán (*řízený určitým hormonem*) **ĉef~o** *inf.* procesor **seks~o** pohlavní orgán **sens~o** smyslový orgán
organdi/o *text.* organtýn
organigram/o organigram, organizační schéma, blokové schéma
organik/a *chem.* organický **ne~a** anorganický
organism/o *zvl. biol.* organismus **mikro~o** mikroorganismus
organiz/i *t* organizovat ~o, ~**ado** organizování, organizace, uspořádání ~o, ~**aĵo** organizace, podnik ~**anto** organizátor ~**iĝi** stát se členem organizace ~**isto** organizátor, provozní poradce **mal~i** rozvrátit organizaci **re~i** přeorganizovat, reorganizovat
organizaci/o = **organizaĵo**
orgasm/o *fyziol.* orgasmus
orgen/o varhany ~i *n* hrát na varhany ~**ejo** varhaniště ~**isto** varhaník **Stalin~o** *hovor.* Stalinovy varhany (= raketomet BM 13-16 Kaťuša)

orgi/o orgie, hýření **sabat~o** čarodějnický **sabat**
orgojl/o nadutost, pýcha, zpupnost ~a nadutý, zpupný
orĥestr/o orchestr
orĥide/o *bot.* orchidej
oriel/o *stav.* arkýř
orient/o *zemĕp.* východ **O~o** Orient **Eks-trema/Proksima** **O~o** Dálný/Blízký východ ~a východní, orientální ~i *t* orientovat/směřovat na východ **sin** ~i, ~**iĝi** orientovat se ~**ado** orientace
orientalism/o orientalistika
orientalist/o orientalista
orific/o *anat. kniž. i přen.* orificium, branka, otvor, ústí **uretra** ~o ústí močové trubice **utera** ~o děložní branka
origan/o *bot.* dobromysl **ordinara** ~o dobromysl obecná
origin/o původ *mat.* počátek, počáteční bod ~a původní, počáteční ~e původně, na počátku ~i *n* pocházet
original/o originál ~a originální, původní, svérázný ~**aĵo** originální, podivná věc ~**eco** originálnost ~**ulo** svérázný člověk, podivín
oriks/o *antilopa* přimorožec
orikterop/o, orikteropod/o *zool.* hrabáč
orjol/o žluva ~**edoĵ** žlurovití
Orion/o *mytol.* Orion *hvĕzď. souhvĕzďi* Orion
oriz/o rýže (*rostlina*) **kultiva** ~o (= **rizo**) rýže setá
ork/o *zool.* kosatka dravá
Ork/o *mytol.* Orcus, Hádes (*římský bůh podsvětí*)
Orkad/oj Orkneje (*skotské ostrovy*)
orkan/o orkán
orkestr/o *div.* orchestr (*hudební těleso i místo*) ~i *t* komponovat (orchestrální dílo) ~**ado** orchestrace
orkestrion/o *hud.* orchestrión
orkid/o **1** *bot.* vstavač ~**acoĵ** vstavačovitě

orkid/o 2 (= **testiko**) *anat.* varle ~**ito** *lék.* orchitida, zánět varlete ~**ektomio** orchidektomie (*chirurgické odstranění varlete*)

orkide/o orchidej (*vstavačovitá rostlina*)

orl/o *text.* lem, obruba ~**i t** (za)lemovat

Orlean/o Orléans **Nov~o** New Orleans

orlon/o Orlon (*obchodní název polyakrylonitrilového vlákna*)

Ormazd/o *zast.* Ahura Mazda, Ormuzd (*v zoroastrismu, nejvyšší bůh dobra*)

orn/o *bot.* jasan zimnář

ornam/i t (o)zdobit ~**a** okrasný, ozdobný ~**ado** zdobení ~**o**, ~**ažo** ozdoba ~**iği** ozdobit se **dent~o** ozubení (*na římse apod.*) **kap~o** ozdoba hlavy (*šátek, jehlice*) **laüb~o** ozdoba ve tvaru listů (*reliéf, kresba*)

ornat/o *náb.* ornát, mešní roucho

ornit/o *zool.* ornito/ (pták *ve složených termínech*) ~**ologo** ornitolog ~**ologio** ornitologie

ornitogal/o *bot.* snědek

ornitop/o, ornitopod/o *bot.* ptačí noha

ornitorink/o *zool.* ptakopysk podivný

orobank/o *bot.* záraza **hereda** ~**o** záraza břečťanová

orogeneze/o (= **montarižo**) *geol.* orogeneze, horotvorné pochody, orogenní pohyby

orografi/o orografie, horopis (*nauka o tvarech zemského reliéfu*)

oronti/o *bot.* vodoklas

orsted/o *fyz.* oersted (*jednotka intenzity magnetického pole v soustavě CGS*)

ort/a *mat.* prav(ouh)lý, kolmý, ortogonální ~**a** **paralelepido** (= **kvadro**) kvádr ~**o** pravý úhel ~**ažo** úhelník, pravouhlé kování (*pro zpevnění rámu*) ~**anta streko**, ~**anto** kolmice, výška (trojúhelníku) ~**o**, ~**eco** pravouhlost, kolmost (**desegnista/lignajista/serurista**) ~**ilo** (kresličský/truhlářský/zámeč-

nický) příložník **prisma** ~**ilo** měřicí a vytyčovací minihranol ~**angula** pravouhlý ~**angulo** pravouhelník **če~a** přilehlý k pravému úhlu **mez~anto** osa úsečky, osa strany **T~ilo** příložník (*tvary T*)

ortikon/o *el.* ortikon (*televizní snímací elektronka*)

ortodoks/a ortodoxní, pravověrný *náb.* pravoslavny ~**eco** ortodoxnost, pravověrnost ~**ismo** pravoslavi, ortodoxismus, pravoslavná liturgie ~**ulo** ortodox, pravověrný člověk *náb.* pravoslavny (*příslušník pravoslavné církve*) **mal~a** heterodoxní

ortofon/a ortofonní (*správná výslovnost*) ~**a kuracado** logopedie ~**isto** logoped

ortografi/o pravopis

ortogram/o (= **ortangulo**) *mat.* pravouhelník, pravouhlý rovnoběžník

ortoklaz/o *geol.* ortoklas, draselný živec

ortokromat/a, ortoňromat/a ortochromatický ~**ismo** ortochromázie

ortopedi/o *lék.* ortopedie ~**a** ortopedický ~**isto** ortoped

ortopter/oj *hmyz* rovnokřídli

ortoromb/a ortorombický, kosočtverečný, rombický (*krystalografická soustava*)

-os *koncovka budoucího času:* **mi telefon~** budu telefonovat, zatelefonuji ~**tempo** (= **futuro**) budoucí čas

Osak/o Ósaka

osced/i n zivat *přen.* zet ~**antaj pordegoj** dokořán otevřená vrata, zející vrata ~**o** zívnutí, zívání

oscil/i n *fyz.* oscilovat, kmitat ~**o** kmit ~**ado** oscilace, kmitání ~**ilo** oscilátor ~**ografo** oscilograf ~**oskopo** osciloskop

oscilatori/o *sinice* drkalka

oset/o Osetinec, Oset **O~io** Osetie

Osian/o Ossian (*skotský pěvec*)

Oskar/o Oskar, Oscar (*mužské jméno i filmová cena*)

oskul/i *t mat.* oskulovat *přen.* líbat se ~a **cirklo** oskulační kružnice

Osman/o Osman ~idoj Osmané ~ida **Imperio** (= **Otomana Imperio**) *hist.* Osmanská říše

osmer/o *ryba* koruška

osmi/o *chem.* osmium

osmoz/o *fyz. biol.* osmóza (*difuze roz-pouštědla přes polopropustnou membránu*) ~a **premo** osmotický tlak

osmund/o *kapradí* podezřeň **reĝa** ~o podezřeň královská

ost/o kost ~aro kostra ~ejo kostnice ~iĝi (*z*)kostnatět *lék.* osifikovat ~ito osteitida, otitida, zánět kosti ~(o)**romp(iĝ)lo** zlomenina, fraktura ~algio ostealgie, bolesti v kostech ~ektomio osteoektomie, vynětí části kosti ~ogena osteogenní, kostitvorný ~ogenezo osteogeneze, tvorba kostí, osifikace **ĝis~ulo** zarytý adept, fanatik **balen~o** (= **barto**) (velrybí) kostice **elefant~o** (= **eburo**) slonovina **fiŝ~o** rybí kůstka **lud~oj** (= **ĵetkubetoj**) hráci kostky **ŝlosil~o** (= **klaviklo**) klíční kost **vang~o** (= **zigo-mo**) lícní kost

ostaĝ/o rukojmí ~i *n* být rukojmím

ostent/i *n* vypínat se, pyšnit se, (okázale) se honosit ~a okázalý ~o honosení (se), vystavování na odív, vypínání se

osteopat/o *lék.* osteopat (*léčitel poruch pohybového aparátu*) ~io osteopatie, onemocnění kostí (*všeobecně*)

ostomi/o *lék.* stomie (*umělé vyústění dutého orgánu na povrch těla*)

ostr/o *zool.* ústřice ~ejo ústřicové pole

ostracism/o *hist. i přen.* ostrakismus

ostrakod/oj lasturnatky (*malí korýši*)

ostrogot/oj *hist.* Ostrogóti

-ot/ *přípona trpného přičestí budoucího:* **skrib~a letero** dopis, který bude napsán

pendum~o kdo bude oběšen **manĝ~ajo** co bude sněženo

ot/o *lék.* ot(o)/ (ucho *ve složených odb. výrazech*) ~ito otitida, otitis, zánět ucha ~algio otalgie, bolest ucha ~oskopo otoskop, ušní zrcátko

otari/o *zool.* lachtan ~edoj lachtanovití

Otav/o Ottawa

Otel/o Othello

otid/o *zool.* drop **granda** ~o drop velký

otoman/o 1 pohovka

otoman/o 2 Osman **O~a Imperio** (= **Osmanida Imperio**) Otomanská říše

otomi/o *lék.* -tomie (*ve složených odb. výrazech:* protěti / rozříznutí / otevření orgánu)

ov/o vejce *odb.* vajíčko, oocyt ~a vaječný ~ajo vaječný pokrm ~aro (= **frajo**) jikry ~ingo kalíšek na vařené vejce ~oida vejčitý ~ujo (= **ovario**) *zast.* vaječník, ovarium ~ulo = ~onaskulo vejcorodý (*savec*) ~umi *n* snést/snášet vejce ~oblanko bílek ~očelo *biol.* vajíčko (*samičí pohlavní buňka*), ovu(lu)m ~odukto vejcovod ~ofalo ovulace ~oflavo žloutek ~oforma vejčitý, vejcovitý ~ofritaĝo smažená vejce ~oneĝo *kuch.* sníh (*šlehaný bílek*) ~ošelo (*vaječná*) skořápka ~ogenezo oogeneze, vývoj vajíčka (*ve vaječniku*) ~onaska, *zool.* vejcorodý ~ovivonaska vejcoživorodý **el~iĝi** vylíhnout se z vejce *hovor.* vyklubat se **ĉur~o** (= **testiko**) *vulg.* koule (= varle) **fiŝ~oj**, **fiŝ~aro** (= **frajo**) jikry **sup~ajo** vaječná zavárka (*do polévky*) **ŝaŭm~ajo** šlehaná vejce **ovaci/o** ovace ~i *t* přichystat ovace, (u)vítat ovací **oval/a** oválný **ovari/o** *anat.* ovarium, vaječník *bot.* semeník **ovi/o** *odb.* ovce (*rod Ovis*) **ovibov/o** pižmoň, tur pižmový

Ovidi/o Ovidius

ovocit/o *biol.* oocyt, vajíčko (*samičí buňka*)

ovr/i t (= **malfermi**) otevřít, odkrýt

-ozl 1 *neoficiální přípona k vyjádření hojnosti: ŝton~a* kamenitý

-ozl 2 *vědecká přípona označující nemoci, sacharidy apod. tuberkul~o* *lék.* tuberkulóza **frukt~o** *chem.* fruktóza, ovocný cukr

ozen/o *lék.* ozéna (*forma chronické rýmy*)

Oziris/o *mytol.* Osiris, Usír (*egyptský bůh*)

ozon/o ozon, trikyslík **~i, ~izi t** ozonizovat (*působit ozonem*) **~igi** vyrábět ozon (*z obyčejného kyslíku*), ozonizovat **~igilo** ozonizátor (*přístroj na výrobu ozonu*) **~ometro** ozonometr, měřič ozonu **~tavolo** ozonová vrstva

P

pa! pche! (*citoslovce nespokojenosti*)

pac/o mír **kontrakti ~on** sjednat mír **~a** mírový **~ama** mírumilovný **~ema** smírný, smířlivý **~igi** (u)smířit **~iga juĝisto** smírčí soudce **~iĝi** (u)smířit se **~ismo** pacifismus **~isto** pacifista **~ulo** mírumilovný člověk **~defendanto** obránce míru **~kontraktado** mírová dohoda, smlouva o uzavření míru **~movado** mírové hnutí **~traktado** mírové rozhovory **inter~o** příměří **inter~igi** (vzájemně) (u)smířit **mal~o** svár, rozbroj **mal~i n** žít/být ve sváru / v rozbroji **mal~ema** svárlivý **mal~igi** znesvářít, poštvat proti sobě **mal~iĝi** znesvářít se **re~igi** znovu smířit

pacien/o trpělivost **~a** trpělivý **~e** trpělivě **~i n** být trpělivý, „snášet“, „vydržet“ **ĝis~i** dočkat se, trpělivě vyčkat **nekapabla ĝis~i** neschopný vyčkat, nedočkavý **mal~a** netrpělivý **sen~o** netrpělivost

pacient/o pacient

pacif/i t (= **pacigi**) pacifikovat, usmiřovat **~ismo** (= **pacismo**) pacifismus **~isto** (= **pacisto**) pacifista

Pacifik/o, ~a Oceano Tichý oceán, Pacifik

paĉini/a *anat.* Paciniho (**korpeto** tělísko)

paĉj/o tatínek

paĉul/o *bot.* pačule obecná, brvitec pačulovitý

pad/o stezka, pěšina **esti sur la ~o de militiro** *přen.* být na válečné stezce

Pad/o *zeměp.* Pád (*řeka*)

padel/o *tech.* lopatka (turbíny / vodního kola), *sport.* list (vesla/pádlá) *let.* list (vrtule) **~i n** pádlovat *přen.* pleskat, šplouchat **buboj ~is en la rivereto** kluci se máchali v potoce **~rado** *dopr.* koleso (parníku), *tech.* vodní kolo (mlýna/hamru) **supre-fragata/meze-fragata/sube-fragata ~rado** vodní kolo na svrchní/střední/spodní vodu

Padov/o *zeměp.* Padova **Universitato de ~o** Padovská univerzita **Sankta Antonio la ~ano** *náb.* Antonín Paduánský, svatý Antonín z Padovy

padus/o *bot.* střemcha obecná

paf/i t (vy)střelit, střilet **~i senkugle** střílet cvičnými (slepými) náboji **~o** výstřel **~ado** střelba, střelení **~aĵo** střela **~aro** salva **~ejo** střelnice **~ilo** střelná zbraň **~ilego** střelná zbraň velké ráže, dělo **~isto** střelec **~arko** luk **~armilo** střelná zbraň **~celo** cíl střelby, terč **~distanco** dostřel **~ilkapo** (= **kolbo**) pažba **~tubo, ~iltubo** hlaveň **~linio** (balistická) dráha

střely **~truo** střelna **de~i** sestřelit **for~i** odstřelit **mis~o** nevyšlý výstřel (*pro poruchu*) **preter~i** minout **tra~i** prostřelit **ark~i** střelít lukem **mašin~ilo** (= **mitralo**) strojní puška, kulomet **mort~i** zastřelit, zabít (střelbou) **pif!** ~! pif paf (*citoslovce zvuku výstřelu*) **pif!** ~! **eksonis krakoj** pifpaf! zazněly rány **pulvo~ilo** palná zbraň **šrot~ilo** brokovnice

Pafo, Pafos/o *zeměp.* Pafos (v minulosti hl. město Kypru)

pag/i *t* (za)platit, uhradit, proplatit, vyplácet **~i por manĝo**, **~i manĝajojn** platit za jídlo **~i per naturaĵoj** platit v naturáliích **~i kontante** platit ihned/hotově **~i per la vivo** zaplatit životem **~o** platba **~ado** placení **~anto** plátcé **~ata funkcio** placená funkce **~ata tuj ĉe la aĉeto** placeno ihned při koupi **~ato** příjemce platby **~enda** dospělý k (úplnému) zaplacení, ihned splatný **~igi** dát zaplatit, přimět k placení **~ilo** platební poukázka **~ota** splatný (v budoucnu) **~atesto** potvrzení o zaplacení, kvitance **~devigo** platební povinnost **~deviga ordono** platební příkaz **~ipova**, **~okapabla** (= **solventa**) schopný (za)platit, solventní **~(lim)dato** termín platby, datum splatnosti **~(o)malkapabla** insolventní, neschopný platit **~oŝarĝo** dobírka **al~o** příplatek **antaŭ~i** předplatit, zaplatit předem **de~o** odpčet (*částka, o kterou se snižuje celková platba, např. daň, sleva, odměna apod.*) **ek~o** závdavek, záloha **krom~o** příplatek, doplatak **ne~o** nezaplacení **ne~itaĵo** dlužná částka po splatnosti **post~e**, **post~ante** k zaplacení po dodání zboží **re~i** vrátit platbu *přen.* oplatit **re~o** vrácení platby *přen.* odpata **retro~i** vrátit přeplatek *n.* částku zaplacenou omylem **sen~a** bezplatný **abon~o**

zaplacení předplatného **dok~o** poplatků za použití doků **hor~e** podle odpracovaných hodin **kompulso~o** *přáv.* pořádková pokuta **kosto~o** náklady **je kosto~o de la firma** na náklady firmy **mi fariĝis saĝa per mia propra kosto~o** *přen.* zmoudřel jsem na svůj vlastní účet **labor~o** (= **salajro**) plat, mzda **limde~o** (= **dogano**) clo **medikrom~o** ekologický poplatek **monat~o** měsíční splátka **parto~o** (= **ek~o**) závdavek, záloha **parto~e** jako závdavek **porto~o** dopravné **poŝtre~e** na dobírku **ŝtat~e** na náklady státu

pagaj/o *sport.* pádlo **duobla ~o** dvoulistové pádlo **~a padelo** list pádla **~i n** pádlovat

pagan/o *náb.* pohan **~a** pohanský **~ismo** pohanství

pagel/o *zool.* rod ružich (*ryba*)

pagod/o *náb.* pagoda

pagur/o *zool.* rod poustevníček

paĝ/o strana, stránka **titola ~o** titulní stránka **grava ~o de historio** *přen.* významná stránka historie **~igi**, **en~igi** *polygr.* lámat sazbu **~osigno** (= **lego-signo**) záložka (v knize)

paĝi/o *hist.* páže **armil~o** zbrojnoš

pahiderm/oj v. **pakidermoj**

pajac/o paňáca, šašek, panák **~aĵo** šaškovina

pajen/o *bot.* rod payena

pajl/o sláma **~a** slaměný **~a vidvino** *přen.* slaměná vdova (*žijící dočasně bez manžela*) **~aĵo** podestýlka **~ero** stéblo slámy **~oamaso** (= **stako**) hromada/stoh (slámy) **~obudo** slaměná chýše **~ohomo** nastrčená osoba *slang.* bílý kůň **~okolora** slámově žlutý **~osako** slavník **~ostako** stoh slámy

Pajn/o, Pan/o *mytol.* Pan (*řecký bůh lesů, pastvin, stád, pastýřů a lovců*) **p~ofluto**, **p~oŝalmo** Panova flétna

pajr/oj *hist.* párové, peerové (*vyšoká šlechta*)

pak/i *t* balit (*připravovat balík, zavazadlo*), svazovat, zavazovat *inf.* sbalit, komprimovat ~o, ~ajo balík, zásilka, zavazadlo ~eto balíček ~igi *inf.* sbalit se, zhustit ~ilo počítačový program pro komprimaci (*zip, rar apod.*) ~umo obal ~papero balicí papír ~sako ranec, cestovní vak el~i vybalit en~i zabalit kun~i sbalit dohromady mal~i *inf.* rozbalit ne~ite, sen~e bez obalu, volně ondo~eto *fyz.* složené vlnění

pakiderm/oj (= dikhaütuloj) *zool. zast.* tlustokožci

Pakistan/o *zeměp.* Pákistán

paksil/o *bot. rod* čechratka

pakt/o *práv.* pakt, mezinárodní smlouva

pal/a *bledý, zsinálý přen.* nevýrazný, nejasný ~eco *bledost* ~igi *způsobit bledost/vyblednutí přen.* zastínit ~igi *zblednout, vyblednout*

palac/o palác, zámek

paladi/o *chem.* palladium *hist.* palladium (*kulturní předmět, který má poskytovat ochranu*)

palafit/o *pilota (kůl/sloup zaražený do země) n.* kolová stavba (*postavená na pilotách*)

palakvi/o *bot. rod* perčovník

palanken/o palankin (*orientální krytá nosítka*)

palat/o *anat.* palatum, patro ~a palatinální, patrový ~osto *patrová kost* ~sono (= palatalo) *jaz.* palatála, předopatrová hláska

palatal/o *v. palatsono*

palatalveolar/o (= palatalveol-sono) *jaz.* postalveolára, zadodášnová souhláska

palatin/o *hist.* palatin, palatýn (*šlechtic se soudní pravomocí krále / vysoký státní hodnostář*)

Palatinat/o *zeměp.* (Rýnská/Dolní) Falc (*součást německé spolkové země Porýní-Falc*)

Palaů/o *zeměp.* Palau (*ostrovní federativní Palauská republika*)

palavr/o *mnohomluvnost, povídavost, zdlouhavé vyjednávání* ~i *n* *vést dlouhé řeči, řečnit/kázat bez konce*

pale/o *bot.* plucha (*podpůrný listen v květenství trav*), palea inferior

paled/o *dopr. obch. tech.* (přepravní) paleta ~izi *t* *paletizovat* kesto~o *skříňová paleta* palis~o *sloupková paleta* plat~o *prostá paleta*

paleo/ paleo/ (*morfém s významem* (velmi) starý, dávno minulý)

paleocen/o *geol.* paleocén (*nejstarší období třetihor*)

paleogen/o *geol.* paleogén (*starší třetihory*)

paleograf/o paleograf ~io *paleografie (vědní obor studující vývoj písma, číslic a grafických znaků vůbec)*

paleolitik/o *geol. hist.* paleolit, starší doba kamenná

paleontolog/o *geol.* paleontolog ~io *paleontologie (věda o životě v geol. minulosti Země)* mikro~io *mikropaleontologie*

paleozoik/o *geol.* prvohory, paleozoikum

Palerm/o *zeměp.* Palermo (*hl. město Sicílie*)

Palestin/o *hist. zeměp.* Palestina ~aj *teritorioj* *palestinská území*

palestr/o *hist.* palestra (*starořecké zápašišť/cvičiště*)

palettr/o *um. i přen.* (malířská) paleta

pali/a (*lingvo*) *pálí (staroindický jazyk buddhistických spisů)*

paliativ/o *lék.* paliativum (*prostředek zmírňující bolest, ale neodstraňující její příčinu*) ~a *paliativní*

palimpsest/o *hist.* palimpsest (*nový rukopis na již použitém pergamenu, kde bylo původní písmo odstraněno*)

palindrom/o *lit.* palindrom (*text čitelný i odzadu, např. jelenovi pivo nelej*)

palinodi/o *lit.* palinodie (*báseň popírající báseň dřívější*) *přen.* změna názoru

palinur/o *zool.* rod langusta

palis/o (zahrocený) kůl (*zaražený do země*) ~**aro** palisáda ~**eto** sloupek, tyč ~**umi** *t hist. práv.* narazit na kůl (*způsob trestu smrti*) ~**vagono** klanicový vagon

allig~o úvazný kůl

palisandr/o palisandr (*druh vzácného exotického dřeva*)

pallium/o *anat.* pallium (*kůra mozku s přiléhající bílou hmotou*) *náb.* pallium (*arcibiskupský bílý šál s černými kříži*)

palm/o (= **arekaco**) *bot.* palma (*rostlina z čeledi arekovité*) **P~a dimančo**, **P~odimančo** *náb.* Květná neděle ~**ažo** *nevh.* větev *n.* list palmy ~**obrančo** větev palmy ~**ofolio** list palmy ~**opieda** *zool.* s plovacími blánami mezi prsty ~**ošoso kuch.** (jedlý) palmový výhonek

betel~o, **kateču~o** (= **katečuareko**) areka obecná *hovor.* areková palma

daktil~o datlovník *pravý hovor.* datlová palma

kokos~o kokosovník ořechnoplodý *hovor.* kokosová palma

oleo~o olejnice guinejská

sagu~o ságovník *pravý hovor.* palma ságová

suker~o lontar vějířový *hovor.* cukrová palma

palmat/a folio *bot.* (= **maneca folio**) list dlanitý (= **mane kunmeta folio**) list dlanitě složený

palmit(at)a acido (= **heksadekanacido**) *chem.* hexadekanová kyselina, palmitová kyselina

palp/i *t* (o)hmatat, sahat, makat *lék.* vyšetřovat/vyšetřit pohmatem/palpací ~**e** hmatem *lék.* pohmatem, palpací ~**ebla** hmatatelný ~**ilo** (= **anteno**) *zool.*

tykadlo (*smyslový orgán některých živočichů, např. hmyzu/korýšů*) ~**isto** *hovor.* osahávač, ohmatávač ~**osento** hmat **pri~i** ohmatat

palpebr/o *anat.* oční víčko, palpebra ~**ito** (= **blefarito**) *lék.* zánět očního víčka, blefaritida ~**umi** *t* mrkat, *přen.* dorozumívat se mrknutím/mžiknutím očí ~**uma** *i* *přen.* mžikavý, mžikající, mrkavý ~**uma lumo** blikavé světlo **en** ~**uma dauro** vmžiku, v mžiku ~**umigi** přimět k mrkání, vyvolat mrkání **el~umi** vymrkat, mrkáním vyplavit (*slzy, smítko z očí*)

palpitaci/o *lék.* palpitace, bušení srdce (*vnímané pacientem*)

palt/o lehký svrchník, tříčtvrteční plášť

paludism/o *v. malario*

palumb/o *zool.* holub hřivnáč

pamflet/o pamflet, hanopis ~**isto** pamfletista

Pamir/o *zeměp.* Pamír

pamp/o *zeměp.* pampa (*jihoamerická step*) **P~oj**, **P~aro** Pampy (*úrodná oblast Argentiny*)

pampelmus/o *bot.* pomelo, šedok (*citrusový plod*) ~**ujo**, ~**arbo** pomelo, šedok (*strom*)

Pamplon/o *zeměp.* Pamplona

pan/o chléb ~**ejo** pekárna (*výrobná a/n. prodejna*) ~**ero** drobek chleba ~**isto** pekař a prodavač chleba ~**ujo** chlebovka, chlebník (*skřínka*) ~**umi** *t* obalit (chlebovou) strouhankou ~**arbo** *bot.* chlebovník obecný ~**bulo** pecen, bochník ~**dona** chlebodárný ~**krusto** kůr(k)a chleba ~**molo** chlebová střída/střídká ~**peco** kus/krajíc (chleba) ~**rostažo** topinka ~**trančažo** krajíc (chleba) **baston~o** veka, žemlovka, chlebová šiška

buter~o chléb s máslem **krak~o** křehký chléb, knäckebrot **maiz~o** kukuřičný chléb **plat~o** plochý chléb **soldat~o** (=

marbiskvito) chléb pro vojsko, komisi chléb *hovor.* komisařek **šinko~o** krajíc se šunkou **šmir~o** (= **sandvičo**) obloženy chlebiček

Pan/o v. **Pajno**

panace/o *lék.* panacea, všelék

panak/o *bot. rod* ženšen, všeho

Panam/o *zeměp.* Panama (*město*) ~**io** Panama (*stát*) **la** ~**a Kanalo** Panamský průplav **la** ~**a Istmo** Panamská šíje **p~a čapelo** panamský klobouk

panarici/o *lék.* panaricium (*hnisavý zánět prstů ruky*) *hovor.* vidlák

pand/o *zool.* panda **malgranda** ~**o** panda červená **granda** ~**o** panda velká

pandal/o *zool. rod* krevetka

pandan/o *bot. rod* pandán

pandemoni/o pandemonium (*sídlo všech zlých duchů, vláda démonů, peklo*) *přen.* bezuzdné řádění

pandion/o (= **fišaglo**) *zool.* orlovec říční ~**edo** *čeled'* orlovcovití

Pandor/a *mytol.* Pandora **skatolo de** ~**a** Pandořina skříňka

pane/o *dopr. el. tech.* porucha, závada, selhání (*přístroje/vozidla*), *nám.* zastavení plachetnice (*nastavením plachet*) ~**i** *n* selhat, mít poruchu *nám.* zastavit plachetnici (*nastavením plachet*) **des~i, sen~igi** odstranit poruchu

panegir/o chvalořeč ~**i** *n* napsat/přečíst chvalořeč

panel/o obkladová deska, transparent s hesly, *stav.* panel, *el.* rozvodová deska, *tech.* přístrojová deska, ovládací panel ~**i** *t* obložit stěny **aglomer~o** dřevotřísková deska **reklam~o** reklamní panel

Pange/o *geol.* Pangea (*praktinent*)

panğab/o Paňdžábec **P~io** *zeměp.* Paňdžáb

panic/o *bot. rod* proso **milia** ~**o** proso seté

panik/o panika (*náhlé hromadné zděšení*) **jeti** ~**on en la amason** způsobit paniku v davu **~o kaptis eč la armean** panika zachvátila i armádu ~**i** *t* způsobit paniku ~**igi** zpanikařit, podlehnout panice

panikl/o *anat.* podkožní tuk ~**ito** *lék.* panikulitida (*zánětlivé i nezánětlivé změny podkožního tuku a vaziva*)

panikl/o *bot.* lata (*jednoduché hroznovité květenství*)

panj/o maminka

pankrac/o *sport. hist.* pankrátion (*jedno z bojových umění*)

pankraci/o, pankrati/o *bot. rod* lír **mara** ~**o** lír přímořský

pankreat/o *anat.* slinivka břišní, pankreas ~**ino** *chem.* pankreatin ~**ito** *lék.* pankreatitida, zánět slinivky břišní ~**ektomio** *lék.* pankreatektomie (*chirurgické odstranění slinivky břišní*) **hepato~o**

zool. anat. hepatopankreas, slinivkojaterní žláza (*u měkkýšů, desetinožců a pavoukocvů*)

pankromat/a, panğromat/a *fyz. chem.* pankromatický (*citlivý v celém rozsahu viditelného spektra*)

Panmunğon/o *zeměp.* Panmundžon (*neutrální území mezi Severní a Jižní Koreou*)

Panoni/o *hist. zeměp.* Panonie

panope/o *zool. rod* dutinovka, panopea

panopli/o *hist.* panoplie (*rytířská výzbroj na zdi jako trofej*)

panoptik/o panoptikum (*sbírka kuriozit a voskových figurín*)

panoram/o panoráma (*celkový pohled, široký rozhled / obraz rozlehlé krajiny*)

~**a** panoramatický ~**a antağglaco de aųto** přední panoramatické sklo auta ~**ado** panoramatické zobrazení

pans/i *t* *lék.* ošetřit ránu ~**ağo** potřeby k ošetření rány (*obvazový materiál, anti-septika aj.*)

panslavism/o *polit.* panslavismus
Pantagruel/o *lit.* Pantagruel (*moudrý obr*)
pantalon/o kalhoty **gimnasta** ~o šponovky (pro gymnastiku) ~**eto** krátké kalhoty, šortky ~**fendo** (zapínací) rozparek, poklopec ~**tubo** nohavice **golf**~o golfky **pláň**~o plážové dámské kalhoty **ski**~o lyžařské kalhoty
panteism/o *fil.* panteismus
panteist/o panteista
panteon/o panteon (*antický chrám všech bohů / pohřebiště elity národa*)
panter/o (= **leopardo**) *zool.* levhart
pantofl/o pantofel, papuče, trepka
pantograf/o *tech.* pantograf (*pákový mechanismus k přenosu souřadnic při tech. kreslení*) *dopr.* pantograf(ický) trolejevý sběrač)
pantomim/o *div.* pantomima ~**isto** (= **mimo**) mim
pantoten/a acido *chem.* pantothenová kyselina, vitamín B₅ ~**ato** pantothenát
Panurg/o *lit.* Panurgos
panus/o *lék.* pannus (*onemocnění rohovky*)
papo/o papež ~**a** papežský ~**eco** papežství ~**isto** *hist.* papeženec, katolík (*posměšně*) **anti**~o, **kontra**~o protipapež, vzdoropapež
papag/o papoušek *přen.* kdo papouškují **griza** ~o (= **psitako**) papoušek šedý, žako šedý ~**eto** *rod papoušků* andulka ~**i**, ~**umi** *n* papouškovat (*bezduše opakovat*) ~**uloj** (= **psitakoformaj** (**birdoj**)) *řád* papoušci **mar**~o (= **fraterkulo**) *rod* papuchalk **ondo**~**eto** andulka vlnkovaná
papaj/o *bot.* papája obecná
papaž/o (= **triloba azimeno**) *bot.* muďoul trojlaločný
papav/o, **papaver/o** *bot.* *rod* mák ~**acoj** *čeleď* makovité ~**eto** (= **grenrozo**) mák vlčí ~**ino** (= **papaverino**) *chem.* papa-

verin (*jeden z alkaloidů opia*) ~**oleo** makový olej ~ (**o**)**semo** makové zrnko **opio**~o mák setý
paper/o papír ~**oj** papíry *přen.* doklady, dokumenty **higiena** ~o toaletní papír **krepa** ~o krepový papír **smirga** ~o smirkový papír **sorba** ~o savý papír **komercaj** ~**oj** obchodní spisy **personaj** ~**oj** osobní doklady ~**acoj** hromada bezcenných papírů ~**eto** papírek ~**isto** papírník, obchodník s papírem ~**ujo** pouzdro na doklady / aktovka ~**fabriko** papírna ~**klipo** (kancelářská) sponka (na spisy) ~**korbo** odpadkový koš (na papír) ~**krampo** sešivací sponka, drátek do sešivačky ~**kramparo** sešivací drátky (*sada*) ~**krampilo** sešivačka ~**mono** bankovka, papírové peníze ~**premilo**, ~**tena pezažo** těžítka ~**šmiri** *n* čmárat, psát bezcenné dílo **barit**~o barytový (fotografický) papír **bril**~o lesklý papír **desegno**~o kreslicí papír **filtro**~o filtrační papír **friz**~**eto** (= **papiloto**) papírová natáčka (na vlasy) **impres**~o fotografický papír, fotopapír **incens**~o kadidlový papír **karbo**~o kopírovací papír, uhlový papír *hovor.* kopírák **klozet**~o toaletní papír **kopi**~o kopírovací papír / fotografický papír **mon**~o bankovka **mon**~**ujo** peněženka (pro bankovky) **muš**~o mucholapka **paus**~o pauzovací papír *hovor.* pauzák **sablo**~o brusný papír **silko**~o hedvábný papír **stampo**~o úřední tiskopis **tapet**~o (papírová) tapeta **tuale**~o odličovací papír **valor**~o cenný papír
papiament/o *jaz.* papiamento, papiamentu (*kreolský jazyk v Karibiku*)
papil/o *anat.* papíla, bradavka, výrůstek ~**omo** *lék.* papilom (*nezhoubný nádor sliznice některých orgánů*) ~**omozo** papilomatóza (*mnohonásobný výskyt papilomů*)

papili/o *zool.* řád motýl **senpripensa kiel** ~o *přen.* nerozvážený jako motýl ~a **amo** lehkomyšlná přelétává láska ~e **legi t** povrchně/nepozorně čist ~umi *t* obletovat, flirtovat ~**forma** ve tvaru motýla, podobný motýlu *bot.* motýlokvěty **hirundvosta** ~o (= **makaono**, **hirundvostulo**) *zool.* otakárek fenyklový **brasik**~o (= **pierido**) bělásek zelný **nokto**~oj noční motýli *hovor.* můry **tag**~oj denní motýli

papilion/o *zool.* rod otakárek ~**edoj** *čeled'* otakárkovití

papilot/o papilot, papírová natáčka do vlasů

papir/o papyro/ (papyrus ve složeninách) ~**ologo** papyrolog ~**ologio** papyrologie (*věda studující starověké papyry*)

papirus/o *bot.* šáchor papírodárný *hist. tech.* papyrus (*psací materiál ze šáchoru papírodárného / starověký text na něm psaný*)

paprik/o (= **ruĝa pipro**) *kuch.* paprika (*koření*) ~o *bot.* paprika (*plod papriky roční*)

papul/o Papuánc **P**~**Nov-Gvineo** *zeměp.* Papua-Nová Guinea

papul/o *lék.* papula, pupínek

par/o pár (*dvojice lidí, zvířat, věci k sobě patřících*) ~a sudý ~e v páru, ve dvojicích ~i *t* řadit se do dvojic, tvořit páry/dvojice ~**igi** (s)pářit ~**igisto** kuplíř *zeměd. zool.* plemenář ~**iĝi** spářit se ~**ulo** partner (v páru) ~**hufulo** sudokopytník **mal**~**a** osamocený z páru **mal**~**a ganto** zbylá rukavice (*druhá se ztratila*) **ne**~**a** *mat.* lichý **ne**~**hufulo** lichokopytník **baz**~**iĝo** *biol.* párování bází **mon**~**eco** *ekon.* měnová parita **nu**~**kleo**~o *bot.* jaderný pár **termo**~o *el. fyz.* termoelektrický článek, termočlánek

paral *biol. lék.* para/ (*předpona s významem vedle, blízko, podobný*): ~**psiĥo**~

logio parapsychologie ~**tifo** *lék.* paratyfus ~**tiroido** *anat.* paratyreoidea, příštitné tělísko; *chem. zast.* para- (*předpona označující polohu 1,4-* substituentů v *aromatickém jádře*): ~**diklorbenzeno** (= **1,4-diklorbenzeno**) 1,4-dichlorbenzen

parabol/o *mat.* parabola, *lit.* podobenství

paracenz/o *lék.* paracentéza (*propíchnutí dutého orgánu těla a vypuštění jeho obsahu*)

parad/i *n* slavnostně pochodovat / honosit se, pyšnit se ~o slavnostní pochod / okázalost, paráda ~a slavnostní, okázalý, parádní

paradigm/o *jaz.* (mluvnický) vzor *fil. odb.* paradigma, příklad, vzor, model chování/jednání

paradizo *i* *přen.* ráj ~a rajský, blažený **P**~o (= **Edeno**, **Elizeo**) *náb.* Ráj **la perdita** ~o ztracený ráj

paradize/o, **paradiz/bird/o** *zool.* rod rajka

paradoks/o paradox, překvapivé (zdánlivě) nesmyslné tvrzení ~a paradoxní

parados/o *vaj.* parados, týlový násyp

paraf/o parafa, podpisová značka, zkrácený podpis ~i *t* parafovat, opatřit parafou

parafin/o *chem.* parafin (parafinový vosk / *zast. termín pro alkan*) ~**vakso** parafinový vosk ~**oleo** parafinový olej

parafiz/oj *bot.* parafízy (*neplodná vlákna vyplňující prostor mezi vrécky u vréckovýtřusých hub*)

parafraz/o *lit.* parafráze, opis (*vyjádření téhož obsahu jiným způsobem*) ~i *t* parafrázovat, vyjadřovat opisem

paragraf/o paragraf (*odstavec v zákonech n. odborných spisech*), § (*značka pro paragraf*)

Paragvaj/o *zeměp.* Paraguay (*stát*) ~**rivero** Paraguay (*řeka*)

Paraklet/o *náb.* paraklet, přímlovce, utěšitel (*o Duchu svatém*)

parakor/o, paraňor/o *chem.* parachor
paralaks/o *mat.* paralaxa (*zdánlivý rozdíl polohy předmětu vzhledem k pozadí při pozorování ze dvou různých míst*),

paraldehyd/o *chem.* paraaldehyd, paraldehyd

paralel/a *mat. el.* paralelní, rovnoběžný *lit.* souběžný, současně probíhající ~o *sport.* bradla *mat.* rovnoběžka ~o (**de latitudo**) *zeměp.* rovnoběžka ~a**jo** (= **paralela šunto**) *fyz. el.* bočník *lit.* průměr, přirovnání ~eco rovnoběžnost ~igi srovnávat, porovnávat ~ismo *lit.* paralelismus, obdoba, souběžnost **anti~aj, kontra~aj** antiparalelní (*rovnoběžný, ale opačného směru*)

paralelepiped/o *mat.* rovnoběžnostěn (*klenec, krychle, kvádr*)

paralelogram/o *mat.* rovnoběžník (*čtverec, kosočtverec, obdélník*)

Paralipomen/oj (= **Kronikoj**) *náb.* Paralipomenon, Letopisy (*název dvou dějepisných knih Starého zákona*) *přen.* paralipomenon, dodatek, doplněk (*k vědeckému dílu*)

paraliz/i *t lék. i přen.* paralyzovat, ochromit ~iga *lék.* paralyzující, ochromující *přen.* zneškodňující ~ig**i** ochrnout ~o *lék.* paralýza, ochrnutí ~ulo paralytik

paralogism/o *fil.* paralogismus, paralogie (*neúmyslně chybný úsudek*)

paramagnet/a *fyz.* paramagnetický (*neschopný udržet magnetismus bez přítomnosti vnějšího pole*)

Paramarib/o *zeměp.* Paramaribo (*hl. město Surinamu*)

parameci/o *zool.* trepka (*rod vodních prvoků*)

parametr/o *odb.* parametr

paranoj/o *lék.* paranoia, stíhomam

parapet/o *stav.* parapet, poprsník (*spodní vodorovná plocha okenního otvoru / zeď mezi stropní konstrukcí a spodní hranou okenního otvoru*) *hist. voj. stav.* poprsník, poprseň, parapet (*u fortifikací zeď sahající po prsa*) *voj.* předprseň, čelní násyp (zákopu)

paraplegi/o *lék.* paraplegie (*úplné ochrnutí poloviny těla, zpravidla dolní*)

parasimpat/o *anat.* parasympatický nervový systém *hovor.* parasympatikus

parašut/o padák ~i *n* seskočit/skákat padákem ~igi shodit padákem (*voj. výsadek, potraviny ap.*) ~isto parašutista *voj.* výsadkář

parat/i *n sport.* chránit, bránit

parataks/o *jaz.* parataxe, souřadnost

parazit/o *biol.* parazit, cizopasník *přen.* příživník, darmožrout ~aj **insektoj** cizopasný/parazitický hmyz ~eco příživnictví ~i *n* cizopasit, parazitovat, žít příživnický ~icido antiparazitikum ~ismo *biol.* parazitismus, cizopasnictví *přen.* příživnictví ~ologio parazitologie ~ozo *lék.* parazitóza **duon~o** poloparazit, hemiparazit

Parc/o, ~ino *mytol.* Sudička, Smrtka

parcel/o parcela **eksperimenta** ~o pokusný pozemek ~igi (roz)parcelovat, provést parcelaci ~isto majitel parcely **re~igado** (= **komasacio**) scelování pozemků, komasace

parcial/a (= **parta**) *fyz. chem. mat.* partiální

pardon/i *t* odpustit, prominout, pardonovat ~o odpuštění, prominutí ~ebla odpustitelný ~ema shovívavý ~igi přimět k odpuštění ~ig**i** být odpuštěn ~peti *t* omlouvat se (**iun** někomu), žádat o odpuštění/prominutí

pare/o *text.* pareo (*tahitská zavinovací barevná sukně*)

parenc/o příbuzný (*osoba*) ~**a** příbuzný ~**aro** příbuzenstvo ~**eco** příbuznost ~**ígi** spříznit se **bo~o** příbuzný získaný sňatkem (*tchán, zeť, švagr apod.*)

parenhîm/o, parenkim/o *anat.* parenchym (*vlastní funkční tkáň některých orgánů*), *bot.* parenchym (*druh pletiva*)

parentez/o *jaz.* parenteze, vsuvka (*výraz nebo věta, vsunutá do základního textu*) *přen.* závorky (*s doplňujícím n. vysvětlujícím údajem*) ~**a** uvedený na vysvětlenou / pro doplnění / v závorce ~**e** mimochodem

parez/o *lék.* paréza, obrna (*částečná ztráta volního pohybu*)

parfe/o *kuch.* parfé (*zmrazená smetana s ovocnou dření a/n. jinými přísadami*)

parfum/o parfém, voňavka *přen.* vůně ~**i** t navonět, parfémovat

parget/o *stav.* parkety, parket, parketová podlaha ~**ero** parketa ~**i** t parketovat

pari/o *hist.* pária (*člen nejnížší společenské třídy v Indii*) *přen.* žebraček, vyřizeneček, vyděděnec

pariet/o vnitřní strana dutého předmětu *text.* podšívka *anat.* stěna, paries ~**osto** (= **parietalo**) temenní kost

parietal/o *anat.* kost temenní

parietari/o *bot.* rod drnavec *oficina* ~**o** drnavec lékařský

paris/o *bot.* rod vraní oko *kvarfolia* ~**o** vraní oko čtyřlísté

Paris/o *mytol.* Paris **pomo de ~o** (= **pomo de malkonkordo**) Paridovo jablko, jablko sváru

Pariz/o *zeměp.* Paříž **p~a** pařížský **p~ano** Pařížan ~**io** pařížská oblast

park/o park, sad *rybářství* (= **ostrejo**) ústřicové pole *dopr.* parkoviště ~**i**, ~**adi**, ~**umi** t parkovat ~**ado** malpermesita parkování zakázáno ~**ejo**, ~**adejo**, ~**umejo** *dopr.* parkoviště **natur~o** přírodní park (*druh chráněného území*)

parker/e z paměti ~**igi** (na)učit se z paměti

Parkinson/o *hist.* Parkinson ~**a** **malsano** *lék.* Parkinsonova nemoc

parlament/o parlament, sněmovna ~**a** parlamentní ~**ano** poslanec, člen parlamentu ~**ejo** budova parlamentu ~**ismo** parlamentarismus, parlamentní zřízení

parlamentari/o *voj.* parlamentář, vyjednavač

Parm/o *zeměp.* Parma **p~a** parmský

parmeli/o *bot.* terčovka (*rod lišejníků*)

Parmenid/o *hist.* Parmenidés

parmezan/o *kuch.* parmezán, parmazán

Parnas/o *zeměp. i mytol.* Parnas

parodi/o *lit.* parodie ~**a** parodický ~**i** t parodovat

paroh̄o, parok/o farnost ~**a** farní, farský ~**ano** farník ~**estro** farář ~**estrejo** fara ~**ismo** *přen.* úzkoprsost, úzkoprsé myšlení/zájmy

paroksism/o *geol.* paroxysmus (*nepředpokládaný prudký sopečný výbuch po delším období klidu*) *lék.* paroxysmus, záchvat ~**a** paroxysmální, záchvatový

paroksiton/a *jaz.* penultimový, paroxytonický (*přízvučný na předposlední slabice*)

parol/i t mluvit, hovořit ~**a** slovní, řečový, ústní ~**e** ústně ~**o** řeč, hovor, proslov **malkaša** ~**o** upřímná řeč, otevřeně vyjádření **adresi** ~**on** oslovit (*řečnický*) ~**aĉi** žvanit ~**adi** řečnit ~**ado** projev, přednáška, řečnění ~**anto** přednášející, řečník ~**ema** upovídáný ~**emo** upovídánost ~**isto** mluvčí, hlasatel ~**arto** řečnictví, řečnické umění ~**filmo** zvukový film ~**maski** t zamluvit (*ion něco*) ~**turno** slovní/řečnický obrat **al~i** oslovit **antaŭ~o** předmluva **ĉirkaŭ~o** hovor okolo/oklikou **ek~i** promluvit **el~i** vyslovit **inter~i** vést rozhovor, konverzovat **inter~o**, **inter~ado** rozhovor, konverzace **kontraŭ~i** nt oponovat

kontraů~o námitka **mis~o** přeroknutí
post~o doslov **pri~i** pojednat o něčem
pro~anto přímluvice **re~i** zopakovat
sen~a němý, neschopný řeči **sen~e**
 potichu, bez řeči **aũd~ilo** sluchátko
 telefonu (*s mikrofonem*) **fuš~i** mluvit
 lámaně (**fremdan lingvon** v cizím
 jazyce) **kurac~o** zařikávání (nemoci)
laũt~ilo tlapkač, amplion **naz~i** mluvit
 nosem **pik~o** popichování **švel~o**
 nabubřelá řeč **ventro~isto** břicho-
 mluvec

paronihi/o *lék.* paronychie (*zánět nehto-
vého lůžka a okolí*)

paroniki/o *bot.* rod stříbřenka (*hvozdí-
kovitá květina*)

paronim/o *jaz.* paronymum (*zvukově po-
dobné, ale významově odlišné slovo,
např. fasto/festo*)

paronomazi/o *lit.* paronomázie (*použití
zvukově podobných slov: post la fasto
venas festo*)

Paros/o *zeměp.* Paros

parotid/o *anat.* příušní slinná žláza, pa-
rotis **~ito** *lék.* zánět příušních žláz, paroti-
tida *hovor.* příušnice

parsek/o *hvězd.* parsek (3,26 světelného
roku)

Parsi/o *náb.* Párs (*indický zoroastrista*)

Parsifal/o = Percevalo

part/o část, díl, podíl, součástka *hud.* part
~a částečný **~e** částečně **~ajo** úryvek
 textu **~eto** částečka **~igi** rozdělit **~iĝo**
 rozdělení **~umo** *mat.* pravý zlomek
dis~igi rozdělit **kontraů~o** protikus
plej~e většinou **plej~o** většina **dorso~o**
 opěradlo zad **gardo~o** doba (jedné)
 hlídky **kapo~o** záhlaví (*postele*) **~opre-
ni** *n* účastnit se (**en io** čeho) **pied~o**
 podnoží (*postele*) **tempo~igo** *inf.*
 multiprogramování, multitasking (*pro-
vádění více úkolů současně*) **ter~o** (=

kontinento) světadíl **tranĉ~o** *polygr.*
 ořízka (knihy)

parteni/o *bot.* řimbaba obecná

partenocis/o *bot.* rod loubinec, přísavník
hovor. psí víno **kvinfolia ~o** loubinec
 pětilistý

Partenon/o *hist.* Parthenón (*chrám bohy-
ně Pallas Athény v Athénách*)

parter/o *div. zahr.* parter (*hledišť v pří-
zemí divadla, kina, koncertního sálu /
záhony květin a plochy trávníku v blíz-
kosti budovy*)

parti/o partie (*jedna hra v šachy, karty
ap. / výhodná nevěsta, ženich*), skupina
 (zájmová), strana (*politická/smluvní*)

demokrata ~o demokratická strana
 (název strany) **demokratia ~o** demo-
 kratická strana (*vznávající demokracii*)
~a stranický, zaujatý **~ano** straník,
 přívrženec, člen strany **~aneco** členství
 (ve straně), stranicství **~aniĝi** připojit se,
 stát se členem (strany) **~eco** stranickost,
 zaujatost **~estro** předseda strany **du~a**
sistemo systém dvou stran **ekster~a**
 mimostranický **sam~ano** člen stejné
 strany **sen~a** bezpartijní **sen~ulo**
 nestraník **unu~a sistemo** systém jedné
 strany (*totalitní*) **tri~a sistemo** tripartita
 (*trojstranné dohodování mezi odbory,
podnikateli a vládou*)

particip/o *jaz.* přičestí

partikl/o *fyz.* částice **alfa~o** částice alfa
 elementa **~o** elementární částice

partikul/o *jaz.* neohebné slovo, částice,
 partikule

partikular/a separativní, preferující dílčí/
 skupinové zájmy

partitiv/a *jaz.* partitivní (*vyjadřující čás-
tečnost*)

partitur/o *hud.* partitura

partizan/o *voj.* partyzán *polit.* nekritický
 stoupenec strany

partner/o partner *obch.* společník *sport.* spoluhráč
paru/o *zool.* rod sýkora ~**edoj** čeled' sýkorovití
paruzi/o *náb.* paruzie (*druhé sestoupení Krista na zem*)
parvenu/o parvenu, povýšenec, nadutec
pas/i *tn* mjíet, přejít, (u)plynout, projít, ztrácet se ~**i al aliaj demandoj** přejít k dalším otázkám **ni ~is vojkruciĝon** přešli jsme křížovatku ~**is kelkaj monatoj** uplynulo několik měsíců ~**e** letmo, nedlouho, chvilkově ~**o** plynutí, průběh, průchod ~**ado** chození, míjení ~**ajo** událost ~**anta** míjející, chvilkový, pomíjivý ~**anto** kolemjdoucí ~**ejo** průsmyk, průchod, přejezd, přechod (přes ulici) **traknivela** ~**ejo** *žel.* úroveňový přechod ~**ema** pomíjivý ~**igi** strávit čas, nechat přejít, převést ~**inta** minulý ~**intaĵo** minulá/dřívější událost ~**inteco** minulost **ĵusa** ~**inteco** nedávná minulost ~**umi** *n* bloumat, potloukat se ~**alto** (průjezdni) výška podjezdu ~**bi-letto**, ~**karto** propustka ~**intjara** loňský ~**loĝado** přechodné ubytování ~**loĝejo** přechodné bydliště ~**loĝi** *n* přechodně bydlet, být přechodně ubytován ~**rajto** *dopr.* přednost v jízdě **dedekstra** ~**rajto** přednost (vozidel přijíždějících) zprava ~**tabulo** (prkenná/nouzová) látka ~**vorto** *zvl. voj.* heslo **for~i** *n* pominout *přen.* zemřít, zesnout **preter~i** minout, projít kolem **preter~o** průjezd, průchod **sub~ejo** podjezd, podchod **super~ejo** nadjezd, nachod **tra~i** projít, procházet *přen.* prožít **ŝkolstvi** absolvovat **tra~ejo** průchod, průjezd **trans~i** přejít **trans~igisto** převozník **flank~i** *voj.* obejít nepřítel po stranách **kruc~i** *dopr.* zkřížit cestu **mont~ejo** horský průsmyk **tempo~igo** krácení času, zábava

pasageŝ/o pasažér, (spolu)cestující **kaŝ~o** černý pasažér
pasament/o *text.* prýmek, lemovka ~**i t** ozdobit prýmkem ~**isto** výrobce prýmků
pasat/o (= **alizeo**) *met.* pasát
pase/o minulost, dávná doba/věc ~**ismo** staromilství
paser/o *zool.* rod vrabec ~**edoj** čeled' vrabcovití ~**oformaj** řád pěvci **dom~o** vrabec domácí **mont~o** vrabec polní **neĝ~o** pěnkavák sněžný
pasii/o vášeň ~**a** vášnivý ~**igi** rozvášnit ~**igi** rozvášnit se, vzrušit se **sen~a** lhostejný, netečný, bez vášně
pasiflor/o *bot.* rod mučenka
Pasion/o *náb. hud. lit.* pašije **P~a kruco** boží muka
pasiv/a pasivní, nečinný, neprůbojný *jaz.* trpný ~**eco** pasivita, nečinnost ~**o** *jaz.* trpný rod *ekon.* pasiva (*soubor finančních závazků*), pasivum
Pask/o Velikonoce ~**a** velikonoční **P~a dimanĉo** Hod boží velikonoční **P~a Insulo**, **P~insulo** *zemĉp.* Velikonoční ostrov
Paskal/o *hist.* Pascal **p~o** *fyz.* pascal (*odvozená jednotka tlaku SI*)
paskvil/o (= **pamfletto**) paskvil (*díl(k)o útočného a urážlivě výsměšného rázu*)
paspartu/o *um.* pasparta, paspart (*ochranný karton kresby*)
pasport/o cestovní pas
past/o těsto, pasta ~**ajoj** těstoviny ~**ujo** díže, dž ~**obulo** knedlík **dento~o** zubní pasta **kned~o**, **modlo~o** modelovací hmota
pasteĉ/o *kuch.* paštika **anserhepata** ~**o** husí játrová paštika
pastel/o lentilka *lék. kuch.* pastilka *lék.* kulatá tabletka

pastern/o zool. anat. spěnka, spěnková krajina (část koňské nohy mezi spěnkovým kloubem a korunkou)

Pasteur/o hist. Pasteur **p-izi** t pasterovat, pasterizovat

pastič/o lit. hud. pastiš (napodobenina jiného díla) **~i** t napodobit jiného umělce

pastinák/o bot. rod pastinák **kultiva** **~o** pastinák setý

pastis/o kuch. pastis (francouzský anýzový likér)

pastor/o pastor (protestantský duchovní)

pastoral/o lit. pastorála, hud. pastorále

pastr/o kněz **~a** kněžský **~a** mošto velebný pán **~aro** duchovenstvo, klérus **~eco** kněžství **~iği** stát se knězem **~ino** kněžka **čef-~o** velekněz **eks-~iği** vzdát se kněžství **kapel-~o** kaplan

paš/i n kráčet **~o** krok (jeden pohyb nohou při chůzi / vzdálenost obou nohou při chůzi / přen.: čin, tah), tech. rozteč (opakující se stejná vzdálenost) **~o de dentrado** tech. rozteč zubů ozubeného kola **~o de helico** tech. rozteč závitů **~adi** kráčet, pochodovat **~ado** chůze / způsob chůze **~ego** velký krok **~eti** n cupítat **paš-paš** řap-řap **~krado** hať / koupelová podlážka **~mezuri** t (z)měřit na kroky **~osigno** stopa **~ošanği** (z)měnit krok **~oteni** n držet krok (s někým) **antaü-~i** předstoupit **ek-~i** vykročit **el-~i**, **el-~adi** vykročit, vystoupit **en-~i** vkročit, vstoupit **mis-~o** chybný krok přen. faux pas, nedopatření, poklesek **preter-~i** jít/kráčet kolem **retro-~i** jít/kráčet pozpátku **sur-~i** pošlapat, šlápnout na něco **trans-~i** překročit **anser-~i** jít husím pochodem **danco-~o** taneční krok **sturmo-~e** rychlým krokem (jako při zteči)

paša/o hist. paša

pašt/i t pást **~ataro** (pastevní/chovné) stádo přen. farnici jedné farnosti (=

expr. ovečky) **~ejo** pastvina **~iği** pást se **~ismo** pastevectví **~isto** pastýř, pastevec **tro-~igo** nadměrná pastva

paštel/o um. pastel (barevná tyčinka i malířská technika a druh obrazu) **~a portreto** portrét malovaný pastelem **~aj nuancoj** pastelové odstíny

pat/o kuch. pánev **~ajo** jídlo připravené na pánvi **~eto** pánvička **~kuko** lívanec **volbo-~o** kuch. kotlík

pat/o pat (nerozhodné zakončení šachové hry) **~!** pat! **~a** i přen. patový, nerozhodný **~i** n být v patové situaci

patagon/o Patagonec **P-~io**, **P-~ujo** zeměp. Patagonie

patel/o anat. česka zool. přilipka (rod měkkýšů)

paten/o náb. patena (miska na hostie) sport. (= **gliřilo**, **sketilo**) brusle

patent/o práv. tech. patent (výhradní právo k využití vynálezu) **~ajo** patentovaný vynález **hovor.** patent **~i** t patentovat, chránit patentem **~igi** dát patentovat **~nomo** název vynálezu

paternalism/o polit. paternalismus (nadřazený a/n. ochranný přístup k občanům n. zaměstnancům)

-pati/o lék. -patie (morfém ve složeninách s významem choroba)

patience/o bot. šťovík zahradní

patin/o um. patina (změna povrchu stáří) přen. dojem starobylosti

Patm/o zeměp. náb. Patmos (řecký ostrov)

patn/o stav. vaznice **firsto-~o** hřebenová vaznice

patogen/a biol. patogenní, choroboplodný **~o** patogen, chorobný činitel, choroboplodný zárodek

patogeneze/o lék. patogeneze (vznik a vývoj choroby)

patognomoni/a *lék.* patognomický, patognomonický (*charakteristický pro určitou chorobu*)

patolog/o *lék.* patolog ~io patologie (*nauka o nemocech / hovor.: chorobný nález*) ~ia patologický **fito~io**, **plant~io** fytopatologie, nauka o chorobách rostlin **psiko~io** psychopatologie

patos/o patos (*nadneseně vzletný přednes*)

patr/o otec **P~o** otec (*titul kněze*) **P~o Nia**, **P~onia** *náb.* Otčenáš **sankta P~o** Svátý otec, papež ~a otcovský ~i *n* být otcem ~eco otcovství ~ino matka **la P~ino Supera** matka představená (*abatyše*) ~ina mateřský ~ineco mateřství ~ini *t* mateřsky pečovat ~in~o otec matky ~io, ~ujo, ~olando vlast, otčina, domov ~ologio *náb.* patologie (*nauka o církevních Otcích*) **bo~o** tchán **bo~ino** tchyně **boge~oj**, **gebo~oj** tchán a tchyně **duon~o** otčím, nevlastní otec **duon~ino** macecha, nevlastní matka **el~ujigi** vyhostit z vlasti **ge~o** rodič **ge~oj** rodiče **pra~o** praotec **pra~oj** praotcové, předkové **sam~a** mající společného otce **sam~ina** mající společnou matku **sam~iano**, **sam~ujano** krajan **sen~a** nemající otce **bapto~o** kmotr **bapto~ino** kmotra *expr.* kmotřička **Di~ino** Matka Boží **gento~o** praotec rodu **sol~ino** *práv.* neprovdaná matka *hovor.* svobodná matka

patriarh/o, **patriark/o** patriarcha (*hlava rodu / důstojný stařec / nejvyšší církevní hodnostář*) ~a patriarchální ~eco patriarchát (*úřad a hodnost patriarchy*)

patric/o patrice (*polyhlivá část tváře cího nástroje pracující proti matici*), punc, puncovní značka (*úřední ověření pravosti a ryzosti předmětů z drahých kovů*) ~i *t* puncovat

patrici/o *hist.* patricij, patricius (*vysoce postavený šlechtic n. měšťan*) ~a patricijský, urozený

patriot/o vlastenec ~a vlastenecký ~ismo patriotismus, vlastenectví

Patrokl/o *mytol.* Patroklos

patrol/o patrola, (vojenská/policejní) hlídka ~i *n* hlídkovat

patron/o patron, ochránce (*osoba i instituce*), ochranné božstvo *n.* svatý ~a patronátní, ochranný ~ado, ~eco patronát, záštita ~i *t* mít patronát, ochraňovat

patrone/o *text.* patrona (*šablona tkaného vzoru*)

Paül/o Pavel

paülini/o *bot. rod* paulinie

paülovni/o *bot. rod* pavlovnie

paüperism/o pauperismus (*masová chudoba jako sociální jev*)

paüş/i *t* překreslovat/obkreslovat (*na pauzovací papír*) *přen.* otrocky napodobovat ~ažo kopie ~papero pauzovací papír

paüt/i *n* šklebit se, ohrnovat rty/nos (*pro nespokojenost*)

paüz/o přestávka, pauza ~i *t* přerušit (*činnost*), udělat přestávku, odpočinout si, zastavit se (*na chvíli*) **sen~e** bez zastavení, stále **labor~o** pracovní přestávka **milit~o** (dočasné) příměří, (krátkodobé) zastavení boje

pav/o *zool. rod* páv ~i *n* rozvinout paviocas, *přen.* vychloubat se, pyšnit se

pavan/o *hud.* pavana (*pomalý tanec, hudba k němu*)

pavez/o *nám.* vlnolam (*ochranné hrazení paluby*)

pavian/o *zool. rod* pavián

pavilon/o *arch.* pavilon

pavim/o dlažba, (pevný) kryt vozovky/chodníku/podlahy ~ero dlažební kostka ~i *t* dláždit ~isto dlaždič ~batilo pěch, dusadlo (*dlaždiče*)

Pazifa/o *mytol.* Pásifaé (*manželka krétského krále Mínóa*)

pazigrafii/o *jaz.* pazigrafie (*mezinárodně srozumitelné znakové písmo, např. arabské číslice, noty, dopravní značky aj.*)

pean/o *hud.* paján (*hist. chvalo zpěv na boha Apollóna; voj. bojový oslavný chorál; přen. chvalo zpěv, hymnus*)

pec/o kus, část (*pevného tělesa*), úsek, kus (*prostoru, času*), díl (*přístroje, stavby, stroje*) **disfali en ~ojn** rozpadnout se na kusy **~oj de šakludo** šachové figurky **~aja kargo** kusový náklad **~eto** kous(ič)ek **~etigi** (roz)drobit **~igi** rozkouskovat, rozbit na kusy **dis~igi** rozbit na kusy **po~a** kusový, placený za kus **unu~a** jednodílný, jednolitý **vic~o** *tech.* náhradní díl **angul~o** *tech.* úhelník (*výztuha v rozích*) **brusto~o** náprsenka **dam~oj** hra kameny v dámě **divers~a** složený s různých kusů **glit~o** *tech.* běžec, jezdec, smýkadlo **halto~o** (= **haltilo**) *tech. dopr.* doraz, zarážka **jungo~o** (= **fitingo**) *tech.* fitink(a), spojovací část potrubí **labor~o** obráběný materiál/kus **pan~o** kus chleba **pot~o** střep (z hrnce) **puš~o** ovládací páka **rond~o** kolečko (*salámu ap.*) **šir~o** útržek **šov~o** posuvná značka, jezdec **ter~o** kus/kousek země **ten~o** upínadlo, pachole

pecaj/o (= **pekina/čina brasiko**) *bot. kuch.* pekingské zelí

peč/o smola, smůla (*teplem upravená přírodní pryskyřice*) *přen.* nezdar, smůla, *expr.* pech **~a** smolný, *přen.* smolařský **~i** *t tech.* (vy)smolit, vymazat smolou **~blendo**, **~erco** (= **uraninito**) *geol.* smolinec, uraninit **~oštono** *geol.* smolek (*druh vulkanického skla*) **ter~o** (= **asfalto**) *geol.* asfalt

pedagog/o pedagog (*učitel / vychovatel / odborník v pedagogice*) **~io** pedagogika

pedal/o pedál, šlapadlo **~i** *t* šlapat (do pedálů) **brems~o** brzdový pedál **gas~o** pedál plynu **kluč~o** pedál spojky

pedali/o *bot. rod* pedalium **~acoj** (= **sezamacoj**) *čeleď* sezamovitě

pedant/o pedant, puntičkář **~a** pedantský, puntičkářský **~eco** puntičkářství, pedantství

pedel/o pedel, kostelník, nižší úředník (na vysoké škole / soudu)

pederast/o *lék.* pederast **~io** pederastie (*pohlavní zneužívání chlapců*)

pediatr/o (= **infankuracisto**) pediatr, dětský lékař **~io** pediatrie, dětské lékařství

pedicel/o (= **pedunkleto**) *bot.* pedicellus, stopečka, *zool.* pedicellus (*druhý článek tykadla hmyzu se smyslovým orgánem pro vnímání vlnění*)

pedik/o *zool. rod* veš **~a** týkající se vši, všivý, zavšivený **~aj ovoj** hnidy, vajíčka vši **sen~igi** od všivít

pedikl/o *anat.* pedikl (*připojení oblouku obratle k tělu obratle*)

pedikular/o *bot. rod* všivec

pedikur/i *t* provádět pedikúru **~o** pedikúra, odborné ošetření nohou **~istino** pedikérka

pedipalp/o *zool.* makadlo, pedipalpus (*přední končetina klepítkačů*)

pedolog/o *geol. zeměd.* pedolog **~io** (= **grundoscienco**) pedologie, půdoznalství

pedunkl/o *anat.* stopka, pedunculus, stvol *bot.* stopka (květu/plodu) **~a** mající stopku **~eto** (= **pedicelo**) *bot.* stopečka, pedicellus

peg/o *zool. rod* žluna **~edoj** *čeleď* datlovití **~oformaj** *zool. řád* šplhavci **~oido** *zool. rod* datlovitých ptáků strakapoud-datlík **bunt~o** *zool. rod* strakapoud

Pegaz/o *mytol.* Pegas (okřídlený kůň, symbol básnictví) *hvězd.* Pegas (souhvězdí)

pegmatit/o *geol.* pegmatit (hrubozrná magmatická hornina)

pejorativ/a pejorativní, hanlivý

pejoti/o *bot. rod* lofofora, ježunka

Pejpus/o *zeměp.* jezero Pejpsi, Čudské jezero

pejzaĝ/o krajina *um.* krajinomalba, krajinka ~**a** krajinný ~**isto** krajinář (malíř/fotograf krajín(ek))

pek/i *n* *náb. i přen.* hřešit ~**o** hřích ~**a** hříšný ~**ado** hřešení ~**anto**, ~**into**, ~**ulo** hříšník ~**eto** hříšek ~**igi** svádět k hříchu/neřesti **ne-iva** neschopný hříchu **ne-iva stilisto** perfektní stylist **pra-o** *náb.* prvotní hřích **pro-a** beroucí na sebe hříchy ostatních **pro-a kapro** obětní kozel *přen.* obětní beránek **sen-a** nevinný, bez hříchu **sen-igi** zbavit hříchu, očistit

pekan/o *bot.* pekan(ový ořech) ~**arbo** (= ~**karjo**) ořechovec pekanový

pekari/o *zool.* pekari bělobradý (jihoamerický vepřík) **gantoj el** ~**ledo** rukavice z kůže pekari

Pekin/o (= **Bejĝino**) *zeměp.* Peking, Pejt'ing, Beijing

pekl/i *t kuch.* nakládat/naložit do láku/nálevu ~**aĝo** naložené maso/ovoce/zelenina ~**akvo** nálev, lák

-peksi/o *lék.* -pexe (morfém ve složeních s významem přichycení, připevnění tkáně, orgánu) **nefro-o** nefropexe (přichycení bloudivé ledviny)

pektin/oj *chem.* pektiny (silně hydrofilní bobtnavé polysacharidy)

pekten/o *zool.* hřebenatka (rod mořských mlžů) **Jakoba** ~**o** hřebenatka svatojakubská

pektoral/o *anat.* prsní sval **maĝora/minora** ~**o** velký/malý sval prsní

pel/i *t* hnát, pudit, pronásledovat, štvát ~**iun en malesperon** dohnat někoho k zoufalství ~**adi** (opakovaně/trvale) hnát, hnávat ~**ado** hnaní ~**rado** hnací kolo **al-i** přihnat **dis-i** rozehnat **dis-itaro** (= **diasporo**) diaspora **el-i** vyhnat **el-o** vyhnání **for-i** odehnat **for-o** odehnání **re-i** nahnat zpět **sin-ado** hnaní se, namáhání se, štvání se **tra-i** prohnat skrz (*např. křovím*) **vivi tra-e** protloukat se životem **ĉas-antoj** honci/náhončí (při lovu) **lace-i** uhnat, uštvat, vyčerpát (*zvíře při honu*) **muŝ-ilo** plácačka na mouchy **kamel-isto** velbloudář **trud-i** dohnat k něčemu, přinutit

pelad/o *lék.* pelade, chorobné padání vlasů

pelag/o pelagiál (*plankton moří a jezer*) ~**a** pelagický ~**ano**, ~**ulo** živočich pelagiálu

pelagr/o *lék.* pelagra (avitaminóza z nedostatku vitamínu PP, způsobující kožní, zažívací a nervové poruchy)

pelargoni/o *bot. rod* pelargonie, muškát, čapí nos

pelerin/o pelerína, pláštěnka (*plášť bez rukávů*)

peletierin/o *chem.* pelletierin (alkaloid z granátového jablka)

pelikan/o *zool. rod* pelikán ~**birdoj**, ~**oformaj** řád veslonoží

pelmel/o pel-mel, nesourodá směsice, páte přes deváté ~**a** nesourodý, zpřeházený, zmatený

Peloponez/o *zeměp.* Peloponés

Pelops/o *mytol.* Pelops

pelot/o *sport.* pelota (tvrdý míček, hra s tímto míčkem)

pelt/o kožešina, kožišina (vyčinná zvířecí kůže se srstí) ~**aĝo** kožich, kožešinový oděv ~**isto** kožešník

pelv/o *kuch.* mísa, *anat.* pánev **neceseja** ~o (=~o de klozeto) záchodová mísa ~eto míska **rena** ~eto *anat.* ledvinná pánička ~ometrio *lék.* pelvimetrie, měření rozměrů pánve (v porodnictví)

pemfig/o *lék.* pemfigus (*skupina kožních onemocnění charakterizovaných tvorbou puchýřů*)

pen/i *n* namáhat se, usilovat, snažit se ~e namáhavě, usilovně ~o úsilí, snaha ~ado námaha, snažení, usilování ~adi dlouho usilovat / se namáhat ~egi *n* dřít se, pachtit se, hmoždit se ~ema snaživý, usilovný ~iga namáhavý ~inda stojící za námahu **pri-i** přičinit se **mal-e**, **sen-e** snadno, lehce

penal/o *sport.* penalta, pokutový kop

Penat/oj *mytol.* penáti (*římští ochranní domácí bůžci*) **p~oj** *přen.* domov **reveni al siaj p~oj** vrátit se domů

penco pence, penny (*drobná britská mince*)

pend/i *n* viset ~ado věšení ~ažo přívěsek (*ozdoba*) ~igi zavěsit, pověsit, *lék. práv.* oběsit ~iği zavěsit se, zachytit se *lék.* oběsit se ~igilo, ~ingo závěsné zařízení *nevh.* šibenice ~umi *t* oběsit ~umilo šibenice ~hoko věšák ~lito hamak, závěsné lůžko, visuté lože ~oglacio rampouch ~saliko vrba bílá smuteční ~seruro visací zámek **al~ažo** přívěsek, doplněk **al-igi** přivést **de-i** záviset **de-a** závislý **lineare de-a** *mat.* lineárně závislý **de-e de** v závislosti na **de-ažo** závislosti, přívazky, příslušenství **de-eco** závislost **el-i** viset ven **el-anta** **lango** vyplazený jazyk **el~ažo** vývěsní štít (*obchodu, podniku ap.*) **mal~igi** sundat, sejmout **sende~a** nezávislý **super~i** být převislý **flug~i** vznášet se, viset ve vzduchu na místě

pendentiv/o *arch.* pendentiv (*konstrukční prvek zprostředkující přechod z čtver-*

cové n. mnohoúhelníkové základny do klenby kopule)

pendol/o houpačka, *tech.* kyvadlo ~a **horložo** kyvadlové hodiny ~i *n* kývat se, houpat se, kolébat se **sekundo~o** sekundové kyvadlo

penelo *zool. rod* penaeus, kreveta

Penelop/o *mytol.* Penelopa

penepplan/o *geol.* peneplén, parovina (*roz-sáhlý rovinný reliéf, obvykle vytvořený dlouhodobou říční erozí*)

penetr/i *n* vniknout, vnikat, proniknout, pronikat ~o vniknutí, proniknutí ~ado vnikání, pronikání *odb.* penetrace ~ebla **tavolo** *geol.* propustná vrstva ~a, ~ema pronikavý ~igi protlačit, prostrčit ~igi **ideon** prosadit ideu ~iği prostoupit, prolnout **li tute ~iğis de laboro** plně se oddal práci ~iveco pronikavost **duon~ebla** polopropustný **ne~ebla** nepropustný, neproniknutelný **inter~i** prolínat se **tra~i** zcela proniknout

penicil/o *bot.* penicillum, štětičkovec (*rod plisní*) ~ino *lék.* penicilin ~inazo penicilináza, laktamáza (*enzym rušící účinky penicilinu*) ~inoterapio léčení penicilinem

penik/o štětec, strželec, *bot. nevh.* hrozen (*květenství*) ~i *n* malovat/natírat štětcem ~ego štetka ~eto šteteček ~forma štetkovitý, ve tvaru štetce **raz(o)~o** štetka na holení **tuč~o** psací šteteček

penis/o *anat.* pyj, penis ~ingo prezervativ, kondom *n.* ochrana/ozdoba penisu (*u domorodců*) ~ito zánět penisu

pens/i *n* myslit, domnívat se, zamýšlet ~o myšlenka ~ado myšlení ~ema přemýšlivý ~iga nutící k zamýšlení ~isto, ~ulo myslitel, hloubavý člověk **antaũ~i** *t* předem promyslet (*před činem*) **ek~i** pomyslet si **el~i** vymyslet **el~o** výmysl, vynález **el~into** vynálezce, původce myšlenky/díla **en~a** zamýšlený **en~iği**

zamyslet se **krom~o** skrytá myšlenka
ne~ebla nemyslítený **pri~i** promyslet,
uvážít **pri~ado** přemýšlení **pri~ema**
přemýšlivý **senpri~a** bezmyšlenkov(i-
tý), lehkomyšlný **kaš~o** tajná myšlenka
liber~a volnomyšlenkářský **liber~ulo**
volnomyšlenkář **profund~a** hluboko-
myslný **trud~o** (= **obsedo**) *lék.* nutkání,
nutková myšlenka, obsese, posedlost
pense/o *bot.* violka *hovor.* maceška **ĝar-**
dena ~o (= **violego**) violka zahradní **tri-**
kolora ~o (= **trikolora violo**) violka
trojbarevná, maceška trojbarevná
pensi/o penze, důchod **~i** *t* vyplácet dů-
chod **~ulo** důchodce, penzista **~(ul)igí**
stát se důchodcem, (ode)jít do důchodu
Pensilvani/o *zeměp.* Pensylvánie (*členský*
stát USA)
pension/o penzion **~ano** obyvatel penzio-
nu **~estro** vedoucí penzionu
pensionat/o penzionát (*internátní ústav*
pro výchovu mládeže)
pent/i *n* kát se **~o** pokání **~igi** přimět
k pokání **~ofari** *n* činit pokání
pent/ odb. pent/ (*předpona s významem*
pět): **~ano** *chem.* pentan (*uhlovodík s 5*
atomy uhlíku) **~ozo** pentóza (*cukr s 5*
atomy uhlíku v molekule)
penta/ odb. penta/ (*předpona s významem*
pět): **fosfora** **~klorido** *chem.* chlorid
fosforečný **~peptido** *biol.* pentapeptid
(*peptid složený z 5 molekul amino-*
kyselin)
pentagon/o *mat.* pětiúhelník **P~o** Pen-
tagon (*sídlo Ministerstva obrany USA*)
pentagram/o pentagram, pěticípá hvězda
(*kreslená kdysi k magickým účelům*)
pentametr/o *lit.* pentametr, pětistopý verš
Pentateůk/o *náb.* pentateuch, pět knih
Mojžišových (*ve Starém zákoně*)
pentatlon/o *sport.* pětiboj, pentatlon
pentatom/o *zool.* rod kněžice (*hmyz*)

Pentekost/o svatodušní svátky, letnice **~a**
dimančo Hod boží svatodušní **~ano**
náb. pentekostalista
Pentezele/a *mytol.* Penthesilea (*královna*
Amazonek)
pentod/o *el.* pentoda (*elektronka s pěti*
elektrodami)
pentr/i *t um.* malovat, *přen.* (vy)lícit,
popsat (*slovy*) **~ado** malování **~aĵo** mal-
ba **surrokaj** **~aĵoj** skalní/jeskynní
malby **~ejo** (malířský) ateliér **~inda**
malebný (*hodný namalování*) **~isto** mal-
líř **~(o)arto** (= **pikturo**) malířství **pri~i**
pomalovat, ozdobit **re~i** znovu nama-
lovat **mar~aĵo** obraz mořské scenerie
mor~aĵo žánrový obraz (*s námětem*
z denního života / typického prostředí)
oleo~o olejomalba *hovor.* olej
peon/o pěšec (*nejnižší figura v šachové*
hře) *ekon.* peon (*jíhoamerický země-*
dělský dělník) **~ismo** skryté nevolnictví,
vykořisťování zadlužených peonů
peoni/o *bot.* rod pivoňka **oficina** **~o**
pivoňka lékařská
pep/i *n* pípat, štěbetat, švitořit *přen.* za-
šepat **eĉ ne ~u!** ani nemukej! **~o** píp-
nutí **~ado** pípání **plor~i** fňukat, kňourat
pepl/o *hist.* peplos (*ženský oděv bez*
rukávů, sepnutý na rameni)
peplom/o prošívaná pokrývka
pepon/o *bot.* tykev obecná, dýně obecná,
tykev turek (*rostlina i plod*)
peponed/o *bot.* plod tykvovitých (rostlin)
(*s tuhým povrchem a vodnatou dužni-*
nou, např. meloun, dýně)
pepsin/o *biol. chem.* pepsin (*trávicí en-*
zym žaludeční šťávy) **~a** pepsinový
~ogeno pepsinogen (*neaktivní bílkovina*
z níž vzniká pepsin)
peptid/o *chem.* peptid **~a** peptidový
pepton/o *chem.* pepton (*produkt částečně*
hydrolyzy bílkovin)

per prostřednictvím, pomocí čeho (v češtině často *prostý 7. pád*) ~ **nudaj piedo** naboso ~ **plumo** perem **respondo** ~ **la portanto** odpověz(te) po doručiteli **gvidi** ~ **la mano** vést za ruku ~ **unu fojo** jedním rázem, naráz **marši** ~ **piedoj** pochodovat, kráčet **neŭtono** ~ **kvadratmetro** newton na čtvereční metr ~**a** zprostředkující ~**anto**, ~**isto** zprostředkovatel, dohazovač ~**e de** prostřednictvím ~**e de propraj fortoj** vlastními silami ~**i t, n (z)** prostředkovat ~**i geedziĝon** dohodit sňatek **sen~a** bezprostřední **sen~e** bezprostředně **labor~ejo** zprostředkovatelná práce, pracovní úřad

perl/ předpona vyjadřující prostřednictví: ~**forto** násilí ~**labori t** vydělávat ~**mana** ruční

percept/i t vnímat ~**o** vjem (*smyslový odraz skutečnosti po dobu trvání vnějšího popudu*) ~**ado** vnímání, percepce ~**aĵo** vjem (*vnímaný objekt*) ~**ebla** vnímatelný, znatelný **ne~ebla** neznatelný **mond~o** (= **mondriĝardo**) vnímání světa

Perceval/o (= **Parsifalo**) *lit.* Parsifal (*rytíř s naivně čistou duší*)

perĉo/o *zool.* ježdík obecný (*okounovitá ryba*)

perd/i t ztratit, pozbývat (**ion** čeho), přicházet oč **tio** ~**as ĉian sencon** ztrácí to všechn smysl, nemá to žádný význam ~**o** ztráta ~**igi ion al iu** připravit někoho o něco ~**igi tempon al iu** připravit někoho o čas ~**iĝi** ztratit se, zmizet ~**ita armeo** poražená armáda ~**ita peno** marná námaha **dis~i** poztrácet, rozházet

perdrik/o *zool.* rod koroptyv **berbera** ~**o** orebice berberská **griza** ~**o** koroptyv polní **ruĝa** ~**o** orebice rudá

pere/i n zahynout, ztroskotat, zmizet ~**inta laboro** zmařená práce ~**o** záhuba,

ztroskotání *náb.* zatracení ~**ema** smrtelný, náchylný ke zkáze ~**iga** zhoubný, ničivý ~**igi** (z)ničit, (za)hubit ~**iva** zničující **for~i** vyhynout **ŝip~o** ztroskotání/potopení lodi

pereno/o *bot.* trvalka, vytrvalá rostlina, perena (*víceletá bylina*) ~**i n** růst více let

perestrojk/o *hist.* perestrojka (*rekonstrukce sovětského politicko-ekonomického systému*)

perfekt/a dokonalý, bezvadný, perfektní *jaz.* dokonavý ~**o** *jaz.* perfektum (*slovesný čas vyjadřující ukončenost minulého děje*) ~**e** dokonale ~**aĵo** dokonalá věc ~**eco** dokonalost ~**igi** zdokonalit ~**iĝi** zdokonalit se ~**isto** perfekcionista, puntičkář ~**ulo** *náb.* zasvěcený **ne~a** nedokonalý

perfektiv/o *jaz.* perfektivum, dokonavé sloveso (*esti -inta, esti -ita*)

perfid/i t zradit, prozradit, podvádět ~**a** zrádný, nevěrný ~**o** zrada ~**aĵo** zrada (*výsledek/následek zrady*) ~**ulo** zrádce **el~i** nechtěně prozradit **ŝtat~o** vlastizrada

perfor/i t *lék.* perforovat, protřhnout, proděravět ~(**ad**)**o** *lék.* perforace, proděravění, protřžení

perfuz/i t *biol.* perfundovat ~**o** perfuze (*průtok krve tkání n. orgánem*)

Pergam/o *hist. zeměp.* Pergamon (*dnes Bergama*) *mytol.* Trojský hrad

pergamen/o pergamen ~**i t** dodat vzhled pergamenu ~**ita papero** pergamenový papír

pergol/o *stav. zahr.* pergola, lehké loubí

periant/o *bot.* periant, obal květní (*složený z okvětních lístků n. kališních a korunních lístků*)

pericikl/o *bot.* pericykl (*vnější vrstva buněk středního válce stonku nebo kořene vyšších rostlin*)

peridi/o *bot.* peridie, okrovka (*obal plodnice bříchatkovitých hub*)

peridot/o *geol.* peridot, olivín

peridotit/o *geol.* peridotit (*hornina s převahou olivínu*)

periferi/o periferie, okraj(ová část) ~a periferní, okrajový ~a **intereso** okrajový zájem

perifraz/o (= **čirkaůfrazo**) *jaz.* perifráze, opisný výraz

perige/o *hvězd.* perigeum, přizemí (*největší přiblížení Měsíce n. umělé družice k Zemi*)

perigin/a *bot.* perigynní (*mající polospodní gyneceum*)

periglaci/a *geol.* periglaciální (*chladný, blízký kontinentálnímu ledovci*)

periheli/o *hvězd.* perihel(ium), přísluní (*největší přiblížení planety ke Slunci*)

perikardi/o *anat.* perikard, osrdečník

perikarp/o *bot.* perikarp, oplodí

Perikl/o *hist.* Periklés

perikop/o *náb.* perikopa (*výňatek z Bible čtený při mši*)

perilj/o *bot. rod* perila **duonligna** ~o perila křovitá *hovor.* černá kopřiva

perimetr/o *mat.* obvod, délka obvodu

perine/o *anat.* perineum, hráz (*oblast mezi zevními pohlavními orgány a řitním otvorem*)

period/o perioda, období *geol.* perioda (*geochronologická jednotka*) *chem.* perioda (*jedna z vodorovných řad periodické tabulky prvků*) ~a periodický **la** ~a **sistemo de (hemiaj) elementoj** *chem.* periodická soustava (chemických prvků ~a**jo** periodikum (*periodická publikace*) ~eco periodičnost ne~a, mal~a neperiodický **lum~o** (= **tagdaůro**) doba denního světla **lum~ismo** *biol.* denní periodičita (životních procesů) **mallum~o** (= **noktodaůro**) doba noční tmy

periostr/o *anat.* okostice, periostr

peripeti/o peripetie, rozhodující/nečekaný obrat ve vývoji děje/události *div.* dějový zvrát

peripl/o periplus (*plavba podél pobřeží n. návod navigování lodí podél břehu*)

periskop/o *fyz. nám. voj.* periskop

perisore/o *zool. rod* sojka

perisperm/o *biol.* perisperm (*zásobní vnější bílek semene rostlin*)

perispirit/o *náb. spiritismus* perispirit (*substance umožňující duchům materializaci během seance*)

peristalt/o *biol.* peristaltika (*vlnovitý pohyb stěn dutých orgánů, např. trávicí trubice, močovodu, vejcovodu*) ~a peristaltický (*týkající se peristaltiky n. podobný peristaltice*) ~a **pumpilo** *lék. tech.* peristaltické čerpadlo

peristil/o *arch.* peristyl (*nádvorí obklopené sloupořadím*)

periteci/o *bot.* peritecium (*uzavřená plodnice tvrdohub*)

peritone/o *anat.* pobříšnice

perk/o *zool. rod* okoun ~e**doj** čeled' okounovití ~o**formaj** řád ostnoploutví

eůropa ~o okoun říční **sun~o** slunečnice pestrá (*ryba*)

perkal/o *text.* perkál (*jemná hustá bavlněná tkanina, na prádlo a kapesníky*)

perkol/i *t chem.* perkolovat, vyluhovat ~(**ad**)o perkolace ~ilo, ~atoro perkolátor **kaf~ilo** *kuch.* kávový překapávač

perkut/i *t* proklepat, narazit, *lék.* vyšetřovat poklepem ~(**ad**)o *lék.* perkuse, vyšetření poklepem ~ilo úderník (*palné zbraně*), *lék.* pokleповé kladívko ~**instrumento** (= **frapinstrumento**) *hud.* bicí nástroj

perl/o *i přen.* perla ~i *n* perlit se, ronit ~igi vytvářet tvar perly ~o**časi**, ~o**fiši** *t* lovit perly ~o**konko** lastura s perlou

~(o)**ostro** perlotvorka **kultiv~o** uměle vypěstovaná perla
perlamot/o perleť ~a perleťový
perlěč/o *lék.* perlěche (*bolavě zanícené ústní koutky*)
perlit/o *tech.* perlit (*metastabilní soustava železa a uhlíku*)
perlon/o *text.* perlon (*německý nylon*)
permaloj/o *tech.* permalloy (*magneticky měkká slitina železa a niklu*)
permanent/a permanentní, stálý, trvalý, neměnný
permeabl/a *fyz. chem.* prostupný, propustný, permeabilní ~o permeabilita, propustnost **duon~a** polopropustný, semipermeabilní ~**azo** *biol.* permeáza (*enzym zprostředkující průchod látek membránou*)
permeanc/o *fyz.* permeance, magnetická vodivost
permes/i *t* dovolit, povolit ~o povolení, dovolení, svolení, souhlas ~**ebla** přístupný, dovolený ~**ilo** povolenka, propustka **for~i** dát volno, propustit (*dát někomu volnost/svobodu*) **for~o** (pracovní) volno, dovolená **mal~i** zakázat **mal~o** zákaz **pas~o** propustka, povolení průchodu/průjezdu
permi/o *geol.* perm (*nejmladší útvar paleozoika*)
permitiv/o *fyz.* permutivita
permut/i *t* permutovat, obměnit pořadí
Pernambuk/o Pernambuco (*spolkový stát Brazílie*)
perni/o *léj.* pernio, oznošenina, omrzlina **frosto~o** (= **pernio**) pernio, oznošenina, omrzlina
pernicióz/a *lék.* perniciózní, zhoubný ~a **anemio** perniciózní anemie (*z nedostatku vitamínu B₁₂*)
pernis/o *zool.* rod včelojed (*jestřábovitý pták*)

peron/o zvýšené zápraží (se schody), vnější schodiště
perone/o (= **fibulo**) *anat.* kost lýtková
peronospor/o *bot.* vřetenatka, peronospora (*rod plísni patogenních pro rostliny*)
perpendikl/o *mat.* kolmice ~a strmý, kolmý *mat.* kolmý
perpendikular/a (= **perpendikla**) *mat.* kolmý ~o (= **ortanto**) kolmice
perpleks/a popletený, zaražený, zmatený, nerozhodný, perplexní *hovor.* perplex ~**eco** zmatenost, nerozhodnost ~**igi** zmást, poplést
pers/o Peršan ~a perský **P~a Golfo** Perský záliv **P~io**, **P~ujo** *hist. zeměp.* Persie (*nyní Írán*)
perse/o (= **avokadujo**) *bot.* rod hruškovec **amerika** ~o (= **avokadujo**) hruškovec přelahný, avokádo (*strom*)
Perse/o *mytol.* Perseus (*syn Dia a Danae*) *hvězd. souhvězdí* Perseus
Persefon/o (= **Prozerpino**) *mytol.* Persefona (*dcera Dia a Démětry*)
persekut/i *t* pronásledovat, stíhat, potírat ~**i debitoron práv.** soudně stíhat dlužníka ~**ado** pronásledování, stíhání (**al/de/kontraů iu** někoho) ~**anto** pronásledovatel ~**igo** stav/vědomí/pocit pronásledování **manio pri ~o** *lék.* stihomam, paranoia ~**isto** soudní vykonavatel
Persepol/o *hist. zeměp.* Persepolis (*hl. město staré Perské říše*)
persien/o (= **latšutro**) lamelová okenice
persik/o broskev (*plod*) ~**arbo**, ~**ujo** (= **persia prunuso**) *bot.* broskvoň obecná
persikari/o *bot.* rod rdesno, rdesnovec
persimon/o (= **virginia diospiro**) *bot.* tomel viržinský ~**bero** kaki, tomel, churma (*plod*)
persist/i *n* setrávat, přetrvávat, (tvrději) trvat na něčem, nepolevovat, být vytrvalý **li ~as en sia neado**

tvrději popírá **pluvo** ~as děšť neustává ~a vytrvalý, úporný, houževnatý ~ado přetrvávání ~(ec)o vytrvalost odb. persistence

person/o i jaz. osoba **fizika** ~o práv. fyzická osoba **jura** ~o práv. právnická osoba (*organizace*) ~a osobní, soukromý, vlastní ~afoj osobní údaje, personálie ~aro personál div. obsazení (*herci*) ~eco osobnost ~ecigi zvl. práv. individuálně hodnotit, individualizovat ~eto osůbka ~igi personifikovat (*neživé věci, jevy*), zosobňovat ~ismo fil. personalismus, ~ulo osobnost, významná osoba, celebrita **en-igi** div. ztělesnit **krom~o** nezúčastněná osoba **sen~a** neosobní

personal/o personál jaz. osobní zájmeno **perspektiv/o** perspektiva přen. výhled do budoucnosti, předpoklad ~a perspektivní **sen~a** bez vyhlídky (na úspěch), bez perspektivy

perspir/i n fyziol. perspirovat *hovor.* dýchat kůží ~(ad)o perspirace *hovor.* dýchání kůží

persvad/i t přemlouvat, přemluvit, umluvit ~o přemluvení, přemlouvání

perturb/i t poškodit, pokazit, způsobit poruchu ~ita **digestado** porušené trávení ~ita **televida ricevado** porucha televizního příjmu ~iĝi mít poruchu, polámat se ~o *lék. tech.* porucha ~ografo *el.* detektor poruch (sítě), poruchoměr **sen-igi** odstranit poruchu **glut~o** *lék.* potíže s polykáním **stomak~o** žaludeční potíže

Peru/o zeměp. Peru **p~a balzamo** peruánský balzám **p~ano** Peruánec

Peruĝ/o zeměp. Perugia **p~ano** obyvatel Perugie **la ~ano** Perugini (*malíř Pietro Vannucci*)

peruk/o paruka, vlásenka

pervers/a perverzní, zvrhlý, zvrácený ~eco *lék. práv.* zvrácenost, úchylnost

~igi znemravnit, pervertovat ~o zvrhlost, perverze ~ulo zvrhlík

pes/i t (z)vážít přen. oceňovat, (z)hodnotit ~i **pakajon** zvážít balík ~i **ies meritojn** zvážít/posoudit něčí zásluhy ~a váhový ~a **analizo** chem. vážková analýza, vážkový rozbor ~o zvážení ~ado vážení ~adejo vážnice (*místnost pro vážení aut, zvířat*) ~ilo váhy **analiza/apoteka/aŭtomata/kuireja/laboratoria** ~ilo analytické/lékařnické/automatické/kuchařské/laboratorní váhy **P-ilo** hvězd. Váhy (*souhvězdí i zvěrokruh*) ~ileto vážky, malé/citlivé váhy (*pro mince, léky*) ~iltaso miska vah ~ujo váženka, odvažovačka, odvažovací nádobka ~maŝino velká váha (**por brutoj, por aŭtoj** pro dobytek, pro auta) **ne~ebla** nezvážitelný **pri~i** odvážit (*část z celku*) **anim~ado** náb. vážení duši (*v záhrobí*) **bebo~ilo** kojenecká váha **leter~ilo** dopisní váha

pesari/o *lék.* pesar (*antikoncepční poševní vložka*)

pesimism/o pesimismus

pesimist/o pesimista

pest/o *lék. i přen.* mor (*vážná infekční choroba / nebezpečná věc, jev*) ~a morový ~icido chem. pesticid ~ulo člověk nakažený/nemocný morem ~odona morový, působící mor **akvo~o** (= **elodeo**) bot. rod vodní mor **stan~o** cínový mor (*rozpad cínových předmětů změnou krystalové struktury*)

pestiči/o *lék.* petechie (*drobné tečkovité krvácení do kůže či sliznic*)

Peŝavar/o zeměp. Pešávar

pet/i t prosit, žádat ~i **konsilon de iu** prosit někoho o radu ~o prosba **edziĝa** ~o nabídka k sňatku, žádost o ruku ~adi často/opakovaně prosit/žádat ~anto žadatel, petent ~egi t škemrat, úpěnlivě prosit, uprošovat ~skribo písemná

žádost, petice ~**veturi** *n* jet stopem **el-i** vyprosit **for-i sin de iu** vyžádat si dovolení odejít **ne~ebla**, **ne~egebla** neoblohmý **neel~ebla** nevyprositelný **pro-i iun** přimlouvat se za někoho, orodovat za někoho **tro~ema** uškemraný, škemravý **almaz~i** žebrať **help~i** prosit o pomoc **jur~i** zapřísahat **pardon~i** prosit o odpuštění **plor~i** prosit s pláčem **trud~i** naléhavě žádat, vydírat, vynucovat

petal/o *bot.* korunní plátek ~**aro** (= **korolo**) koruna (květu) **kuniĝ~a** srostloplátečný, srostlolupenný

petard/o signální raketa, petarda

Peterburg/o (= **Sankt-Peterburgo**) *zemĕp.* Petrohrad

petici/o (= **petskribo**) petice ~*t* žádat peticí, předložit petici

petiol/o (= **folitigo**) *bot.* řapík ~**eto** řapíček

petit/o *polygr.* petit (*stupeň velikosti tis-kařského písma: 8 bodů = 3,009 mm*)

petol/i *n* dovádět, vyvádět ~**ado** skotačení, dovádění, vyvádění, neukázněné chování ~**o**, ~**aĵo** šprým, čtveráctví, nezbednost ~**ema** dovádivý ~**ulo** nezbeda, rozpustilec

petr/o *anat.* kost skalní (*část kosti spánkové*) *geol.* hornina ~**igi** *geol.* petrifikovat, způsobit petrifikaci ~**iĝi** změnit se v horninu, zkamenět ~**iĝo** *geol.* petrifikace, fosilizace, zkamenění ~**ografio** petrografie (*obor zabývající se popisem hornin*) ~**ohemio** petrochemie ~**ologio** petrologie (*věda o vzniku, složení, vlastnostech a výskytu hornin*) ~**ologo** petrolog

Petr/o Petr

Petrark/o *hist.* Petrarca **p~eca**, **p~eska** petrarkovský **p~ismo** petrarkismus, petrarkovská básnická škola **p~umi** *n* básnit jako Petrarca

petrel/o *zool. rod* buňňák

Petrograd/o (= **Sankt-Peterburgo**) *zemĕp.* Petrohrad

petrol/o nafta, petrolej, minerální olej *nevh.* ropa **kruda ~o** *geol.* ropa **lampa ~o** petrolej ~**industrio** naftový/ropný průmysl **dizel~o** (= **gasojlo**) motorová nafta

petromiz/o *zool.* mihule mořská ~**ofor-maj** *řád* mihulotvaří ~**ido** minoha, larva mihule

Petroni/o *hist.* (Gaius) Petronius (Arbiter)

petrosel/o *kuch.* petržel **krispa ~o** kadeřavá petržel **radik~o** kořenová petržel ~*t* (o)kořenit petrželi

petroselin/o *bot. rod* petržel **krispa ~o**, **kultiva ~o** (= **petroselo**) petržel zahradní

petuni/o *bot. rod* petúnie

pezi *n* vážit, tížit **lia vorto ~as** jeho slovo má váhu ~**a** těžký, obtížný ~**a atletiko** těžká atletika ~**a maro** *přen.* rozbourané moře ~**o** váha *fyz.* tíha, tíhová síla ~**aĵo** zátěž, závaží (*hodin, stroje*) ~**igi** zatížit ~**ilo** závaží (*k vážení*) ~**industrio** těžký průmysl ~**mov**a těžkopádný ~**oforto** tíhová síla ~**pilko** *sport.* medicinbal **kontraŭ~o** protiváha **laŭ~e** podle váhy **mal~a** lehký **mal~e** lehce **mal~igi** zlehčit, odlehčit **multe~a** velmi těžký **pli~o** nadváha **super~i** převážit **atom~o** *zast.* atomová váha **egal~o** rovnováha **egal~i** být v rovnováze **kargo~o** *nám.* váha nákladu **muŝ~a** *sport.* muší váhy **nazo~eco** *let.* náklon letadla (*nosem dolů*) **plum~a** *sport.* pérové váhy

peziz/o *bot. rod* řasnatka, kustřebka (*houba*)

pfenig/o *hist.* feník (*setina německé marky*)
pH (= **hidrogena potenco**) *chem.* pH (= vodíkový exponent) ~**metro** pH-metr ~**metrio** pH-metrie

pi pí (jméno řeckého písmene Π, π) *mat.* π (pi), Ludolfovo číslo (*mat. konstanta*)

pi/a zbožný ~e zbožně ~ažo zbožný čin ~o, ~eco zbožnost ~iği stát se zbožným ~ulo zbožný člověk mal-a bezbožný, rouhavý mal-eco bezbožnost mal-ulo bezbožník

Pi/o Pius (*mužské jméno*)

piamatr/o *anat.* omozečnice, mozková měkká plena

pian/o *hud.* piano, klavír elektronika ~o elektronické piano horizontala ~o, vost~o křídlo (*klavír se strunami umístěnými vodorovně*) vertikala ~o, star~o pianino (*menší klavír se strunami umístěnými svisle*) ~isto pianista, klavírista ~i, ~ludi *n* hrát na klavír koncert~o koncertní piano tablo~o stolový klavír

piano/o *hud.* pianola (*automatické piano na děrné pásky*)

pic/o *kuch.* pizza ~ejo pizzerie ~isto výrobce a prodejce pizzy

pipe/o *bot. rod smrk* blanka ~o, glauka ~o smrk sivý jeza ~o smrk ajanský ordinara ~o, abio~o smrk ztepilý orienta ~o smrk východní

pič/o *vulg. anat.* piča (= pochva)

pič/o *hud.* výška tónu

pied/o *anat.* chodidlo, noha (*část dolní končetiny od kotníku po prsty n. celá dolní končetina*) *zool.* noha (*končetina zvířete sloužící k pohybu*) *tech.* noha (*spodní část předmětu připomínající nohu*) *zeměp.* úpatí (*hory, hradeb ap.*), *lit.* stopa ~a nožní ~e pěšky ~ači *n* potloukat se, potulovat se ~ego tlapa ~eto nožka, packa ~ingo třmen (*podpora pro nohu jezdce v sedle*) (= **stapedo**) *anat.* třmínek (*nejmenší sluchová kůstka ve středním uchu*) ~bati *t* kopnout, kopat ~čifono onuce ~dise rozkročmo ~fingro prst na noze ~flego pedikúra ~iri *n* jít pěšky ~noto poznámka

pod čarou (*pod textem na téže stránce*)

~pilko (=futbalo) *sport.* kopaná ~pinte po špičkách ~(punkt)o *mat.* pata (kolmice) ~signo stopa ~soldato (= infanteriano) *voj.* pěší voják, pěšák ~teno pevná půda pod nohama li perdis la ~tenon ztratil (pevnou) půdu pod nohama ~vesto obuv ~vojaği *n* cestovat pěšky dek~uloj *zool.* desetinožci du~a dvounohý du~ulo dvounožec (*člověk, pták*) kvar~e po čtyřech kvar~ulo čtyřnožec, čtvernožec (*zvíře*) pseŭdo~o *biol.* panožka sen~a beznohý tri~o trojnožka (*židle, stojan*) tri~a trojnohý anser~o (= kenopodio, ěnopodio) *bot. rod* merlík azen~o, čeval~o (= tusilago) *bot. rod* podběl bird~o (= ornitopodo) *bot. rod* ptačí noha, ptačinoha bul~o *lék.* koňská noha kat~o (= antenarior) *bot. rod* kociánek kapo~uloj (= cefalopodoj) *zool. třída* hlavonožci leon~o (= edelvejso) *bot. rod* plesnivec naĝ~uloj (= fokuloj) *zool. nadčeled'* ploutvonožci nuda~a, nud~a bosý palmo~a, rem~a s plovacími blánami plat~a s plochou nohou radik~uloj (= rizopodoj) *zast. zool.* kořenonožci rapid~a rychlonohý sek~e suchou nohou velur~eto *expr.* sametová nožka (*kočky*)

pedestal/o *arch.* podstavec

Piemont/o *zeměp.* Piemont (*italský kraj kolem Turina*)

pierid/o, pieris/o *zool. rod* bělásek ~edoj čeled' běláskovití

pierot/o *div.* pierot

pietat/o pieta, zbožná úcta, uctivý ohled

pietism/o pietismus (*lutheránská zbožnost a přísná morálka*)

pietist/o pietista (*stoupenec pietismu*) *přen.* pobožník

piez/o *fyz.* pieza (*zast. jednotka tlaku*) ~oelektro piezoelektrina ~ometro

piezometr (přístroj k měření stlačitelnosti kapalin)

pif! **pa!** pif! paf! paf! (citoslovce pro zvuk výstřelu)

pigo zool. straka obecná **blua** ~o straka modrá **mar**~o ústříčnick velký ~a (černobíle) strakatý

pigo polygr. pica (jednotka velikost písma = 4,232 mm)

Pigmalion/o mytol. lit. Pygmalion

pigme/o mytol. pygmej, trpaslík přen. mrňous ~oj Pygmejové (trpasličí etnika pod 150 cm výšky)

pigment/o biol. pigment, rostlinné/živočišné barvivo (často fyziologicky aktivní) chem. pigment (nerozpustná prášková barevná látka), hlinka (přírodní pigment) ~a pigmentový ~i t chem. tech. obarvit (pigmentem) ~iĝo biol. pigmentace **hiper~iĝo** lék. hyperpigmentace **or**~o geol. auripigment, orpigment (žlutý až oranžový nerost sulfid arsenitý)

pigr/a (= **mallaborema**, **malpenema**) kniž. líný ~o, ~eco lenost ~ulo lenoch

piĝin/o jaz. pidžin (jazyk vzniklý smíšením jazyků kolonizátora a domorodců)

piĝam/o text. pyžamo, pyžama

pik/i t i přen. bodnout, píchnout **la duboj lin** ~as hlodají ho pochybnosti **la suno** ~as slunce pálí **ŝin** ~as **envio** hlodá ji závist **korvo al korvo okulon ne** ~as vrána vráně oči nevyklove ~i n zobat, klovat lék. píchat, bodat (způsobovat bodavou bolest) ~e bodavě, bodnutím ~o bodnutí, píchnutí ~ado bodání, píchání ~a, ~anta pichlavý, štiplavý přen. jízlivý ~anta **frosto** štiplavý mráz ~ema posměvačný, škodolibý ~etado lék. jemné píchání, škrábání (**en la gorĝo** v krku) ~iĝi píchnout se ~ilo hrot, šídlo, bodec bot. osten, trn zool. žihadlo (věely, vosy ap.), osten (ježka

ap.) ~**doloro** lék. bodavá bolest, píchání ~**drato** ostnatý drát ~**parolo** popichování, rypání **pik/pluk/i** t zobat ~**rajdisto** pikador (jezdec s kopím při býčích zápasech) ~**rostilo** rožeň ~**stango** (= **lanco**) voj. kopí **al~i** připíchnout **ek~i** bodnout **el~i** vypíchnout, vydloubnout **en~i** vpíchnout **tra~i** propíchnout **tra~iĝi** dopr. píchnout se, propíchnout se (pneumatika) **tra~ilo** rožeň **bek~i** klovnout **dento~ilo** párátko **flanko~o** lék. píchání v boku **glavo~i** bodnout mečem **korno~i** bodnout rohy

pikador/o (= **pikrajdisto**) pikador (zápasník s býky na koni vyzbrojený kopím)

pikard/o Pikard'an **la** ~a **lingvo** pikardština **P~io**, **P~ujo** zeměp. Pikardie

pikaresk/a lit. pikareskní, dobrodružně šibalský

piked/o voj. piket(a) (menší pohovotostní jednotka / odloučené předsumuté strážní stanoviště)

piked/o pikety (karetní hra)

pikl/oj kuch. bylinné koření v nálevu

piknidii/o bot. pyknidium (dutá plodnice hub)

piknik/o piknik (společné občerstvení v přírodě, zpravidla během výletu) ~i n pořádat/udělat piknik

piknometr/o fyz. chem. pyknometr (skleněná nádobka na stanovení hustoty kapalin)

piko/ piko/ (předpona s významem bilitontina, 10^{12}): ~**farado** pikofarad ~**sekundo** pikosekunda

pikolin/oj (= **metilpiridinoj**) chem. pikoliny (= methylpyridiny)

pikr/a zast. chem. pikrový ~(at)a **acido** (= **2,4,6-trinitrofenolo**) pikrová kyselina (= 2,4,6-trinitrofenol) ~**ato** pikrát, pikran ~**ilo** pikryl

piksidi/o *bot.* tobolka víčkatá, pyxidium (*druh suchého pukavého plodu*)

piktogram/o piktogram (*mezinárodně srozumitelný znak, např. dopravní značka*)

piktur/o (= **pentrarto**) *um.* malířství

pikip/o (= **sonprenilo**) přenoska (*gramofonová ap.*)

pil/o *el.* (elektrochemický) článek ~o **de Clark** Clarkův článek (*zinkový*) ~o **de Weston** Westonův (normální) článek (*rtuťokadmiový článek, normál elektromotorického napětí*) **baza** ~o (velký) monočlánek (*R20*) **bastona** ~o válcová baterie (*2R10*) **beba** ~o malý monočlánek (*R14*) **bloka** ~o devítivoltová baterie (*6F22*) **eta** ~o tužková baterie (*R6*) **eteta** ~o mikrotužková baterie (*R03*) **galvana** ~o primární elektrochemický článek, galvanický článek **rešargebla** ~o sekundární elektrochemický článek, akumulátor, nabíjecí článek **seka** ~o suchý článek **termoelektra** ~o termoelektrický článek, termočlánek ~o **aro** *el.* baterie **plata** ~o **aro** plochá baterie (*3R12*) **atom** ~o (= **reaktoro**) atomový reaktor **buton** ~o knoflíková baterie

pilaf/o *kuch.* pilaf, pilav (*vařená rýže n. bulgur s masem, zeleninou a jinými přísadami*)

pilastr/o *arch.* pilastr (*před líc zdíva mírně vystupující přízední pilíř*)

Pilat/o (= **Poncio** ~o) *hist.* Pilát (Pontský)

pilčard/o, pilňhard/o *zool.* sardinka obecná

pilgrim/i *n* *náb. i přen.* putovat (na posvátné místo), účastnit se pouti ~o pout' (*na posvátné místo*), putování ~o **anto**, ~o **ulo** poutník

pilier/o *stav.* pilíř (*mostu, klenby ap.*)

pilk/o míč ~i *n* hrát si s míčem ~o **ludi** *n* hrát míčovou hru, hrát si s míčem

akvo ~o vodní pólo **bazo** ~o baseball **korbo** ~o košíková **kvarmur** ~o (= **skvašo**) squash **maleo** ~o (= **poloo**) pólo (*na koních*) **man** ~o házená **pieo** ~o (= **futbalo**) kopaná **ret** ~o, **flug** ~o, (= **volejbal**) odbíjená

pilokarp/o *bot. rod* mrštnoplod ~o *chem. lék.* pilokarpin

pilol/o *lék.* pilulka (*lék v podobě kuličky*) **antikoncipa** ~o antikoncepční tabletky *hovor.* pilulka **morgaŭa** ~o nouzová antikoncepce **suker** ~o pilulka potažená cukrem

pilon/o pylon (*hist. arch.: chrámový portál staroegyptského chrámu; tech. el.: stožár elektrického vedení / visutého mostu*)

pilor/o *anat.* vrátník, pylorus

pilori/o (= **malhonora kolono**) *hist. práv.* pranýř

pilot/o *nám.* lodivod *let.* pilot ~i *t let. nám.* pilotovat ~o **ejo** pilotní kabina

pilozel/o *bot.* jestřábník chlupáček

Pilzen/o *zeměp.* Plzeň **p** ~a **biero** plzeňské pivo *hovor.* plzeň

piment/o *bot. rod* pimentovník **dioika** ~o pimentovník pravý

pimp/a půvabný, vkusný, elegantní, svůdný ~a **plenumo** nádherný/skvělý výkon ~a **vesto** líbivý oblek ~a **virino** přitažlivá/půvabná žena

pimpinel/o *bot. rod* bedrník

pin/o *bot. rod* borovice **arbara** (**ordina-ra, ruĝa**) ~o borovice lesní, sosna **eŭropa migdal** ~o (= **pinio**) borovice pinie **halepa** (**blanka**) ~o borovice halepská **hoka** ~o borovice zobanitá, borovice blatka **koreia** ~o borovice korejská **korsika** ~o (= **laricio**) borovice černá korsická **monta** ~o (= **mugo**) borovice kleč, kosodřevina **nigra** ~o borovice černá **pinastra** ~o (= **pinastro**) borovice přímořská, borovice

hvězdivitá **siberia** ~o borovice sibiřská
tabula (činia) ~o borovice (červená)
 čínská, borovice deskovitá **vejmuta**
(blanka) ~o (= **strobo**) borovice vejmutovka
 ~acoj *čeleď* borovicovité
 ~aro, ~arbaro, ~ejo bor, borový les
 ~eno *chem.* pinen (*monocyklický terpen*)
 ~ofitoj, ~opsidoj jehličnany
 ~frukto, ~konuso borová šiška **suker**
 ~o borovice Lambertova
pina/o *zool.* rod kyjovka (*mlž*)
pinakl/o *arch. hist.* pinakl (*hrotité zakončení sloupu*)
pinakol/o (= **2,3-dimetilbutan-2,3-diolo**)
chem. pinakol (= 2,3-dimethylbutan-2,3-diol)
pinakolon/o (= **3,3-dimetilbutan-2-ono**)
chem. pinakolon (= 3,3-dimethylbutan-2-on)
pinakotek/o *um.* obrazová galerie, (veřejná) obrazárna, pinakotéka
pinas/o *nám.* pinas, pinasa, pinaska (*velký plochý pomocný člun*)
pinastr/o, ~a pino *bot.* borovice přímořská, borovice hvězdivitá
pinat/a (folio) *bot.* zpeřený (list)
pinč/i *t* štípnout, ukousnout (*o zvířeti*)
přen. posmívat se *hud.* brnkat *zahr.* zaštípnout, zaštipovat *nám.* zachytit vítr **la frosto** ~as! mráz štípe! ~i **la vangojn** štípat do tváří **kaprinoj** ~is **la junajn šosojn** kozy oškubávaly mladé výhonky
 ~i **gitaron** brnkat na kytaru ~i **plantojn** *zahr.* zaštipovat rostliny ~o štípnutí, zaštípnutí ~ado *hud.* brnkání *zahr.* zaštipování ~ajo špetka ~ilo pinzeta
zool. klepeto ~ilego **de forĝisto** kovářské kleště ~okvanto špetka ~tenajlo štípací kleště **bek-ilo** kleště rovné **suker-ilo** kleštičky na cukr **tuk-ilo** (= **krokodileto**) kolíček na prádlo
pind/o *zast.* pinta (*stará jednotka objemu*)

Pind/o, ~a Montaro zeměp. Pindos (*řecké pohoří*)
Pindar/o *hist. um.* Pindaros
pineal/a *anat.* šišinkový, epifýzový *zool.* pineální (*týkající se pineálního orgánu*)
pingl/o špendlík, ozdobná jehlice, brož (k zapichování), spona *bot.* jehlice (*úzký tuhý list jehličnatých stromů*) **sendanĝera** ~o spínací špendlík ~ego *nám.* (úvazné) pachole ~ujo jehelník ~oarbo (= **konifero**) *bot.* jehličnan, jehličnatá dřevina **al-i** *t* přišpendlit **ĉapel-o** jehlice na upevnění klobouku **dent-o** párátko **friz-o** natáčka **har-o** jehlice do vlasů **perkut-o** zápalník, jehla úderníku (*palné zbraně*) **prem-o** připínáček, napínáček, rýsováček
pingven/o *zool.* rod tučňák ~oj (= **sfeniksoformaj birdoj**) řád tučňáci
pingvikul/o *bot.* rod tučnice
pini/o (= **eŭropa migdalpino**) *bot.* borovice pinie, pinie ~semo semeno pinie *kuch.* piniový oříšek, piňolka
pinikol/o *zool.* hýl křivčí
pinjin/o *jaz.* pinjin, pinyin (*system přepisu čínských znaků do latinky*)
pinjon/o *stav.* (= **gablo**) štít, lomenice *tech.* pastorek
pinktad/o (= **perlokonko**) *zool.* rod perlotvorka
pint/o hrot, špička, vrchol ~a špičatý ~i *n* špičatět (se), vyčnívat špičkou/špičkami ~igi (za)špičatit, vyhrocovat ~iĝi vyhrotit se, zašpičatit se ~ingo nástavec, nástrčka ~umo špička (*pichlavá narážka v řeči*), vtip ~omonto *zeměp.* štít ~oungo dráp, spár **du~a** dvojklaný (*jazyk*) **tri~a** trojčipý (*klobouk, srdeční chlopek*) **kvin~a** pěticipý (*hvězda*) **sen~a** bez hrotu, tupý **sen-igi** otupit špičku **akra~a** s ostrou špičkou **akso-o** (= **pivoto**) *tech.* osový čep, pivotový čep, pivot **kresko-o** (= **meristemo**) *bot.*

meristém, dělivé pletivo **mam~o** *anat.* (prsni) bradavka **pan~o** patka (chleba) (skrojek/dokrojek) **pied~e** po špičkách **sek~o** (= **grifelo**) *um.* suchá jehla (*grafická technika n. její výsledek*) **štop~o** *tech.* (uzavírací) kuželka (*ko-houtu, ventilu*) **ter~o** (= **promontoro**) *zeměp.* předhoří, předhůří, mys **tur~o** špička věže

pio/ *lék.* pyol (*morfém s významem hnis, hnisavý ve složeninách*) **~emio** pyemie (*masivní přítomnost bakterií v krvi*) **~gena** pyogenní, vyvolávající hnisání **~reo**, **~oreo** pyorea (*výtok/odtok hnisu*)

pioč/o krumpáč **~i** *t* kopat krumpáčem **~eto** cepín **pik~o** krumpáč hrotový (*oboustranně špičatý*) **hok~o**, **plug~o** (= **hojo**) motyka

pion/o *fyz.* pion (*elementární částice*)

pionir/o pionýr, průkopník, *voj.* ženista **~aro** ženijní vojsko **jun~o** pionýr (*člen dětské pionýrské organizace*)

pio/p dýmka **akvo~o** vodní dýmka **pac~o** dýmka míru **stumpo~o** dýmka s krátkou troubelí

pipelin/o (= **naftodukto**) ropovod

piper/o *bot. rod* pepř, pepřovník **ebriiga** **~o** (= **kavao**) pepřovník opojný, kava kava **nigra** **~o** pepřovník černý **~acoj** *čeled'* pepřovníkovité **~aloj** *řád* pepřotvaré

pipet/o *chem.* pipeta **mikro~o** mikropipeta

pipi/o *zool. rod* linduška

pipr/o *kuch.* pepř (*koření*) *přen.* jadrný vtíp **blanka** **~o** pepř bílý **kajena** **~o** kajenský pepř, čili (paprička) **nigra** **~o** pepř černý **ruğa** **~o** (= **papriko**) *kuch.* paprika (*koření*) **~a** *kuch. i přen.* pepřový, opepřený, ostrý **~a raguo** ostré ragú **~a rakonto** pikantní povídka **~i** *t* opepřit **~ujo** pepřenka **~ujo**, **~oarbedo** (= **pipero**) *bot.* pepřovník **šajn~ujo** (=

molio) pepřovec obecný, pepřovec balzámový, pepř růžový

pips/o *zool. lék.* tipec (*choroba hrabavé drůbeže*)

pir/o *bot.* hruška (*plod*) **~arbo**, **~ujo** hrušeň (*strom*) **~forma** hruškovitý **ter~o** (= **tubera helianto**) *bot.* slunečnice topinambur

pirakant/o *bot. rod* hlohyně

piral/o (= **lummoteo**) *zool.* zavíječ (*motýlek*)

piramid/o *hist. stav.* pyramida *mat.* jehlan **~a** pyramidový **demografia** **~o**, **ağ~o** věková pyramida (*druh grafického znázornění*)

piramidal/o (= **triketro**) *anat.* trojhranná kost

piran/o *chem.* pyran

piranj/o *zool.* trnobřích hltavý, piraňa (*dravá ryba*)

pirat/o pirát, námořní lupič *přen.* bezohledný řidič, zloděj autorských práv **~i** *n* loupit na moři **~a eldono** pirátské vydání (*bez autorského souhlasu*) **~e** pirátský, pirátským způsobem **~ado** pirátské loupení

Pire/o *zeměp.* Pireus

Pirene/oj *zeměp.* Pyreneje

pirenomicet/oj *bot.* tvrdohouby (*skupina vřeckovýtrusých hub*)

piretr/o *bot. rod* řimbaba **~ino** *chem.* pyrethrin (*silný přírodní insekticid*)

pirgeometr/o *tech.* pyrgeometr (*měřič zemského záření*)

pirheliometr/o *tech.* pyrheliometr (*měřič přímého slunečního záření*)

pididin/o *chem.* pyridin

pididoksin/o (= **vitamino B₆**) *chem.* pyridoxin, vitamín B₆

pirik/o *lit.* pyrichij, dibrach (*dvouslabičná veršová stopa*)

pirimidin/o *chem.* pyrimidin, 1,3-diazin

pirit/o *geol.* pyrit, kyz železný **kupro~o** chalkopyrit, kyz měděný
pirn/o *text.* kaneta, útková cívka (*pro člunkový tkací stroj*)
piro/ pyr-, pyro- (*předpona s významem: chem. tech. oheň, žár; lék. horečka*):
~**gena** *lék.* pyrogenní, horečku vyvolávající ~**lizi** *t chem. tech.* rozložit (látku) vysokou teplotou ~**lizo** pyrolýza, rozklad (látky) vysokou teplotou ~**metro** *tech.* pyrometr, žároměr, radiální teploměr ~**tehniko**, ~**tekniko** pyrotechnika (*obor zabývající se výrobou, použitím a zneškodňováním výbušnin / ohňostrojství, ohňostrůjství*)
pirofor/a (= **ekbrulema**) *chem.* pyroforický, samozápalný
pirog/o *nám.* piroga (*člun vydlabaný z jediné kusu kmene*) *kuch.* pirožka, pirožek, piroh (*pečená/smažená/vařená taštička*)
pirokorak/o *zool.* rod kavče
pirosken/oj *geol.* pyroxeny (*horninotvorné nerosty příbuzné amfibolům*)
pirol/o *bot.* rod hruštička
pirol/o *chem.* pyrrol, pyrol
piroluzit/o *geol.* pyroluzit, burel (*nerostný oxid manganičitý*)
Piron/o *fil. hist.* Pyrrhón z Élidy **p-ismo** pyrrhonismus, (krajní) skepticismus
piroz/o *lék.* pálení žáhy, pyróza
piruet/o *sport.* pirueta ~**i** *n* provést/udělat piruetu
pirul/o (*nevh. pirolo*) *zool.* hýl obecný
pirus/o *bot.* rod hrušeň **ordinara** ~o hrušeň obecná
pirs/i *n* *hovor.* čurat ~**ajo** moč ~**ejo** pisoár, veřejný (pánský) záchodek (k močení) ~**poto** nočník **frid~ulo** *přen.* chorobný puritán **lit~ado** pomočování (ve spánku)
pirs/i *t* roztírat, třít, drtit, rozmělnovat ~**ajo** prášek, drť ~**ilo** tlouček (*rozlišuj*

od pistil/o) ~**ujo** hmoždíř, třecí miska ~**omašino** rozmělnovací stroj, drtička *hist.* stoupa **dis~i** rozetřít, rozmělnit, rozdrtit **dis~i la malamikon** *přen.* rozdrtit nepřítele
pistaci/o *bot. rod řečík* *hovor.* pistácie, pistáciovník, **atlanta** ~o řečík atlantický **činia** ~o řečík čínský **vera** ~o řečík pistáciový
pistak/o *bot.* pistácie (*plod řečíku pistáciového*) ~**ujo**, ~**arbo** řečík pistáciový (*rostlina*)
pistol/o *bot.* pestík ~**floro** samičí květ
pistol/o *voj.* pistole (*krátká ruční zbraň*) *tech.* (stříkáci) pistole **lubrika** ~o mazací pistole ~**farbi** *t* natírat/stříkat pistolí
pišt/o *tech.* píst ~**oringo** písní kroužek ~**ostango** písní tyč, pístnice ~**ovojo** dráha pístu
pit/a *lit.* titěrný, nepatrný, mrňavý
Pitagor/o *hist.* Pythagoras **la teoremo de** ~o *mat.* Pythagorova věta **p-ismo** pythagoreismus (*filozofická škola vycházející z ezoterických úvah o významu čísel*)
pitang/o *bot.* eugenie jednokvětá, pitanga, brazilská/surinamská třešeň *zool.* (= **sulfur~o**) tyran bentevi (*pták*)
pitč/o (= **pičo**) *hud.* výška tónu
piteci/o *zool.* rod chvostan (*primát*)
pitekantrop/o *zool.* pitekantrop, opočlověk vzpřímený
Piti/o *zeměp. hist.* Delfy (a kraj kolem nich) **la** ~**a** Pýthie (*věštící kněžka v Delfách*) **la** ~**aj** *ludoj* pýthijské hry **Apolono** **la** ~**ano** *mytol.* Apollón Pýthijský
pitiat/a *lék.* pithiatický (*ovlivnitelný n. léčitelný sugescí*)
pitiriaz/o *lék.* pityriáza (*odlupování šupinek kůže*)
piton/o *zool.* rod krajta
pitoresk/a *malbný, půvabný, pitoreskní*

Pitsburg/o *zeměp.* Pittsburgh (město v Pensylvánii v USA)

pituit/o *lék.* hlen, sliz, pituita

pituitari/o (= **hipofizo**) *anat.* hypofýza, podvěšek mozkový

pivot/o *tech.* pívotový čep, pívot ~a pívotový, otočný, na čepu ~a **seĝo** otáčecí židle ~i *n* točit se kolem (pívotového) čepu ~**ego** velký čep/pívot (*např. děla*) ~**ingo** ložisko pívotu/čepu **pordo**~o dveřní čep

piz/o *bot.* hrách (*rod rostlin i plod*) **bonodora** ~o (= **aroma/bonodora latiro**) hrachor vonný **ĝardena** ~o, **kultiva** ~o hrách setý **kampa** ~o hrách setý peluška, hrách setý polní *hovor.* krmný hrách ~**ogušo** (hrachový) lusk ~**oforma osto** kost hrášková ~**osemo** zrnko hrachu ~**oštono** pizolit (*hornina jevící bobovou strukturou*) **krak**~o bouchací kulička **ter**~o (= **voandzeo**) vigna

Piz/o *zeměp.* Pisa **oblikva/kliniĝanta turo de** ~o šikmá věž v Pise

pizango/o *bot.* banán (*plod banánovníku ovocného*)

Pizistrat/o *hist.* Peisistratos

pizolit/o (= **pizoštono**) *geol.* pizolit (*hornina s bobovou strukturou*)

pjel/o (= **rena pelveto**) *anat.* ledvinná pánvička

Pjongjang/o *zeměp.* Pchjongjang (*hlavní město Severní Koreje*)

pK (= **negativa logaritmo de joniĝa konstanto**) *chem.* pK (= záporný logaritmus ionizační konstanty)

plac/o náměstí, náves, volné prostranství ~**eto** malé prostranství, plošinka **parad**~o přehlídkové náměstí

placebo/o *lék.* placebo (*přípravek bez účinné látky k nerozeznání podobný účinnému léku*) ~**efiko** placebová reakce, placebo efekt

placent/o *anat.* placenta, plodové lůžko, *bot.* semenice, placenta (květu) ~**uloj zool.** placentalové (*skupina savců z podtřídy živorodých*) **sen**~**uloj zool.** vačnatí, vačnatci

plač/i *n* líbit se ~a líbivý, sympatický ~o záliba, oblíba, zalíbení ~**ema**, ~**ivola** parádívý, fíntivý, vábivý, koketní **laŭ**~**e** po libosti **mal**~**i** protívit se, odpuzovat **mal**~**a** protivný, odpudivý, nesympatický **mal**~**o** nechut', odpor **dio**~**a** líbící se Bohu, bohulibý **foto**~**a** fotogenický (*vhodný pro fotografování n. filmování*)

plad/o mísa (*velký mělčí talíř n. jídlo na něm*), chod (*jeden z řady pokrmů při hostině, obědě ap.*) ~**eto** podšálek, talířek (pod šálek/sklenici) **petri**~**o** (= ~**o de Petri, pelv(et)o de Petri**) *biol.* Petriho miska (*ke kultivaci mikroorganismů*)

plafon/o *stav.* strop (*spodní plocha stropu*) *hovor.* strop *fyz. chem.* nejvyšší přípustná mez/hodnota *fin.* limit (*nepřekročitelná částka výběru, dluhu ap. v bance*) *let.* nejvyšší dosažitelná výška ~i *t* zhotovit strop *přen.* dosáhnout maxima

plag/o pohroma, katastrofa, zpuštění ~i *t* zpuštit *náb.* potrestat/zničit pohromou, dopustit pohromu

plagal/o *hud.* plagální, odvozený, vedlejší **plagiat/o** plagiátorství/plagiát (*nedovolené napodobení n. přivlastnění cizího um. n. vědeckého díla*) ~i *t* dopustit se plagiátu, (vy)tvořit plagiát ~**isto** plagiátor

plagioklaz/o *geol.* plagioklas (*trojklonný sodnovápenatý živec*)

plagiostom/oj (= **elasmobranksj**) *zool.* p'říčnoústí (*podtřída paryb*)

plag/o pláž ~**okostumo** plážový oblek

plak/i *t* potáhnout, potahovat, obkládat, dýhovat, fornýrovat ~**o**, ~**aĵo** *tech.*

potahovaný/obkládaný podklad *zool.* (vápenitý) štítek (*některých měkkýšů*)
fotografa ~o fotografická deska
plur~uloj *zool.* chroustnatky, štitkonošci (*třída mořských měkkýšů*) **sen~uloj** *zool.* červovci (*červům podobní měkkýši*) **unu~uloj** *zool.* přílipkovci (*třída mořských měkkýšů*) **kruco~i** překližít, překližovat, vyrábět/vyrobít překližku **kruco~ažo** *tech.* překližka

plakoderm/oj *zool.* pancířnatci, pancířnatí (*vymřelá třída rybovitých obratlovců*)

plan/o plán (*úmysl, záměr / předem stanovený rozvrh činnosti / půdorys stavebního díla / zobrazení zemského povrchu (mapa) ve velkém měřítku*) ~i *t* plánovat, zamýšlet ~ado plánování ~aro soubor plánů ~izi *t* plánovat, řídit podle (určitého) plánu ~izado *ekon.* plánování (hospodářství) ~lingvo *jaz.* plánový jazyk ~setlejo *stav.* sídliště (*větší obytný celek vybudovaný podle plánu*) **antaũ~o** předběžný plán **laũ~e** plánovitě, podle plánu **sen~e** neplánovaně, bez plánu **hor~o** harmonogram, rozvrh hodin, úřední hodiny **konstru~o** plán výstavby **urbo~ismo** urbanismus, městské plánování **voj~o** (= **itinerero**) plán cesty, popis cesty, itinerář

pland/o *anat.* ploska (chodidla) *přen.* podrážka *tech.* opěrná plocha ~a ploskový ~i, ~egi *n* šourat se, vléci se, plahočit se, šmatlat ~umo podrážka **al~ažo** vložka do bot **re~umi** (znovu) podrazit botu, opravit podrážku

plane/o *let.* vztlaková plocha, nosná plocha **čef~o** hlavní vztlaková plocha

planed/o *hvězd.* planeta, oběžnice ~a planetový, planetární ~a **orbito** oběžná dráha planety, planetární orbita ~eto (= **asteroido**) planetka *zast.* asteroid

planetari/o planetárium

planimetr/o *tech.* planimetr, plochoměr ~io *mat.* planimetrie (*část euklidovské geometrie studující rovinné útvary*)

plank/o *stav.* podlaha (*místnosti*), vozovka na mostě (*nesená mostovkou*), (betonové/zděné) dno vodoteče/stoky ~i *t* položit podlahu/vozovku (na mostě), vybetonovat/vyzdít dno kanálu **argil~o** udusaná hlíněná podlaha **krad~o** roštová podlaha

plankton/o *biol.* plankton

plant/o *bot.* rostlina **insektovora** ~o hmyzožravá/masožravá rostlina **ligneca** ~o dřevina **medicina** ~o léčivá rostlina ~i *t bot. i přen.* sázet, zasadit ~ado sázení, výsadba (*činnost*) ~ažo, ~itažo sazenice ~aro sazenice na jednom poli/záhoně ~ejo ovocný sad, zahrada, (lesní) školka, zemědělský/zahradnický pozemek ~ido sazenice / kořenový výmladek ~ilo *zahr.* sázecí kolík, sazák ~isto pěstitel ~ologo (= **botanikisto**) botanik ~ologio (= **botaniko**) botanika, rostlinopis **en~i** zasadit **mal~i** vytáhnout ze země **pri~i** osázet, posázet **trans~i** *zahr. i přen.* přesadit **lék.** (= **grefti**) transplantovat **angio~oj**, **trakeo~oj**, **vaskul~oj** (= **traheofitoj**) cévnaté rostliny **arkegoni~oj**, **embrio~oj**, **kormo~oj** (= **embriofitoj**) vyšší rostliny **brančo~i** (= **stiki**) *zahr.* řízkovat **čambro~o** pokojová rostlina **flor~oj**, **frukto~oj**, **ovario~oj** (= **angiospermoj**) krytosemenné rostliny **grimpo~o**, **volvo~o** popínavá rostlina **ğermo~o** (= **ğermo**) vyklíčená rostlina, klíček **kultiv~o**, **kultur~o**, **util~o** plodina, hospodářská/kulturní/užitková rostlina **kurac~o** léčivá rostlina **nutro~o** (= **mastro**) hostitelská rostlina (*parazita*) **rozet~o** růžicovitá rostlina **sal~o** halofyt, slanomilná rostlina **sek~o** suchomilná rostlina, xerofyt **sem~oj** (= **spermatofitoj**) semenné

rostliny **tal~oj** (= **talofitoj**) nižší rostliny *zast.* talofyty, stélkaté rostliny

plantag/o *bot.* rod jitrocel **akvo~o**, **~alis-mo** žabník jitrocelový **granda ~o** jitrocel větší **lancfolia ~o** jitrocel kopinatý

planuloid/oj (= **mezozoj**) *zool.* morulovci, moruškovci, paláčekovci

plas/i *t ekon.* uložit/vložit peníze (*do cenných papírů / nemovitosti / zlata ap.*), investovat

plasm/o *biol. anat.* (krevní) plazma (*tekutá složka krve*) *fyz.* plazma (*vysoce ionizovaný plyn navenek el. neutrální*) **~ogamio** *biol.* plazmogamie **čel~o**, **cito~o** cytoplazma **ekto~o** ektoplazma **endo~o** endoplazma **endo~a** endoplazmatický **nukleo~o** karyoplazma, nukleoplazma **proto~o** protoplazma

plasmaferoz/o *lék.* plazmaferéza

plasmid/o *biol.* plazmid

plasmod/o *biol.* plazmodium (*buněčná masa obklopená membránou s mnoha jádry*)

plasmodesm/o *bot.* plazmodezma (*kommunikační kanál mezi buňkami rostlin*)

plasmodi/o *zool.* zimnička (*Plasmodium, rod prvoků*)

plasmopar/o *bot.* vřetenatka (*rod plísní*)

plast/o *tech. chem.* plast, umělá hmota **~a** plastový, z plastu **~a telero** plastový/umělohmotný talíř **~eco** plasticita **~igi** plastifikovat, přeměnit v plast **~igažo** *chem.* platifikátor **~izi** laminovat, potáhnout plastem **~izilo** laminátor (*stroj na krytí dokumentů plastem*) **vitro~o** organické sklo, plexisklo **vitrofibro~o** sklolaminát

plasti/o *lék.* plastika, plastická operace **~a kirurgio** plastická chirurgie **~eco** plasticita tkání **rimo~o** rinoplastika (*plastická operace nosu*)

plastid/o *bot.* plastid **~aro** plastom, plastidom (*soubor plastidů v buňce*)

plastik/o *um.* plastika (*výtvarné umění, tj. sochařství, medailérství ap.*) **~a** plastický (*provedený trojrozměrně n. působící takovým dojmem*) *přen.* výstižný, názorný, věrný **~a impreso** živý dojem **~e** věrně, výstižně **~e imagi ion al si** živě si něco představit **~e esprimi ion** výstižně něco vyjádřit **~ažo** plastika (*plastické výtvarné dílo: socha, reliéf, šperk, medaile*) **galvano~o** *el.* galvano-plastika, galvanoplastické pokovování

plastr/o *lék.* (léčivá) náplast (*léčebný přípravek přikládáný na kůži*)

plat/a plochý, placatý (*mající jeden rozměr nepatrný v poměru k druhým dvěma*), rovný (*bez nápadných vyvýšenin n. prohlubenin*) **~a prozažo** *přen. um.* ploché/nevýrazné prozaické dílo **~o** deska, *el.* elektroda (*vodivé těleso kondenzátoru*) **čokolada ~o** tabulka čokolády **~ažo** *zeměp.* náhorní plošina *tech.* plošina, podstavec (*stroje*), deska knihy **~eco** plochost **~eto** destička, tabulka **~igi** zploštit, rozplácnout **~iği** zploštět **~umo** *let.* přistávací manévr (*těsně před dosedem*) **~boato** (= **pramboato**) pramice, plochý člun **~botelo** placatka, plochá láhev **~čarego** plošinový vůz **~fišo** (= **pleuronetedo**) *zool.* platýs **~kuko** lívanec, placka **~paledo** *dopr.* prostá paleta **~pano** *kuch.* chlebová placka, maces **~štono** (= **slabo**) kamenná deska **~vermoj** (= **plathelmintoj**) *zool.* kmen ploštěnci **aglomer~o**, **ligner~o** dřevotřísková deska **agordo~o** *el.* ladicí panel (*rádia, TV*) **cifer~o** číselník, ciferník (*hodin, přístroje*) **fajro~o** podložka krbu **fermo~o** poklop **figro~o** obložení okraje dveří (*aby je prsty nešpinily*) **hejto~o** topná deska **kiras~o** *voj.* pancéřová

deska (část pancéřování tanku, lodi, letadla ap.) **kuir~o** plotna (kuchyňských kamen) **licenc~o** státní poznávací značka (vozidla) **man~o** dlaň **nom~o** jmenovka (na dveřích), uliční tabule (s názvem ulice, náměstí ap.) **staci~o** ladicí panel radiopřijímače **šton~o** kamenná deska **turno~o** žel. točna (zařízení k otáčení kolejových vozidel) el. talíř gramofonu

Plata-river/o zeměp. Río de la Plata

platale/o zool. kolpík (rod ibisovitých ptáků)

platan/o bot. rod platan **acerfolia ~o**, **hibrida ~o** platan javorolistý **okcidenta ~o** platan západní **orienta ~o** platan východní

platband/o zeměd. lem záhonu (okraj pozemku z okrasných květin)

platdič/o Dolnoněmec **la ~a** dolnoněmčina (skupina severních dialektů němčiny)

Plate/o zeměp. Plataje **batalo de ~o** hist. bitva u Platají

platen/o chem. platina

plates/o zool. platýs velký

platform/o fil. polit. platforma (výchozí diskuse, činnost, soubor zásad, názorová základna), dopr. plošina (autobusu, tramvaje, vagonu), polit. (programové) prohlášení **observa ~o** pozorovací můstek **~a kamiono** valník, plošinový nákladní automobil

platiceri/o bot. rod parožnatka (kapradina)

platin/o polygr. přitlačná deska (tiskařského lisu)

platism/o anat. platysma (široký tenký sval v podkoží krku)

Platon/o hist. Platon **p~a** platonský **p~eca** platonický **p~ismo** fil. platonismus **nov~ismo** novoplatonismus, neoplatonismus

plaů! žbluňk! (citoslovce zvuku při pádu do vody)

plaůd/i n šplouchat, žbluňkat, plácát ~! žbluňk! ~a žbluňkavý ~o šplouchnutí, žbuňknutí ~ado šplouchání, žbluňkání ~eto kručení v břiše ~igi rozšplouchat ~igi rozšplouchat se

Plaůt/o hist. lit. Plautus

plazi/o biol. -plazie (ve složeninách s významem vytváření, růst) **hiper~o** lék. hyperplazie ((nadměrné) zvětšení orgánu) **hipo~o** lék. hypoplazie (neúplné n. nedokonalé vyvinutí orgánu n. části těla)

pleb/o hist. plebs (chudí svobodní římsí občané bez polit. vlivu), přen. chudina ~ano plebejec, plebej přen. prostý občan

plebiscit/o práv. plebiscit, všelidové hlasování

pled/i n práv. obhajovat, přen. zastávat se, přimlouvat se **ni ~as por la akuzito** hájíme obviněného ~o, ~ado práv. obhajoba přen. přimluva

plegi/o lék. plegie, ochrnutí **hemi~o** hemiplegie (**úplné ochrnutí pravé n. levé poloviny těla**) **para~o** paraplegie (ochrnutí dolních končetin)

pleistocen/o, **plejstoceno** geol. pleistocén, zast. diluvium

plej nej (3. stupeň, superlativ) ~ **bela** nejkrásnější ~ **bone** nejlépe **mal~** nejméně **mal~ bela** nejméně krásný

plej/ předpona značící nejvíce: ~**aĝulo** nestor, nejstarší člen (nějaké společnosti) ~**e** nejvíce **la P~potenca** náb. Všemohoucí

Plejad/o hist. um. Plejáda (skupina sedmi básníků starořeckých n. francouzských 16. stol.) **p~o** plejáda (skupina významnějších osob n. věcí) ~**oj** hvězd. Plejády, Kuřátka (hvězdokupa v souhvězdí Býka)

plejd/o *text.* pléd (*velký silný vlněný šátek*)

plejnkant/o *hud.* chorál, (jednohlásý) sborový zpěv

pleks/o *anat.* plexus, pleteň (*rozsáhlejší větvení nervů n. cév*)

plekt/i t *text. i přen.* plést, splétat **ni ~is al ni la vipon** upletli jsme si na sebe bič **~itaj manoj** sepjaté ruce **~o** pletenec, úplet **~ado** pletení **~aĵo** *text.* pletenina, pletivo **~ilo** *el.* směšovač signálů **ĉirkaŭ~i** oplést **en~i** vplést **inter~i** proplétat **inter~i la manojn** sepnout ruce **inter~o** propletenec **inter~iĝi** proplétat se **kun~i** splétat **mal~i** rozmotat (*uzel*), rozpárat (*pletenu*) **tra~i** proplést **paroloj tra~itaj per citaĵoj** projevy propletené citáty **signal~ilo** směšovač signálu

plektr/o *hud.* trsátko, plektrum **~i n** trsat (*vyuzovat tóny trsátkem*)

plektrant/o *bot. rod* molice, moud, švédský břechťan

plen/a (ú)plný, naplněný, ucelený, celý **~a** přeplněný, vrchovatý **~e** zcela, úplně **~i n** být plný **~o** plno, (ú)plný stav **~ega** přeplněný **~iĝi** naplnit **~iĝaĵo** náplň, výplň **~iĝi** naplnit se **~umi** splnit, vyhovět **~umiĝi** vyplnit se, splnit se **antaŭ~umi** předem splnit **mal~a** prázdný **mal~o** prázdno **mal~aĵo** díra, mezera **mal~iĝi** vyprázdnit **mal~umi** nesplnit **re~iĝi** znovu naplnit **poro~iganto** tmel na dřevo (*před lakováním*)

-plen/a *přípona s významem* plný: **amo~a** láskyplný, **dolor~a** plný bolesti **hom~a** plný lidí

plen/ *předpona s významem* plný: **~aĝa** plnoletý, dospělý **~aĝeco** plnoletost **~barbo** plnovous **~blovi t** nafouknout **~blovi la lipojn** (pohrdavě) našpulit rty **~blovita rano** nafouklá žába **~brako** náruč **~buŝo** sousto (*plná ústa*) **~ĉaro**

fŭra (*obsah vozu*), plně naložený vůz **~forma** plnotvarý, plnoštíhlý **~kreska** dospělý, vzrostlý **~kreskulo** dospělý (*osoba*) **~kuvo** (plný) džber vody (*množství*) **~longa** v celé délce **~lumo** jas, záře **~luno** úplněk **~mane** plnou hrstí **~mano** hrst, přehršle (*množství do obou hrstí*) **~mezure** plnou měrou **~nuba met.** zatažený **~povo práv.** plná moc, zplnomocnění **~pulme** z plných plic **~rajta** plnoprávný **~rajtigi** zmocňovat, zplnomocňovat **~rajtigito** zplnomocněnec **~tago** (= **diurno, tagnokto**) celý den, světlý den a noc (*24 hodin*) **~taso da kafo** plný šálek kávy **~voĉe** plným hlasem **~umkomitato** výkonný výbor

plend/i n naříkat, stěžovat si, *práv.* žalovat, podávat žalobu **~a** naříkavý **~o** nářek, stížnost, *práv.* žaloba **~anto** stěžovatel *práv.* žalobce **~emulo** žalobník, notorický stěžovatel **~inda** žalostný **pleokro/a, pleoĥro/a** *fyz.* pleochroický, mnohobarevný (*nerost*) **~ismo** *fyz. geol.* pleochroismus, mnohobarevnost **pleonasm/o** *lit.* pleonasmus (*přebytečné hromadění slov podávajících stejnou informaci*)

plet/o podnos, tác **bak~o** pečicí plech **rosto~o** pekáč (na maso)

pletor/o *lék.* pletora (*překrvení, nadbytek tělesné tekutiny*)

pleŭr/o *anat.* pohrudnice, pleura **~ito** *lék.* zánět pohrudnice, pleuritida

pleŭronekt/o *zool. rod* platýs **~edoj** *čeled* platýsovití **~oformaj** *řád* platýsi

pleŭrot/o *bot. rod* hlíva **ostra** **~o** hlíva ústřičná

pleziosaŭr/o *zool. hist.* plesiosaurus (*dlohokrký mořský ještěr*)

plezur/o potěšení, radost **~a** radostný, potěšující **~i n** radovat se, mít potěšení

~**igi** potěšit ~**ama** milující zábavu ~**igi** potěšit se **mal-o** mrzutost

pli více (2. *stupeň, komparativ*) ~ **bela** hezčí, krásnější ~ **bone** lépe ~ **ol unu** víc než jeden, několik ~e navíc, kromě toho, dále ~**i n** být větší než ~**igi** zvětšit ~**igi** zvětšit se **mal-i** méně **mal-bela** méně krásný ~**mal-i** víceméně, více méně **mal-igi** zmenšit, snížit **mal-igita** snížený, zmenšený

pli/ *předpona s významem* více: ~**beligi** zkrášlit ~**bonigi** zlepšit ~**boneco** převaha v kvalitě ~**multo** většina ~**multigi** rozmnožit, zvětšit ~**multigi** rozmnožit se, zvětšit se ~**ričigi** obohatit

Plini/o la maljuna / la juna *hist.* Plinius starší/mladší

plint/o *arch.* plint, plinthus (*čtvercová deska pod sochou/sloupem*)

pliocen/o *geol.* pliocén (*mladší oddíl neogénu*)

plis/i *t* plisovat, plizovat (*látku*) ~**o**, ~**aĵo** plisé, plizé (*plisovaná látka*)

ploce/o *zool.* rod snovač ~**edoj** *čeled'* snovačovití (*ptáci*)

ploid/o *biol.* plodie (*morfém s významem* počet homologních sad chromozómů v buňce) **du~a** diploidní **poli~a**, **plur~a** polyploidní

plomb/o *lék.* plomba (*výplňový materiál*) ~**aĵo** zubní výplň, plomba ~**i t** plombovat ~**ado** plombování

plonĝi *n* skočit do vody *let.* letět střemhlav ~**obombadi** *voj. let.* bombardovat *letem* střemhlav **spiral~i** *let.* padat ve vývrtce

plor/i *n* plakat ~**o**, ~**ado** pláč ~**egi** usedavě plakat a naříkat ~**ema** plačtivý ~**eti** poplakávat, fňukat ~**bleki** *n i přen.* kňučet, kvíčet ~**ĝemi** *n* (bolestně) naříkat, vzlykat ~**pepi** *n* vzdychat, kňourat ~**singulti** *n* štkát **ek~i** propuknout v pláč **pri~i iun** oplakat někoho

plot/o *zool.* plotice obecná

ploton/o *voj.* četa

ploziv/o *jaz.* explozivna, ražená souhláska

glota ~**o** ráz

plu (na)dále, více ne ~ už ne **neniam** ~ už nikdy (více) **kion** ~ **vi scias?** co ještě víš/víte? ~**i n** pokračovat ~a další ~**aĵo** doplněk, přídavek ~e dále ~**en směr** dále **ili vagadis** ~**en al sudo** toulali se dále k jihu ~**igi** rozšiřovat, prodlužovat (*trvání*) ~**igo** rozšíření, prodloužení (*trvání*)

plug/i *t* orat, rýt, vyrývat ~(**ad**)**o** orba ~**ebla** orný ~**eĵo** oraniště (*zorané pole*) ~**ilo** pluh ~**tero** ornice, orná půda **el~i** vyorat **tra~i** zorat **neĝ~ilo** sněhový pluh

pluk/i *t zahr.* česat, sbírat, (vy)trhat, vytrhávat ~**i fungojn** sbírat houby ~**i falintan moneron** sebrat upadlou minci ~**ado** sběr, sbírání, česání (*ovoce aj.*) **pri~i iun** *přen.* oškubat někoho, okrást

pik~i zobat, vyzob(áv)at

plum/o pero (*ptačí i psací*) **fonta** ~**o**, **font~o** plicní pero ~**i t** ozdobit perem/perím ~**aĵo** chochol z peří ~**aro** peří, opeření (*ptačího těla*) ~**ero** jednotlivé vlákénko peří ~**eto** peříčko, pírkó, chmýří ~**igi** opeřit se ~**ingo** násadka (*psacího pera*) ~**ujo** penál, pouzdro (*na psací potřeby*) ~**ĉasaĵo** pernatá zvěř (*lovná*) ~**kovrilo** peřina ~**kuseno** polštář (*peřový*) ~**kusenego** peřina ~**nomo** *lit.* (autorský) pseudonym ~**pezo** *sport.* pérová váha ~**viŝilo** peroutka **sen~igi** oškubat (**kokinon** slepicí) **bek~oj** peří u zobáku **faden~o** (= **vibriso**) vibris (*pírkó v koutcích zobáku, nosního otvoru n. oka*) **lum~o** *inf.* světelné pero / čtečka čárového kódu **skribo~o** psací pero **tubo~o** trubičkové pero

plumb/o *chem.* olovo ~a olověný (*jsoucí z olova n. obsahující olovo*) ~**i t**

pokrýt/opatřit/vybabavit olovem ~**ažo**
 olovená pečet'/věc ~**ero** brok ~**ismo** *lék.*
 saturnismus, otrava olovem ~**isto**
 pracovník s olovem, potrubář ~**oblanko**
 olovnatá běloba *zast.* benátská/hol-
 landská/kremžská běloba ~**ofadeno** (= **vertikalilo**)
 olovnice ~**ogriza** oloveně
 šedivý **sen~a** bezolovnatý
plumbago *bot. rod* olovenec (*květina*)
um. nevh. (= **grafitažo**) tuha do tužky
plumon/o lehká peřina/pokrývka
plump/a nevzhledný ~**a stilo** kostrbatý/
 neuhlazený sloh
plur/aj několik, více, nejeden ~**eco** mno-
 host, rozmanitost *odb.* pluralita ~**ilo**
mat. kvantil ~**ismo** *fil. polit.* pluralismus
 ~**obla** vícenásobný ~**angulo**, ~**latero**
mat. mnohoúhelník ~**čeluloj** *biol.* mno-
 hobuněční, mnohobuněčné organismy
 ~**edro** *mat.* mnohostěn ~**foje** vícekrát
 ~**lingva** vícejazyčný ~**termo** *mat.* mno-
 hočlen, polynom ~**voče** vícehláské
plural/o *jaz.* množné číslo, plurál
plus *mat.* plus, a ~**o** přírůstek, přebytek
 ~**signo** znaménko plus (+) ~**valoro**
ekon. nadhodnota
pluskvamperfekt/o *jaz.* předminulý čas,
 pluskvamperfektum
plyš/o *text.* plyš ~**a** plyšový (**urso** med-
 vídek) ~**eca** plyšově hebký (**musko**
 mech)
Plutarh/o, Plutark/o *hist.* Plútarchos **la**
Paralelaj Vivoj de ~o *lit.* Životopisy
 slavných Řeků a Římanů
plute/o *bot. rod* štitovka (*houba*)
plutokrat/o plutokrat (*politicky* vlivný bo-
 háč) ~**aro** plutokracie, vrstva nejbohat-
 ších ~**io** plutokracie, vláda bohatých
Pluton/o *mytol.* Pluto, Plutón (*řecký bůh*
podsvětí) *hvězd.* Pluto (*planetka*) **p~o**
geol. pluton (*hlubinná magmatická jed-
 notka*) **p~a** **petro** *geol.* hlubinná horni-
 na, plutonická hornina

plutoni/o *chem.* plutonium
pluv/o dešť **acida** ~**o** kyselý dešť' ~**a**
 dešťový ~**i** *n* pršet ~**as** prší **benoj kaj**
insultoj ~is sur lin chvály i nadávky na
 něj jen pršely ~**ego** liják, průtrž
 (mračen) ~**egeja** *biol.* žijící v místech
 častých lijáků ~**ero** dešť'ová kapka ~**eti**
n poprchávat, mrholit ~**igi** vyvolat dešť'
 ~**igi** **batojn sur ies dorson** zasypat něčí
 záda ranami ~**imuna** nepromokavý
 ~**ometro** *met.* srážkoměr, hyetometr
 ~**nebulo** mžení, mrholení ~**nežo** dešť' se
 sněhem ~**ombrello** deštník ~**torento** li-
 ják ~**tubo** okapová roura **pri~i** pokropit
 deštěm **nebul~o** mžení, mrholení **ne-
 žo~o** dešť' se sněhem **or~o** *bot. rod*
 štědřenec *hovor.* zlatý dešť'
pluvi/o *zool. rod* kulík (*pták*) **or~o** kulík
 zlatý
pneŭ/o (= **pneŭmatik/o**) pneumatika **ae-
 rita/pufigita** ~**o** nahuštěná pneumatika
masiva/sen(aer)tuba ~**o** bezdušová
 pneumatika **trapikita** (pro)píchnutá/
 proražená pneumatika **malšvela/
 senaera** ~**o** splasklá pneumatika ~**a**
bendo plášt' (pneumatiky)
pneŭmat/a pneumatický (*ovládaný (stla-
 čeným) plynem/vzduchem*) **oleo~a**
 hydraulicko-pneumatický
pneŭmatik/o *dopr.* pneumatika (*pružná*
pryžokordová *obruč* *plněná vzduchem*
n. inertním plynem)
pneŭmatik/o *fyz.* nauka o plynech
pneŭmo/ *lék.* pneumo/ (*předpona upozor-
 ňující na vztah k plicím, dechu n. vzdu-
 chu*)
pneŭmokok/o *biol.* pneumokok
pneŭmon/ *lék.* pneumon/ (*morfém s vý-
 znamem plíce ve složeninách*) ~**io**, ~**ito**
 pneumonie, zápal (zánět) plic
Phnompn/o *zeměp.* Phnompenh (*hl.*
město Kambodže)

po po, ~ **cent kronoj por metro** po sto korunách (za) metr ~**kvarope** po čtveřicích ~**grande** ve velkém ~**peca** kusový ~**pece** po kusech
po/o bot. rod lipnice ~**acoj** *čeled'* lipnicovitě
Po/o (= **Pado**) *řeka* Pád
pob/o *nám. zád' (zadní část lodi)* ~**o**, ~**ferdeko** zadní paluba
poci/o tekutý lék, léčivý nápoj *hovor.* užívání
poč/i *t* vařit ztracená vejce ~**itaj ovoj** ztracená vejce
podagr/o *lék.* podagra, dna (v užším smyslu postižení kloubu palce u nohy) ~**ulo** podagrista
Podgoric/o *zeměp.* Podgorica (*hl. město Černé Hory*)
podí/o pódium, stupínek **šalt~o** velín (elektrárny)
podicip/o (= **grebo**) *zool.* rod potápka
podokarp/o *bot.* nohoplod (rod stále zelených jehličnanů)
podzol/o *geol.* podzol (*půdní typ*)
poefag/o (= **gruntbovo**) *zool.* jak divoký poem/o *um.* poema, báseň **simfonia** ~**o** symfonická báseň
poent/o *sport.* bod (ve hře) ~**aro** body (získané jedním hráčem) **el~i** *t* vyhrát (**cent rublojn** sto rublů)
poet/o básník **sublima** ~**o** vzletný básník ~**iko** poetika
poez/o *biol.* -poéza (*morfém ve složeninách s významem tvorba*) **eritro(cito)~o** erythropoéza, vznik červených krvinek **hemato~o** hematopoéza, krvetvorba **leūko(cito)~o** leukopoéza, vznik bílých krvinek **limfo~o** lymfopoéza, vývoj lymfocytů
poezi/o poezie, básnictví ~**aŷo** báseň ~**eco** poetičnost **sen~a** nepoetický, prozaický *přen.* přizemní
pogostemon/o *bot.* rod pačule

pogrom/o pogrom (*hromadná násilná akce proti menšinám, jinověrcům ap.*)
pojkiloterm/a (= **malvarmsanga**) *biol.* poikilotermní *nevh.* studenokrevný
poj/o *anat.* zápěstí
pok/e (= **malmulte**) málo
pokal/o pohár, číše *bot.* čiška **Davisa** ~**o** *sport.* Davisův pohár **mezur~o** odměrka **spor~o** (= **ecio, sporujo**) *bot.* vřečko
poker/o poker (*karetní hra*) ~**vizaŷo** kamenná tvář, tvář pokerového hráče (*nic neprozrazující*) **striptiz~o** svlékací poker
poks/o *lék.* kravské neštovice ~**a viruso** poxvirus (*čeled' velkých DNA virů*)
pol/i *t* *mat.* aproximovat **inter~i** interpolovat **ekster~i** extrapolovat
pol/o Polák **P~io, P~land/o, P~ujo** *zeměp.* Polsko
polajr/o *mat.* polára (*přímka spojující dotykové body tečen u kuželoseček*)
polar/a *fyz. chem.* polární (*mající stálý a nenulový dipólový moment*) ~**a molekulo/solvanto** *chem.* polární molekula/rozpuštědlo ~**igi** *t* *fyz. (z)* polarizovat ~**igi** (z) polarizovat se
polarimetr/o *fyz. chem.* polarimetr ~**io** polarimetrie (*obor studující opticky aktivní látky*)
polariz/i *t* *el. opt.* polarizovat ~**ilo** polarizátor (*přístroj k polarizaci světla*)
polarograf/o *chem.* polarograf ~**io** polarografie
polaroid/o *opt.* polaroid (*fotoaparát poskytující okamžitě pozitivní snímky*)
polaron/o *fyz.* polaron (*kvazičástice*)
polder/o *zeměd.* poldr, polder (*půda získaná vysušením moře*)
poleks/o (= **dikfingro**) palec ruky
polemik/o polemika ~**a** polemický ~**i** *n* polemizovat ~**isto** polemik

polemolog/o polemolog ~io polemologie
(věda zkoumající důvody a důsledky válek)

polemoni/o bot. rod jirmice (květina)

polen/o bot. pyl ~a pylový ~i t opylovat
~ado opylování ~ero pylové zrno ~ujo
prašník ~sako prašný váček ~ologo
palynolog ~ologio palynologie ~ozo
lék. polinóza, hovor. senná rýma (alergie na pyl, prach ap.)

polent/o (= maizkačo) kuch. polenta, ku-
kuřičná kaše

poli/ biol. chem. mat. tech. poly/ (před-
pona s významem mnoho): ~alkoholo
chem. polyalkohol ~edro (= pluredro)
mat. mnohostěn ~mero chem. polymer
~merazo biol. polymeráza ~peptido
biol. polypeptid ~saharido chem. poly-
sacharid

poliandri/o mnohomužství, polyandrie
zool. páření samice s více samci

poliant/o bot. rod tuberóza, tubera ~o
bělokvět, nocovka, noční hyacint

police/o policie **kriminála/ordotena/šta-
ta/trafika/urba** ~o kriminální/pořá-
dková/státní/dopravní/městská policie ~a
policejní ~ano, ~isto policista ~ejo
policejní stanice ~estro náčelník policie
~oficisto policejní úředník kaš~isto
tajný policista

Polifem/o mytol. Polyfémos

polifoni/o hud. polyfonie ~a muziko po-
lyfonní hudba

poligal/o bot. rod vítod

poligami/o polygamie, mnohomanželství
zool. střídání partnerů při rozmnožování
bot. současný výskyt samčích i sami-
čích květů na téže rostlině ~ulo muž s
více manželkami ~ulino žena s více
manžely

poligini/o polygynie, mnohoženství zool.
páření jednoho samce s více samicemi

poliglot/o polyglot, znalec mnoha jazyků

poligon/o bot. rod truskavec zast. nevh.
pohanka

poligonat/o bot. rod kokořík **oficina** ~o
(= hybrida ~o) kokořík lékařský (= ko-
kořík vonný)

poliňet/oj, poliket/oj zool. mnohoštěti-
natci

poliklinik/o lék. poliklinika

Poliklit/o hist. Polykleitos

Polikrat/o hist. Polykratés

polikro/a (= pleokroa, pleoňroa) mno-
hobarevný (nerost)

polikromi/o, poliňromi/o polychromie
(barevná úprava plastického n. arch.
díla)

Poliksen/o mytol. Polyxené, Polyxena

Polimni/o mytol. Polyhymnia

polimorf/a (= plurforma) polyformní,
mnohotvárný ~eco min. polymorfie,
mnohotvarost ~ismo biol. polymor-
fismus

Polinezi/o zeměp. Polynésie

polinom/o mat. mnohočlen, polynom

polinukle/a biol. polynukleární, mnoho-
jaderný (buňka)

polio/ anat. polio- (morfém znamenající
vztah k šedé hmotě mozkové n. míšni)
~encefalito lék. polioencefalitida ~mje-
lito lék. poliomyelitida, dětská obrna

polip/o zool. polyp (přisedlé vývojové sta-
dium některých žahavců) lék. polyp
(výrůstek na sliznici) ~ozo lék. polypóza
(onemocnění s hromadným výskytem
polypů)

poliplektr/o (= pavofazano) zool. bažant
paví

poliploid/a (= plurploida) biol. poly-
ploidní

polipodi/o bot. rod osladič

polipor/o bot. rod choroš

polipter/o zool. rod bichir (ryba) ~ofor-
maj řád mnohoploutví

politik/o *um.* polyptych, vícedílný obraz
hist. zápis panství
polis/o pojistná smlouva **krom-*o*** dodatek
pojistné smlouvy
polisindet/o *lit.* polysyndeton, (nadměrné)
opakování spojek
polistik/o *bot. rod* kapradina
politeism/o *náb.* polyteismus, mnohoboz-
ství
politeist/o *náb.* polyteista, stoupenec po-
lyteismu
politehnik/o, **politechnik/o** polytechnika,
vysoká škola technická
politik/o politika **-a** politický **-i** *n* jednat /
působit politicky **-isto** politik **-ulo**
člověk angažovaný v politice **-ologo**,
-ologio v. **politologo**, **politologio**
politolog/o politolog **-io** politologie
politrik/o *bot.* ploník (*rod mechů*)
politur/i *t* politurovat, lakovat (*bezbar-
vým lakem*)
polj/o *geol.* polje, protáhlá sníženina
polk/o polka (*tanec i skladba*)
polm/o dlaň
polo/o *sport.* pólo (*mičová hra na koních*)
bicikla -o kolová
polonez/o polonéza (*tanec i skladba*)
poloni/o *chem.* polonium
polp/o *zool.* chobotnice (*řád hlavonožců*)
Poltav/o *zeměp.* Poltava
poltron/o zbabělec, ustrašenec, bázlivec,
sketa
polu/i *t* (vázně) znečistovat životní pro-
středí **-o**, **-ado** znečištění/znečišťování
životního prostředí **-ajo** polutant, látka
znečišťující životní prostředí
atmosfera/akva/vivomedia -eco zne-
čištění ovzduší / vod / životního pro-
středí **-igi** znečistit se **-tolera** odolný
vůči znečištěnému prostředí **-netolera**
vyžadující čisté prostředí
poluci/o *lék.* poluce *nevh. biol. tech.* zne-
čištění životního prostředí

Poluks/o *mytol.* Polydeukés, Pollux
polur/o *lesk* **-i** *t* leštit *přen.* vyřtíbit,
vybrousit, zdokonalit (*styl, sloh, jazyk,
chování ap.*) **-ilo** lešticí nástroj **mal-i**
odstranit lesk
polus/o *fyz. hvězd. mat. zeměp.* pól
boreala -o severní pól **čidla -o** nebeský
pól **pozitiva -o** kladný pól **norda -o**
severní pól **-a** polární, pólový **-a lumo**
polární záře **-igi** (z) polarizovat **čir-
kaŭ -a** polární (*v okolí pólu*) **čirkaŭ -a**
navigado plavba kolem pólu **du -a**
dvoupólový **du -o** dipól **kvar -o** čtyřpól
trans -a transpolární (*přes pól*) **trans -a**
aerlinio transpolární letecká linka
polv/o prach (*jemné částičky hmoty,
jemná nečistota*) **interstela -o** mezi-
hvězdný prach **-a** prachový, prašný
-ero zrnko prachu **-eto** jemný prach,
prášek **-i** *n* prášit, vířit prach **-igi**
rozmělnit na prach **-igi** rozpadnout se v
prach **-ujo** odpadkový koš (*pro pra-
chovou nečistotu*), zásobník na prach
(vysavače) **-osučilo** vysavač **-oštono**
geol. prachovec, siltovec **-ovišilo** pra-
chovka **-ometro** prachoměr, konimetr
(*přístroj k měření spadu prachu n. jeho
obsahu v ovzduší*) **sen -igi** odstranit
prach, zbavit prachu *tech.* odprašovat
flor -o (= **poleno**) pyl **spor -o** výtrusný
prach (*hub, plavuní ap.*)
pom/o *bot.* jablko **gorĝa -o**, **adam -o**
anat. štítná chrupavka *hovor.* Adamovo
jablko, ohryzek **-o de malkonkordo**
jablko sváru **-ujo** nádoba na jablka
-arbo, **-ujo** *bot.* jabloň **-ologo** pomol-
og **-ologio** pomologie (*věda o od-
růdách a typech ovocných rostlin*)
akaĵu -o kešů jablko **dorn -ujo** (= **da-
turo**) durman **suker -o** cukrové jablko
(*plod anony šupinaté*) **ter -o** brambora,
brambor **dolča ter -o** (= **batato**) batát,
sladký brambor

pomad/o pomáda ~i t pomádovat, potřít pomádou
pomel/o hruška jezdeckého sedla, hruška u jílce meče
Pomeri/o *zeměp. hist.* Pomořansko, Pomořany ~hundo (= špico) (německý) špic
popm/o pompa, okázalost, přehnaná nádhra ~a pompézni ~i t být pompézni/okázalý
Pompe/o *hist.* Pompeius
Pompej/o *hist. zeměp.* Pompeje
ponard/o dyka ~i t (pro)bodnout dýkou ~ego (= lancu) kopí
Ponci/o *hist. náb.* Pontský (Pilát), Pontius (Pilatus)
ponč/o *text.* pončo (pruh tkaniny s otvorem pro hlavu)
pond/i t *mat.* vyvážit, vyrovnat ~ita meznombro vážený průměr
pone/o *zool.* poník, pony (kůň malých plemen)
ponže/o *text.* ponže (velmi tenká hedvábná tkanina v plátňové vazbě)
popn/o *dopr. stav.* most nám. velitelský/kapitánský můstek kantilevra ~o karkorcový most (podle způsobu výstavby) ~eto můstek, lávka ~isto mostař (stavitel mostů) super~i, trans~i t přemostit, překlenout mostem přen. překonat, překlenout (nesnáze, překážky, obtíže) transporta ~o gondolový most aer~o vzdušný (letecký) most arko~o obloukový most flos~o pontonový most fosto~o most na pilotách latis~o příhradový most lev~o *hist.* padací most mezur~o *el.* měřicí můstek moviĝ~o pohyblivý most pendo~o visutý most rul~o válečkový dopravník staj~o zavěšený most šnur~o provazový most trus~o příhradový most val~o (= viadukto) viadukt

Pont/o *hist.* Pontos, Pontus (starověké království) ~Eŭkseno Pontos Euxeinos (historický název Černého moře)
pontederi/o *bot. rod* modráška
pontifik/o *náb.* pontifex, velekněz, biskup čef~o nejvyšší kněz, papež
Pontin/o *zeměp.* Pontinský kraj ~aj Marčoj Pontinské bažiny
ponton/o *nám.* hausbót (plovoucí chata/kantýna) *dopr. voj.* ponton (plochý člun k vytvoření plovoucího mostu)
pop/o *náb.* pop, pravoslavný kněz ~eca popský
pop/o *hud.* pop, populární hudba ~arto pop-art ~muziko pop-music, populární hudba
popl/o *bot. rod* topol blanka ~o topol bílý balzama ~o topol balzámový nigra ~o topol černý
poplin/o *text.* popelín
poplit/o *anat.* zákolení ~a kavu podkolenní jamka
popol/o lid ~i t zalidnit ~ačo lůza, chátra ~eto nárudek ~ismo *um.* populismus ~amasa dav ~diro lidové rčení ~kanto lidová píseň ~opinio veřejné mínění sen~igi vylidnit
populaci/o *odb.* populace (soubor rostlin, živočichů n. předmětů téhož druhu v určitém prostoru a čase)
popular/a populární, oblíbený, obecně známý, srozumitelně vyložený ~eco popularita ~igi popularizovat ne~a nepopulární
por pro, za ~ via bono pro vaše dobro/blaho ~cent kronoj za sto korun ~dek tagoj na deset dní mi dankas ~ via afableco děkuji za vaši laskavost ili havis nenion ~manĝi neměli nic k jídlu ~tiel diri tak říkajíc, asi, přibližně ~ke aby ~ke regu paco aby zavládl mír

por/ předpona značící účel: ~esperanta laboro práce pro esperanto ~ĉiama věcný ~infana dětský ~infana gazeto časopis pro děti ~paroli *t* přimlouvat se, zastávat se, intervenovat ~tempa dočasný ~vivaĵo životní potřeba, živobytí

por/o pór, průduch, průlina ~a pórový, porézni ~eco pórovitost, poréznost

porcelan/o porcelán ~aĵo porcelánový předmět/výrobek

porci/o díl, dávka, porce (*zvl. jídla*) ~igi porcovat, dávkovat ~umi *t* přidělovat potraviny (*na přiděl*), dávkovat

porĉ/o arch. dveřní přístřešek

pord/o dveře ~a dveřní, dveřový ~a vejno anat. portální žíla, vrátnice ~i *n* vést dveřmi ĉambro ~anta en ĝardenon pokoj vedoucí na zahradu ~ego vrata, brána ~eto dvířka, branka ~isto vrátný ~istejo vrátnice ~okadro zárubeň antaŭ~o (= porĉo) dveřní přístřešek ĉef~o hlavní vchod fenestro~o francouzské okno, balkónové okno ferdek~o nám. dveře do podpalubí fulgo~eto komínková dvířka klap~o poklop, sklápěcí dveře (*v podlaze*) kluz~(et)o stavidlo latis~o mřížové dveře strat~o dveře na ulici swing~o kyvné dveře, lítačky ŝov~o posuvné dveře

pore/o bot. pór zahradní, pórek

porfir/o geol. porfyr ~a porfyrický ~a strukturo porfyrická struktura

porfiri/o zool. slípka modrá

porfirin/oj biol. chem. porfyriny (*barevné organické cyklické sloučeniny*)

porfur/o bot. Porphyra (*rod mořských řas*)

poriĝ/o (= avenkaĉo) kuch. ovesná (vločková) kaše

pork/o zool. prase domácí kastrita ~o vepř sovaĝa ~o (= apro) prase divoké ~a prasečí, vepřový *hovor.* nečistý,

svinský, hanebný ~aĵo vepřové (maso) ~aĵisto prodavač vepřových výrobků ~ejo vepřín ~ido sele, podsvinče ~ino svině, prasnice ~isto chovatel vepřů/prasat ~ulo *vulg.* nemrava, čuně mar~o (= foceno) zool. rod svinucha suĉ~ido sající sele vir~o kanec (*samec prasete*)

porn/o porno (*film, kniha, obraz*) la filmo ~as ten film je porno ~aĵo dílo se sexuálním námětem ~isto autor porna ~ulo, ~emulo milovník porna

pornograf/o autor pornografie ~io pornografie (*neumělecké zpracování sexu*) ~aĵo pornografické dílo

port/i *t* nést, přenášet, nosit ~i respondecon nést odpovědnost ~i riĉan rikolton plodit / dávat bohatou úrodu ~i ĉiujn elspezojn krýt veškeré výdaje ~sin nést se, vznášet se ~o, ~ado nesení, nošení ~anta ondo chem. fyz. nosná vlana, nosný signál ~anto biol. přenašeč chem. fyz. nosič ~ebla přenosný ~iĝi nést se, vznášet, plavat ~ilo držadlo (*k přenášení předmětů*) ~isto nosič (zavazadel) ~lito přenosné lůžko ~opago doručné, dopravné al~i přinést dis~i roznést el~i vynést en~i vnést for~i odnést kun~i nést s sebou *n.* na sobě neel~ebla nesnesitelný preter~iĝi nést se kolem, kráčet kolem sub~i podpírat sur~i nést na sobě trael~i protrpět do konce trans~i přenést, transportovat trans~o transport trans~ilaro dopravní služba vojska armil~isto voj. hist. zbrojnoš daten~ilo inf. datový nosič incenso~isto nosič kadidla v procesi leter~isto listonoš

Port/o zeměp. Porto p~ovino portské víno

portal/o arch. portál

porter/o kuch. porter (*silné tmavé pivo*)

portik/o arch. portikus (*otevřená sloupová předsiň před hlavním vchodem*)

Portland/o *zeměp.* Portland (*jichoanglický poloostrov n. město v USA*) **p~a cemen-to** *chem. stav.* portlandský cement

Portluis/o *zeměp.* Port Louis (*hl. město Maurícia*)

Portmoresb/o *zeměp.* Port Moresby (*hl. město Papuy-Nové Guineje*)

portolan/o *hist.* portolán, portulán, portolánová mapa, kompasová mapa (*středověká námořní mapa s popisem přístavů a pobřeží*)

Portonov/o *zeměp.* Porto Novo (*hl. město Beninu*)

Portoprinc/o *zeměp.* Port-au-Prince (*hl. město Haiti*)

Porto-Riko *zeměp.* Portoriko **p~ano** Portoričan

Portospen/o *zeměp.* Port of Spain (*hl. město Trinidadu*)

portret/o portrét, podobizna *přen. lit.* popis, charakteristika (*osoby, lidí*) **~i t** portrétovat **~isto** portrétista **mem~o** autportrét, vlastní podobizna

portugal/o Portugalec **~a** portugalský **P~io, P~ujo** *zeměp.* Portugalsko

portulak/o *bot.* rod šrucha **grandflora/ornama ~o** šrucha velkokvětá **legoma ~o** šrucha zelná, šrucha obecná *hovor.* portulák

Portvila/o *zeměp.* Port Vila (*hl. město Vanuatu*)

posed/i t vlastnit, mít (*jako majetek n. jako vlastnost*) **~i spertojn** mít zkušenosti **li ~as** aktivně tři jazyky **~o** vlastnictví, držba **~ado** disponování, vlastnění **~aĵo** majetek **~anto** vlastník, majitel **~igi** předat/svěřit do vlastnictví **~rajto** (= **proprieto**) *práv.* vlastnické právo, vlastnictví **ek~i** stát se majitelem, ovládnout **ek~i bienon** stát se majitelem statku **tiu ĉi penso ek~is min tute** ta myšlenka mě zcela ovládla **kun~anto**

spoluvlastník, spolumajitel **sen~igi** zba-vit majetku

posesiv/o *jaz.* přivlastňovací zájmeno / přídavné jméno, posesivum

post po, za (*místně i časově*) **~ dimanĉo** po neděli **~ domo** za domem **~ kiam** poté co **~a** vzdálenější, pozdější, zadní **~e** potom, později **~ea** pozdější **~en** dozadu, nazad **~o** zadní prostor, následný čas **~aĵo** zadní část, žád' *hovor.* *anat.* zadek, zadnice **~anto** následovník **~eniĝi** (= **retropaŝi**) *nevh.* jít pozpátku **~eulo** potomek **~eularo** potomstvo **~iĝi** opozdit se, zůstat pozadu **~umo** (= **kulaso**) nábojová komora **de~**, **de ~** od (tě chvíle) **de ~ lia morto** po jeho smrti

postl *předpona s významem* po, za: **dat/i t** datovat, opatřit datem **post/dat/i t** postdatovat **post/ĉar/o** *dopr.* zadní ná-prava **~data** dodatečný (časově) **~data** **enskrib(aĵ)o / aliĝo** dodatečný zápis / přihláška **~ebrio** kocovina **~fara, ~fare** po činu **~fara sankcio**, *práv.* následná sankce **~fare bedaŭri** pozdě bycha honit **~fojno** seno z otavy, otava (usušená) **~iri t** jít (**iun** za někým) **~kuri t** utíkat (**iun**, za někým), pronásledovat (**iun** někoho) **~lampo** zadní svítlna **~lampo** zadní svítidla/světla **~lasi t** zanechat, ponechat, zůstat **~morgaŭ** pozítří **~parolo** doslov **~rajdi t** pronásledovat koňmo / na koni **~remilo** záďové veslo **~resti n** zůst(áv)at, zbýt, zaostávat **~ri-kolti t** paběrkovat **~sekvi t** (pro)následovat **~sekvo** následek **~signo** stopa **~tagmezo** odpoledne (*podst. jm.*) **~tag-meze** odpoledne (*příslovce*) **~tempa** opožděný **~veni n** přijít/přicházet později, následovat **~veturilo** přívěs **~vivi t** přežít

postament/o (= **piedestalo**) podstavec, piedestal

posten/o stanoviště, (společenské) postavení, pozice **komanda ~o voj.** velitelské stanoviště, velitelství **polica ~ejo** policejní stanice **~i n** zaujímat postavení *voj.* hlídkovat **~igi** přidělit stanoviště *přen.* uvést do úřadu/funkce **~iĝo** (zaujetí) postavení/pozice, nastoupení do úřadu/funkce **striĝo** stávková hlídka (*proti stávkazům*)

postiĉ/o imitace, atrapa, napodobenina **~a lipharo** falešný knír

postilĵon/o *sděl. hist.* postilion (*jezdec na koni n. kočí poštovního vozu*)

postpozici/o *jaz.* postpozice, záložka (*slovo/morfém stojící za jiným slovem, se kterým tvoří celek*)

postul/i t vyžadovat, vymáhat, požadovat **~o** požadavek *ekon. polit.* poptávka *odb.* postulát **~ema** náročný

postulat/o *fil.* postulát, nutný předpoklad

poŝ/o kapsa *geol.* (skalní) kapsa (*dutina ve skále vyplněná odlišným materiálem*) *voj.* kotel, kapsa (*prostor obklopeného vojska*) **~a** kapesní **el~igi** vytáhnout z kapsy **en~igi** strčit do kapsy **~besto** (= **marsupiulo**) *zool.* vačnatce **~horloĝo** kapesní hodinky **~mono** kapesné **~oŝtelisto** kapesní zloděj **~tuko** kapesník **pasto~etoj** *kuch.* taštičky (s nádivkou)

poŝt/o pošta **~a** poštovní **~aĝo** poštovní zásilka **~estro** poštovní, vedoucí poštovního úřadu **~isto** pracovník pošty **~fako** poštovní příhrádka **~karto** dopisnice **~kodo** poštovní směrovací číslo **~marko** poštovní známka **~oficejo** poštovní úřad **~ordono**, **~mandato** poštovní poukázka **~repage** (= **remburse**) na dobírku **~restante** poste restante **P~unuĝo** Poštovní unie **en~igi** podat na poštu **aer~e** letecky **paper~o** klasická (papírová) pošta **paper~a** **adreso** domovní adresa **ret~o** elektronická pošta,

internetová pošta **ret~a** **adreso** e-mailová adresa **voĉ~o** hlasová schránka, záznamník

pot/o hrnec, kotlík **~aĝo** hliněná nádoba **~aro** nádobí, hrnce **~isto** hrnčič **~peco**, **~krevintaĝo** střep **en~igi** dát do hrnce **akvo~o** džbán/džber/kýbl na vodu **flor~o** květináč

potas/o (= **dikalia trioksokarbonato**) *chem.* potaš, uhličitán draselný **kaŭstika ~o** (= **kalia hidroksido**) žíravé draslo, hydroxid draselný

potenc/o *moc polit.* mocnost *mat.* mocnina **~a** mocný **~i t** mít moc, ovládat *mat.* umocňovat **~ado** vládnutí, ovládnutí *mat.* umocňování **~ato** *mat.* mocněnec **~igi** učinit mocným **~iĝi** nabývat moc, stávat se mocným **~igo** *lék.* potenciace, zesílení účinku **antaŭ tima okulo** **~iĝas eĉ kulo** strach má velké oči **~ulo** mocnář, potentát **Plej~a**, **Plej~ulo** Všemohoucí, Hospodin **sen~a** bezmocný **sen~igi** zbavit moci

potencial/o *fyz.* potenciál, napětí **elektroĥemia/membrana/termodinamika ~o** elektrochemický/membránový/termodynamický potenciál **~a** *fyz.* potenciálový, napěťový *fil.* potenciální, možný, uskutečnitelný **ag~o** *biol.* akční potenciál (buňky) **ripoz~o** *biol.* klidový (membránový) potenciál

potenciometr/o *el. chem.* potenciometr **~io** potenciometrie

potentil/o *bot. rod* mochna, mochnovec, vřeteník, zábělník **arbusta ~o** mochna křovitá, mochnovec křovitý

potiron/o *bot.* tykev velkoplodá, tykev obrovská

Potsdam/o *zeměp.* Postupim, Potsdam

Pott/o *hist.* Pott **~a** **morbo** *lék.* Pottova nemoc

poŭp/o (= **pobo**) *nám.* zád' (lodi)

pov/i *t* moci, dovést, umět, dokázat, být s to, mít možnost/dovolení **oni ne ~as fumi** není dovoleno kouřit **~as esti, ke** možná, že **~o** moc, schopnost fyz. výkon(nost) **~ado** (dlouhodobá/opakovaná) možnost **~umo** výkonnost **čio~a** všemohoucí **sen~a** nemohoucí **sen~igi** znemožnit, učinit nemohoucím **super~i** mít větší moc/sílu **ačet~o ekon.** koupěschopnost **čeval~o zast. fyz.** koňská síla **evolui~o** schopnost vývoje **imagi~o** představivost, imaginace, **južo~o (= jurisdikcio)** práv. soudní/úřední pravomoc, jurisdikce **kovro~o tech.** vydatnost (*nátěrové barvy*) **plen~o polit.** mandát (*zplnomocnění k nějaké činnosti*), (dočasné) pověření **porto~o biol. zeměd.** úrodnost (*půdy, území*) **sci~i** být s to, umět, ovládat (*nějakou činnost na základě vědomostí*)

povr/a lit. ubohý, chudý, nuzný **~ulo** ubožák, chudák

poz/i *n* pózovat *přen.* chovat se strojeně/afektovaně **~o** póza, postoj, pozice *přen.* strojenost **~ejo** (filmové) studio **~ulo, ~emulo** pozér **~istino** modelka (*žena stojící umělcům modelem*)

pozici/o pozice, poloha, postavení **~a** poziční **~a milito voj.** poziční válka **šlosil~o voj.** klíčová pozice

pozidoni/o bot. rod posidonie

Pozidon/o mytol. Poseidón (*starořecký bůh moře a vod*)

pozitiv/a kladný, pozitivní (*vyjadřující souhlas / skutečně zjištěný, dokázaný*) **~o opt.** pozitiv jaz. 1. stupeň (*při stupňování*) **~ismo** pozitivismus **~isto** pozitivista

pozitron/o fyz. pozitron (*kladná antičástice k elektronu*)

pozolan/oj geol. pucolány (*přírodní příměsi sopečného původu přidávané do malt*)

pra/ pra- (*předpona označující příslušnost k předcházející či následující generaci přibuzenstva n. velké stáří*): **~a** dávný **~avo** praděd **~arbaro** prales **~besto** pravěké zvíře **~epoko** pravěk **~filo** (vzdálený) potomek **~historio** pravěk, prapůvod **~homo** pračlověk **~nepo** pravnuk **~tempo** pravěk **~típo** model, (původní) vzor **~ulo** (pradávný) předeek

Prag/o Praha **p~ano** Pražan, Pražák (*obyvatel Prahy*), pražan (*příslušník umírněného husitského směru*)

pragmat/a pragmatický (*prakticky zaměřený*) **~ismo** pragmatismus

prah/o nám. proa (*malajský úzký člun*)

Praj/o zeměp. Praia (*hl. město Kapverd*)

prajm/o voj. roznětka (*rozbušky / pyrotechnické slože*), zápalka (*náboje*) **~i** *t* opatřit roznětkou/zápalkou

prakit/o hist. jaz. prákrť (*hovorová verze sanskrtu*)

Praksitel/o hist. um. Praxiteles

praktik/o praxe **~a** praktický (*vztahující se k praxi / snadno použitelný / dbající svého prospěchu*) **~e** prakticky **~i** *t* praktikovat, uplatňovat *sport.* provádět, pěstovat **~ado** praxe, uskutečňování, uplatňování **~eco** praktičnost **~ema** prakticky zaměřený, pragmatický **~emo** zaměřenost na praktické věci **~isto** praktik (*kdo se zabývá praxí v nějakém oboru*) **ne~a** nepraktický

pralin/o kuch. pralinka

pram/o prám **~i** *t* převážet na prámu **~isto** převozník **~šipo** trajekt, převozní loď

pranc/i *n* (*o koni*) vzpínat se *přen.* napařovat se / napařovat se

prat/o zeměd. loučka, políčko

pratikabl/o div. praktikábl (*pomocný přenosný podstavec n. lešení na jevišti*)

prav/a správný, oprávněný, mající pravdu, odpovídající pravdě/skutečnosti **vi**

estas ~a máš/máte pravdu ~aj **postuloj** oprávněně požadavky ~e oprávněně ~i *n* mít pravdu, být v právu ~o právo, správnost, oprávněnost ~igi oprávnit, zdůvodnit ~igi potvrdit se, ukázat se správným **mal**~a nesprávný, neoprávněný, mylný, nemající pravdu **mal**-i mýlit se, nemít pravdu **sen**~e neoprávněně **skribi ne sen**~e, **ke** napsat ne neprávem, že

Pravaz/o *hist.* Pravaz **p**~a **injektilo** *lék.* Pravazova injekční jehla a stříkačka

praeodim/o *chem.* praseodym (*kov ze skupiny lanthanoidů*)

prel pre- (*předpona s významem před, časovém i místním*) ~**fabrikado** *tech.* prefabrikace ~**fabrikaĵo** prefabrikát ~**finalo** *sport.* prefinále, semifinále ~**historio** prehistorie ~**kanceraj statoj** *lék.* prekancerózní stavy ~**rafaela** *um.* předrafaelovský

prebend/o *náb.* prebenda, obročí (*důchod spojený s vykonáváním církevního úřadu*)

precedenc/o, **precedent/o** *precedens, precedent (vzorové rozhodnutí pro podobné případy)*

precept/o příkaz, pravidlo, (závazný) předpis

precesi/o *fyz. hvězd.* precese (*pohyb osy rotujícího tělesa vlivem vnějších sil / vychylování rotační osy Země vlivem Slunce a Měsíce*)

precioz/a *lit.* preciózní, uhlazený, vumělkovaný, přepjatě dokonalý

precip/e hlavně, zvláště, zejména, především ~a hlavní, nejdůležitější

precipit/i *t chem.* srážet ~**ajo** *chem.* sraženina ~**ajoj** *met.* srážky ~**igi el solvaĵo** *chem.* (vy)srážet se z roztoku

preciz/a přesný, precizní ~e přesně ~i *n* být přesný ~eco přesnost ~ema puntič-

kářský, pedantský, pedantický ~**igi** upřesnit, zpřesnit **mal**~a nepřesný

pred/o kořist, úlovek ~i *t* (u)lovit, ukořistit ~**ado** (dravý) lov, dravé lovení ~**anto** (dravý) lovec *zool.* predátor

predik/i *t náb. i přen.* kázat, hlásat ~o kázání ~**ejo** kazatelna ~**isto** kazatel (**Libro de la P**~**anto** *náb.* Kniha Kazatel)

predikat/o *jaz.* přísudek *fil. inf.* predikát ~a *jaz.* přísudkový

predikativ/o *jaz.* doplněk

predikt/o *jaz.* sousledný čas budoucí (*poté, co se stalo nebo stane*)

predispozici/i *t lék.* predisponovat (*usnadňovat vznik určité nemoci, úrazu ap.*) ~o predispozice

prefac/o (= **antaŭparolo**) předmluva

prefaci/o *náb.* preface (*úvodní modlitba před pozdvihováním*)

prefekt/o prefekt ~**ejo** prefektura (*budova*) **sub**~o podprefekt

prefer/i *t dá(va)t* přednost, preferovat, upřednostnit, upřednostňovat **ŝi** ~**as** **avinjon al panjo** má raději babičku než maminku ~a preferenční, přednostní ~o preference, přednost, upřednostnění ~**ata** **lernanto** protežovaný/oblíbený žák ~**inda** přednostní, mající přednost ~**indeco** výhoda, přednost

prefiks/o *jaz.* předpona, prefix ~a předponový ~**oido** prefixoid, nepravá předpona

preg/i *t tech.* tvářet, tvarovat lisováním ~**ado** tváření

preĝ/i *n* modlit se **mi** ~**as** **por/pro** **vi** modlím se za vás ~o modlitba ~a modlitební, modlicí ~**adi** často se modlit ~**aro** modlitební kniha ~**ejo** kostel, modlitebna ~**ejkonsekra soleno** (= **kermeso**) posvěcení ~**rado** modlicí mlýnek **hor**~**oj** mnišské modlitby během dne **Sinĵor**~**o** (= **Patronia**) Otčenáš,

modlitba Páně **tablo~o** modlitba před jídlem / po jídle
prelat/o *náb.* prelat
preleg/i *n* přednášet ~o přednáška
prelud/o *hud.* preludium, předehra
prem/i *t* tlačit, tísnit, (s)tisknout ~i **citronon** mačkat citron ~i **butonon** stisknout knoflík/tlačítko ~anta **spektaklo** skličující podívaná ~ata **popolo** utiskovaný lid ~o *fyz. i přen.* tlak ~o **dešuldoj** tíha dluhů **psikologia** ~o psychologický nátlak ~a tísnivý, tlakový, lisující ~e tísnivě, nátlakově ~a**žo** *nevh. lék.* tabletky, pilulky, prášek ~anto utiskovatel ~ateco útisk, útlak ~ilo lis, mačkadlo ~ita**žo** *lék.* otlak ~mašino lisovací stroj ~pinglo připínáček ~poto *kuch.* tlakový/Papinův hrnec ~sento tíseň ~signo otisk, stopa ~sufoki *t* škrtit, rdousit ~tordi *t* ždímat al~i přitisknout al~i**ži** přitisknout se čirka**ž**~i obejmout dis~i rozmáčknout ek~o stlačení el~i vymáčknout el~ilo ždímačka en~i vmáčknout for~i vytěsnit, odstranit kontra**ž**~o protitlak kun~i smáčknout, stlačit kun~ilo kompresor sub~i potlačit super~o přetlak super~ejo (= anticiklono) *met.* tlaková výše, anticyklona tra~i protlačit buton~a tlačítkový, na stiknutí knoflíku citron~ilo lis na citrony junto~ilo pákový lis kor~i zdrcovat, rmoutit, soužit kor~a zdrcující man~o stisknutí ruky paper~ilo těžítka pied~i (po)dupat, zašlapat radiad~o tlak záření rul~i válet (*těsto*) rul~ilo (válcová) ždímačka prádla *dopr.* silniční válec tordel~i vyždímat vin~ejo lisovna vína vin~ilo lis na víno
premi/o prémie, cena, odměna ~i *t* odměnit premií, ocenit ~ito nositel ceny Nobel~ito **pri la paco** nositel/laureát Nobelovy ceny míru

premier/o *div.* premiéra *polit.* (= čefministro) premiér, ministerský předseda, předseda vlády
premis/o předpoklad *fil.* premisa ~i *t* (nutně) předpokládat, (nezbytně) vyžadovat, podmiňovat
premium/o *ekon.* pojistné ((*pravidelná*) *platba pojišťovně*)
premolar/o *anat.* třenový zub, premolár
pren/i *t* vzít, dobýt, obsadit, zajmout ~i **konsilon** přijmout radu ~i **sur sin respondecon** vzít na sebe odpovědnost ~banon dát si koupel, vzít lázeň, vykoupat se ~o vzetí, uchopení, braní, úlovek, zábor, zmocnění se **preterpasa** ~o brání mimochodem (*v šachu*) ~ilo nástroj k uchopení/(při)držení (kleště, pinzeta, krokodýlek, kolíček na prádlo *ap.*) ~ipova chápavý (*schopný uchopit*) ~trogo *stav.* drapáková lopata al~i přijmout čirka**ž**~i obejmout de~i odebrat, odejmout *mat.* (= **subtrahi**) odečíst ek~i uchopit el~i vyjmout en~i obsáhnout, pojmut for~i odstranit kun~i vzít s sebou re~i vzít zpět, přijmout zpátky, znovu vzít akvo~ejo místo odběru vody (*na ulici, v domě, studna, vodovod*) asekur~into pojištěnec **diskonte~i** (= **diskonti**) diskontovat (*kupovat (prodávat) přede dnem splatnosti s příslušnou úrokovou srážkou*) **depon~anto** (u)schovatel fajro~ilo kleště na žhavé dřevo (*v krbu, ohništi ap.*) **labor~anto** zaměstnanec lu~i (pro)najmout si parto~i *tn* zúčastnit se (**en io, ion** něčeho), podílet se (**en io, ion** na něčem) parto~o, parto~ado účast parto~igi přimět k účasti, přihlásit někoho posed~i nabýt (*stát se držitelem/majitelem*), obsadit, přivlastnit si **prunte~i** (vy)půjčit si venko~i dobýt, zmocnit se (*bojem*)

prepar/i *t* připravit, (při)chystat ~**ita tablo** prostřený stůl ~**o** příprava ~**a** přípravný ~**ajo** přípravek ~**igi** připravit se sen~**e** bez přípravy, spatra

prepost/o *náb.* probošt ~**eja** probošství

prepozici/o *jaz.* předložka

prepozitiv/o *jaz.* předložkový pád

prepucio *anat.* předkožka, prepucium ~**ulo** *náb.* neobřezanec

preri/o *biol. zeměp.* prerie (*severoamerická step*)

prerogativ/o *práv.* prerogativa, prerogativ, výsada, výhradní právo

pres/i *t* tisknout ~**o** tisk ~**a** tiskový, tiskařský ~**ado** tisknutí, tištění, provádění tisku ~**ajo** tiskovina ~**ejo** tiskárna (*budova/místnost*) ~**igi** dát vytisknout ~**ilo** (= **printilo**) tiskárna (*přístroj*) ~**isto** tiskař ~**arto** tiskařské umění ~**eraro** tisková chyba ~**koboldo** tiskařský šotek ~**mašino** tiskařský stroj **rotacia** ~**mašino** rotačka ~**provaĵo** *polygr.* obtah, kontrolní otisk (*sazby*) **de~o** výtlak, obtah, sjetina **en~i** otisknout v časopise (*článek, reklamu*) **mis~i** chybně vytisknout **re~i** znovu vytisknout **sur~i** přetisknout **sur~o** přetisk (*další dodatečný tisk na poštovní známce*) **plat~o** (= **ofseto**) ofset, (nepřímý) tisk z plochy

presbiop/a *lék.* dalekozraký ~**eco** přesbyopie, (stařecká) dalekozrakost, vetchozrakost

presbit/o *zool.* hulman (*rod primátů*)

presbiter/o *náb.* presbyter, kněz, biskup

presbyterian/o *náb.* presbyterián ~**ismo** presbyterianismus, presbyteriánství (*záhada obecného kněžství věřících*)

preskaŭ skoro, málem, téměř ~**a** téměř zdařilý/dokonaný/splněný ~**a** **miraklo** téměř se rovnající zázraku

preskrib/i *t* předepsat, poručit **li** ~**is** **tujan revenon** nařídil okamžitý návrat ~**ita**

medikamento předepsaný lék ~**o** *náb.* příkázání *práv.* příkaz, předpis *lék.* předpis

prekript/o *práv.* promlčení, preskripcie, zánik vymahatelnosti ~**igi** promlčet se **akir~o** (= **uzukapo**) vydržení (*způsob nabytí vlastnického práva*)

prest/o *hud.* presto, velmi rychle

prestidigit/i *n* kouzlit (*provádět eskamotáž*), provádět triky ~**isto** kouzelník, iluzionista

prestigiŭ/o prestiž, úcta, vážnost, vliv, věhlas

presuriz/i *t* *let.* udržovat normální tlak (*v kabině letadla, kosmické lodi ap.*)

pret/a hotový, připravený ~**a** **respondo** pohotová odpověď ~**e** hotovo ~**eco** připravenost ~**igi** připravit, (při)chystat ~**igado** příprava **ledo~igisto** koželuh

pretekst/o záminka ~**i** *t* předstírat, vzít si za záminku ~**e**, **ke** pod záminkou, že

pretend/i *t* činit si nárok, osobovat si **li** ~**as** **mian postenon** činí si nárok na mé postavení/místo ~**o** nárok, požadavek ~**ema** náročný **kontraŭ~o** protinárok **sen~a** nenáročný, skromný, bez nároků/požadavků

preter mimo, kolem, podél **iri** ~ **domo** *n* jít kolem domu ~**e** kolem, mimo, podél **iri** ~**e** jít kolem

preter/ *predpona s významem* mimo, kolem, podél: ~**atenti** *t* přehlédnout, nevšimnout si ~**distanci** *t* předstihnout ~**dormi** *t* zaspát ~**flugi** *n* přelétnout / prolétnout kolem, míjet v letu ~**gliti** *n* proklouznout kolem ~**iri** (pro)jít kolem, minout ~**iranto** kolemjdoucí ~**lasi** *t* přehlédnout, zanechat ~**pasi** *t* uplynout, minout, zmeškat ~**paŝi** *t, n* projít kolem, minout

preterici/o paralepse

preterit/o *jaz.* minulý čas (slovesný), preteritum

pretor/o *hist.* přetor, vysoký (státní/soudní) úředník (*ve starém Římě*) ~**ano** pretorián (*hist.:* člen císařské gardy *ve starém Římě* přen.: *nohsled, přísluhovač*) ~**ejo** (= **pretorio**) *hist.* pretorium

Pretori/o *zeměp.* Pretoria (*hl město Jihoafrické republiky*)

prevent/i *t* předcházet, zabraňovat ~**a** preventivní ~**o** prevence ~**ilo** preventivní/ochranný prostředek

preventori/o *lék.* sanatorium

prez/o *ekon. obch.* cena ~**aro** ceník ~**inda**, ~**oinda** odpovídající cenou (kvalitě), cenově přiměřený ~**listo** ceník ~**indico** cenový index ~**indikio** cenový údaj **čia~e** za každou cenu **sen~a** neocenitelný, s nevyčísitelnou cenou **alta~a** drahý, s vysokou cenou **fiks~e** za pevnou cenu (*nelze smlouvat*), za hotové (*nelze platit kartou*) **frajto~o** přepravné, cena dopravy **gasto~o**, **pension~o** plná penze (*cena ubytování se stravou*) **vetur~o** jízdné

prezenc/o *jaz.* přítomný čas (slovesný), přezens

prezent/i *t* představit, předložit, předvést, ukázat ~**i al iu manon** podat někomu ruku ~**i kafon** pod(áv)at kávu ~**i teatrajon** sehrát divadelní představení ~**i iun al iu** představit někoho někomu ~**o** znázornění *odb.* zápis ~**ado** představování *div.* představení ~**iĝi** představit se **mis~i** zkrslit, chybně prezentovat **re~i** reprezentovat **filmo~ado** filmové představení

prezerv/i (= **konservi**) *kuch.* konzervovat

prezid/i *n* předsedat ~**anto** předseda, prezident ~**antaro** předsednictvo, prezidium ~**anteco** předsednictví **aĝo~anto** předsedající (schůze) **coby** nejstarší **vic~anto** místopředseda, viceprezident

prezident/o prezident ~**ejo** sídlo prezidenta

prezidi/o *práv. polit.* prezidium, předsednictvo, ústřední orgán (*státní/důležité organizace*)

pri *předložka* *o* ~ **io** **oni parolas** o čem se hovoří **mi ĵuras ~ tio** přísahám na to **ni ploras ~ li** oplakáváme ho **mi estas kontenta ~ li** jsem s ním spokojen **instruisto ~ geografio** učitel zeměpisu **mi estas certa ~ ĝi/tio** jsem si tím jist **paroli ~e** mluvit o tom

pri/ *předpona:* ~**juĝi** *t* posoudit ~**kalkuli** *t* propočítat, spočítat ~**kalkulo** propočet **agu ĉiam kun ~kalkulo** jedneji vždy s rozmyslem ~**kanti** *t* opěvovat ~**labori** *t* opracovat, zpracovat, zdokonalit ~**labori paroladon** připravit (důkladně) přednášku ~**labori iun per bastono** vyplatit někoho holí ~**lumi** *t* osvětlit, osvětlovat ~**plori** *t* oplak(áv)at ~**skribi** *t* popsat, vylíčit ~**trakti** *t* projednat

Priam/o *mytol.* Priamos (*poslední trojský král*)

Priapo/o *mytol.* Priapos (*řecký bůh zemědělské plodnosti*)

prikli/i *t zahr.* přepichovat, pikýrovat ~**ado** přepichování, pikýrování

prim/o *mat.* prvočíslo *sport.* prima (*šerm*) **gaŭsa ~o** Gaussovo prvočíslo ~**a** prvočíselný

primadon/o *div.* primadona (*první pěvkyně operního souboru*)

primar/a prvotní, prvořadý, prvotřídní *chem. el.* primární *zast. geol.* prvohorní

primas/o *náb.* primas (*hlavní arcibiskup země*)

primat/o *zool.* primát (*řád živorodých placentálních savců, včetně člověka*), nehetnatec

primaver/o *lit.* vesna, jaro

primic/o *náb.* primice, prvotiny (*první knězova mše po jeho vysvěcení*) *hist.* prvotina (*první plodina n. výrobek obětovanými bohům n. dávaný darem*)

primitiv/a primitivní, (pra)původní ~**ulo** *biol.* primitiv (*tvor na nízkém vývoje-vém stupni*) *um.* primitivní/naivní malíř

primol/o *bot.* rod prvosenka *hovor.* petrklíč **oficina/printempa** ~**o** prvosenka jarní

primordi/o *bot.* primordium (*zárodečný hrbolek rostlinných orgánů*)

primus/o vaříč Primus (*přenosný petrolejový vaříč*)

princ/o princ, kníže *přen.* celebrita (*přední/význačná osoba*) ~**a** knížecí, princovský ~**ino** kněžna (*vladařka*), princezna (*dcera vladaře*) ~**ujo**, ~**olando** knížectví ~**oedzo** princ (*manžel kněžnyvladařky*) ~**oedzino** kněžna (*žena knížete-vladaře*) ~**o-elektisto** kurfiřt **kron~o** korunní princ (*následník trůnu*) **sango~o** princ agnát (*pokrevní příbuzný v mužské linii*)

princip/o princip, zásada, pravidlo **kaůz-eca** ~**o** *fil. fyz.* kauzální princip **necert-eca** ~**o** (**de Heisenberg**) *fyz.* (Heisenbergův) princip neurčitosti ~**a** principiální, zásadní ~**e** principiálně

print/i *t* tisknout, otiskovat, kopírovat ~**ilo** (= **presilo**) tiskárna (*stroj*)

printemp/o jaro ~**a** jarní

prion/o *biol. lék.* prion

prior/o *náb.* převor ~**ino** převorka

prioritat/o priorita, přednost **laů** ~**o** , ~**e** přednostně

prism/o *mat. fyz. opt.* prizma, mnohostěn, hranol **nikola** ~**o** (= **nikolo**) *fyz.* Nicolův hranol, nikol

prist/o (= **segilfišo**) *zool.* rod piloun

Prištin/o *zeměp.* Priština

privat/a soukromý, privátní ~**eco** soukromí ~**ulo** soukromník

privilegi/o privilegium, výsada ~**a** výsadní ~**i** *t* privilegiovat ~**ulo** privilegovaná osoba

prizon/o (vazební) věznice ~**a** vězeňský **en~igi** dát do vazby, uvěznit

pro pro, kvůli, z důvodu ~ **multo da arboj li arbaron ne vidas** pro stromy nevidí les ~ **malsano** pro nemoc **okulon** ~ **okulo**, **denton** ~ **dento** oko za oko, zub za zub ~ **tio** proto ~ **manko de tempo** kvůli nedostatku času ~ **tio**, **ke** protože

pro/ *předpona vyjadřující příčinu, zdůvodnění:* ~**batalanto** zastávce, bojovník za věc, průkopník ~**cirkonstanca** způsobený okolnostmi ~**peti** *t* přimlouvat se (**iun pro iu** u někoho za někoho)

probabl/a pravděpodobný ~**e** pravděpodobně ~**o** *mat.* pravděpodobnost ~**eco** pravděpodobnost ~**eca** pravděpodobnostní ~**iko**, ~**okalkulo** *mat.* počet pravděpodobnosti

problem/o problém (*sporná n. složitější záležitost*) ~**a** problémový, problematický, obtížný, sporný ~**aro** problematika, okruh/soubor problémů **medio~o** problém životního prostředí

proced/i *n* postupovat, jednat **ni** ~**u** **laŭstatute** postupujeme podle stanov ~**o** postup *odb.* (záměrný/řízený) pochod, postup (*účelný způsob práce n. jednání*)

procedur/o procedura, složitý postup ~**i** *n* procedurálně postupovat ~**isto** *práv.* úředník (zabývající se soudní procedurou)

procelari/o *zool.* rod buňňák ~**edoj** *čeled'* buňňákovití ~**oformaj** *řád* trubkonosí

procent/o (= **elcento**) procento (*setina celku, stý díl / výnos, výtěžek, zisk ze sta investovaných jednotek*) ~**ego** *ekon.* nadměrný úrok, lichva

proces/o proces, průběh *anat.* výběžek *práv.* proces ~**i** *n* *práv.* soudně stíhat ~**ema** sudičský, hádavý

procesio/o slavnostní průvod *náb.* procesie ~**a** *náb.* procesionální

procesor/o (= **procezilo**) *inf.* procesor
mikro-o mikroprocesor
procez/o *odb.* proces, děj, pochod (*samovolný*)
procion/o *zool.* rod mýval *~edoj* čeled' medvídkovití
Procion/o *hvězd.* Prokyon (*nejjasnější hvězda v souhvězdí Malého psa*)
prod/o *hist.* paladin, rytíř-ochránce **la ~oj de la Reĝo Arturo** rytíři krále Artuše
prodigi/i *t lit.* promarnit, (pro)plýtvat, promrhat *~(em)a filo* marnotratný syn
prodrom/o *lék.* prodrom (*příznak ohlašující příchod nemoci*)
produkt/i *t tech.* vyrábět, produkovat *biol.* rodit, plodit *~o* vyrobení (*čin, úkon*), výrobek, produkt (*výsledek*)
nacia ~o *ekon.* národní produkt *~ado* výroba, produkce *~aĵo* *ekon. tech.* výrobek (*hmotný předmět, zboží*) *~anto* výrobce, producent *biol.* producent, tvůrce biomasy **unuavicaj ~antoj** primární producenti (*tvořící fotosyntézou n. chemosyntézou*) **duavicaj ~antoj** sekundární producenti, konzumenti (*živící se rostlinami a/n. živočichy*) *~ejo* výrobná, továrna *~ema* produktivní, plodný, tvořivý *~iĝi* produkovat se, (vy)tvořit se *~ilo, ~orimedo* *ekon.* výrobní prostředek *~isto* výrobce *~iva* produktivní *~iv(ec)o* produktivita (*intenzita výroby/tvorby*) **eko~o** ekologicky šetný výrobek **krom~o** vedlejší výrobek **kun~ado** koprodukce, společná/sdružená produkce **re~i** reprodukovat **re~anto** *zeměd. zool.* plemenné zvíře (plemenice *n.* plemeník) **re~iĝi** reprodukovat se, množit se **sub~ado** podprodukce (*menší než poptávka*) **super~ado** nadprodukce **ter~aĵoj** polní plodiny **varmo~ado** (= **termogenezo**) *zool.* termogeneze, vznik tepla (u teplotekrevných živočichů)

produktor/o (filmový) producent
produ/o *mat.* součin **kartezia ~o** kartézský součin **skalara/interna ~o** skalární (vnitřní) součin **tensora ~o** tenzorový součin
profan/o nezasvěcenec, laik, nevzdělanec *~a* profánní, světský, nenáboženský *~i t* znesvětit, znevažovat *~ado* znevažování *~anto* znevažovatel *~eco* profánnost
profaz/o *biol.* profáze (*počáteční stadium mitózy*)
profesi/o zaměstnání, povolání *~a* profesionální, oborový *~a malsano* *lék.* nemoc z povolání *~i n* vykonávat povolání *~isto, ~ulo* odborník, kvalifikovaný pracovník, profesionál
profesor/o profesor *~a* profesorský *~eco* profesura, profesorství, profesorská hodnost
profet/o prorok, věštec *~i t, n* prorokovat *~aĵo* proroctví *~ino* prorokyně, věštkyně *~ismo* věšteství
profil/o profil (*pohled na tvář ze strany / odb.: tvar příčného průřezu předmětem, terénem ap.*) *~i t* znázornit z profilu *tech.* profilovat (*vytvářet, dávat výrobku profil*) *~ita ŝtalo* profilová ocel *~iĝi* (vy)profilovat se *pren.* rýsovat se, zobrazovat se (*v dálce, v mlze ap.*) **duon~e** *um.* z poloprofilu **lim~o** *dopr. žel.* průjezdný průřez, průjezdový profil
profilakt/i (= **preventi**) *t* provádět profylaxi, předcházet nemoci (léčebnými prostředky)
profit/i *n* mít zisk/prospěch, (vy)těžít, využít, profitovat *~o* zisk, prospěch, profit, výtěžek *~a* ziskový, prospěšný, rentabilní *~e* ziskově, úspěšně, se ziskem *~ama, ~ema* ziskuchtivý, hrabivý *~emulo* chamtivec, mamonař *~iĝi* umožnit zisk *~ilo* nástroj zisku *~avida* ziskuchtivý, chamtivý, mamonařský *~odona* výnosný *~manko* ztráta, deficit

mal~o ztráta, prodělek **mal~a** ztrátový, prodělečný **ne~ema** neziskuchtivý, skromný **sen~e** nezištně *ekon.* bez zisku **super~o** nadměrný/nezákonný zisk

profund/a hluboký **~o** hloubka (*délkový parametr*) **~aĵo** hlubina (*hluboké místo, prostor v hloubce*) **~eco** hloubka (*vlastnost*) **~egaĵo** (= **abismo**) propast **~igi** (pro)hloubit **~iĝi** prohloubit se, propadnout se, klesnout do hlubin **~iĝintaj okuloj** zapadlé oči **~apensa** hlubokomyslný **en~iĝi** přen. zahloubat se (*do knihy, do vzpomínek*) **mal~a** mělký **mal~aĵo** mělčina **mal~eco** mělkost **plej~o** největší hloubka **vortoj el la plej~o de la koro** slova z hlubin srdce

progesteron/o *biol.* progesteron (*ženský pohlavní hormon*)

prognat/a *anat.* prognatní (*s vystupující čelistí*) **~eco** lék. prognatie

prognoz/o předpověď, prognóza **~i** *t* předpovídat, prognózovat **~iko** prognostika (*teorie a praxe vypracovávání prognóz*)

program/o program (*předem stanovený sled činností*), pořad **~i** *t* sestavit program *inf.* programovat, vytvořit program **~ado** programování **~aro** *inf.* software, programové vybavení počítače **~ero** bod programu **~isto** *inf.* (počítačový) programátor, *um.* (divadelní/rozhlasový/televizní) dramaturg **cel~o** cílový program **daten~o** *inf.* program pro práci s databankou **font~o** zdrojový program/kód **il~o** (= **ilaĵo**) program nástrojů **servo~o** správce souborů **skrib~o** (= **tekstoprilaborilo**) textový editor **sub~o** podprogram **tekst~o** textový editor

progres/i *n* vyvíjet se, rozvíjet se, jít kupředu, postupovat, pokročit **~a** pokrokový, rozvíjející se (*úspěšný*) **~inta leĝaro** pokročilé zákony **~ema** pro-

gresivní, pokrokový **~igi** zvelebit, uspíšit pokrok **~iva** pokrokový (*schopný vývoje, vzestupu*), vzestupný **~o** pokrok **mal~i** upadat, chátrat

progresiv/a *ekon. mat. práv.* progresivní (*postupně se zvětšující/zvyšující*)

prohib/i (= **malpermesi**) *t zvl. práv.* zakázat, zamezit

prohibici/o *práv.* prohibice, zákaz, zamezení

projekci/o *mat. i opt.* projekce, promítání, průmět, zobrazení **orta ~o** pravouhlé promítání **~i** *t* promítat (*film, do průmětny*) **~ado** promítání **~aĵo** průmět **dua/fronta ~aĵo** nárys **horizontala ~aĵo** půdorys **~ilo, ~atoro** projektor, promítačka

projekt/o projekt, návrh **~i** *t* projektovat, navrhopat **kontraŭ~o** protinávrh

prokariot/oj *biol.* prokaryota, prvoaderní (*nebuněčné a prvobuněčné organismy*)

prokavi/o *zool.* rod daman **~uloj** řád damani

proklam/i *t* (slavnostně/úředně/veřejně) vyhlásit, prohlásit, ohlásit, proklamovat **~o** (veřejně/slavnostní) prohlášení, povolání, proklamace, vyhlášení

proklitik/o *v. proklizaĵo*

prokliz/o *jaz.* proklize (*splynutí nepřizvučného slova (předklonky) s následujícím přízvučným v jeden přízvukový celek*) **~aĵo** předklonka, proklitikon, slovo předklonné

proklor/o, proĥloro *biol.* prochloron (rod *sinic*) **~ofitoj** prochlorofyty

Prokn/o *mytol.* Prokné

prokonsul/o *hist.* prokonzul (*titul bývalého konzula ve starém Římě*)

prokrast/i *t* odložit (časově), odsunout (na pozdější dobu) **~o** odklad **~ado** odkládání, odsouvání (časově) **~ebla** odložitelný, nenaléhavý **~ema** nespěchavý,

loudavý **~ilo** *tech.* zpoždovač **sen~e** bezodkladně, ihned, naléhavě

Prokrust/o *mytol.* Prokrústés **p~a lito** Prokrustovo lože *přen.* svízelná/trapná situace

proksim/a blízký (*časově, prostorově i přen.*) **dum ~a tempo** v dohledné době, brzy **~a parencio** blízký příbuzný (**la**) **plej ~a** nejbližší **dum la plej ~a tempo** v nejkratší/nejbližší době **~e** blízko **~igi** přiblížit **~iĝi** (při)blížit se **~ulo** bližní **~uma** přibližný **~ume** asi, přibližně **al~igi** přiblížit **al~iĝi** přiblížit se **inter~iĝi** sblížit se **mal~a** vzdálený **mal~e** daleko **mal~eco** dálka **mal~iĝi** vzdálit se **P~Oriento** *zeměp.* Blízký východ (= Přední východ)

prokur/o *práv. obch.* prokura (*zplnomocnění jednat jménem podnikatele/podniku*) **~isto** prokurista, zmocněnec (*podnikatele*)

prokuror/o prokurátor, státní zástupce, návladní

prolaktin/o *biol.* prolaktin (*hormon ovlivňující vylučování mléka v době kojení*)

prolamin/oj *chem.* prolamininy (*jednoduché bílkoviny v obilninách*)

prolan/oj *biol.* prolany (*gonadotropní hormony*)

prolaps/o *lék.* prolaps, výhřez, vyřeznutí

prolegomen/o *lit.* prolegomena (*obsáhlá předmluva n. spis uvádějící do problematiky určitého vědního oboru*)

prolet/o *ekon. polit.* proletář (*pracovník vlastnící jen svou pracovní sílu*) **~a** proletářský **~aro** proletariát **~arigi** (**z**)proletarizovat **~arigi** stát se proletáři

proletari/o v. **proleto**

prolifer/i *n. biol.* proliferovat (*růst, bujet, (ro)zmnožovat se*) **~ado** *biol.* proliferace, bujení, novotvoření (tkáň) **~ema** množivý, schopný proliferovat

prolin/o *chem.* prolin (*esenciální aminokyselina*)

prolog/o *div.* prolog, předmluva, vstupní proslav

Prolog/o *inf.* Prolog (*programovací jazyk*)

promen/i *n* procházet se **lia cerbo iris ~i** jeho mozek šel na procházku, přeskočilo mu **~(ad)o** procházka, vycházka, výlet **~ejo** promenáda, korzo (*místo procházek*)

promes/i *t* slíbit, zavázat se, brát si jako úkol **~o** slib, závazek **~plena, multe~a** slibný **feliĉ~oj** *náb.* blahoslavenství, blaženost (*výroky z Ježíšova Kázání na hoře*) **ĵur~o, sankt~o** (= **voto**) zaslíbení, slavnostní slib

Promete/o *mytol.* Prométheus

prometi/o *chem.* promethium

promil/o (= **elmilo**) promile, tisícina

prominenc/o *anat.* prominence, výčnělek, vystupující část

prominent/a *anat.* vyčnívající, přední **~a vertebro** *anat.* vyčnívající obratel

promoci/i *t* promovat (*udělit titul, hodnost*), povýšit **~i iun leŭtenanto** povýšit někoho na poručíka **~o** povýšení, promoce

promontor/o *zeměp.* výběžek pevniny do moře, mys *anat.* promontorium, vyvýšení

promotor/o *biol.* promotor (*sekvence DNA, která obsahuje informace o začátku transkripce*)

prompt/a *lit.* promptní, okamžitý, pohotový **~i** *n* jednat pohotově / okamžitě / bez váhání **~o, ~eco** pohotovost, rychlost, promptnost

promulg/i *t* *práv.* zveřejnit/vyhlásit zákon **~o** veřejné vyhlášení (zákona), promulgace

pron/i *t* provést pronaci **~ado** pronace **~anto** *anat.* pronátor (*svaľ*)

pronel/o *zool.* rod pěvuška (*pták*)

pronom/o *jaz.* zájmeno (**persona** osobní, **poseda** přivlastňovací, **montra** ukazovací, **rilata** vztažné, **demanda** tázací, **nedifina** neurčitě, **nea** záporné, **kolektiva** zevšeobecňující, **refleksiva** zvrát-ně)

prononc/i *t* vyslovit, vyslovovat ~o vý-slovnost ~a*ći* komolit ~ebla vyslo-vitelný **mis~i** vadně vyslovovat, huhlat

propan/o *chem.* propan ~a propanový ~a*cido* propanová kyselina ~a*lo* propa-nal ~a*olo* propanol

propag/i *n fyz. lék.* šířit, množit ~a*do* šíření ~a*jo* *inf.* demoverze, demons-trační verze (*volně šířitelná verze pro-gramu s určitými omezeními pro uži-vatele*) ~a*ero* *biol. nevh.* totipotentní buňka ~a*igi* šířit se, propagovat se **epi-demio** ~a*igas* epidemie se šíří ~a*igo* šíření se (*bolesti / chorobného procesu / ná-doru / zánětu*)

propagand/o propagace (*uvádění ve známost, prosazování*), propaganda ~a*i* *t* propagovat, šířit ~a*ilo* propagační pro-středek/materiál (*brožura, letá(č)k, plakát ap.*) ~a*isto* propagátor, propagan-dista

proparoksiton/o *jaz.* proparoxytonon (*slovo*) *s přízvukem na třetí slabice od-zadu*)

propedeutik/o propedeutika (*úvod/pří-prava pro studium nějaké vědy*)

propile/o *arch.* propyleje (*monumentální vstupní brána*)

propolis/o dluž, propolis, smoluňka (*včelí tmel*)

propon/i *t* navrhnout, navrhopvat, nabí-dnout, nabízet ~o návrh, nabídka ~a*do* navrhování, nabízení **kontra~o** proti-návrh **pli~i** přisadit, zvýšit cenu/ na-bídku

proporcio poměr, (relativní) rozměr(y), úměrnost *mat.* úměra ~a poměrný,

úměrný **inverse** ~a nepřímou úměrný ~e poměrně ~a*igi* vyrovnávat, uvádět do rovnováhy **mis~a** nepoměrný, disproporční **mez~a** středně úměrný

propozicio/o *jaz.* věta, část souvětí *fil.* soud, výrok, věta, tvrzení **falsa** ~o ne-pravdivý výrok **čef~o** hlavní věta **sub~o** vedlejší věta ~a*osintakso* větná skladba

proprr/a vlastní ~e vlastně ~a*jo* majetek, vlastnictví/vlastnost (*charakteristický rys*) ~a*eco* (výhradní) vlastnost ~a*igi* při-vlastnit ~a*ulo* vlastník ~a*decide* z vlastní vůle ~a*okule* na vlastní oči ~a*avole* svo-bodně, ze své vůle **al~igi** přivlastnit **mal~a** nevlastní, cizí **radik~a** *zahr.* planý

propriet/o (= **posedrajto**) *práv.* vlastnic-ké právo, vlastnictví ~a*i* *t* vlastnit ~a*jo* majetek, jmění ~a*ulo* vlastník, majitel **eks~igi** zbavit majetku

propriocept/i *t* *biol.* vnímat pohyb/polo-hu vlastního těla

propuls/i *t* hnát, pohánět (*o motoru*)

prosceni/o (= **antaüscenejo**) *div.* před-scéna, forbína

prosektor/o *lék.* prosektor (*pracovník provádějící n. asistující při pitvě*)

proskrib/i *t* *polit.* vyhostit, zahrnout, proskribovat, postavit mimo zákon ~o vyhoštění, proskripce, proskribování

proskripcio v. **proskribo**

prospekt/o prospekt, reklamní leták

prospektiv/o prospektivní věda/studie (*odhadující budoucí vývoj nějakého je-vu*)

prospektor/o prospektor ~a*i* *t* provádět prospekci (*vyhledávat ložiska nerost-ných surovin*) *přen.* provádět prospekci trhu / vhodnosti prostředí / terénu *ap.*

prosper/i *n* prospívat, (po)dářit se ~a prosperující, prospívající ~o prosperita, zdar, úspěch **mal~i** upadat **mal~a** upa-dající **mal~o** úpadek

prostaglandin/oj *biol.* prostaglandiny (skupina hormonů podobných látek)
prostat/o *anat.* prostata, žláza předstojná
~**ito** *lék.* prostatitida, zánět prostaty
~**ektomio** *lék.* prostatektomie (chirurgické vynětí prostaty)
prostatet/o *biol. chem.* protetická skupina (nebílkovinná skupina (sloučenina) navázaná na bílkovinu)
prostitu/i *t* prostituovat (přivádět/nutit k prostituci) **li** ~**is** **siajn kapablojn** *přen.* zaprodal svoje schopnosti ~**i sin**, ~**igi** prostituovat se (stát se prostitutkou) ~**ado** prostitute ~**ejo** nevěstinec ~**isto** kuplíř ~**ito** prostitut ~**itino** prostitutka
prostituci/o *v.* **prostituado**
prostraci/o *lék.* prostrace, naprosté vyčerpání
protagonist/o *div. film.* protagonista, hlavní postava
Protagor/o *hist.* Prótagorás z Abdér
protaktini/o *chem.* protaktinium
prothal/o *bot.* prokel, prvostélka, prothalus (gametofyt kaprad'orostů)
protamin/oj *biol. chem.* protaminy (silně zásadité relativně nízkomolekulární proteiny)
prote/o *bot. rod* protea *zool.* macarát jeskynní
Prote/o *mytol.* Próteus (řecký bůh známý mnoha proměnami) **p~a** mnohotvarý
protein/o *biol. chem.* protein, bílkovina
~**azo** proteináza, proteáza **flavo~o** flavoprotein **gliko~o**, **glucido~o** glykoprotein **hetero~o** heteroprotein **lipo~o**, **lipid~o** lipoprotein **nukleo~o** nukleoprotein **sklero~o** skleroprotein
protekt/i *t* chránit, ochraňovat ~**o** ochrana, záštita ~**anto** ochránce ~**ato** chránělec ~**ema** ochranný ~**ismo** protekcionismus **medi~ado** ochrana životního prostředí

protektorat/o *polit.* protektorát (vnucená závislost)
proterozoik/o *geol.* proterozoikum, starohory
protest/i *n* protestovat (ohrazovat se, činit námitky / *obch.:* vykonat směnečný protest) ~**o** protest ~**anto** protestující, oponent
protestant/o *náb.* protestant, nekatolík ~**ismo** protestantství, protestantismus
protez/o *lék.* protéza **denta** ~**o** umělý chrup
protokol/o protokol, (úřední) zápis ~**i** *t* zapisovat, provádět zápis, (za)protokolovat ~**anto**, ~**isto** zapisovatel **viv~o** (strukturovaný) životopis
proton/o *fyz.* proton
protonem/o *bot.* protonema, prvoklíček
protopter/o *zool. rod* bahník
prototip/o *tech.* prototyp, prvotní vzor, první pokusný model
prototrof/a *bot.* prototrofní (získávající energii chemosyntézou)
protozo/o *zool.* prvok
protrud/a *anat.* vysunutý dopředu, vykloněný, vyhrželý
protuberanc/o *anat.* protuberance, výčnělek, hrbol, výstupek *hvězd.* protuberance (hustý poměrně chladný oblak vodíkového plazmatu v sluneční koruně)
prov/i *t* zkusit, pokusit se, podrobit zkoušce, (vy)zkoušet ~**a** pokusný, zkušební ~**o** pokus, zkouška ~**ajo** umělecký/literární pokus *chem.* vzorek *polygr.* obsah (ke korektuře), kontrolní otisk ~**ilo** zkušební nástroj (preparační jehla, destička ap.) ~**balono** sonda (výzkum veřejného mínění) ~**ekzemplero** (= **specimeno**) vzorek ~**ludo** *zvl. div.* zkouška ~**tub(et)o** (= ~**a tub(et)o**) *chem.* zkumavka **ek~o** první pokus **el~i** vyzkoušet **el~ita** vyzkoušený **kontraũ~o** kontrolní pokus **sur~i**

vyzkoušet na sobě (*oděv*) **diven~e** namátkou **pres~ajo** zkušební obtisk **rezisto~o** zkouška odolnosti

Provento/o *zeměp.* Provence

proverb/o přísloví **~a** příslovečný (*tykající se přísloví*) **~aro** sbírka přísloví **~ologo** znalec přísloví, paremiolog **~ologio** paremiologie (*zkoumání přísloví*) **veter~o** pranostika

proviant/o (cestovní) zásoba potravin *hovor.* proviant **~i t** zásobovat potravinami **~ado** zásobování potravinami

providenc/o prozřetelnost **~a** prozřetelný

provinc/o provincie (*oblasti mimo hl. město*), venkov *náb.* provincie (*církevní správní obvod*) **~ano** venkovan **~estro** představený/správce/vedoucí provincie **~ismo** *jaz.* provincialismus, krajové slovo, nářeční výraz

provincial/o (= **ordena provincestro**) *náb.* provinciál (*představený řádové provincie*)

provincialism/o (= **provincismo**) *jaz.* provincialismus, nářeční/krajový výraz

provirus/o *biol.* provirus (*virová DNA zapojená v napadené buňce do její dědičné výbavy*)

proviz/i t zásobit, opatřit **~a** zásobní, náhradní **~ado** zásobování **~ejo** zásobárna, sklad **~igí** zásobit se **sen~a** nezásobovaný, bez zásob

provizi/o *ekon.* provize (*odměna za zprostředkování*)

provizor/a provizorní, (pro)zatímní, dočasný, přechodný **~e** prozatím

provok/i t provokovat, vyzývat, vyvol(á)vat **~a** provokační, vyzývavý **~o** provokace **~anto**, **~isto** provokatér **~ema** provokativní, rýpavý

provos/o vězeňský dozorce *zast.* profous, profos

provost/o *vaj.* náčelník vojenské policie

proz/o *lit.* próza **~a** *lit.* prozaický *přen.* střízlivý, všední, běžný **~ajo** próza, prozaické dílo **~isto** prozaik

prozelit/o proselyta *přen.* (nový *a/n.* horlivý) stoupenec *náb.* novověrec **~i t** získávat stoupence, obracet na víru **~ismo** proselytismus (*cílené získávání nových věřících*)

prozodi/o *jaz.* prozódie, časomíra

prozopope/o *jaz.* prozopopoia, zosobnění (*zobrazení něčeho neživého jako osoby*)

pru! tpr! prr! (*citoslovce zastavení koně*)

pru/o (lodní) příď **~a** příďový

prud/a pruderní, přepjatě stydlivý **~eco** pruderie, přepjatá stydlivost **~ulo**, **~ulino** pruderní osoba, stydlivka **mal~a** nestoudný **mal~i n** chovat se nestoudně

prudent/a rozvážný, prozíravý, rozumný **~o** rozvážnost, rozum **~igí** kárat, napomínat / přivádět k rozvaze/rozumu **~igí** stát se rozvážným/bezřetným **mal~o** pošetilost, pomatenost **ne~a**, **sen~a** nerozumný, pošetilý, zmatený

prujn/o *met.* jinovatka, jíní **~umo** *bot.* ojinění (*tenký voskový povlak na ovoci, povrchu rostlin*)

prun/o *bot.* švestka, slíva (*plod*) **~arb/o**, **~ujo** slivoň, švestka (*strom*) **~brando** švestkovice, švestková pálenka; slivovice (*obch. značka*)

prunel/o *bot.* trnka (*plod*) **~ujo** (= **dorna prunuso**) trnka (*keř*)

prunt/i t (vy)půjčit (si) **~e** půjčkou, na půjčku **~o** půjčka, vypůjčení **~edonanto**, **~edoninto** věřitel **~edoni t** (za)půjčit (*někomu něco*) / dát na úvěr **~eprenanto**, **~epreninto** dlužník **~epreni t** (vy)půjčit si **al~i** půjčit (*někomu něco*) **de~i** půjčit si **de~o** výpůjčka **garanti~isto** zastavárník **libro~ejo** veřejná knihovna

prunus/o *bot.* rod slivoň **armenia** **~o** meruňka obecná **birda** **~o** třešeň ptačí,

třešeň obecná **dolča** ~o, **migdal**~o mandloň obecná **doma** ~o švestka domácí, slivoň švestka **dorna** ~o slivoň trnka, trnka obecná **persia** ~o, **persik**~o broskvoň obecná **čeriz**~o višeň obecná **mirobolan**~o slivoň myrobalán, myrobalán třešňový

prurig/o *lék.* prurigo, svrbivka (*souhrnné označení různých svědivých kožních onemocnění*)

prurit/o *lék.* pruritus, svědění

prus/o Prus ~a pruský, prušácký ~igi *přen.* poněmčít **P~ujo** *zeměp.* Prusko

pruv/i *t* dokázat ~o důkaz **nekontestebla** ~o nepopíratelný důkaz **sciencia** ~o vědecký důkaz ~a **objekto**, ~objekt/o *práv.* průkazný materiál ~e dokazatelně, tudíž **sen**~e bez důkazů

psalm/o žalm ~i *t* zpívat žalmy ~aro žaltář ~isto žalmista (*skladatel žalmů*)

psalteri/o *hud.* psaltérium, žaltář (*středověký drnkací nástroj*)

psamit/o *geol.* psamit (*klastické sedimenty: písky, písčovce, arkózy, droby*)

pseudo/ pseudo- (*předpona s významem nepravý, zdánlivě podobný*)

pseudocug/o *bot. rod* douglaska

pseudomorf/a *geol.* pseudomorfní, klastotvarý ~igi vytvářet pseudomorfózu

pseudonim/o pseudonym, krycí jméno ~a pseudonymní

psi psi (*jméno řeckého písmene Ψ, ψ*)

psidi/o *bot. rod* kvajáva

Psih/o *mytol.* Psyché (*personifikace lidské duše*)

psiň/o, **psik/o** psychika, duševno ~a psychický, duševní ~ismo psychika jedince ~analizo psychoanalýza ~ologo psycholog ~ologio psychologie ~ozo *lék.* psychóza **meta**~a metapsychický

psiňedel/a, **psikedel/a** *lék.* psychedelický (*povznesený duševní stav pod vlivem drog*)

psiňiater/o, **psikiater/o** psychiatr

psiňopat/o, **psikopat/o** *lék.* psychopat

psiňometr/o, **psikometr/o** *met. fyz.* psychometr, psychometrický vlhkoměr

psil/o *zool. rod* mera ~edoj *čeled'* meroviti (*hmyz*)

psil/o *div.* krotitel hadů

psilot/o *bot. rod* prutovka ~acoj *čeled'* prutovkovité

psitak/o *zool.* papoušek šedý, žako ~edoj *čeled'* papouškovití ~oformaj *řád* papoušci

psoas/o *anat.* bederní sval **mařora/mi-nora** ~o velký/malý bederní sval

psok/o *zool. rod* pisivka

psoralen/oj *chem.* psoraleny (*látky zvyšující citlivost kůže k ultrafialovému záření*)

psoriaz/o *lék.* lupénka, psoriáza

pšent/o *hist.* sechemtej, (faraonova) spojená koruna Dolního a Horního Egypta

ptarmik/o *bot.* řebříček bertrám

pteranodont/o *zool. hist.* pteranodon (*rod ptakoještěřů*)

pteraspid/o *zool. hist.* štitnatec (*vyhynulý vodní obratlovec s vnějším krunýřem*)

pterid/o *bot.* křídelnice (*rod kapradin*)

pteridi/o *bot.* hasivka (*rod kapradin*)

pterig/o (= **flugilo de animalo**) *zool.* křídlo ~uloj křídlatí (*podtřída hmyzu*) **sen**~uloj bezkřídlí (*zast. podtřída hmyzu*)

pterobranch/oj *zool. třída* křídložábří

pterodaktil/o *zool. hist.* pterodaktyl (*rod ptakoještěřů*)

ptero-karp/o *bot. rod* křídlok

ptero-kl/o *zool. rod* stepokur

ptero-p/o, **ptero-pod/o** *zool. rod* kaloň

pterosaur/oj (= **flugsauroj**) *hist. zool.* ptakoještěři, pterosauři

ptialaz/o, **ptialin/o** *biol. chem.* ptyalin (*enzym ve slinách*)

ptilonorink/o zool. rod lemčik (pták)
~**edoj** čeled' lemčíkovití

Ptoleudio hist. Ptolemaios **Klaudio** ~o
Klaudios Ptolemaios (*starořecký geograf, matematik a astronom*) **p~a** hist.
hvězd. ptolemaiovský

ptomain/oj chem. ptomainy, mrtvolné jedy

ptoz/o lék. ptóza, pokles, snížení, klesnutí
gastro~o gastroptóza, snížení žaludku
utero~o (= **uterfalo**) uteroptóza, snížení dělohy

pu! fuj! (*citoslovce odporu, ošklivosti*)

puaz/o fyz. poise (*zast. jednotka viskozity*)

pub/o anat. ohanbí ~a stydký, pubický ~a
pediko, ~**laušo** (= **ftiro**) zool. veš muňka ~a **monto** (= **monto de Venuso**)
anat. stydký pahorek, Venušin pahorek
zast. hrma ~**osto** (= **pubio**) anat. kost stydká

puber/a pubertální ~**eco** puberta (*období pohlavního dozrávání*)

pubi/o (= **pubosto**) anat. kost stydká

public/i t publikovat, uveřejňovat (*zvl. v novinách a časopisech*) ~**ažo** publicistické dílo, publicistická stať ~**isto** publicista, novinář

publik/o veřejnost, obecnstvo, publikum
~a veřejný ~**e** veřejně ~**eco** veřejnost (*vlastnost toho, co je veřejné*), zveřejnění *polit.* otevřenost ~**igi** publikovat, uveřejnit, vydat tiskem ~**ažo**, ~**igažo** publikace, (novinový) článek ~**ulino** nevěstka ~**utila** veřejně prospěšný **mal~e** nevěřejně, tajně

puč/a vyumělkovaný, nevkusně vyparáděný, křiklavý, vyfintěný

puč/o stav. omítka

puč/o polit. puč, převrat (*provedený malou skupinou lidí*) ~**isto** pučista

pucl/o zool. pudl (*plemeno menších domácích psů*)

pucl/o anat. pudendum, ohanbí **femina** ~o ženské ohanbí

puding/o kuch. pudink, puding

pudl/i t pudlovat ~**ado** pudlování (*zast. postup zkujňování surového železa*)

pudor/o (přehnaný/chorobný) stud ~**e mallevitaj okuloj** stydlivě sklopené oči **sen~a** nestoudný **mal~o**, **sen~eco** nestoudnost

pudr/o pudr ~**i** t pudrovat **honto** ~**is liajn vangojn ruže** studem mu zčervenaly tváře ~**ilo** (pěřové) pudrovátko, labutěnka ~**ujo** pudřenka

puđu/o zool. jelínek pudu, pudu jižní

puerper/a lék. puerperální, poporodní (*týkající se šestinedělí*) ~a **febrio** lék. horečka omladnic ~**eco** šestinedělí, puerperium, období po porodu

puf! bum, bác! (*citoslovce zvuku při pádu*)

puř/o poduška, polštářový válec, vycpávka, nabíraná látka **harara** ~o načesané vlasy, načesaná vlna (*druh účesu*) ~a nafouklý, načechraný ~a **hararo** bujný vlas, bujná kštice ~**aj vangoj** naduté tváře, buclaté líce ~**igi** nafouknout, nadout ~**igita raporto** přehnaná/nafouklá zpráva ~**igita konduto** nabubřelé chování ~**igi** nafouknout se ~**kuko** kobliha

puřin/o zool. rod buňňák

pug/o zadnice, zadek ~**ujo** *hovor.* kalhotky ~**overgi** t šlehat zadnici (prutem) **bel~a** s pěkným zad(eč)kem **puř~a** s boubelatým zad(eč)kem **steato~o** lék. hýždě se steatopygií (*nahromadění tuku v hýždích*)

pugn/o pěst ~a pěstní ~**i** t udeřit pěstí ~**igi** sevřít v pěst ~**oganto** palčák, palčák, palcová rukavice ~**oknedi** t zbit/natlouci pěstní ~**okojno** hist. pěstní klín

pukcini/o bot. rez (rod hub)

pul/o zool. rod blecha ~**balkono** *div. hovor.* bidýlko (= druhá galerie)

~**bazaro** bleší trh ~**kolora** šedohnědý
akvo-o (= **dafnio**) *zool.* dafnie,
 hrotnatka *hovor.* vodní blecha **mar-o**
 (= **talitro**) *zool.* *rod* talitrus *hovor.*
 mořská blecha **sablo-o** (= **čiko**) *zool.*
 blecha písečná
pulcinel/o *div.* Pulcinella [-či-], pul-
 cinella, šašek, kašpárek ~**a** **sekreto**
 veřejné tajemství
puli/o *tech.* kladka ~**aro** kladkostroj
pulk/o, pulkv/o (= **agav(o)vino**) *kuch.*
 pulque (*agávané víno*)
pull/o *ekon.* pool (*sdružení samostatných*
podniků pro dosažení určitého cíle)
pulm/o *anat.* plíce ~**a** plicní ~**ajo** *kuch.*
 plíčky ~**ito** (= **pneumonito**) *lék.* zápal
 (zánět) plic, pneumonie **plen-e** z pl-
 ných plic **šťal-o** (= **spirkasono**) *lék.*
 plicní servoventilátor *slang.* ocelová
 plíce
pulman/o *žel.* pullman, Pullmanův vůz
 (*luxusní lůžkový vagón v USA*)
pulmonari/o *bot. rod* plicník
pulver/o *text.* pulver
pulp/o *bot.* dužnina, dužina, *anat.* dřeň,
 pulpa **sukerbeta** ~**o** dužnina z cukrové
 řepy ~**igi** *odb.* vystírat (*v pivovarnictví*),
 pasírovat (*ovoce ap.*), vařit buničinu
 ~**ito** *lék.* zánět zubní dřene, pulpitida
puls/o *lék.* puls, tep *hud.* tempo *el.* puls ~**i**
n pulsovat, tepat ~**obato** (jednotlivý)
 úder tepu **čef-o** *hud.* první přízvukný
 takt
pulsatil/o *bot. rod* koniklec
pulul/i *n* *biol.* rychle se přemnožit
pulv/o střelný prach ~**ejo** prachárna ~**ujo**
 prachovnice (*zásobník prachu s od-
 měrkou*) ~**oturo** prašná věž (*prachárna*
v hradební n. hradní věži)
pulvor/o prach, prášek ~**a** prachový,
 práškový ~**ujo** prachovnice (*širokohrd-
 lá nádoba pro prachové látky*) **kvin-
 spica** ~**o** *kuch.* prášková směs pěti koře-

ní ~**igi** rozdrtit / rozemlít / rozmělnit na
 prach ~**igilo** rozprašovač **lav-o** prací
 prášek **bak-o** prášek do pečiva **gist-o**
 sušené kvasnice **kakao-o** kakao (*v*
prášku)
pum! *bác!* (*citoslovce zvuku při pádu*)
pum/o *zool.* puma americká
pumik/o *geol.* pemza ~**i** *t* brousit/leštit
 pemzou
pumili/o *bot. varieta* borovice kleč pu-
 milio
pump/i *t* čerpat, pumpovat ~**ilo** čerpadlo,
 pumpa ~**isto** pumpař (*obsluha pumpy*)
el-i vyčerpat, vypumpovat **aer-ilo** hus-
 tilka, kompresor **akvo-ilo** vodní čerpa-
 dlo, pumpa (na vodu) **benzin-ilo** benzi-
 nové čerpadlo **puš-ilo** trkač **suč-ilo**
 (samo)nasávací čerpadlo, odsávací
 pumpa
pumpernikl/o *kuch.* pumpernikl (*druh*
černého žitného chleba)
pun/i *t* trestat, potrestat, ztrestat ~**a** trestní
 ~**o** trest ~**igi** stát se potrestaným ~**inda**
 trestuhodný ~**čambro** místnost pro kar-
 cer ~**domo** věznice ~**mono** pokuta (*pe-
 něžní částka*) ~**što** *sport.* trestný kop
galer-o galeje (*nucené trestanecké prá-
 ce, zvl. na lodích*) **karcer-o** karcer
 (*krátkodobé vězení ve školách, kasár-
 nách, klášterech*) **mon-o** pokuta (*peně-
 žitý trest*) **mort-o** trest smrti
punc/a jasně červený (*jako vlčí mák*)
punč/o *kuch.* punč ~**ujo** nádoba na punč
pund/o libra (*měnová jednotka*)
punik/o *bot. rod* marhaník **granat-o** mar-
 haník granátový, granátovník obecný
punik/a *hist.* punský ~**aj** **militoj** punské
 války **la** ~**a** **lingvo** punština (*jazyk*
Kartáginců)
punkci/i *t* *lék.* provádět/provést punkci ~**o**
 punkce, nabodnutí
punkt/o tečka, bod **decimala** ~**o** *zast.*
 desetinná tečka **ekflama** ~**o** teplota

vzplanutí *zast.* bod vzplanutí **~i t** tečkovat **~aro** množina bodů **~ofrapi t** *tech.* důlkovat (*před vrtáním*) **~okomo** středník **du~o** dvojtečka **čef~oj** hlavní body kompasu (*směry čtyř hlavních světových stran*) **tri~o** výpustka, výpusťtek, trojtečka **sub~o** tečka pod písmenem **super~o** tečka nad písmenem **ago~o** bod působení *přen.* působišťe **apog~o** opěrný bod **bol~o** *fyz. chem.* teplota varu *zast.* bod varu **cel~o** cíl, cílový bod **deir~o** výchozí bod (*výletu*), místo srazu **dolor~o** *lék.* (přesně lokalizované) místo bolesti **fajro~o** *nevh. lék.* místo kauterizace **faldo~o** *fyz.* kritický bod (fázového diagramu) **fando~o** *fyz. chem.* teplota tání *zast.* bod tání **fiks~o** *mat.* pevný bod **frost~o** *fyz. chem.* teplota tuhnutí *zast.* bod tuhnutí **kaüter~oj** *lék.* místa kauterizace **kresko~o** (= **meristemo**) *nevh. biol.* meristém **kresto~o** *fyz. voj.* vrchol dráhy (*letu střely po balistické křivce*) **labor~o** *el.* pracovní bod **malbon~o** (největší) slabina **morto~o** mrtvý bod **nul~o** nulový bod **roso~o** *fyz. met.* rosný bod **satur~o** bod nasycení **star~o** stanovisko **tempo~o** časový bod **turno~o** bod obratu, přelom **tuš~o** bod dotyku, styčný/stykový bod **vid~o** hledisko

punktur/o *lék.* nabodnutí, (pro)píchnutí, ve složeninách -punktura **akvo~o** akvapunktura **elektro~o** elektropunktura **nadlo~o** (= **akupunkturo**) akupunktura

punt/o *text.* krajka **~a** krajková **~istino** krajkářka

puntili/o nactiutrhání **~a** urážlivý, nedůtklivý

pup/o panenka (*dětská hračka*) *div.* maňásek (*loutka vedená prsty zdola navlečenými*) *zool.* kukla (*vývojové stadium hmyzu*) **~isto** (maňáskový) loutkoherec/

loutkář **~teatro** maňáskové divadlo

gant~o maňásek

pupil/o *anat.* zornice, pupila

pupitr/o pulpit, (psací) pult, stojan (na noty) **hór~o** pult na knihy na kůru

pur/a čistý, ryzí *náb.* košer (*vyhovující rituálním předpisům*) **~a** **čielo** jasné nebe **~a** **knabino** bezúhonná dívka **~a** **konscienco** čisté svědomí **~eco** čistota **~emo** čistotnost **~ema** čistotný **~igi** čistit **~iği** očistit se **~ismo** *jaz. lit.* purismus **~isto** purista **~igisto** čistič (*osoba*) *přen.* uklízeč **~ulo** čistý člověk *přen.* nevinný **~rasa**, **~sanga** čistokrevný **~uma** čisťounké (*dítě, nepotřebující plínky*) **el~igi** vyčistit (*odstraněním nežádoucího*) **mal~a** špinavý **mal~afo** špina, nečistota **mal~eco** špinavost **mal~igi** zašpinit **mal~ulo** špinavec **bot~igisto** čistič **bot** **bril~a** zářivě čistý **frot~igi** vydrhnout **grund~igo** čištění (dekontaminace) půdy **kloak~iga** čistící odpadní vody **medimal~igo** znečišťování prostředí **naz~igi** (= **mungi**) čistit (něčí) nos **sek~igado** chemické (suché) čištění (*oděví*) **strat~isto** metař **šu~igisto** čistič **bot**

pur/o *náb.* púr, los, osud

Puran/oj *náb.* purány (*indické posvátné texty*)

pure/o *kuch.* pyrė, (jemná) kaše

purgatori/o *náb.* očistec

Purim/o *náb.* purim (*židovský svátek radosti*)

purin/o *chem.* purin **~a** **bazo** *biol.* purinová báze

puritan/o *náb.* puritán *přen.* člověk (přehnaně) přísných mravů

Purkinj/o *hist.* Purkyně **čeloj de ~o** *anat.* Purkyňovy buňky

purpur/o *chem.* purpur (*červené barvivo*) **~a** purpurový **~igi** zbarvit purpurem **~ulo** *přen. náb.* kardinál **retina** **~afo** (=

rodopsino *biol.* rhodopsin, zrakový purpur
purpura/o *lék.* purpura (*tečkovité krváčení do kůže*)
pus/o hnis *~i n* hnisat **~ado** hnisání
Pusan/o *zeměp.* Pusan
pustul/o *lék.* puchýřek, neštovička, pustula *bot.* výtrusnice, sporangie **~ozo** pustulóza (*kožní onemocnění s výsevem pustul*)
puš/i *t* strkat, tlačit, dohnat (**iun en ion** někoho k něčemu) **li ~is min al la mizero** přivedl mne na mizinu **~i sin, ~iĝadi** tlačit se *přen.* šplhat se **li ~is sin al estreco** drál se do vedoucí funkce **~a** tlačný **~o** nátlak, náraz, trhnutí, úder **~o dumana** *sport.* nadhoz soupažný **~ado** tlačení, strkání **~egi** silně tlačit **~iĝi** narazit **~impulso** podnět **al~iĝi** narazit, srazit se **antaŭen~i** postrčit vpřed **de~i** odstrčit, shodit **dis~i** rozstrkat, rozrazit **ek~i** strčit do něčeho **ek~o** postrčení **el~i** vystrčit **en~i** vstrčit (*dovnitř*) **for~i** odstrčit, odvrhnout **inter~iĝi** strkat se navzájem **kun~iĝi** srazit se **re~i** odstrčit (*zpět*) **sur~o** *geol.* překryv, přesmyk (*jedna vrstva se nasouvá nad druhou, posun terénu několik km*) **sur~ego** pře-

kryv, přesmyk (*posun terénu nad 10 km*) **sur~iĝi** nasouvat se (*nad něco*) **tra~i** protlačit **fal~iĝi** (zakopnout a) upadnout **vento~o** poryv/náraz větru
Puŝkin/o *hist.* Puškin
puŝtu/a *jaz.* paštunština, paštština, paštó
put/o studně, studna **~a** studniční **~isto** studnař **baskul~o** studna s váhou
dren~o drenážní jímka **ŝlim~o** odkalovací jímka
putin/o *vulg.* nevěstka, děvka **~ejo** nevěstinec *vulg.* bordel
putor/o *zool.* tchoř tmavý **ĉas~o** (= **furo**) *poddruh* fretka
putr/i *n* hnit, tlít, rozkládat se *přen.* mravně upadat **~a** hnilobný **~o, ~ado** hnití **~aĵo** shnilá věc **~ejo** *hist.* tleci místo **~ema** náchylný k hnití **~igi** nech(áv)at hnit **~ino** *chem.* putrescín **ek~igi** *kuch.* nechat zrát (*zvěřinu*) **for~i** odehnít, uhnít (*zmizet hnitím*) **kontraŭ~a** protihnilobný **ne~ema** odolný proti hnilobě
puvaterapi/o *lék.* PUVA terapie (*druh fotochemoterapie*)
puzl/o puzzle (*hlavolam na principu skládání obrazu z nepravidelných dílků*)

R

rab/i *t i* *přen.* (u)loupit, olupovat, násilně se zmocnit **la afero ~as al/de mi la dormon** ta věc mi nedá spát **~a** dravý, loupeživý **~o, ~ado** loupež, loupení, únos **~aĵo** kořist, lup **~ema** loupeživý **~isto** loupežník, zbojník **~akiri** *t* ukořistit **~atako** loupežné přepadení **~irado** loupežná výprava **~obesto** *zool.* šelma **~obirdo** *zool.* dravec **~(o)murdo** loupežná vražda **dis~i** rozdělit kořist,

rozkrást **for~i** uloupit, unést **la for~o de la Sabeninoj** únos Sabineček **pri~i** oloupit, oškubat **tempo~a** okrádající o čas, časově neúnosně náročný
rabarb/o *bot.* reveň kadeřavá, rebarbora
rabat/o *ekon.* rabat, sleva **~e** se slevou, zlevněně **~i** *t* zlevnit, slevit z ceny **~aĵo** zlevněně zboží **sen~e** bez slevy, za plnou cenu

Rabat/o *zeměp.* Rabat (*hlavní město Maroka*)

rabd/o virgule, proutek (proutkaře) **~isto** proutkař **~ismo** (= **~omancio**) proutkaření

Rabelez/o *hist.* Rabelais **r~a** rabelaisovský, satiricko-fantastický

raben/o *náb.* rabín **~a** rabínský **čef~o** vrchní rabín

rabet/o *tech.* drážka, výžlab **~ilo**, **~rabotilo** drážkový hoblík, výžlabník, drážkovník

rabi/o *lék.* vzteklna, lyssa, rabies *přen.* běsnění **~a** *lék.* vzteklinový, nemocný vzteklinou *přen.* vzteklý, zuřivý **~i** *n* mít vzteklinu, *přen.* běsnit, zuřit **~iği** rozzuřit se, vzteknout se **~ulo** *lék.* nemocný vzteklinou *přen.* vztekloun **anti~a/kontra~a** **vakcino** antirabická vakcína, vakcína proti vzteklině

rabl/o *stav.* lomové zdvivo

rabot/i *t* hoblovat **~ažo** hoblina **~ilo** hoblík **~ilego** hoblík macek **~aparato**, **~mašino** hoblovačka **~atoro** hoblov(ač)ka s protahovačkou **~defalažo** hoblina **~stablo** hoblice **modlur~ilo** modelovací hoblík **rabet~ilo** drážkovník

racem/a *chem.* racemický **~ažo** racemát, racemická směs **~igo** racemizace

raci/a racionální, rozumný, rozumový **~e** racionálně, rozumově **~o** rozum **~eco** racionálnost **~igi** (z)racionalizovat **~ismo** racionalismus **mal~a**, **ne~a** nerozumný

racional/a *fil.* racionální **~ismo** racionalismus **~isto** racionalista

rad/o kolo **libera ~o** *tech.* volnoběžné kolo **movata ~o** hnané kolo **proviza ~o** = **vic~o** *zvl. dopr.* náhradní/rezervní kolo **tipopresa ~o** kolo typů (*písmen*) **~a** týkající se kola, opatřený koly, kolový **~oaro** soukolí **~eto** kolečko **~etaro**

soukolí (*malého přístroje*) **~umi** *t hist.* lámat kolem **~akso** osa kola **~cirklo** ráfek kola **~faristo** kolář **~kavo** kolej, stopa (*kola dopravního prostředku*) **~ringo** obruč **~rondo** ráfek kola **~sulko** kolej, stopa (*kola dopravního prostředku*) **~širi** *t hist.* lámat kolem **~(o)špinilo** kolovrat **~šuo** *sport.* kolečkové brusle **du~a**, **tri~a** dvoukolý, tříkolý **vic~o** náhradní/rezervní kolo **akrigo~o** brusný kotouč **akvo~o** vodní kolo **balanc~o** nepokoj (*u hodiněk*) **čen~o** řetězové ozubené kolo **dent~o** ozubené kolo **planeda dent~oaro** planetové ozubené soukolí **disk~o** kotouč **front~oj** přední kola (*vozidla*) **inerci~o** setrvačnick **klik~o** rohatka **muel~o** mlýnské (vodní) kolo **padel~o** lopatkové kolo **prežo~o** modlicí mlýnek **reg~o** ovládací kolo/ kolečko **rudro~o** *nám.* kormidelní kolo **smirgo~o** smirkový kotouč **spok~o** paprskové kolo **spron~eto** kolečko ostruhy **stir~o** volant *nám.* kormidlo **špin~o** (= **~(o)špinilo**) kolovrat **tret~o** šlapací kolotoč (*pro křečka*) **trog~o** korečkové (čerpací) kolo

Radamant/o, Radamantis/o *mytol.* Rhadamanthys (*soudce v podsvětí*)

radar/o *tech.* radar, radiolokátor

radi/o *fyz.* paprsek *mat.* polopřímka *sděl. hovor.* rádio, rozhlas(ový přijímač) *tech.* paprsek (kola) *nevh.* dosah, okruh, *rádus* **~a** *fyz. i přen.* zářící, ozářený, zářivý *fyz. i tech.* paprskový *sděl.* rádiový **~a** **rideto** zářivý úsměv **~a** **pejzažo** (sluncem) prozářená krajina **~i**, **~adi** *tn* zářit, vyzařovat, vysílat (*světlo, energii ap.*) *přen.* paprskovitě se rozbíhat **~ado** *fyz. chem.* záření, radiace **fluoreska** **~ado** fluorescenční záření **infraruğa**, **transruğa** **~ado** infračervené záření **ultraviola**, **transviola** **~ado** ultrafialové

záření **kosma** ~**ado** kosmické záření
kontraŭnorma ~**ado** *sděl.* vysílání mimo povolené kmitočtové pásmo ~**eto de espero** maličký paprsek naděje ~**ilo tech.** radiátor ~**isto** radista ~**oparato**, ~**oricevilo** rozhlasový přijímač ~**odis-sendilo** rozhlasový vysílač, vysílačka ~**odisaŭdigo** rozhlasové vysílání ~**ometro** *fyz. met.* radiometr ~**ometrio** radiometrie ~**oskopio** *lék. tech.* radioskopie ~**ostacio** radiová stanice, rozhlasová stanice ~**ŝtono** (= **aktinolito**) *geol.* aktinolit **dis~i** rozzářit, rozeslat (*světlo, dobrou náladu*) **el~i** vyzářit **el~ometro** *nevh.* radiometr **pri~i** ozářit, osvětlit **sur~i** *chem. lék.* ozářit, působit zářením **sur~ado** *chem. lék.* ozařování **alfa~oj**, **α~oj** paprsky alfa, α-paprsky **beta~oj**, **β~oj** paprsky beta, β-paprsky **gama~oj**, **γ~oj** paprsky gama, γ-paprsky **alfa~ado/beta~ado/gama~ado** záření alfa/beta/gama **Rentgen~oj**, **iks~oj**, **X~oj** rentgenové paprsky, paprsky X **paket~o** *inf.* Packet Radio (*radioamatérská obdoba internetu*) **sun~o** sluneční paprsek

radial/a *mat.* radiální, paprskovitý

radian/o *mat.* radián

radiator/o *tech.* radiátor

radiestez/o proutkařství ~**isto** (= **rab-disto**) proutkař

radik/o *bot. jaz.* kořen *mat.* odmocnina *přen.* (pra)příčina **kvadrata ~o** druhá odmocnina **kuba ~o** třetí odmocnina **n-a ~o** n-tá odmocnina ~**o de ĉiu mal-bono** kořen/příčina všeho zla ~**a** kořenový, kořenový *mat.* odmocninový ~**ado** odmocňování ~**aĵo** bal (*půda ponechaná na kořenech přesazovaných rostlin*) ~**aro** soustava kořenů ~**eto** kořínek ~**ingo** (= **koleorizo**) *bot.* koleoriza (*pochvovitý ochranný obal kořínku klíčku trav*) ~**i** n mít původ, kořenit,

pramenit *mat.* odmocnit ~**ilo** odmocnitko (*symbol* √) ~**legomo** kořenová zelenina ~**propra** *bot.* podnožový **ek~i** zakořenit (se), zapustit kořeny **el~igi** vykořenit, zlikvidovat **en~igi** (nechat) zakořenit, zasadit (s kořeny) *přen.* upevnit **en~igi** zakořenit se, ujmout se **sen~a** bez kořene, neschopný života **fiks~eto** (= **ĉiro**) *bot.* úponek **ĝerm~o** kořínek klíčku **klab~ozo** bakteriální boulovitost kořenů **man~o** *anat.* zápěstí **pivot~o** kulový kořen (*mrkev, křen*) **spir~oj** *bot.* vzdušné kořeny **stilzo~oj** chůdové kořeny **suĉ~o** (= **haŭstorio**) haustorium (*savý organ parazitních rostlin*) **suĉ~etoj** úponky (*popínavých rostlin*)

radikal/o *jaz.* kmen, odvozenina bez koncovky (*patrin, paĝark*) *chem.* radikál ~**a** *polit.* radikální *mat.* radikálový ~**a ŝanĝo** radikální/podstatná změna ~**a alo de la partio** radikální křídlo strany ~**ismo** radikalismus ~**ulo** radikalista, radikál

radikl/o *anat.* míšní kořen ~**ito** *lék.* radikulitida (*zánět míšních kořenů*)

radioaktiv/a radioaktivní ~**eco** radioaktivita

radiofono/o *el. nevh.* rozhlasový přijímač

radiofoni/o radiofonie, rozhlas

radiogram/o radiogram, radiový telegram

radiolari/oj *zool.* mřížovci ~**a** radiolariový

radiolarit/o *geol.* radiolarit (*usazenina ze schráněk mřížovců*)

radiolog/o *lék.* radiolog ~**io** radiologie

radium/o *chem.* radium

radius/o *mat.* poloměr *odb.* rádius, rozsah/dosah (působnosti) *anat.* vřetenní kost **flug~o** taktický dolet

radon/o *chem.* radon

Rafael/o Rafael **arkianĝelo/ĉefanĝelo ~o** archanděl Rafael ~**o Sanzio** Raffael

Santi ~**eca** raffaelovský (v *Raffaelově stylu*)

rajan/o bot. rod ředkev **kultiva ~o** ředkev setá **granda ~o** ředkev setá černá ~**eto** ředkev setá letní, ředkvička **oleo~o** ředkev setá olejná

rafanistr/o bot. ředkev ohnice

rafe/o anat. šev

rafi/o bot. rod rafie (*palma*) zahr. zahradnické lýko, rafiové vlákno, rafie

rafin/i t chem. tech. rafinovat, přen. čistit, zjemňovat, přen. chytračit ~**ado** rafinace, čištění ~**ajo** výrobek získaný rafinací **sukera ~ajo** rafinada, rafinovaný cukr ~**eca** zjemnělý, vytříbený, vybraný ~**ejo** rafinérie ~**ita** chem. tech. rafinovaný, (pře)čištěný (*rafinací*), upravený přen. jemný, lstivý, mazaný, vychytralý ~**ozo** rafinóza (*trisacharid*)

raglan/o text. raglán

ragtim/o hud. ragtime (černošský klavírní styl)

ragu/o kuch. ragú

raĝ/o rádža (titul níže postaveného panovníka v Indii) ~**ino** vladařka n. rádžova manželka

Raĝastan/o zeměp. Rádžasthán (svazový stát v Indii)

raj/o zool. rejnok ~**oformaj** řád praví rejnoci

rajd/i n je(zdi)t na zvířeti (*koni/velbloudu ap.*) přen. jet na kole ~**e** na koni, na kole ~**o**, ~**ado** jízda, ježdění (*na koni, na kole ap.*) ~**anto** jezdec (*na zvířeti*), tech. jezdcové závaží / kartotéční jezdec ~**antaro** jezdeckto, jízda (*útvár, organizace*) ~**ejo** jízdárna ~**igi** přimět k jízdě ~**igi infanojn sur la genuoj** pohoupat děti na kolenou ~**isto** jezdec ~**ĉevalo** jezdecký kůň ~**paŝtisto** kovboj ~**vesto** jezdecký oblek **antaŭ~anto** předjezdec **ek~i** začít jízdu **post~i iun** dohánět

někoho **art~isto** krasojedec **pik~isto** pikador (*u býčích zápasů*)

rajon/o chem. text. rajon (*nekonečné nestříhané vizkózové vlákno n. tkanina z něho*)

rajp/i n tech. zadřít se, zavařit se

rajt/o právo, oprávnění ~**a postulo** oprávněný požadavek ~**e** po právu, právem ~**eco** oprávněnost ~**i** t mít právo, smět ~**igi** oprávnit ~**igilo** práv. zmocnění (*listina*), oprávnění ~**igito** zmocněnec, oprávněný (*osoba*) ~**igo** práv. oprávnění, zmocnění (*úkon*) **ne~a** neoprávněný **sam~e** rovnoprávně, stejným právem **sen~a** bezprávný (*osoba*), neoprávněný (*nárok*) **sen~igi** zbavit práv/ oprávnění **aŭtor~oj** autorská práva **balot~o** volební právo **egal~a** rovnoprávný **egal~eco** rovnoprávnost **kopi~o** práv. copyright, právo tisku/kopírování/sdílení **pas~o** přednost v jízdě **plen~a** plnoprávný **plen~igito** zplnomocněnec **striko~o** právo na stávkou **respond~o** právo odpovědět na kritiku v tisku **traduk~o** právo překladu **veto~o** právo veta **voĉdon~o** hlasovací právo

raja/o = raĝo

rak/o jesle, police, stojan, věšák, síť na zavazadla **bombo~o** pumovnice (*zásobník let. pum v letadle*) **sekig~o** sušák na prádlo **teler~o** odkapávač na nádoby **toast~o** držák/stojan na tousty

raked/o sport. raketa, pálka; sněžnice (*pomůcka k chůzi v hlubokém sněhu*)

raket/o raketa (*létačí dopravní stroj*), světlice *hovor.* raketa (*střela se světelnou složi*) **plurŝtupa ~o** vícestupňová raketa **paŝi ~on** vystřelit raketu ~**i** n vyletět přen. vybuchovat, jiskřit, hýřit (*nápady, vtípem ap.*) **alarm~o** nám. voj. signální světlice **lum~o** osvětlovací světlice ~**oplano** raketoplán, raketové letadlo

raki/o *anat.* páteř ~**algio** rachialgie, bolest páteře
rakit/o, ~**ismo** *lék.* rachitida, rachitis, křivice ~**a** rachitický, křivicový ~**odona**, ~**ogena** rachitogenní
rakont/i *t* vyprávět ~**o** povídka ~**ado** vyprávění ~**anto** vypravěč ~**isto** *lit.* povídač **bild~o** komiks **fein~o** pohádka (*o nadpřirozených bytostech*)
ral/o *zool.* rod chřástal ~**edoj** *čeled'* chřástalovití **akvo~o** chřástal vodní
rali/o *sport.* rallye
ralik/o *nám.* výztužné lemové lano plachty
ram/o beran(idlo), buchar ~**i** *t* dusat, pěchovat, zatloukat beranem **man~o** pěch, (ruční) dusadlo
Ram/o *mytol.* Ráma
Ramadan/o *náb.* ramadán (*devátý (postní) měsíc islámského kalendáře*)
Ramajan/o *lit.* Rámájana (*epos o Rámovi*)
rambutan/o *bot.* rambutan, dvouslívák ježatý
ramfast/o = **tukano**
rami/o *bot.* ramie sněhobilá
ramn/o *bot.* rod řešetlák
ramonč/o *bot.* rod slivouch
ramp/i *n* plazit se, lézt, plížít se *přen.* podlézat ~**a** plazivý *přen.* podlézavý ~**ažo** plazivá rostlina ~**ulo** *zool.* plazel~**i** vylézt, vyplazit se **en~i** vlézt, vplazit se **sur~i**, **supren~i** (vy)šplhat
ramp/o *dopr.* nájezdová rampa, šikmá komunikace
Ramses/o *hist.* Ramesse, Ramses
ramur/o (= **kornaro**) parohy, paroží (*pár parohů*)
ran/o *zool.* skokan (*rod žab*) **verda ~eto** (= **hilo**) rosnička (*rod žab*) ~**ido** pulec ~**homo**, ~**viro** žabí muž, potápěč ~**mordo**, ~**morda** **hidrokarito** *bot.* vod'anka žabí

ranc/a žluklý ~**iği** žluknout
ranč/o ranč
rand/o (o)kraj, lem, hranice ~**a** hraniční, okrajový ~**ažo** obruba, lem, krempa (klobouku) ~**umo** okrajová část, okrajový pruh ~**umo de monero** obruba mince **eluzita** ~**umo de pneuö** ojetý okraj pneumatiky ~**štono** obrubník **ğis~e** po okraj **akra~a** s ostrým okrajem **boat~o** okraj člunu **dekstra~igi** (= **dekstrigi**) *polygr.* zarovnat k pravému okraji **klin~o** kosá/zkosená hrana **šip~o** (= **pavezo**) *nám.* vlnolam paluby (lodí) **tranč~o** břit, ostří **voj~o** *dopr.* krajnice, okraj cesty **vundo~o** *lék.* okraj(e) rány
rang/o hodnost, postavení (*ve společnosti*) *mat.* hodnost (*matice*) ~**i** *n* zastávat funkci, mít hodnost, mít postavení ~**ulo** hodnostář ~**altigi** povýšit, udělit hodnost **dua~a** druhořadý, vedlejší **sam~uloj** lidé stejné hodnosti **sen~ulo** prostý voják, vojin **super~eco** nadřazenost, nadřazenost **unua~a** prvořadý, hlavní **alt~a** vysoce postavený **last~a** nejpodřadnější (*např. hospoda*) **last~vice**, **sed ne last~e** poslední, ne však nejhorší
rangifer/o *zool.* sob karelský, sob polární lesní ~**ažo** sobí maso
Rangun/o *zeměp.* Rangún (*hl. město Barmy*)
rang/i *t žel.* seřadovat (**vagonojn** vagony) **forpuša** ~**ado** posun odrazem **pergravita** ~**ado** gravitační posun, třídění / seřadování spouštěním ~**monteto** svážný pahrbek, spádoviště ~**ostacio** seřadovací stanice **dis~i** **vartrajnojn** rozřadit nákladní vlaky
rankor/o mstivá posedlost, pomstychtivost
ranunkol/o *bot.* rod pryskyřník
rap-rap! šup!, honem!, pohyb – pohyb!

rap/o bot. *poddruh* brukev řepák vodnice
furaĝ~o krmná řepa **ĝarden~o** jedlá řepa
oleo~o brukev řepka olejka
rapid/a rychlý ~e rychle, spěšně ~i *n* spěchat ~o rychlost (*fyzikální veličina*)
~eco rychlost (*vlastnost*) ~ega velmi rychlý ~ema spěšný, uspěchaný ~igi popohánět, urychlovat ~umo rychlostní stupeň (*motorového vozidla*) ~indikilo, ~omezurilo, ~ometro rychloměr, tachometr ~mensa bystrý ~mova mrštný, svižný ~šanĝilo tech. přepínač rychlostí, ~umšanĝilo *dopr.* řadičí páka, rychlostní páka ~trajno rychlík mal~a pomalý mal~eco pomalost mal~ema loudavý mal~igi zpomalit tri~a trojrychlostní ne~a pozvolný altiĝ~o *let.* vzletová rychlost flug~o rychlost letu fulmo~a bleskurychlý, rychlý jako blesk plen~e plnou rychlostí
rapir/o *hist. voj.* rapír *sport.* fleret ~ado, ~skermado *hist. voj.* souboj rapírem *sport.* šerm fletetem
raport/i *tn* podávat zprávu *n.* hlášení, referovat, hlásit ~o zpráva, referát, (služební) hlášení *mat.* poměr ~ajo reportáž ~anto zpravodaj (*osoba*), referující ~isto zpravodaj, reportér, referent mis~i zkresleně, chybně informovat kalkul~o finanční zpráva
rapod/o *hist.* rapsód, (potulný lidový) pěvec
rapodi/o *lit. hud.* rapsódie
rapunkol/o bot. zvonek řepka
rar/a vzácný, zřídka se vyskytující ~ajo rarita, vzácnost ~igi učinit nedostatkovým (*zboží*)
ras/o *biol.* plemeno, rasa *zool.* poddruh, subspecie *zootechnika* plemeno bot. *nevh.* kultivar ~a rasový ~ismo rasmus ~isto rasista inter~a malamo nenávist mezi rasami miks~a nečistokrevný miks~a hundo nečistokrevný

pes *hovor.* podvraták pur~a čistokrevný sub~o podplemeno
rasl/o *lék.* chropy, vedlejší dýchací šeslity ~i *n* vydávat chropy
rasp/i *t* strouhat, krouhat, rašplovat ~a drsný ~a vočo drsný hlas ~a stilo neučesaný styl ~ajo *všeobecně* nastrouhaná věc, strouhanka, drobení, drobenka ~ejo *všeobecně* strouhárna *chem.* výrobná řepných řízků ~ilo struhadlo, rašple
rast/i *t* hrabat, shrabovat (*seno, posekanou trávu ap.*), uhrab(áv)at (*záhon, cestu ap.*), pročešávat (= *prohledávat*) la polico ~is čiujn stratojn policie pročešala každou ulici ~o, ~ado hrabání ~ilo hrábě for~i odhrabat, odstranit
rastr/o motyka srdcovitá, motyka s trojúhelníkovým ostřím
rastral/o *hud.* rastrál, osnovka (*rydlo s pěti noži pro rytí hudební osnovy*)
raš/o *lék.* vyrážka, rash
rat/o *zool.* rod krysa *přen.* ziskuchtivec, prospěchář norvega/bruna ~o potkan nigra ~o krysa obecná tro saltas la ~o, ĝin kaptas la kato tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne kontentigi la katon kaj kune la ~on aby se vlk nažral a koza zůstala celá ~kaptilo past na krysy mosko~o (= ondatro) *zool.* rod ondatra
ratafi/o *kuch.* ratafia (*ovocný likér*)
ratif/i, ratifik/i *t práv.* ratifikovat
Ratisbon/o (= Regensburgo) *zeměp.* Řezno
raŭf/o (= rako) jesle (pro píci)
raŭk/a chraptivý ~i *n* chraptět, chraptit ~eco chraptivost ~igi ochraptět
Raŭm/o *zeměp.* Rauma (*ve Finsku*) Manifesto de ~o Raumský manifest (1980) r~ismo raumismus (*praktické využívání esperanta upřednostňovat před propagací*)

raund/o *sport.* kolo v boxu
raup/o *zool.* housenka, *tech.* pás vozidla
 ~ero *tech.* článek pásu ~otraktor o pásový traktor **sen~igi** zbavit housenek (*rostlinu*) **silk~o** housenka bource morušového
rauvolfi/o *bot.* rod rauwolfie, zmijovnice, zmijovice
rav/i *t* okouzlit, uchvátit, nadchnout ~a, ~anta okouzlující, úchvatný ~o okouzlení, očarování, nadšení ~i*gi* nadchnout se ~i*go*, ~iteco okouzlení, nadšení, opojení
ravenal/o *bot.* rod ravenala
ravin/o rokle, strž, úžlabina ~i*gi* vyhloubit roklinu (*děšt*)
raviol/oj *kuch.* ravioly (*taštičky plněné masem*)
raz/i *t* (o)holit ~ado holení **trančil~ilo** břitva **sendanĝera ~ilo** (bezpečnostní) holicí strojek **elektra ~ilo** elektrický holicí strojek ~isto holič ~isto ~iston ~as holič holí holiče, služba žádá protislужbu ~oklingo čepelka, žiletka, holicí nožík ~openiko štětka na holení ~orimeno obtaňovací řemen na břitvu
razen/o (= **gazono**) (pěstěný) trávník
razi/o razie (*náhlá policejní prohlídka*) *hist.* loupežná výprava **fari ~on**, ~i *t* provést razii
rel *předpona s významem* znova, zpět: **ag/i** jednat ~agi *n* reagovat **bril/o** zář ~brilo odlesk ~e znova, opět(ně) ~en zpět ~animi *lék.* resuscitovat, reanimovat, (vz)křísit ~bonigi polepšit, zlepšit ~brili odrážet se (*lesk, paprsky*) ~diri odvětit, zopakovat ~doni *t* vrátit ~edukejo polepšovna, výchovné zařízení (*zvl. pro mládež*) ~eldono nové vydání ~enkarniĝo znovuzrození, převtělení ~foje znova ~freŝigi občerstvit, oživit, osvěžit ~junigi omladit ~kantaĵo refren, opakovaná píseň ~kaučuki *t*

obnovit/protektorovat (**pneŭon** pneumatiku) ~komenci *t* znovu začít ~koni *t* rozpoznat, přiznat, uznat, opětně poznat ~kono uznání, (roz)poznání ~maĉi *t* přežvykovat, přežvýkat ~maĉulo *zool.* přežvýkavec ~memoro vzpomínka ~saniĝi (znovu) uzdravit ~veni *n* vrátit se ~vidi *t* (u)vidět znovu, shledat ~vido shledání, opětně setkání **ĝis (la)** ~vido na viděnou, na shledanou
re *hud.* *solmizační slabika* re
rea/o *zool.* rod nandu ~edoj *čeled'* nanduovití ~oformaj řád nanduové
read/o *bot.* mák vlčí
reakci/o *chem. fyz. polit.* reakce **vigla ~o** *chem. i přen.* prudká reakce ~a reakční, reaktivní ~a **avi(adil)o** reaktivní letadlo ~i *n* reagovat ~igi vyvolat reakci ~ilo *chem. nevh.* reagens, činidlo ~ulo *polit.* reakcionář **ĉen~o** řetězová reakce **kol~o** *chem.* barevná reakce
reaktanc/o *el.* reaktance
reaktor/o *let.* proudový/tryskový motor *fyz.* reaktor
real/a reálný, skutečný ~o reálně, skutečno, hmotný svět ~aĵo realie, skutečná/existující věc ~eco realita, reálnost (*vlastnost*), skutečnost ~ig(ad)o realizace, uskutečnění ~igi realizovat, uskutečnit ~iĝi uskutečnit se ~ismo realismus **ne~a** nereálný **sen~eco** ne-reálnost **sur~ismo**, **super~ismo** *um.* surrealismus **sur~isto** surrealista
realgar/o *geol.* realgar (*nerost sulfid arsenatý*)
Reaŭmur/o *hist.* Réaumur **r~a** **temperaturskalo** Réaumurova teplotní stupnice
reb/o *zahr.* hlava (révy vinné), babka (*ztlustlá nadzemní část keře révy vinné*)
rebus/o rébus, *přen.* záhada
recenzi/i *t* recenzovat ~o recenze ~anto, ~isto recenzent

recep/i *t zahr.* provést řez na pařez
recept/o *lék. kuch. tech.* recept, předpis **~i**
n předepisovat **~aro** receptář, sborník
předpisů/návodů
receptakl/o (= **florbazo**, **toruso**) *bot.*
květní lůžko
reces/o *anat.* recessus, vchlípenina, kapsa,
ústupek
recesi/o *ekon.* recese, hospodářský pokles
recesiv/a *zvl. biol.* recesivní (*ustupující,*
neschopný se projevit)
recidiv/o *lék. práv.* recidiva (*návrat ne-*
moci, která již byla vyléčena / opětovné
spáchání stejného trestného činu) **~i** *tn*
recidivovat **~ulo** *práv.* recidivista
Recif/o *zeměp.* Recife
reciprok/a vzájemný, reciproční *mat.*
reciproký, převrácený, obrácený **~i** *t*
opětovat **~eco** reciprocita, vzájemnost
recit/i *t* recitovat, přednést **~o**, **~ado** reci-
tace, přednášení, přednes, deklamace
recital/o *hud.* recitál
recitativ/o *hud.* recitativ
redakci/o redakce (*místnost, pracovníci,*
redigování) **~a** redakční **~ano** člen re-
dakce
redakt/i *t* redigovat, provádět redakci
(*textu, rukopisu, díla*) **~o**, **~ado** redigo-
vání, redakce (*činnost*) **~anto**, **~isto** re-
daktor **~istaro** redakce (*kolektiv redak-*
torů), redaktori (*určitého oddělení*) **~ejo**
redakce, redakční místnost(i) **~ilo** *inf.*
textový procesor, redakční počítačový
program **čef~isto** šéfredaktor
redaktor/o redaktor **~i** *t* vykonávat práci
redaktora, redigovat
redempt/i *t náb.* vykoupit **R~into**
Vykupitel
Redemptor/o Vykupitel
redingot/o redingot
redoks/o *chem.* redoxní systém *hovor.*
redox **~a** redoxní, oxidačně-redukční

redukt/i *t* snížit, omezit (**ion** něco) *chem.*
redukovat (**ion** něco) *mat.* krátit **~o**,
~ado snížení, zkrácení (*výdajů, ceny*
ap.) *chem.* redukce, snížení/snižování
oxidačního čísla (prvku) *mat.* (z)krácení
~anto *chem.* reduktant, redukční činid-
lo, redukující látka **~azo** *biol.* reduktáza
~ejo *voj. hist.* (vnitřní) citadela **~igi**
zredukovat se **oksido~igo** *chem.* oxi-
dačně-redukční reakce, redoxní reakce
redund/a redundantní, nadbytečný, pře-
bytečný *inf. jaz. tech.* zálohovaný, (za)-
jištěný (*proti poruše/ztrátě ap.*), re-
dundantní
reduť/o *voj.* reduť, předsunutá samostat-
ná pevnost/pevnůstka
reduť/o *hist.* maškarní ples
reel/a *mat.* reálný **~o** reálné číslo
ref/o *nám.* skasávací pruh plachty **~i** *t*
shrnout plachtu, (za)refovat **~ilo** skasá-
vací lan(k)o **mal~i** roztáhnout plachtu
refektori/o refektář, klášterní jídelna
refer/i *n* referovat, přednést referát **~ajo**
referát, (odborná) zpráva **~anto** refe-
rující
referat/o = referájo
referenc/o *odb. lit.* (bibliografický) od-
kaz, citace *odb. tech.* vztažná hodnota/
soustava/bod *všeobecně* reference, do-
brozdání, doporučení **~a** vztažný, re-
ferenční **~a elektrodo** *chem.* referenční
elektroda **~i** *t odb. lit.* uvést odkaz (v
textu) *tech.* (z)volit vztažnou soustavu/
hodnotu **li** **~is la lastan alineon de la**
kvina ĉapitro odkázal na poslední
odstavec páté kapitoly **~ilo** *polygr.* od-
kazovací znak (citace) **kruc~o** křížový
odkaz (*na jinou část stejného doku-*
mentu)
referendum/o *práv. polit.* referendum,
celonárodní hlasování
refleks/o *biol.* reflex **kondiĉita** **~o** pod-
míněný reflex **~a** reflexivní, mimovolný

refleksiv/o *jaz.* reflexivum, zvrtný tvar
 ~a **pronomo** zvrtné zájmeno
reflekt(i) t *fyz. opt.* odrážet *přen.* zrcadlit
 ~a reflexní ~o odraz, reflexe, zrcadlení
 ~ilo reflektor
reflektor/o (= **reflektilo**) reflektor, svět-
 lomet **nub~o** oblakoměrný světlomet
reform/i t reformovat ~o reforma ~ismo
polit. reformismus ~isto *polit.* refor-
 mista
Reformaci/o *náb. hist.* reformace (*hnuti*
za nápravu katolické církve)
reformator/o reformista, reformátor
refrakt/i t *fyz. opt.* lomit (světelný papr-
 sek, vlnění) ~a refrakční ~a **angulo**
 úhel lomu ~a **indico** index lomu (*světla,*
vlnění) ~o lom (světla, vlnění), refrakce
 ~eco lomivost (*vlastnost prostředí,*
látky) ~i*gi* lomit se (*o paprscích*) ~ilo
hvězd. opt. refraktor ~ometro *chem.*
 refraktometr
refraktar/a (= **fajrimuna**) ohnivzdorný
refraktor/o = refraktilo
refren/o *hud.* refrén
refut/i t vyvrátit námitky ~o vyvrácení
 ne~ebla nevyvratitelný, nezvratný
reg/i tn vládnout, panovat *tech.* ovládat,
 řídit ~i **sin** ovládat se ~ejo, ~adejo ve-
 lín, dozorna ~ado vláda, panování *tech.*
 řízení, ovládání ~anto vládce, panovník
 ~ato poddaný, ovládaný ~ebla ovlada-
 telný ~ema panovačný ~ilo *tech.* ovla-
 dač, regulátor *inf.* řadič, řídicí jednotka
 ~isto člen vlády, státník ~istaro vláda,
 ek~i ovládnout **mem~ado**, **sin~ado**
 sebeovládání **ne~ebla** neovladatelný **su-**
per~i převládat, ovládnout, dominovat
super~eco nadvláda **tele~i** dálkově
 ovládat **sabro~ado** vojenská vláda, vlá-
 da vojenské chunty
regal/i t (po)hostit, uctít ~i **gaston per**
pano uctít hosta chlebem ~i **iun per**
batoj uštědit někomu výprask ~o,

~ado (po)hoštění ~ema pohostinný
for~i dát košem, odehnat
regat(t)/o *sport.* regata
rege/o *hud.* reggae (*jamajský hudební*
styl)
regeneraci/o (= **regenerado**) regenerace
Regensburg/o *zeměp.* Řezno
regent/o regent (*dočasný zástupce panov-*
níka) ~eco regentství
regi/o *polit. práv.* režie (*správa některých*
státních podniků)
regiment/o *voj.* pluk ~estro velitel pluku
region/o *zeměp. polit.* kraj, území, oblast
anat. oblast, krajina (lidského těla)
krita ~o *mat.* kritický obor ~a regio-
 nální, oblastní, krajský ~ismo regiona-
 lismus
registr/i t registrovat, evidovat, zapisovat
 ~o rejstřík, matrika, *tech.* (automatický)
 zápis ~ado registrace (*činnost*), evi-
 dence *tech.* (automatické) zapisování
 ~a*jo* registrace (*výsledek*), záznam ~ejo
 registratura (*oddělení instituce*) ~i*gi* dát
 (za)registrovat/evidovat ~ilo (automa-
 tický) zapisovač *sděl.* telefonní registr
 ~isto registrátor, úředník vedoucí re-
 gistr(aci) ~ita **letero** doporučený dopis
 ~umo *mat.* registr **en~i** zaregistrovat
mem~a samozapisovatelný **kas~ilo** re-
 gistrační pokladna **son~ilo** zvukový
 záznamník **sonbend~ilo** (= **magneto-**
fono) magnetofon **video~ilo** videomag-
 netofon, videorekordér, videozáznam-
 ník **videobend~ilo** (= **magnetoskopo**)
 videomagnetoskop
reglament/i t reglementovat, upravit
 (zvláštním) předpisem ~o zvláštní před-
 pis, reglement
regn/o *polit. zeměp. i přen.* říše, stát *biol.*
 říše (*taxonomická kategorie*) **animala/**
vegetala ~o živočišná/rostlinná říše ~o
de la ombroj říše stínů (= říše mrtvých)
 ~a říšský, státní ~i *n* vládnout ~ano

státní příslušník, obyvatel říše **~estro** panovník, hlava státu **inter~a** mezistátní **sam~ano** krajan **super~a** nadstátní **sub~o** *biol.* podříše **bufro~o** nárazníkový stát

regol/o *zool.* králíček (*rod zpěvných ptáků*)

regolit/o *geol.* regolit (*nejsvrchnější horninový materiál mezi původní horninou a atmosférou*)

regres/i *n* couvnout, couvat, ustoupit, ustupovat, upadat, klesat **aŭto devas ~i** auto musí couvnout **~anta nasko-kvanto** klesající porodnost **~a** regresivní, ustupující, zpětný **~a funkcio/linio** *mat.* regresní funkce/přímka **~o** regrese, ústup, zpětný vývoj, (dočasný) návrat *práv.* regres, zpětná náhrada, postížní nárok **~o de vegetaĵaro pro tropaŝtiĝo** ústup rostlinstva pro nadměrné spásání

regul/o pravidlo **~o de tri** *mat.* trojčlenka **~a** odpovídající pravidlům, pravidelný **~e** správně, pravidelně **~i t** zajistit pravidelnost (*dopravy, vycházení časopisu*), (z)regulovat (*vodní tok*) **~aro** stanovy, organizační řád, soubor pravidel **~eco** regulérnost, pravidelnost **~igi** upravit dle pravidel, seřídít, usměrnit, (z)regulovat *tech.* seřizovat, regulovat (*přístroje*) **~iganto** *biol.* regulační protein **~ilo**, **~igilo** regulátor **ekster~a** neregulární, mimo pravidla/normu **laŭ~a** podle pravidel/normy, regulární **mal~a** v rozporu s pravidly/normou **ne~a** nepravidelný **mal~igi** znepravidelnit, zrušit nastavení **retro~igo** *biol.* obnovení normálního stavu **nasko~igado** regulace porodnosti **termo~igo**, **varmo~igo** *tech.* tepelná regulace *biol.* termoregulace **termo~igilo** termostat

regulator/o = regulilo

Regulus/o (= Reĝeto) *hvězd.* Regulus

regurgit/o *lék.* regurgitace (*návrat polknuté stravy zpět do úst / zpětný tok krve*) **~i n** regurgitovat **tio ~igas min** *hovor.* leze mi to z krku

reĝ/o král (*i ve hrách*) **~a** královský **~a akvo**, **~akvo** *chem.* lučavka královská **~i n** kralovat (*i přen.* mít rozhodující postavení, panovat) **~ado** kralování **~ejo** království **~ido** kralevic, princ **~idino** princezna **~ino** královna **~inedzo** (nevládnoucí) manžel královny **~olando** království **~velo** *nám.* hlavní plachta **eks~iĝi** zříci se trůnu **inter~ado** mezivládi **vic~o** místokrál, králův zástupce **bird~o** *zool.* střízlík obecný

reĝim/o *polit. ekon.* režim (*způsob vládnutí ve státě / způsob řízení podniku*) *tech.* režim (*způsob ovládnutí/fungování něčeho*) **brems~o** *žel.* režim brždění

reĝisor/o režisér **~i t** režirovat **~ado** režirování, režie **help~o** pomocný režisér

rehabilit/i *t práv. lék.* rehabilitovat

Rejkjavik/o *zeměp.* Reykjavík

Rejn/o Rýn **r~a** rýnský **~lando** Porýní

rek/o *sport.* hrazda

reklam/o reklama **~a** reklamní **~i t** provádět reklamu, doporučovat (reklamou) **~ado** reklamní kampaň **~aĵo**, **~ilo** reklamní prostředek **~anto** tvůrce/zadávatel reklamy **ĉarlatan~o** reklama pouťového vyvolávače **puf~o** lživá, klamavá reklama

reklamaci/i *t obch. práv.* reklamovat, požadovat opravu/nápravu **~o** reklamace

rekognosk/i *n voj.* rekognoskovat, provádět průzkum

rekoment/i *t* doporučit **~a letero** doporučující dopis **~o** doporučení **~inda** doporučeníhodný **mal~i** odradit

rekompenc/i *t* odměnit **~e** odměnou **~o** odměna

rekord/o *sport.* rekord **~ulo** rekordman

rekrement/o *zeměd. tech.* rostlinný odpad (*mláto, pokrutiny aj.*) *biol.* odpadní metabolit

rekрут/o *voj.* rekrut, odvedenec, nováček
~i, ~igi *t* verbovat, povolát/odvést do armády **~iga ordono** povolávací rozkaz
~isto *hist.* verbíř **~ekzameno** odvod branců

rekt/a přímý, rovný, vzpřímený **~a distanco** přímá vzdálenost, vzdušná čára
~o přímka **~igi** vyrovnat, napřímít **~ilo** pravítko **~angulo** (= **ortangulo**) *mat.* pravoúhelník **~angula** pravoúhlý **~linio** přímá dráha/cesta, vzdušná čára **~linia** přímý **~osegmento** *mat.* úsečka **el~igi** narovnat, vyrovnat **el~iĝi** narovnat se **mal~a** křivý **mal~e** nakřivo **ne~a** nepřímý

rektif/i, rektifik/i *t chem.* rektifikovat (*mnohonásobně opakovaně destilovat*) *el.* usměrňovat *mat.* rektifikovat (*křivku*) **~ilo** *el.* usměrňovač

rektor/o rektor

rektum/o *anat.* konečník

rekuper/i *t* rekuperovat (*shromažďovat odpadní látky n. energie pro opětné použití*)

rekviem/o *hud. náb.* rekviem

rekvizici/i *t práv.* rekvírovat, zabavit, (úředně) zabrat **~o** rekvizice, zábor

rekvizit/o *div.* rekvizita **~oro, ~isto** rekvizitář

rel/o *dopr.* kolejnice, kolejnicový pás *tech.* profilová ocel *nevh.* drážka závitů (*šroubu*) **~a** kolejnicový **~vojo** *dopr.* dráha **~vojreto** *žel.* drážní síť, železniční síť **~distanco** (= **špuro**) rozchod koleje **el~iĝi** (= **eltrakiĝi**) vykolejit **kontraŭ~o** *žel.* přídržnice **unu~a** jednokolejnicový **angul~o** profilová ocel, tyčová ocel tvarovaného průřezu, *hovor.* úhlové železo **apog~o** madlo (*horní část zábradlí schodiště n. samostatně*

ukotvené do zdi) **ĉef~o** *el.* sběrnice

dent~o *žel.* ozubnice **gard~o** madlo zábradlí (*mostu, balkonu, nad prohlubni ap.*) **gvid~o** pojistný úhelník, přídržná kolejnice **kontakt~o** napájecí/přívodní kolejnice **man~o** madlo (*zábradlí*) **nadlo~o** *žel.* jazyk výhybky **orto~o** = **L-forma** **~o** úhelník (= tyčová ocel průřezu L) **tram~o** tramvajová kolejnice

relaj/o = **relajs/o**

relajs/o *tech.* relé **termo~o** tepelné relé

relativ/a relativní, poměrný, vztažný **~e** poměrně **~eca** vztažný, relativistický **~eco** relativita, relativnost **teorio de ~eco** teorie relativity **~ismo** relativismus

relegaci/o *práv.* relegace, vyloučení ze studia **~i** *t* relegovat, vyhostit na určité místo

relief/o reliéf **~a** reliéfový, plastický, výrazný, **~a mapo** plastická mapa **sen~a** plochý, *přen.* nevýrazný, banální

religi/o náboženství **~a** náboženský **~ano** věřící **~ulo** člen řádu / věřící, zbožný člověk **ali~ano, ali~ulo** jinověrec **inter~a** mezináboženský **mult~a** mnohonáboženský **ne~a** nenáboženský **sam~ano** souvěrec **sen~a** nenáboženský, ateistický **sen~ulo** bezvěrec

relikv/o *náb.* relikvie (*ostatky svatých n. jejich předmětů*), *biol.* relikt (*ojedinělý živočišný n. rostlinný druh jako pozůstatek minulých geol. dob*) *přen.* vzácná/drahocenná památka **~ujo** relikviář **~okesto** skříňka pro relikviář

reluktanc/o *fyz.* reluktance, magnetický odpor

rem/i *n* veslovat **~ado** veslování, *sport.* veslařství **~estro** kormidelník **~ilo** veslo **~ilingo** havlenka **~isto** veslař **~boato** veslice **post~ilo** (= **julo**) záďové veslo **vet~ado** závod veslic

Rem/o *mytol.* Remus

remanenc/o fyz. remanence, remanentní magnetická indukce (*zbytková magnetizace*) *biol.* dozrívání podráždění

Rembrant/o *hist. um.* Rembrandt

rembur/i *t* vycpat (*polštář, zviře*) ~**ažo** vycpávka ~**ita meblo** polštářový nábytek

remburs/o dobírka (*obnos*) **paketo per** ~**o** balíček na dobírku ~**e** na dobírku ~**ažo** dobírka (*zásilka*)

remit/o *lék.* remise (*vymizení příznaků onemocnění, nikoliv nemoci samé*) ~**a** remitující

remiz/o (soukromá) garáž, depo

remolad/o *kuch.* remuláda (*pikantní majonézová omáčka*)

remonstrant/o *náb.* remonstrant

remor/o *zool.* štítovec (*rod ryb*)

remork/o *dopr.* přívěš, *nám. dopr.* vlečný člun ~**i** *t* vléci / táhnout jako přívěš ~**ado** vlečení

rempar/o *voj.* předprseň, násep, val *přen.* ochrana, záštita ~**i** *t* opatřit náspem ~**zono** pás pevnostních náspů/valů

Rems/o *zeměp.* Remeš

remter/o (= **refektorio**) refektář, klášterní jídelna

ren/o *anat.* ledvina **artefarita** ~**o** *lék.* umělá ledvina ~**ažo** *kuch.* ledvinky ~**ino** renin (*enzym tvořený v ledvinách*) ~**št-neto** *lék.* ledvinový kámen **sur~a** nadledvinový **kortikosur~a** (*z*) kůry nadledvin

renč/i *t* *tech.* (vy)šroubovat ráčnou ~**ilo** (matkový) klíč ráčna

rendevu/o schůzka, dostaveníčko *hovor.* rande ~**i** *t* scházet se, sejít se s někým ~**ejo** místo schůzky

rendiment/o *tech.* účinnost *ekon.* efektivita, výkonnost, produktivita *fin.* výnosnost (*kapitálu, cenného papíru*) **alt~a** účinný, výkonný, výnosný ~**a** **kromsalajro** výkonnostní prémie

rened/oj *zahr.* renety (*odrůdy jablek*)

renegat/o *náb. polit.* renegát, odpadlík, odrodilec *přen.* zrádce ~**i** *n* odpadnout (od víry/hnutí/strany) ~**eco** odpadlictví

Renesanc/o renesance ~**a** renesanční

reni/o *chem.* rhenium

renklod/oj *zahr.* renklódy, ryngle (*skupina odrůd slivoní*)

renkont/i *t* potkat ~**e(n) al** vstříc ~**iği** potkat se, setkat se ~**iğö** setkání ~**iğö de cirkonstancoj** shoda okolností ~**ebla** který lze potkat **inter~i** potkat se, setkat se

renom/o renomé, proslulost, věhlas, (dobré) jméno, pověst ~**iği** proslavit se, získat věhlas

renonc/i *n* odvolat/odmítnout účast, *v kartách* nepřiznat barvu, nepřebít

rent/o *ekon.* renta, důchod z majetku ~**ulo** rentiér ~**umo** (= **interezo**) úrok ~**umego** lichvářský úrok

rentabilitat/o *ekon.* rentabilita, výnosnost

Rentgen/o *hist.* Röntgen *ozaření* *fyz. zast.* rentgen (*jednotka ozaření*) **r~i** *t* rentgenovat ~**radioj** (= **iksradioj, X-radioj**) rentgenové paprsky, paprsky X

renvers/i *t* převrátit, převrhnout, zvrátit ~**o** převrácení, obrácení, zvrát, *svrhnutí* *polit.* převrat ~**ema** rozvratný ~**iği** převrátit se **post mia malapero** ~**iğu la tero** po mně potopa **štat~o** státní převrat

reobaz/o *biol.* reobáze (*minimální el. proud vybuzující nerv*)

reologi/o fyz. reologie (*nauka o obecném deformačním chování látek*)

reostat/o *el.* reostat, proměnný rezistor **kampa** ~**o** regulátor *el. pole*

rep/o *hud.* rap, rapování (*rytmicky mluvené rýmy*)

reparaci/o *práv.* reparace (*nahrazení škod způsobených válkou vítěznému státu*), odškodnění (*náhrada utrpěné škody, újmy poškozenému*)

repertuar/o repertoár
repetitor/o repetitor, domácí učitel (*opakující se žákem učivo*)
repetitori/o repetitorium (*souhrn poznatků, učiva určitého oboru*)
replik/o replika, (polemická) odpověď *div.* nářážka (*konec textu upozorňující, že v dialogu pokračuje partner*) **~i** *tn* replikovat, odpovídat replikou, namítat **~ado** *biol.* replikace (*proces zdvojení DNA*)
reporter/o (= **raportisto**) reportér **~a**žo reportáž
reprezali/o *práv.* represe, represálie, odveta
reprezent/i *t obch. i polit.* reprezentovat, zastupovat, představovat **~a** reprezentanční **~ado** reprezentace, zastupování **~anto** zástupce, představitel **~ato** zastupovaná osoba **~ejo** zastupitelství **~igi** (**sin**) dát (se) zastupovat **~iveco** schopnost reprezentovat
reprograf/i *t polygr.* reprograficky kopírovat a rozmnožovat dokumenty **~ado** reprografické rozmnožování, reprografie
reps/o *text.* ryps (*tkanina s jemným vroubkováním*)
reptili/o *zool.* třída plaz
repudi/i *t práv.* zapudit manželku/manžela **~o** zapuzení manželky/manžela
reputaci/o reputace, (dobrá) pověst, vážnost, úcta
reskript/o *hist.* reskript (*písemné rozhodnutí panovníka n. papeže*)
resoluci/o *lék.* rezoluce, rozpuštění (*ústup zánětlivého výpotku*) *n.* myorelaxace (*uvolnění svalů, jejich napětí*) *lit.* náhrada dlouhé slabiky dvěma krátkými
reson/o *v. sono*
resonanc/o *fyz.* rezonance **nuklea magnetica** **~o** *chem. lék.* nukleární magnetická rezonance

resonator/o *fyz.* rezonátor
respekt/o respekt, úcta, vážnost **~a** *aktivy* **~i** *t* respektovat, vážit si, ctít, mít v úctě **~ata** vážený **~ego** veleúcta **~inda** úctyhodný **~(o)plena** uctívavý, zdvořilý, úctyplný **mal~i** pohrdat, opovrhovat **mem~o** sebeúcta **ne~o** neúcta **tro~a** přeuctívavý, podlézavý, servilní
respektiv/a patřičný, příslušný, případný, vztahný **~e** případně, vlastně
respond/i *t* odpovědět (*na otázku*), odpovídat (*na otázku / shodovat se / být (z)odpovědný*), vztahovat se **~a** odpovědní, odpovídající **~o** odpověď **~a**, **~eca**, **~uma** (**pri/pro io**) zodpovědný (za něco) **~eci**, **~umi** *n* zodpovídat **~eco**, **~umo** (z)odpovědnost **~eculo** zodpovědná osoba **~kupono** (mezinárodní) odpovědka **inter~i** shodovat se, odpovídat si, být ve správném poměru **pri~a** zodpovědný (za něco)
respons/i *n* být (z)odpovědný, odpovídat (*mít odpovědnost*) (**por io**, **pri io** za něco)
responsori/o *náb. hud.* responsorium (*střídavý zpěv kněze a věřících*)
republik/o republika **~ano** obyvatel republiky *polit.* člen republikánské strany **~isto** *fil. polit.* republikán (*stoupenec republikánského zřízení*)
rest/i *n* zůstat, zbý(va)t, setr(vá)vat **~a** zůstatkový, zbylý **~a likv(a)jo** *chem.* matečný roztok **~o** zbytek, zůstatek **~adi** *n* zůstávat, pobývat **~ado** pobyt **liberaera** **~ado** pobyt na čerstvém vzduchu **~adejo** sídlo, místo pobytu **~a**žo (po)zůstatek, zbytek, reziduum **~igi** zanechat **~varo** zbytkové zboží **post~i** zůstat/zbýt (po něčem) **fand~a**žo (vysokopeční) struska **pošt~ante** poste restante (*převzetí zásilky pouze na poště*) **sankt~a**žo (= **relikvo**) relikvie (*ostatky svatých n. jejich předměty*)

restaůr/i *t um.* restaurovat, obnovit, obnovovat (*uměleckou n. historickou památku*) *polit.* znovu nastolit (*svržený režim*) **~o**, **~ado** *um.* restaurace, obnovení *polit.* znovunastolení

restitu/i *t práv.* restituovat (*vrátit protiprávně odňatý majetek / obnovit původní právní stav*) *um.* provést rekonstrukci (*např. textu*)

restoraci/o restaurace, hostinec **memser-va** **~o** samoobslužná restaurace, jídelna se samoobsluhou **~ačo** krčma, putyka

restrikt/i *t* restringovat, snížit (*stav*), omezit, zúžit (*platnost, účinnost*) **~a** omezující, restriktivní, restriktivní **~o** restriktce, snížení (*stavu*), omezení, zúžení (*účinnosti, rozsahu, platnosti*)

resum/i *t* shrnout **~a** souhrnný **~e** souhrnně, stručně **~o** souhrn, resumé, shrnutí (*výsledek*) **~ado** provádění souhrnu (*přednášky, učiva, projevu*) **kont~o** výpis z účtu

resurekt/i *n náb.* vstát z mrtvých **~o** zmrtvýchvstání

resurs/o ekon. (přírodní) zdroj **~oj** **renovigeblaj/nerenovigeblaj** obnovitelné/neobnovitelné zdroje

ret/o síť, síťka **fervoja/šosea/telefona/kanala** **~o** železniční/silniční/telefonní/kanalizační síť **aranaea** **~o** pavučina **~ažo** síťovina, filigrán (*síťka z drátku z drahého kovu*) **~kapti** *t* chytit do sítě **~pilko** odbíjená, volejbal **~sako** síťovka, síťová taška **en~igi inf.** dát na síť, na internet **en~iži** chytit se do sítě **Inter~o** internet **bazar~o** síťovka, síťová taška **drat~o** drátěná síť, drátěné pletivo **flam~o** vařidlová mříž(ka) **jet~o** vrhací síť (*na ryby*) **har~o** síťka na vlasy **nutro~o** (= **nutročeno**) potravní řetězec **skrap~o** (= **trola**) (hlubinná) vlečná síť (*vlečená po dně*) **tinus~o** vaková síť (na

lov tuňáků) **tren~o** (= **sejno**) záťahová síť, nevod

ret/o hist. Rét **R~io hist.** zeměp. Récie **~oromanča, romanča, ~i-romanča** rétorománský

retabl/o náb. retábl, retabulum (*oltární nástavec s výtvarnou ozdobou*)

retikul/o dámská kabelka

retikul/o anat. retikulum, síťovina (*struktura síťového charakteru*) *zool. anat.* čepec (*druhá část předžaludku přežvýkavců*) **~ozo** *lék.* retikulóza, retikuloendotelióza

retin/o anat. sítnice, retina **~a** sítnicový **~ito** *lék.* retinitida, zánět sítnice oka **~opatio** retinopatie (*nezánětlivé onemocnění sítnice*) **~alo chem.** retinal **~olo** (= **vitamino A**) *chem.* retinol, vitamin A

retor/o rétor, řečník **~ažo** výmluvná řeč **~iko** rétorika, řečnictví **~i, ~iki** *n* řečnit

retort/o chem. křivule (*druh laboratorní baňky*), retorta (*průmyslové zařízení*) **~a karbono** retortové saze **~a kreažo** umělá bytost

retrat/i t ekon. odvolat dispoziční právo (ke vkladu)

retret/o voj. ústup *všeobecně* stažení se (*do ústraní, z politiky, od dvora ap.*)

retro/ předpona s významem zpět, dozadu, v protisměru: **~aktiva** retroaktivní, mající zpětnou působnost **~efika** mající zpětnou účinnost **~efiki** *t* mít zpětnou účinnost **~fleksi** *t* ohnout dozadu **~iri** *n* couvat, jít pozpátku **~klavo** klávesa zpětného chodu **~klini** *t* zvrátit **~paši** *n* kráčet vzad **~rigardi** *t* ohlížet se **~spiegulo** zpětné zrcátko

retro zpět, zpětně **iru** **~, Satano!** ustup, Satane!

retrospektiv/a retrospektivní, zaměřený na minulost **~o** retrospektiva, pohled do minulosti

retuš/i *t* retušovat ~o retuš(ování)
reum/o *bot. rod* reveň **oficina** ~o reveň
lékařská **palmata** ~o reveň dlanitá **ra-**
barbo~o reveň kadeřavá, rebarbora
Reuni/o *zeměp.* Réunion
reumat/o *lék. hovor.* revma ~ismo rev-
matismus, revmatické nemoci ~oida
revmatoidní (*podobný revmatismu*)
~ologio revmatologie
rev/i *n* snít (**pri io** o něčem), toužit, (tou-
žebně) si přát ~a snový, toužebný ~o,
~ado sen, touha ~ema snivý, snilkov-
ský ~iga vyvolávající sny/touhu ~ulo,
~emulo snílek **dis-igō** zklamání, rozča-
rování **el-igi** probudit ze snění **el-igī**
rozčarovat se **el-igō** zklamání, rozčaro-
vání **for-i** prosnit, promarnit (*život*)
sen-igi zbavit iluzí
revanê/o *sport.* odvěta, odvetné utkání
revelaci/o *náb.* zjevení ~i *t* zjevit
reverend/o *náb.* reverend, důstojný pán
(*titul kněze anglikánské církve*)
revers/o rub (*látky, mince*) ~i *t* obrátit
oblek (*přešit rubem navrch*) ~ebla
oboustranně použitelný (*látky*)
reversio (= **retromutacio**) *biol.* zpětná
mutace, reverzní mutace
revizi/i *t* revidovat, prověřovat, kontrolo-
vat ~o revize, prověrka, kontrola ~ismo
polit. revizionismus ~isto *polit.* revizio-
nista
revizor/o revizor **kont**~o revizor účtů
revoluci/o revoluce, povstání **velura (te-
nera)** ~o sametová (něžná) revoluce
(*revoluce bez krveprolití*) ~a revoluční,
povstalecký ~i *t* podniknout k revoluci
~ismo revolucionismus ~isto, ~ulo re-
volucionář
revolver/o revolver *tech.* revolverová
hlava, otočný zásobník
revu/o *voj.* přehlídka, přehled *lit.* revue,
časopis (*tematický, náročnějšího ob-
sahu*) *div.* přehled zajímavostí, pásmo

~i *t* uspořádat přehlídku, provést pro-
hlídku
rezed/o *bot. rod* rezeda, rýt **flava** ~o rýt
žlutý **flaveta** ~o rýt barvířský **aroma,**
bonodora ~o rýt vonný
rezepin/o *chem.* reserpin
rezerv/i *t* rezervovat, vyhradit ~i **al si raj-**
ton vyhradit si právo ~a rezervní, zá-
ložní ~o rezerva, záloha, výhrada ~a**joj**
zásoby, rezervy ~e**jo** rezervace (*chrá-*
něné území) ~i**gema** rezervovaný, od-
měřený, zdrženlivý ~isto, ~ulo *voj.* zá-
ložník ~i**staro** *voj.* zálohy ~i**teco**
stav/pohotovost/připravenost zásob(y)
~u**jo** zásobník, rezervoár **sen-a akcep-**
to bezpodmínečné přijetí **gas-ujo** ply-
nojem
rezid/i *n* trvale bydlet, sídlit ~a *inf.* rezi-
dentní (*program*) ~anto trvalý obyvatel,
usedlík, rezident (*trvale bydlící*) ~e**jo**
(trvalé) bydliště, sídlo
rezident/o rezident (*představitel kolo-*
niálního státu v protektorátě), protektor
(*zplnomocněný zástupce okupujícího*
státu v protektorátě) ~e**jo** sídlo rezi-
denta
rezidu/o reziduuum, zbytek, zůstatek
rezigni/i *t* rezignovat, vzdát se (*něčeho*),
zřici se ~o zřeknutí se, rezignace
rezignaci/o rezignace, (trpná) odevzda-
nost, trpnost ~e rezignovaně, odevzdaně
~i *n* rezignovat, trpně se podd(áv)at
(*osudu*), propadnout malomyslnosti,
vzdát se (*čeho*)
rezin/o pryskyřice (*přírodní i syntetická*)
~a**jo** (= **kolofono**) kalafuna **epoksi-o**
chem. epoxidová pryskyřice *hovor.* epo-
xid **esenc**~o, **oleo**~o pryskyřičná silice,
esenciální olej **gum**~o klovatina
rezist/i *n* odporovat, vzdorovat, odolávat
tech. fyz. biol. být odolný ~a odolný ~o,
~ado odpor, vzdor, odolnost ~(**ad**)**a**
movado hnutí odporu, odboj ~anco *fyz.*

rezistance, činný odpor **~anto** odbojář, účastník odboje **~ema** vzdorný **~ilo** *el.* rezistor, odpor(ník) (*součástka*) **paralela ~ilo** (= **šunto**) paralelně připojený odpor **variigebla ~ilo** (= **reostato**) proměnný odpor, proměnný rezistor, reostat **~ivo** *el.* rezistivita, měrný odpor **ne~ebla** neodolatelný **sen~a** nekladoucí odpor **akvo~a** voděvzdorný, vodotěsný **fajro~a** ohnivzdorný **infekto~a** rezistentní/imunní vůči infekci **lum~a** stálý na světle, neztrácející barvy na světle **medikament~a** rezistentní vůči lékům **penicilin~a** rezistentní vůči penicilinu

rezoluci/o rezoluce, usnesení **~i** *n* usnášet se

rezolut/a rezolutní, rozhodný, rázný

rezon/i *n* uvažovat, vyvozovat, usuzovat *přen.* reptat, polemizovat **~o**, **~ado** uvažování, vyvozování **~ema** hloubavý **~emulo** rozumbrada **mis~i** chybně uvažovat **cirklo~o** uvažování v bludném kruhu

rezorcinol/o (= **benzen-1,3-diolo**) *chem.* resorcinol (= benzen-1,3-diol), *zast.* resorcin

rezult/i *n* vyplývat, být výsledkem *el* **lia laboro ~as prospero por ni ĉiuj** jeho práce přináší prospěch nám všem **~anto** *fyz.* výsledný vektor *mat.* výslednice **~o**, **~ato** výsledek **~igi** způsobit, dát výsledek **sen~a** bezvýsledný

Riad/o *zeměp.* Rijád

rib/o *bot. rod* rybíz, meruzalka (*rostlina*), *hovor.* rybíz (*plod, bobule* rybízu) **dorna ~o** srstka angrešt, srstka obecná, meruzalka srstka **nigra ~o** rybíz černý **ruĝa ~o** rybíz červený **~ujo**, **~arbedo** rybíz (*keř*) **~obero** bobule rybízu **~onuklea acido** *chem.* ribonukleová kyselina **~osomo** *biol.* ribozom **~ozo** *chem.* ribóza

ribek/o *hud.* rebec, rebek, rubeba, fidula (*třístrunné středověké housle*)

ribel/i *n* vzbouřit se, bouřit se, revoltovat **~o** rebelie, vzpoura, vzbouření **~anto** vzburčenec, rebel(ant) **~ema** vzpurný, vzdorovitý, buřičský **~iganto** buřič **~igi** pobuřovat, podněcovat ke vzpouře **~ulo** rebel, povstalec

ricel/i *t práv.* přechovávat, (protizákonně) ukrývat **~ado** přechovávání, (nezákonně) ukrývání **~isto** přechovavač

ricev/i *t* dostat, obdržet, nabýt, získat **~o** příjem, obdržení **~ado** nabývání, získávání, přijímání **~anto** příjemce **~ebla** k dostání *sděl.* zachytitelný (*signál*) **~ema** *lék.* náchylný k infekci **~ilo** *tech.* přijímač **~ujo** *chem.* předloha (destilačního přístroje) **~atesto** stvrzenka o příjmu, příjemka **radio~ilo** radiový přijímač **send~ilo** rádiová stanice

ricin/o *bot. rod* skočec **~a oleo** ricinový olej, skočcový olej **~ino** *chem.* ricinin

riĉ/a bohatý, hojný, vydatný **~i** *n* oplývat (*je io* něčím) **~o**, **~aĝo** bohatství (*maje-tek*) **~eco** bohatství (*vlastnost*) **~ega** velice bohatý **~igi** obohatit **~iĝi** zbohatnout **~ulo** boháč **mal~a** chudý **mal~e** chudě **mal~igi** přivést na mizinu, ochudit **mal~iĝi** zchudnout **mal~ulo** chudák, chudšas, chudobný člověk **ne~a** nebohatý **nov~ulo** zbohatlík

riĉ~raĉ! *citoslovce* *trhající se* látky

rid/i *n* smát se **~anta mieno** usměvavá tvář **~o** smích **~egi** *n* chechtat se **~ema** usměvavý **~eti** *n* usmívat se **~eto** úsměv **~iga** úsměvný, budící smích **~igi** rozesmát (*iun* někoho) **~inda** směšný **~indigi** zesměšnit **~eksploidi** *n* vybuchnout smíchy **~gaso** rajský plyn **~muskolo** (= **rizorio**) smíchový sval **ek~i** zasmát se **sub~i** smát se pod fousy **mok~i** posměšně se smát, vysmívat se

rif/o *geol.* podmořský útes, rif *přen.* úskalí, obtíže **la vivo alportas multajn ~ojn** život přináší mnoho nesnází **koral~o** korálový útes

rifto *geol.* rift, příkopová propadlina, hlubinný pokles, riftové údolí

rifug/i *n* skrýt se, uchýlit se, hledat/najít útočiště **li ~is en eksterlando dum la revolucio** za revoluce se ukrýval v cizině **~o** útočiště, azylová ochrana **~ejo** útočiště, útulek, azylové místo *sport.* horská chat(k)a *dopr.* ostrůvek pro chodce **~into** uprchlík

rifuz/i *t* odmítnout, zavrhnout **miaj piedoj ~as plu porti min** nohy mi vypo-vidají službu **~a** odmítavý **~o** odmítnutí, odepření **~iĝi** rezignovat **for~i** zamítnout, popřít

rig/i *t nám.* vystrojit (*opatřit plachtovím, lanovím ap.*) **~ilaro** takeláž **~o** vystrojení, oplachtění **mal~i** odstranit plachty

Rig/o *zeměp.* Riga

rigard/i *tn* hledět, nahlížet, posuzovat (po)dívat se *přen.* považovat **~i ion tra sia persona vitro** dívat se na něco z osobního hlediska **oni ~is lin frenezulo** považovali ho za blázna **~o** pohled **nuba ~o** chmurný/mračný pohled **~aĉi t** čumět **fenestro ~anta al la korto** okno vedoucí do dvora **~anto** divák **~ema** zvědavý **~ilo** kukátko (ve dveřích) *tech.* průzor, zorné okénko, (prů)hledítko **~ulo** slídič, voyeur *hovor.* šmírák **~otruo** štěrbina, průzor, kontrolní otvor **ĉirkaŭ~i** rozhlížet se (kolem) **ek~i** vzhlednout, zadívat se **el~i** vyhlížet (*odněkud i vypadat*) **el~i el fenestro** vyhlížet z okna **la vestoj bele el~as zast.** ty šaty pěkně vypadají **en~i** nahlédnout dovnitř **inter~i** *n* dívat se na sebe navzájem **pri~i** prohlédnout si, detailně zkontrolovat **re~i** znovu se podívat **retro~i** podívat se zpět **sub~i** pohlížet

úkošem, pokrytecky a vychytrale **super~i** zkontrolovat přehledně, bez detailů **tra~i** prohlédnout od začátku do konce **esplor~i** bádát **flank~o** pohled stranou (*skrytý, neuctivý*) **flug~e** zběžně, letmo **kaŝ~i** dívat se potají, špehovat **mond~o** světonázor, světový názor **supren~i** dívat se nahoru, vzhlednout

rigid/a tuhý, ztuhlý, neohebný *přen.* tvrdšíjtný, nepoddajtný, strnulý **~eco** ztuhlost, strnulost **~igi** znehybnit **~iĝi** strnout **~miena** strnule se tvářící **al~iĝi** křečovitě se držet **mal~a** ohebný, poddajtný

rigl/i *t* zavřít na zástrčku/závoru **~ado** zajištění **~ilo** zástrčka, závora **~ilo de ŝraŭbingo** *tech.* přítužná, pojistná matice **mal~i** odstrčit zástrčku, uvolnit pojistku

rigor/a rigorózní, přísný, nekompromisní, přesný **~a ekzameno** rigorózum, přísná zkouška **~a realo** tvrdá, krutá skutečnost **~o**, **~eco** přísnost, nekompromisnost **~ismo** *fil.* rigorismus

Rigved/o *náb.* Rgvéda, Rigvéda (*nejstarší védský hymnus*)

rikan/i *n* zlomyslně se šklebit, posmívat se **~anto** jízlivec **~o** úšklebek, pošklebek, výsměch

rikeci/o *biol.* riketsie, rickettsie (*rod bakterií*)

rikiŝ/o *dopr.* rikša (*asijský lehký nájemný vozík*) **~isto** rikša (*člověk táhnoucí vozík rikšu*)

rikolt/i *t* sklízet (*úrodu/obilí/ovoce/zele- ninu ap.*) **~i aplaŭdegon** sklídit bouřlivý potlesk **~o**, **~ado** sklizeň **~ilo** srp **~isto** žnec, sekáč, česač **~festo** dožínky **~maŝino** žací stroj **post~i** (= **spikumi**) paběrkovat (klasy na poli) **vin~o** vino-braní

rikord/o (= **datenopo**) *inf.* datový záznam

rikur/i *t inf.* využít část vlastní struktury
~o rekurze, rekurzivní volání

rilaks/i *t lék. sport.* relaxovat ~a tempo
fyz. relaxační doba ~o fyz. relaxace,
uvolnění (*návrat soustavy do rovnováž-
ného stavu*) ~ado *lék. sport.* relaxace,
uvolňování (svalového/duševního na-
pětí)

rilat/i *tn* týkat se, vztahovat se **la rezulto**
ne ~as **al la premisoj** výsledek neodpo-
ovídá předpokladům **tio** ~as **ankaŭ lian**
sanon to se týká také jeho zdraví ~a
relační, vztažný (*nevh. ve významu rila-
tiva*) ~e **al** ve vztahu k ~o vztah, sou-
vislost, poměr **transitiva** ~o *mat.* tran-
zitivní relace ~igi dát do souvislosti, na-
vázat vztah ~igi **al si iun aludon**
vztáhnout na sebe nějakou narážku
~umo (= **proporcio**) *mat.* poměr, pro-
porce **ek-i** navázat styk **inter~oj** vzá-
jemné vztahy

rilativ/o *jaz.* relativum, vztažný výraz
(*na určité místo pobytu*)
vztažná věta, vztažné zájmeno aj.) ~a
jaz. vztažný

rileg/i (= **relegacii**) *t* vykázat, vypovědět
(*na určené místo pobytu*)

rim/o *rým* ~i *t* (z)rýmovat ~ajo říkanka,
rýmovačka ~anto rýmovač, veršotepec
~igi rýmovat se ~oido nepravý rým
nombrad~ajo rozpočítávací (při hře)
sen~a nerýmovaný

Riman/o *hist.* Riemann **r~a funkcio** *mat.*
Riemannova funkce

rimark/i *t* upozorovat, všimnout si, po-
znamenat ~o poznámka ~ebla znatelný
~igi podotknout, upozornit ~igo upozor-
nění ~ilo značka, označení ~inda pozo-
ruhodný **ne~ate** nepozorovaně **ne~eble**
nepozorovatelně **ne~ite** nepozorován

rimed/o prostředek, způsob ~oj prostřed-
ky (*peníze*) **antaŭ~o** předběžné opatření
ĉia~e všemi prostředky **kontraŭ~o** pro-
tiopatření **sen~e** bez prostředků

produkt~oj (= **produktiloj**) výrobní
prostředky

rimen/o řemen *tech.* hnací řemen
alliga/fiksa ~o *sport.* vázání ~ŝuo
sandál **kap~oj** ohlávka **raz~o**
obtahovací řemen na břitvu

rimes/o *ekon.* rimesa (*zaslání směny*
k zaplacení dluhu)

rimors/o výčitka/hryzení svědomí, lítost
~i *n* mít výčitky svědomí

rin/o *anat.* rin(o)/ (*morfém s významem*
nos ve složeninách) ~ito *lék.* rinitida,
rýma ~ologio *lék.* rinologie (*podobor*
nosní dutiny a paranazálních dutin)
~oplastio *lék.* rinoplastika (*plastická*
operace nosu) ~oskopio *lék.* rinoskopie
(*endoskopické vyšetření nosní dutiny*)

rinant/o *bot.* rod kokrhel

ring/o kroužek, prsten *přen.* prsteneč,
(o)kruh *sport.* ring ~o **de fianĉiĝo** snub-
ní prsten ~oj *sport.* kruhy ~a prsten-
cový, kroužkový, kruhový ~i *t* svírat
v kruhu, obklopovat ~ego obruč (*sudo,*
kola) ~eto podložka ~igi (vy)tvořit
kruh, zformovat do kruhu ~igi tvořit
kruh, nabývat kruhového tvaru **liaj**
haroj ~iĝis jeho vlasy (z)kudrnatěly
~izi *tech.* sevřit prstencem, provést kru-
hovou výztuž ~ujo krabička na prs-
týnky ~umi (o)kroužkovat (*ptáky*)
~ofingro prsteník ~oforma prstencový,
kroužkový, kruhový **du~o** *sport.* kruhy
barel~ego obruč sudu **blu~a** s modři-
nou (*oko po ráně*) **brak~o** (= **brace-
leto**) náramek **hul~o** *sport.* obruč
jar~oj, suk~oj letokruhy **kol~o** náhr-
delník, obojek **naz~o** kroužek do nosu
orel~o náušnice **piŝto~o** písní kroužek
rul~o obruč (*sportovní n. dětská hrač-
ka*) **sigel~o** pečeti prsten **star~o** cho-
dítka (*pro batolata*) **ŝnur~o** *nám.* smyč-
ka na veslo **ŝov~o** zajišťovací kroužek
(*kožený, kovový*) **ŝtop~o** těsnicí kroužek

rinhocefal/oj, rinkocefal/oj *zool.* řád haterie
rinocer/o *zool.* nosorožec ~**edo***j* čeleď nosorožcovití
Rio-de-Janejr/o *zeměp.* Rio de Janeiro
riolit/o *geol.* ryolit
rip/o *anat. bot. tech.* žebro ~**oj de limbo** žebra listové čepele ~**a** žeberní, žebrový ~**a volbo** *arch.* žebrová klenba ~**ažo, inter~ažo** *kuch.* žebírko **inter~a** mezižeberní
ripar/i *t* opravit, napravit, odčinit ~**o**, ~**ado** oprava ~**ejo** opravna **šipa** ~**ejo nám.** dok ~**isto** opravář **ne~ebla** neopravitelný
ripet/i *t* opakovat ~**o** opakování ~**ado** několikeré opakování ~**īgi** opakovat se ~**ilo** zesilovač signálu, retranslační stanice **kun~ado** opakovací lekce třídy **prov~o** (= **provludo**) *div.* zkouška
ripidist/oj *zool.* nadřád vějířoploutví
riport/i *n* reportovat, podávat reportáž ~**o** reportáž ~**isto** reportér
ripost/i *n* odseknout, rychle a vtipně odpovědět
ripoz/i *n* odpočívat ~**o** odpočinek ~**ejo** místo odpočinku, odpočívárna ~**igi** nechat odpočívat **sen~e** bez odpočinku
riproč/i *t* vytýkat, vyčítat (**al iu ion** někomu něco), (po)kárát (**iun** někoho), hanět (**iun/ion** někoho/něco) ~**a** vyčítavý, káravý ~**o** výtka, výčitka, pokárání ~**ebla** pokáratelný ~**inda** zasluhující pokárání **mem~o** výčitka svědomí **ne~ebla** nevytknutelný **sen~a** bezúhonný
risk/i *t* riskovat, odvážit se, odvažovat se ~**a** riskantní ~**o** riziko *hovor.* risk ~**ema** smělý, nebojácný, příliš odvážný **čiu~a** na všechna rizika **sen~a** neriziková **tro~ema** hazardérský
ripling/oj *bot.* ryzlinky (*odrůdy révy vinné n. bílá vína z nich připravená*)

rism/o *tech.* rys papíru (*jednotka množství nařezaných archů: 500 archů*)
risol/o *kuch.* rizoleta *n.* taštička s masovou nádivkou
risort/o *tech.* pružina *hovor.* pero, péro ~**a** pružinový ~**i n** pružit ~**aro** odpružení / pérování vozidla ~**eco** pružnost, elastičnost **klučo~o** pružina spojky **spiral~o** spirálová pružina
ristorn/o *ekon.* dobropis, refundace, členský podíl na zisku ~**i t** účtovat, připsat k dobru, refundovat
rit/o *náb.* ritus (*způsob obřadu*), obřad, rituál ~**a** rituální ~**aro** *náb. i přen.* rituál (*soubor předpisů a zvyklostí pro výkon bohoslužeb*), ceremoniál (*soubor společenských pravidel a zvyklostí*)
ritm/o rytmus, básnická stopa ~**a** rytmický ~**i t** rytmicky sladit, (z)rytmizovat ~**ofiguro** *jaz.* rytmizovaný slovní obrat **mis~o** *lék.* (srdeční) arytmie
ritornel/o *hud.* ritornel (*opakující se instrumentální pasáž, kterou střídají sólové části*)
rival/o rival, soupeř, sok ~**i n** soupeřit ~**eco** rivalita
rivalt/o *div.* předscéna, forbína
rivel/i *t* odhalit, seznámit *fol.* vyvol(áv)at ~**o**, ~**ado** odhalení *fol.* vyvolá(vá)ní *náb.* zjevení ~**anto**, ~**ento** vývojka (*sloučenina*) ~**ilo**, ~**ujo** *fol.* vývojnice (*pomůcka, přístroj*) *nevh.* vývojka ~**ban**o vyvíjecí lázeň
river/o řeka *přen.* příval ~**a** říční ~**ego** veletok ~**eto** říčka ~**ujo** koryto řeky, řečiště ~**baseno** povodí řeky ~**brako** rameno řeky ~**brančo** (= **alfluanto**) přítok ~**kušejo** řečiště, koryto řeky **glaci~o** (sněhovo-)ledov(cov)ý splaz
riverenc/o poklona ~**i n** klanět se, poklonit se
Rivier/o *zeměp.* Riviéra **Francia/Italia** ~**o** Francouzská/Italská riviéra

rivolu/o fyz. tech. mat. otáčka hvězd. oběžná dráha (kosmického tělesa) ~a otáčivý, rotační ~i n otočit se (kolem osy o 360°) ~**ometro** otáčkoměr

rivulari/o bot. rivularia (rod vláknitých sinic)

rizo/o bot. i kuch. rýže ~**ajo** kuch. jídlo z rýže ~**ejo** rýžové pole ~**ero**, ~**grajno** rýžové zrnó ~**kačo** rýžová kaše ~**kampo** rýžové pole

rizobi/o biol. rhizobium (rod půdních bakterií)

rizofo/o bot. kořenovník

rizokarp/o bot. mapovník (rod hub)

rizom/o bot. oddenek ~a oddenkový **horizontala/vertikala** ~o plazivý/svislý oddenek **bulbeca** ~o cibulovitý/dužnatý oddenek

rizomorfo bot. václavka (houba)

rizoto kuch. rizoto

RNA = ribonuklea acido RNA, RNK (= ribonukleová kyselina)

ro/o (= **sumako**) bot. rod škumpa

rob/o róba, (slavnostní) dámské šaty hist. roucho, slavnostní oděv **čambra**, **negliža** ~o negliže, nedbalky **sub**~o spodnička **trot**~o šaty na nákupy/pochůzky **tualet**~o župan

robini/o bot. rod trnovník **šajnakacia** ~o, **pseúdoakacia** ~o trnovník akát

robot/o tech. i přen. robot ~**igo** přeměna v robota ~**iko** robotika ~**izado** robotizace (výroby)

roburo/o (= **pedunkla kverko**) bot. dub letní, křemelák

rocel/o = **rokcelo**

rod/i (= **rongi**) t hlodat

rod/o nám. rejda **el-iği** být unášen větrem na širé moře

Rod/o = **Rodiso**

Rod-Insul/o zeměp. Rhode Island (nejmenší stát USA)

Rodano/o zeměp. Rhôna (řeka)

rodanid/o chem. thiokyanatan zast. rhodanid

rode/o zeměd. sehnání dobytka sport. rodeo

rode/o bot. debříčka japonská

Rodezi/o zeměp. hist. Rhodesie **Norda** ~o Severní Rhodesie (nyní Zambie) **Suda** ~o Jižní Rhodesie (nyní Zimbabwe)

rodi/o chem. rhodium

Rodis/o zeměp. Rhodos **la Koloso de** ~o hist. Rhodský kolos

rododendr/o bot. rod pěnišník, rododendron, **hirta** ~o pěnišník chlupatý **rust-kolora** ~o pěnišník rezavý

rodofit/oj bot. kmen ruduchy, řasy červené

Rodop/o zeměp. Rodopy (pohoří)

rodopsin/o biol. chem. rodopsin, oční purpur

Rodos/o = **Rodiso**

rogal/o sport. rogalo

roj/o potok ~**adi** n téci po povrchu ~**adaj akvoj** povrchové vody ~**eto** potůček

rojalism/o polit. rojalismus

rojalist/o rojalista

rok/o skála ~**ajo** (= **petro**) geol. hornina zahr. skalka ~**fendo** skalní štěrbiná/puklina ~**firma** pevný jako skála, skálopevný ~**ĝardeno** skalka **R~montaro** zeměp. Skalnaté hory ~**peco** kámen ~**salo** (= **štonsalo**, **minsalo**) kamenná sůl **sen-igi** vysbírat/odstranit kameny, zbavit kamenů (zeminu) **sur~aj pen-trajoj** hist. um. skalní malby

rok/o hud. rock ~**muziko** rocková hudba

rokcel/o bot. roccella, skalačka (rod lišejníků)

rokenrol/o tanec rokenrol ~i n hrát/tančit rokenrol

ro克福ort/o kuch. rokfór (polotvrdý plisňový sýr)

rokok/o arch. rokoko ~a rokokový

roku/o *chem.* annatto (*barvivo obsahující bixin*) ~**arbo** *bot.* orelánik

rol/o *div.* role, úloha ~**i** *n* účinkovat, hrát roli ~**anto** účinkující ~**ulo** *div.* představitel (*postavy*) **čef-ulo** hlavní představitel

Rom/o *zeměp.* Řím **r~a** římský (*tykající se města*) **r~ano** Říman (*obyvatel města*) **r~ana** římský (*např. číslice*) **r~anigi** pořímštit ~**io**, ~**anio**, ~**ana** **Imperio** *hist.* Řím, Římská říše *hovor.* starověký Řím **r~iano** Říman (*obyvatel říše*) **r~ia**, **r~ania**, **r~iana** římský **r~ida**, **r~anida** románský (*např. jazyk*) ~**Germana Imperio** *hist.* Svatá říše římská (národa německého) **r~katoliko** *náb.* římský katolík

roma/o Rom **la ~a** (**lingvo**) romština

roman/o *lit.* román **detektiva ~o** detektivka ~**eca** románový, neskutečný ~**eska** romaneskní, románový, podobný románu ~**isto** romanopisec

romanc/o *hud. lit.* romance ~**aro** (= **romancero**) sbírka romancí

romancĕ/o Rétoromán **la ~a** **lingvo** rétorománština

romand/o frankofonní Švýcar **R~io** Romandie (*neoficiální název frankofonních oblastí Švýcarska*) **la ~aj** **dialektoj** nářečí v Romandii

romanik/o *arch. um.* románský sloh ~**a** **lingvo** starofrancouzština

romantik/a romantický ~**o** romantika ~**ismo** *um.* romantismus ~**ulo** romantik

romantism/o = **romantikismo**

romb/o *mat.* kosočtverec ~**oido** romboid, kosodélník **orto~a** rombický, kosočtverečný, ortorombický (*krystalografická soustava*)

romb/o, ~**ofišo** *zool.* pakambala kosočtverečná

romboedr/o *mat. min.* klenec, romboedr

romp/i *t* (z)lámat, rozbít, přerušit ~**i** **leĝon** porušit/překročit zákon ~**i** **faston** přerušit půst ~**i** **kontrakton** porušit smlouvu ~**i** **baron** překonat/odstranit překážku ~**i** **la rilatojn kun iu** rozejít se s někým ~**o** rozbití, zlom(ení), (násilně) zrušení, přerušení ~**o** **de promeso** porušení/zrušení slibu ~**ebla** lámavý, křehký ~**eti** nalomit ~**iĝi** rozbít se, zlomit se ~**iĝema** křehký ~**aĵo**, ~**itaĵo** úlomek, střep(ina), troska ~**opeco** úlomek, střep ~**oŝtelo** vloupání **de~i** odlomit **dis~i** rozlomit **dis~iĝi** rozlomit se **el~iĝi** vylomit se **en~i** vlámat se, vloupat se **inter~i** přerušit **inter~o** přerušení **inter~ilo** *el.* přerušovač **meminter~ilo** automatický přerušovač **ne~ebla** *tech.* nerozbitný *přen.* nezlomný, nezdočný **ne~iĝema** nelámavý **sen~a**, **seninter~a** nepřetržitý **tra~i** prolomit **cirkvit~ilo** vypínač obvodu **facil~a** křehký **glaci~ilo** *nám.* ledoborec **ikon~isto** (= **ikonoklasto**) obrazoborec, ikonoklast **ĵur~o** porušení přísahy **kap~a** nutící lámat si hlavu **kap~ilo** hlavolam **kol~a** krkolomný, nebezpečný **kern~ulo** (= **kokotraŭsto**) *zool. rod* dlask **maska kern~ulo** dlask východní **okcidenta kern~ulo** dlask žlutočelý **konstituci~o** porušení ústavy **kontinu~o** přerušení návaznosti **mar~iĝi** ztroskotat na moři **mur~ilo** *voj.* beranidlo **nuks~ilo** louskáček ořechů **nuks~ulo** (= **nucifrago**) *zool. druh* ořešník (*pták*) **ond~ilo** vlnolam **rand~i** otloukat okraje **rand~ita telero** otlučený talíř **strik~anto** stávkokaz **ŝip~i** *nám.* ztroskotat **ŝip~aĵo** úlomky ztroskotané lodi **ŝton~ilo** drtička kamenů **tordo~i** ukrotit

Romul/o *mytol.* Romulus

rond/o kruh *přen.* okruh zájemců **hejma ~o** domácí kruh **ŝakista ~o** šachový kroužek ~**a** okrouhlý ~**aĵo** kruhový

předmět **~eco** kruhovitost **~eto** kroužek
~etano člen kroužku **~igi** zaoblit,
zakulatit *mat.* zaokrouhlit **~iri** *n* chodit
kolem dokola, obcházet **~arko** *arch.*
románský oblouk **~cifere** zaokrouhleně
~vojaĝo okružní cesta, turné **duon~o**
polokruh, půlkruh **flu~o** (= **cirkvito**) *el.*
obvod **lum~o** bodové osvětlení **rad~o**
ráfek kola

rondaŭ/o *lit.* rondó (*lyrická báseň*)

rondel/o *lit.* rondel *hud.* rondo

ronĝ/i *t* hryzat, hlodat **~uloj** *zool.* hlo-
davci

ronk/i *n* chrápat, chrochtat *o koni* frkat
~o, **~ado** chrápání

ronron/i *n* příst (*o kočce*)

ror/i *n* řvát (*o lvovi, tygrovi*)

ros/o rosa **~as** padá rosa **~a** orosený **~ero**
kapka rosy **~umo** orosení **~ometro**
rosoměr, drozometr **~punkto** *fyz.* rosný
bod **sun~o** (= **drozero**) *bot.* rod ros-
natka (*hmyzožravá bahenní rostlina*)

rosin/o *kuch.* (h)rozinka

rosmar/o *zool.* mrož

romaren/o *bot.* rod rozmarýn **oficina** **~o**
rozmarýn lékařský, rozmarýna lékařská

rost/i *t kuch.* opékat (*topinky*), rožnit (*ma-
so*) pražit (*kávu*) **~aĝo** pečeně *n.* topinka
~ejo prodejna pečeného masa **~igi** dát
opéci **~iĝi** péci se **~ilo** rožeň, gril, pe-
káč, pánev **~bovaĝo** hovězí pečeně
~krado rošt/mříž(ka) grilu **~maŝino**
pražicí stroj (*kávy, rudy*) **~ostango** ro-
žeň **sub~i** opékat jen dožluta **acid~aĝo**
kyselá pečeně **krad~i** grilovat **krad~ilo**
roštový gril **pan~aĝo** topinka **pan~ilo**
opékač topinek **pik~ilo** rožeň **ŝaf~aĝo**
skopová pečeně

rostbef/o, **rostbif/o** *kuch.* rostbíf

rostr/o chobot (*slona*), rypák (*vepře*), so-
sák (*hmyzu*) *voj. nám.* zobec (*obrněná
příd' lodí*) **~ulo** *zool.* řád chobotnatec

rot/o tlupa, houf *zool.* hejno, stádo *voj.*
nevh. rota, setnina

rota *ró název řeckého písmene* P, p

rotaci/i *n fyz. tech.* hvězd. rotovat, otáčet
se **~a presmaŝino/presilo** *polygr.* rotač-
ka **~o** rotace, otáčení **~uloj** *zool.* kmen
víníci

rotang/o *bot.* rotan rákosový, rotang rá-
kosovitý

Rotari/o *ekon.* Rotary International, Rota-
ry klub **r~ano** rotarián

rotator/o *fyz. anat.* rotátor

rotenon/o *chem.* rotenon (*insekticid*)

Roterdam/o *zeměp.* Rotterdam

rotond/o *arch.* rotunda

rotor/o *tech.* rotor (*otáčivá část stroje,
motoru, turbíny*) *let.* nosný rotor (*heli-
koptéry*)

rover/o rover, starší skaut (*16–25 let*)

rovers/o *text.* klopa

roz/o *bot.* rod růže (*keř i květ*), (větrná/
směrová/kompasová) růžice (*kompasu*)
arch. rozeta **sovaĝa** **~o** růže šípková
alpa **~o** (= **penda rozo**) růže převislá,
růže alpská *hovor. nevh.* pěnišník chlu-
patý / pěnišník rezavý **centfolia** **~o** růže
stolistá **cinama** **~o** růže skořicová **ĉinia**
~o růže čínská, ibišek čínský **damaska**
~o růže turecká **hunda** **~o** růže šípková
Kristnaska **~o** (= **nigra heleboro**) če-
meřice černá *hovor.* Kristova růže, zim-
ní růže **moska** **~o** růže mošusová **penda**
~o růže převislá, růže alpská **porcelana**
~o (= **alta etlingero**) etlingera vyšší **~a**
růžový **~a esenco** růžová silice, růžový
olej **~aj militoj**, **militoj de ~oj** *hist.*
války růží **~acoj** *ĉeľad'* růžovité **~ejo** ro-
záríum, růžový sad **~eto** růžička, růžice,
kokarda **~iĝi** zrůžovět **~ujo** růžový keř
~(o)bero, **~(o)frukto** šípek (*plod růže*)
~kolora růžový **~vitralo** *arch.* rozeta
akvo~o (= **nimfeo**) leknín **gren~o** (= **papaveto**) vlčí mák **bant~o** rozeta,

ozdobná růže z mašli **jeriko~o** *hovor.* růže z Jericha (*odb.* choulivka jerišská *n.* vraneček) **mar~o** *zool.* sasanka (*řád korálnatců*) **musk~o** růže stolistá mechovka, mechovka stolistá **špruc~o** *tech.* kropítko (*konve, sprchy*) **vent~o** větrná růžice

rozanilin/o (= **fuksino**) *chem.* rosanilin, fuchsin (*červené barvivo*)

rozari/o *náb.* růženec *přen.* (dlouhá) řada, řetězec

rozeol/o *lék.* roseola, červená skvrnitá vyrážka

ru/i *t text.* močit (len, konopí) **~ado** (na)-máčení (lnu, konopí)

ruan/a strakatý, grošovaný **~a** **čevalo** grošovaný kůň, grošák

Ruand/o *zeměp.* Rwanda

rub/o rum (*stavební odpad / rozpadné zdivo*), sutiny, suť, *přen.* zbytečnosti, odpad, balast **~a** odpadní **~ajo** odpadky **~ejo** rum(ov)išť **~ujo** nádoba na (stavební) rum/odpadky **~skatolo** nádoba na odpadky **fer~o** železný šrot **toks~ejo** skládka jedovatých látek

ruband/o stuha, pentle **~a** **nodo** mašle **~eto** úzká stužka **čapel~o** stuha na klobouku **eğ~o** lemovka **flag~o** fábor, vlajcí stuha **ink~o** páska do psacího stroje **izol~o** izolační páska *hovor.* izolačka, **kartoč~o** nábojový pás **mezur~o** měřicí pásmo **štrumpo~o** (= **krurzono**) podvazek

rubekol/o (= **ruğgorğulo**) *zool.* červenka obecná

ruben/o *geol.* rubín (*rudá odrůda kourundu*)

rubeol/o *lék.* zarděnky, rubeola

rubetr/o *zool.* bramborníček hnědý (*pták*)

rubí/o *bot. rod* mořena **tinktura ~o** mořena barvířská

rubidi/o *chem.* rubidium

Rubikon/o *zeměp.* Rubikon **transiri ~on** *přen.* překročit Rubikon

rubl/o rubl (*ruská měnová jednotka*)

rubrik/o rubrika

rubus/o, ~ujo *bot. rod* ostružiník **~arbus-to, arbusta ~o** ostružiník křovitý **ida ~o** (= **frambujo**) ostružiník maliník **~bero** ostružina (*plod*)

rudbeki/o *bot. rod* třapatka (*květina*)

rudiment/o základ(ní) znalosti *lék.* rudimentární orgán, neúplně vyvinutý orgán **~a** rudimentární

rudr/o *nám.* kormidelní ploutev **~i** *t* kormidlovat **~isto** kormidelník **~orado** kormidelní kolo **~ostango** kormidlovací tyč

ruf/a ryšavý, zrzavý, rusý

ruf/o *nám.* kajuta (na palubě)

rug/i *n biol.* zvrásnit se, scvrknout se

rugbe/o *sport.* ragby

rugín/o *lék.* chirurgická škrabka **~i** *t* seškrábnout (*např. okostici z kosti*)

ruğ/a červený, rudý **R~a** Maro Rudé moře **~i** *n* červenat se, být červený **~o** červeně **~ajo** červený předmět / červená věc **~eta** načervenalý **~igi** načervenit **~igema** stydlivý **~igi** zčervenat, zrudnout **~ulo** rudoch, Indián *polit.* levičák **~umi** *t* nalíčit se rtěnkou **~armeano** rudoarmějec **~barbulo** rudovous **~haütulo** rudoch **čiel~o** červánky **flav~a** (= **rufa**) zrzavý **infra~a, trans~a** *fyz.* infračervený **kongo~o** *chem.* konžská červeně, kongočerveně **R~kufineto** Červená karkulka **maten~o** (= **aūroro**) ranní červánky **sango~a** krvavě červený, rudý **vesper~o** večerní červánky

ruin/o ruina, zřícenina, troska, rozvalina **~ejo** zříceniny (*místo více zřícenin*), zbořeníště **~igi** zruinovat, zničit, zbořit, *přen.* přivést na mizinu **~igema** bořivý,

vandalský, pustošivý, zlovolně ničivý
~iĝi přijít na mizinu, zničit se
ruĵ/o (= **ruĝigilo**) růž, rtěnka
ruk!, **ho ruk!** hej rup!
rukt/i *n* říhat **~o** říhnouti
rukul/i (= **kveri**) *n* vrkat
rul/i *t* valit, kutálet, koulet **~o** role, válec
nám. příbojová vlna **~ado** valení, koule-
ní, kutálení *hud.* ruláda (*řada zpívaných*
tónů jako ozdoba melodie) víření bubnů
~aĵo svítek (*papíru, filmu ap.*) *kuch.*
závittek **~iĝi** valit se, kutálet se *přen.*
hrnout se **~iĝado** houpání (se) (*lodi,*
nepevné půdy pod nohama ap.) **~ilo**
kolečko, váleček **~ujo** pouzdro valivého
ložiska **~umi** (na)vinout *inf.* rolovat
(text) **~umo** *tech.* váleček, kladka, bu-
ben, válcový blok **~bakaĵo** *kuch.* závin
~cilindro navíjecí bubínek *tech.* kladka
~domo obytný přívěs **~fali** *n* skutálet se
~glitiloj kolečkové brusle **~haringo**
kuch. zavináč **~ĵeti** *t* rozkutálet **~lagro**
valivé ložisko **~premilo** (silniční) válec
~ringo *sport.* obruč **~rostitilo** rotační gril
~skatiloj kolečkové brusle **~ŝtuparo**
eskaloj, pohyblivé schody **~trabo**
zeměd. polní válec **~volvaĵo** role, svi-
tek, smotek **~volvi** *t* svinout **al~iĝi** při-
valit se **de~i** odkutálet **ek~iĝi** začít se
kutálet **el~iĝi** vyvalit se, vykutálet se
for~i odvalit **kun~i** svinout **kun~o** *inf.*
současné použití více programů **pre-**
ter~iĝi valit se kolem **trans~iĝi** převalit
se přes něco **draŝ~o** (pohyblivá) hlava
cepu **fal~iĝi** skutálet se **foli~ozo** svi-
nutka (bobu / bramboru / révy vinné /
třešně ap.) (*virová choroba*) **glad~i** (= **kalandri**)
mandlovat (*prádko*), kalandrovat (*papír,*
textil) **hak~eto** *kuch.* čevabčiči **ink~o**
inkoustový/tonerový válec **plen~iĝo**
let. výkrut (*otočení letadla kolem podélné osy*) **skrib~aĵo**

svítek (*pisemnost*) **ŝose~ilo** silniční
válec **tekso~o** *text.* osnovní vál
rudal/o *kuch.* ruláda, roláda (*stočené těsto*
n. maso s náplní), závittek
rulet/o ruleta (*druh hazardní hry*) *tech.*
kuch. krájecí kolečko *mat.* kotálnice
rum/o rum (*destilát z cukrové třtiny*) **~ejo**
palírna rumu
ruman/o Rumun **R~io**, **R~ujo** Rumunsko
rumb/o *hud.* rumba
rumeks/o *bot. rod* šťovík
rumen/o *zool. anat.* bachor (*první před-*
žaludek přežvýkavců)
rumor/o rámus, halas, hluk, povyk
rumstek/o *kuch.* řízek z hovězí kýty
run/o *hist. jaz.* runa (*starogermánské pís-*
mo) *lit.* sloka (*skandinávských eposů*)
runcinat/a *bot.* kracovitý (*list*)
rund/o (kontrolní) obchůzka *sport.* kolo
zápasu, vylučovací zápasy, střetnutí
rung/o příčel (*žebříku, zpevnění nohou*
židle ap.)
rupi/o *ekon.* rupie *lék.* šankr, (tvrdý) vřed
zur/o venkov **~a** venkovský, rurální
Rur/o *zeměp.* Ruhr (*řeka*) **~valo**,
~oregion Porúří
rus/o Rus **~a** ruský **~e** rusky **~igi** porušit
R~io, **R~lando**, **R~ujo** Rusko **~landa**
ruský (*týkající se Ruska*) **~landano**,
~iano, **~ujano** obyvatel Ruska **blank~o**
(= **beloruso**) Bělorus
rusk/o *bot. rod* listnatec
rust/o *chem. tech.* rez (*produkt koroze že-*
leza a oceli) *bot.* rzivost (*choroba rost-*
lin) **~a** *chem. tech.* rezavý, rezivý, re-
zatý *bot.* rzivý **~i** *n* být/vypadat (jako)
rezavý **~aĵo** starý krám, haraburdí **~iĝi**
(z)rezavět, rezivět **~imuna**, **~orezista**
nerez(avějící) **sen~igi** odstranit rez
~ofungoj (= **uredaloj**) *bot.* rzi
rustik/a *um. arch.* rustikální, hrubě opra-
covaný, bosovaný *přen.* hrubý, neote-
saný

rusul/o *bot. rod holubinka*
rut/o *bot. rod routa kapro~o (= oficina galgo)* *bot. jestřabina lékařská muro~o bot. sleziník routička ~ino, ~ozido chem. rutosid, rutin*
rutel/o *zool. rod plotice (kaprovitá ryba)*
ruten/o Rusín **~a dialektu** rusinské nářečí
R~io, R~ujo *hist. Podkarpatská Rus*
ruteni/o *chem. ruthenium*

rutil/o *geol. rutil*
rutin/o rutina, dovednost, zběhlost **~ismo** rutinérství **~ulo** rutinér
ruz/a vychytralý, mazaný, prohnaný, lstivý, úskočný **~i n** chytračit **~o, ~ajo** lest **~ulo** vychytralý člověk, lišák, šelma **sen~a** bezelstný, prostý, naivní **super~i** přechytračit

S

sabat/o sobota
sabelik/o *bot. kapusta kadeřavá*
saben/o *hist. Sabin ~a sabinský ~ino* Sabinka **la forrabo de ~inoj** *um. únos Sabine* **S~ujo** *hist. zeměp. Sabinium*
sabin/o *bot. jalovec chvojka*
sabl/o písek **gruzeca ~o** štěrkopísek **konstrui sur ~o** *přen. stavět na písku (= na nepevných základech)* **~a** pískový, písečný **~i t** posypat pískem **~ajo** písčina, písčité dno **~ejo** pískovna, pískový lom **~ero** zrnko písku **~ujo** nádoba na písek, pískoviště pro děti *ap. ~ohorloĝo* přesýpací hodiny **~okesto** dětské pískoviště **~okolora** pískově žlutý **~opetro, ~oštono** pískovec **~oštormo** písečná bouře **~oviva** *biol. psamofilní, pískomilný* **bar~ajo** písečná lavice (*v ústí řeky*) **flu~o** tekutý písek **sur~iĝi** *nám. zabořit se do písku, najet na mělčinu*
sabot/i *t* sabotovat **~ado** sabotáž, sabotování **~ajo** sabotáž, sabotovaná věc **~anto, ~ulo** sabotér, sabotážník
sabr/o šavle **~i t** udeřit šavlí **~ingo** pochva (šavle) **~oregado** *přen. vojenská vláda* **~o(skerm)ado** šerm šavlí
sacerdot/o kněz
Sad/o *hist. Sade s~ismo* *lék. sadismus* **s~isto** sadista **s~isma, s~ista** sadistický **s~ismo-masohismo** sadomasochismus

sadhu/o *náb. sádhu (hinduistický asketa)*
saduke/o *náb. saducej*
safar/o, safari/o safari (*výprava do divočiny, někdy lovecká, n. zoo s volným výběhem zvířat*)
safen/a vejno *anat. safěna (povrchová podkožní žíla na noze)*
safir/o *geol. safír*
safism/o = sappismo
safran/o *bot. šafrán setý kuch. šafrán (koření)* **~a** šafránový *přen. šafránově žlutý* **~i t** kořenit šafránem
sag/o *sport. šíp (střela do luku)* *přen. šipka (ukazatel směru)* **la ~o de Amoro** Amorův šíp / Amorova střela **satira ~o** *lit. satirický šleh* **~i n** letět (rychle) jako šíp **ĉiuflanken ~is ŝercoj** žerty sršely na všechny strany **~eto** šipka **S~isto (= Sagitario)** *hvězd. Střelec (jméno souhvězdí i znamení zvěrokruhu)* **~ujo** toulec **~oforma** šipovitý
saga/o *sága (islandská n. norská pověst o osudech významného rodu / románová kronika zajímavé rodiny)*
sagac/a bystrý, chytrý, důvtipný **~eco** bystrost, chytrost, důvtipnost
sagital/a *anat. sagitální, předozadní*
sagitari/o *bot. rod šípatka S~o* *hvězd. Střelec (souhvězdí i znamení zvěrokruhu)*

sagu/o *kuch.* ságo ~**arbo**, ~**palmo** *bot.* rod ságovník

saĝ/a moudrý ~**eco** moudrost (*vlastnost*) ~**igi** vést k moudrosti ~**iĝi** zmoudřet ~**o** rozum, moudrost (*schopnost správného úsudku a konání*) ~**ulo** moudrý člověk, mudrc ~**umi** *n* mudrovat, rozumovat ~**odento** *anat.* zub moudrosti **mal~a** hloupý **mal~e** hloupě **mal~o**, **mal~eco** hloupost **mal~igi** ohlupovat **mal~iĝi** zhloupnout **mal~ulo** hlupák

Sahar/o *zeměp.* Sahara (*poušť*) **Okcident-a** ~**o** Západní Sahara (*stát*) **s~a** sahar-ský

sahib/o sáhíb (*zdvořilé oslovení Evropana v Indii*)

Saĥalen/o *zeměp.* Sachalin

saĥar/o, **sakar/o** *bot.* rod třtinovník, třtina **oficina** ~**o** (= **sukerkano**) třtinovník cukrový, třtina cukrová ~**ido** *chem.* sacharid, cukr *nevh.* uhlovodan ~**ino** sacharin, cukerin

Sajgon/o *hist. zeměp.* Saigon (*nyní* Ho Či Minovo Město, *bývalé hl. město Jižního Vietnamu*)

sajmiri/o *zool.* rod kotul (*opice*)

sak/o pytel ~**aĵo** *náb.* kající roucho, (žíněné) roucho kajícíka ~**eto** sáček, pytlík ~**forma** pytlovitý, tvaru pytle ~**fajfilo**, ~**fluto**, ~**ŝalmo** *hud.* dudy ~**strato** slepá ulice **du~o** dvojpytel **en~igi** pytlovat, (na)plnit do pytle/pytlů, strčit do pytle **krom~o** chlebník **almoz~o** žebrácká mošna **ĉas~o** lovecká mošna **dormo~o** spací pytel **dorso~o** batoh, tlumok **fel~o** kožený vak na vodu **kovril~o** pytel na lůžkoviny **kusen~o** (= **kusentego**) povlak na peřinu/polštář **lit~o** spací pytel **man~eto** taštička, kabelka **pak~o** ranec **poŝto~o** poštovní pytel **polen~o** *bot.* prašný váček **sel~o** sedlová brašna **spermo~o** *zool.* semen-ný váček **spor~o** (= **asko**) vřecko (*vřec-*

kovýtrusných hub) **testik~o** (= **testik-ujo**, **skroto**) *anat.* šourek, skrotum **vo-jaĝ~o** cestovní taška, příruční zavazadlo

sakar/o = saĥaro

sake/o saké (*japonské rýžové víno*)

sakr/i *n* klít, nadávat, sakrovat ~**o**, ~**aĵo** zaklení, nadávka

sakr/o *anat.* kost křížová ~**a** sakrální, kří-žový

sakral/a *náb.* sakrální, posvátný ~**igi** po-světit, zasvětit

sakrament/o *náb.* svátost, sakramentum ~**a** posvátný, sakramentální

sakrilegi/o *náb.* svatokrádež, rouhání ~**a** rouhavý ~**i** *n* rouhat se

sakristi/o sakristie, zákristie ~**ano** kos-telník

saks/o Sas (*příslušník germánského kme-ne n. obyvatel Saská*) ~**a** saský **S~io**, **S~ujo** Sasko **Malsupra S~io** Dolní Sasko **S~io-Anhalto** Sasko-Anhaltsko

Saks/o *hist.* Sax **s~ofono** *hud.* saxofon

saksifrag/o *bot.* rod lomikámen

saksikol/o *zool.* rod bramborníček (*pták*)

sakur/o *bot.* sakura (*japonská okrasná třešeň*)

sal/o *chem.* sůl *hovor.* kuchyňská sůl, chlorid sodný ~**o de Epsomo** hořká sůl, epsomská sůl (= heptahydrát síranu ho-řečnatého) **glaŭbera** ~**o** Glauberova sůl (= dekahydrát síranu sodného) **tabla** ~**o** kuchyňská sůl ~**a** slaný (*obsahující sůl*), solný ~**i** *t* solit ~**itaj prezoj** *expr.* mast-né ceny (= velmi vysoké ceny) ~**aĵo** nasolená potravina ~**eco** slanost ~**ejo** výrobní soli ~**eta** mírně slaný ~**igi** *chem.* přeměnit na sůl ~**ujo** slánka, sol-nička ~**akvo** slaná voda, slaný nálev ~**amoniako** *geol. chem.* salmiak (= chlorid amonný) ~**gusta** slaný (*mající slanou chuť*) ~**petro** *geol. chem.* ledek (*název některých dusičnanů*) ~**ŝtono** (= **evaporito**) evaporit (*solná sedimentární*

hornina) **S~lago, S~a Lago** *zeměp.* Velké Solné jezero **S~laga Urbo** Salt Lake City **el~igi** *chem.* vysolovat (vy-loučit látku z roztoku přidáním soli) **sen~a** neslaný, bez soli **sen~a akvo** (= **dolča akvo**) sladká voda **sen~a šerco** nemastný neslaný žert **kuir~o** kuchyňská sůl **mar~o** mořská sůl **min~o, rok~o, šton~o** halit, kamenná sůl **odor~o** čichací sůl **sezam~o** *kuch.* go-masio, sezamová sůl

Saladin/o *hist.* Saladin

salajr/o plat, mzda, služné **laŭpeca/laŭtempa ~o** úkolová/časová mzda **~i t** vyplácet mzdu **~eco** mzdový systém **~ulo** zaměstnanec **krom~o** zvláštní odměna / mzda za přesčas(y) **super~o** pří-davky (*na dítě, na bydlení apod.*)

salam/o salám **~o-taktiko** *ekon. polit.* salámová metoda (*taktika postupných drobných krůčků k dosažení cíle*)

salamandr/o *zool. rod* mlok **~edoj** *čeled'* mlokovití **Milito kontraŭ ~oj** *lit.* Válka s mloky

Salamis/o, Salamin/o *zeměp.* Salamis, Salamána **batalo de ~o** *hist.* bitva u Sa-lamíny

salangan/o *zool. rod* salangana (*pták*)

salat/o *kuch.* salát (*pokrm připravovaný smícháním syrových n. vařených částí některých rostlin, masa ap.*) *přen.* salát (*slátanina / neuspořádaný, potrháný svazek listů ap.*) **kukuma/tomata ~o** okurkový/rajčatový salát **~ujo** salátová mísa **frukto~o** ovocný salát **salikoko~o** krevetový salát

Salcburg/o *zeměp.* Salzburg, Solnohrad

sald/o *ekon.* saldo, zůstatek účtu **~i t** sal-dovat, vyrovnat zůstatek

salicil/a, salikil/a *chem.* salicylový **~(at)a acido** salicylová kyselina (= 2-hydroxy-benzenkarboxylová kyselina) **~ato**

salicylan, salicylát (= 2-hydroxybenzenkarboxylát)

salicin/o, salikino *chem.* salicin (*glykosid z kůry topolu a vrby*)

salik/o *bot. rod* vrba **babilona ~o** vrba babylónská **blanka ~o** vrba bílá **herb-eca ~o** vrba bylinná **kapra ~o** vrba jíva **reta ~o** vrba síťnatá **~ajo** výrobek z vrbového proutí **~ejo** vrbina, vrboví, vrbový porost **plor~o** smuteční vrba

salikari/o *bot.* kyprej vrvice, liščí ocas

salikok/o *zool. podřád* kreveta

salikorni/o *bot. rod* slanorožec

saliv/o slina **~a** slinový, slinný **~i n** vylučovat sliny, slinit **~iga** vyvolávající slinění/sliny **~umi n** slintat **~tuko** slintá(če)k

salm/o *zool.* losos obecný

salmis/o *kuch.* salmi (*ragú z pernaté zvěře*)

salmon/o *zool. rod* pstruh, losos **~edoj** *čeled'* lososovití **~oformaj** *řád* lososotvární

salmonel/o *biol. lék.* salmonela **~ozo** salmonelóza

Salome/o *náb.* Salome

Salomon/o Šalamoun, Šalomoun **~a** šalamounský **~oj, ~Insuloj** *zeměp.* Šalamounovy ostrovy (*stát i souostroví*)

salon/o salon, sál, výstavní místnost **~a** salonní **frizo~o** kadeřnický salon **te~o** čajovna

Salonik/o (= **Tesaloniko**) *zeměp.* Soluň

salp/o *zool.* salpa **~uloj** *třída* salpy

salpetr/o *geol. chem.* ledek (*název některých dusičnanů*) **čilia ~o** ledek čilský (= dusičnan sodný) **kalia ~o** ledek draselný (= dusičnan draselný) **norvegia ~o** ledek norský (= dusičnan vápenatý)

salping/o (= **utera tubo**) *anat.* vejcovod **~ito** *lék.* salpingitida, zánět vejcovodu

salsol/o *bot. rod* slanobýl

salt/i *n* skočit, skákat, *i přen.* **nombro de la kongresanoj** ~is de 300 ĝis 800 počet účastníků kongresu (po)skočil z 300 na 800 **li legas** ~ante **trans la paĝojn / tra la paĝoj** při čtení přeskakuje stránky ~o *i přen.* skok ~adi *n* poskakovat, skákat (opakovaně) **ŝiaj okuloj** ~adis **jen tien, jen tien** její oči těkaly sem a tam ~ado **sur ŝnuro** bungee jumping ~egi udělat velký skok ~eti poskočit, poskakovat ~igi přimět ke skoku (*koně, míč*) ~isto *sport.* skokan ~ulo skokan (*kdo rád/často skáče*), skákavý tvor (*blecha, žába, kobyłka*) ~umo *sport.* přemet ~oŝnuro švihadlo ~otabulo *sport.* odrazový můstek **al-i** přiskočit **de-i** seskočit, odskočit **dis-i** rozpadnout se, roz(e)skočit se **dis-igi** (prudce) rozlomit **ek-i** poskočit, vyskočit **el-i** vyskočit (*odněkud*) **el-ulo** (= **parvenuo**) zbohatlík, povýšenec **en-i** vskočit (*do něčeho / někam*) **for-i** odskočit, uskočit **re-i** odrazit se po dopadu, skočit zpět **re-o** odskok **trans-i** přeskóčit **alto-o** *sport.* skok vysoký, skok do výšky **alto-isto** skokan do výšky **ĉiz-ulo** *zool.* saranče čárkovaná **flanken-i** uskočit stranou **glav-ulo** *zool.* kobyłka zelená **herb-ulo** *zool.* kobyłka luční **longo-o** *sport.* skok daleký, skok do dálky **morto-o** salto mortale, skok smrti **ondre-o** (= **surfo**) příbojová vlna **stango-o** *sport.* skok o tyči **ŝaf-ado** skákání přes kozu (*přes sehnutého kamaráda*) **ŝnur-i** skákat přes švihadlo **tri-o** *sport.* trojskok

saltier/o ozdobná stuha/řetěz kolem krku

saltomortal/o (= **morto-o**) *sport.* salto mortale, skok smrti

salubr/a *lék.* zdravý (*prospěšný n. podporující zdraví*) ~a **klimato** zdravé podnebí ~eco prospěšnost zdraví ~igi ozdravit **ne~a** nezdravý, zdraví škodlivý

salut/i *t* (po)zdravit ~o pozdrav ~karto pohlednice, přáníčko ~letero pozdravný dopis ~parolado pozdravný projev **en-i/el-i** *inf.* přihlásit se / odhlásit se (*z internetové stránky*) **kap-i** pozdravit hlavou/kývnutím **klin-i** uklonit se na pozdrav **man-i** pozdravit rukou, zamávat na pozdrav **voj.** (za)salutovat

salv/o *voj.* salva (*hromadný současný výstřel*)

Salvador/o *zeměp.* Salvador (*stát*)

salvarsan/o *lék.* salvarsan (*první lék proti příjici*)

salvelen/o *zool. rod siven* (*lososovitá ryba*)

salvi/o *bot. rod šalvěj* **oficina** ~o šalvěj lékařská

sam/a *týž, stejný* ~e stejně, totožně ~o totéž **la** ~on! nápodobně! ~eca shodný, totožný ~eco shodnost, shoda, stejnost, (naprostá) podobnost **mal~a** rozdílný **mal~eco** rozdílnost **tut~a** zcela stejný

sam/ morfém s významem tentýž: ~aĝulo vrstevník ~centra *mat.* soustředný ~ideano esperantista, stoupenec téže myšlenky ~klasano spolužák ~landano krajan ~momente současně ~opinii *n* mít stejný názor ~seksama homosexuální ~tablano spolustolovník, soustolovník

samar/o *bot.* dvounažka (křídlatá)

samari/o *chem.* samarium

Samari/o *hist. zeměp.* Samařsko (*starověký stát*), Samaří (*město*) **s~ano** Samaritán, Samařan

Samarkand/o *zeměp.* Samarkand

samb/o *hud.* samba

sambuk/o *bot. rod bez* **herba** ~o (= **ebu-lo**) bez chebdí **nigra** ~o bez černý **grapola** ~o, **ruĝa** ~o bez červený, bez hroznatý

same/o (= **lapono**) Sám, Laponec, *zast.* Lopař

sang/o (= **sangao**) *náb.* sangha (*budhistická komunita*)
samizdat/o samizdat (*vlastní tajné vydání zakázané literatury*)
Samo/o *zeměp.* Samoa
samojed/o Samojed (*příslušník samojedské skupiny národů*)
samol/o *bot. rod* solenka
samovar/o (= **temašino**) samovar
sampan/o *nám.* sampan (*lehká asijská loď*)
sampl/o statistický vzorek ~**a** namátkový, výběrový **lotá** ~**ado** loterie ~**i** *t* vybírat statistický vzorek
Samson/o = **Šimšono**
Samuel/o *náb.* Samuel
samum/o *met.* samum, (*suchý horký vítr severoafričských a arabských pouští*)
samuraj/o *hist.* samuraj
sam/a zdravý (*bez nemoci n. zdravotně nezávadný*) ~**o** zdraví **je via** ~**o!** na vaše zdraví! ~**iga** zdravý (*podporující zdraví*), léčivý, uzdravující ~**igi** uzdravovat, uzdravit ~**iği** uzdravit se ~**ulo** zdravý člověk ~**stato** zdravotní stav **mal~a** nemocný, nezdravý **mal~o** nemoc **mal~eto** lehké onemocnění **mal~igi** způsobit nemoc **mal~iga** zdravotně škodlivý **mal~iği** onemocnět **mal~ulo** nemocný, pacient **mal~ulejo** nemocnice **nere~igebla** ne(vy)léčitelný **re~igi** uzdravit **re~iği** uzdravit se **re~igilo** lék, uzdravující prostředek **dormomal~o** trypanosomóza *hovor.* spavá nemoc **flavmal~o** (= **iktero**) ikterus, žloutenka **gruzmal~o** (= **litiazo**) litiáza (*tvorba kamenů ve vnitřních orgánech*) *hovor.* kaménky **kasonmal~o** kesonová nemoc, dekompresní nemoc **mankomal~o** nemoc z podvýživy **marmal~o** mořská nemoc **mortmal~a** smrtelně nemocný **štonmal~o** litiáza (*tvorba kamenů ve vnitřních orgánech*) *hovor.* kaménky

turnomal~o vrtohlavost (*přežvýkavců, hl. ovci*) **veturmal~o** kinetóza (*nevolno z jízdy*)
Sana/o *zeměp.* San`a (*hl. město Jemenu*)
sanatori/o sanatorium
San-Bernard/a **hundo** bernardýn
Sanê/o *lit.* Sancho (*mužské jméno*)
sandal/o sandál (*lehká letní obuv*)
sandarak/o sandarak (*pryskyřice užívaná k výrobě laků a tmelů*)
Sandoming/o *zeměp.* Santo Domingo (*hl. město Dominikánské republiky*)
sandr/o *zool. rod* candát
sandvič/o sendvič ~**ejo** stánek s obloženými chlebičky ~**eto** obložený chlebiček ~**ulo** (= **afišhomo**) chodící reklama
Sandvič/aj **Insuloj** *zeměp.* Sandwichovy ostrovy
San-Francisk/o, **Sanfrancisk/o** *zeměp.* San Francisco
sang/o krev ~**a** krvavý, krevní ~**i**, ~**adi** *n* krvácet ~**adulto** (= **incesto**) *lék. práv.* incest, krvesmilství ~**avida** krvelačný ~**oglobeto** *anat.* krvinka ~**ogrupo** krevní skupina ~**okancero** (= **leūkemia**) *lék.* leukémie ~**okolbaso** *kuch.* jelito ~**okolora**, ~**ruĝa** rudý, krvavě červený ~**(o)suĉanto** *mytol.* upír *přen.* (bezohledný) vykořisťovatel ~**(o)verŝo** krveprolití **malvarma** (= **pojkiloterma**) *zool.* poikilotermní *nevh.* studenokrevný *přen.* chladnokrevný, nevzrušený **malvarma~e** chladnokrevně **sam~a** pokrevní (*blízce příbuzný*) **varma** (= **homeoterma**) *zool.* homoiotermní, teplokrevný **varmeg~a** *přen.* horkokrevný (*vznětlivě, prudké povahy*)
San-Gotard/o *zeměp.* Gotthardský masiv ~**tunelo** Gotthardský tunel
sangri/o *kuch.* sangria (*španělský n. portugalský nápoj z červeného vína a ovoce*)

sangvin/a sangvinický (živé, vyrovnané, činorodé, rychle se přizpůsobující povahy) ~**ulo** sangvinik

sangvisorb/o bot. rod krvavec **eta** ~**o** krvavec menší **oficina** ~**o** krvavec toten

sanikl/o bot. rod žindava **eúropa** ~**o** žindava evropská

sanitar/a sanitární, zdravotnický, zdravotní

San-Jose/o zeměp. San José (hl. město Kostariky)

sankci/o práv. sankce (schválení, rozhodnutí n. donucovací opatření) **postfara** ~**o** dodatečná sankce **historio donos al li** ~**on** historie mu dá zadostiučinění ~**i** t sankcionovat, potvrdit, uznávat ~**itaj proponoj** schválené návrhy

sankt/a svatý **S~a Spirito** Duch svatý **S~a Patro** svatý otec, papež ~**a arbo de Budho** Buddhův (posvátný) strom poznání **la S~a Jáudo** Zelený čtvrtek **la S~a Vendredo** Velký pátek **la afero estas por ni** ~**a** ta věc je pro nás svatá ~**ajo** svátost (posvátný předmět) ~**eco** svatost ~**ejo** svatyně ~**igi** posvětit ~**ulo** světec **festo de Ĉiuj S~uloj** svátek Všech svatých ~**akvo** svěcená voda ~**akvujo** kropenka ~**figuro** ikona ~**oleado** požehnání, pomazání na kněze/krále **sakramento de la ~oleado** svátost posledního pomazání ~**olei** t náb. pomazat ~**restaĵo** relikvie, ostatky svěťice/svěťce **mal~igi** (= profani) zne-světit **mal~igo** znesvěcení **plej~a** nejsvětější **plej~ajo** nejsvětější svátost **plej~ejo** nejsvětější místo chrámu **re~igi** znovu vysvětit

Sankta-Deniz/o zeměp. Saint-Denis (předměstí Paříže a pohřebiště francouzských králů)

Sankta-Georg/o zeměp. Saint George's (hl. město Grenady)

Sankta-Helen/o zeměp. Svatá Helena (ostrov)

Sankta-Johan/o zeměp. Saint John's (hl. město státu Antigua a Barbuda)

Sankta-Kit/o kaj Nevis/o, Sankta Kristofor/o kaj Nevis/o zeměp. Svatý Kryštof a Nevis

Sankta-Larenc/o zeměp. Řeka svatého Vavřince

Sankta-Luci/o zeměp. Svatá Lucie (ostrov a stát)

Sankta-Vincent/o kaj Grenadin/oj zeměp. Svatý Vincenc a Grenadiny (ostrovní stát)

Sankt-Peterburg/o zeměp. Petrohrad

San-Marin/o zeměp. San Marino (město a stát)

San-Paül/o zeměp. São Paulo

sanpaüli/o bot. africká fialka, saintpaulie, jonátka

San-Rem/o zeměp. San Remo, Sanremo

San-Salvador/o zeměp. San Salvador (hl. město Salvadoru)

sansevier/o bot. rod sanseviera zast. tenu-ra hovor. tchýnin jazyk

Sansimon/o hist. Saint-Simon **s~ismo** fil. saintsimonismus (směr utopického socialismu) **s~isto** saintsimonista

sanskrit/o jaz. hist. sanskrt

santal/o bot. rod santalovník **blanka** ~**o** santalovník bílý

santolin/o bot. rod svatolína

Sao-Tome/o kaj Principe/o zeměp. Svatý Tomáš a Princův ostrov (africký ostrovní stát)

sap/o mýdlo ~**a** mýdlový ~**i** t (na)mydlit ~**ujo** pouzdro na mýdlo ~**umi** t přen. plísnit, hněvivě kárat ~**arbo** (= **sap-indo**) bot. rod mýdelník ~**flokoj** mýdlové vločky ~**herbo** (= **saponario**) bot. rod mydlice ~**ŝtono** geol. mastek, steatit ~**veziko** mýdlová bublina **ŝaŭm~o**

pěňivé mýdlo **šmir~o** mazlavé mýdlo
tualet~o toaletní mýdlo
sape/o voj. podkop / přibližovací zákop ~i
t podkopat ~isto (= **sapero**) ženista,
zákopník *zast.* sapér
saper/o = sapeisto
Sapf/o hist. Sapfó **s~a lit.** sapfický **s~a**
strofo um. sapfická strofa **s~ismus** žen-
ská homosexualita, lesbismus, sapfism-
mus **s~ismulino** (= **lesbanino**) lesba,
lesbička
sapind/o bot. rod mýdelník
saponari/o bot. rod mydlice **ocimoida ~o**
mydlice bazalkovitá **oficina ~o** mydlice
lékařská
saponin/o chem. saponin (*rostlinný glyko-*
sid s povrchovou aktivitou)
sapor/o lék. chuť (*typ chuti: hořká, kyse-*
lá, sladká, slaná) ~i *n* chutnat, mít chuť
(*hořkou, kyselou, sladkou n. slanou*)
sapot/o bot. zapota obecná, sapidila
obecná
sapr/o biol. odumřelá organická látka,
sapro/ (*ve složeninách*) ~ejo místo bo-
haté na odumřelou biomasu ~ofito *bot.*
saprofyt ~ozoo, ~ovivulo *zool.* saprofág
(*organismus žijící z odumřelé organické*
hmoty)
sapropel/o geol. sapropel, hnilokal (*orga-*
nominerální sedimenty)
Sar/o zeměp. Sára (*řeka*) ~lando Sársko
(*německá spolková země*)
saraband/o hud. sarabanda (*pomalý špa-*
nělský tanec)
saracen/o hist. Saracén
saraceni/o bot. rod špirlice
sarafan/o text. sarafán (*ruský ženský šat*
bez rukávů)
Sarajev/o zeměp. Sarajevo (*hl. město*
Bosny a Hercegoviny) **atenco de ~o**
hist. sarajevský atentát
sarak/o bot. rod saraka

sarcin/o zool. sarcina (*bakterie kulovitého*
tvaru)
sard/o zeměp. Sardiňan ~a sardinský
S~io, S~ujo Sardinie (*ostrov*)
sard/o geol. sard (*odřůda chalcedonu*)
sardan/o hud. sardana (*katalánský lidový*
tanec)
Sardanapal/o hist. Aššurbanipal, Sarda-
napalus (*asyrský král*)
sardel/o zool. sardel obecná *kuch.* ančo-
vička
Sardes/o hist. zeměp. Sardy
sardin/o zool. sardinka obecná *kuch.* ole-
jovka
Sardini/o = Sard/io
sardon/a lék. sardonický *přen.* sarkas-
tický, jízlivý ~a **rido lék.** sardonický
úsměv (*křeč obličejového svalstva při*
tetanu) *přen.* sarkastický, jízlivý smích
sargas/o bot. hroznovice (*rod chalu*)
S~maro Sargasové moře
sari/o text. sáří (*indický svrchní ženský*
oděv)
sark/i t zahr. zeměd. (vy)plít ~ado pletí
~ilo plecí nástroj/motyka/očko/vidlice
(plečka) ~indažo plevel **el~i** vyplít *přen.*
vymýtít
sarkasm/o sarkasmus, jízlivost ~a sarkas-
tický, jízlivý
sarkofag/o sarkofág
sarkom/o lék. sarkom (*zhoubný nádor*
z pojivové tkáně) ~ozo sarkomatóza
(*mnohočetná ložiska sarkomu*) **mio~o**
myosarkom (*maligní nádor vycházející*
ze svalové tkáně)
sarkopsil/o (= čiko) zool. blecha písečná
sarkopt/o zool. rod zákožka
sarmat/o hist. Sarmat **S~io, S~ujo hist.**
Sarmatie, Sarmatsko (*území obývané*
Sarmaty)
sarment/o bot. výhon, výběžek *hovor.*
šlahoun ~a výhonový

sarong/o *text.* sarong (*indonéský a malajský oděv*)
sarotamn/o *bot.* janovec
sartori/o *anat.* sval křečkový (*dlouhý sval na přední straně stehna*)
Sartr/o *hist.* Sartre **s-a** sartrůvský
sarusofon/o *hud.* sarrusofon (*dechový nástroj*)
sasafras/o *bot. rod* kašťa
Sasan/o *hist.* Sásán **~idoj** Sásánovci (*poslední předislámská dynastie v Persii*)
sat/a sytý **~e** nasyceně **~i** *n* být sytý **~igi** (na)sytit **~iĝi** nasytit se **~iĝi je la vid-ado** *přen.* nasytit se tím pohledem **~iĝinta de la vivo** přesyten životem **ĝis~e** dosyta **mal~a** hladový **mal~o** hlad **mal~ego** hladomor **mal~igi** vyhladovět **mal~iĝi** vyhládnout **mal~morti** zemřít hladem **mal~striko** hladovka (*odmítání potravy jako protest*) **ne~iĝebla** neukojitelný **super~igi** přesytit *expr.* přecpat
sat/ *předpona s významem* plně, dosyta: **~dormi** *n* vyspat se dosyta **~manĝi** *n* najíst se dosyta **~plori** *n* vyplakat se
SAT (= **Sennacieca Asocio Tutmonda**) Beznárodnostní svaz celosvětový **~ano** člen SAT
satan/o satan, ďábel, čert **S~o** Satan (*vládce pekla*) **~a** satanský **~ismo** satanismus (*kult satana, účtívání zla*)
satelit/o *hvězd. i polit.* satelit, *hvězd.* družice (*přirozená i umělá*) *tech.* satelit, planetové kolo **arta ~o** umělá družice **natura ~o** přirozená družice, měsíc **~a** satelitní (*např. stát nebo město*)
saten/o *text.* satén **~a** saténový **~eto** bavlněný satén
sati/o satí (*indický zvyk rituálního sebe-upálení vdovy spolu s tělem jejího mrtvého manžela*)

satir/o *lit.* satira *přen.* posměch, výsměch, jízlivý posměšek **~a** satirický **~isto** satirik
satiriaz/o *lék.* satyriáza, hypersexualita u mužů (*zvýšená sexuální aktivita*)
satirus/o *mytol.* satyr *přen.* prostopášník, (velmi) smyslný člověk **~a** satyrský
satisfakci/o satisfakce, zadostiučinění
satrap/o *hist.* satrapa (*správce satrapie*) *přen.* panovačný/bezohledný člověk, despota
saturn/i *t el. chem. tech.* (na)sytit **~ado** sycení **~eco** *fyz. chem.* nasycení, sytost **~iĝi** nasytit se **~ilo** *nevh.* zvlhčovač (*vzduchu v místnosti*) **~ita** nasycený **~ita grasacido** *chem.* nasycená mastná kyselina (*neobsahující dvojně vazby mezi uhlíky*) **ne~ita grasacido** *chem.* nenasyčená mastná kyselina (*obsahující dvojně vazby*) **~ita solvaĝo** *chem.* nasycený roztok (*neschopný rozpustit další látku*) **ĝangalo ~ita de troo da vivo** džungle překypující životem **super~i** přesytit
saturo/o *bot. rod* saturejka **ĝardena ~o** saturejka zahradní **monta ~o** saturejka horská
Saturn/o *mytol. i hvězd.* Saturn **la ringoj de ~o** *hvězd.* Saturnovy prstence **~a** saturnský (*týkající se boha Saturna*), *přen.* melancholický **la ~aj festoj** (= **saturnalioj**) saturnálie (*hist. starořímská slavnost zimního slunovratu; přen. bujná zábava*) **s~ismo** (= **plumbismo**) *lék.* saturnismus (*otrava olovem a jeho sloučeninami*)
saturni/o *zool. rod* martináč (*motýl*)
Saud-Arabi/o, Sauda Arabio Saudská Arábie (*stát*)
Saul/o *hist. i náb.* Saul (*král*), Šavel (*apoštol, později Pavel*)
saŭc/o *kuch.* omáčka **la artikolo ne havas ~on** *přen.* ten článek je neslaný

nemastný **malsato estas plej bona saŭco** přen. hlad je nejlepší kuchař ~i t namáčet v omáčce, polít omáčkou ~**aĵo** (= **frikasajo**) maso (u)vařené/dušené ve (vlastní) omáčce (*gulaŝ, perkelt ap.*) ~**ujo** kuch. omáčník

saŭn/o sauna

saŭr/o zool. i hist. ještěř (*skupina plazů s výjimkou hadů a želv*) **fiŝo~oj** rybo-
ještěři, ichtyosaři **flug~oj** ptakoještěři, pterosaři **tirano~o** tyranosaurus

saŭriski/oj hist. zool. plazopánví, ještěropánví (*řád dinosaurů*)

saŭkraŭt/o kuch. kysané/kyselé zeli (*kuchařsky upravené*)

sav/i t zachránit, spasit (**de/kontraŭ io** před něčím) ~i **iun de ruiniĝo** zachránit někoho před zkázou ~**u vin** zachraňte se ~**o** záchrana, spása ~**a** záchranný, spásný ~**ado** zachraňování ~**anto** zachránce **S~anto, S~onto** náb. Spasitel, Vykupitel, Mesiáš ~**iĝi** zachránit se, vyvážnout ~**iĝo** zachránění se ~**ito** zachránění, spasený ~**boato**, ~**(o)floso** záchranný člun **pneŭmata ~boato** nafukovací záchranný člun ~**(o)buo** záchranný pás ~**elirejo** nouzový východ ~**(o)klapo** pojistná klapka ~**(o)zono** záchranný pás **antaŭ~i** předem uchránit, předejít (*předem něčemu zabránit*) **for~i sin** zachránit se (útekem) **ne~ebla, sen~a** ztracený (*pro koho neni záchraný*), nezachránitelný

Sav/o zeměp. Sáva (řeka)

savan/o biol. zeměp. savana (*druh vegetační formace*)

savarin/o kuch. plněná bábovka

Savojo zeměp. Savojsko

sbir/o biřic, dráb, pochop

scen/o scéna ~**a** scénický, jevištní ~**aro** scénář ~**aristo** scenárista ~**ejo** jeviště **miniatura ~ejo** loutková scéna ~**umi n** hovor. předvádět se, vytahovat se,

naparovat se **antaŭ~ejo** (= **proscenio**) předscéna, forbína, proscénium **en~igi** uvést (na scénu), dát na repertoár **en~igisto, sur~igisto** (= **reĝisoro**) režisér **retro~o** div. retrospektivní scéna (*z minulosti vyprávěného příběhu*) **tabul~ejo** (provizorní) prkenné jeviště (*na pouťi*)

sceptr/o žezlo přen. vláda, vladařská moc

sci/i t vědět, umět, ovládat (*mit znalost něčeho, umět s něčím zacházet n. něco užívat*) ~i **lingvon** ovládat jazyk **kiom**

mi ~as pokud vím **neniu ~as lian tom**

bon nikdo neví, kde je jeho hrob ~**u**

ankaŭ silenti mlč alespoň chvíli ~**ado**

vědomost, znalost, poznání **teknika**

~**ado** technické znalosti ~**aĵo** informa-

ce, sdělení **estu ~ate (al iu)** ať je (někomu) známo ~**ema** zvědavý (*kdo rád získává nové poznatky*) ~**ero** zlo-

mek vědomostí **eĉ ~eron mi ne havas**

nemám ani ponětí ~**eti** mít ponětí, nejasnou představu *zast.* podezírat ~**igi**

sdělit, oznámit ~**igo** sdělení, zpráva ~**iĝi**

dozvědět se ~**inda** zajímavý ~**povi t**

umět, dovést ~**vola** zvědavý, zvědavý

~**voli** být zvědavý **antaŭ~i** vědět před-

em, být předem informován, mít před-

tuchu **antaŭ~igi** dát vědět dopředu

ĉio~a, ĉio~anta vševědoucí **ek~i** do-

zvědět se, zjistit **mal~o** naprostá ne-

vědomost **multe~a** mající hodně vědo-

mostí **ne~ado** neznalost **sen~a** nevě-

domý **povo~i** umět, být schopný **po-**

vo~ado schopnost

scienc/o věda ~**a** vědecký ~**ismo** scien-

tismus (*názor založený na absolutní*

důvěře v možnosti vědy) ~**isto, ~ulo**

vědec **frukto~o** ovocnářství **latin~a**

psaný latinským názvoslovím **lingvo~o**

jazykověda **literatur~o** literární věda

natur~oj přírodní vědy **pseŭdo~o** pseu-

dověda **son~o** fonetika

scifozo/oj (= **grandmeduzoj**) *zool. třída medúzovci*

scil/o bot. *rod ladoňka*

Scil/o (= **Skilo**) *mytol. Scylla, Skylla (mořský netvor)*

scink/o, skink/o zool. *rod scink (plaz)*

scintil/i *n fyz.* *scintilovat hvězd. blikat, mihotat se* **ado** *fyz.* *scintilace hvězd. blikání/mihotání hvězd(y) (velmi rychlé nepravidelné kolísání jasnosti hvězd)* **~oskanilo** *lék.* *scintilační detektor*

Scipion/o hist. *Scipio (římský politik a vojevůdce)*

scirp/o, skirp/o bot. *rod skřípina*

sciur/o zool. *rod veverka* **~edoj** *čeled' veverkovití* **flug-o, ruĝ-o zool.** *rod poletucha*

se *jestliže, kdyby eĉ ~ i* *kdyby ~ nur* *jen kdyby ~ ne* *pokud ne*

seanc/o polit. *zasedání, schůze* *um.* *sedění modelem* *náb.* *spiritistická seance*

seb/o *lůj* **~umo** *anat.* *maz kožní, sebum*

Sebastopol/o zemĕp. *Sevastopol*

secesi/o práv. *separace, osamostatnění um.* *secese*

sed *ale, avšak, nýbrž* **~i** *n* *odporovat, namítat*

sed/o bot. *rod rozchodník*

sedativ/a *lék.* *sedativní, uklidňující, zklidňující* **~o** (= **~a medikamento**) *sedativum, uklidňující lék*

sedec/o polygr. *šestnáctěrka (formát: arch přeložený 4 × pro získání 32 stránek)*

sediment/o geol. chem. *sediment, usazenina* **~a** *sedimentový, sedimentační* **~igi** *vyvolat sedimentaci* **~iĝo** *sedimentace, usazování* **~ologio geol.** *sedimentologie, nauka o sedimentech*

sefard/o *sefard, Sefard, sefardský Žid*

seg/i *t* *řezat pilou* **~ado** *řezání (pilou)* **~aĝo** *piliny (dřevěné, kovové ap.)* **~ejo** *pila (závod), pilařský závod, pilnice (výrobní hala)* **~ilo** *pila (nástroj)* **ronda** **~ilo**

kotoučová pila, okružní pila *hovor.* *cirkulárka* **~isto** *pracovník s pilou* **~boko** *koza na řezání* **~ildenta** *pilovitý* **~ilklingo** *list pily* **~maŝino** *motorová pila* **~end-ilo** *pásová pila* **ĉen-ilo** *řetězová pila* **~klin-ilo** *pila s nastavitelným listem* **man-ilo** *ruční pila*

segment/o zool. *(tělní) článek (členovců)* *mat.* *(= streko) úsečka* **~o de disko** *mat.* *kruhová úseč* **~o de globo** *mat.* *kulový vrchlík* **~a** *segmentový* **~i** *t* *rozdělovat, rozdělit, (roz)členit, segmentovat (na díly/úsečky/segmenty ap.)* **~iĝo** *biol.* *rýhování vajíčka/zygoty*

segregaci/o polit. práv. *segregace (oddělování/vylučování skupin obyvatelstva), geol. tech.* *odmíšení, segregace (složek slitin y n. nerostů v hornině)*

seĝ/o *židle* **~o de la prezidanto** *předsednické křeslo* **la Sankta S-~o** *Svatý stolec, Svatá stolice (úřad římského biskupa n. celá Papežská kurie)* **pivota** **~o** *otáčecí židle* **~eto** *židlička* **krom-~o** *přistavená židle (v divadle, posluchárně ap.)* **apog-~o, brak-~o** *židle s opěradly*

bebo-~o *sedátko pro batole* **elĝet-~o** *let. vystřelovací/katapultovací* *sedadlo*

fald-~o *skládací židle* **fek-~o** *toaletní křeslo/židle* **ferdek-~o** *skládací lehátko (pro opalování na palubě)* **ĥor-~o** *židle na kůru* **infan-~o** *dětská židlička* **klap-~o** *sklápěcí židle* **lul-~o** *houpací křeslo* **port-~o** *krytá nosítka* **predik-~o** *kazatelna* **puf-~o** *polštář na sedění* **rul-~o** *invalidní vozík* **tol-~o** *plátěné lehátko*

seism/o (= **sism/o**) *zemětřesení, seismický jev* **~a** *seismický, zemětřesný* **~iko** *seismika (studium seizmického vlnění)* **~ografo** *seismograf (zapisovací přístroj)* **~ogramo** *seismogram (zápis ze seismografu)* **~ologo** *seismolog* **~ologio** *seismologie (studium přírodních zemětřesení)*

sejn/o nevod (*velká záťahová rybářská síť*) ~i lovit nevodem

Sejn/o zeměp. Seina (*řeka*)

Sejšel/o zeměp. Seychely (*souostroví i stát*)

sek/a suchý ~a **parolado** nevýrazný přednes ~aj **datoj** holé údaje, holá data ~a **koro** přen. tvrdé srdce ~e suše ~a**jo** suchá věc, souš (*suchá země, pevnina n. suchý strom ap.*) chem. sušina (*zbytek po úplném vysušení materiálu*) ~eco sucho ~ega vyprahlý ~e**jo** suché místo, suchopár ~i**gi** usušit, vysušit ~i**ga****jo** chem. sušidlo, desikant (*vysoušecí látka*) ~i**ge****jo** sušárna (*místnost*) ~i**gu****jo** chem. (laboratorní) sušárna (*skříň*) / vysušovač, exsikátor (*nádoba*) ~i**grako** nástěnný/rámový sušák ~i**gi** uschnout, vyschnout ~v**inbero** (h)rozinka **duon**~a polosuchý (*víno*) **el**~i**gi** (dokonale) vysušit **el**~i**gi** (úplně) vyschnout **mal**~a mokrý **mal**~eco mokro **mal**~i**gi** namočit **tramal**~i**gi** promoknout **har**~i**gilo** vysoušeč vlasů **velk**~i**gi** usušit až do zvadnutí **velk**~i**gi** zvadnout suchem

sekal/o bot. rod žito *hovor.* žitná zrna **cereala** ~o žito seté **ergot**~o námelové žito, žito infikované paličkovíci nachovou

sekant/o mat. sekans

sekc/i t lék. řezat, pitvat mat. protínat ~o řez (*úkon, tj. říznutí n. skutečný či pomyslný výsledek, tj. řezná plocha ukazující vnitřní strukturu věci*) **laülonga/transa** ~o podélný/příčný řez ~ado řezání ~a**jo** lék. chem. řez (pro mikroskopii) (*velmi tenká vrstva preparátu*) ~anto mat. sečna (*přímka protínající obrazec/těleso alespoň ve dvou různých bodech*) ~ilo preparační nůž lék. skalpel **de**~i odříznout **dis**~i rozříznout **dis**~ado rozřezání, pitvání **dis**~e**jo** pitevna **dis**~isto lék. práv. prosektor, pracovník

provádějící pitvu **du**~i (= **bisekci**) mat. rozdělit na dvě části **inter**~i vzájemně se protínat ~o**punkt/o** mat. průsečík ~o**rek/o** mat. průsečnice **vivo**~o (= **vivisekci**) lék. práv. vivisekce **sekc/i**o sekce, odbor, oddělení ~e**stro** vedoucí sekce **blok**~o žel. zabezpečený úsek

sekestr/i v. **sekvestri**

seki/o bot. rod čajot

sekoj/o = **sekvojo**

sekreci/o biol. sekrece (*vyučování látek pro organismus prospěšných*) ~i t vylučovat sekret(y) ~a**jo** sekret ~i**no** (= **sekretino**) sekretin (*peptidový hormon trávicího ústrojí*) **el**~i vylučovat sekret na povrch (*kůže, sliznice*) **lakto**~o laktace

sekret/o tajemství, tajnost ~a tajný ~e tajně ~i n tajit, zamlčovat (**pri io** něco) **la virino ne** ~as **al li pri io ajn** ta žena mu nic nesmlčí ~a**jo** tajná záležitost ~eco tajnost (*něčeho*) ~ema tajnůstkářský ~i**gi** utajit, utajovat **en**~i**gi** zasvětit (*do tajemství*) **mal**~i**gi** odkrýt, odtajnit **pri**~i držet v tajnosti

sekretari/o tajemník **Ĝenerala S**~o de UN generální tajemník OSN ~a tajemnický ~e**jo** sekretariát ~i**no** sekretářka, tajemnice

sekretariat/o sekretariát (*výkonný orgán velké organizace*)

sekretin/o (= **sekreciino**) biol. sekretin (*hormon*)

seks/o sex, pohlaví jaz. zast. rod ~a sexuální, pohlavní ~(**organ**)o, ~ilo anat. pohlavní orgán ~umi n souložit ~al**logo** pohlavní přitažlivost ~ardo zool. říje ~atenco práv. znásilnění ~ohava biol. mající pohlaví ~honto pohlavní stud ~kuni**gi** (s)pářit se, pohlavně se spojit ~o**logo** sexuolog ~o**logio** sexuologie **ali**~a opačného pohlaví **ali**~ema přitahován opačným pohlavím **amba**~a,

du~a (= **hermafrodita**) obojpohlavní, dvojpohlavní, hermafroditní
ambaũ~ema bisexuální (*přitahován oběma pohlavími*) **in~a** (= **femala**) ženského pohlaví, samičí **ne~a** nesexuální **sam~ema** homosexuální **sen~a** nepohlavní, nemající pohlaví **trans~emo** transsexualismus **unu~a** jednopohlavní **vir~a** mužského pohlaví, samčí

sekt/o (= **sesto**) *hud.* sexta

sektant/o *hvězd. nám.* sextant

sekt/o sekta ~a sektářský ~ano sektář ~eco, ~emo, ~ismo sektářství

sektor/o sektor, úsek, *mat.* výseč

sekular/a světský, sekulární ~igi *t* sekularizovat, zesvětit

sekund/o sekunda (*základní jednotka času SI*), vteřina (*vedlejší jednotka SI pro rovinný úhel*)

sekundant/o *hist.* sekundant (*dojednávavč, svědek a rozhodčí souboje*)

sekundar/a sekundární, druhotný, odvozený, vedlejší

sekur/a bezpečný ~a **ekzisto** zajištěná existence ~eco bezpečnost, zabezpečení **la Konsilio de S~eco** Rada bezpečnosti ~igi zabezpečit ~iga bezpečnostní ~iga **valvo** pojistná záklopka ~igilo *el.* pojistka ~igilo **de pistolo/mašino** pojistka pistole/stroje ~butono pojistka (*nože, zbraně*) ~ecviro bezpečnostní sklo

sekv/i *t* (ná)sledovat, vyplývat **li ~is sian časajon** (proná)sledoval svou kořist **kio ~as de ĝi?** co z toho vyplývá? ~o následek ~ado (pro)následování ~ajo další část, pokračování *lék.* následek/následky (*nemoci, úrazu*) ~anto sledující osoba, následovník *přen.* stoupenec, přívrženec ~antaro svita, družina, doprovod ~igi dát sledovat, následovat, vyvolat **tio ~igas** z toho vyplývá ~osigno (= **spuro**) stopa **inter~i** sin plynule

následovat **sen~a** bez následků, nedůležitý **sin~o** poslušnost, (nepřetržitá/souvislá) řada **sin~a** poslušný, (nepřetržitě) pro sobě následující **čas~i** vytrvale pronásledovat (*oběť, zločince ap.*)

sekvenc/o *hud.* sekvence *filmování* sled záběrů *chem. biol.* sekvence, pořadí, sled (*jednotlivých částí makromolekuly*) ~i *chem.* (o)sekvenovat (*stanovit sekvenci*)

sekvestr/i *t práv.* sekvestrovat (*zadržet a dát pod nucenou správu*) ~o sekvestrace (*úřední rozhodnutí*) *lék.* sekvestrace (*odloučení odumřelé tkáně od tkáně živé*) ~ado *práv.* sekvestrace (*vnucená úřední správa zadržенého majetku*)

sekvoj/o *bot.* sekvoje vždyzelená ~ajo *lék. i práv.* sekvestr

sekvojadendr/o *bot. rod* sekvojevce

sel/o sedlo (*na koně, na jízdní kolo; přen. snížené místo v horském hřebeni*) **li bone sidas en sia** ~o sedí dobře v sedle, *přen.* má pevné postavení **montara ~o** horské sedlo **turka ~o** *anat.* turecké sedlo ~i *t* osedlat ~isto sedlář ~čevalo jezdecký kůň ~oforma *lék.* sedlovitý **el~igi** vyhodit ze sedla **sen~igi** odstrojít (*jezdeckého*) koně, sundat sedlo z koně **ŝarĝo~o** nákladní sedlo

selaginel/o *bot. rod* vraneček **skvamfolia ~o** (= **jerikorozo**) (nepravá) růže z Jericha, květina vzkříšení

selakt/o (= **laktosero**) syrovátka

selan/o (= **hidrogenselenido**) *chem.* selan, selenovodík

selekt/i *t biol.* selektovat, vybírat, provádět selekci *el. sděl.* (vy)ladiť ~(**ad**)**o** *biol.* selekce, výběr **art(efarit)a/natura ~ado** *biol.* umělý přírodní výběr ~ado (*por ricevi certan ondon*) *el.* ladění (*na určitou vlnu*) ~iva selektivní ~iveco selektivita

selen/o chem. selen ~**ato** chem. zast. selenan ~**ido** chem. selenid ~**ito** chem. zast. seleničitan ~**čelo** selenová fotobuňka, selenový fotočlánek
Selen/o mytol. Seléné, Seléna (starořecká bohyně Měsíce)
selin/o bot. rod olešník **petro~o** bot. rod petržel **krispa petro~o**, **kultiva petro~o** petržel obecná, petržel kadeřavá
sem/o biol. i přen. semeno **el la reĝa ~o** z královského rodu ~**i t** (za)sít ~**i mal-konfidon** zasít nedůvěru ~**a** semenný ~**ado** setí ~**ero** dílek (segment) plodu (se semeny) ~**ilo** rozsívka ~**itaĵo** zaseté zrna, zasetá semena ~**dona** dávající semena ~**otaĵo** osivo (semena k setbě) ~**riĉa** bohatý na semena ~**ŝelo** slupka semene ~**otaŭga** vhodný/připravený k osetí ~**otempo** čas setí **dis~i** rozsít **pri~i** osít **pri~ado** osívání **lun~o** (= **menispermo**) bot. rod lunoplod
semafor/o semafor, světelné signalizační zařízení ~**i t** řídit provoz semaforem *let. nám.* signalizovat praporeky
semajn/o týden ~**a** týdenní ~**(o)fino** víkend **duon~a** půltýdenní **buter~o** maslenice (východoslovanský svátek před postní dobou)
semantem/o jaz. sémantém (kořen slova nesoucí věcný význam)
semantik/o jaz. sémantika (nauka o významu slov), významosloví
semekarp/o bot. rod divoplod
Semel/o mytol. Semelé, Semela
semestr/o semestr, (školní/studijní) pololetí ~**a** semestrální, semestrový
semi/ semi/ (odb. předpona s významem polovina, poloviční, částečný) ~**karbazido** chem. semikarbazid ~**kristala** semikrystalický, částečně krystalický ~**vokalo** polohláska
semid/o Semita ~**aj lingvoj** semitské jazyky

seminari/o seminář (praktický kurz n. bohoslovecká škola)
semiologi/o lék. sémiologie (nauka o projevech nemoci) fil. sémiotika, sémiologie (nauka o znacích a jejich systémech)
Semiramis/o hist. Semiramis (legendární asyrská královna) **pendantaj ĝardenoj de ~o** visuté zahrady Semiramidiny
semol/o kuch. pšeničná krupice
semperviv/o bot. rod netřesk
sen bez ~**a** zbavený čeho ~**igi je io** zbavit (někoho/něco) něčeho ~**iĝi** zbavit se ~**ind/ulo** nemotora, budičkničemu, nemehlo, nešika
sen/ předpona s významem bez: **akva** vodní ~**akva** bezvodý (chudý na vodu, vyschlý; chem. zbavený vody) ~**artifika** nezáludný ~**balastigi** zbavit zátěže/břemene, ulevit ~**ĉesa** neustálý ~**ĉesema** vtíravý, neodbytný, vleklý ~**danka** nevděčný ~**fama** bezejmenný, neznámý ~**fantazia** přízemní, prozaický, bez fantazie ~**fundaĵo** propast ~**havo** nedostatek, bída ~**heredigi** vydědit ~**homa** neobydlený, pustý, liduprázdný ~**kadra** bez rámu ~**kafeina** bez kofeinu ~**karaktera** nevýrazný ~**karna** hubený, nevykrmený, bezmasý ~**kasta** párijský, vyděděný, bez kastovní příslušnosti / neznající kastovnictví (společnost) ~**kaŭza** bezdůvodný ~**komforta** nepohodlný, chudě vybavený/zařízený ~**komforta loĝejo** prosté obydlí ~**komparebla** nesrovnatelný ~**kondiĉa** bezpodmínečný, bezvýhradný, nezávislý na nějakých podmínkách ~**konscia** bezvědomý **li fariĝis** ~**konscia** padl do bezvědomí, ztratil vědomí ~**konscienco** bezohlednost (stav bez svědomí) ~**konsidera** zbrklý, nerozvázný, neuctivý ~**konsciigi** ztratit vědomí ~**koste** zdarma ~**kosta** bezplatný ~**kranio** zool. podkmen

bezlebeční **~kulpa** nevinný **~kulpigi** omluvit **~kulpigi** omluvit se **~labora** nezaměstnaný **~laboruco** nezaměstnanost/nicnedělání **~laborulo** nezaměstnaný (osoba) **~laca** neúnavný, vytrvalý **~lima** bezmezý, nesmírný, bez hranic **~maskigi** demaskovat, odhalit **~pera** bezprostřední, přímý **~prokraste** ihned, bez průtahů **~prudenta** nerozumný, hloupý **~pudora** nestoudný **~ruza** bezelstný *přen.* naivní, prostý **~solva** neřešitelný

sen/o ekon. sen (japonská mince, setina jenu)

seno/o bot. rod sena

senat/o polit. senát (horní komora zákonodárního sboru) **~ano** senátor **~ejo** senát (budova)

senc/o smysl, význam, směr **en la strikta ~o** v přesném významu **movo en kontraŭa ~o** pohyb v opačném smyslu **~umo** mat. smysl, směr **negativa ~umo** ve směru hodinových ručiček **pozitiva ~umo** proti směru hodinových ručiček **~oplena, ~oriča** smysluplný, plnovýznamový **du~a** dvojsmyslný (*majici dvojí význam*), nepřesný **du~aĵo** dvojsmyslný výraz **du~eco** dvojsmyslnost **duba~a** pochybného významu **kontraŭ~o** protismysl, protimluv *lit.* nesprávný překlad **veturi kontraŭ~e** jet v protisměru **plur~a** vícevýznamový **sen~a** nesmyslný **sen~aĵo** nesmysl **unu~a** jednoznačný **unu~uma strato** jednosměrná ulice *hovor.* jednosměrka

send/i *t* poslat, vyslat *el.* vysílat **~o** zaslání, odeslání **~adi** *t* zasílat **~aĵo** zásilka **~ilo** vysílač, vysílačka **~into** odesílatel, vysílatel **~ito** posel, vyslanec **al~i** zaslat někam **dis~i** rozeslat **dis~ilo** *el.* vysílačka **el~i** vyslat (*někoho někam*) *fyz.* vysílat (*signál, záření ap.*) **for~i** poslat pryč **re~i** poslat znovu, poslat

zpět (*odrazem*) **tele~i** vysílat televizi **trans~i** přeposlat (*obdržené dalšímu adresátovi*)

seneci/o bot. rod starček

Senegal/o zeměp. Senegal (řeka) **~io** Senegal (*stát*)

Senek/o hist. Seneca

senil/a *fyziol.* senilní, stařecký **~a demenco** stařecká demence **~eco** senilita, stařeckost, stařecká sešlost **~iĝo** stárnutí **senior/a** senior (*starší ze dvou osob stejného jména*)

sens/o *biol.* smysl (*schopnost organismu získávat informace z vnějšího okolí i z vlastního těla*) **~o de ekvilibro** vnímání/smysl rovnováhy **~a** smyslový, sensorický **~ama** smyslný **~aĵo** (smyslový) vjem, počitek **~ebla** vnímatelný **~ilo** *biol.* senzor, receptor, čidlo **~ismo** (= **sensualismo**) *fil.* senzualismus (*učení, že původ všech idejí je v počítech*) **~iva** schopný vnímat, vnímavý, citlivý **~iveco** vnímavost, senzitivita, citlivost (na vnější podněty) **~ometrio** *lék.* měření citlivosti **~organo** *zool.* smyslový orgán **~organeto** buněčný receptor **hiper~iveco** hypersenzitivita, zvýšená citlivost, přecitlivělost **hipo~iveco** hyposenzitivita, snížená citlivost **ne~iva** necitlivý, neschopný vnímat **aŭd~o** sluch **ekstero~o** vnímání vnějších podnětů **ekstero~ilo** exteroceptor **flar~o** čich **gusto~o** chuť (*smysl*) **interno~o, viscero~o** vnímání změn uvnitř organismu **interno~ilo** interoreceptor **propo~o, pozici~o** propriocepce, propriocepce, polohocit (*vnímání pozice vlastního těla*) **tuŝ~o** hmat **vid~o** zrak **sensac/o** (= **sensaĵo**) *fyziol. fil.* počitek, smyslový vjem **sensaci/o** senzace **~a** senzační **~i** vzbudit senzaci

sensitiv/o (= **sentema mímozo**) *bot.* citlivka stýdlivá (*popínavá rostlina*)
sensor/a (= **sensa**) *biol.* senzorický, smyslový
sent/i *t* cítit (*vnímat něco smysly n. uvědomovat si, pociťovat* ~i **sin** cítit se (*uvědomovat si svůj tělesný n. duševní stav*) **Ĉu vi ~as vin kapabla?** Považujete se za schopného? ~u **vin kiel hejme** buď(te) tu jako doma ~o (po)cít ~a pociťový ~ebla citelný, *přen.* značný, patrný, znatelný ~ema citlivý (*snadno podléhající (po)citům, dojmům*) ~iva *odb.* citlivý (*schopný reagovat i na (velmi) malé změny*) ~igi dát pocítit ~iv(ec)o *odb.* citlivost (*organismu, přístroje ap.*) ~ivigi zcitlivět *odb.* zvýšit citlivost, senzibilizovat ~umo (= **senso**) smysl **antaŭ~i** tušit **antaŭ~o** tušení, předtucha **ek~i** pocítit **kun~o** soucit **ne~ebla** nepostřehnutelný, sotva znatelný **ne~ema** necitlivý, bezcitný, otrlý **sen~a** necitlivý (*neschopný reagovat na jakýkoliv podnět*) **tro~ema** přecitlivělý **flar~i** cítit (*vnímat čichem*), čichat **prem~o** *lék.* pocít tlaku, úzkosti **tiklo~ema** lechtivý **veter~ema** citlivý na počasí
sentenc/o sentence, průpověď, rčení, poučný výrok **La S~oj de Salomono** *náb.* Kniha přísloví, Prísloví Šalamounova
sentiment/o sentiment, cit, citlivost, citovost
sentimental/a sentimentální, rozcitlivělý ~eco sentimentalita
sentinel/o *voj.* strážný (*voják stojící na stráži*)
sep sedm ~a sedmý ~e za sedmé ~o sedmička, sedma ~oble sedmkrát, sedminásobně (*násobení*) ~oblo sedminásobek ~ono sedmina ~opo sedmička (*skupina o sedmi jednotkách*) ~cent

sedm set ~dek sedmdesát ~afoje po sedmé ~foje sedmkrát (*časově*) ~jara sedmiletý ~mil sedm tisíc ~teto *hud.* septet(o) (*skladba pro sedm nástrojů n. hlasů*)
sepal/o *bot.* kališní lístek ~aro (= **kaliko**) (květní) kalich ~eca podobný kališnímu lístku **kuniĝ~a/liber~a** srostlolupenný/volnolupenný
separ/i *t práv. zast.* rozvést ~ebla oddělitelný *mat.* separabilní ~o *práv. zast.* rozvod (od stolu a lože) (*bez právního zániku manželství*) ~ismo, ~atismo *polit.* separatismus (*snaha o získání nezávislosti*) ~isto, ~atisto separatista
separe/o separé (*oddělený prostor, např. v kavárně*)
sepen *sděl.* sedm (*slang radioamatérů kvůli zřetelnému odlišení od „ses“*)
sepi/o *zool.* rod sépie *um.* sépiová barva ~aĵo sépiová kresba (sépiovou barvou)
sepiolit/o (= **maršaŭmo**) *geol.* sepiolit, mořská pěna (*nerost*)
seps/a *lék.* septický (*týkající se sepse n. týkající se infekce*) ~o sepse (*těžká infekce*) *hovor.* otrava krve ~aĵo septická látka, infekční inzult ~eco choroboplodnost, toxicita ~emio sepse *zast.* septikemie (*stav, kdy v krvi dochází k rozsevu bakterií ve shlučích*) **anti~o**, **kontraŭ~o** antiseptický **anti~i** aplikovat antisepsi **anti~a** antiseptický **anti~aĵo** antiseptikum
sept/o *anat. biol.* septum, přepážka *stav. tech.* příčka, přepážka (*nenosná tenká stěna dělicí větší prostor n. dělicí deska zařízení, nábytku ap.*) ~i *t stav. tech.* dělit (*prostor stěnou, příčkou*) ~igo *biol.* vznik sept(a)
sept(im)/o *hud.* septima (*interval mezi sedmi tóny*)
septembr/o září

Septuagint/o *náb.* Septuaginta (*nejstarší zacheovalý překlad Starého zákona z hebrejštiny do řečtiny*)

seput/i *t* pohřbít, pochovat (*naložit s mrtvým podle zvyklosti a/n. platných pravidel*) ~**o** pohřeb (*způsob pohřbení*) ~**ado** pohřbívání, pohřebnictví ~**ejo** pohřebiště ~**entrepreno** pohřební ústav

ser/o *biol.* (krevní) sérum (*tekutá součást krve zbývající po jejím sražení*) ~**ažo** serózní exsudát, (vodnatý zánětlivý) výpotek ~**umo** *lék.* antisérum (*sérum jako očkovací látka*) ~**ologio** sérologie ~**umologio** sérologie (očkovacích látek) ~**onegativa** séronegativní (*nemající v séru protilátky proti určitému antigenu*) ~**opozitiva** séropozitivní (*mající v séru protilátky proti určitému antigenu*) **lakto~o** (= **selakto**) syrovátka

seraf/o *náb.* seraf, serafin (*anděl nejvyššího řádu*) *mytol.* okřídlený had

seraj/o *hist. arch.* serail (*sultánský palác*)

serak/o *geol.* sérak, sérac (*rozlámaný blok ledovcového ledu*)

seran/o *zool. rod* kanic (*ryba*) ~**edoj** *čel.* kanicovité

Serap/o *mytol.* Serapis ~**ejo** Serápeum, Serapidův chrám

serasalm/o (= **piranjo**) *zool. rod* piraňa (*dravá ryba*)

serat/o *anat.* pilovitý sval (*jeden z pilovitých hrudních svalů*)

seratul/o *bot. rod* srpice **tinktura** ~**o** srpice barviřská

serb/o *Srb* **S~io**, **S~ujo** Srbsko ~**okroata** srbochorvatský

serê/i *t* hledat, pátrat ~**o** hledání **fari** ~**on pri la ŝtelisto** provést pátrání po zloději **duoniga/dupartiga** ~**o** vyhledávání binárním půlením **elĉerpa** ~**o** sekvenční vyhledávání ~**ado** vyhledávání, pátrání ~**anto** hledač, vyhledávač (*osoba*), pátrač ~**ilo** *tech.* hledáček (*dalekohledu*,

fotoaparátu, kamery ap.), vyhledávač (*např. internetový*) ~**fosi** *t* vykopávat (*např. památky*) **ek~i** začít hledat **el~i** vyhledat **pri~i** ohledat **re~i** znovu hledat, *nevh.* provadět výzkum **tra~i** prohledat **erar~ilo** (= **spurilo**) *inf.* vyhledávač chybný

seren/a jasný, nezkalený, klidný ~**eco** jasnost ~**ega** nejjasnější (*titul*) ~**igi** vyjasnit, uklidnit ~**iĝi** vyjasnit se, uklidnit se **mal~a** pochmurný, mdlý **mal~igi** zatemnit, zakalit

serenad/o *hud.* serenáda, zastaveníčko

serĝ/o *text.* serž

serĝent/o *poddůstojnická hodnost* seržant, četař (*u vojska*), strážmistr (*u policie*)

ĉef~o rotný

seri/o série, řada *mat.* (nekonečná) řada ~**a** sériový ~**e** **konektitaj piloj** *el.* do série / za sebou zapojené články

sericin/o *chem.* sericin (*skleroprotein v hedvábí a pavučině*)

sericit/o *geol.* sericit (*jemně šupinkatý muskovit*)

serif/o *polygr.* serif, patka (písmene)

serin/o *zool. rod* zvonohlík **kanaria** ~**o** (= **kanario**) kanár divoký, *hovor.* kanárek **ordinara** ~**o** zvonohlík zahradní

ruĝfronta ~**o** zvonohlík královský

serin/o *chem.* serin (*aminokyselina*)

serioz/a seriózní, vážný ~**ažo** vážná věc/událost ~**eco** vážnost, serióznost **mal~a** neseriózní

seroz/o *anat.* seróza (*tenká blána vystýlající některé tělesné dutiny*) ~**ažo** tekutina vylučovaná serózou, exsudát serózy

sermon/o řeč, domluva, proslav, (mravokárné) kázání

serp/o *zahr.* sekáček, srp ~**eto** zahradnický nůž (štěpařský)

serpent/o *zool. i přen.* had ~**i**, ~**umi** *n* plazit se, klikatit se ~**uma** klikatý ~**uma vojo** *dopr.* serpentina ~**ologo** znalec

hadů ~**ologio** nauka o hadech ~**forma** hadovitý **koral~oj** korálovcovití (*čeled' hadů*) **mar~o** *mytol.* mořský had (*pohádková obluda*) *přen.* novinářská kachna, senzace **mar~oj** vodnáři (*pod-čeled' hadů*) **paper~o** papírový had (*stužka házená na oslavách*) **son~o** (= **krotalo**) chřestýš (*rod hadů*)

serpentari/o *zool.* hadilov pisař (*pták*)

serpente/o *geol.* serpentin (*skupina nerostů podobného složení*) ~**petro** serpentinit, hadec (*hornina složená hlavně ze serpentinu*) ~**iĝo** serpentinizace

serpigin/a *lék.* serpiginózní (*s vlnitými n. nepravidelnými okraji – kožní léze*)

serpil/o *bot.* obecně mateřídouška ~**a ti-miano** mateřídouška obecná

serpul/o *bot.* rod dřevomorka (*houba*) **larma ~o** dřevomorka domácí

serur/o zámek (*zabezpečovací zařízení*) ~**isto** zámečník ~**bušo** výřez v zárubni (pro západku) ~**lango** západka (zámku) ~**truo** klíčová dírka **pend~o** visací zámek **ŝalto~o** *el.* zámkový spínač/vypínač

servi *t* sloužit ~**i ĉe la tablo** obsluhovat u stolu/tabule ~**u al vi!** posluž si! ~**o** služba **en la ~o de la reĝo** v královských službách **komunaj ~oj** veřejné služby ~**a** služební ~**ado** služba, sloužení ~**anto** sloužící ~**ema** úslužný, ochotný ~**igi** uvést do služby (*osobu*), použít(va)t, využít(va)t (*předmět, nástroj*) ~**ilo** *inf.* server ~**isto** sluha, služebník (*z povolání*) ~**istaro** služebnictvo ~**areo** dosah (*stanice*) ~**odevo** (= **servitudo**) *práv.* služebnost, věčné břemeno ~**oknabo** služebný (*chlapec*), (mladý) příručí ~**oloko** místo služby ~**ostacio** čerpací stanice **en~igi** najmout/uvést do služby **kontraŭ~o**, **re~o** protislužba **pri~i** obsloužit **mem~a** samoobslužný **mem~ejo** samoobsluha

aŭto~(ej)o autoservis **bien~anto** čeledín (na statku) **Di~o** bohoslužba **kaleŝ~anto** kočárový sloužící **kuraco~o** lékařská/zdravotnická služba **lerno~i** učit se řemeslu **libro~o** knižní služba, prodej knih **medi~o** *nevh.* samočištění (životního) prostředí **meso~anto** ministrant **milit~i** sloužit na vojně **radiodis~o** veřejná služba rozhlasem **signal~o** *voj.* spojovací vojsko/jednotky, spojaři **ŝip~i** sloužit na lodi **tag~o** denní služba

serval/o *zool.* serval

servic/o *kuch.* servis, souprava stolního nádobí **kompleta porcelana ~o** kompletní porcelánový servis ~**ošranko** příborník, kredenc

servil/a servilní, podlézavý, patolizalský **servir/o** *sport.* podání, servis (*uvedení míče do hry*) ~**i** *n* servírovat, provést podání ~**ant(in)o** podávající (*hráč(ka)*) ~**ejo** servis (*místo*)

servitud/o (= **servodevo**) *práv.* služebnost, věčné břemeno

servut/o robota ~**i t** robotovat ~**eco** robotní povinnost, poddanství ~**ulo** robotník, poddaný povinný robotou

ses šest ~**a** šestý ~**e** za šesté ~**o** šestka ~**cent** šest set ~**dek** šedesát ~**deko** šedesátka, kopa (*stará číslovka*) ~**oble** šestinásobně, šestkrát (*násobení*) ~**ono** šestina ~**opo** šestice ~**angulo** (= **seslatero**) šestiúhelník ~**edro** šestistěn ~**foje** šestkrát ~**teto** *hud.* sextet

sesi/o *práv. polit.* zasedání (*parlamentu, soudu*) **eksterordinara ~o** mimořádné zasedání

sesil/a (= **sida**) *bot. zool.* sesilní, přisedlý **seskvi/** *seskvi/* (*předpona s významem jeden a půl*) ~**oksido** *chem.* seskvioxid ~**terpeno** *chem.* seskviterpen

sesleri/o *bot.* rod pěchava

sest/o *hud.* sexta (šestý stupeň diatonické stupnice)
sesterc/o *hist.* sestercius (starověká římská mince)
sestet/o *hud.* sextet(o)
sestin/o *lit.* sestina (lyrické šestiverší)
Set/o *náb.* Šet (třetí syn Adamův) mytol. Sutech, Set, Seth (egyptský bůh pouště a chaosu)
set/i *t inf.* dát/uložit do počítače
set/o *sport.* sada, set, část utkání (v tenisu *n. odbíjené*)
setari/o *bot.* rod bér
seter/o *zool.* setr (plemeno loveckých psů)
setli/i *n* osídlit, usídlit se, usadit se **~ejo** osídlení (*místo*), sídliště **praepoka ~ejo** pravěké sídliště / pravěká osada **plan~ejo** městské sídliště **plan~igi** postavit sídliště (podle plánu)
Seul/o *zeměp.* Soul (*hl. město Korejské republiky*)
sev/o *bot.* míza
sever/a přísný **~a klimato** drsné podnebí **~a stilo** strohý styl (*bez příkras*) **~o**, **~eco** přísnost, **mal~a** mírný, tolerantní
Sevil/o *zeměp.* Sevilla
sevrug/o *zool.* jeseter hvězdnatý
sezam/o *bot.* rod sezam **hindia ~o** sezam indický
sezel/o *bot.* rod sesel
sezon/o roční období (*část roku s typickým počasím*), sezóna (*období příhodné pro nějakou činnost*) **seka/pluva ~o** období sucha/deštěů **la kvar ~oj (printempo – somero – aŭtuno – vintro)** čtyři roční období (jaro – léto – podzim – zima) **~a sezónní antaŭ~o** předsezónní období **ĉef~o** hlavní sezóna **ekster~a** mimosezónní **inter~a** mezisezónní **post~o** posezónní období
sfagn/o *bot.* rod rašeliník (*mechy rostoucí převážně na rašeliníštích*)

sfalerit/o *geol.* sfalerit, *zast.* blejno zinkové (zinková ruda)
sfeg/o *zool.* rod kutilka, kuklice
sfenisk/o *zool.* rod tučňák **~oformaj** řád tučňáci
sfenodont/o *zool.* rod haterie (*plaz*)
sfenoid/o *anat.* klínová kost
sfer/o *sféra mat.* kulová plocha *obecně* oblast působnosti/činnosti, okruh zájmů *nevh.* koule **la muziko de la ~oj** hudba sfér **en diplomatiaj ~oj** v diplomatických kruzích **~a** sférický, kulový (*týkající se kulové plochy*) **~eco** kulatost, sférickost **~oido** *mat.* sféroid **~ometro** *tech.* sférometr **duon~o** polokoule (*polovina kulové plochy*) **hemi~o** *zeměp. hvězd. anat.* hemisféra (*zemská, nebeská, mozková*)
sfigm/o (= pulso) *lék.* sfygmo/ (*morfém značící ve složeninách tep, puls*) **~ografo** sfygmograf, snímač tepenného pulsu
sfing/o *zool.* rod lišaj (*motýl*) **~edo** *ĉe*led' lišajovití
sfinks/o *hist. mytol.* sfinga, sfinx (*staroegyptská socha lva s lidskou hlavou n. pohádková příšera*) *přen.* záhadný člověk **~a** *přen.* záhadný
sfinkter/o *anat.* svěrač, sfinkter (*sval*)
sgrafit/o *um.* sgrafito (*výzdoba stěny škrabáním v omítce*)
shizofreni/o, skizofreni/o *lék.* schizofrenie **~ulo** schizofrenik
si se (*zvrtné zájméno 3. osoby*) **al ~ (k)** sobě, **ŝi/li aĉetis al ~** koupil(a) si **li flatas al ~** lichotí si **por ~ mem** sám pro sebe **~a** svůj **ĉiu amas ~ajn infanojn** každý má rád své děti **mi havas mian libron, vi la vian kaj li la ~an** já mám svou knihu, ty svou a on svou **tio havas ~an tempon** to má svůj čas **li ne cedis al ~a tento** nepodlehл svému pokušení **~aĵo** vlastní věc, majetek, co komu patří **donu al ĉiu lian ~aĵon** dej

každému, co mu patří ~n sebe, se **lavi** ~n mýt se **ili ĵetis** ~n **sur min** vrhli se na mě **mi faris tion miaflanke kaj li** ~**aflanke** udělal jsem to ze své strany a on ze své ~**aspeca** svého druhu ~**atemp** svého času ~**avice** ze své strany ~**ndoneco**, ~**ndonemo** obětavost, nezištnost ~**ngarda** opatrný ~**ngena** ostýchavý ~**nkli**no poklona ~**nkritiko** sebekritika ~**nmortigo** sebevražda ~**nsekvo** pořadí, postup, sled
si *hud.* si (*solmizační slabika*)
SI *odb.* SI (*zkratka pro Mezinárodní soustavu jednotek*)
sial/o *geol.* sial (*starší termín pro vnější část zemské kůry*)
sial/o *lék.* siall, sialo/ (*morfém ve složeních s významem slina*)
Siam/o *zeměp. hist.* Siam (*starý název pro Thajsko*) **s~a kato** siamská kočka **s~aj ĝemeloj** siamská dvojčata
sibarit/o požitkář, rozkošník ~**ismo** požitkářství
Siberi/o *zeměp.* Sibiř **s~a** sibiřský
sibil/o sibyla, věštkyně ~**a parolo** záhadná řeč
sibl/i *n* syčet ~**antaj sagoj** svištěcí šipy **la abelaro** ~**as** včely bzučí ~**a** syčivý, syčivý ~**o**, ~**ado** syčení, sykot
Sicili/o *zeměp.* Sicílie **s~a** sicilský **s~ano** Sicilan
Siĉuan/o *zeměp.* S²-čchuan, Sečuán, Sečuánsko (*čínská provincie*)
sidi/i *n* sedět *přen.* spočívat, vězet (**ek**)~**u dekstre de mi** posadť se vpravo ode mne ~**ante vi nenion vidos** vsedě nic nevidíš **la parlamento** ~**is la tutan nokton** parlament zasedal celou noc **li ~as en ŝuldoj** topí se v dluzích **en unueco** ~**as nia forto** v jednotě je síla ~**o** (po)sed, posazení, umístění ~**a**, ~**anta** sedící ~**aĉi** *n* trčet, dřepět ~**ado** sedění, sezení ~**ejo** *i přen.* sídlo ~**ema**

peciválský, sedavý ~**igi (sin)** usadit (se), posadit (se) ~**igu vin, mi petas** posadť(te) se, prosím ~**iĝi** usednout, posadit se ~**ilo** sedadlo, sedátko **neceseja** ~**ilo** záchodová mísa **ŝovebla** ~**ilo** posuvné sedadlo ~**loko** sedadlo, místo k sezení **kroma** ~**loko** *zvl. div.* přístavek ~**loka bileto** místenka ~**(o)stango** bidýlko, hřad ~**(o)striko** protestní stávka v sedě ~**vangoj** hýždě **al~iĝi** přisednout si **du~a** dvousedadlový **ek~i** usednout **kun~i** zasedat **kun~o** schůze, zasedání **re~iĝi** znovu usednout **sub~iĝo** *geol.* sedání (*krajiny, terénu, zemin*) **unu~a** jednosedadlový **forno~isto, hejmo~ulo** pecivál **kalkan~i** sedět v dřepu, sedět na patách **konduk~o** kozlík (*vozkovo sedadlo*) **laborkun~o** pracovní zasedání kongresu **star~i** panáčkovat (*zajíc*)
sider/a *hvězd.* siderický, hvězdný
siderit/o *geol.* siderit, ocelek (*železná ruda*)
siderurgi/o *tech.* hutnictví železa a oceli, železářství
Sidnej/o *zeměp.* Sydney (*hl. město Nového Jižního Walesu*)
Sidon/o (= **Cidono**) *zeměp.* Sidón, Saída (*libanonské přístavní město*)
sieg/i *t voj.* obléhat, oblehnout, obklíčit *přen.* obklopovat, svírat ~**o** obléhání **meti la ~on antaŭ urbo** oblehnout město ~**ostato** stav obležení, výjimečný stav **ĉirkaŭ~i** (ze všech stran) obklíčit **ek~i** zahájit obléhání
Sien/o *zeměp.* Siena **s~o** siena (*hnědočervený pigment*)
sienit/o *geol.* syenit (*bezkrémenná hlubinná hornina*)
Sieraleon/o *zeměp.* Sierra Leone
siest/o siesta (*chvilé odpočinku, polední oddech*) ~**i** *n* odpočívat po obědě, mít siestu

sifilis/o *lék.* syfilis, syfilida, příjice ~a syfilitický **anti~a**, **kontraů~a** antisyfilitický

sifon/o *tech.* násoska (*trubice k převádění kapaliny z jedné nádoby do druhé*), *kuch.* sifonová láhev *hovor.* sifon (*tlačková láhev pro domácí výrobu sodovky*) ~i *t* přelévat násoskou **termo~o** *tech.* termosifon, varník

sigel/o pečeť *přen.* (charakteristické) znamení ~o **de malričeco** znamení/pečeť chudoby ~i *t* (za)pečetít, opatřit pečeti **tiu afero ~is ilian amikecon** tento případ zpečetil jejich přátelství **šiaj lipoj restis ~itaj** nepromluvila (= její rty zůstaly zapečetěné) ~ilo pečetidlo ~fermi *t* (za)pečetít, opatřit pečeti ~ringo pečetní prsten ~vakso pečetní vosk **dis~i**, **mal~i** rozpečetít **mal~i ies lipojn** zbavit mlčenlivosti **salomon~o** (= **poligonato**) *bot.* rod kokořík

siglo/o *jaz.* iniciálová zkratka (*např.* UEA, SAT)

sigma sigma (*jméno řeckého písmene* Σ, σ)

sigmoid/o *anat.* esovitá klička, sigmoideum (*část tračníku*)

Sigmund/o, **Sigismund/o** Zikmund

sign/o znamení, značka, pokyn(utí) ~o **de vivo** známka života ~o **de malforteco**, **de malsano** příznak slabosti, nemoci **diakrita ~o** *jaz.* diakritické znaménko **eksklamacia ~o** vykřičník **interpunkciaj ~oj** *jaz.* rozdělovací/interpunkční znaménka ~i *t* (o)značit, pokynout ~i **per mano al taksio** zamávat na taxi ~ado označování, značení ~aro soubor značek/příznaků ~aro **de la histerio** příznaky hysterie **surdmutula ~aro** (= **gestolingvo**) znakový jazyk, znaková řeč ~eto znaménko (*např.* *diakritické*) ~ilo značka (*věc sloužící jako značka*) ~umo *mat.* funkce signum, znaménko,

mysl **antaů~o** předzvěst, příznak **krom~o** rozlišující/diakritické znaménko **plio~o** znaménko větší než (>) **malplio~o** znaménko menší než (<) **post~o**, **poste~o** stopa, pozůstatek (*události*) **super~o** znaménko nad písmenem **ču~o**, **demando~o** otazník **egaleco~o** rovnítko (=) **eskap~o** *inf.* značka na klávesnici ESC (*s významem „opustit“/„zavřít“*) **figro~o** znamení/ pokyn prstem **gam~o** *hud.* klíč **kaj~o** značka „a“ (&) **kap~o** pokyn hlavou **kap~i** pokynout hlavou **kri~o** vykřičník **kruco~i sin** pokřikovat se **lego~o** záložka v knize **lim~o** hraniční značka, mezník **man~i** pokynout rukou **memor~o** památník (*hmotná připomínka události – pomník, stavba, socha ap.*) **minus~o** znaménko minus (–) **ondo~o** vlnovka, tilda (~) **paĝo~o** záložka v knize **paŝo~o**, **pied~o** (= **spuro**) stopa, šlěpěj, šlápotá **prem~o** otisk **pres~aro** (= **tiparo**) font, soubor znaků jednoho druhu písma **pruvo~o** znamení jako důkaz **radik~o** znaménko odmocniny (√) **rego~o**, **stir~o** *inf.* řídicí znak, netisknutelný znak **ŝultro~oj** (= **epoletoj**) *voj.* nárameníky (*s označením hodnoty*) **tajp~o** *inf.* kurzor **venko~o** (= **trofeo**) trofej, znamení vítězství, (vítězná) kořist **ver~o** (= **kriterio**) kritérium, hledisko pro srovná(vá)ní/posouzení **volok~o** volací znak/značka *hovor.* volačka

signal/o signál (*smluvené znamení n. fyz. veličina nesoucí informaci*) ~a signální, signálový ~i *t* signalizovat, dávat znamení **ruĝa lumo ~as halton** červené světlo znamená zastavit **la trajno estas ~ita** vlak (příjezd vlaku) je ohlášen ~ado signalizování ~aro soustava signálů ~ejo *nám.* signalizační stanice ~ilo semafor, návěstidlo, signální přístroj

~isto voj. žel. signalista ~izi t vybavit signalizačním zařízením ~flago signalizační praporek ~korno klakson, houkačka (*motorových vozidel*) fajrobri-gada ~korno požárnícká houkačka ~vorto heslo, návěští avert~o výstražné znamení, varovný signál lum~oj (= trafiklumoj) dopravní světla, semafor vek~o budíček (*na táboře, v kasárnách*) vok~o el. volací signál (*blikání, zvonění, znělka ap.*)
signatur/o signatura (*podpis, značka*) ~i t podepsat, označit
signifi/i t znamenat, mít (určitý) význam ~a významný ~o význam *přen.* závažnost ~oplena velmi významný, závažný du~a dvojnásobný, dvojnásobný multe~a mnohoznačný, mnoho-významový sen~a bezvýznamný unu~a jednoznačný
signifik/i mat. nebýt náhodný ~a platný, nenáhodný statistika ~(anc)o statistická významnost
sih/o, sik/o sikh (*příslušník indické nábo-ženské obce*)
sikari/o najatý/nájemný vrah
Sikim/o zeměp. Sikkim (*indický svazový stát*)
sikl/o hist. šekel (*izraelská měnová jed-notka*)
Sikst/o Sixtus ~a Kapelo Sixtinská kaple
sil/o zeměd. silo (*silážní věž n. silážní já-ma*) en~igi silážovat (*konzervovat krmi-vo v silu*)
silab/o slabika ~i t slabikovat ~aro ta-bulka slabik ~iga jaz. slabikotvorný, slabičný, sonantní
silan/o chem. silan, (nejjednodušší) kře-míkovodík ~oj silany, křemíkovodíky
sile/o hud. hmatník
silen/o bot. rod silenka ordinara ~o, švela ~o silenka nadmutá
Silen/o mytol. Silénos

silent/i n mlčet ~a tichý ~e potichu, mlě-ky ~o ticho hud. pomlčka ~ado mlčení
~ema mlčenlivý ~igi umlčet ~igilo tech. tlumič ~iği zmlknout ~a filmo němý film for~i zamlčet, zatajit pri~i mlčet o něčem, neřici svůj názor duon~o, kvaron~o, plen~o hud. půlová, čtvrtová, celá pomlka
sileps/o jaz. sylepse (*narušení mluvnické shody, např.: ni, reĝo my, král*)
Silezi/o zeměp. Slezsko s~a slezský
silf/o mytol. sylf (*duch vzduchu*) ~ino syl-fa, Meluzína (*vila, zosobnění kvilivého větru*)
silf/o zool. rod mrchožrout (*brouk*)
silib/o bot. rod ostropestřec maria ~o (= maria kardo) ostropestřec mariánský
silic/o geol. chem. křemen (*nerost oxid křemičitý*) ~a křemenný ~iĝo geol. silicifikace ~ozo (= silikozo) lék. sili-kóza hovor. zaprášení plic (křemenným prachem)
silici/o chem. křemík ~a dioksido oxid křemičitý ~ato křemičitan
silik/o geol. chem. křemen, pazourek ~ato geol. silikát, křemičitan ~ozo (= sili-cozo) lék. silikóza
silikon/oj chem. silikony, polysiloxany
silikv/o bot. šešule (*pravý pukavý plod*)
silk/o text. hedvábí ~a hedvábný (*vyro-bený z hedvábí*) ~aĵoj hedvábné zboží ~eca hedvábný (*hedvábného vzhledu, připomínající hedvábí*) ~isto výrobce hedvábného zboží ~raŭpo zool. housenka bource morušového art~o chem. text. umělé hedvábí flok~o šapová příze (*z hedvábného odpadu*)
silogism/o fil. sylogismus (*druh deduk-tivního úsudku*) ~i dedukovat sylo-gisticky
silt/o geol. silt (*prachová usazenina / ne-zpevněná hornina*) ~opetro siltovec, prachovec

siluet/o silueta, stínový obraz **~iĝi** rýsovat se, jevit se v obrysech
silur/o *zool. rod sumec ~oformaj* řád sumci
siluri/o *geol. silur*
Silvestr/o Silvestr **vespero de ~o** silvestrovský večer
silvi/o *zool. rod pěnice ~edoj* *čeleď* pěnicovití **ĝarden~o** pěnice slavíková
silvikultur/o (= **arbarkultivo**) lesnictví
silvin/o *geol. sylvín (nerost chlorid draselný)*
sim/o *geol. sima (starší termín pro spodní část zemské kůry pod sialem)*
simarub/o *bot. rod simaruba ~acoj* *čeleď* simarubovité
simbioz/o *zool. symbióza (vzájemně prospěšné soužití dvou nebo více různých organismů) ~a* symbiotický **~i** žít v symbióze **~anto**, **~ulo** symbiont, organismus žijící v symbióze
simbol/o *biol. fyz. chem. polit. mat.* symbol, znak, značka **fonetikaj ~oj** fonetické znaky **~a** symbolický **ĥemia/ke-mia ~o** chemická značka, chemický symbol **~i** být symbolem, znamenat **~iĝi** *t* symbolizovat, učinit/vyjadřovat symbolem **la blanko ~as purecon** bílá znamená čistotu **~iĝi purecon per blanko** symbolizovat čistotu bílou barvou **~iko** symbolika **~iko de la blazono** symbolika erbu (význam jednotlivých částí a symbolů erbu) **~ismo** *um.* symbolismus **~isto** *um.* symbolista **operaci~o** *inf.* operační symbol **vort~o** *inf.* slovní symbol
simbrank/o *zool. rod hrdložábřík (ryba)*
Simens/o *hist. Siemens s~o* *el.* siemens (odvozená jednotka *SI* elektrické vodivosti)
simetri/o symetrie, souměrnost **~a** symetrický, souměrný **~a triangulo** (= **izocela triangulo**) *mat.* rovnoramenný

trojúhelník **~eco** souměrnost (*vlastnost*)
~iĝilo symetrikační člen antény **ne~a** nesouměrný, nesymetrický, asymetrický
simfalang/o *zool. gibbon siamang, gibbon srostloprstý (opice)*
simfit/o *bot. rod kostival* **oficina ~o** kostival lékařský **raspa ~o** kostival drsný **tubera ~o** kostival hlíznatý
simfiz/o *anat. spona, symfýza (druh pevného spojení dvou kostí)* **pubia ~o** spona stydká
simfoni/o *hud. symfonie ~a* symfonický
simi/o *zool. opice ~a* opičí **~eska rikano** *přen.* opičí úšklebek **~i** *t* *přen.* napodobovat *hovor.* opičit se (**mallerte**) **~i nobelan sintenon** opičit se po pánech **~uloj** (= **antropoidoj**) *podřád* vyšší primáti **pra~oj**, **duon~oj** *podřád* poloopice **blek~o** (= **aluato**) *rod* vřešťan **silk~o** (= **kalitrikso**) *rod* kosman
simil/a podobný **~i** *t* podobat se (**ion**, **al io** něčemu) **~aĵo** něco podobného *lit.* parabola **~eco** podobnost **~iĝi** porovnat, zpodobnit **~iĝi** stát se podobným **~ulo** dvojník **mal~a** odlišný **mal~eco** odlišnost **sen~a** nemající podobného (*jedince, věc*)
Simon/o *hist. náb. Šimon, Simon s~io* *náb.* simonie, svatokupectví
simpat/o *anat. sympatikus, sympatický* nervový systém **~a** sympatický (*týkající se sympatiku*) **~ektomio** *lék.* sympatektomie (*přetětí sympatických nervových vláken*) **para~o** *anat.* parasympatický nervový systém, parasympatikus
simpati/o sympatie **~a** sympatický (*budící sympatie, milý, příjemný*) **~e** sympaticky **~i** *n* sympatizovat (**kun iu/ion** s někým/něčím) **mal~o** (= **antipatio**) antipatie
simpl/a jednoduchý, prostý **~a animo** prostá duše **~a tago** všední den **~eco**

jednoduchost, prostota ~**igi** zjednodušit
 ~**igo** zjednodušení ~**ulo** prostý člověk/
 občan *hovor.* plebej(ec) **mal-a** složitý,
 komplikovaný

simpleks/o *mat.* simplex, *n-simplex* (*n-*
rozměrné zobecnění trojúhelníku)

Simplon/o *zeměp.* Simplonský průsmyk
tunelo de ~o Simplonský tunel

simpodi/o *bot.* sympodium, sounoží

simpozi/o *hist.* sympozion (*diskuse a/n.*
popijení při hostině) *odb.* symposium,
 (mezinárodní) vědecká konference

simptom/o *lék.* symptom, příznak ~**aro**
lék. syndrom, typický soubor příznaků
 ~**i ion** jevit příznak něčeho ~**ologio**
 symptomatologie, nauka o příznacích
 (nemoci)

simul/i *lék.* simulovat, předstírat *tech.*
 napodobovat (*děje, podmínky*) ~**i kon-**
dičojn napodobovat podmínky ~**o,**
 ~**ado** *lék. tech.* simulace ~**anto** *lék.* si-
 mulant ~**ilo** *tech.* simulátor

simuli/o *zool.* rod muchnička

simultan/a simultánní, souběžný, součas-
 ný

sin/o klín, náruč(i), *přen.* nitro, luno (*mís-*
to uvnitř něčeho) *hist.* hrudní část oděvu

sinagog/o *náb.* synagoga, židovská mod-
 litebna

Sinaj/o *zeměp.* Sinaj (*pohoří*), Sinajský
 poloostrov, *náb.* Sinaj, Oreb (*biblická*
hora)

sinantrop/o *hist. zool.* sinantrop, člověk
 vzpřímený pekingský

sinap/o *bot.* rod hořčice (*rostlina*) **blanka**
 ~**o** hořčice setá

sinaps/o *anat.* synapse, (nervový) zápoj
 (*spojení dvou neuronů, n. smyslové*
buňky a neuronu)

sincer/a upřímný ~**e** upřímně ~**eco** upřím-
 nost

synciti/o *biol.* syncytium, syncycium
 (*mnohojaderný buněčný útvar*)

Sind/o (= **Induso**) *zeměp.* Indus (*řeka*)

Sind/o *zeměp.* Sindh (*pákistánská pro-*
vincie)

sindik/o *ekon.* syndik, syndikus (*zplno-*
mocněný zástupce / správce / předsta-
vitel) *při bankrotu* správce konkurzní
 podstaty podniku

sindikát/o syndikát (*sdužení zájmových*
skupin) / odbory, odborová organizace
 (*sdužení hájící zájmy zaměstnanců*) ~**a**
 syndikátní/odborový ~**ano** odborář
 ~**ismo** odborové hnutí, odborářství *po-*
lit. syndikalismus ~**isto** zastánce odbo-
 rářství/syndikalismu **anarkí-ismo** anar-
 chosyndikalismus **labor-o** (dělnické)
 odbory

sindrom/o *lék.* syndrom (*typická kombi-*
nace příznaků určité nemoci)

sinekdoh/o, sinekdok/o *lit.* synekdocha
 (*přenesený význam, celek pojmenován*
označením části)

sinekur/o sinekura, výnosné místo

sinerez/o *jaz.* synereze (*jednoslabičná*
výslovnost dvou samohlásek)

sinergi/o *fil.* součinnost, spolupůsobení
lék. synergie, součinnost, spolupůsobení
chem. lék. synergismus (*vzájemné zesí-*
lování účinku)

Singapur/o *zeměp.* Singapur

singular/o *jaz.* singulár, jednotné číslo ~**a**
 singulárový

singulet/o *fyz.* singlet (*jednoduchá spek-*
trální čára)

singult/i *n* škytat **plor~i** vzlykat

sinhal/o sinhálština

sinistr/o *práv.* pohroma, neštěstí (*pojistná*
událost) ~**a** *lit.* chmurný, zlověstný
nevh. lev(ostranný) ~**ozo** *lék.* posttrau-
 matická stresová porucha

sinjor/o pán, pan (*oslovení muže*) *hist.*
 feudální pán, otrokář ~**o la direktoro**
 pan ředitel **S-o** Pán (Bůh) ~**a** panský,
 panský ~**i iun** ovládat někoho ~**eto**

panáček (*i posměšně*) **~ido** panský, šlechtický syn(ek) **~ino** paní **mošta** **~ino** milostivá paní **S-ino** Paní, Madona **~domo** šlechtický dům **S-preĝo** Otčenáš **ge-oj** pán a paní **grand-o** grand, velmož **grand-e** velkopanský

sink/i n klesat, padat, (po)nořit se **ŝipo** **~is antaŭ niaj okuloj** loď se potápěla/potopila před našima očima **~ado** klesání

sinklinal/o *geol.* synklinála (*část vrásy vyklenutá dolů*)

sinkop/o synkopa (*lék.: krátkodobá ztráta vědomí; hud.: přesunutí přízvuku; jaz.: vypuštění hlásky/slabiky*) **~a** synkopický

sinkretism/o synkretismus, směs názorů **~a** synkretický

sinkrociklotron/o, sinĥrociklotron/o *fyz.* synchrociklotron, fázotron (*kruhový urychlovač protonů n. lehkých iontů*)

sinkondroz/o *anat.* synchondróza (*chru-pavčité spojení kostí*)

sinkron/a, sinĥron/a synchronní, probíhající současně, souběžný **~eco** synchronie, současnost, soudobost **~igi** synchronizovat **~igilo** synchronizátor **mal-igi** porušit synchronii **post-igo** postsynchron, dodatečné ozvučení filmu **~oskopo** synchronoskop (*přístroj zjišťující synchronii dvou jevů*)

sinkrotron/o, sinĥrotron/o *fyz.* synchrotron (*kruhový urychlovač elektronů n. protonů*)

sinod/o *náb.* synod(a), sněm, shromáždění **~a** synodní, synodální

sinodik/a *hvězd.* synodický **~a periodo** synodická oběžná doba/perioda (*vesmírných těles mezi konjunkcemi nebo opozicemi se Sluncem při pozorování ze Země*) **~a monato** synodický měsíc (= lunace) (*doba mezi dvěma stejnými fázemi Měsíce tak, jak se jeví ze Země*)

sinonim/o *jaz.* synonymum, slovo souznačné **~a** synonymní **~eco** synonymita,

synonymie, souznačnost **~iko** synonymika, nauka o synonymech

sinopl/o (= **verdo**) *heraldika* (erbovní) zeleň

sinoptik/a synoptický, přehledný **~o** synopse, synopsis (*synopticky uspořádaná kniha, stručný/přehledný nástin*)

sinost/o *anat.* synostóza (*srůst dvou kostí*)

sinovi/o *anat.* synovie, synoviální tekutina, kloubní maz **~ito** *lék.* synovitida, zánět synoviální blanky kloubu

sintagm/o *jaz.* syntagma, spojení slov

sintaks/o *jaz.* syntax(e), skladba (*nauka o mluvnické stavbě vět a souvětí*) **~a** syntaktický **fraz(o)-o** skladba souvětí **propozicio-o** větná skladba **vort-o** slovní skladba

sintez/o syntéza, slučování **~a** syntetický **~i t** syntetizovat, sjednocovat, slučovat **~azo** *biol.* syntetáza (*enzym*) **~ilo** *hud.* syntetizátor **foto-o** *biol.* fotosyntéza **kemi-o, ĥemi-o** chemická syntéza **mu-zik-ilo** hudební synte(t)izátor **parol-o** elektronická syntéza řeči **nukleo-o** *fyz.* (jaderná) fúze

sintr/o *geol.* sintr (*pórovitý chemogenní sediment*) **~i t** *chem. tech.* slinovat, sintrovat **~ado** *chem. tech.* sintrace, spékání (za vysoké teploty), slinování **~itaĝo** slínek (*látka vzniklá slinováním*)

sinu/o zatačka, záhyb, zákrut **~a** křivolaký **~a pado** křivolaká stezka **~i n** vlnit se, klikatit se

sinus/o *mat.* sinus **hiperbola** **~o** hyperbolický sinus **ko-o** kosinus **arko-o, ~arko** arkussinus

sinus/o *anat.* sinus, dutina, splav **~ito** *lék.* sinusitida, zánět vedlejších nosních dutin

sionism/o = cionismo

Sir/o Sire, Vaše Veličenstvo

Sirakuz/o *zeměp.* Syrakusy

sirapt/o *zool.* rod stepokur

siren/o *mytol.* Siréna (*víla lákající svým zpěvem plavce do záhuby*) *tech.* siréna (*signalizační zařízení s pronikavým zvukem*) *zool.* řád ochechule, siréna (*býložravý savec pobřežních vod*) *přen.* (vypočítavá) svůdnice

Siri/o *zeměp.* Sýrie **s-a** syrský **s-ano** Syřan

siring/o *bot. rod* šeřík **činia ~o** šeřík čínský **ordinara ~o** šeřík obecný **persa ~o** šeřík perský **~okolora (= lila)** lilový, lila, bledě fialový, šeříkově fialový

siringo/ *anat.* syringo/ (*předpona znamenající* trubicový útvar, *zpravidla patologický*) **~bulbo** *lék.* syringobulbie **~mjelo** *lék.* syringomyelie

sirinks/o *hud.* syrinx, Panova flétna *zool.* syrinx, zpěvné ústrojí ptáků

Sirius/o *hvězd.* Sirius, Psí hvězda

sirok/o *met.* sirocco, jugo, široko (*silný jihovýchodní vítr ve Středomoří*)

sirup/o *kuch. lék.* sirup

Sirt/o *zeměp.* Syrta (*město v Libyi*) **Golfo de ~o** Velká Syrta (*záliv*)

sisal/o *text.* sisal (*vlákno z agáve sisalové*)

sism/o *v. seismo*

sisop/o *v. sistemoperatoro*

sistem/o systém, soustava **~o de regado** *polit.* vládní zřízení **centra nerva ~o** *anat.* centrální nervový systém, ústřední nervová soustava **demokratia ~o** demokratické zřízení **duuma ~o** *inf.* binární/dvojková soustava **metra ~o** metrická soustava **trifaza ~o** *el.* trojfázová soustava **~a** systémový, systematický, soustavný **~e** systematicky **~eco** systematicčnost, soustavnost **~igi** systemizovat, utřídit **~operatoro** systémový operátor **eko~o** *biol.* ekosystém **blok~o** *žel.* traťové zabezpečovací zařízení **dren~o** drenážní síť **koordinat~o** *mat.* souřadnicový systém, soustava souřadnic **kristal~o** krystalografická

soustava **mon~o** *ekon.* peněžní soustava, měna **sun~o** *hvězd.* sluneční soustava **valor~o** *fil.* hodnotová soustava **sistematik/o** *biol.* systematika (*nauka o přirozené soustavě organismů, taxonomie*)

sistol/o *fyziol.* systola (*fáze stažení srdečního svalů*)

sit/o *zool. rod* brhlík (*pták*)

sitel/o vědro, kbelík, kýbl

situ/o umístění, poloha **~i** *n* ležet, nacházet se, být situován **turo ~anta norde de la placo** věž stojící severně od náměstí **~igi** situovat, umístit

situaci/o situace (*souhrn okolností, podmínek*), postavení (*společenské*) *nevh.* pozice, umístění **la politika ~o ne estas bona** politická situace není dobrá **okupi altan ~on** zaujímat vysoké postavení, být na význačném místě

siu/o Sioux (*příslušník severoamerického indiánského národa*) **S~urbo** *zeměp.* Sioux City

sium/o *bot. rod* sevlák

Sivert/o *hist.* Sievert **s-o** *fyz.* sievert (*jednotka SI ekvivalentní dávky ionizujícího záření*)

sizar/o *bot.* sevlák zeleninový

Sizif/o *mytol.* Sisyfos **s-a** sisyfovský, marný **s~a laboro** *přen.* sisyfovská práce (*těžká, ubíjející a marná činnost*)

sizigi/o *bot. rod* hřebíčkovec **aroma ~o** hřebíčkovec vonný

sizigi/o *hvězd.* syzygie (*uspořádání Slunce, Země a Měsíce v jedné přímce*)

sizimbr/o *bot. rod* hulevník

ska/o *hud.* ska (*jamajský hudební styl*)

skab/o *bot.* skvrnitost (*plišňová choroba rostlin*) **celeri~o** strupovitost bulev **celeru cereal~o** giberela **kukuřičná pir~o** strupatka hrušňová **pom~o** strupatka jabloňová

skabel/o stolička, podnožka

skabi/o *lék.* svrab, skabies ~a svrabový
skabioz/o *bot. rod hlaváč flava* ~o hlaváč
žlutavý
skadr/o *voj.* škadrona, švadrona, eskadro-
na, jezdecká setnina ~estro velitel es-
kadrony
skafald/o *stav.* lešení ~i n postavit lešení
šakto~o *tech.* těžní věž, ropná věž
skafandr/o skafandr **aŭtonoma** ~o auto-
nomní skafandr ~isto pracovník ve ska-
fandru (*potápěč, kosmonaut ap.*)
skafoid/o *anat.* kost člunkovitá (lod'ko-
vitá)
skafopod/oj *zool.* kelnatky (*třída měkký-
šů*)
skal/o *fil.* stupnice (hodnot) *hud. nevh.*
stupnice *tech.* stupnice (přístroje), mě-
řítka (mapy/výkresu) *přen.* společenský
žebříček **laŭ**~a v měřítku
skalar/o *fyz.* skalár (*veličina určená jedi-
ným číslem*) ~a skalární
skald/o *hud.* skald (*severský dvorní bás-
ník a zpěvák*)
skalen/oj *anat.* svaly šikmé (na krku)
skalp/o skalp ~i t skalpovat
skalpel/o *lék.* skalpel, chirurgický nůž
skan/i t *inf. el.* skenovat (*snímat předlohu
a převádět do digitální podoby*) *přen.*
podrobně/pečlivě prohlédnout/prohlížet
~ado skenování ~ilo skener, snímač
scintilo~ilo *lék.* scintilační detektor
(*ionizujícího záření*)
skand/i t *lit.* skandovat, rytmizovaně reci-
tovat ~o skandování, rytmický přednes
skandal/o skandál, ostuda, veřejné pohor-
šení ~a skandální ~i t skandalizovat,
ostouzet, pohoršovat, pohoršit ~iĝi po-
horšit se
skandi/o *chem.* skandium
skandik/o *bot. rod* vochlice
skandinav/o Skandinávec **S~io, S~ujo**
zeměp. Skandinávie

skansen/o skanzen, muzeum v přírodě (*li-
dových staveb a kultury*)
skap/o *bot.* stvol (*bezlistý nevětvený sto-
nek*)
skapol/o *anat.* lopatka ~a lopatkový, ska-
pulární ~ajo *kuch.* maso od lopatky ~al-
gio *lék.* bolest v krajině lopatky, skapul-
algie
skapulari/o *náb.* škapulíř (*část mnišského
roucha – pruh látky s otvorem pro hla-
vu n. druh amuletu – ústřížky látky se
zašitými modlitbami, bylinami ap.*)
skarab/o *zool. rod* vruboun *nevh.* řád
brouk ~edoj *čeled'* vrubounovití **bom-
bard**~o *rod* prskavec **cervo**~o (= **luka-
no**) *rod* roháč **maj**~o (= **melolonto**) *rod*
chroust **mari**~o (= **kokcino**) *rod*
slunéčko **sterko**~o (= **geotrupo**) *rod*
chrobák **terpom**~o (= **leptinotarso**) *rod*
mandelinka
skarifik/i *lék.* skarifikovat, (drobně po-
vrchově) naříznout *zeměd.* skarifikovat
~ilo *lék.* skarifikátor *zeměd.* prořezávač
luk, lukořez, skarifikátor ~o skarifikace
~atoro *zeměd. nevh.* prořezávač luk, lu-
kořez, skarifikátor
skarlat/o šarlach, šarlat (*jasně červená
barva*) ~a šarlachový
skarlatin/o *lék.* spála, skarlatina ~oforma
skarlatinoformní (*podobný spále*)
skarol/o (= **larĝfolia endivio**) *bot.* čekanka
šťerbák
skarp/o *text.* šerpa (*doplňek dámského
oděvu / znak hodnosti / páska pro zra-
něnou ruku*)
skat/o skat (*německá karetní hra*)
skatol/o krabice *tech.* skříň(ka), pouzdro,
plášť **nigra** ~o *let. inf.* černá skříňka **re-
sonanca** ~o (= **sonkesto**) ozvučnice,
rezonanční skříň(ka) **en~igi** dát do
krabice **kaf**~o krabice na kávová zrna
kontakto~o *el.* rozvodná krabice **lad**~o
konzerva **leter**~o (= **leterkesto**)

poštovní schránka **manĝo~o** krabice na svačinu **muzik~o** hrací skřín, orchesterion

skeĉ/o *div.* skeč

Skeld/o *zemĉp.* Šelda (*řeka*)

skelet/o *anat. biol. tech.* kostra *přen.* osnova ~a kosterní *stav.* skeletový *přen.* vyzáblý ~a **armeo** rámcová armáda (*s neúplnými stavy*) ~a **parolado** suchopárná/nevalná přednáška **ĉel~o** cytoskelet **ekto~o** exoskelet (*vnější struktura zajišťující mechanickou odolnost organismu*) **endo~o** endoskelet (*struktura vyztužující organismus zevnitř*)

skeleton/o *sport.* skeleton (*druh závodních saní*)

skem/o, ŝhem/o schéma, obrys, osnova, nástin ~o **de la tragedio** *lit.* schéma/osnova tragédie ~a schematický, *přen.* neživotný **flu~o** vývojový diagram **konkto~o** *el.* schema zapojení

skeptik/a skeptický, pochybovačný, nedůvěřivý ~ulo skeptik

skerc/o *hud.* scherzo

skerm/i *n sport. voj.* šermovat (*zápasit bodnou n. sečnou zbraní*) ~o, ~ado šerm ~ejo šermírna ~instruisto, ~omajstro učitel/mistr šermu

sket/i *n sport.* bruslit ~ado bruslení ~ejo kluziště ~ilo brusle ~kuristo rychlobruslař **rul~ilo** kolečková brusle

ski/o lyže ~i *n* lyžovat ~ado lyžování ~ebla sjízdný (na lyžích) ~bastono lyžařská hůl ~kuro běh na lyžích ~pantalono (lyžařské) šponovky ~saltovego lyžařský (skokanský) můstek **akvo~o** vodní lyže **akvo~ado** vodní lyžování

skin/o *bot. rod* pepřovec

skink/o *v. scinko*

skip/o směna (*skupina pracovníků*), pracovní četa ~estro vedoucí směny / pracovní skupiny **tri~a** trojsměnný (**laboro** provoz)

skirp/o = scirpo

skism/o, ŝhism/o schizma, rozkol, rozštěpení ~a schizmatický, rozkolnický ~i *n* způsobit rozkol ~ano, ~ulo schizmatik, rozkolník, odštěpenec

skist/o *geol.* svor (*slídnato-křemenná břidlice*)

skistosom/o *zool.* krevnička (*rod motolic*) ~ozo *lék.* schistosomóza, *zast.* bilharzióza (*nemoc vyvolaná krevničkou*)

skit/o *hist.* Skyt ~a skytský **S~io, S~ujo** *zemĉp. hist.* Skýtie

skiz/i *t* načrtnout, nastínit ~o skica, náčrt(ek), nástin, ~eco skicovitost, zběžnost, povšechnost ~bloko náčrtník, skicář, skicák

skizofreni/o *v. ŝhizofrenio*

skizoid/a, ŝhizoid/a *lék.* schizoidní ~ulo schizoid

sklare/o *bot.* šalvěj muškátová

sklav/o otrok ~a otrocký ~e otrocky ~i otročit, být otrokem ~eco otroctví (*stav otroka*) ~igi ztročit ~ino otrokyně ~ismo otrokářství, otrokářský řád (*sociálně-ekonomická formace*) ~isto otrokář **eks~o** (= **libertino**) propuštěnec (*z otroctví*)

skler/(o)/ *biol. chem.* skler(o)/ (*morfém značící tvrdost, ztuhnutí*) **skler/a** *lék.* zesílený, ztvrdlý, ztuhlý *bot.* ztlustlý ~ofito *bot.* sklerofyt, rostlina suchobytná (*se zvýšeným podílem sklerenchematických pletiv*) ~ometro *tech.* tvrdoměr, sklerometr ~ozo *lék.* skleróza (*ztvrdnutí tkáně*) ~ozulo sklerotik **kristalina** ~ozo (*z*)tvrdnutí oční čočky **multobla** ~ozo, **plat~ozo** roztroušená skleróza mozkomíšní **arterio~o** arterioskleróza (*tvrdnutí tepen*)

sklerant/o *bot. rod* chmerek

sklerenkim/o *bot.* sklerenchym (*pletivo tvořené silnostěnnými buňkami*)

sklerot/o *anat.* bělima, skléra ~**ito** *lék.* zánět bělimy, skleritida
skol/o škola (*skupina stoupenců n. následovníků filozofického/vědeckého/uměleckého směru*) ~**ano** stoupenec školy ~**estro** zakladatel/představitel školy (*fil./vědeckého/um. směru*)
skolastik/o *fil.* scholastika ~**a** scholastický (*týkající se scholastiky*) *přen.* neživotný, zkosnatělý, dogmatický
skold/i *t neol.* kárat, vytykat ~**o** kárání, výtka
skoleks/o *zool.* scolex, hlava tasemnice (*kteřou se přichytí*)
skoli/o *hist. lit.* scholion, scholium (*poznámky na okraji (starých) textů*)
skolim/o *bot. rod* ostnatec
skoliz/o *lék.* skolióza, vychýlení páteře do strany
skolop/o *zool. rod* sluka ~**edoj** *čeled'* slukovití
skolopendr/o *zool. rod* stonoha
skolopendri/o *bot.* jelení jazyk celolistý
skolt/o skaut, junák *voj.* pátrač, průzkumník, *voj. let. nám.* průzkumná loď/letadlo ~**ado** průzkum(ná akce) ~**i n** pátrat ~**ino** skautka ~**ismo** skaiting ~**avi(adil)o** pátrací letoun
skombr/o *zool. rod* makrela
skon/o *kuch.* vdolek, čajový koláček
/skop/o *odb. /skop (morfém s významem přístroj/nástroj k pozorování/vyšetřování)* ~**io** *odb. /skopie (morfém značící pozorování/vyšetřování)*
Skopj/o *zeměp.* Skopje (*hl. město Makedonie*)
skopofili/o *lék.* skoptofilie, voyeurismus, slídičství
skopolamin/o (= **hiskiamino**) *chem.* skopolamin, hyoscin (*rostlinný alkaloid*)
skorbut/o *lék.* kurděje, skorbut ~**a** kurdějový, skorbutový **anti~a** protikurdějový, antiskorbutový

skori/o *tech. geol.* struska (*vysokopecní n. sopečná*), škvára, *přen.* (bezcný) odpad, brak **homa** ~**o** lidská havěť, sebranka, chátra ~**ejo** struskový odval
skorpen/o *zool. rod* ropušnice
skorpi/o *zool.* štír (*řád pavoukovců*) **S~o** *souhvězdí i znamení zvěrokruhu* Štír **pseudo~uloj** *řád* štírů **akvo~o** (= **ne-pao**) *rod* splešťule **mar~oj** *vymřelý řád* kyjonožci
skorpiur/o *bot. rod* štírovka
skorzoner/o *bot. rod* hadí mord **hispania** ~**o** hadí mord španělský *kuch.* černý kořen **dolč-acida** ~**o** *kuch.* kozí brada fialová
skot/o Skot **S~land/o**, **S~ujo**, **S~io** *zeměp.* Skotsko
skoter/o skútr (*jednostopé motorové vozidlo*)
skovel/o *tech.* vytěrák, (válcová) štětka (*na láhve, na WC, na hlaveň*) ~**i t** vytírat, čistit vytěrákem, štětkou
skrap/i *t (se)škrábat* ~**i kamenon** vymést krb/kamna ~**i šuojn** očistit boty ~**i violonon** *přen.* vrzat/skřípat na housle ~**ado** škrábání, drápání *lék.* kyretáž *hovor.* výškrab ~**ajo** seškrábané smetí ~**eti** lehounce/mělce (se)škrábnout ~**ilo** škrabka *lék.* kyreta ~**gumo** guma na mazání ~**aparato**, ~**mašino**, **ter~ilo** *tech.* skrejpr, shrnovač ~**tapišo** rohožka ~**trogo** rypadlová lžice ~**vundi** *t lék.* škrábnout, poškrábat **de~i**, **for~i** odškrábnout, odškrabat **pri~i** oškrabat **čiel~anto**, **nub~ulo** *stav.* mrakodrap **dento~uloj** (= **ronĝuloj**) *zool.* hlodavci **grošo~a** velmi lakomý, držgrešle **kamen~isto** kominík **kot~ilo**, **šu~ilo** škrabka na čištění bot od bláta (*plechový list u rohožky dveří*)
skrib/i *t psát* ~**a** písemný ~**e** písemně ~**o** písmo, psaní **brajla** ~**o** Braillovo písmo ~**o de verso** *psaní veršů* ~**ado** psaní

(*dlouhodobá/opakovaná činnost*) **~ažo** písemnost, zápis **~ejo** písárna **~enda** letero dopis, jenž musí být napsán **~il**o písátko, nástroj na psaní **~ilaro** psací potřeby **~isto** písář **~čambro** písárna **~mašino** (= **tajpilo**) psací stroj **~otablo** psací stůl **~subažo** psací podložka **al~i** připsat, doplnit; přihlásit (*do spolku*) **al~iği** připsat se, přihlásit se (*do klubu*) **čirkaũ~i** zakroužkovat *mat.* opsat (*kružnici*) **ekster~i** připsat kružnici (*např. trojúhelníku*) **en~i** vepsat, zapsat **en~o** vepsání, zápis **en~iği** zapsat se **mem~ažo** rukopis/holograf (*listina od začátku do konce psaná rukou*) **mis~o** přepsání se, překlep, chyba **nepri~ebla** nepopsatelný **ne~uzita** nepopsaný, nepoužitý (*papír*) **post~o** postskriptum, (připsaná) doložka, douška **pri~i** popsat **pri~o** popis **re~i** odpovědět písemně; napsat znovu, přepracovat **sub~i** podepsat **sub~inta** podepsaný (*člověk*) **sub~ita** podepsaný (*text*) **sub~o** podpis **super~i** nadepsat (*nový text nad starý chybný*) *inf.* přepsat (*nahradit původní text novým*) **sur~i** napsat nápis **sur~o** nápis **tele~ilo** (= **teletajpilo**) dálkopis **trans~i** přepsat (*podle předlohy*), opsat, kopírovat (*psáním*) **trans~o** přepis, opis, druhopis **trans~ado jaz.** transkripce (*přepis zvuků / mluvené řeči písmem*), transliterace (*přepis z jedné soustavy písma do jiné*) *biol.* transkripce, přepis dědičné informace z genu (*z DNA na RNA*) **inversa trans~ado** zpětná transkripce (*z RNA do DNA*) **trans~azo biol. chem.** transkriptáza (*enzym účastnící se transkripce*) **inversa trans~azo biol. chem.** reverzní transkriptáza **bel~ado** krasopis, kaligrafie **kojno~o hist.** klínové písmo **man~i** psát rukou **mašin~i** psát na stroji **pet(o)~o** (= **peticio**) petice, písemná žádost

plen~i popsat (*celý papír*), vyplnit (*formulář, přihlášku, šek ap.*) **pun~o** opísování/psaní za trest (*druh školního trestu*) **tombo~o** náhrobní nápis **skrofol/o lék.** skrofulóza (*záneřlivé zduření podkožních mizních uzlin*) **skrofulari/o bot.** rod krtičník **skrot/o** (= **testikujo, testiksako**) *anat.* šourek, skrotum **skrupul/o** skrupule, úzkostlivá pochybnost, rozpaky **fari al si ~ojn** vyčítat si, činit si výčitky **~a** skrupulózní **sen~a** bez skrupulí, bezohledný **skrutini/o** skrutinium, sčítání hlasů ve volbách **~i n** provádět skrutinium, sčítat hlasy **~anto** skrutátor **sku/i t** třást **~i arbon** třást stromem **li ~is mian manon** potřásl mi rukou **~i koktelon** zamíchat koktejl **~i tapišon** vyklepat koberec **~i la kapon, voston** (za)vrtět hlavou, ocasem **la febro lin ~is** horečka jím třásla/lomcovala **~i sin, ~iği** (o)třást se **~o** otřes **cerba ~o, cerbo~o lék.** otřes mozku **~ado** třesení, otřásání **~raslilo** chratítko **~sorbilo tech.** tlumič (otřesů) **de~i** setřást **dis~i** třesením rozházet **ek~o** otřes **el~i** vytrást **for~i** setřást **for~iği** setřást se **ne~ebla** neotřesitelný **sen~e** bez otřesů **frukto~o** setřásání ovoce **ter~o geol.** (zemětřesný) otřes, zemětřesení (*jednotlivý otřes*) **vost~anto** (= **motacilo**) *zool.* rod konipas **skual/o met.** prudký náraz větru, poryv (větru), zadutí (větru) **skulpt/i t** sochat, (vy)tesat/(vy)řez(áv)at/ (vy)modelovat sochu **~ado** sochaření **~ažo** socha, plastika **~ilo** dláto sochařské **~inda** pěkný, hodný zvěčnění **~isto** sochař **~arto** sochařství **pri~i** opracovat materiál sochařsky

skulptur/o (= **skulptarto**) sochařství ~a sochařský ~**aĵo** sochařský výtvar, skulptura
skun/o *nám.* škuner
skunk/o *zool.* *rod* skunk
skurĝ/o důtky, karabáč ~**i** *t* mrskat (důtkami) *přen.* ostře kritizovat
skut/i *n* jet na koloběžce ~**ilo** koloběžka **motor~ilo** (= **skotero**) skútr
skutelari/o *bot. rod* šišák
skuter/o *v. skotero*
skval/o *zool. rod* ostroun (*žralok*)
skvalen/o *chem.* skvalen (*triterpen*)
skvam/o *bot.* (plodní) šupina *zool.* (kožní) šupina *lék.* skvama, šupina (*odlupující se kůže*) ~a šupinový ~**aĵo** *geol.* imbricace, šupinovitá/doškovitá stavba ~**uloj** *zool.* šupinatí (*řád plazů*) ~**arangâ** (= **tegolarangâ**) šupinovitě uspořádaný **de-iĝi** *lék.* odlupovat se **dis~iĝo** *geol.* drolení (*hornin*) **sen~igi** *kuch.* odstranit šupiny (*ryby*)
skvaŝ/o (= **kvarmurpilko**) *sport.* squash
skvaten/o *zool.* *rod* polorejnk
slab/o *stav.* deska (*mramorová, betonová*) *tech.* kovová rovnací deska *polygr.* tiskařská deska
slalom/o *sport.* slalom
slang/o *jaz.* slang (*mluva příslušníků určitého zaměstnání n. uzavřené společenské skupiny*) ~a slangový
slav/o Slovan ~a slovanský ~**ismo** *jaz.* slavismus (*jaz. jev/slovo*), *fil. polit.* slovanství (*uvědomění, myšlenka*) ~**isto** slavista **tut~ismo** panslavismus
slavon/o *jaz.* církevní slovanština
Slavoni/o *zeměp.* Slavonie
sled/o saně, sáně, sánky ~**i** *n* sánkovat, jet na saních
slip/o kartotéční lístek ~**aro** kartotéka, lístkovnice ~**ujo** skříň *n.* krabice pro lístkovnici **sur~igi** zpracovat na

(kartotéčních) lístcích (**sian libraron** svou knihovnu)
sliv/o slíva ~**arbo** *bot. poddruh* slivoň slíva
slivovic/o *kuch.* slivovice
slogan/o slogan, propagační heslo
slojd/o školní ruční práce
slovak/o Slovák ~a slovenský **S~io**, **S~ujo** *zeměp.* Slovensko
sloven/o Slovinec ~a slovinský **la** ~a (**lingvo**) slovinština **S~io**, **S~ujo** Slovinsko
slugi/o (= **araba leporhundo**) *zool.* arabský chrt, sloughi, sluga
slup/o *nám.* šalupa
smalt/o *tech. um.* sklo obarvené kobaltovou modří
smerald/o *geol.* smaragd **marblua** ~**o** (= **akvamarino**) akvamarín (*odrůda berylů*)
smiconit/o *geol.* smithsonit (*nerost uhlíčitán zinečnatý*)
smilak/o *bot. rod* přestup ~**acoj** *čeled* přestupovitě
smilodont/o *hist. zool.* smilodon *hovor.* šavlozubý tygr (*rod vyhynulých kočkovitých šelem*)
smirg/o *geol.* smirek ~a smirkový ~a **papero** smirkový papír ~**i** *t* smirkovat (*brousit/hladit/leštit smirkem*)
Smirn/o (= **Izmiro**) *zeměp. hist.* Smyrna (*dnes* Ízmir)
smog/o (= **fumnebulo**) *met.* smog
smoking/o smokink, smoking (*pánský společenský oblek*)
smugli/i (= **kontrabandi**) *t* pašovat
Smurf/o Šmoula (*komiksový trpaslík*)
smut/o *bot.* sněť (*choroby rostlin způsobované některými parazitickými houbami*)
snajper/o (= **kaŝpafisto**) *voj.* odstřelovač, snajpr, snajper

snejl/o (= **gastropodo**) *zool.* třída plž, břichonožec
snob/o snob ~**a** snobský ~**eco** snobství, snobismus
snuf/i *n* věřit, čenichat, *t* šňupat (*tabák*)
soar/i *n* *let.* stoupat, nabývat výšku ~**oplano** větroň
sob *neol.* dolů ~ **la tiranon!** pryč s tyranem! ~**iĝi** klesat ~**iri** *n* jít dolů, sestoupit
sobr/a střídmy, střízlivý, zdrženlivý ~**eco** střídmost, střízlivost, zdrženlivost ~**iĝi** *i* *přen.* vystřízlivět **mal-a** nestřídmy, *zast.* opilý
soci/o společnost, společenství ~**a** společenský ~**ano** občan, člen společnosti ~**emo** (smysl pro) družnost/společenství ~**igo** začlenění do společnosti ~**ologo** sociolog ~**ologio** sociologie **fito-ologio** *bot.* fyto-sociologie, fyto-cenologie, nauka o rostlinných společenstvech
social/a sociální ~**ema** sociálně prospěšný, spravedlivý ~**ema štato** *ekon. polit.* sociální stát (*stát usilující o blahobyt všech svých občanů*) ~**iĝi** socializovat *nevh.* zestrátnit ~**ismo** socialismus ~**isto** socialista ~**demokratio** sociální demokracie
societ/o spolek ~**a** spolkový ~**ano** člen spolku ~**ema** společenský, družný **mal-ema** nespolečenský
Socin/o *hist.* Sozzini **s-ano** socinián **s-(an)jismo** *náb.* socinianismus (*učení neuznávající sv. Trojici*)
sod/o *chem. hovor.* soda (= uhličitán sodný), *nevh.* hydroxid sodný **kaustika** ~**o** *hovor.* žíravý nátron (= hydroxid sodný) **kristala** ~**o** *hovor.* krystalová soda (= dekahydrát uhličitánu sodného) ~**akvo** sodovka, sodová voda **bak-o** *kuch.* prášek do pečiva
sodoku/o *lék.* sodoku (*nemoc z krysího kousnutí*)

Sodom/o *náb.* Sodoma **s-ano** Sodomita, obyvatel Sodomy **s-ismo** v. **sodomio**
sodomi/o *lék.* sodomie (*pohlavní styk se zvířaty n. pohlavní zvrácenost vůbec*) ~**i** praktikovat sodomii ~**ano**, ~**anto** sodomita *přen.* zvrhlík
sof/o pohovka, divan ~**(o)lito** rozkládací gauč
Sofi/o *zeměp.* Sofia, Sofie (*hl. město Bulharska*)
sofism/o sofisma (*úmyslné klamný důkaz, zdánlivá správnost, matoucí argument*)
sofist/o sofista, uživatel sofismů ~**iko** sofistika
sofit/o *arch.* podhled (*viditelná spodní plocha stropu, balkonu ap.*)
Sofokl/o *hist.* Sofoklés
sofor/o *bot. rod* jerlín **japana** ~**o** jerlín japonský
sofrolog/o *lék.* sofrolog ~**io** sofrologie (*soubor několika relaxačních metod*)
soft/a *lit.* tichounký, slabý, sotva slyšitelný
softvaro (= **programaro**) *inf.* software, programové vybavení počítače
soif/i *n* žíznit, mít žízeň, trpět žízní, *t* *přen.* prahnout, dychtit, (silně) toužit ~**i** **ripozon** toužit po odpočinku ~**i** **venĝon** prahnout po pomstě ~**a** žízňivý ~**o** žízeň ~**iĝi** vyvolat žízeň **sen-iĝaĝo** pití, občerstvení **mal-iĝi**, **sen-iĝi** uhasit žízeň
soj/o *kuch.* sójová omáčka ~**fabo** *bot.* sójový bob, sója (*semeno*) ~**glicino** (= ~**fabujo**, ~**herbo**) *bot. druh* sója setá, sója luštinatá (*rostlina*) ~**lakto** sójové mléko ~**kazeo** (= **toŭfujo**) sójový sýr, tofu
sojl/o práh *přen.* počátek *biol. fyz. chem. tech.* práh, dolní mez(ní hodnota) ~**o** **de aŭdeblo** *fyziol.* práh slyšitelnosti/slyšení, dolní mez slyšitelnosti **ĉe la** ~**o** **de la jaro** na prahu roku **sub-a** podprahový, podvědomý

sok/o *zeměd.* radlice (zaostřená část pluhu, která kypří a obrací půdu)
sokl/o *stav.* sokl, podstavec, *el.* patice (elektronky, žárovky) *geol.* tabule, kration (stabilizovaná oblast zemské kůry)
Sokotr/o *zeměp.* Sokotra (ostrov)
Sokrat/o *hist.* Sokrates
sol, so *hud.* sol (solmizační slabika)
sol/a samotný, sám (bez doprovodu, bez cizí pomoci), jediný ~a (= **ununura**) pouze jediný, samojediný ~e sám, výhradně, jedině ~o jedinečnost *hud. um.* sólo ~ecigi izolovat, opustit ~eco osamělost ~ejo samota, osamělé místo ~isto *hud. um.* sólista ~ulo samotář ~fil-(in)o, ~infano jedináček ~patrino osamělá n. neprovdaná matka, samoživitelka ge~aj sami dva, on a ona
sol/o *chem.* sol (kapalná koloidní soustava)
solan/o *bot. rod* lilek **nigra** ~o lilek černý **tubera** ~o (= **terpomo**) lilek brambor ~acoj čeleď lilkovitě ~ino *chem.* solanin (glykoalkaloid)
sold/o *hist.* sou (stará franc. mince) voj. žold (mzda vojáka) ~ulo žoldněř, námezdný voják
soldanel/o *bot. rod* dřípátka
soldat/o voják, vojín ~i n sloužit na vojně, být vojákem ~ačo surový/krutý voják, příslušník soldatesky ~aro vojsko ~ačaro, fi~aro soldateska ~ejo kasárna, vojenská ubytovna/základna ~iği narukovat, stát se vojákem eks~o (vojenský) vysloužilce, bývalý voják akvo~o (= **stratioto**) *bot. rod* řezan **dungo**~o (= **soldulo**) žoldněř fajro~o hasič pied~o (= **infanteriano**) pěšák, voják/příslušník pěchoty servo~o důstojnický sluha
sole/o *anat.* šikmý sval lýtkový
sole/o *zool. rod* jazyk ~edoj čeleď jazykovití (ryby)

solecism/o *jaz.* solecismus (syntaktická chyba, chybná konstrukce věty)
solen/a slavnostní, okázalý ~i t slavit ~o, ~ado, ~ajo slavnost, oslavování, oslava ~eco slavnostní ráz ~ejo slavnostní místnost, aula
solenoid/o *el.* solenoid, válcová jednovrstvová cívka
solfatar/o *geol.* solfatára (postvulkanický únik horkých vodních par a plynů)
solfeğ/o *hud.* solmizace
solicitor/o *práv.* solicítátor, advokátní úředník
solid/o *fyz.* pevná látka (pevného skupenství) *mat.* těleso **rivolua** ~o rotační těleso ~a *mat.* tělesový *fyz.* pevný, tuhý *přen.* solidní, kvalitní, důvěryhodný ~ajo tuhá látka ~eco solidnost, *fyz.* tuhost (vlastnost pevného skupenství) ~igi dát ztuhnout *přen.* zkvalitnit ~iği *fyz.* ztuhnout, *přen.* zvážnět mal~a neso-lidní, nedůvěryhodný
solidag/o *bot. rod* zlatobýl **eüropa** ~o, **orvergo**~o zlatobýl obecný **kanada** ~o zlatobýl kanadský
solidar/a solidární, vzájemně se podporující ~eco solidarita, solidárnost, vzájemnost
solipsism/o *fil.* solipsismus (existuje pouze vlastní vědomí, vše ostatní je představa)
soliter/o solitér (šperk s jedním jedinečným drahým kamenem), solitér (hra pro jednoho hráče) *zahr.* solitéra (osamoceně rostoucí strom, keř, květina)
soliton/o *fyz. mat.* soliton
soliv/o *stav.* nosný trám, nosník *nám.* nosný trám paluby
solo/o (= **solo**) *hud. um.* sólo
Solon/o *hist.* Solón
solstic/o *hvězd.* slunovrat **somera/vintra** ~o letní/zimní slunovrat ~a slunovratový

solutre/o *hist.* solutréen (*kultura mladšího paleolitu*)

solv/i *t* (roz)luštit, (vy)řešit *chem.* rozpustit, rozpouštět ~**o** (vy)řešení, rozluštění *chem.* rozpouštění **ingenia** ~**o** důmyslné/vtípné řešení ~**a** rozpouštěcí ~**ado** rozpouštění, řešení ~**ajo** roztok **bufra/diluuta/saturita** ~**ajo** tlumivý/ (roz)ředěný/nasycený roztok ~**anto** *chem.* rozpouštědlo ~**anti**, ~**antumi** (= **solvati**) solvatovat ~**ebla** rozpustný, řešitelný ~**iĝi** rozpustit se, vyřešit se ~**ilo** *chem.* zařízení pro rozpouštění, *nevh.* rozpouštědlo **de-i** odstranit rozpouštěním **de-iĝi** rozpustit se, zmizet **dis-i** rozrušit/odstranit rozpouštědlem **dis-o** *opt.* pozvolné otvírání/zavírání kamery **pseŭdo-ajo** *chem.* nepravý roztok **sen-e** bezvýsledně

solvat/i *v.* **solvanti**, **solvantumi**

solvent/a *ekon.* solventní, schopný platit ~**eco** solvence, solventnost, platební schopnost **ne-a** insolventní, neschopný platit **ne-eco** insolvence, insolventnost, platební neschopnost

-som/o *biol.* -zom (*morfém nejčastěji značící nitrobuňečné tělisko, organelu*) **ĥromo-o** chromozom, **lizo-o** lyzozom **ribo-o** ribozom

som/o (= **sadismo-masohismo**) sado-maso (*hovor. zkratka sadomasochismu*)

Somali/o *zeměp.* Somálsko **s-a** somálský **s-ano** Somálec

somat/o *lék. odb.* soma, (lidské) tělo (*soubor orgánů a orgánových soustav člověka*), **somat/o/** (*ve složeninách*) ~**a** somatický, tělesný, tělní ~**ogamio** somatogamie ~**ologio** somatologie, tělověda **psiko-a** psychosomatický

somateri/o (= **molanaso**) *zool. rod* kajka

sombr/a chmurný, zasmušilý

sombrer/o sombrero

somer/o léto ~**a** letní ~**e** letně ~**ulo** letní host ~**umi** *n* trávit letní dovolenou ~**umejo** letovisko ~**domo** letní dům, chata, chalupa **tra-umi** strávit léto

somier/o drátěnka (*pružná drátěná vložka do postele*)

Somm/o *zeměp.* Somma (*řeka*)

somnambul/o *lék.* somnambul *hovor.* náměsíčník ~**ismo** somnambulismus *hovor.* náměsíčnost

somnol/o *fyziol.* polospánek, dřímota ~**i** *n* podřimovat, klímat ~**emo** *lék.* somnolence (*lehká porucha vědomí se sníženou bdělostí*)

son/i *n* znít, zvučet ~**o** zvuk *jaz.* hláska ~**ado** trvalý/nepřetržitý zvuk, znění ~**antaj moneroj** zvoníci/cinkající mince **agrable** ~**anta voĉo** příjemně znějící hlas ~**anta horloĝo** bijící hodiny ~**anto** *jaz.* samohláska (*zpravidla slabikotvorná*) ~**iĝi** rozeznít ~**ilo** bzučák (*dálkového ovládání dveří, telegrafu ap.*) ~**bendo** magnetofonová páska ~**efektoj** zvukové efekty ~**ekipaĵo** zvukové aparatura ~**kesto** *hud.* ozvučnice ~**muro** *let.* zvuková bariéra **dis-ado** (= **disonanco**) disonance, nelibozvuk **ek-i** zaznít **re-i** hlaholit, rozléhat se, rezonovat **re-o** ohlas, ozvuk **sen-e** neslyšně, tiše **super-a** *let.* nadzvukový **super-i** přehlúšit **ultra-o** *fyz.* ultrazvuk **bel-a** libozvukný **bon-eco** vyladěnost **dent-alveol-o** (= **alveolaro**) *jaz.* dásňová souhláska, alveolára (*d n l*) **dulip-o** (= **bilabialo**) obouretná souhláska, bilabiála (*p b m*) **lip-o** (= **labialo**) retnice, labiála (*b v*) **lipdento-o** (= **labiodentalo**) retozubnice, labiodentála (*f v*) **nazo-o** (= **nazalo**) nosovka, nazála (*m n*) **palat-o** (= **palatalo**) předopatrová hláska, palatála (*i j ŝ ĵ*) **parol-o** hláska **trem-oj** *hud.* tremolo, chvějivý tón

vel~o (= **velaro**) *jaz.* zadopatrová souhláska, velára (*k g h*)

sonat/o *hud.* sonáta

sond/i *t* sondovat, pátrat, zkoumat ~o sonda, vrt ~**ado** sondování ~**ilo** *tech.* sondážní souprava/zařízení *lék.* sonda (*nástroj*) ~**obalono** *met.* meteorologický balon **ne~ebla** nezjistitelný **ne~ebla nesciado** hluboká neznalost **eňo~ilo** sonar (*pro určení polohy předmětů v kapalině*), echolot (*pro měření hloubky*) **opini~(ad)o** průzkum veřejného mínění **radio~ilo** *met.* radiosonda

sone/o *fyz.* son (*jednotka hlasitosti SI*)

sonet/o *lit.* sonet, znělka ~**isto** autor sonetů

sonĝ/o sen (*ve spánku*) *přen.* touha ~a snový ~**i** *t* snít, zdát se (**ion, pri io** o něčem) ~**interpretado** výklad snů **tra~i** prosnit, prožít v iluzích **inkub~o** (= **košmaro**) noční můra, tíživý sen

Sonj/o Soňa, Sonička, Sofinka (*zdrobnělina Sofie*)

sonk/o *bot. rod* mléč

sonor/i *tn* zvonit, dlouze znít **pokaloj ~as** poháry cinkají ~a zvučný, zvonivý, znělý ~**ado** zvonění, znění (*dlouhý jasný zvuk*) ~**igi** zvonit, rozeznít ~**ilo** zvon, zvonek ~**ilo ~as** zvonek zvoní **gasto ~igas** host zvoní (*tiskne tlačítko*) ~**ilaro** (= **kariljono**) *hud.* zvonkohra ~**ileto** zvon(eč)ek ~**ilisto** zvoník ~**ilfaristo** zvonář ~**ilturo** zvonice **ek~i** zazvonit, zacinkat **el~i** vyzvonit, rozhlásit **alarm~ilo** poplachový/požární zvon **mort~ado** umíráček (*zvonění oznamující úmrtí*) **nokto~ilo** noční pohotovostní zvonek **pordo~ilo** zvonek u dveří **tumulto~ado** poplašné zvonění (*k válce, ke vzpouře ap.*)

sopir/i *n* toužit, tesknit (**ion, al/pri/je io** po něčem) ~a toužebný ~o touha, stesk

~**ado** toužení, stýskání ~**ĝemi n** vždychat touhou **hejm~o** stesk po domově

sopor/o *lék.* sopor (*těžší porucha vědomí s hlubokým spánkem*)

sopran/o *hud.* soprán ~**ulo** sopranista ~**ulino** sopranistka

sor (= **supren**) *neol.* vzhůru, nahoru ~**i** *let.* nabírat výšku, stoupat ~**oplano** *let.* větroň

sor/o *bot.* sorus, výtrusná kupka (*shluk výtrusnic u kapradin*), výtrusnice (*u hub*)

sorab/o Lužický Srb ~a lužickosrbský **S~io** Srbská Lužice

sorb/i *t* vstřebat, vsát, nasát, pít *fyz. chem.* sorbovat, pohlcovat, (sorpci) zachytit/zachycovat ~**i ies parolon** dychtivě naslouchat někomu ~a savý (*např. papír*) *fyz. chem.* sorpční ~**o, ~ado** vstřebá-(vá)ní *fyz. chem.* sorpce ~**anto** *chem.* sorbent ~**eco** sorpční schopnost ~**igi** nechat vstřebat *chem.* podrobit sorpci **tero ~igita de sango** zem nasáklá krví ~**igi** nasáknout, vsáknout se *chem.* zachytit se sorpci ~**ilo** sorpční zařízení **al~i** (= **adsorbi**) *chem.* adsorbovat (*zachytit na povrchu*) **al~anto** adsorbent **en~i** (= **absorbi**) vstřebat, přijmout *fyz. chem.* absorbovat, pohlcovat (*v celé hmotě*) **en~igi** vsáknout se *přen.* asimilovat se (*v novém prostředí*) **ne~ema** nesavý **re~i** znovu pojmout/zachytit **tra~igi** prosakovat, prosáknout se **ink~ilo** piják, savý papír **sku~ilo** *dopr.* tlumič otřesů vozidla

Sorbon/o Sorbonna (*pařížská univerzita*)

sorbus/o *bot. rod* jeřáb **adstringa ~o** jeřáb břek **birdokaptista ~o** jeřáb ptačí **blanka ~o** jeřáb muk **doma ~o** jeřáb oskeruše

sorĉ/i *t i* *přen.* (o)čarovat, okouzlit ~o kouzlo, čáry ~a kouzelný, čarovný ~e kouzelné ~**ado** kouzlení, čarování ~**ajo**

čarovný předmět (*výsledek čarování*)
přen. okouzlující věc **~isto** kouzelník,
 čaroděj **veturado de ~istinoj sur ba-**
laila bastono jízda čarodějnic na koštěti
forbruligado de ~istinoj *hist. náb.*
 upalování čarodějnic **balailo de ~ist-**
inoj (= **fefasko**, **ventnesto**) *bot.* ča-
 rověník **~arto** čarování, čarodějnictví
de~i odčarovat **el~i** vyčarovat **en~i** za-
 čarovat, očarovat, *přen.* uchvátit
en~iteco zakletí, začarování *přen.* uch-
 vácenost, omámení **pri~i** očarovat **ri-**
gard~i uhranout **trans~i** začarovat,
 přeměnit (kouzlem)

sordid/a *expr.* špinavý, zaneřáděný **~a**
avareco odporná lakota

sordin/o *hud.* dusítko, sordina (*tlumič*
zvuku u hud. nástrojů)

sorg/o *bot. rod* čirok **dukolora ~o**, **ordi-**
nara ~o čirok dvoubarevný/obecný
halepa ~o čirok halabský

sorik/o *zool. rod* rejsek **~edoj** *čeled'* rejs-
 kovití

sorit/o *fil.* sorites, řetězec sylogismů

soroban/o soroban (*japonské počítadlo*)

sorp/o jeřabina **~ujo** (= **sorbuso**) *strom*
 jeřáb

sort/o osud **~obato** osudová rána, neštěstí
~odiveni *n* věštit, hádat osud

sortiment/o sortiment, výběr zboží **~i t**
 zásobovat zbožím **eks~a** neprodaný,
 zbylý

sovaĝ/a divoký **~i** *n* divočít, rádit **~eco**
 divokost **~ejo** divočina **~ulo** divoch
 (*příslušník necivilizované společnosti n.*
hrubý, bezohledný člověk) **~besto** divo-
 ké zvíře (*nechočené, žijící v přírodě*)
~pomujo planá jabloň (*nepěstovaná,*
nešlechtěná) **mal~a** krotký, ochočený,
 zdomácnělý **mal~igi** ochočit, zkrotit

sovet/o *hist.* sovět **Supera S~o** Nejvyšší
 sovět **~a** sovětský (*týkací se sovětu*)

S~ia sovětský (*týkající se Sovětského*
svazu) **S~io**, **S~Unio** Sovětský svaz

sovĥoz/o *zeměd. hist.* sovchoz (*státní sta-*
tek v Sovětském svazu)

sozi/o dvojník

spac/o *fil. fyz. mat.* prostor
banaha/eŭklida/hilberta ~o Banachův/
 euklidovský/Hilbertův prostor **tridi-**
mensia/vektora ~o trojrozměrný/vektor-
 ový prostor **~eto** mezeza (mezi slovy *n.*
písmeny) **~ohava**, **~oplena** prostorný
~ostango mezerník (*klávesnice psacího*
stroje) **~ošipo** kosmická loď **~otempo**
 prostoročas, časoprostor **en~igi** poj-
 mout, obsáhnout **inter~o** mezeza
inter~igi *polygr.* proložit (*napsat*
s (většími) mezerami mezi písmeny n.
řádky), *zeměd.* rozsázet, rozsadit (*rost-*
liny s dostatečnými vzdálenostmi)
ago~o *dopr.* akční prostor **span~o** trakt
 (*vnitřní prostor budov mezi dvěma po-*
délnými svislými nosnými konstrukcemi)
ter~o pozemek, prostranství **vivo~o**
 životní prostor

spacial/a *hvězd.* kosmický, kosmonau-
 tický (*týkající se cestování kosmem*)

spad/o kord **~ado**, **~oskermado** šerm
 kordem **~isto** *sport.* šermíř kordem
~istaĉo *hist.* lapka, násilník, rváč **~fiŝo**
zool. mečoun

spadik/o *bot.* palice (*druh květenství*)

spagat/o (= **streĉangulo**) *sport.* rozštěp,
 sed roznožný (*s nohama v jedné přím-*
ce), *slang.* špagát

spaget/o *kuch.* špageta **~oj** špagety

spahi/o *vaj.* spahi (*příslušník francouz-*
ského koloniálního vojska v Africe)

spajr/o *arch.* fiála (*štíhlá věžička zdobící*
vrcholy opěrných pilířů gotických kos-
telů)

spalier/o (= **rungomuro**) *sport.* žebřiny,
 ribstol

spalir/o špalír (*dvojřadí lidí tvořících uličku*) *zahr.* špalír, víceramenný kor-don (*způsob tvarování ovocných stromů a vinné révy*) *~i t zahr.* věst špalírově

span/o *hist.* píď (*stará dělková míra*) *tech. arch.* rozpon, rozpětí (*nosníku, konstrukce, oblouku ap.*)

spaniel/o *pes* kokršpaněl

spar/o *let. tech.* podélník, podélný nosník (*křídla, rámu, podvozku*)

spar/o *zool. rod* pražman (*ryba*) **ora** *~o* mořan zlatý, pražman zlatý *~edož* čeled' mořanovití

sparadrap/o *lék.* náplast, leukoplast

spargani/o *bot. rod* zevar

spark/o *el.* jiskra (*elektrický výboj*) *~i n* jiskřit *~ado* jiskření *~ilo* zapalovací svíčka (*zážehového spalovacího moto-ru*) *~bobeno* zapalovací cívka **fru** *~ado* předčasné zapalování **malfru** *~ado* opožděné zapalování

Spart/o *zeměp. i hist.* Sparta **s~a** spartský **s~ano** Sparťan

Spartak/o *hist.* Spartakus **s~ano**, **s~isto** člen Spartakova svazu (*německého revoluční hnutí v r. 1916/1918*)

sparti/o *bot. rod* vítečník

spasm/o *lék.* spasmus, svalová křeč, křečový stah *~a* křečov(it)ý, spastický **~iga** *lék.* spasmogenní, vyvolávající spasmus/křeč **anti~a** protikřečový, spasmolytický

spat/o *bot.* toulec (*zveličená forma listenu podírající nebo obalující květenství*)

spatang/o *zool. rod* spatangus (*ježovka*)

spatel/o (= **truleto**) *tech. polygr.* stěrka, špachtle

spatul/o (= **kuleranaso**) *zast. zool.* lžičák pestrý

spec/o *druh (souhrn jednotlivin stejných podstatných vlastností)* *~a* druhový **~igi** seřadit/setřít dle druhů **dis~igi** rozdělit podle druhů **čia~a**, **čiu~a** veškerý,

všelijaký, všeho druhu **sam~a** stejného druhu **sia~a** svého druhu **sia~ulo** našinec, člověk stejného druhu **tia~a** podobný **apart~a** originální, zvláštní **bon~a** kvalitní **daten~o** druh dat **divers~a**, **diversa~a** různého druhu **malbon~a** nekvalitní **mikso~a** smíšený, různorodý **vorto~o** *jaz.* slovní druh

speci/o *bot. zool.* druh (*základní kategorie biologické nomenklatury*) **sub~o** poddruh

special/a speciální, zvláštní *~e* speciálně *~o* specializace, obor **~ajo** zvláštnost, specialita (*výrobek / zaměření činnosti*) *~eco* zvláštnost **~igi** specializovat **~isto** specialista, odborník, znalec (*nějakého oboru*)

specif/i *t* specifikovat, (blíže, jednotlivě) určit **~a** specifický, zvláštní, výjimečný, osobitý *fyz.* měrný **~ajo** *lék.* specifický *lék* *~o* specifikace

specimen/o ukázka, vzorek *~i t* odebrat vzorek, vzorkovat **bor~o** *geol. chem.* vrtný vzorek

spegul/o zrcadlo *~a* zrcadlový *~i t* zrcadlit **~igi** zrcadlit se **~umo** *lék.* spekulum, zrcadlo **retro~o** zpětné zrcátko **faült~o** *geol.* tektonické zrcadlo **tualet~o** toaletní zrcadlo (*sklopné*) **venus~o** (= **venus~a leguzio**) *bot.* zvoněnka Venušina, zrcadlovka Venušina

spekt/i *t* dívat se, přihlížet, sledovat, účastnit se jako divák **~ado** sledování (pořadu, představení) **~ajo** podívaná, představení **~anto** divák **~ema** zvědavý, náruživý (*divák*) **~emulo** čumil, zevloun **~inda** pozoruhodný **retro~i** dívat se zpět **retro~a** retrospektivní

spektal/o podívaná, představení **majesta** *~o* úžasná/nádherná podívaná **~ejo** hlediště **~oriča** pestrý, barvitý **sol~o** sólové číslo

spektr/o fyz. opt. spektrum, vidmo ~a spektrální ~**ometro** chem. spektrometr ~**ometri** spektrometrie ~**oskopo** spektroskop ~**oskopio** spektroskopie
spekul/i n obch. spekulovat (*investovat pro dosažení maximálního zisku, i za cenu rizika*) ~**o**, ~**ado** spekulace ~**ažo** předmět spekulace ~**anto** spekulant
spekulaci/o v. **spekulado**, **spekulažo**
spekulativ/a fil. spekulativní, teoretický (*vycházející z úvahy, neopírající se o fakta*) ~**i** n spekulativně uvažovat
spele/o speleo/ (*morfém s významem přirozená podzemní dutina*), jeskyně ~**ologo** speleolog, jeskyňář ~**ologio** speleologie (*věda o jeskyních*), jeskyňářství
spelt/o bot. *poddruh pšenice setá špalda* *hovor.* špalda
spergul/o bot. *rod koleneč*
spergulari/o bot. *rod kuřinka*
sperm/o zool. sperma, (samčí) semeno, chám ~**odukto** anat. chámovod ~**icido** spermatoxid (*antikoncepční prostředek*)
spermacet/o biol. spermacet, vorvanina, vorvaňovina (*bílá látka v hlavě vorvaňe*)
spermati/o bot. spermacium (*nepohyblivá pohlavní buňka u ruduch a některých hub*) ~**ujo** spermogonium
spermatid/o biol. spermatida (*konečná fáze vývoje spermie*)
spermatocit/o biol. spermiocty, spermatocty (*střední fáze vývoje spermie*)
spermatofit/oj bot. semenné rostliny
spermatogenez/o zool. spermatogeneze (*vznik spermií ve varlatech*)
spermatogoni/o zool. spermiogonie, spermatogonie (*buňka, která je časnou vývojovou fází spermií*)
spermatore/o lék. spermatorea (*bezděčný výron semene, který zpravidla není provázen erekcí ani orgasmem*)

spermatozo/o zool. spermatozoon, spermie (*zralá samčí pohlavní buňka*)
spermidin/o chem. spermidin (*alifatický polyamin ve spermatu*)
spert/a zkušený, zběhlý ~**i** t zakusit, poznat, prociťit, prožít **mi ne volas ~i novan seniluzigon** nechci zažít nové zklamání ~**e** zkušeně ~**o** zkušenost, poznatek ~**eco** zkušenost, zběhlost, zručnost ~**igi** předat zkušenosti ~**iği** nabýt zkušenosti ~**ulo** zkušený člověk / odborník **laũ~e** ze zkušenosti **ne~a**, **sen~a** nezkušený
spes/o ekon. speso (*esp. mezinárodní fiktivní peněžní jednotka*)
spez/o ekon. peněžní obrat/převod ~**i** t převádět peníze, účtovat ~**imposto** daň z obratu ~**okapitalo** disponibilní kapitál **antaũ~o** záloha, závdavek **el~i** vydat, utratit **el~o** výdaj **el~ema** utrácivý **el~iga** nákladný, finančně náročný **en~i** přijmout/přijímat (peníze), inkasovat **en~o** příjem **en~aro** příjmy **en~iga** výnosný, lukrativní, výdělečný **labor~en~o** výdělek **sendel~oj** (= **sendo~kostoj**) dopravné, dopravní/poštovní výdaje
spic/o koření ~**a** kořeněný ~**i** i přen. (o)kořenit ~**ažo** kořeněný pokrm/nápoj ~**ejo** prodejna koření ~**istino** prodavačka koření ~**ujo** kořenka (*nádobka na koření*) ~**oherboj** kořeninové/kořenné rostliny
Spicberg/o zeměp. Špicberky, Svalbard
spik/o bot. klas (*druh květenství*) ~**eto** klásek (*druh květenství*) ~**iği** vyhánět do klasu ~**umi** t paběrkovat (klasy na strništi)
spil/i t narazit pípu *tech.* odpíchnout (vysokou pec), provést odpich ~**ilo** pípa (*kohoutek ke stáčení kapaliny ze sudu*) ~**stango** odpichovací tyč

spin/o *hovor.* páteř, hřbet *anat.* trn, (kostní) výběžek, hrbolek *zeměp.* horský hřbet *fyz.* spin (*moment hybnosti části-ce*) **cerbo~a, cefalo~a** mozkomíšni

spinaco/o *bot.* rod špenát **legoma ~o** špenát setý **novzelanda ~o** (= **tetragonio**) *bot.* rod čtyřboč **frag~o** merlík hlavatý *hovor.* jahodový špenát

spinak/o *nám.* spinakr (*plachta tvaru sférického trojúhelníku používaná při plavbě na zadní a boční vítr*)

spindel/o *vřeteno* (*text.: kuželovitý nástroj k ručnímu předení n. kuželovitá součást text. strojí; tech.: strojní součást přenášející otáčivý pohyb na výrobek*), *biol.* (dělicí) vřeténko (*buněčná struktura při dělení buňky*)

spinel/o *geol.* spinel

spinet/o *hud.* spinet

spinor/o *fyz.* spinor

Spinoz/o *hist.* Spinoza **s~ismo** *fil.* spinozismus

spion/o špión, vyzvědač **~i** *t* provádět špiónáž, špehovat **~ado** špiónáž **~ito** *lék.* špionomanie (*strach z cizích rozvědek*) **~aviadilo** výzvědné/špiónážní letadlo

spir/i *n* dýchat **~a** dýchací **~ado** dýchání **~o** dech **~ažo** vydechovaný vzduch / vydechovaná pára **~egi** *n* funět, supět, těžce a hlasitě dýchat **~halto** *hud.* pauza, pomlka (*při zpěvu*), *přen.* přestávka pro nadechnutí **~kanaloj** *anat.* dýchací cesty **~manka** bezdechý, zaražený **~ometro** *lék.* spirometr (*přístroj měřící vitální kapacitu plic*) **~ometrio** *lék.* spirometrie, spirografie **ek~i** nadechnout se **el~i** vydechnout *i* *přen.* vydechovat (ze sebe) **el~o** výdech **en~i** vdechnout **en~o** vdechnutí **en~atoro** *tech.* respirátor (*dýchací přístroj filtrující vzduch znečištěný prachem, plynem*), *lék.* inhalátor

(*přístroj pro vdechování léčivých látek*) **ne~ebla** nedýchatelný **sen~e** bez dechu, se zatajeným dechem **haüt~ado** dýchání kůži **kračo~i** prskat **ve~i** vzdychat, vzdychnout (*vyjádřit bolest/soustrast povzdechem*)

spiral/o *mat. tech.* spirála **~a** spirálový, spirální **~i** *n* tvořit spirály **~ažo** spirálová hadice/trubice **~izi** *t* *tech.* spiralizovat, navíjet do spirály **~risorto** spirálová pružina

spirant/o, spirantes/o *bot.* rod švihlík

spire/o *bot.* rod tavolník

spiril/o *biol.* spirila, spirillum (*zast. označení bakterií spirálového tvaru*)

spirit/o duch, mysl **inerta ~o** mdlý rozum **~a** duševní, duchovní **~eco** duchovno **~ismo** spiritismus **~isto** spiritista **~često, ~preteco** duchapřítomnost **~for-esto, ~manko** *lék.* ztráta vědomí **liber~a** volnomyšlenkářský, svobodomyšlný, liberální **unu~eco** duchovní jednota **vasta~a** širokého duševního záběru

spiritual/a duchovní, spirituální (*zaměřený k duchovní stránce*) **~ismo** *fil.* spiritualismus **~isto** spiritualista

spirogir/o *bot.* šroubatka (*rod vláknitých zelených řas*)

spiroket/o, spirohet/o *biol.* spirochéta (*čeleď pohyblivých bakterií*)

spirulin/o *biol.* spirulina (*rod sinic*)

spit/e naschvál, navzdor(y) (**iun, ion / al iu, al io** někomu/něčemu) **~!** a že ne! **natruc!** **~e, ke** navzdory tomu, že **~ema** vzdorovitý **~i** *t* vzdorovat **for~i** odehnat, odpudit

splanknik/o *anat.* splanchnický/útrobní nerv

splen/o splín, (melancholická) skleslost, sklíčenost *nevh. anat.* slezina **~a** splínový

splend/i *n* uchvacovat ~a úchvatný, nád-
herný
spleni/o *anat.* řemenový sval
splint/o *lék.* dlahu ~i *t* přiložit dlahu (*na*
zlomeninu), dát do dlahy
spliš/i *t* splétat, (za)uzlovat *el.* spojovat
kabely/dráty ~o *tech. text.* napojení pro-
vazů/lan/přízí ~ajo uzal, spojka ~ilo
uzlovač, splicer (zařízení)
split/o tříška, střep, úlomek ~i *t* štípat,
tříštit ~eto tříška (*zapíchnutá v kůži*) ~iği
štípat se **dis~iği** rozpadnout se na střepy
har~ado (= **harfendado**) *přen.* pedant-
ství, puntičkářství, hnidopištví
spok/o *tech.* paprsek kola
sponde/o *lit.* spondej
spondilit/o *lék.* spondylitida (*zánět obrat-*
lů)
spondiloz/o *lék.* spondylóza (*nezánětlivé*
onemocnění meziobratlových plotének)
spong/o *tech.* houba (*měkká pórovitá*
hmota, umělá n. z koster houbovců) ~i *t*
uřit/stírat/mýt houbou ~eca houbovitý
~eca **histo** houbovitá tkáň ~uloj, ~ioj,
~oj *zool.* kmen houbovci, houby
(živočišné) **for~i** vymazat z paměti
sponsor/o sponzor ~i *t* sponzorovat ~ado
sponzorování
spont/a, spontan/a, spontane/a spon-
tánní, samovolný ~eco spontánnost,
spontaneita ~ismo *polit.* spontaneismus
sponton/o *voj. hist.* sponton (*zbraň po-*
dobná halapartně)
spor/o *biol.* spora (*reprodukční buňka ně-*
kterých nižších rostlin a hub / klidové
stadium bakterií / nepohlavní rozmno-
žovací buňka některých prvoků), výtrus
mejoza, seksa ~o meiospora (*vzniklá*
pohlavním způsobem) **mitoza, neseksa**
~o mitospora (*vzniklá nepohlavním způ-*
sobem) ~aro výtrusy ~ujo vřecko
(*výtrusorodá buňka hub*), výtrusnice,
sporangium, výtrusorodá buňka ~iği

sporulace, sporogeneze, tvorba spor/vý-
trusů ~ofito sporofyt **asko~o** askospora
bazidi~o bazidiospora **makro~o** makro-
spora **mikro~o** mikrospora **somero~o**
letní výtrus/spora (*přenášející nákazu*
během vegetačního období) **sporangí~o**
sporangiospora **teli~o** teliospora
uredo~o urediospora (*letní výtrus rzi n.*
sněti) **vintro~o** zimní výtrus/spora
(*přezimující a aktivní na jaře*) **zoo~o**
zoospora
sporad/a sporadický, ojedinelý, zřidkavý
~e sporadicky, řídké, ojedinele
sporangí/o *bot.* sporangium, výtrusnice
sporogoni/o *biol.* sporogonie
sporozo/oj *bot.* sporozoa, výtrusovci
sport/o sport ~a sportovní ~i *n* sportovat
~ejo sportoviště, hřiště ~isto, ~ulo spor-
tovec ~kuloto šortky ~pantalono tep-
láky, šponovky
spot/o *div.* bodové světlo
spraj/i *t* sprejovat
sprint/o *sport.* sprint ~i *n* sprintovat ~isto
sprinter
sprit/a (dů)vtipný ~i *n* vtípkovat ~o vtíp-
nost, důvtip, duchaplnost ~ajo vtíp,
anekdota, šprým ~ulo vtipálek, šprý-
mař, duchaplný člověk **mal~a** hloupý,
bezduchý, omezený **sen~a** nechápvavý,
nedovtipný, nedůvtipný
spron/o ostruha (*kovový bodec na opatku*
jezdecké boty / rohovitý výrůstek na no-
ze kohoutů / úzký výběžek květu) ~i *t*
přen. bodnout ostruhou, pobídnout
alaúdo~o, kavalir~o (= **delfinio**) *bot.*
rod stračka, ostrožka
spros/o *bot.* výhon(ek) ~i *n* vyrážet
(výhon(y))
sprot/o *zool.* šprot
spul/o (= **bobeno**) *tech.* cívka
spur/o stopa ~i *t* stopovat ~aro stopy
(*jednoho zvířete*) ~ilo (= **erarserčilo**)
inf. vyhledávač chyb **el~ado** *lék.*

depistáž (*cílené vyhledávání určitého onemocnění v celé populaci n. ve vybraných skupinách*) **re~ado** *inf.* vyhledání všech možností **sen~e** beze stopy

spurt/o *sport.* spurt ~i *n* spurtovat **fin~o** (= **finišo**) *finiš*

sput/i *t* chrchat, vykašlávat, odkašlávat *přen.* chrlit ~i **insultojn** chrlit nadávky **fumtuboj** ~as **fumon** komíny chrlí dým ~ado chrlení ~ajo *lék.* sputum, chrchel ~ujo plivátko

sputnik/o umělá družice, sputnik

Srilank/o *zeměp.* Srí Lanka, Šrí Lanka (*do roku 1972* Cejlon)

stab/o štáb ~estro náčelník štábu **čef~o** hlavní štáb

stabil/a stabilní ~eco stabilita, stálost ~igi stabilizovat, ustálit ~igilo stabilizátor, stabilizační plocha **mal~a** labilní, **ne~a** nestabilní

stabl/o *tech.* pracovní stůl, ponk; koza na řezání dříví, podstavec lešení ~eto malý stolek, podstavec **krom~o** přídavný podstavec **boben~o** *tech. text.* cívečnice **čen~o** montážní linka *inf.* cesta přenosu dat **desegno~o** rýsovací stůl **rabot~o** hoblice **sego~o** koza (*na řezání dřeva*) **torno~o** vřetenou soustruhu **tred~o** *text.* naváděcí stolice

staci/o *dopr. el. odb.* stanice ~a staniční ~estro *dopr.* přednosta stanice *odb.* vedoucí stanice ~domo nádraží, staniční budova **fin~o** konečná stanice **radio~o** rozhlasová stanice **ranĝo~o** *žel.* seřaďovací nádraží **ricevo~o** přijímací stanice (radiosignálu) **sendo~o** vysílací stanice **servo~o** autoservis **taksi~o** stanice taxislužby **vintro~o** středisko zimních sportů

stadi/o *odb.* stadium, (vývojové) období, fáze, etapa (vývoje) **fru(a)~a** *lék.* v počátečním stadiu (*nemoci*)

stadion/o *sport.* stadion

stafet/o *voj.* (jízdni) spojka, kurýr, rychlý posel *sport.* člen štafetového družstva ~kurado štafetový běh, štafeta

stafilokok/o *biol.* stafylokok (*rod gram-pozitivních koků*)

stafilom/o *lék.* stafylom (*ohraničené vyklenutí ztenčené skléry / rohovky*)

stagn/i *n* stagnovat, ustávat ve vývoji / v pohybu, váznout, ustrnout ~o, ~ado stagnace, (u)vážnutí (ve vývoji / v činnosti), ustrnutí

stagh/o stáž, (delší) studijní pobyt ~i *n* stážovat, být na stáži

Staňanov/o *hist.* Stachanov **s~ismo** stachanovské hnutí

staj/o *nám.* lano zajišťující stěžň *tech.* kotevní/zajišťovací lano stožáru **laulonga** ~o *nám.* stěh **transversa** ~o *nám.* upínačka, vant

stak/o *zeměd. i přen.* stoh, *přen.* kupa, hromada ~igi *zeměd.* stavět stoh, stohovat *přen.* (na)kupit

stakat/e *hud.* staccato

staki/o, stahi/o, stakis/o *bot. rod* čistec **oficina** ~o čistec lékařský, bukvice lékařská **tubera** ~o čistec hlíznatý ~ozo *chem.* stachyóza (*rostlinný oligosacharid*)

stal/o *zeměd.* stáj, chlív (*místnost/budova pro hospodářská zvířata*), *sport.* stáj (*skupina dostihových koní jednoho majitele*) ~i *n* být ustájen ~fako stání, kotec **en~igi** ustájit

stalagmit/o *geol.* stalagmit (*krápník rostoucí ze zdola vzhůru*)

stalagnat/o *geol.* stalagnát, krápníkový sloup

stalaktit/o *geol.* stalaktit (*krápník rostoucí odshora dolů*)

Stalin/o *hist.* Stalin **s~ismo** stalinismus

stalon/o (= **virčevalo**) *zool.* hřebeč (*samc koně*)

stam/o *biol.* (bakteriální/mikrobiální) kmen *jaz.* kmen

stamen/o *bot.* tyčinka (*samčí pohlavní orgán semenných rostlin*) ~**aro** (= **androceo**) andr(o)ceum (*soubor tyčinek jednoho květu*) ~**floro** květ samčí

stamf/i, stampf/i *n* dupat ~**i plankon** dusat podlahu ~**i takton** dupat do taktu ~**i teron** dupat, bít nohama o zem

stamin/o *text.* etamín (*řidká látka*)

stamp/i *t* razit, razítkovat ~**i fakturon** orazítkovat (= potvrdit razítkem) fakturu ~**i monerojn** razit mince ~**i ion en sia memoro** zapsat si za uši ~**o** orazítkování, razítko (*otisk razítka*), ražba, *přen.* značka, známka ~**o de kvalito** značka jakosti ~**ado** ražení (*peněz*), razítkování (*listin*) ~**ilo** razidlo, razítko (*nástroj*) ~**omašino** razítkovací (poštovní) stroj **brul-i** vypálit značku (*dobytku, dříve trestancům*) **dat-ilo** datovací razítko, datumovka, datumka

stamped/o úprk splašeného stáda, splašení

stan/o *chem.* cín ~**a** cínový ~**i t** pocínovat ~**ado** (po)cínování (*činnost*) ~**isto** cínař ~**pesto** *chem.* cínový mor (*samovolný rozpad cínu*) ~**soldato** cínový voják

stanc/o *lit.* stanice (*lyrické osmiverší*) *arch.* zdobená palácová síň

stand/o (výstavní) stánek (*na výstavišti*)

standard/o prapor, zástava ~**isto** praporečník

stang/o tyč ~**eto** tyčka, tyčinka (*nástroj*) ~**ogaŭgo** *tech.* tyčové měřidlo, ponorná měrka ~(**o**)**salto** *sport.* skok o tyči **apog-o** podpěrná tyč (*např. větve obtížené ovocem*) **boben-o** (= **spindelo**) *text.* vřeten o **cel-o** vytyčovací tyč **cel-i** vytyčovat **dento-o** ozubená tyč **fajro-o** pohrabáč **flag-o** žerď praporu *nám.* vlajkový stožár **hok-o** *hist. nám.* přitahovací tyč s hákem **kuplo-o**

spojovací hřídel, ojnice **lev-o** páka **nočo-o** závěsná tyč se zářezy **pik-o** kopí **pišto-o** ojnice **reg-o** *tech.* ovládací tyč *fyz.* řídicí tyč, regulační tyč (*jaderného reaktoru*) **rapidum-o** řadící páka **rosto-o** *kuch.* rožeň **rudro-o** *nám.* kormidelní páka **sid-o** bidýlko, bidélko, hřad **spaco-o** mezerník (psacího stroje) **stir-o** *let.* řídicí páka *hovor.* knipl *inf.* pákový ovladač *hovor.* joystick **ŝargo-o** *hist.* nabíják (*ládovací tyč zbraně*) **turno-o** (= **bielo**) ojnice **vel-o** (= **jardo**) *nám.* ráhno

staniol/o (= **stanfolio**) staniol, cínová fólie

staped/o *anat.* třmínek (*sluchová kůstka ve středním uchu*)

stapeli/o *bot.* rod smrdutka

stapl/o sklad zboží, skladiště ~**i t** skladovat ~**ejo**, ~**ourbo** tržiště, tržové město

star/i *n* stát (*zaujímat vzpřímenou polohu / setrvávat na místě / nebýt v pohybu, nebýt v činnosti*) ~**e** vstojte, vestoje ~**o** stoj, postoj ~**ado** stání ~**ejo** prostor k stání ~**ema** pevný, ustálený, stabilní ~**emulo** (= **obstina Joĉjo**) vstaváček (*hračka*) ~**igi** postavit, zřídít, stanovit ~**iĝi** postavit se ~**ilo** stojan (*na zkumavky ap.*) ~**drinkejo** nálevna, bar k stání ~**loko** místo k stání ~**punkto** stanovisko **dis-iĝi** rozestoupit se **ek-i** povstat **el-i** vyčnívat **el-a** vyčnívající *přen.* vynikající **el-iĝi** zvednout se, vynořit se, vypoulit se (*oči*) **el-aĵo** výčnělek **el-eco** významnost **kontraŭ-i** vzdorovat, odporovat **kontraŭ-o** odpor **mem-a** samostatný **mem-eco** samostatnost **re-igi** znovu postavit, znovu ustanovit **super-i** přečnívat **superel-i** vyvstávat **gardo-i** stát na stráži **piedo-a** zobrazující celou postavu (*portrét*)

starost/o starosta (*hist.: polský šlechtic pověřený správou oblasti / polit.: volená hlava obce v některých slovanských zemích*)

start/i *n sport. i tech.* (vy)startovat, rozběhnout se ~o start ~**igi** nastartovat, odstartovat (*auto, závod*) ~**igilo** *tech.* spouštěč, startér ~**igisto** *sport.* startér (*osoba*) ~**helpilo** sytič (*motoru*)

stat/o stav. postavení, povolání, *fyz. chem.* skupenství **Tria S~o** *polit. hist.* třetí stav, měšťanstvo **solida/likva/gasa** ~o pevné/kapalné/plynné skupenství **Generalaj S~oj** *polit. hist.* Generální stavy (*legislativní sněm tří francouzských stavů*) ~i *n* mít se, být v určitém stavu **kiel vi ~as?** jak se máte?, jak je to s vámi? **kiel ~as nia afero?** jak je to s naší záležitostí? ~a stavový **antaũ~o** původní/předchozí stav **anim~o** duševní stav **bon~a** v dobrém stavu, blahobytný **bon~o**, **bon~eco** blahobyt **kor~o** duševní stav **malalt~a**, **malgrav~a** nedůležitý **kvantum~o** *fyz.* kvantový stav **menso~o** stav mysli **san~o** zdravotní stav **siego~o** stav obležení, stanné právo **spirit~o** (momentální) stav psychiky

statik/o *fyz.* statika ~a statický **aero~o** aerostatika, statika plynů **hidro~o** hydrostatika, statika kapalin

statin/oj *lék.* statiny (*léky proti zvýšenému cholesterolu*)

statist/o (= **figuranto**) *div.* statista

statistik/o statistika ~a statistický ~i *t* provádět statistické šetření, zpracovávat (údaje) statisticky ~**isto** statistik

stativ/o stativ, podstavec, stojan, věšák

stator/o *tech.* stator (*motoru, stroje ap.*)

statu/o socha ~a sošný ~**eto** soška ~**arto** sochařství

statur/o postava **alt~a** vysoké postavy **malalt~a** malé postavy **meza~a** střední postavy

status/o *práv.* status, právní stav

statut/o *práv.* statut, stanovy ~a statutární, podle stanov

staũd/o *bot.* trvalka, polokeř

staũl/i *let.* padat (*při ztrátě rychlosti*) ~a **angulo** úhel klesání

stav/o jezírko (*přírodní, zahradní*), rybníček

staz/o *lék.* stáza, městnání krve **bakteri~o** bakteriostáza (*zastavení růstu a množení bakterií*)

stearin/o *chem.* stearin (*směs nenasyčených mastných kyselin*)

steat/o *odb.* steat(o) / (*morfém s významem tuk*) ~**ozo** *lék.* steatóza, ztukovění (*nahromadění tuku v tkáních a buňkách*) ~**olizo** steatolýza (*hydrolyza tuků při trávení*) ~**oreo** steatorea (*nadměrné množství tuku ve stolici*) ~**opuga** s boubelatým zad(eč)kem, se zadkem plných tvarů

steatit/o (= **sapštono**) *geol.* steatit, masek, tuček

steb/i *t* prošivat, štepovat ~o štep, (strojový) steh ~**ilo** jehla do šicího stroje ~**istino** šička, švadlena ~**mašino** šicí stroj

steg/o *tech.* vzpěra, výztuha, rozpěrka *stav.* kleština ~i *t* využít ~**otrabo** *stav.* dřevěná podpěra

stek/o *kuch.* steak, (rychle pečený silnější) řízek **file~o** hovězí řízek **grop~o** řízek z kýt / ze zadního masa

stekiometri/o, **stehiometri/o** *chem.* stechiometrie (*vztah mezi hmotnostním složením sloučenin a vzorcem*) ~a stechiometrický

stel/o hvězda **Polusa S~o** Polárka, Severka **verda kvinpinta** ~o *esp.* zelená pěticihá hvězda ~o **de la ekrano** hvězda

filmového plátna **neĝa** ~o sněhová hvězdička **neŭtrona** ~o neutronová hvězda **puls(ant)a** ~o, **pulso**~o pulsar **varia** ~o proměnlivá hvězda ~a hvězdný ~aro souhvězdí; všechny viditelné hvězdy ~eca hvězdný, hvězdicovitý ~eto (= **asterisko**) asterisk, hvězdička (*) ~ita ozdobený hvězdami ~ulo, ~ulino filmová hvězda (mužská, ženská) ~figuro (= **konstelacio**) souhvězdí ~luma osvětlený hvězdami ~plena hvězdnatý, plný hvězd **ĉef**~o nejjasnější hvězda souhvězdí **fal**~o padající hvězda, létavice **kvazaŭ**~o (= **kvazaro**) kvazar, kvasar **mar**~oj (= **asterioidoj**) zool. třída (mořské) hvězdice **maten**~o jitřenka, denice, jitřní hvězda **or**~o (= **gageo**) bot. rod křivatec **ter**~o bot. rod hvězdočka (*houba*) **vesper**~o večernice, večerní hvězda

stelari/o bot. rod ptačinec

stelo/o bot. stélé, centrální válec (*vnitřní část stonku n. kořene*)

stelo/o stéla (*náhrobní kámen s nápisem a reliéfem*)

stelion/o zool. agama hardún

sten/i (= **stenografi**) stenografovat, psát těsnopisem ~o (= **stenografado**) stenografování, zapisování těsnopisem ~omaŝino (= **stenotipo**) těsnopisný stroj

stencil/o polygr. rozmnožovací blána ~i rozmnožit cyklostylem

stenografi/i (= **steni**) t stenografovat, psát těsnopisem ~aĵo těsnopisný záznam ~io těsnopis ~isto stenograf

stenotip/o (= **stenomaŝino**) těsnopisný stroj ~io stenotypie ~istino stenotypistka

steno/o lék. stenóza, abnormální zúžení (*průchodu dutého orgánu*)

step/o step (*vegetační formace*)

ster/o zvl. v *lesnictví* plnometr (*krychlový metr zcela vyplněný dřevní hmotou*)

steradián/o mat. fyz. steradián (*jednotka prostorového úhlu v SI*)

stereo/ odb. stereo/ (*předpona s významem prostor, prostorový*) ~fonio stereofonie ~grafi/o mat. stereografie ~kemio, ~ĥemio stereochemie ~metri/o mat. stereometrie ~planigraf/o stereoplanigraf

stereotip/o (= **klišo**) polygr. štoček slang. klišé přen. stereotyp, klišé (*ustálený slovní obrat n. otřelý častý slovní obrat*) ~a stereotypní, neoriginální ~i (= **kliši**) t vytvořit štoček

steril/a biol. sterilní, neplodný, jalový lék. sterilní, prostý choroboplodných zárodků ~eco sterilnost, sterilita ~igi sterilizovat, způsobit neplodnost ~izi t sterilizovat, zbavit choroboplodných zárodků ~izilo, ~izatoro sterilizátor, sterilizační zařízení

sterk/o hnůj přen. odpornost, nechutnost ~i t hnojit ~ado hnojení ~aĵo hnojivo ~ejo hnojiště ~akvo hnojůvka ~hoko kopáč (na hnůj) ~obedo (pro)hnojený záhon **tro**~ado nadměrné hnojení

sterkorari/o (= **rabmevo**) zool. rod chaluha (*pták*)

sterkuli/o bot. rod lejnice

sterled/o zool. jeseter malý

sterling/o sterling, šterlink (*stará anglická mince*)

stern/i t rozestřít, prostřít, položit (*vodorovně na něco*) ~i sin, ~iĝi natáhnout se ~ado rozprostírání ~aĵo prostěradlo, pokryv, přikrytí přen. pokrývka **neĝa** ~aĵo sněhová pokrývka **dis**~i rozprostřít, plošně rozhodit **trak**~ado žel. pokládání kolejí

sternorink/oj zool. *podřád* mšicosaví (*hmyz*)

sternum/o anat. hrudní kost, sternum

steroid/o *chem.* steroid
sterol/o *chem.* sterol
stertor/o chroptění (umírajícího) ~i *n* chroptět
stetoskop/o *lék.* stetoskop ~i *t* vyšetřovat stetoskopem ~ado auskultace, vyšetřování poslechem (*pomocí stetoskopu*)
steward/o steward ~ino stewardka, letuška
stevan/o *nám.* předový kýl
stibi/o (= **antimono**) *chem.* antimon
stift/o *tech.* kolíček, nýtek, čep **alğustiga** ~o stavěcí kolíček **duobla** ~o závlačka ~i *t* začepovat, upevnit kolíkem **mal-i** vytáhnout kolíček **agordo**~o ladicí kolíček **akso**~o čep **sekur**~o pojistný kolík
stigm/o *bot.* blizna *zool.* průduch (do dýchacího ústrojí členovců)
stigmat/o stigma, znamení *náb.* stopa po ráně na těle Kristově *lék.* viditelná známka choroby ~a stigmatický ~izi *t* stigmatizovat, opatřit (trvalým) znamením, *přen.* pranýřovat, zbavit cti, hanobit
stik/i *t zahr.* řízkovat ~ado řízkování ~ajo řízek
Stiks/o *mytol.* Styx (*řeka v podsvětí*)
stil/o styl, sloh **baroka/gotika/romanika** ~o *arch.* barokní (barokový)/gotický/románský sloh **nuba** ~o nejasný styl **plumpa** ~o kostrbatý/neobratný styl ~igi stylizovat ~isto stylistka ~istiko stylistika **sen**~a triviální, banální, bez stylu
stilt/o *fyz. zast.* stílb (*stará jednotka jasu*)
stilet/o *hist.* stilet (*dýka s tenkou čepelí a několika ostrými*)
stilit/o *náb. hist.* stylita, sloupovník (*poustevník žijící na sloupu*)
stilus/o *bot.* čnělka
stiliz/oj chůdy *zool.* nohy brodivých ptáků ~iri *n* chodit na chůdách ~oradikoj *bot.* chůdové kořeny

stim/i *statistika* odhadovat (parametry) ~o odhad (*více či méně přibližné určení použitelného výsledku nebo informace*)
stimul/i *t* stimulovat, podnitit, povzbudit ~o podnět *lék.* stimulace, povzbuzení ~ado stimulace, povzbuzování ~ajo, ~anto stimulans, povzbuzující prostředek/látka ~ilo, ~atoro stimulator (*přístroj*)
stink/a odporně zapáchající, smrdutý, smradlavý ~i *n* odporně páchnout, smrdět
stip/o *bot.* kavyl (*rod trav*)
stip/o, stipit/o *bot.* třeň *hovor.* noha (houby)
stipendi/o stipendium (*peněžitá podpora studenta*) ~i *t* podporovat stipendiem ~ulo stipendista
stipul/o *bot.* palist
stiri/i *t* řídit (*dopravní prostředek*), kormidlovat (*lod'*) ~ejo *nám.* kormidelní kabina/stanoviště *let.* kokpit, pilotní prostor ~ilo kormidlo, říditka, volant ~ilaro řídicí páka ~isto pilot, kormidelník, řidič ~rado kormidlo, volant ~stango *zvl. let.* řídicí páka **mem**~anta samonaváděcí (*raketa*) **ne**~ebla neřiditelný, neovladatelný **tele**~ata dálkově ovládaný
stirak/o *bot. rod* sturač, styrač
stiren/o (= **etenilbenzeno, vinilbenzeno**) *chem.* styren (= ethenylbenzen, vinylbenzen)
Stiri/o *zeměp.* Štýrsko
stiv/i *t* zajistit (upevnit) lodní náklad ~isto (přistavní) nakladač (*pracovník*)
stoik/a stoický (*kldiný, hlostejný k vnějším dojmům*) ~ismo stoicismus ~isto stoik (*stoupenec stoicismu*) ~ulo stoik (*kldiný, vyrovnaný člověk*)
stok/o (použitelná) zásoba / disponibilní zásoby (*surovin/polotovarů/výrobnků/zboží*) ~i *t* mít v zásobě

stokast/o, stoňast/o náhodná proměnná ~a statistika stochastický, náhodný, pravděpodobný ~iko mat. stochastika, nauka o náhodných jevech a veličinách
Stokholm/o zeměp. Stockholm
stol/o náb. i text. štola
stolon/o bot. výběžek, výhonek, stolon
stom/o bot. stoma, průduch
stomak/o anat. žaludek ~a žaludeční ~aňo kuch. žaludky, dršťky ~perturbo žaludeční potíže, zažívací porucha en~igi dostat do žaludku, sníst **faldo~o** (= **omaso**) zool. kniha (třetí oddíl před žaludku přežvýkavců) **mačo~o** zool. svalnatý (rozemílací) žaludek (ptáků, plazů) **reto~o** (= **centipelio**) zool. čepec, retikulum (druhá část žaludku přežvýkavců)
stomat/o lék. stomato/ (morfém s významem ústa ve složeninách)
-stomil/ lék. -stomie (morfém s významem umělé vyústění dutého orgánu na povrch těla)
stomp/o um. těrka ~i t těrkovat, stínovat
stop hist. stop (tečka v telegramu), ~! dopr. i obecně stůj!, stát! ~i t zastavit (stroj)
stopl/o bot. zbytek stébla (trčící na poli ze země po pokosení) ~ejo strniště, strniško
stor/o (= **memorilo**) nevh. inf. paměť (počítače)
storak/o storax (vonný balzám)
stornel/o lit. stornello, ritornel(lo) (trojveršová strofa italského původu)
stotink/o ekon. stotinka (dílní jednotka bulharské měny)
stov/o pokojová kamna ~ejo místnost vytápěná kamny
strab/i n šilhat přen. dívat se úkosem, pošilhávat ~a šilhavý, strabický ~e šilhavě přen. úkosem ~ismo lék. strabismus, šilhavost ~ulo nemocný

strabismem ~ometrio strabometrie (měření úhlu šilhání) ~otomio strabotomie (operační odstranění šilhání)
strad/o (= **aůtovojo**) dopr. dálnice
stramoni/o bot. durman obecný
strand/o pláž
strang/a (po)divný ~aňo podivnost (předmět) ~eco podivnost (vlastnost) ~ulo podivín
strangol/i t rdousit, škrtit ~ado škrcení
stranguri/o lék. strangurie, řezavka (řezavá bolest při močení)
stras/o štras (silně olovnaté sklo k výrobě napodobenin drahokamů) přen. bezcenná napodobenina, pozlátko
Strasbourg/o zeměp. Štrasburk
strat/o ulice ~a (po)uliční ~eto ulička ~ulačo (= **huligano**) uličník, chuligán ~ulino pouliční holka, expr. šlapka ~angulo nároží ~bubo uličník čef~o hlavní ulice sak~o slepá ulice
strateg/o hist. voj. stratég (aténský vojevůdce) ~io voj. i přen. strategie (základní způsob vedení války, podniku ap.) ~ia strategický ~iisto voj. i přen. stratég (odborník ve strategii)
stratigraf/o geol. stratigraf (odborník ve stratigrafii) ~io geol. stratigrafie (nauka o posloupnosti vrstev)
stratitot/o bot. rod řezan
stratokumulus/o met. stratokumulus, slohokupa (šedé n. bílé vrstvy oblaků)
stratosfer/o geol. met. stratosféra
stratum/o anat. bot. geol. vrstva, stratum
stratus/o met. stratus, sloha (oblak podobný mlze)
streb/i n usilovat, snažit se ~o, ~ado úsilí, snaha, snažení
streč/i t i přen. napínat ~i **pařarkon** napnout luk ~i **horloğon** natáhnout hodin(k)y ~o napětí, napnutí ~ado napínání ~eco napínavost ~iğo vypětí ~ilo napínací zařízení/kladka/matice aj.

~iteco napjatost **čirkaũ-i** (= **stringi**) škrtit, sevřít **dis-i** rozpínat **kontraũ-i** vyvolat protitlak **kun-i** spínat, stisknout **mal-i** povolít **mal-a** volný **tro-i** přepínat **suk-o** *bot.* turgor **šu-ilo** napínák do bot

strek/o čára *mat.* úsečka *jaz.* čárka (*diakritické i rozdělovací znaménko*) **frakcia** ~o zlomková čára **ortanta** ~o výška (trojúhelníku), kolmice ~i *n* (na)kreslit čáru, linkovat, čár(k)ovat ~ado kreslení čar, čarování ~a_{jo} kresba, náčrt, črta, skica ~eto čárka (*i diakritické n. rozlišovací znaménko*) ~eti *t tech.* čárkovat ~ilo rydlo **nadla** ~ilo rydlo na kov ~umi (= **hači**) *t* šrafovat **čirkaũ-i** zakroužkovat **el-i**, **for-i** vyškrtnout **malsupren-o** *polygr.* obrácené lomítko (\\) **sub-i** podtrhnout **super-o** vodorovná čárka nad písmenem **supren-o** lomítko (/) **sur-i** zvýraznit (*barevně*) **sur-ilo** (barevný) zvýrazňovač **tra-i** proškrtnout **tra-o** (šikmé/vodorovné) přeškrtnutí písmene (h ł ø) **divid-o** rozdělovací znaménko **halto-o** pomlčka **marko-o** čára jako značka (*např. kde stříhat*) **mezuro-o** *hud.* taktová čára **ondo-o** vlnovka (~) **rand-o** vroubení na okraji mince **segado-o** zářez po pile **son-o** zvuková stopa filmu **takto-o** (= **mezuro-o**) *hud.* taktová čára **voj-o** stezka, pěšina

strelci/o *bot. rod* strelcie

stren/i *t fyz. tech.* namáhat, zatěžovat

strepispter/oj *zool. řád* řásnokřídli (*hmyz*)

streptokok/o *lék.* streptokok

streptopeli/o *zool. rod* hrdlička

stres/o *lék.* stres (*odezva organismu na nadměrnou, škodlivou zátěž*) ~a stresový ~igi stresovat, vyvolat stres ~igí stresovat se

stret/a (= **mallarĝa**) úzký ~loko zúžené místo ulice

stri/o pruh, pás ~i *t* pruhovat ~(it)a pruhovaný **bild-o** pás obrázků **blu-a** modře pruhovaný **film-o** filmový pás **frekvenco-o** frekvenční pásmo **post-o**, **tren-o** brázda/stopa za lodí **zebro-a** pruhovaný jako zebra **zebro-a** **pasejo** zebra (*přechod pro chodce označený bílými pruhy na vozovce*)

strid/a ječivý, pronikavý ~i *n* ječet

strig/o *zool.* puštík (*rod sov*) ~edoj *čeled'* puštíkovití ~oformaj řád sovy **neĝo-o** sovice sněžní, sova sněžná **orel-o** kalous ušatý **tuf-o-oj** *hovor.* ušaté sovy **tur-o** sova pálená

strigl/i *t* hřebelcovat ~ilo hřebelec

strik/o stávka ~a stávkový ~i *n* stávkovat ~estraro stávkový výbor ~komitato stávkový výbor ~posteno stávková hlídka ~rajto právo na stávku ~rompanto stávkokaz **malsat-o** hladovka **mastro-o** (= **lokaũto**) výlučka (*zastavení práce zaměstnavatelem a propouštění zaměstnanců*) **sido-o** protestní stávka vsedě

strikn/o *bot. rod* kulčiba

strikt/a těsný, přiléhavý *přen.* strohý, striktní ~a_{jo} přiléhavé šaty ~eco přiléhavost, strohost **mal-a** volný, netěsný

string/i *t* svírat, škrtit *lék.* zaškrtit, přiložit tlakový obvaz ~i **la ĉanon** stisknout spoušť ~o *lék.* zaškrcení ~ado svírání ~ilo *lék.* tlakový obvaz, škrtidlo

striptiz/o striptýz ~isto striptér ~istino striptérka

strob/o (= **vejmuta pino**) *bot.* borovice vejmutovka

strobil/o *bot.* šiška (*plodní orgán některých jehličnanů*)

stroboskop/o *fyz.* stroboskop ~ia stroboskopický ~io stroboskopie

strof/o *lit.* strofa, sloka ~a strofový

strofant/o bot. rod krutikvět
strofari/o bot. rod límcovka (*houba*)
strom/o anat. stroma, podpůrná tkáň
Strombol/o zeměp. Stromboli (*ostrov i sopka*)
stronci/o chem. stroncium
stroncianit/o geol. stroncianit (*nerost, zdroj stroncia*)
strongil/o zool. rod zubovka
strudel/o, strudl/o (= **rulkukažo**) kuch. závin *hovor.* štrúdl
struktur/o fyz. chem. tech. struktura (*složení, vnitřní/prostorové uspořádání, charakter povrchu*) geol. textura/stavba horniny **fajna** ~o jemná struktura ~a strukturní ~i t strukturovat, účelně uspořádat ~ismo fil. strukturalismus
infra~o infrastruktura **daten~o** struktura dat
strum/o lék. struma *hovor.* vole
strut/o zool. rod pštros ~a pštrosí ~a **politiko** přen. pštrosí politika (*odmítající čelit pravdě*) ~e po pštrosím způsobu **enšovi** ~e **sian kapon en la sablon** strčit hlavu do písku ~oformaj zool. řád pštrosi
stuci zahr. provádět výchovný řez/průklest
stud/i t studovat ~o, ~ado studium **distanca** ~ado dálkové studium **korespondanda** ~ado korespondenční studium ~o, ~ažo studie, vědecká n. výtvarná práce ~anto studující, student ~ejo studovna
student/o student ~a studentský ~ino studentka
studi/o (filmové/rozhlasové/televizní) studio
stuf/i t kuch. dusit ~ažo dušený pokrm ~ujo nádoba/hrnec na dušení
stuk/o stav. štuk (*jemná povrchová omítka*) nevh. omítka ~i t štukovat ~ado

štukování (*činnost*) ~ažo štuková omítka/výzdoba
stukač/o žalobní(če)k, udavač, donašeč, denunciant ~i ud(áv)at, žalovat ~ado donášení, žalování, udávání, denunčiacie
stult/a hloupý, tupý, pitomý ~ažo hloupost (*výrok, čin*) ~eco hloupost (*vlastnost*) ~igi ohlupovat ~ulo hlupák
stumbli/i n klopýtat přen. chybovat ~o klopýtnutí
stump/o pahýl, zbytek ~o de trunko pařež ~eto pahýlek, nedopalek (*cigarety, zápalky ap.*) ~igi zkrátit, vytvořit pahýl
stup/o koudel ~i t ucpat koudelí ~ažo chomáč koudele
stupa/o arch. stúpa (*buddhistická náboženská stavba*)
stupor/o lék. i přen. stupor (*nadměrná strnulost, chorobná nehybnost*) ~a strnulý ~i n znehybnět, ustrnout ~iga způsobující strnulost
stupr/o (= **seksperforto**) lék. práv. stuprum, znásilnění, zneuctění
sturg/o zool. jeseter velký
sturm/i t vzít útokem, útočit ztečí ~o zteč, prudký útok ~anto voj. sport. útočník
sturn/o zool. rod špaček **nigra** ~o špaček černý **ordinara** ~o špaček obecný **roza** ~o špaček růžový ~edoj čeled' špačkovití
su/o zool. rod prase ~edoj čeled' prasatovití
sub pod el ~ zespod(u) ~a spodní ~e dole, vespod(u) ~en dolů, pod (*někoho/něco*) ~ažo podklad, pozadí text. podšívka ~aro mat. podmnožina ~igi podrobit ~igi klesnout, ponořit se **la suno** ~igi slunce zapadlo ~ulo podřízený
sub/ předpona s významem pod: ~ačet/i t podplatit ~akvisto potápěč ~aůskulti t odposlouchávat ~brako podpaží, podpaždí ~bruli n doutnat ~čemizo tílko ~čidla ve volné přírodě ~diri t naznačit,

napovědět, (za)šeptnout ~**disketo** podložka (*pod šroub*) ~**estro** zástupce vedoucího ~**etaĝo** suterén ~**fervojo** metro ~**fleksiteco** bázlivot, deprese, sklíčenost ~**iri** *n* podejít, zapadat (*např. slunce*) ~**majstro** tovaryš ~**marŝipo** ponorka ~**metiĝi** podrobit se (*např. zkoušce*) ~**premi** *t* potlačovat ~**ridi** potutelně se smát/usmívat ~**robo** spodnička ~**taĉol(ar)o** *geol.* podloží ~**tegmento** podkroví ~**teni** *t* podporovat ~**tenilo** *tech.* nosič ~**urbo** předměstí ~**vesto** spodní prádlo ~**vojo** podjezd, podchod

subaltern/a podřízený ~**ulo** podřízená osoba

subdukci/o *geol.* subdukce (*podsování litosférických desek*)

suber/o *biol.* korkové/korkotvorné pletivo

suberin/o *biol.* suberin (*látka příbuzná vosku, obsažená v korku*)

suberit/o suberit (*korkovitý materiál*)

subit/a náhlý ~**e** náhle, nečekaně ~**eco** náhlost

subjekt/o *jaz.* podmět *fil. i odb.* subjekt (*nositel činnosti/vlastnosti*)

subjektiv/a subjektivní ~**eco** subjektivita ~**ismo** *fil.* subjektivismus

subjunkci/o *jaz.* spojka podřadící

sublim/a vznešený, velkolepý, grandiózní ~**a montego** majestátní velehora ~**a poeto** vzletný básník ~**a ago** ušlechtilý čin ~**a palaco** nádherný palác ~**i** *n* vévodit ~**igi** zjemnit, zušlechtit

sublim/i *fyz. chem.* sublimovat, provádět sublimaci ~**ado** sublimace ~**aĝo**, ~**ato** sublimát, sublimovaná látka ~**iĝi** *fyz. chem.* (vy)sublimovat (*projít sublimací*) *přen.* vypařit se, nenápadně zmizet

subret/o *div.* subreta (*zpěvačka mladistvých sopránových úloh*)

subsidence/o *geol.* subsidence (*klesání zemské kůry*)

subskripci/i *t ekon.* subskribovat, upisovat (*cenné papíry, akcie, státní půjčka ap.*)

substanc/o podstata *fil.* substance (*vlastní podstata věcí a jevů*) *fyz. chem.* látka (*jedna z forem existence hmoty*) **dispersita/kristala/pura/simpla** ~**o** *chem.* dispergovaná/krytalická/čistá jednoduchá látka ~**a** substanční *fyz. chem.* látkový ~**okvanto** *chem.* látkové množství **sam~a** mající stejnou podstatu **trans-igado** *náb.* transsubstancie, předpodstatnění (*přeměna chleba a vína na tělo a krev Kristovu*)

substantiv/o *jaz.* podstatné jméno ~**a** substantivní ~**igi** substantivizovat, změnit v podstatné jméno

substitu/i *t* nahradit, zastupovat (**iun al iu** někoho někým) ~**o** substituce (*náhrada něčeho něčím jiným*) *chem.* (= ~**a reakcio**) substituční reakce, substituce ~**aĝo** náhražka *chem.* substituent ~**ito** zástupce, náhradník

substrat/o *biol. fil. chem. zahr.* substrát, základ

subtil/a subtilní, křehký, jemný, drobný, útlý ~**i** jemně rozvažovat, promyšlet ~**aĝo** jemná nuance ~**eco** subtilnost, jemnost ~**gusta** jemné chuti

subtrah/i *mat.* odečítat, odčítat ~**o** odčítání ~**ato** menšitel

subvenci/o subvence, (finanční) podpora ~**i** *t* subvencovat, (finančně) podporovat

suĉ/i *t* sát, cucat ~**o**, ~**ado** sání, vysávání ~**igi** kojit ~**ilo** dudlík, šidítka *zool.* sosák (*hmyzu*) *tech.* sací část násosky ~**botelo** kojenecká láhev ~**infano** kojeneček ~**ek~i** začít sát **el~i** vysát **en~i** vsát, nasát **fulmo~ilo** bleskosvod **mam~i** sát z prsu **polvo~ilo** vysavač **sango~anto** krevsající živočich (*komár, upír, pijavice*) *přen.* ukrutník, (bezohledný) vykořisťovatel

sud/o jih ~ano, ~ulo jižan, obyvatel jižních zemí **S~Afriko** Jižní Afrika **S~afrika** **Respubliko** Jihoafrická republika **S~Ameriko** Jižní Amerika ~europa jihoevropský ~okcidento, ~eosto jihovýchod

Sudan/o *zeměp.* Súdán ~a súdanský s~ano Súdánec

sued/o *bot. rod* solnička

Suez/o *zeměp.* Suez (*přístav*) ~a **Kanalo** Suezský průplav

sufér/i *n* trpět, strádat ~o strast, utrpení ~ado strádání ~ego veliké utrpení ~eti trochu trpět, soužit se ~igi trápit ~iga způsobující utrpení ~anto, ~into trpitel sen~a bezbolestný (*operace*) tra~i protřpět

sufiĉ/a dostatečný ~e dost(atečně) ~i *n* stačit ~o dostatek ~ege hojně, přemnoho ~eco dostatečnost mal~e, ne~e nedostatečně mem~a soběstačný

sufiks/o *jaz.* přípona ~oido nepravá přípona (*chová se jako kořen*) **pseudo~o** zdánlivá přípona (-cio, -ento, -toro)

sufle/o *kuch.* nákyt ~ujo nádoba na nákyt

suflor/o *div.* náповeďa (*osoba*) ~i napovídat ~ado náповeďa (*napovídaní*) ~ejo budka náповeďy tele~ilo čtecí zařízení (*pro hlasatele v televizi*)

sufok/i *t* (u)dušit, (za)rdousit *přen.* tlumit, zastavit (*např. zvuk, iniciativu, skandál*) ~a vetero dusné počasí ~iĝi dusit se prem~i zadusit, potlačit

sufraĝet/o *hist.* suřražetka (*bojovnice za politická práva žen*)

sufuz/i *lék.* krvácet do kůže, tvřit plošný výron ~o sufuze (*rozsáhlejší splyvající krvácení do kůže*) *hovor.* podlitina, modřina

sugest/i *t* podnítit, domnívat se, navádět, vnuknout (*myšlenku*) ~a podnětný ~a

demando sugestivní otázka ~o podnět, popud, vnuknutí

sugesti/o *lék.* sugesce ~ebla *lék.* sugestibilní (*schopný podléhat sugesci*) ~i *t* *lék. i přen.* (v) sugerovat mem~o *lék. i přen.* autosugesce

suicid/o *práv. lék.* sebevražda, suicidium

suit/o *hud.* svita

suk/o šťáva ~a, ~(o)plena šťavnatý ~eco šťavnatost sen~a suchý, bez šťávy sen~igi zbavit šťávy sen~iĝi vyschnout **frukto~o** ovocná šťáva, džus **kan~o** šťáva cukrové třtiny **kokos~o** kokosové mléko **lakto~o** (= latekso) *bot.* latexové mléko, latex **pulpo~o** ovocná šťáva s dužinou

sukced/i *n* převzít nástupnictví (*v úřadě, postavení ap.*)

sukcen/o *geol.* jantar ~a jantarový

sukces/i *tn* mít úspěch, dokázat, uspět, stačit (*něco udělat*) mi ne ~is fari tion nestačil jsem to udělat, nepodařilo se mi to udělat ~o úspěch, zdar ~a úspěšný mal~i neuspět, selhat mal~igi přivodit neúspěch, zkřížit plány mal~o neúspěch, (naprostý) nezdar, fiasko sen~a neúspěšný

sukcesi/o *ekologie* sukcese (*posloupnost rostlinných společenstev na určitém místě*)

suker/o cukr ~i *t* osladit (*cukrem*) ~aĵoj cukrovinky, sladkosti ~aĵejo cukrárna ~ujo cukřenka ~umi *t* pocukrovat ~beto řepa cukrovka, cukrová řepa ~fabriko cukrovar ~kano cukrová třtina ~peco kostka cukru acer~o/bet~o/kan~o/palmo~o cukr javorový/řepný/třtinový/palmový invert~o *chem.* invertní cukr mosto~i (= ŝaptal(iz)i) přislazovat víno rest~o zbytkový/reziduální cukr (*ve víně*)

Sukr/o *zeměp.* Sucre (*oficiální hlavní město Bolívie*)

sukub/o *mytol.* sukubus, ženský démon
sukulent/a *bot.* sukulentní ~a **vegetalo/planto** sukulentní/suchobytná rostlina
sukur/i *t lék.* poskytnout první pomoc ~o první pomoc ~**ado** poskytování první pomoci ~**ejo** stanice první pomoci ~**ismo** zdravotnická záchranná služba ~**isto** zdravotnický záchranář ~**kesto** lékárníčka (*první pomoci*)
sul/o *zool.* rod terej (*pták*)
Sulaŕiesio *zemĕp.* Sulawesi (*dřívě Celebes*)
sulf/ *chem.* zkrácený kořen za sulfuro: ~**amido** sulfamid ~**ato** síran, sulfát ~**ata acido** kyselina sírová ~**ido** sulfid, siřník ~**imido** sulfimid ~**ito** siřičitan, sulfit
sulfon/oj *chem.* sulfony
sulfur/o *chem.* síra ~a sírový ~**i** *t* (vy)sířit ~**ado** šíření ~**ejo** sírný důl ~**ilo** sulfuryl
sulk/o *zemĕd.* brázda, *anat.* rýha, brázda *přen.* vráska ~**i** *t* (z)brázdit, (s)vraštit ~**ita frunto** svráštělé čelo ~**iĝi** zvrásnit se **mal~iĝi** ztratit rýhy, vrásky **tra~i lagon** přepłout jezero **rad~o, voj~o** kolej (*stopa vyhloubená kolem vozu*)
sulki/o *sport.* sulka (*lehký dvoukolový vozík klusáckých závodů*)
sultan/o sultán ~**ino** sultánka (*matka n. dcera sultána*) ~**ejo** sultánův palác ~**ujo, ~lando** sultanát
sultra *neol.* parný, dusný ~a **voĉo** přidušený hlas
sum/o suma, úhrn *mat.* součet ~e úhrnem, celkem ~**ero** sčítanec ~**igi** sčítat ~(**igilo** sčítačka (*aritmická jednotka*)) **re~i** *přen.* shrnout **vendo~o** *obch.* celková tržba (*podniku*); obrat (*suma prodeju na burze za určité období*)
sumak/o *bot.* rod škumpa **venena** ~o škumpa jedovatá
Sumatr/o *zemĕp.* Sumatra
Sumer/o *hist. zemĕp.* Sumer **s~a** sumerský **s~ano** Sumeran

sun/o slunce (*svĕtlo a teplo vyzařované Sluncem*) **S~o** *hvĕzd.* Slunce (*hvĕzda nejbližší k Zemi*) ~a slunný, slunečný ~**umi** *t* slunit, vystavit slunci ~**bruniĝi** opálit se ~**floro** (= **unujara helianto**) *bot.* slunečnice roční ~**frapo** *lék.* spálení od slunce *n.* úžeh ~**horloĝo** sluneční hodiny ~**leviĝo** východ slunce ~**ombrelo** slunečník ~**subiro** západ slunce **sen~a** podmračený, bez slunce
sun/a/o *náb.* sunna, suna (*soubor výroků a činů proroka Mohameda*) ~**ismo** sunnitský islám (*ortodoxní*) ~**isto** sunnita, sunita
Sund/o *zemĕp.* Öresund (*jedna z Dánských úžin*) ~**aj** **Insuloj** Öresundské ostrovy
suom/o Fin **S~io, S~ujo** *zemĕp.* Finsko
sup/o *kuch.* polévka ~**ujo** polévková mísa **fiŝ~o** rybí polévka **jogurt~o** jogurtová polévka **krem~o** smetanová polévka **lakto~o** mléčná polévka **nebul~o** *met. hovor.* hustá mlžná atmosféra **oksovestud~o** polévka z hovĕzí ohánky **tostud~o** želví polévka
sup/e/o *kuch.* supĕ, souper (*pozdní n. slavnostní veĉeře*) ~**i** dát si pozdní veĉeři
super nad ~a vyšší, nadřazený ~**i** *t* převyšovat, převyšit, překročit, překonat, přemoci ~**aĝo** přednost, výhoda ~**aro** *mat.* nadmnožina ~**eco** nadřazenost ~**ega** nejvyšší ~**emo** snaha o nadřazenost ~**ulo** nadřizený **mal~a** nižší, podřizený **ne~ebla** nepřekonatelný
super/ *předpona s významem vyšší, nad:* ~**akvego** potopa ~**bazaro** obchodní centrum/dům ~**flua** zbytečný, přebytečný ~**natura** nadpřirozený ~**novao** *hvĕzd.* supernova ~**premo** přetlak ~**profito** *ekon.* nepřimĕřený/nadmĕrný zisk (*nezákonný*) ~**regi** *n* převládat ~**ruzi** přelstít ~**sona** nadzvukový ~**tavol(ar)o** *geol.* nadloží ~**tuto** kombinĕza, overall

~**vivi** *t* přežít ~**vojo** *dopr.* nadjezd, nadchod

superb/a *lit.* velebný, úchvatný, čarokrásný, nádherný, skvělý

superlativ/o *jaz.* superlativ, 3. stupeň stupňování

supermarkt/o (= **superbazar**) supermarket

superstič/o pověra ~**a** pověřivý (*věřící v pověry*), pověrečný (*zakládající se na pověře*) ~**igi** vyvolat u někoho pověřivost

supin/i *t* otočit (ruku) dlaní nahoru

supin/o *jaz.* supinum (*neurčitý slovesný tvar blízký neurčitku*)

supl/a ohebný, poddajný (*o látce, materiálu*) ~**eco** ohebnost, poddajnost ~**igi** zvlácnit (*provazy*), rozchodit (*boty*)

suplement/o dodatek *jaz.* přívlastek neshodný *mat.* výplňkový úhel ~**a** suplementární, dodatkový

supoz/i *t* předpokládat ~**o** předpoklad, domněnka ~**a** předpokládaný ~**e**, **ke** za předpokladu, že ~**ebla** pravděpodobný, očekávatelný ~**eble** snad, doufejme, pravděpodobně ~**igi** vyvolat dojem **lia tono** ~**igis al mi**, **ke** jeho tón vzbudil ve mně dojem, že

supozitori/o *lék.* čípek

supr/e (zcela) nahoře ~**en** nahoru ~**a** horní ~**o** vrchol, vrcholek ~**ažo** povrch ~**aža** povrchový, povrchní ~**aže** povrchně, ledabyle, halabala ~**iği** vyjít nahoru, vynořit se **al-i** jít na vrchol **či-e** výše (*uvedeno*) **de-a** přicházející shora, mající původ nahoře **ğis-e** až na vrchol **mal-e** (zcela) dole **mal-a** spodní **mal-igi** svrhnout dolů, položit níže **plej-a** nejvyšší

suprem/o *mat.* supremum

suprematism/o *um.* suprematismus

supren/ *předpona s významem* nahoru: ~**faldi manikojn** vyhrnout si rukávy

~**forto** vztlak ~**rigardi** *n* vzhlednout/vzhlížet vzhůru ~**tiri** *t* táhnout nahoru

sur na, po (*povrchu něčeho*) ~ **la tablo** na stole (*ležet*), po stole (*pobíhat*) ~ **la tablon** na stůl (*směr činnosti*)

sur/ *předpona s významem* na: ~**bendigi** nahrát/natočit na magnetofonový pásek ~**brustaĵo**, ~**ĉemiz**o náprsenka ~**ĉevaliĝi** nasednout na koně ~**ekraniĝi** nafilmovat ~**genue** na kolenou ~**genuiĝi** kleknout ~**havi** *t* mít na sobě, nosit ~**luniĝi** přistát na Měsíci ~**meti** *t* obout, obléknout ~**paŝi** *t* šlápnout (**ion** na něco) ~**scenigist/o** režisér ~**skribo** nápis ~**teriĝi** přistát na zemi ~**vango** políček ~**verŝi** polít ~**verŝi per favoro** *přen.* zahrnout přízní

sur/o *anat.* lýtko

sura/o *náb.* sůra (*jednotlivá kapitola v Koránu*)

surd/a hluchý *přen.* nevnímající ~**eco** hluchota ~**igi** ohlušit ~**iği** ohluchnout ~**ulo** hluchý člověk

surf/o příboj, vlnobití ~**i** surfovat ~**otabulo** surfovací prkno, plovák surfigu, surf

surfac/o *fyz. mat.* povrch **cilindra** ~**o** válcov(it)ý povrch ~**a** povrchový ~**a tensio** *fyz. chem.* povrchové napětí ~**ažo** povrchová plocha **porta** ~**ažo de avio** nosná plocha letadla **Fermi** ~**o** *fyz.* Fermiho hladina **hejto** ~**o** *tech.* výhřevná/teplosměnná plocha (*kotle/výměníku*) **rul** ~**o** jízdní plocha kola (*kolejového vozidla*), kontaktní plocha (*pneumatiky*)

Surinam/o *zeměp.* Surinam

surmulet/o *zool.* parmice pruhovaná

surogat/o náhražka

surplis/o *náb. text.* rocheta (*bílé roucho kněží a ministrantů*)

surpriz/i *t* překvapit ~**a** překvapivý ~**e** překvapivě ~**o** překvapení ~**iği** překvapit se ~**ite** překvapeně

surtut/o *text.* svrchník
susceptanc/o *el.* susceptance (*imaginární část komplexní admitance*)
suspekt/i *t* podezřívát ~a podezřelý ~o podezření ~ema podezřívavý ~igi uvést v podezření ~inda podezřelý, budící podezření ne~ebla nepodezřatelný, důvěryhodný sen~e důvěřivě, netuše nic zlého
suspend/i *t práv.* suspendovat, dočasně zprostit úřadu, postavit mimo službu ~o suspendace, suspendování
suspens/o *um.* napětí (*v ději, např. ve filmu*)
suspensi/o *tech.* závěs, zavěšení (*způsob spojení součástí*) *chem.* suspenze ~ažo *tech.* závěs (*strojní část*) ~igi *t chem.* vytvořit suspenzi
suspensori/o *lék. sport.* suspensor, podpínadlo
suspir/i *n* vzdychat ~o povzdech
susur/i *n* selestit, šustit ~ado šustění
suši/o *kuch.* suší (*vařená rýže se speciální sladkokyselou omáčkou a syrovým rybím masem*)
sutan/o sutana, klerika
sutr/o *náb.* sůtra
sutur/o *lék.* sutura, sešítí rány *anat.* (lebeční) šev (*nepohyblivé spojení kostí lebky*) ~i *t* sešítí ránu ~ero steh
Suv/o *zeměp.* Suva (*hlavní město Fidžijských ostrovů*)

suveren/o suverén, panovník; vládce ~a svrchovaný ~eco suverenita, svrchovanost
suzeren/o *hist.* suzerén (*lenní pán s omezenou svrchovaností*)
svag/a *lit.* neurčitý, nejasný, mlhavý
svahil/a *jaz.* svahilský
svarm/i *n* rojit se, hemžit se ~o roj ~ado hemžení, rojení ek~i začít se rojit abel~o včelí roj
svastik/o svastika, hákový kříž
svat/i *t* dohazovat, zprostředkovávat svatbu/manželství ~ado dohazování ~anto dohazovač ~igi být nabízen k sňatku ~isto (profesionální) dohazovač
Svaziland/o *zeměp.* Svazijsko
sved/o Švéd S~io, S~lando, S~ujo *zeměp.* Švédsko
svelt/a štíhlý ~eco štíhlost ~iga *dieta* *lék.* redukční dieta
sven/i *n* omdlít ~o mdloba ~e *v* mdlobách ~eto pocit na omdlení ~igi omráčit
sveter/o *text.* svetr
sving/i *t* mávat, švihnout, mrštit ~o mávnutí, *sport.* boxerský hák *hud.* swing ~ado mávání ~igi mrskat se, zhoupnout se ~igo mrsknutí, zhoupnutí ~ilo kyvadlo (hodin) / srdce zvonu / hlava cepu / páka pumpy ~pordo kývací dveře ek~i mávnout, mrsknout el~i vytřepat
svis/o Švýcar ~a švýcarský S~io, S~lando, S~ujo *zeměp.* Švýcarsko
sviteni/o *bot. rod* svietenie

Š

šabat/o *náb.* šabat *hovor.* šábes *nevh.* šabat (*židovský sedmý den v týdnu, sobota – den klidu a bohoslužeb*)
šablono *polygr. tech. text.* šablona (*pomůcka pro vytváření opakujících se vzorů, nápisů ap.*), vzor, stříh (na šaty), (malířská) patrona *přen.* ustálený, otřelý způsob práce, konvence, neoriginální věc, věc rutiny laů la sama ~o *expr.* na jedno brdo/kopyto ~a šablonový *přen.*

ustálený, ustrnulý, nenápaditý, otřelý
 ~**desegni** *t* kreslit dle šablony
šaduf/o *hist. tech.* šaduf (*vahadlo na čerpání vody*)
šaf/o *zool.* ovce domácí **fava/nigra** ~o
přen. prašivá/černá ovce (*nezdárný člen společnosti / rodiny*) **Ŝ~o** hvězd. Beran (*souhvězdí*) ~a ovčí, skopový ~**aĵo** kuch. skopové (maso) ~**aro** stádo ovcí ~**eĵo** ovčín ~**ido** jehně **Ŝ~ido** *náb.* Beránek Boží (*symbol Krista*) ~**ino** ovce (*samice*) ~**isto** ovčák (*pastevec a/n. chovatel*) ~**hundo** ovčák (*pes*), ovčácký pes ~**lano** ovčí vlna ~**obleki** (= **bei**) *n* bečet ~(**o**)**felo** ovčí kožišina **Ora Ŝ~(o)felo** *mytol.* Zlaté rouno ~**tondado** stříž / stříhání ovcí **vir~o** beran
šaft/o *tech.* hřídel ~**ingo** hřídelový čep, (ložiskové) pouzdro hřídele **kam~o** vačkový hřídel **kranko~o** klikový hřídel **transmisia ~o** transmisní hřídel
šagrín/o šagrén (*useň s ozdobným hrbo-latým povrchem n. kůže ze žraloka*)
šah/o *polit. hist.* šach, šáh (*titul perského panovníka*)
šajn/i *t* zdát se (*mit dojem/pocit*) ~**as**, **ke li hezitas / li ~as heziti** zdá se, že váhá ~a zdánlivý ~o zdání (*čím se něco jeví na první pohled*), vzhled ~**iga** předstíraný, pokrytecký, licoměrný ~**igaj** **larmoj** neupřímné slzy ~**aĵo**, ~**igaĵo** přelud ~**igi** předstírat ~**igi sin** tvářit se ~**frukto** nepravý plod **ver~a** pravděpodobný **ver~e** pravděpodobně
šak/o *hra* šach(y) ~!, ~**on!** šach! ~**i** *n* být v šachu ~**igi** šachovat ~**ludi** *n* hrát šachy ~**peco**, ~**figuro** šachová figura ~**tabulo** šachovnice ~**umita** šachovnicový (*vzor oděvu, heraldický znak*) ~(**o**)**kvadrato** šachové pole
šakal/o *zool.* šakal obecný *přen.* dravý a podlý člověk

šakr/i *t* čachrovat, *hist.* šmelit, keťasit **li ~as medikamentojn** čachruje s léky ~**ado** čachrování, černý obchod, ~**aĵo** pokoutní zboží, *hist.* šmelina ~**isto** čachrář, *hist.* šmelinář, keťas
šakt/o *stav. tech.* šachta ~**oturo** těžní věž **aer~o** větrací šachta **rub~o** odpadová šachta
šakti/o *náb.* šakti (*v hinduismu ženská tvořivá síla*)
šakuhaĉ/o *hud.* šakuhač (*japonská flétna z bambusu*)
šal/o *text.* šál ~**eto** šála
šalm/o *hud.* šalmaj *tech.* svařovací hořák, *nevh.* stéblo slámy **pajno~o** Panova flétna **sak~o** (= **sakfluto**) *hud.* dudy **suĉo~o** slámka, brčko (*k sátí nápoje*)
šalot/o *bot.* cibule šalotka
šalt/i *t el.* sepnout, spínat, zapnout (*el. obvod*) ~o sepnutí ~**eĵo** rozvodna ~**ilo** vypínač, spínač ~**panelo**, ~**otabulo** panelový rozváděč ~**pupitro** pultový rozváděč **el~i**, **mal~i** vypnout **en~i** zapojit **memmal~o** automatické samovypínání **mem~ilo** automatický spínač
šalup/o *nám.* šalupa
šam/o zámiš, semiš ~**igi** zpracovat kůži na semiš ~**isto** jirchář
šaman/o šaman ~**ismo** šamanismus *přen.* primitivní náboženství
šamisen/o *hud.* šamisen (*japonský drnkací třístrunný hudební nástroj*)
šamot/o šamot ~**briko** šamotová cihla
šampinjon/o (= **ĉampinjono**) žampion, pečárka (*houba*)
šampu/o šampon ~**i** *t* šamponovat
šanc/o šance, naděje (na úspěch), vyhlídka (na dobrý výsledek) **profiti la ~on** využít příležitosti ~a nadějný, mající šanci **sen~a** beznadějný, bez šance **sen~ulo** smolař, outsider
šancel/i *t* kymáčet, kývat, třást *i* *přen.* otrást ~a vratký ~o (za)kymácení, otrēs

~**iĝi** kymáčet se, *přen.* váhat ~**iĝo**, ~**ado** kymácení, zmitání se (*o lodí*), *přen.* váhání (*o člověku*) ~**iĝema** třaslavý, rozkolísaný, vrtkavý ~**ebla** nezvratný, neotřesitelný

Ŝ**anel/o** plavební dráha, průplav, (mlýnský) náhon ~**buo** bóje, plavátka, (plovoucí) plavební znak

Ŝ**ang/i** *t* (z)měnit, vyměnit ~**i la trajnon** přestoupit do jiného vlaku, přisednout ~**a** měnivý ~**a karaktero** nestálá povaha ~**a vetero** proměnlivé počasí ~**o** změna, výměna ~**ado** měnění, vyměňování ~**ebla** (vy)měnitelný, změnitelný ~**iĝi** změnit se ~**iĝo** proměna ~**iĝema** proměnlivý, vrtkavý ~**ilo** *tech.* převodový mechanismus, převodovka ~**inda** vhodný změnit ~**anima** nestálý, vrtkavý ~**rado** výměnné kolo **inter~i** vzájemně si vyměnit **inter~o** výměna **ne~ebla** nezměnitelný **sen~a** neměnný **ĉeval~o** přepráh, přepráhnutí, přepráhání (*výměna koně/koní u povozu*) **ĉeval~ejo** *hist.* přeřahová stanice **deĵor~o** výměna směny/stráží *ap.* **dekoraci~o** *div.* změna scény **front~o** *voj.* změna směru fronty/útočků **har~o** línání, výměna srsti *hovor.* přesrstění **haŭt~o** svlékání pokožky **lun~o** změna měsíční fáze **mon~o** směna/výměna peněz (*domácí měnu za valuty a obráceně*) **paŝo~i** změnit krok **plum~o** pelichání, přepřevování **sorto~o** osudový obrat

Ŝ**anhaj/o** *zeměp.* Ŝanghaj

Ŝ**ankr/o** *lék.* vřed (*jako projev některých infekčních chorob*) **duriginta ~o** tvrdý vřed **mola ~o** měkký vřed ~**oida** ŝankriformní

Ŝ**aptal/i**, **ŝaptalizi** *t* přislažovat víno

Ŝ**arad/o** ŝaráda (*hádání slov podle náznaků a pantomimy*)

Ŝ**arazad/o** *mytol.* Ŝahrazád, Ŝeherezáda

Ŝ**arg/i** *t voj. opt. el.* hornictví nabít, nabíjet ~**i fotilon per filmo** vložit/založit film do aparátu ~**o el. voj. náboj ~**o de konduktulo** *el.* náboj vodiče ~**iĝi** nabíjet se ~**ilo** *tech. voj.* násypka, kychta, zásobník (*zbraně, přístroje*) ~**ilo de akumulato/baterio** nabíječka akumulátoru/baterie ~**ujo** nábojová komora **mal~i** vybít **mal~ilo** vybíječ **re~i** znovu nabít **re~ebla pilo** nabíjecí baterie **sen~igi** vybít, vyjmout náboje **ses~a** šestiranný **kartoĉ~ilo** nabíjecí zařízení, nabíječ (*zbraně*)**

Ŝ**arĝ/i** *t* naložit, (za)tížit, obtížit ~**a** nakládací, tíživý ~**o** náklad, břímě *stav.* zatížení ~**ito** pověřenec ~**isto** zasilatel, speditér ~**atoro** nakladač (*zařízení*) ~**aŭt(omobilo)** nákladní automobil ~**besto** soumar ~**kesto** korba vozidla, násypka, násypný koš ~**lifto** nákladní výtah ~**veturilo** nákladní vůz **el~i**, **mal~i**, **sen~igi** vyložit, zbavit nákladu **super~i**, **tro~i** přetížit *přen.* zavalit práci/úkoly **super~o** přetížení **trans~i** přeložit (*z vozu na vůz*) **afér~ito** *chargé d'affaires (diplomat pověřený vedením zastupitelského úřadu)* **pago~o** dobírka (*za balík + poštovně*)

Ŝ**ari/o** ŝaria (*islámské náboženské právo*)

Ŝ**arif/o** *hist.* ŝerif (*titul některých islámských vládců*)

Ŝ**ark/o** *zool.* žralok ~**oj** *řád* žraloci **martel~o** *zool.* rod kladivoun

Ŝ**aron/o** *zeměp.* Ŝaronská/Ŝaronova planina

Ŝ**aŝlik/o** *kuch.* ŝašlik (*maso opečené na špízu*)

Ŝ**at/i** *t* mít rád, cenit si, vážit si ~**ata** oblíbený ~**o** obliba, zalíbení ~**egi** mít velice rád, milovat ~**inda** úctyhodný, milý ~**okupo** záliba, koníček **mal~i** nemít rád, nevážit si, pohrdat **mal~a** nenávistný, pohrdavý (*např. pohled*)

mal-inda hodný pohrdání **mem~ema** samolibý
Šaul = Saul
šaum/o pěna **kirli al** ~o šlehat ~i *n* pěnit ~**ado** pěníení ~**ažo** *kuch.* pěna, (našlehaný) krém ~**igi** zpěnit ~**igita kremo** šlehačka ~**igita ovoblanko** *kuch.* sníh ~**igilo** *kuch.* šlehač, metla (*ke šlehání*), mixér ~**akvo** kyselka *n.* sodovka ~**kuko** koláč se sněhem ~**vino** šumivé víno, sekt **dis~igi** *přen.* vypařit se, zmizet jako pěna **sen~igi** odstranit pěnu **sen~igilo** lžice na sběr pěny **mar~o** mořská pěna na vlnách *geol.* (= **sepilito**) sepiolit, mořská pěna (*nerost*) **mar~a pipo** pěnová dýmka, pěnovka **metal~o** (= **skorio**) škvára, struska
šaūr/o *neol.* přehánka, přeprška
Šeba/o *hist.* Sába, Sabejská říše (*dnešní jižní Arábie*) **reġino de** ~o královna ze Sáby
šed/o kolna, kůlna, přístřešek (*střecha na sloupech bez postranních zdí*) **apog~o**, **duon~o** přístřešek (*část střechy přesahující zeď domu*)
šejk/o šejk, šejch (*arabský kmenový náčelník*)
šekl/o *tech.* třmen, spona, závěsné oko
Šekspir/o *lit.* Shakespeare **š~a fantazio** shakespearovská fantazie **š~aj komedioj** Shakespearovy komedie
šel/o slupka (*ovoce*), kůra (*kmene/větvi stromu*), skořápka (*vejce, ořechu*) ~**ažo** *stav.* bednění ~**aži** (*s*)montovat bednění ~**eto** (tenká) slupka, škraloup **el~igi** vyloupnout ze slupky/skořápky **el~igi** vylíhnout se, vyklubat se (*z vejce*) **el~aži** odstranit bednění **en~e kuiri** vařit ve slupce (*brambory*) / ve skořápce (*vejce*) **sen~igi** oloupat, odstranit slupku/skořápku **sem~o** slupka semene **tes tud~o** krunýř želvy

šelak/o šelak
šelk/o šle ~**eto** ramínko (*u kombiné, podprsenky ap.*) ~**ego** popruh, řemen přes ramena **štrumpo~o** (= **ĵartelo**) podvazek na punčochy **štrumpet~o** podvazek na ponožky
Šem/o *náb.* Šém, Sém (*praotec Semitů*)
šenopraz/o *bot.* pažitka setá *hovor. kuch.* šnytlik
Šeol/o *náb.* šeol, šeól (*židovské starozákonní záhrobi*)
šer/o *zeměp.* šér (*plochý skalní ostrůvek*)
šerc/i *n* žertovat, šprýmovat, vtípkovat ~**i pri iu/io** dělat si z někoho/něčeho legraci, vtípkovat o někom / o něčem ~**o** žert, šprým ~**ema** žertovný, šprýmařský ~**emulo** šprýmař, žertěř ~**nomo** žertovná přezdívka **sen~e** zcela vážně
šere/o *kuch.* šery (*těžké sladké španělské víno*)
šerif/o šerif (*okresní soudce v Británii / vedoucí policejní služby v USA*)
šerp/o Šerpa (*příslušník východonepálského etnika*)
Šetland/oj *zeměp.* Shetlandy, Shetlandské ostrovy
ševiot/o (= **ĉeviotto**) *text.* ševiot (*hrubší vlněná tkanina*)
ši ona **al** ~ **ji** ~**n** **ji** ~**a** její
šibolet/o *náb.* šibolet *přen.* identifikační heslo
šijajsm/o *náb.* šitismus (*jeden ze dvou hlavních směrů islámu*)
šijaist/o *náb.* šíta
šik/a vkusný, elegantní *hovor.* šik ~**i** vypadat dobře ~**o** vkus
šild/o *voj. tech.* štít (*ochranný/vývěsný*) ~**eto** štítek, jmenovka ~**isto** *hist. voj.* zbrojnoš, štítonoš ~**oforma** *bot.* štítovitý (*tvar listu ap.*) **blazon~o** erbovní štít **brusto~o** (= **kuglorezista vešto**) neprůstřelná (balistická) vesta **okul~o** *zahr.* (vyzrálé) očko se štítkem kůry

šiling/o šilink (*měnová jednotka v některých státech*)

šim/o bot. plíseň **blua** ~o *nevh.* modrá plíseň (= štětičkovec rozšířený *n.* štětičkovec italský) **griza** ~o plíseň šedá **verda** ~o zelená plíseň ~i *n* plesnivět ~**ajo** plíseň (*plesnivý předmět*), plesnivina ~**igi** vypěstovat plíseň, nechat zplesnivět (*např. sýr*) **anti~ajo**, **kontra~ajo** protiplísňový přípravek **foli~o** plísně napadající listy **pan~o** plísně napadající pečivo **penik~o** štětičkovec (*rod plísní*) **plast~o** plísně na plastech **vit~o** plíseň révy vinné, peronospora

Šimšon/o *náb.* Samson

šind/o *stav.* šindel

šink/o *kuch.* šunka **rulumita** ~o šunková roláda ~**eto** uzené vepřové kolínko

šinto/o *náb.* šintoismus, šintó ~**ano**, ~**isto** šintoista

šip/o loď ~**a** lodní ~**e** lodí, na lodi ~**i** *n* plavit se na lodi ~**ano** námořník, lodník (*člen lodní posádky*) ~**anaro** lodní posádka ~**aro** loďstvo ~**estro** kapitán lodi ~**eto** lod'ka, lodička, člun ~**beko** nos lodi ~**ekipisto** rejdař, loďař ~**glitejo** lodní skluz ~**helico** lodní šroub, lodní vrtule ~**iri** *n* plavit se lodí ~**konstruejo** loděnice ~**opereo** ztroskotání lodi ~**ope-reulo** trosečník ~(**o**)**posto**, ~**ovosto** lodní záď ~**rompi** ztroskotat ~**rompaĵoj** trosky lodi ~**ruino** vrak (lodi) ~**servi** sloužit na lodi ~**veturi** *n* cestovat lodí **el~ejo** výstupní můstek, výstup pasažerů **el~igi** vylodit se, vystoupit z lodi **en~igi** nalodit se, nastoupit na loď **per~i** *t* převážet lodí **sur~e** na lodi **trans~igi** přeplavit se (*např. přes jezero*) **aer~o** vzducholoď **aviadil~o** *nám. voj.* letadlová loď **barĝo~o** loď na transport člunů **balen~o** velrybářská loď **batal~o** bitevní loď **bordo~o** pobřežní loď **cisterno~o** tanková loď, tan-

ker, cisternová loď **drag~o** (plovoucí) bagr, plovoucí rypadlo **drak~o** *hist.* dračí loď (*s drakem na přídi*) **fantom~o** loď duchů (*opuštěná loď na volném moři*) **flag~o** vlajková loď **gaso~o** tanker pro přepravu (zkapalněných) plynů **hospital~o** nemocniční loď **kaper~o** kaperská loď **kargo~o** nákladní loď **komerc~o** obchodní loď **kontener~o** kontejnerová loď **kosmo~o** kosmická loď **krozo~o** křižník (**batala**, **helpa** bitevní, pomocný) **kurier~o** poštovní loď **lum~o** majáková loď **naved~o** více-
stupňová kosmická raketa **plezur~o** výletní loď **portugala milit~o** (= **fizalio**) *zool.* měchýřovka portugalská, *hovor.* portugalská galéra, modrý portugalský válečník **puš~o** tlačný remorkér **rad~o** kolesová loď **sklavo~o** otrokářská loď **spaco~o** kosmická loď **submar~o** ponorka **transporto~o** *voj.* transportní (mateřská) loď **trejno~o** školní loď **tren~o** vlečný remorkér **trol~o** rybářská loď s vlečnou sítí **vapor~o** parník **vel~o** plachetnice

šir/i *t* trhat, roztrhnout, vytrhnout, utrhnout, drásat ~o (roz)trhnutí *sport.* trh ~o **dumana** *sport.* trh soupažný ~**ajo** trhlina, roztržení (*např. látky*) ~**eto** natrhnutí, natržení ~**igi** roztrhnout se ~(**ko**)**lekt**)i česat (*ovoce*), trhat (*květiny/ ovoce/trávu*) ~**peco** útržek **de~i** odtrhnout **dis~i** roztrhat (*na kousky*) **dis~igi** roztrhnout se **el~i** vytrhnout **el~igi** vytrhnout se **for~i** utrhnout **kor~i** *přen.* drásat srdce **rad~i** (= **radumi**) *hist. práv.* lámat kolem

širm/i *t* chránit ~o, ~**ado** ochrana, záštita ~**anto** ochránce ~**ejo** kryt, útočiště ~**ilo** chránič(ka), chránítka, ochrana (*zařízení*) ~**ita** chráněný ~**tavolo** ochranná vrstva ~**vesto** ochranný oděv **mal~i** odkryt, zbavit ochrany **ne~ita** nechráněný

fajro~ilo paravan u ohniště **fal~ilo** (= **paraŝuto**) padák **fulmo~ilo** bleskosvod **kol~ilo** kolárek (*kněží*), voj. chránič krku **kot~ilo** blatník **lamp~ilo** stínítko **man~ilo** koš/číška (fleretu/kordu/šavle *ap.*) **manik~ilo** chránič rukávů (*úředníků*) **okul~ilo** chránič očí (*např. koně*), stínítko/štítek (*čepice*) **rok~ejo** *hist.* prehistorický útulek pod skalním převisem

ŝitak/o *bot.* houževnatec jedlý

Ŝivo/o, **Ŝiva/o** *náb.* Ŝiva (*jeden z hinduistických bohů*)

ŝkop/o škopek, vědro ~i *t* nabírat, čerpat, vyčerpávat (*ŝkopkem*)

ŝkot/o *nám.* ŝot (*lano napínající dolní roh plachty*)

ŝlagr/o *hud.* ŝlágr (*populární písnička/pověk*)

ŝlem/o přebítí trumfy v kartách

ŝlemil/o trpný, netečný, nečinný člověk

Ŝlesvig/o *zeměp.* Ŝlesvik (*město*) ~io Ŝlesvicko (*území*)

ŝlif/i *t* *geol.* brousit, obrušovat, omílat

ŝlim/o bahno ~a bahnitý ~i *t* zabahnit, pokrýt bahnem ~ejo bahniště, bažina ~bano bahenní lázeň ~banejo slatinné/bahenní lázně **en~iĝi** zapadnout do bahna **sen~igi** odbahnit (*jezero*)

ŝlos/i *t* zamknout ~o zamknutí ~ado zamýkání ~ilo klíč ~a klíčový ~ilaro klíče jednoho domu, souprava/svazek klíčů ~ilujo klíčenka ~ilosto (= **klaviklo**) *anat.* klíční kost, klíček ~iltruo klíčová dírka ~hoko (= **dirko**) paklič **ĉef~ilo** univerzální klíč **en~i** uzamknout **mal~i** odemknout **Ĉefeĉ~iloj** Čefečovy klíče (*miniaturní sešitky se základy esperanta*) **ŝalto~ilo** vypínač s klíčem **ŝraŭb~ilo** (= **boltilo**) matkový klíč **streĉo~ilo** klíček (*hodin, hračky*)

ŝmac/i *n* mlaskat **la koto ~is** *sub liaj piedoj* bláto čvachtalo pod jeho nohama ~ado mlaskání

ŝmalc/o *kuch.* (vyškvařené) sádlo ~o **kun grivoj** sádlo se škvarky **porka/ansera ~o** vepřové/husí sádlo ~i *t* namazat sádlem, omastit sádlem ~pano chleba se sádlem

ŝmink/o líčidlo ~i *t* líčit obličej ~isto maskér ~otablo stolec s líčidly

ŝmir/i *t* mazat, potírat, natírat ~a mazací, mazlavý ~o ~ado mazání ~aĵo mazadlo, mazivo, mast ~ilo maznice ~isto mazač ~mono *přen.* úplatek, všimné ~pano sendvič **bel~aĵo** kosmetický krém **paper~i** čmárat na papír, psát hlouposti **paper~isto** pisálek, podřadný novinář

ŝnaps/o *kuch.* ŝnaps, ŝnaps, ovocná pálenka

ŝnur/o provaz, šňůra *mat.* tětiva **umbilika ~o** pupeční šňůra ~i svázat ~aro lanová loď ~ego lano ~ero vlákno provazu ~eto motouz, provázek ~isto provazník, výrobce provazů a lan ~umi *t* zkroutit vlákna/dráty a vytvořit lano/kabel ~dancisto provazochodec ~eskalo provazový žebřík ~grimpado **kun liberaj gamboj** šplh na laně bez přírazu ~salti *n* skákat přes švihadlo **kun~i** *sport.* spojit lanem (*členy horolezecké expedice*) **sen~igi** odstranit provaz, rozvázat **brul~o** (= **meĉo**) knot, zápalná šňůra **kapto~o** (= **lazo**) laso **lig~o** *nám.* úvazné lano **pied~o** provazové oko na nohu **rekto~o** vyměřovací šňůra **salto~o** švihadlo **sav~o** záchranné lano, lanové zábradlí **sekig~o** šňůra na prádlo **stir~oj** kormidelní lanka

ŝofor/o (profesionální) řidič, šofér ~i *n* šoférovat, řídit (*auto, autobus ap.*) ~ejo, ~kupeo kabina řidiče

ŝogun/o *hist.* ŝogun (*dědičný vojenský diktátor Japonska*)

šoňt/i *t* košerovat (*zabíjet podle židovské-
ho ritu*) ~isto košer (řezník)

šok/i *t* šokovat, otrást, pohoršit ~a šoku-
jící ~o šok, otrěs, pohoršení **elektro~o**
elektrošok

šorbet/o *kuch.* šerbet (*chlazená ovocná
šťáva / protlak*)

šort/o šortky **ban~o** plavky

šos/o *bot.* výhon(ek), odnož **unujara ~o**
letorost, jednoletý přírůstek/výrůstek
~eto drobný/mladý výhonek ~i *n* vyrá-
žet/vyhnat výhonek/odnož/prýt **pal-
mo~o** palmový výhonek **suk~o** vý-
mladek

šose/o *dopr.* silnice **kvarlena ~o** čtyřpru-
hová silnice ~**rulilo** silniční válec ~**teg-
aĵo** kryt vozovky **bituma** ~**tegaĵo** živič-
ný kryt vozovky

šot/o *sport.* kop(nutí do míče) **libera ~o**
volný kop ~i *t sport.* kopnout do míče,
odpálit míč **pun~o** pokutový kop, pe-
nalta

šot/o *zeměp.* šot (*bezodtoká pánev z větší
části roku vyschlá*)

šotr/o štěrk ~i *t* štěrkovat

šov/i *t* posouvat, sunout, šoupat **ne ~u na-
zon en fremdan vazon** nestrkej nos do
cizích věcí ~o posunutí, posuv ~**ebla**
posuvný ~**iĝi** posunout se ~**iĝo** posunutí
se ~**iĝado** posouvání se ~**eskalo** vý-
suvný žebřík ~**ofoldo** drážka (*zásuvky
ap.*) ~**(o)peco** posuvná značka, jezdec
~**pordo** posuvné dveře **al~i** přisunout
de~i odsunout **dis~i** rozhrnout **el~i**
vysunout **en~i** vsunout **for~i** odsunout
kun~i shrnout **kun~ado** shrnování
preter~iĝi protáhnout se kolem **sub~i**
podsunout **sub~iĝo** podsunutí **supren~i**
vysunout nahoru **sur~i** nasunout
sur~iĝo nasunutí **tra~i** prostrčit
trans~i vrátit ilegálního běžence
ruĝen~iĝo *fyz.* *hvězd.* rudý posuv,
červený posuv

šovel/i *t* házet/přehazovat lopatou ~**ado**
práce s lopatou ~**ilo** lopata ~**maŝino**
lopatové rýpadlo, lopatový exkavátor
for~i odházet (lopatou) **polvo~ilo** lo-
patka na smetí

šovinism/o šovinismus

šovinst/o šovinista

špal/o *žel.* pražec *stav.* rozpěra

špar/i *t* šetřit, spořit ~**o**, ~**ado** spoření
~**aĵo** úspora ~**egulo** lakomec, držgrešle
~**ema** šetrný, spořivý ~**iĝi al si penon**
ušetřit si námahu ~**banko**, ~**kaso** spoři-
telna ~**libro** vkladní knížka ~**monujo**
dětská pokladnička **mal~i** rozhazovat
mal~ema rozhazovačný, marnotratný
tro~ema příliš spořivý, skoupý, lakomý
energi~ado šetření energií

špat/o *zeměd.* rýč *voj.* rydlo (*opěrná část
lafetového ramena*) *nám.* rameno kotvy
~i rýt rýčem

špic/o *pes* špic

špin/i *t* příst, sprádat *přen.* vydávat zvuk
předění (*kočka*) *zool.* vytvářet vlákno
(*pavouk*) ~**aĵo** *text.* příze *zool.* pavučina,
zámotek, síť (*vytvořená hmyzem*) ~**aĵo**
de moteo zámotek mola, kokon ~**eĵo**
přádelna ~**iĝi** spřísti se *přen.* (vy)tvorit
se **por liaj klopdodj** ~**iĝis** nevenkeblaj
baroj jeho snahy se setkaly s nepře-
konatelnými překážkami ~**ilo** vřeteno
~**ilforma** vřetenového tvaru ~**istino**
přádelna ~**itaĵo** příze ~**bastono** (= **konuklo**)
přeslice ~**fasko** předivo ~**ma-
ŝino** přádelnický stroj ~**rado** kolovrat

špros/o okenní přička

šspruc/i *n* tryskat, prýštit, stříkat ~**a** stří-
kací ~**o**, ~**aĵo** (po)střík, stříkanec ~**igilo**
stříkačka **permana** ~**igilo** ruční stří-
kačka ~**aĵuto** stříkací/vstříkovací tryska
~**botelo** sifonová láhev ~**flakono** *chem.*
stříčka ~**fonto** gejzír, tryskající pramen
~**rozo** rozstříkovač, kropitko **dis~i**
rozstříkovat **en~iĝi** vstříknout **en~igilo**

vstříkovač, **for~igi** smýt proudem vody, ostříknout **for~igilo** ostříkovač **re~i** odrazit se od překážky (*o stříkající kapalíně*) **sur~igi** postříkat

špur/o *žel.* rozchod (koleje) **larğa/normala/mallarğa ~o** široký/normální/úzký rozchod (koleje)

šraman/o *náb.* šramana, samana (*indický asketa a kazatel*)

šrank/o skříň **kirasita ~o** pancéřová skříň **libra ~o, libro~o** knihovna (ičk) **fum~o** *chem.* digestoř **konekto~o** rozvodná skříň **manĝo~o** spížíni/spížíová skříň **medicin~o** (domáci) lékárníčka **mon~o** (skříňový) sejf, trezor **sekig(o)~o** *chem.* (skříňová) sušárna **servico~o** kredenc **spegul~o** skříň se zrcadlem (na dveřích)

šrapnel/o *voj.* šrapnel

šraub/o šroub **~o por ligno** vrut **arkimeda ~o** Archimedův šroub **blokanta ~o** stavitelný šroub **ĝustiga ~o** regulační šroub **senfina ~o** nekonečný šroub **~a** šroubový **~i t** (za)šroubovat **~ajo (= ~kanelo)** závit **~aji** řezat závit **~ajilo (= kanelilo)** závitorež **~igi** řezat závit / opatřit závitem **~igilo (= vira ~kanelilo)** závitová čelist **~ilo** šroubovák **elektra ~ilo** elektrický šroubovák **~ino** díra s vnitřním závitem **~inigi** řezat vnitřní závit **~inigilo (= ina ~kanelilo)** závitník **~ingo** matice (*šroubová*) **aleta ~ingo, alet~ingo** křídlová matice **~bori (= ~inigi) t** řezat vnitřní závit **~kanelo** závit (ová drážka) **~šlosilo** maticový klíč **tuba ~šlosilo** trubkový klíč **~tenilo (= vajco)** svěrák **~turnilo** šroubovák **al~i** přišroubovat **kontraŭ~ingo** kontramatice **mal~i** odšroubovat **trans~i** strhnout/strhat závit **bor~o** závitorežný šroub **streĉo~o** napínací šroub

šrik/i n vřískat, pištět

šrot/o *kuch. zeměd.* šrot (*rozdrčené zrniny*) **~ajo** jídlo/krmivo ze šrotu

šrump/i n svrašťet (se), scvrknout se (*vyschnutím, stárím*) **~ado** scvrkávání (se) **~igi** nechat svrašťet

šš! *pst!* (*citoslovce výzvy k tichu*)

štal/o *tech.* ocel **~a** ocelový **~ejo** ocelárna **~i, ~izi** pokryt vrstvou oceli **~igi** zkujňovat (*podrobit ocelárenskému výrobnímu pochodu*) **~betono** *stav.* železobeton, armovaný beton, železový beton **~šranko** trezor **~varoj** ocelové výrobky **elektro~o** elektroocel **mangan~o** manganová ocel

štanc/i t *tech.* vyrážet (z *plechu, kartonu ap.*), razit **~ilo** razicí (ná)stroj **kuket~ilo** *kuch.* vykrajovátko (*na těsto*)

štat/o *polit. práv.* stát **~a** státní **~ano** občan státu, státní příslušník **~aneco** státní příslušnost / občanství **~estro** hlava státu **~igi** zestátnit **~ismo** státní kapitalismus **~isto** státník **~page** na státní útraty, ze státního rozpočtu **~perfido** *práv.* vlastizrada **~renverso** státní převrat **inter~a** mezistátní **mal~igi** odstátnit, zprivatizovat **sen~ulo** osoba bez státní příslušnosti, apatrida, apolita **bufro~o** nárazníkový stát

štel/i t ukrást, ukradnout, krást **~e** krádeží, *přen.* kradmo, skrytě **~ajo** (u)kradená věc, kořist **~ema** zlodějský **~emo** *lék.* kleptománie **~eti t** krást drobnosti **~isto** zloděj **~ĉasi t** pytláčit **~imuna** zabezpečený, odolný proti krádeži **~iri n** krást se, přikrádat se **~šlosilo** paklíč **al~igi** přikrást se **el~igi** vykrást se, vyplížit se **en~igi** vplížit se **for~igi** odplížit se **pri~i** okrást, oškubat **infan~i** unášet děti **poŝo~isto** kapsář, kapesní zloděj

štern/o *zool.* rybák obecný

štip/o špalek, poleno *přen.* hlupák **~aro** hranice (*dříví*) **~arumi t** upálit na hranici **~ejo** dřevník **~eto** špalí(če)k **~batilo** palice (*nekonvinkebla*) **~kapulo** tvrdohlavý hlupák, nenapravitelný/

zarytý paličák/umíněnc **brul~o** poleno na topení

šťof/o *text.* látka, tkanina *nevh. zast.* materiál, tkáň, pletivo **~a detondažo** odstřížek látky **~rulažo** stůček (*látky*) **sub~o** podšívka **sub~i** podšít **triko~o** trikotová látka

šťok/o *nám.* příčník kotvy

šťon/o kámen **~a** kamenný **~ažo** předmět z kamene, blok kamene **~ego** balvan **~igi** nechat zkamenět, změnit v kámen **~iği** změnit se v kámen, zkamenět **~umi** t (u)kamenovat **~epoko** doba kamenná **~hakisto** lamač (kamene), kameník **~je-tilo** *hist. voj. prak, katapult* **~karbo** kamenné uhlí **~minejo** kamenolom **~mi-nisto** lamač, dělník v kamenolomu **~moleo** kamenné molo **~hava**, **~plena**, **~riča** kamenitý **~skulptisto** kamenosochař **~tajlisto** kameník **sen~igi** zbavit kamení **sur~a** na kameni (*nápis*) **unu~a** monolitický, z jednoho kamene/bloku **aer~o** (= **aerolito**) kamenný meteorit, aerolit **angul~o** nárožní kámen **beton~o** betonový blok, umělý kámen **fajro~o** křesací kámen **fonto~o** kamenné pítko **gal~o** (= **kalkuluso**) žlučový kamínek **guto~o** krápník **konstru~o** stavební kámen **lavo~o** kamenný dřez **lim~o** hraniční kámen, mezník **lun~o** měsíček, měsíční kámen (*druh aduláru*) **mark~o** kamenná značka, mezník, patník **mejlo~o** milník **muel~o** *tech.* mlýnský kámen **plat~o** (= **slabo**) kamenná deska **rand~o** obrubníkový kámen **rul~o** *geol.* oblázek **sal~o** (= **evaporito**) *geol.* evaporit, solná usazenina **sap~o** (= **steatito**) *geol.* steatit, mastek, tuček **tombo~o** náhrobní kámen **turno~o** kámen obratu (*na závoďišti*) **tušo~o** prubířský kámen **volbo~o** *stav.* klenák

šťop/i t ucpat, nacpat, cpát **~i** **šťumpojn** zašívát/látat punčochy **~ažo** ucpávka

(*materiál*) **~ižo** *dopr.* zácpa (*stav*) **~ižejo** místo dopravní zácpy **~ilo** zátká, ucpávka *el.* konektor na kabelu **kor-ka/kaučuka/metala/plasta/vitra** **~ilo** korková/pryžžová/kovová/umělohmotná/skleněná zátká **vira/ina** **~ilo** vidlice/zásuvka na kabelu **~ilingo** *el.* konektor v panelu **vira/ina** **~ilingo** vidlice/zásuvka v panelu **~fermi** t ucpat **~garnažo** těsnění **~kontaktilo** *el.* zásuvkové spojení, zásuvka a vidlice *n.* zdířka a kolík **~ringo** těsnící kroužek **~vorto** slovní vata **mal~i** odzátkovat, uvolnit **re~i** znovu zazátkovat **bušo~ilo** roubík **cerbo~i** vymývat mozky, dezinfornovat veřejnost **jak~ilo** *el.* jack **krop~i** cpát (*např. husu šiškami*) **pajlo~i** vycpat (*mrtvé zvíře*)

šťorm/o *met.* vichřice *přen.* bouře **~a** bouřlivý **~i** *n i* *přen.* bouřit **nežo~o** vánice **sablo~o** písečná bouře

šťreb/o *zvl. stav.* opěra, vzpěra **~i** t podepřít, zřídít opěru

šťrump/o punčocha **kurta** **~o** podkolenka **trikitaj** **~oj** pletené punčochy **~eto** ponožka **~etšelko** (pánský) podvazek na ponožku **~oligilo**, **~orubando** podvazek **blu~ulino** *hanlivě* modrá punčocha (*přehnaně emancipovaná/učená žena*) **kalson~oj** punčochové kalhoty, punčocháče

šťud/o *tech.* závrtný šroub (*bez hlavy*), *hovor.* červ(ík)

šťup/o schod, stupeň **~a** stupňovitý **~aro** schodiště, schody **~areto** štafle, dvojžebřík, dvojitý žebřík **~etaro** žebřík **~arlifto** eskalátor, pohyblivé schody **~arplaceto**, **~arplatformo** odpočívadlo schodiště **inter~o** mezistupeň **pař~o** *voj.* stupeň pro střelce (pod střelnou) **šťnur~etaro** provazový žebřík

šťu/o střevíc, polobotka **bekformaj** **~oj** *hist.* škorně s výraznými špičkami

poluritaj ~oj naleštěné střevíce/polobotky ~**ačoj** škrpály ~**ažo** obuv, obutí ~**isto** švec, obuvník ~**brems**o žel. (trcí) špalíková brzda ~**broso** kartáč na boty ~**fadeno** dratev (*smolená ševcovská nit*) ~**korno** lžice na obouvání ~**lačo** tkanička do bot ~**skrapilo** škrabka na obuv ~**vestilo** lžice na obouvání **duon**~o botka s odkrytou patou **sen**~a bosý, bez obuvi **bal**~o plesový střevíc **glit**~oj bruslařské/lyžařské boty **lačo**~oj tkaničkové boty **ligno**~o dřevák **nežo**~o sněžnice **polus**~o *el.* uhlík motoru **rel**~o kolejová zarážka **rul**~o kolečkové brusle **šnur**~oj plátěné topánky s chodidlem pleteným z provázků **venus**~o (= **cipripedio**) *bot. rod* střevičník

šuld/i *t* dlužit (**al iu ion** někomu něco) ~o dluh **aktiva** ~o aktivní dluh (*požadovaný věřitelem*) **pasiva** ~o pasivní dluh (*který dlužník musí zaplatit*) ~a dlužný ~**anto** dlužník ~**igi** zadlužit ~**iĝi** zadlužit se, zavázat se ~**atesto** dlužní úpis ~**šarĝita** zadlužený **mal**~**igi**, **sen**~**igi** zaplatit dluh, oddlužit **ŝtat**~o státní dluh

ŝultr/o rameno, rámě **agi** ~o **ĉe** ~o jednat bok po boku, (úzce) spolupracovat ~a ramenní, ramenný, ramenový **porka** ~**ažo** *kuch.* vepřová plec ~**osigno** (= **epoleto**) nárameník **al**~**igi** zacílit, zapřít zbraň o rameno **sur**~**igi** dát na rameno **tra**~**e** (= **baltee**) přes rameno

ŝunjat/o *náb.* šunjata (*prázdnota, nicota, relativita – pojem mahájánového budhismu*)

ŝunt/o *el.* bočník ~i *t* paralelně zapojovat *žel.* posunovat

ŝus/i *n* sport. sjet přímo (*mimo vyznačenou sjezdovku n. cestu*) *slang.* šusovat, sjet šusem (*na lyžích*) ~o, ~**ado** sjždění přímo *slang.* šus, šusování

ŝuŝ/i *n* syčet (*jako plyn, pára pod tlakem*)

ŝut/i *t* sypat ~**ado** sypaní ~**ažo** sypký materiál ~**iĝi** sypat se ~**iĝema** sypký ~**ilo** *stav. tech.* výsypka ~**kamiono** posypový automobil ~**kesto** násypný koš, násyпка ~**kovri** *t* zasypat ~**trogo** násypný koš, násypník **al**~i *prisybat inf.* přesunout (*složku, dokument ap.*) **ĉirkaŭ**~i obsypat **de**~**ilo** odhrnovací deska pluhu **dis**~i rozsypat **el**~i vysypat *inf.* stáhnout (*program, video ap.*) **el**~**iĝi** vysypat se **for**~i odsypat, odstranit (*sypaním*) **kun**~i sesypat **super**~i zasypat **sur**~i posypat **motor**~**ilo** (= **baskulkamiono**) sklápěcí auto

ŝutr/o okenice **lat**~o (= **persieno**) lamelová okenice

ŝvab/o Šváb **Ŝ**~io, **Ŝ**~ujo *zeměp. hist.* Švábsko

ŝvabr/i *t* stírat prach ~**ilo** mop, stírač prachu

Ŝvan/o *hist.* Schwann **ŝ**~**omo** *lék.* schwannom, neurilemom (*nádor vznikající z nervového obalu*)

Ŝvarc/o *hist.* Schwartz **ŝ**~**ažo** humor R. Schwartz

ŝveb/i *n* vznášet se (*ve vzduchu, v kapalině*) **la famoj** ~**as inter ni** mezi námi kolují pověsti ~**ado** vznášení se ~**ažo** *nevh. chem.* suspenze ~**ero** vznášející se částice ~**igi** nadnášet *nevh.* vytvářet suspenzi

ŝvel/i *n* otékat, opuchnout, bo(b)tnat, kynout, nabíhat *přen.* zesilovat, sílit, zvětšovat se ~o opuchnutí ~**ažo** zduřenina, otok, opuchlina ~**igi** nad(m)out ~**iĝi** nafouknout se, nadmout se ~**iĝinta** **burokrataro** přebujelá byrokracie ~**iĝinta** **trafiko** nadměrný dopravní ruch ~**forma**, ~**mola** měkoučký, nadýchaný (*např. koberec*) ~**parolo** nabubřelá řeč **mal**~i splasknout **mal**~a splasklý **brus**~**to**~i *přen.* nadýmat se pýchou **frost**~o (= **pernio**) *lék.* oznobenina, pernio

švit/o pot **~i** *n* potit se **~a** potní, zpcený
~a frunto zpcené čelo **~ado** pociení
~ejo sauna, potní lázeň, potírna **~eta**
vlhký potem **~iga** potopudný (*podporu-
jící/způsobující pociení*) **~iga medika-
mento** potopudné léčivo **~iği** zpotit se

~iga problemo velmi obtížný problém
~banejo parní lázně **~guto** krůpěj potu
~laboro dřina **el-i** vypotit **el-iği** vypotit
se **el-aĵo** výpotek **tra-iği** propotit se,
procedit se

T

Ta/o *náb. fil.* tao (*ústřední náb.-fil. pojem
Lao-c'ova myšlení „cesta mravního řá-
du“*) **t-ismo** taoismus **t-isto** taoista

tab/o *inf.* tabulátor

tabak/o tabák **~a** tabákový **~ejo** tabákové
pole **~ismo** *lék.* tabakismus, otrava tabá-
kem **~isto** prodavač tabáku **~ozo** *lék.* ta-
bakóza (*zaprášení plic tabákovým pra-
chem*) **~ujo** tabatěrka **~fabriko** tabá-
ková továrna **~vendejo** prodejna tabáku
(a tabákových výrobků), trafiká

taban/o *zool. rod* ovád **~edoj** *čeled'* ová-
dovití

tabel/o tabulka (*přehledný, graficky čle-
něný seznam, soupis údajů n. čísel*) *hist.*
(hliněná/kamenná/kovová) destička (*s
klínovým písmem, hieroglyfy ap.*) **pro-
mocivica** **~o** kariérní řád **~aro** tabulky,
soubor tabulek (*kniha*) **~aro de
logaritmoj** logaritmické tabulky (*kni-
ha*) **~eto** malá tabulka **~igi** roztrídít do
tabulek, tabelovat **sur-iği** vepsat do
tabulky **hak(et)-o** hašovací tabulka
kalkul-o (= **baremo**) výpočetní tabul-
ky **karier-o** (= **vivoprotokolo, vivo-
resumo**) (akademický/profesní) živo-
topis **paf-o** tabulky střelby **ver-o**
pravdivostní tabulka **viv-o** úmrtnostní
tabulky (*naděje dožití / střední délky
životá*)

tabernakl/o *náb.* tabernákl, tabernáku-
l(um), svatostánek, sanktuárium

tabet/o *lék.* tabes (dorsalis) (*onemocnění
míchy následkem syfilidy*) **~a** tabický
~ulo tabetik

tabi/oj *text.* tabi (*japonské palčákové po-
nožky*)

tabl/o stůl **~a** stolní, stolový **~eto** stolek,
stoleček **~oteniso** stolní tenis **~otuko**
ubrus **če-e** u stolu, za stolem **sur-o**
prostřené nádobí **sur-e** na stole **sur-iği**
dát na stůl **klap-o** sklápěcí stůl **kud-
ro-o** šicí stůl **nokto-o** noční stolek
skrib-o psací stůl **šaltar-o** *div.* ovláda-
cí pult (*osvětlení a/n. ozvučení*) **tua-
let-o** toaletní stolek **varto-o, vindo-o**
přebalovací stůl/pult

tablojd/o *lék.* tableta, tabletká

Tabor/o *zeměp. náb.* Tábor (*hora v Gali-
leji*)

tabu/o tabu, (přísný náboženský/spole-
čenský) zákaz **~a** zapovězený, zakáza-
ný, tabu **~i** *t* tabuizovat, zapovědět, za-
povídat, zakázat **sen-iği** odtabuizovat,
odvolat/zrušit tabu

tabul/o tabule, prkno, deska **cirkvita** **~o**
el. základní deska **~oj** (= **scenejo**) *div.*
hovor. (divadelní) prkna (= jeviště) **~oj**
(= **skioj**) *sport. hovor.* prkýnka (= lyže)
~aĵo prkenná stěna, obložení z prken
~ego fošna **~eto** tabulka, prkénko,
destička **~i** *t* pokryt prkny, obložit des-
kami **afiš-o, avizo-o** vývěsní/ozna-
movací tabule **barel-o** (= **daŭbo**) duži-
na sudu **cel-o** terč **desegno-o** kreslicí/

rýsovací prkno **distribu~o** *el.* dispečerský stůl **driv~o** *nam.* sklopná ploutev **glado~o** žehlicí prkno **hak~o** kuchyňské prkénko **klem~o** *el.* svorkovnice **konekt(o)~o** rozvodná deska **lav~o** valcha **palis~o** štetovnice (*stavební jámy*) **pas~o** (dřevěná) lávka **pik~o** důlní štetovnice **salto~o** *sport.* odrazový můstek **skrib~o** (hliněná/kamenná/kovová) destička (*s klínovým písmem, hieroglyfy ap.*) **son~o** *hud.* ozvučná/rezonanční deska **surfo~o** *sport.* surfovací prkno **šak~o** šachovnice **šalt~o** *el.* rozváděč, rozvodová deska **tranč~o** kuchyňké prkénko **vel~o** *sport.* surfovací prkno s plachtou

taburet/o taburet, stolička bez opěradla

Tacit/o *hist.* Tacitus **la Analog de ~o** Tacitovy Letopisy

tač/o (= **tušlinio**) *sport.* postranní/pomez-ní čára

tačment/o pracovní skupina, *voj.* oddíl ~i *t* vyslat jako oddíl

Tade/o Tadeáš

tadorn/o *zool.* *rod* husice

tael/o *ekon.* tael (*stará čínská váhová jednotka a mince*)

taft/o *text.* taft

tag/o den ~a denní ~e ve dne ~i*gi* svítat, rozednívat se ~i*go* svítání, úsvit ~**daūra** celodenní ~**estro** vedoucí dne, dozorčí ~**laboristo** pracovník za denní mzdu ~**libro** deník (*denní záznamník*) ~**man-ĝo** oběd ~**mezo** poledne ~**nokto** (= **diurno**) den (24 h) ~**ordo** denní řád/režim **antaŭ~o** (= **hieraŭo**) včerejšek, předešlý den **antaŭ~mezo** dopoledne **ĉiu~a** každodenní **ĉiu~eco** všednost, každodennost, banálnost **laŭ~e** denně (*placený, najímaný ap.*) **post~mezo** odpoledne **super~o** přestupný den **unu~a** jednodenní **unua~a** prvního dne **bazar~o** trhový/tržní den **fasto~o** postní

den **festo~o** sváteční den, svátek **labor~o** pracovní den **maj~o** První máj **long~a**, **mallong~a** *bot.* dlouhodobní, krátkodenní, kvetoucí za dlouhých/krátkých dnů **naskiĝ~o**, **nasko~o** narozeniny **plen~o** (= **diurno**) den (24 h) **ripoz~o** den odpočinku

taget/o, **taĝet/o** *bot.* *rod* aksamitník, afríkán

taĝik/o Tádžik **T~io**, **T~ujo** *nevh.* **T~is-tano** Tádžikistán

Taĝ-Mahal/o *arch. hist.* Tádž-Mahal

Tahiti/o *zeměp.* Tahiti **t~ano** Tahit'an

Taĥ/o, **Taĵ/o** *zeměp.* Tajo (*nejdelší řeka Pyrenejského poloostrova*)

taj/o Thajec **la ~a lingvo** thajština **T~lando** Thajsko ~**landano** obyvatel Thajska

tajd/o dmutí mořské hladiny, příliv a odliv **alta ~o** příliv **basa/malalta ~o** odliv **inter~a zono** přílivové pobřežní pásmo (*mezi hranicemi největšího přílivu a odlivu*) **morta ~o** hluché dmudí (*nejmenší dmudí*) **sizigia ~o** skočné dmudí (*největší dmudí*)

tajfun/o *met.* tajfun

tajg/o *bot.* *zeměp.* tajga

taj/i *t* opracovávat (*stříháním, sekáním n. broušením*) ~i **diamanton** brousit diamant ~i **štofon** stříhat látku (*podle míry/vzoru/stříhu*) ~i **štonojn** opracovávat kameny ~(**ad**)**o** opracovávání, stříhání, broušení ~**isto** stříhač, brusič **brodo~i**, ~**obrodi** *text.* zdobit vystřihováním a obšitím otvoru **šton~isto** brusič kamenů (*stavebních/drahých*)

tajlor/o krejčí **restu ~o ĉe via laboro** ševče, drž se (svěho) kopyta ~a krejčovský ~i *t* pracovat jako krejčí, šít pánské oděvy ~**ino** krejčová ~**kostumo** dámský oblek, kostým **teatro~o** divadelní krejčí

Tajlor/o *hist.* Taylor **t~ismo** taylorismus (*metody a prostředky k zintenzivnění práce*)

tajp/i *t* psát na psacím stroji ~**aĵo** strojo-pis, text psaný strojem ~**ilo** psací stroj ~**istino** písarka (*na psacím stroji*) ~**era-ro** překlep **el-ilo** *inf.* textová tiskárna (*pouze pro text*) **tele-i** poslat dálnopisem **tele-ilo** dálnopis

Tajpe/o *zemĕp.* Tchaj-pej (*hl. město Tchaj-wanu*)

Tajvan/o *zemĕp.* Tchaj-wan

tak/i *nám.* křížovat (*plout proti větru*)

takel/o kladka, kladkostroj

takeometr/o tachymetr ~**io** tachymetrie, tacheometrie, rychloměřictví (*rychlé polohové a výškové zaměření území*)

taki/ taĥi/ *t* tachy/ (*předpona značící rychlost*): ~**grafo** *dopr.* tachograf ~**kar-dio** *lék.* tachykardie (= zrychlení srdeční frekvence) ~**metro** (= **rapidometro**) tachometr, rychloměr ~**pneo** *lék.* tachypnoe, zrychlené dýchání

taksi/i *t* (o)cenit, odhadnout, ohodnotit, posoudit ~**a** odhadní ~**o** taxa, (úředně stanovená) sazba ~**ado** ohodnocení, oceňování, stanovení sazby ~**aro** sazebník, tarif ~**ilo** počítadlo telefonních hovorů ~**isto** oceňovatel, odhadce, posuzovatel **mis-i** chybně odhadnout **ne-eb-la** neocenitelný **sen-a** bezpoplatkový **sub-i** podcenit **tro-i** přecenit

taksi/o 1 taxi, autodrožka ~**šofo-ro** taxikář

taksi/o 2 *biol.* taxe (*pohyb organismu vyvolaný a usměrněný vnějším podnětem*)

taksimetr/o taxametr

taksodi/o *bot. rod* tisovec

takson/o *biol.* taxon

taksonom/o *biol.* taxonom (*odborník v taxonomii*) ~**io** taxonomie (*klasifikace organismů*)

taksus/o *bot. rod* tis **bera** ~**o**, **ordinara** ~**o** tis červený, tis obecný

takt/o ohleduplnost, takt(nost) *hud.* takt ~**a** taktový, taktní ~**e** v taktu, rytmicky ~**ilo** taktový generátor ~**obastono** tak-

tovka ~**ostreko** taktová čára **unu-a**, **tri-a** jednotaktový, třítaktový (*rytmus, skladba*) **du-a**, **kvar-a** dvojtaktní (dvoutaktní), čtyřtaktní (*motor*) **laŭ-e** podle taktu **sen-a** netaktní, neomalený *hud.* mimo takt, nerytmický

taktik/o *voj. i přen.* taktika ~**a** taktický ~**isto** taktik

tal/o *anat.* hlezno, kost hlezenní

tal/o *bot.* stélka (*tělo bezcévných rostlin*) ~**ofitoj** rostliny stélkaté

talam/o *anat.* thalamus, mezimozkový hrbol

talant/o *hist.* talent (*nejvyšší váhová jednotka ve starověku*)

talar/o talár

talent/o talent, nadání ~**a** talentovaný, nadaný ~**ulo** talent(ovaný člověk)

taler/o *hist.* tolar (*stříbrná mince*)

Tales/o *hist.* Thales (**de Mileto** z Milétu)

tali/o *anat. i text.* pás (*část těla i oděvu*) **ĝis-e** do pasu, (až) po pás

tali/o, talium/o *chem.* thallium

taliktr/o *bot. rod* žluťucha

Talin/o *zemĕp.* Tallinn (*hl. město Estonska*)

talisman/o talisman

talitr/o (= **marpulo**) *zool. rod* talitrus, mořská blecha (*koryš*)

talk/o *geol.* mastek, tuček, talek ~**i** *t* mazat mastkem

Talmud/o *náb.* talmud (*soubor práv. a náb. tradice židovské*) **t-isto** talmudista

talon/o talon, talón (*fin.:* *součást kuponového archu akcie, obligace ap., která v archu zůstává; v karetní hře: zbytek karet po rozdání*)

talp/o *zool. rod* krtek ~**a** krtčí ~**ejo** krtina, krtinec ~**okula** *přen.* krátkozraký ~**edoj** *čedel'* krtkovití

talus/o *dopr. stav.* násyp, násep *voj.* val, svah, (ochranný) násep ~**i** *n* zřizovat násep, svahovat ~**angulo** sklon svahu

talveg/o (= **valfundo**) *zeměp.* údolnice
tam/o *bot. rod* smldíneček
tamandu/o *zool. rod* mravenečník
tamarik/o, tamarisk/o *bot. rod* tamaryšek **manaa** ~o tamaryšek manový/manodárný
tamarind/o *bot.* tamarind
tambur/o *hud. i tech.* buben ~i *n* bubnovat ~ego basový buben, velký buben, kopák ~isto bubeník *voj.* tambor ~brodí *n* vyšívat v bubínku **brodo**~o vyšívací bubínek
tamburin/o *hud.* tamburína, bubínek s rolničkami ~i *n* hrát na tamburínu
tamen přece, nicméně, přece však
Tamiz/o Temže (*řeka*)
tampon/o *lék.* tampon ~i *t* tamponovat (*ucpávat ránu n. tělní dutinu tampone*) ~ado tamponáda
tamtam/o tamtam ~i *n* bubnovat/hrát na tamtam, *přen.* vytrubovat
tamul/o Tamil **T**~io Tamilnádu
tan/i *t* (vy)činit (*kůži*) ~anto, ~antažo, ~ilo činivo, tříslovina **vegetaža** ~anto rostlinné činivo ~ejo koželužna ~ino tannin ~isto koželuh
tanacet/o *bot. rod* vratiček
Tanagr/o *zeměp.* Tánagra **t-aj** **terakotaj** **figuretoj** *um.* tánagry (*tanagerská dekorativní terakotová plastika*)
tandem/o *hist. dopr.* tandem (*dvoukolový kočár tažený dvěma koňmi zapřaženými za sebou*) *dopr.* tandemové jízdní kolo, tandem (*pro dva jezdce sedící za sebou*) ~a tandemový (*s částmi uspořádanými za sebou*)
tang/i *n nám.* houpat se, kymáčet se (*o lodí*), *hud.* tančit tango ~o *tanec* tango
Tanganjik/o *jezero* Tanganika ~io, ~lando *hist. zeměp.* Tanganika (*nyní součást Tanzánie*)
tangar/o, tanagr/o *zool.* tangara

tangent/o *mat.* tangens, tangenta **ko**~o kotangens, kotangenta **arko**~o arkus-tangens, arkus tangens
tanĝ/i *t mat.* být tečnou, mít tangenciální průběh, *přen.* sotva se dotýkat, letmo se dotknout ~anto *mat.* tečna ~(ant)a tangenciální, tečný ~anta dotýkající se
tank/o *voj.* tank ~isto tankista **kontraŭ**~a protitankový
tanka/o *lit.* tanka (*japonská básnická forma*)
tankard/o korbek
tantal/o *chem.* tantal
Tantal/o *mytol.* Tantalos **turmentoj** **de** ~o Tantalova muka **t-igi** mučit nesplnitelnými nadějemi
tantiem/o *ekon.* tantiéma (*podíl na zisku vyplácený členům vedení společnosti n. umělcům/autorům*)
Tantr/oj *náb.* tantry ~ismo tantrismus
Tanzani/o *zeměp.* Tanzanie (*stát vzniklý sloučením Tanganiky a Zanzibaru*)
tapet/o tapeta ~i *t* tapetovat ~isto tapetař
tapiok/o *kuch.* tapioka (*mouka n. krupice z kořene manioku*)
tapir/o *zool. rod* tapír
tapiseri/o tapiserie (*ozdobný koberec na zed*)
tapiš/o koberec ~i *t* pokrýt kobercem *přen.* jako kobercem ~eto kobereček ~isto výrobce koberců **mur**~o tapiserie, nástěnný koberec **preĝo**~o *náb.* modlitební koberec/kobereček, modlák **kur**~o, **rul**~o pohyblivý chodník, trave-látor (*pro osoby, zavazadla, zboží*) *sport.* běžecký treňažer **skrap**~o rohožka **vaks**~o (= **linoleumo**) linoleum
taps/o *bot.* divizna malokvětá
tapsi/o *bot. rod* tapseie
tar/o **1** *obch.* tára, váha obalu (*rozdíl mezi brutto a netto*) ~i *t* určit táru (*váhu obalu*) **kun**~a brutto **sen**~a netto

tar/o 2 (= **manĝebla kolokazio**) *bot.* kolokázie jedlá, taro
taraksak/o *bot. rod* pampeliška **oficina** ~o (= **ofta leontodo**) pampeliška lékařská, smetanka lékařská
tarantel/o *hud.* tarantela (*italský tanec v třídobém taktu a rychlém tempu*)
tarantul/o *zool.* slíďák tarenský *hovor.* tarantule
tard/a *neol.* pozdní, opožděný ~ulo *lék.* (mentálně) retardovaná osoba
tardigrad/oj *zool. kmen* želvušky
Tarent/o *zeměp.* Tarent ~a **Golfo** Tarentský záliv
tarif/o tarif (*platba/poplatek podle sazebníku*), sazba ~i *t* určit sazbu ~aro sazebník
Tarim/o *zeměp.* Tarim (*řeka*) ~a **Baseno** Tarimská pánev
tarok/o *karta* tarok ~oj *hra* taroky
tars/o *anat.* zánártí ~algio *lék.* bolest zánártí
Tars/o *zeměp.* Tarsus **Paŭlo de** ~o *náb.* Pavel z Tarsu
tarsi/o *zool. rod* nártoun
tartan/o *text.* tartan *nám. hist.* tartana (*malý jednostěžník*)
Tartar/o *řecká mytol.* Tartaros, tartar, podsvětí, peklo
tartr/o *chem.* vinný kámen *lék.* zubní kámen ~ato *chem. zast.* vinan ~(at)a **acido** *chem. zast.* vinná kyselina
Tartuf/o *lit.* Tartuffe *přen.* t~o tartyf, svatouškovský pokrytec
tarz/o *anat.* tarsus (*tuhá vazivová plošinka očních víček*)
tas/o šálek, koflík (*nádoba n. její obsah*) ~ego (= **bovlo**) bowle **sub**~o podšálek, talířek **bek**~o lázeňský pohárek, lázeňské pítko **kaf**~o šálek na kávu **te**~o šálek na čaj **pesil**~o miska vah
task/o úloha, úkol ~i *t* uložit/dát za úkol
Tasmani/o *zeměp.* Tasmánie

Tass/o *hist. um.* Tasso **Torkvato** ~o Torquato Tasso
Taškent/o *zeměp.* Taškent (*hl. město Uzbekistánu*)
tatam/o *sport.* tatami (*žíněnka pro judo*)
tatar/o Tatar **bifsteko laŭ** ~a **maniero** *kuch.* tatarský biftek **T~io**, **T~ujo** *zeměp.* Tatarstán
ta ta ta! láry fáry!, přestaň žvanit!
Tatr/oj *zeměp.* Tatry **Altaj/Malaltaj** ~oj Vysoké/Nízké Tatry
tatu/i *t* tetovat ~(**ad**)o tetování (*úkon*) ~aĵo tetování (*kresba*)
taŭ tau (*název řeckého písmene* Τ, τ)
taŭg/i *n* hodit se (**por io** k čemu), být vhodný, vyhovovat ~a vhodný ~e vhodně **ne**~a nevhodný **sen**~a nevhodný, k ničemu **sen**~aĵo zmetek, odpad **sen**~ulo budižkničemu, lempl, flákač, lump
taŭon/o *fyz.* tauon, tau lepton
taŭr/o *zool.* tur domácí ~o (= **virbovo**) býk (*tura*) **T**~o *souhvězdí* Býk ~a tuří, býčí *přen.* mohutný ~isto (= **torcisto**) zápasník s býky ~festo býčí zápasy ~gardisto honák, kovboj
Taŭrid/o *hist.* Tauris (*starověké jméno Krymu*) **Ifigenio en** ~o *div.* Ifigenie na Tauridě
Taŭrus/o (= **Toros-montaro**) *zeměp.* Taurus (*pohoří v Turecku*)
taŭtologi/o *mat. lit.* tautologie, definice kruhem (*důkaz dokazovaným*)
taŭtomer/o *chem.* tautomer, tautomerní izomer ~eco, ~ismo tautomerie, tautomerismus
taŭz/i *t* cuchat, čechrat, drchat, *přen.* lomcovat, (za)třást (*někým*) ~i **kaptitan ŝteliston** zatřást/zacloumat chyceným zlodějem **mieno** ~ita **de teruro** hrůzou zkřivená tvář ~eti čechrat, pohrávat si **dis**~i zcela rozcuchat
tavern/o *taverna* (*jihoevropský hostinec*)

tavol/o vrstva ~**aro** souvrství ~**igi** (na)-vrstvit ~**ego** silná vrstva *geol.* geosféra ~**eto** slabá vrstva, vrstvička ~**igo** rozvrstvení *fil.* dělení na společenské vrstvy ~**īgi** (na)vrstvit se ~**diko** *geol.* tloušťka vrstvy ~**ligno** (= **krucoplak-ajo**) *tech.* překližka ~**plafono** *geol.* svrchní vrstevní plocha ~**planko** *geol.* spodní vrstevní plocha **de~īgi** rozvrstvit se **kruc~igo** *geol.* křížové zvrstvení **oblikva** ~**igo** *geol.* šikmé zvrstvení **sub~o** *geol.* podloží **sur~o** *geol.* nadloží **ozon~o** ozonová vrstva **turbid~o** *geol.* turbiditní vrstva

tazet/o *bot.* narcis taceta

Tbilis/o *zeměp.* Tbilisi (*hl. město Gruzie*)

t.e. = **tio estas** tj. (= to jest)

te/o čaj ~**acoj** čajovnikovité ~**arbo**, ~**arbusto** (= **činia kamelio**) *bot. rod* čajovník čínský ~**ujo** krabice na čaj ~**ino** *chem.* tein (*alkaloid z čaje*) ~**ismo** *lék.* theinismus (*otrava látkami obsaženými v čaji*) ~**kručo** čajník, čajová konvice ~**kunveno** čaj(ový dýchánek) ~**mašino** samovar

team/o tým, mužstvo, družstvo, směna (*pracovníci*) ~**a** týmový

teatr/o divadlo ~**a** divadelní ~**ajo** divadelní kus ~**ofrapo** divadelní zvrát ~**amanto** milovník divadla **filmo~o**, **kino~o** (= **kinejo**) kino, biograf (*budova*) **ombro~o** stínové divadlo **pup~o** loutkové divadlo **somer~o** letní divadlo (*pod širým nebem*)

Teb/o(j) *hist.* Théby (*města starověkého Egypta a Řecka*)

teba/a thebainový, *nevh.* opiový ~**ino** *chem.* thebain (*opiový alkaloid*)

ted/i *t* nudit, unavovat, obtěžovat, *přen.* otrávit **mi ne kuraĝas plu** ~**i vin** neodvažuji se více vás obtěžovat ~**is al ŝi** **sidi hejme** nudilo ji sedět doma ~**a** únavný, nudný ~**o** nuda, únava *přen.*

otrava ~**adi** (často/dlouho) obtěžovat ~**īgi** znechutit se, ~**ulo** otravný člověk, otrava, dotěra

tedeum/o *náb.* tedeum, Tedeum (*hymnus latinské liturgie na závěr různých liturgických slavností*)

tefigram/o *met.* tefigram (*druh termodynamického diagramu*)

teflon/o *chem.* teflon (= polytetrafluorethen)

teg/i *t* povléci, potáhnout, pokrýt ~**ajo** potah ~**o** povlak **mal~i** odstranit/svléci povlak **re~i** převléci/prevléknout (*ci-chy*), znovu povléci **kusen~o** (= **kusensako**) cicha, povlak (*polštáře n. peřiny*) **ligno~i** obkládat dřevem **puš~ajo** *geol.* příkrov **vimen~i** oplést vrbovým proutím

tegenari/o *zool. rod* pokoutník **doma** ~**o** pokoutník domácí (*druh pavouka*)

tegment/o *stav. i přen.* střecha ~**a** střešní ~**i** *t* zastřešit, pokrýt střechem ~**isto** pokrývač **sen~a** nezastřešený **sub~o** půda, podkroví **duklina** ~**o** sedlová střecha **grop~o** valbová střecha **mansarda** ~**o** mansardová střecha **šov~o** sklápěcí střecha auta **vizier~o** stříška nad oknem / nade dveřmi, (pevná) markýza

tegol/o (střešní) taška ~**i** *t* pokrýt střechem taškami ~**ejo** výrobní střešních tašek ~**aranĝaj** *biol.* překrývající se (*jako střešní tašky*)

Tegu/o Tegu (*jihokorejské město*)

Tegucigalp/o *zeměp.* Tegucigalpa (*hl. město Hondurasu*)

tegment/o *biol.* povlak, kryt, kůže (*organ pokrývající povrch těla*)

Teheran/o Teherán (*hl. město Íránu*)

teĥneci/o, **tekneci/o** *chem.* technecium

teĥnik/o, **teknik/o** technika ~**a** technický ~**isto** technik **bio~o** biotechnika **elektro~o** elektrotechnika **fito~o** fyto technika (*postupy pěstování a využití*)

rostlin) **konstru~o** stavební technika (*postupy realizace staveb*) **lum~isto** *div.* osvětlovač **psiko~o** *lék.* psychotechnika **radio~o** radiotechnika **son~isto** *div.* zvukař, zvukový technik **zoo~o** zootecnika (*technika chovu hospodářských zvířat*)

tehnologi/o, teknoloji/o technologie ~a technologický **bio~o** biotechnologie

teism/o *fil. náb.* teismus (*víra v (jediného) boha*)

teist/o *fil. náb.* teista

tek/o aktovka, taška, sbírka (dokumentů) *bot.* prašný váček *zool.* komůrka, teka

tekil/o (= **agavbrando**) *kuch.* tequila (*pálenka z agáve*)

teknikor/o Technicolor (*způsob záznamu barevného filmu*)

teknokrat/o technokrat ~io technokracie (*vláda vysoce postavených odborníků*)

teksi *t* tkát *přen.* snovat, snout, kout ~a tkací, tkaninový ~a**jo** tkanina ~e**bla** vhodný ke tkání ~e**jo** tkalcovna, textilka

~ilo ruční tkací stav ~isto tkadlec ~uma textilní (*vhodný/určený k výrobě tkanin*)

~uma**jo** textilní výrobek ~oma**šino** tkací stroj **en~i** vetkat kresbu **en~ita**jo**** (= **vefto**) útek **tra~i** protkat **tra~ita** protkaný

Texas/o *zeměp.* Texas (*stát USA*)

tekst/o text, znění, slovní doprovod, tištěný/psaný záznam jazykového projevu

~a textový ~i *n* mít znění, znět, stát (*být formulován*) **sur la papero** ~is, **ke** na papíru stálo, že ~ilo, ~opr**ilaborilo**,

~opr**ogramo** textový editor ~ob**anko** *inf.* databanka **hiper~o** *inf.* hypertext (*text s funkcemi odkazy na další dokumenty*) **kun~o** kontext **laũ~e** doslovně

sen~a *hud.* neotextovaný, bez textu

tekstil/a (= **teksuma**) textilní ~a**jo** textilie

tekstur/o *geol.* textura hornin, stavba hornin

tekt/o *stav.* strop (*stropní konstrukce*)

tektion/o *bot.* rod teka **granda** ~o teka obrovská ~a *bot.* tekový *tech.* teakový, týkový

tektion/o *geol.* zvrásnění ~ika *geol.* tektonický ~iko tektonika ~ismo tektonismus (*názor vysvětlující geologické pochody především pohyby zemské kůry*)

plat~ismo desková tektonika (*teorie zemských desek*)

tel/o *hist.* tel (*pahorek ukryvající starověké město*)

Tel-Aviv/o *zeměp.* Tel Aviv

tele/ tele/ (*předpona znamenající daleko, (velká) vzdálenost*) ~a daleký, dálkový

~b**ildigi** dálkově zobrazit ~k**omunikiloj** telekomunikační prostředky, dálkové spoje ~r**egi** *n* dálkově ovládat ~s**tiri** *n* dálkově řídit ~r**egata** dálkově ovládaný

~s**kapo** *hvězd.* astronomický dalekohled *tech. hovor.* teleskop (*předmět/nástroj, jehož jednotlivé části lze do sebe zasunout*) ~s**kopa** teleskopický ~s**tirata** dálkově řízený ~v**ido** televize ~v**idilo** televizor

telefon/o telefon ~a telefonní ~i *t* telefonovat ~a**jo** telefonát, telefonický hovor ~i**o** telefonie ~i**stino** telefonistka

~b**udo** telefonní budka ~l**ibro** telefonní seznam ~r**eto** telefonní síť **disko~o** telefon s kruhovou číselnicí **poš~o** kapesní telefon *hovor.* mobil **radio~io** radiofonie **strat~o** pouliční/veřejný telefon

telegraf/o telegraf ~a telegrafní (*přístroj, sloup ap.*), telegrafický (*spojení, zpráva ap.*) *přen.* rychlý, stručný ~i *t* telegrafovat ~a**jo** telegram, telegrafická zpráva ~i**o** telegrafie ~i**a** telegrafický (*týkající se telegrafie*) **foto~io** fototelegrafie, obrazová telegrafie **radio~o** radiotelegrafie, bezdrátová telegrafie

telegram/o (= **telegrafa**jo****) telegram

telekinez/o telekineze (*ovládání předmětu silou vůle*)

teleks/o dálkopis **~i** *t* podávat zprávu dálkopisem *hovor*. dálkopisovat

Telemah/o *mytol.* Telemachos

telemark/o *sport.* telemark

telematik/o telematika (*kombinace přenosu a zpracování dat se zobrazovacími a jinými sdělovacími systémy a prostředky*)

telemetr/o *tech.* telemetr, dálkoměr **~i** *t* měřit vzdálenost dálkoměrem **~io** telemetrie, *tech.* dálkové měření *lék.* měření na dálku

telencefal/o *anat.* telencefalon, koncový mozek

telelogi/o *fil.* telelogie (*názor, že účelnost je řídicím principem přírody i lidského jednání*)

teleoste/oj *zool.* nadřád kostnatí (*ryby*)

telepati/o telepatie (*přenos informací bez použití technických pomůcek a známých smyslů*) **~a** telepatický

teler/o talíř (*nádoba n. dávka jídla na ní n. předmět talíři podobný*) **flugantaj** **~oj** létající talíře **~o de pesilo** miska vah **~aro** soubor talířů, servis **~forma** talířov(it)ý **~lavilo** myčka nádobí **~meblo** příborník, kredenc **~tuko** utěrka na talíře **akvo~o** (= **hidrokotilo**) *bot.* pupečník obecný

telestik/o *lit.* telestichon (*veršový útvar, kde poslední písmena veršů čtená shora dolů tvoří určité slovo*)

teleütospor/o = **telisporo**

televizi/o = **televido**

tefer/o *dopr.* visutá lanová dráha *hovor.* lanovka **~i** *t* převážet visutou lanovou dráhou

teli/o *bot.* telium, ložisko zimních výtrusů rzi **~sporo** teliospora, zimní výtrus

telkel/e *obch.* telquel (*s doložkou o vzdání se námítky pro případnou vadu zboží*)

telofaz/o *biol.* telofáze (*čtvrtá fáze mitózy*)

telugu/o Telug **~a** **lingvo** telugština

telur/o *chem.* tellur

tem/o téma, námět, základní myšlenka **~aro** tematika, soubor námětů **~i** *n* jednat se, jít (**pri io** o něco) **~igi** učinit tématem, námětem **ekster~a** mimo téma

tembr/o (= **sonkoloro**) témbur, zabarvení tónu/hlasu

temerar/a nerozvážný, smělý, ztřeštěný

Temis/o *mytol.* Themis (*řecká bohyně spravedlnosti*)

Temistokl/o *hist.* Themistokles

temp/o čas, doba **geologijaj** **~oj** geologická období **~a** časový **~eto** chvilíčka **~i** *n* být čas (*něco udělat*) **~as** **manĝi kaj trinki** je čas jíst a pít **~umi** načasovat, určit dobu trvání **~umilo** časový spínač **~aĝo** epocha **~laboro** časová práce **~ospaco**, **spactempo** časoprostor, prostoročas **al~igi** nastavit přesný čas **antaŭ~a** předčasný **ĉiu~e** každou chvíli, stále **de~e de** od doby **dum~a** dočasný, (pro)zatímní, provizorní **duoniĝ~o** *fyz.* poločas rozpadu **for~iĝi** pozbytí platnosti **inter~o** mezičas **inter~e** mezitím **por~a** dočasný **post~a** přesčasový **pra~o** pravěk **sam~a** současný **sam~eco** současnost **sam~uloj** současníci **sen~a** nadčasový, věčný **sia~e** svého času, ve své době **unua~a** prvotní **ali~e** v jinou dobu **as~o** přítomný čas slovesa **ĝusta~a** včasný **ĝusta~e** včas **is~o** minulý čas slovesa **jar~o** roční období, sezóna **lasta~e** poslední dobou **lerno~o** období studia **liber~o** dovolená **lim~o** lhůta (*doba určená ke splnění nějaké povinnosti*) **liver~o** dodací lhůta **longa~e** po dlouhou dobu, dlouho **nun~a** dnešní, současný **nun~e** v dnešní době, v současnosti **os~o** budoucí čas slovesa **provo~o** zkušební doba/

období **real~a** *inf.* v reálném čase
~(o)limo termín (*okamžik, do kdy něco musí být vykonáno*) **verbo~o** (= **tenso**) slovesný čas
temper/o *um.* tempera **~i** *n* malovat temperovými barvami *hud.* temperovat
temperament/o temperament, letora **~a** temperamentní
temperatur/o teplota **~a** teplotní
tempest/o *met.* silná vichřice *i přen.* bouře **~i** *n* bouřit
tempi/o *anat.* skrání **~oj** spánky
templ/o chrám **~a** chrámový **T~ano** *hist.* templář
temporal/o *anat.* spánková kost
tempur/o *kuch.* tempura (v *těstíčku osmažené rybí maso se zeleninou*)
teni/i *t* držet (*mít v ruce a nepouštět / zachovávat v určité poloze, stavu / zabránovat v pohybu*) **~o** (za)držení **~ado** dlouhodobé držení **~anto** držitel **~ejo** sklad (iště) **~ema** (= **tenaca**) *tech.* tuhý, odolný, houževnatý (*materiál*), přilnavý (*lep*), stálý, trvanlivý (*parfém, vůně*) **~iği** držet se, být založen na, být obsažen v **~iğo** chování, postoj **~ilo** rukojeť, držadlo **~isto** skladník **~ujo** nádrž, jímká, nádoba **al~iği** přilnout, ulpět **antaũ~i** držet před sebou/někým **de~i** zdržet, zadržet (*někoho*), zdržet se, držet se stranou/mimo **de~iğemo** zdrženlivost, skromnost **el~i** vydržet **en~i** obsahovat **en~o** *fyz. chem. tech.* obsah (*množství složky v dané soustavě*) **for~i** držet stranou, odhánět **kun~iği** spojit se, smíchat se **kune~i** držet pohromadě **mal~i** upustit **neel~ebla** nesnesitelný **nere~ebla** nezadržitelný **re~i** zadržet **sin~o, sin~ado** postoj **sinde~o** zdržení se společné činnosti (*zábavy, hlasování ap.*) **sub~i** podpořit **sub~o** podpora **sub~anto** podporovatel **sub~ilo** podpěra **alto~o** (= **hostilevado**) *náb.* pozdvi-

hování **bon~i** udržovat v dobrém stavu **fajrel~a** ohnivzdorný **frukto~ejo** sklad ovoce **krisol~ilo** *chem.* držák kelímku **libro~ado** účetnictví **libro~anto, libro~isto** (= **kontisto**) účetní **man~ilo** držadlo, rukojeť **marel~a** vhodný na moře **maš~ilo** držák oček **meblo~ejo** sklad nábytku **memor~i** pamatovat si **pašo~i** držet krok **pied~o** pevná půda pod nohama **šraũb~ilo** (= **vajco**) svěrák **štrumpo~ilo** podvazek **vesto~ejo** sklad oděvu *div.* sklad kostýmů *voj.* výstrojný sklad **viv~i** žít, držet při životě **viv~o** obživa
tenac/a (= **tenema**) *tech.* tuhý, odolný, houževnatý (*materiál*), přilnavý (*lep*), stálý, trvanlivý (*parfém, vůně*) *přen.* vytrvalý, houževnatý (*věřitel*)
tenajl/o *tech.* kleště *voj.* klešťový obchvat **~eto** kleštičky
tenar/o *anat.* palcový val
tend/o stan **~aro** *i polit.* tábor **migra ~aro** putovní tábor **~umi** *n* tábořit, stanovat **~arfajro** táborový oheň, táborák
tenden/o *anat.* šlacha *sport.* tětíva (luku) **aňila ~o, kalkanea ~o** *anat.* Achillova šlacha *hovor.* achilovka **~ito** *lék.* tendinitida (*bolestivé onemocnění šlach*) **~otomio** *lék.* tendotomie (*chirurgické protěti šlachy*)
tendenc/o tendence, sklon, náchyllost (*k něčemu*) *odb.* směr vývoje jevu **~a** tendenční **~i** *n* mít sklon/náchyllost *odb.* (vývojem) směřovat
tendr/o *žel.* tendr, zásobník provozních hmot (*parní lokomotivy*)
tenebr/o *fyz. i přen.* temno(ta), (hluboká/úplná) tma
tenebri/o *zool.* rod potemník (*brouk*)
tener/a něžný **~o, ~eco** něžnost **~iği** zněžnět, (z)jihnout
Tenerif/o *zeměp.* Tenerife

Tenesi/o Tennessee (*stát USA*) ~**rivero** řeka Tennessee ~**valo** údolí Tennessee
tenesm/o lék. tenesmus (*chorobné nucení na stolici n. močení*)
teni/o zool. rod tasemnice ~**icido** lék. antitesticidikum (*lék proti tasemnicím*) ~**ozo** lék. tenióza (*onemocnění tasemnicí*)
tenis/o sport. tenis ~**i** n hrát tenis ~**ejo** (tenisový) kurt, tenisové hřiště ~**isto** tenista **tablo~o** stolní tenis
tenno/o hist. tennó, nebeský vládce (*titul japonského císaře*)
tenon/o tech. čep **hirundovosta** ~**o** spoj na rybinu **plur~a junto** vícečepový spoj
tenor/o um. tenor (*vysoký mužský hlas*) ~**ulo** tenor(ista) (*pěvec*)
tens/o jaz. slovesný čas
tensi/o el. (elektrické) napětí fyz. tenze, napětí, tlak *biol. lék.* tenze, napětí, tlak **surfaca** ~**o** fyz. povrchové napětí **hiper~o** lék. hypertenze, zvýšený krevní tlak **hipo~o** hypotenze, snížený krevní tlak **hipo~igafo**, **hipo~igilo** anti-hypertenzivum (*lék snižující krevní tlak*) ~**metro** tonometr (*přístroj k měření tlaku krevního, nitroočního ap.*) **alt~a** el. vysokonapěťový **bas~a** nízkonapěťový **puš~o** (přechodné) přepětí
tensor/o anat. sval napínač
tent/i t pokoušet, navádět, navést, svádět ~**o** pokušení, navedení ~**afo** návnada, vnaďadlo ~**afoj de virino** ženské vnaďy ~**anto** pokušitel ~**igfo** pokušení, touha
tentakl/o zool. anat. chapadlo (*hlavonožců*)
tenur/o hist. svobodnictví (*držba svobodného majetku za feudalismu*)
teobrom/o bot. rod kakaovník ~**ino** chem. teobromin (*alkaloid z kakaovníku*)
Teodice/o fil. náb. Teodicea (*ospravedlnění Boha v boji proti zlu*)

teodolit/o tech. teodolit (*přístroj na měření vodorovných a svislých úhlů*)
teofilin/o (= **tefolino**) chem. teofylin (*alkaloid z listů čaje*)
teokrat/o teokrat ~**io** teokracie (*vláda kněží*)
teolog/o teolog, bohoslovec ~**io** teologie, bohosloví
teorb/o hud. teorba (*druh velké loutny*)
teorem/o mat. teorém, věta (*obecně platná poučka*) **la** ~**o de Pitagoro** Pythagorova věta
teori/o teorie, nauka ~**a** teoretický ~**isto** teoretik (*odborník v (určité) teorii*) ~**ulo** teoretik (*osoba rozvíjející teorie*) **aro~o** mat. teorie množin **inform~o** teorie informací **kvantum~o** kvantová teorie **nombro~o** teorie čísel
teozof/o fil. teozof, teozofista ~**io** teozofie
tepal/o bot. okvětní lístek
tepid/a lit. vlahý, vlašný
ter/o země, zem, půda, pevnina, souš **T~o** Země (*planeta*) **alkalaj** ~**oj** geol. chem. alkalické zeminy **maloftaj** ~**oj**, **raraj** ~**oj** geol. chem. vzácné zeminy ~**a** zemní, (po)zemský ~**e** na zemi ~**en** k zemi ~**afo** hromada vykopané zeminy ~**ajisto** dělník u lopaty ~**ido** náb. smrtelník ~**amaso** násyp (zeminy/kamení), kopec hlíny ~**armeo** pozemní vojsko ~**bulo** hrouda (*hlíny*) ~**etaĝo** přízemí ~**etaĝa** přízemní (*o budově*) ~**fruktoj** zeměd. (zemědělské) plodiny ~**gaso** zemní plyn ~**globo** zeměkoule ~**hokeo** pozemní hokej ~**imposto** pozemková daň ~**kabano** zemnice, zemljanka (*úkrýtl obydlí v zemi*) ~**kapo** mys ~**kolo** (pevninská) šíje ~**kolora** hnědý jako hlína ~**konekto** el. uzemnění ~**krusto** geol. zemská kůra ~**kulturisto** zemědělec ~**kultur(ad)o** zemědělství ~**lango** zeměp. kosa ~**mezuristo** zeměměřič **T~o** Nova (= **Novlando**) Newfoundland,

Nový Foundland (*kanadský ostrov*)
 ~**nuks** arašíd (*lusk podzemnice olejné*), *hovor.* burský oříšek *nevh.* podzemnice olejná ~**parto** (= **kontinento**) svěťadíl ~**pomo** *bot.* brambor(a) (*rostlina i její hlíza*) ~**pomskarabo** (= **dekstria leptinotarso**) *zool.* mandelinka bramborová ~**skrapilo** *tech.* skrejpr, shrnovač ~**skuo** otrěs půdy ~**spaco** (= **areo**) prostranství, pozemek, území ~**tremo** zemětřesení ~**tušo** *el.* zemní zkrat ~**vermo** (= **lumbriko**) *zool.* *hovor.* žížala ~**zono** *zeměp.* podnebné/klimatické pásmo, podnebný/klimatický pás **al-igi** *el.* uzemnit **al-igi** *let.* přistát **el-igi** vykopat (ze země) (*kořeny, podklad ap.*), exhumovat (*mrtvolu*) **el-igi** vylézt ze země, vyrůst **en-igi** zahrabat *přen.* pohřbít do země **en-igo** pohřeb (do země) **en-igisto** zřízenec pohřební služby *hovor.* pohřebák **en-igi** propadnout se do země, zavrtat se do země **ne-a** nepozemský, nadpřirozený **sen-a** nevlastníci, pozemek/území **Johano la Sen-a** *hist.* Jan Bezzemek **sub-a** podzemní *přen.* ilegální **sub-ažo** podzemní stavba **super-a** nadzemní *náb.* nadpozemský **sur-a** pozemský (*starosti, statky, život ap.*), pozemní (*doprava, stavby, vojsko ap.*) **sur-igi** položit na zem, vytáhnout na zem (*lod'*) **sur-igi** *let.* přistát **trans-a** posmrtný **alun-o** *geol.* kamenečná břidlice **hum-o** humózní/humusová půda **sek-o** suchá země, suchá pustina **vizaĝal-e** tváří k zemi

tera/ *tera/* (*předpona s významem násobku 10¹²*)

terakot/o (= **bakita tero**) terakota, pálená hlína (*materiál*) ~**ažo** terakota (*keramický výrobek bez glazury*)

terapeŭt/o (= **terapiisto**) *lék.* terapeut, léčitel ~**iko** terapeutika

terapi/o terapie, léčba ~**isto** terapeut **bio-o** bioterapie **aktino-o** aktinoterapie, léčba ozařováním **aromo-o** aromaterapie **elektro-o** elektroterapie **fito-o** fytotherapie, léčba léčivými rostlinami **foto-o** fototerapie, léčba světlem **fiziko-o** fyzikální terapie, fyziatrie **frido-o** léčba chladem **hipnoto-o** hypnoterapie, léčba hypnózou **insulino-o** inzulínová terapie **ĥelato-o**, **kelato-o** chelaterapie, léčba chelátory **ĥemi-o**, **ke-mi-o** chemoterapie **kinezo-o** léčba pohybem **kinezo-isto** cvičitel (pohybové léčby) **konvulsi-o** elektrokonvulzivní terapie **kortiko-o**, **kortizon-o** léčba kortikosteroidy **labor-o** pracovní terapie, léčba prací **lum-o** fototerapie, léčba světlem **mekaniko-o** léčba mechanickými pomůckami **ozon-o** ozonoterapie, léčba ozonem **planto-o** fytotherapie, léčba léčivými rostlinami **psiko-o** psychoterapie **radio-o** radiotherapie, léčba ozařováním **sero-o** sérotherapie **sun-o** léčba sluněním **termo-o**, **varmo-o** termoterapie

teraplan/o *dopr.* vznášedlo

terapsid/oj *zool.* řád terapsida *nevh.* savcovití plazi

terari/o terárium (*zařízení pro chov drobnějších suchozemských živočichů*)

teras/o *arch. i geol.* terasa ~**e** terasovitě

terat/o *lék.* zrůdná vada ~**ogena** teratogenní (*vyvolávající vrozené vývojové vady*) ~**ologio** teratologie ~**omo** teratom **teravad/o** (= **Malgranda Vehiklo**) *náb.* théraváda, učení starších (*buddhistická škola*)

terbi/o *chem.* terbium

tercet/o *hud.* tercet, terčťet

tercian/a febro *lék.* terciána, třídnenní malárie

terciar/a terciární, třetí v pořadí *geol.* třetíhorní, *chem.* terciární (*alkohol, amin*)

ap.) *lék.* terciární (jako třetí stadium nemoci) ~o *geol.* terciér, třetihory

tereblnt/o, ~**arbo** *bot.* řečík tereblntový (strom, keř) ~**ino** terpentýn

tered/o *zool.* rod teredo (mlži napadající dřevo lodí)

teren/o terén (úsek zemského povrchu nějak členěný) ~**a** terénní ~**falo** propad terénu

teri/oj *zool.* podtřída živorodí

teriak/o *lék. hist.* dryák, lektvar

teritori/o *biol. i polit.* teritorium, území, *polit.* (územní) obvod ~**a** územní, teritoriální **ekster~a** *práv.* extrateritoriální (mimo pravomoc určitého teritoria)

term/o *mat.* term, člen, prvek matematické řady

term/oj *hist.* veřejné lázně (ve starověkém Římě)

termi/o *lék.* -termie (morfém označující vztah k tělesné teplotě) **eü~o** normální tělesná teplota **hipo~o** (= **algideco**) hypotermie (snížení tělesné teploty pod normální rozmezí) **hiper~o** hypertermie (zvýšení tělesné teploty nad normální rozmezí)

termik/o *fyz.* termika, nauka o teple ~**a** termický, tepelný (vztahující se k teplu, způsobovaný teplem) **elektro~o** elektrotermika

termin/o *jaz. odb.* termín (slovo n. soustava s přesně vymezeným významem), odborný název **taksonomia** ~**o** *biol.* taxonomická kategorie / taxonomický termín ~**a** termínový, výrazový ~**aro** terminologický slovník ~**aristo** tvůrce terminářů ~**ologo** terminolog ~**ologio** terminologie

Termin/o *mytol.* Terminus (římský bůh hranic)

terminal/o *inf.* terminál (konečné přídavné zařízení komunikující s počítačem na

dálku) *dopr.* dopravní terminál ~**a** *lék.* terminální, konečný, poslední

terminali/o *bot.* rod vrcholák

terminator/o *hvězd.* terminátor (hranice mezi osvětlenou a neosvětlenou částí povrchu nesvítilícího vesmírného tělesa)

termistor/o *el.* termistor (odporník závislý na teplotě)

termit/o *zool.* termit, všekaz ~**ejo** termitišť

termit/o *chem.* termit (pyrotechnická směs hořící vysokou teplotou)

termo/ termo/ (*předpona s významem teplo, teplý*) ~**banejo** termální lázně ~**botelo** termoska ~**dinamiko** termodynamika ~**fonto** termální/teplý pramen, vřídlo ~**metro** teploměr ~**nuklea** termonukleární, termojaderný

Termopil/oj *hist.* Thermopyly

termos/o (= **termobotelo**) termoska

termostat/o *tech.* termostat (zařízení pro udržování stálé teploty)

tern/i *n* kýchnout ~**iga** kýchací ~**o** kýchnutí

ternar/a *chem.* ternární, třísloužkový

teror/o teror, zstrašování, hrůzovláda ~(**ig**)**i**, ~**izi** *t* terorizovat ~**ismo** terorismus ~**isto** terorista

terpen/o *biol. chem.* terpen **mono~o** monoterpen **di~o** diterpen **tri~o** triterpen **seskvi~o** seskviterpen

terpin/o *chem.* terpin

terpineol/o *chem.* terpineol

Terpsikor/o *mytol.* Terpsychoré, Múza tance

terur/o hrůza, děs, zděšení ~**a** hrůzný, hrozný ~**e** hrůzně, hrozně ~**i** *t* děsit ~**ajo** hrozná věc ~**eco** hrůznost ~**igî** zhrozit se, zděsit se

Tesali/o *zeměp.* Thesálie (řecký kraj)

Tesalonik/o *zeměp.* Soluň, zast. Tesalonika

Tesl/o *hist.* Tesla **t~o** fyz. tesla (odvozená jednotka magnetické indukce SI)

Tespis/o *hist.* Thespis **la čaro de ~o** Thespidova kára (potulní herci)

test/o test (zkouška k ověření hodnot, jakosti, vlastností, znalostí ap.) ~i t testovat **signifikanco~o** test(ování) statistických hypotéz

testacel/o *zool.* rod testacela

testament/o *práv.* závěť, poslední vůle **la Malnova/Nova T~o** Starý/Nový zákon ~a (vyplývající) ze závěti ~i t zůstat v závěti, odkázat (závěti) ~afo dědictví (ze závěti)

testik/o *anat.* varle ~ujo, ~sako šourek, skrotum

testosteron/o *biol.* testosteron (mužský pohlavní hormon)

testud/o *zool.* řád želva voj. želva (starořímský bojový šik se štíty) **marča ~o** (= **emido**) želva bahenní ~e *expr.* vlekle, pomalu jako želva ~afo želovina (materiál z horního krunýře karety pravé) ~uloj *infratrída* želvy ~supo želví polévka **mar~o** (= **kelonio**) kareta obrovská (mořská želva)

teta théta (jméno řeckého písmene Θ, θ)

tetani/o *lék.* tetanie (zvýšená nervosvalová dráždivost)

tetanos/o *lék.* tetanus, tetan *hovor.* strnutí šíje **anti~a** protitetanový

Tetis/o *mytol.* Téthys (Titánka), Thetis (Achillova matka)

tetr/o *zool.* tetřívka obecný

tetra/ *chem. mat.* tetra/ (násobící předpona s významem čtyři)

tetra/o (= **bonazio**) *zool.* jeřábek lesní

tetraedr/o *mat.* pravidelný čtyřstěn, tetraedr

tetragon/a (= **kvadrata**) tetragonální, čtverečný

tetragoni/o *bot.* rod čtyřboč

tetragam/o *náb.* tetragam (jméno Boží napsané čtyřmi písmeny JHVH)

tetraklin/o *bot.* rod sandarakovník

tetralin/o *chem.* tetrahydronaftalen, tetralin

tetralogi/o *lit. um.* tetralogie (um. dílo o čtyřech samostatných částech)

tetraon/o *zool.* rod tetřev ~edoj čeled' tetřevovití

tetrark/o *hist.* tetrarcha (vladař čtvrtiny území) ~ejo tetrarchie ~io tetrarchát, čtyřvládí

tetril/o *chem.* tetryl (trhavina)

teükri/o *bot.* rod ožanka

teüton/o *hist.* Teuton (příslušník germánského kmene) **la T~a Ordeno** Rád německých rytířů

tez/o teze, zásada, tvrzení (stručně vyjádřená základní myšlenka)

Teze/o *mytol.* Théseus

tí = si *hud.* sí (solmizační slabika)

tí/o to **či ~o** toto ~a takový **či ~a** takovýto ~afo taková věc ~amianie takto, takhle, takovým způsobem ~aspeca tohoto druhu, analogický, podobný

tial proto ~, **čar / ~, ke** proto, že ~a z toho vyplývající

tial/o (= **tioaldehydo**) *chem.* thial, thioaldehyd

tiam tehdy ~a tehdejší ~ulo tehdejší člověk

tiamin/o *chem.* thiamin, vitamin B₁

Tianšan/o *pohoří* Ťan-šan

tiar/o *text.* tiára (pokrývka hlavy starověkých vládců n. papeže) *přen.* papežská funkce

tiazol/o *chem.* thiazol

Tiber/o *řeka* Tibera **t~ano** Tibeřan, Říman

Tiberi/o *hist.* Tiberius

Tiberiad/o *zeměp.* Tiberias, Tiberiada ~a **Lago** Tiberiadské/Galilejské/Kineretské jezero

Tibesti/o *pohoří* Tibesti
Tibet/o *zeměp.* Tibet
tibi/o *anat.* kost holenní ~**karno** (= **suro**)
lýtko
Tibul/o *hist.* Tibullus **elegioj de ~o** Tibul-
lovy elegie
tibušen/o *bot. rod* podhal, tibouchina
Tician/o *hist.* Tizian
Tičin/o *řeka* Ticino
tie tam **êi** ~ zde, tu ~ **kaj** ~ tu a tam ~**a** ta-
mější ~**n** tam (*na otázku kam?*) ~**nvo-**
jaĝo cesta tam ~**ulo** tamější/tamní oby-
vatel
tiel tak ~**a** takový ~**e** takto
ties toho, této, těchto (*přivlastňovací tvar*
od: tio, tiu, tiuj)
Tiest/o *mytol.* Thyestés
tif/o *lék.* tyfus **ekzantema ~o** skvrnitý
tyfus ~**a** tyfový ~**oida** tyfoidní, podobný
tyfu ~**oido** tyfoidní onemocnění ~**ulo**
nemocný tyfem **para~o** paratyfus
tife/o *bot. rod* orobinec
Tiflis/o = Tbiliso
tifon/o = tajfuno
tig/o *bot. stonk, tech. i přen.* peň, kmen,
dřík, stopka, držák ~**o de tranĉilo** trn
nože **limbeca ~o** (= **kladodio**) *bot.* fy-
lokladie, kladodium **subtera ~o** (= **ri-**
zomo) oddenek ~**eto** stopka (*květu, plo-*
du ap.) ~**obrasiko** kedluben, kedlubna
~**oglaso** sklenka se stopkou **sen~a** bez
stopky **sen~igi** odzrnit (*oddělit trápiny*
(stopky) od bobulí vína) **flor~(et)o** (= **pe-**
dunklo) stopka květu **foli~(et)o** (= **pe-**
tiolo) řapík listu **plum~o** brk (*ptačího*
pera) **volvo~o** stonk popínavé rostliny
tiglo (= **krisololo**) *tech.* tyglík, *chem.* ke-
límeč
tigr/o *zool.* tygr (lesní/džunglový) ~**ino**
tygřice ~**ostria** pruhovaný jako tygr
Tigris/o *řeka* Tigris
tik/o *lék.* tik, škubnutí, (svalový) záškub,
text. sypek

tikli/i *t* lechtat, šimrat ~**i ies vantecon** po-
lechat něčí ješitnost, popichovat ~**a**
choulostivý, lechtivý, ožehavý ~(**ad**)**o**
lechtání, šimrání ~**iĝema**, ~**osentema**
(**homo**) lechtivý (člověk)
tiksotrop/a *fyz. chem.* tixotropní ~**eco** ti-
xotropie (*vratná přeměna solu v gel*)
tiktak/o tikot ~**i n** tikat
til/o *text.* trdlice ~**i t** trdlovat, čistit (*kono-*
pí, len)
tilandsi/o *bot. rod* tilandsie
tild/o *polygr.* tilda
tili/o *bot. rod* lípa **grandfolia ~o** lípa vel-
kolistá **korfolia ~o** lípa srdčitá
tilit/o *geol.* till, glacienní sediment (*usa-*
zenina vzniklá činností ledovce)
tim/i *t* bát se (**iun/ion** někoho/něčeho),
obávat se (**ion fari** něco udělat) ~**egi t**
děsit se, hrozit se ~**ego** děs, hrůza
~(**em**)**a** bázlivý ~**emo** bázlivost ~**igi**
(za)strašit ~**igilo** strašák, hastroš ~**iĝi** le-
kat se ~**inda** hrozný, nebezpečný ~**o**
strach, bázeň (**al la morto, antaŭ la po-**
lico před smrtí, před policií) ~**ulo** báz-
livec, strašpytel **antaŭ~i** mít zlou před-
tuchu **ek~i** uleknout se **for~igi** zastrašit,
odehnat **mal~a** prostý strachu, nebo-
jácny **ne~igebla** nezastrašitelný **sen~a**
nebojácny **tromal~a** ztřešněný, hazar-
dující **birdo~igilo** strašák na ptáky
dio~a bohobojný **dio~o** bohobojnost
kulis~o *div.* tréma (*před veřejným vy-*
stoupením)
timal/o *zool. rod* lipan
timbal/o *hud.* tympán(y), kotel (kotle)
~**isto** hráč na tympány
Timbu/o *zeměp.* Thimphu (*hl. město Bhú-*
tánu)
Timbuktu/o *zeměp.* Timbuktu
timele/o *bot. rod* vrabečnice
timian/o *bot. rod* mateřídouška **ordinara**
~**o** mateřídouška obecná, mateřídouška

tymiánová, tymián (obecný) **~olo** (= **timolo**) *chem.* thymol, tymol
timid/a ostýchavý, nesmělý, trpící trémou
mal~a suverénní, až drzý
timin/o *chem.* thymín, tymín
timol/o (= **timianolo**) *chem.* thymol, tymol
timon/o oj (*vozu*) **duobla ~o**, **~paro** dvojité oj **~eto** držadlo (káry, trakaře ap.) **~vekto** rozporka
Timor/o *ostrov* Timor **Orienta ~o** Východní Timor (*stát*)
timpan/o *anat.* (ušní) bubínek, *hud. nevh.* tympán, kotel *arch.* tympanon *polygr.* vyrovnávací rám (*při ručním tisku*) *tech.* čerpací vodní kolo **~ismo** *lék.* tympanie, tympanismus (*nadmütí břicha, střední plynatost*) **~ito** *lék. nevh.* zánět středního ucha **~osto** *anat.* bubínková kost
timpanon/o (= **zimbalo**) *hud.* cimbál
Timur/o *hist.* Timur, Tamerlán **~o kaj lia tačmento** *lit.* Timur a jeho parta
timus/o *anat.* brzlík, thymus **bovida ~o kun pizoj** *kuch.* telecí brzlík s hráškem
tin/o džber, štoudev **~eto** štoudvička **~isto** bednář
tinam/o *zool. rod* tinama **~edoj** tinamovití (*čeled' ptáků*)
tindr/o troud, hubka
tine/o *zool. rod* mol **~edoj** *čeled'* molovití
tini/o *lék.* tineia (*plišňové onemocnění kůže*)
tink/o *zool. rod* lín
tinktur/o *lék.* tinktura, *chem. text.* barvivo (*k vybarvování látek, vlasů ap.*) **joda ~o** *lék.* jodová tinktura **~a** **industrio** průmysl barviv **~i t** barvit (*textilie, vlasy ap.*) **~ejo** barvírna **~isto** barvíř
tin/i *n* cinknout, cinkat, řinčet, brknout, brknat **~i sur la gitaro** brknat na kytaru **~a** cinkavý, cinkající, řinčivý **~o** cinknutí **~ado** cinkání, řinčení **~igi** rozcinkat

~igi la glason přituknout si **~ilo** rolnička, zvonek (*jízdního kola*), kule (*karetní barva*) **~ilaro** *hud.* rolničky **ek~i** zacinknout **krak~i** řinčet, chřestit
tinunkol/o (= **turfalko**) *zool.* poštolka obecná
tinus/o *zool. rod* tuňák **ruĝa ~o** tuňák obecný **blanka ~o** tuňák křídlatý **obeza ~o** tuňák velkooký
tiofen/o *chem.* thiofen, tiofen
tiol/o *chem.* thiol, tiol, thioalkohol, tioalkohol
tiom tolik **~a** tolikátý, tolikery
tion/o *chem.* thion, thioketon
tip/o typ (*souhrn jedinců n. věcí se základními charakteristickými vlastnostmi*), druh (*souhrn jedinců n. věcí stejných vlastností*), vzor (*osoba n. předmět sloužící jako příklad*), *polygr.* typ (*jednotlivý písmenový znak*) **~a** typický **~aro** *inf.* znakový soubor **~igi** představovat typ **~ologio** typologie **~ometro** typometr (*písmolijeké a typografické měřidlo kuželky písma*) **laŭ~a** typizovaný (*zhotovený na podkladě typizace*) **pra~o** *fil.* praty, pravzor **galvano~o** galvanotyp (*tisková deska zhotovená galvanotechnickou metodou*) **normo~o** (= **prototipo**) *tech.* prototyp (*prvotní model / první zkušební výrobek*) **pres~o** *polygr.* typ, písmeno sazby **sero~o** *lék.* sérovar, sérotyp
tipi/o típi (*stan severoamerických indiánů*)
tipograf/o typograf **~ia** typografický **~io** typografie, tiskařství **~iejo** přípravná tisk
tiptologi/o typtologie (*dorozumívání tukáním, např. vězni v celách, médium s duchy ap.*)
tipuan/o *bot. rod* tipa
tipul/o *zool. rod* tiplice

tir/i *t* táhnout (*za sebou*), přitahovat (*k sobě*), vyvodit, mít za následek **~i paralelon/perpendiklon** *al* **rekto** sestrojít rovnoběžku/kolmici *k* přímc **~a** tažný **~o** tah, táhnutí **eltrink** *per unu* **~o** vypít najednou / do dna / *na ex* **~egi** *t* (usilovně) táhnout **~iği** táhnout se (*prostorově*) **~ilo** nástroj/pomůcka *k* přitahování **~besto**, **~bruto** tažné zvíře **~boji** *n* výt **~čevalo** tažný kůň **~etendi** *t* **tech.** táhnout (*drát, tyč ap.*) **~harmoniko** (= **akordiono**) *hud.* akordeon, tahací harmonika **~kesto** zásuvka (*část nábytku*) **al-i** přitáhnout **al-o** *fyz. i přen.* přitažlivost **de~i** odtáhnout **dis-i** roztáhnout, rozhrnout **ek~i** zatáhnout **el~i** vytáhnout **el-ajo** výňatek, výtazek **el-ilo** vytahovač (nábojnice z nábojové komory), vytahovák (*ruční nástroj při výrobě obuvi a rukavic*) **en~i** vtáhnout **for~i** odtáhnout **for-iği** odtáhnout se **kun~i** stáhnout **kun-iği** stáhnout se **re~i** stáhnout (zpět) **re-iği** stáhnout se **supren~i** vytáhnout nahoru **sur~i** natáhnout (*rukavice, kapuci*) **tra~i** protáhnout (skrz) **trans~i** natáhnout přes (*např. šňůru přes ulici*) **aer~o** průvan, tah komína **arč~o** tah smyčcem **bo-to-ilo** zouvák **bros~o** tah kartáčem **buton~ilo** provlékadlo knoflíků **dento~ilo** *lék.* kleště extrakční **kontel~o** výpis/výtah z účtu **kork~ilo** vývrtka **kovro~i** zatáhnout, zakrýt **lač~ilo** protahovadlo (*šněrovadla*) **penik~o** tah štětcem **sangel~i** *lék.* odebrat krev

Tir/o *zeměp. hist.* Týros, Týr (*starověké fénické město v Libanonu, nyní Súr*)

tirad/o *div. hud.* tiráda (*dlouhá řada veršů n. tónů, přen. dlouhá nabubřelá řeč*)

tiraljor/o *voj.* osamělý střelec

tiran/o tyran **~a** tyranský **~eco** tyranství (*vlastnost*) **~io** tyranie, krutovláda

(*způsob vlády*) **~i** *t* tyranizovat, jednat jako tyran

Tiran/o *zeměp.* Tirana (*hl. město Albánie*)

tiratron/o *el.* tyratron

Tiren/a **Maro** Tyrhénské moře

fireoid/o *anat.* chrupavka štítná

Tirezi/o *mytol.* Teiresiás (*thébský slepý věštec*)

tiristor/o *el.* tyristor

tiro/ *tyrol/* (štítná žláza *ve složeninách*)

tiroid/o *anat.* štítná žláza

tiroksin/o *biol.* thyroxin, tyroxin (*hlavní hormon štítné žlázy*)

Tirol/o *zeměp.* Tyroly **Sud~o** Jižní Tyroly

tirozin/o *chem.* tyrosin, tyrozin (*neesenční aminokyselina*)

tirs/o *bot.* thyrus (*typ složeného květenství*)

Tis/o *řeka* Tisa

Tit/o *hist.* Tito

Titan/o *mytol. hvězd.* Titan **t-o** titán, obr **t-a** titánský, obrovský

titan/o *chem.* titan **~a** **blanko** (= **~a dioksido**) titanová běloba (= oxid titaničitý)

titi/o *zool. rod titi (opice)*

Titikak/o *zeměp.* Titicaca

titol/o titul (*akademický, šlechtický ap.*), nadpis **~a** titulní **~i** *t* titulovat, nadepsat **~aro** titulář, soupis titulů **~uloj** nositelé titulu, titulování (*šlechtici, vědci*) **sub~o** podtitul, vedlejší/doplňující nadpis

titr/o *chem.* titr (*přesná koncentrace odměrného roztoku*) *tech.* ryzost (*obsah drahého kovu ve slitině*) **~i** *t* *chem.* titrovat **~ado** titrace

titular/a titulární, čestný (*bez pravomoci*)

tiu ten, ta, to **či** *~* tento, tato, toto

tizan/o *lék.* bylinný nálev/odvar

tizanopter/oj *zool.* třáskokřídlí (*řád hmyzu*)

tizanur/oj *zool.* šupinušky (*řád hmyzu*)

tju! huš! kšá! táhni! jedeš! (*citoslovce odehnání zvířete*)
tjurk/o Turkotatar, Turkit
tlasp/o bot. rod penízek
tmez/o jaz. tmeze (*vložení slova mezi dvě části složeniny*)
toast/o kuch. topinka, toast, toust
tobogan/o tobogan (*skluzavka i sánky*)
tof/o geol. tuf
tofe/o kuch. tofé (*měkká karamelka*)
tog/o hist. tóga (*starořímský mužský oděv*)
Tog/o, Togol/o, Togo/land/o zeměp. Togo (*stát*)
tohuvaohu/o zmatek, chaos, nepořádek
Tokaj/o zeměp. Tokaj **t-o** tokaj, tokajské víno
tokat/o hud. tokáta, toccata
Toki/o zeměp. Tokio
tokoferol/oj biol. tokoferoly (*biologicky aktivní složky vitamínu E*)
toks/o lék. jed (*chem. definovatelná jedovatá sloučenina*) **~a** jedovatý, toxický **~eco** toxicita, jedovatost **~i** t otrávit, intoxikovat **~igi** otrávit se **~iĝemulo**, **~omaniulo** toxikoman **~omanio** toxikománie **~ologo** toxikolog **~ologio** toxikologie **anti~o**, **kontraũ~o** protijed, antidotum **sen~igi** detoxikovat **tele~o** rostlinný n. živočišný jed působící na dálku
toksin/o lék. toxin (*jedovatá látka vytvářená živým organismem*) **anti~o**, **kontraũ~o** antitoxin **neũro~o** neurotoxin
tol/o plátno **~a** plátěný **~ajo** prádlo **~ajistino** služební pečující o prádlo **~ajpinčilo** kolíček na prádlo **sur~igi** upevnit na plátno **drat~o** drátěná síťka (*např. pro sívadla, chrániče před plamenem ap.*) **fon~o** div. plátno na pozadí jeviště **gum~o** pogumované plátno **kanab~o** konopné plátno **lak~o**, **vaks~o** voskové plátno **pak~o** balicí plátno, pytlovina **vel~o** plachtovina

toler/i t snášet, (s)trpět, tolerovat **~o** strpení *tech.* tolerance (*dovolená nepřesnost*) **~ebla** snesitelný **~eco** snesitelnost **~ema** snášelnivý **~emo** snášelnivost **ne~ebla** nesnesitelný **ne~ateco** lék. intolerance, nesnášelnivost (*léčiva, potraviny ap.*) **ne~ema** netolerantní, nesnášelnivý, útočný
Tolstoj/o hist. Tolstoj
Tolu/o zeměp. Tolú (*kolumbijské město*)
t-o, **~a** **balzamo** toluánský balzám
t-eno (= **metilbenzeno**) chem. toluen (= methylbenzen)
-tom/ lék. -tom/ (*morfém s významem řez*)
~io -tomie (= chirurgické protěti/otevření/rozříznutí) **~izi** t provést chirurgické protěti/rozříznutí/otevření
Tom/o Tom, Tomáš **~ismo** fil. tomismus (*filozofie Tomáše Akvinského*) **~isto** tomista
tomahok/o tomahavk (*indiánská válečná sekera*)
Tomas/o Tomáš **~o la Akvinano** hist. *náb.* Tomáš Akvinský **nekredema ~o**, **~o Dubanta** nevěřící Tomáš
tomat/o bot. rajče, rajské jablíčko (*rostlina i její plod*) **~a saũco** kuch. rajská omáčka
tomb/o hrob **~a silento** hrobové ticho **~a ŝtono** (ná)hrobní kámen **~ejo** hřbitov hist. pohřebiště **~isto**, **~ofosisto** hrobař, hrobník **~ofoso** hrobová jáma **~okuši** n odpočívat v hrobě **~oloko** hrobové místo **~omonto** mohyla **~oslabo** náhrobní deska/kámen **el~igi** exhumovat, vyzdvihnout z hrobu **en~igi** pohřbit (do hrobu) **sen~a** nemající hrob **trans~a** záhrobní **amas~(ej)o** masový hrob
tombak/o tombak (*slitina mědi a zinku*)
tombol/o tombola
tomograf/o tomograf **~io** tomografie, tomografické zobrazování

ton/o *tón* ~**iga bano** tónovací lázeň ~**igi** dát (jasný) tón barvě, tónovat (*měnit barvu fotografie*) ~**alto** výška tónu **duon~o** půltón **krom~o** vedlejší tón **mis~o** falešný tón **sen~a** bez odstínu **unu~a** monotónní **bon~a** uhlazený, vychovaný **pedal~o** dlouhý basový tón

tonal/o *hud.* tónina ~**eco** tonalita **du~eco** bitonalita (*současné použití dvou tónin*) **mult~eco** polytonalita (*současné použití více tónin*) **ne~a**, **sen~a** atonální (*nedbající na ústřední tóninu*)

tond/i *t* stříhat ~**ilo** nůžky ~**isto** stříhač, stříhač (*ovcí, psů*) ~**ofasono** stříh vlasů ~**omašino** stříhací stroj(ek) **čirkaũ~i** obstříhat (*ostříhat kolem dokola*) **de~i**, **for~i** odstříhnout **el~i** vystříhnout **har~isto** holič, kadeřník **pri~i** přistříhnout, ostříhat do zvoleného tvaru (*živý plot*)

tondr/i *n met.* hřmít, hřmět, *přen.* hřímat ~**a** hromový ~**o** hrom **ek~i** zahřmít **fulmo~o** bouřka

tonel/o *nám. obch.* brutto registrovaná tuna ~**aro** registrovaná tonáž (*nákladní objem lodí*)

Tong/o *souostroví* Tonga

toni/o *lék.* tonus, napětí (svalu / cévní stěny) *chem.* tonicita (*míra gradientu efektivního osmotického tlaku dvou roztoků oddělených polopropustnou membránou*) **hiper~a/hipo~a/izo~a solvažo** hypertonický/hypotonický/izotonický roztok

tonik/o *hud.* tónika (*základní tón tóniny*)

tonik/o *lék.* tonikum (*poslující lék*)

tonk/o (= **odora dipteriko**) *bot.* silovoně obecný, tonka ~**a fabo** semeno silovoně obecného, *hovor.* tonkový bob, tonková fazole

Tonkin/o *zeměp.* Tonkin ~**golfo** (= **Vjetnama Golfo**) Tonkinský/Vietnamský záliv

tonsil/o *anat.* mandle, tonsila ~**ito** *lék.* tonsilitida, zánět krčních mandlí ~**ekto-mio** *lék.* tonsilektomie (*chirurgické odstranění krčních mandlí*)

tonsur/o *náb.* tonsura ~**i** *t* udělat tonsuru *přen.* uvést do stavu duchovního

tonus/o = **tonio**

top/o *nám.* stěžňový koš

topaz/o *geol.* topaz, topas (*drahý kámen*)

topik/o *fil.* topika (*druh argumentace*)

topik/o *lék.* topikum (*léčivá látka aplikovaná na kůži nebo na sliznici*)

topinambur/o *bot.* slunečnice topinambur (*slunečnice s jedlými hlízami*)

topograf/o topograf ~**i** *t* provádět topografické mapování ~**io** topografie (*obor vyhotovující mapy s podrobným polohopisem a výškopisem určitého území*), místopis

topolog/o topolog ~**io** *mat.* topologie

toponim/o *jaz.* toponymium, zeměpisné jméno

toponimi/o *jaz.* toponymie (*nauka o místních zeměpisných jménech*)

topor/o širočina

tor/o *mat.* torus, kruhový prstenec, anuloid ~**oido** toroid

Tor/o *mytol.* Thór, Thor, Tór (*skandinávský bůh hromu*)

Tora/o (= **Pentateũko**) *náb.* Tóra, Penta-teuch (*prvních pět knih Bible*)

torak/o *anat.* torax, hrudník (*horní část trupu mezi krkem a bránicí*), hrud' (*střední část těla členovců*) **cefalo~o** *zool.* cefalotorax, hlavohrud' (*členovců*)

torč/o pochodeň ~**ingo** držák pochodně

tord/i *t* kroutit, skroutit (*kroucením spojit*), skát (*nit*), zkroutit (*kroucením dostat do nepřírozené polohy n. podoby*) ~**i** **al si la piedon** podvrtnout si nohu ~**a** skroucený ~**ažo** kroucená věc ~**iği** kroutit se, svíjet se ~**ilo** skací (ná)stroj ~**elpremi** *t* (vy)ždímat ~**odifekti** *t*

ukroutit, překroutit ~ometro měřidlo twistování **dis-i** tech. zkreslit, přen. překroutit (*fakta*) **el-i** vyždímat **for-i** vykroutit, odstranit (*kroucením*) **mal-i** narovnat kroucenou věc **artik-o** lék. distorze, podvrtnutí kloubu, vykloubení **eben-i** zkroutit desku **eben-iĝo** zkroucení (*např. dveří*) **kol-iĝo** (= **tortikolo**) lék. torticollis (*chorobný sklon hlavy*) **kol-ulo** (= **jingo**) zool. rod krutihlav (*pták*) **kun-i** skroutit dohromady **lig-o** kuch. uzel šňůrkování *n.* potravinářská spona (*uzenin*) **prem-i** (vy)ždímat **streĉ-i** napínat kroucením

tore/i *n* zápasit s býkem ~**ado** býčí zápas ~**isto** toreador, torero, zápasník s býky

toreador/o = **toreisto**

tovent/o bystřina *přen.* proud ~e proudem ~*n* teci proudem **pluv-o** liják

torf/o rašelina ~**ejo** rašeliniště

tori/o chem. thorium

Toriĉel/o hist. Torricelli **t-a vakuo** Torricelliho vakuum

torij/o arch. torii (*japonská brána*)

Torin/o zeměp. Turín **la Mortotuko de -o** *náb.* Turínské plátno

torinok/o torinoko (*japonský ruční papír*)

tormentil/o bot. mochna nátržník, *hovor.* krevník, přetržník

turn/i *t* soustruhovat, soustružit (*obrábět na soustruhu*), vytvořit / tvarovat na hrnčířském kruhu ~**ado** soustružení ~**ilo** soustruh ~**isto** soustružník ~**maŝino** soustruh **el-i** vysoustružit

tornad/o met. tornádo

tornistr/o batoh, flumok, torna, tornistra, taška na záda

Toront/o zeměp. Toronto

torped/o voj. torpédo ~*i t i* *přen.* torpédovat ~**ŝipo**, ~**oboato** torpédový člun **kontraŭ-ŝipo** (= **destrojero**) torpédoborec

torpor/o lék. strnulost, torpor

tors/o torzo, trup (bez hlavy a končetin) (*sochy*)

tort/o dort ~**eto** dortík, zákusek ~**ujo** forma na dort ~**ofundo** korpus dortu **lardo-o** slaninový/špekový dort

tortikolo/o lék. torticollis (*chorobný sklon hlavy*)

tortilj/o kuch. tortilla

tortrik/o zool. rod obaleč ~**edoj** čeled' obalečovití

tortur/o mučení, muka ~**ejo** mučírna ~*i t* mučit ~**ilo** mučidlo, mučicí nástroj

toskan/o zeměp. Toskánek **T-io**, **T-ujo** Toskánsko

tost/o připítek (*krátký proslav a následně připítí na něčí počest*) ~*i n* připít, připíjet

Tot/o mytol. Džehuti, Thovt (*staroegyptský bůh moudrosti a poznání*)

total/a totální, celkový, úplný ~**ismo** polit. totalismus, totalitní režim

totalizator/o met. totalizátor, srážkoměr (*k měření úhrnu srážek*) sport. sázková kancelář (*koňských dostihů*)

totem/o *náb.* totem (živý *n.* neživý symbol (*pra*)předka) ~**ismo** totemismus (*raná forma náboženství*)

toŭfu/o, **tofu/o** (= **sojkazeo**) kuch. tofu, toufu

tp! = **pru!** prr! ou! (*citostlovečný povel tažnému zvířeti k zastavení*)

tra skrz(e) ~ **arbaro** lesem ~ **ĉi tie** tudy **flugi** ~ **inter kruroj** proletět mezi nohama ~**e** skrze, naskrz ~*i t* proniknout ~**o** průnik ~**ebla** proniknutelný ~**igi** protknout, prostrčit ~**iĝi** proniknout

tral/ předpona s významem skrz: ~**bati** *t* prorazit ~**blovo** průvan ~**bori** *t* provrtat ~**dandi** *t* prohýřit ~**fali** *t* propadnout se (*ion* něčím) ~**fenestrigo** hist. defenestrace ~**irejo** průchod ~**konekti** *t zvl. el. sděl.* spojovat ~**kuri** *t* přeběhnout, proběhnout ~**lasebla**, ~**lasiva** propustný

~legi *t* přečíst ~likígi prosáknout se la
sekreto ~likígis tajemství vyšlo najevo,
 tajemství bylo prozrazeno ~**malsekigi**
 (nechat) prosáknout, promočit ~**malse-
 kiği** promočit se, úplně zvlhnout ~**nok-
 tejo** noclehárna ~**penetri** *t* proniknout
 ~**vintri** *t bot.* přezimovat **tritiko** ~**vin-
 tranta** ozimá pšenice ~**vivaĵo** zážitek,
 prožitek
trab/o *stav. tech.* trám, nosník (*ze dřeva,
 železobetonu, tvarované tyčové oceli
 ap.*) *sport.* kladina **a sub** ~**o** *mat.* a s
 pruhem ~**aĵo**, ~**aro** trámová, lešení ~**izi** *t*
 opatřit trámy, vydfevit ~**izo** provedení
 výdfevy ~**umita** *heraldika* rozdělený
 pruhu **antaŭ~aĵo** (= **skafaldo**) lešení
ĉef~o hlavní trám / nosník **apog~o**
 opěrný trám **bar~o** závora **firsto~o** (= **firstopatno**)
 hřebenový trám **latis~o**
 příhradový nosník **plugil~o** nosný rám
 pluhu **profil~o** profilový nosník **rul~o**
zeměd. polní válec *text.* válec osnovy
trabant/o družice, satelit
trabekl/o *anat.* trabekula, trámec **karnaj**
 ~**oj** trámečky srdceční svaloviny
traco/o = **trako**
trace/o trasa (*projektovaná n. v terénu vy-
 tyčená cesta*) ~**i** *t* zakreslit/vytyčit trasu
trad/i *t práv.* zabavit majetek dlužníka a
 předat věřiteli
tradeskanti/o *bot. rod* podeňka
tradici/o tradice (*ustálené zvyklosti, způ-
 soby, názory zachovávané generacemi*),
 ústní podání ~**a** tradiční ~**i** *t* tradovat
 ~**ismo** tradicionalismus (*lpění na tra-
 dici, přehnaný obdiv k tradici*)
traduki/i *t* překládat ~**a** překladový ~**ebla**
 přeložitelný ~**anto**, ~**into**, ~**isto** překla-
 datel ~**o** překlad (*úkon*) ~**ado** překládání
 (*činnost*) ~**aĵo** překlad (*hmotný výsle-
 dek*) **plumpa** ~**o** neohrabaný překlad
 ~**ilo** *inf.* překladač, překladový program
mis~i špatně přeložit, zakreslit

trafi/i *t i přen.* zasáhnout, trefit; narazit,
 (náhodou) potkat ~**a** trefný, výstižný
 ~**ebla** zasažitelný, vystihnutelný ~**iĝi**
 být zasažen ~**ite!** *sport.* zásah! ~**dis-
 tanco** dostřel **mal~i**, **mis~i** minout cíl *i*
přen. nestihnout (*vlak*) **nemal~ebla**
 neminutelný, jistý
trafik/o doprava, přeprava, provoz, ruch
 ~**i** *n* dopravovat, provozovat dopravu
 ~**ilo** dopravní prostředek ~**insulo** do-
 pravní ostrůvek ~**taŭga** sjízdný (*cesta*),
 splavný (*průplav, řeka*)
trag/o *anat.* tragus (*chrupavčitý výstupek
 na ušním boltci*)
tragent/o tragent (*nažloutlá klovatina z
 výronu keřů rodu kozinec*)
tragedi/o *div.* tragédie *přen.* neštěstí, tra-
 gická nehoda ~**a** tragický ~**isto** tragéd
 (*herec*) ~**verkisto** autor tragédií
tragelaf/o *zool.* Trachelaphus (*rod turovi-
 tých sudokopytníků*)
tragik/a tragický, hrozný, žalostný, truch-
 livý ~**o** tragika, tragický osud
tragicomedi/o tragicomedie
tragol/o *zool. rod* kančil (*drobný přežvý-
 kavec*)
tragopog/o, tragopogon/o *bot. rod* kozi
 brada
traĥe/o, trake/o *anat.* průdušnice *bot.*
 rostlinná céva *zool.* vzdušnice (*ně-
 kterých členovců a drápkovců*) ~**ito** *lék.*
 tracheitida, zánět průdušnice ~**ofitoj**,
 ~**oplantoj** *bot.* cévnaté rostliny ~**uloj**
zool. vzdušnicovci (*bývalý podkmen
 členovců*)
Trajan/o *hist.* Traianus, Traján
trajektori/o *fyz.* dráha, trajektorie (*vrže-
 něho tělesa, letu letadla*) ~**o de kuglo/
 obuso** dráha střely
trajn/o vlak ~**i** *n* jet vlakem ~**estro** vlak-
 vedoucí **ekspres~o** expres, rychlík
sub~o vlak podzemní dráhy, metro

passažer~o osobní vlak **var~o** nákladní vlak
trajť/o rys (výrazná čára, linie *n.* charakteristická vlastnost), tah
trak/o *let.* kurz letadla, dráha letu (*stanovený směr pohybu dopr. prostředku*), *žel.* trať (*dráha pro kolejová vozidla včetně stavebních, obslužných a zabezpečovacích zařízení*), *el. inf.* (záznamová) stopa (*magnetické pásky, pevného disku, diskety, kompaktního disku ap.*) **eťšpura ~o** *žel.* úzkorozchodná trať, *hovor.* úzkokolejná trať, úzkokolejka **~a** traťový **~forko** výhybka **~forkisto** výhybkář **~nivela pasejo** úroveňový přechod/přejezd **~reg(ad)ejo** *žel.* velín, stavědlo, železniční zabezpečovací zařízení **~sterni** *t* položit koleje **el~iği** vykolejit **parko~o** odstavná kolej **sak~o** slepá kolej
trak/o *hist.* Thrák, Trák **T~ujo, T~io** *zeměp. hist.* Thrákie, Trácie
trakci/o *dopr.* trakce (*tažná síla, způsob tažení dopravních prostředků*) **dizel~o/elektro~o/vapor~o** *žel.* motorová/elektrická/parní trakce
trakeli/o *bot.* zvonek kopřivolistý
trakin/o *zool.* ostnatec (*rod mořských ryb*)
trakit/o **traħit/o** *geol.* trachyt (*neovulkanická hornina*)
trakom/o, traħom/o *lék.* trachom (*těžký infekční zánět očních spojivek*)
trakt/i *t* jednat, sjednávat (**kun iu** s někým), zacházet (**iun, ion** s někým, s něčím), projednat, pojednat (**ion** něco) **~aĵo** traktát, pojednání **ek~i** začít jednání **inter~i** domlouvat se **mis~i** týrat, špatně zacházet **pri~i** projednat
traktat/o *polit.* traktát, státní smlouva, *odb.* (učené) pojednání
traktor/o traktor **~isto** traktorista

tram/o tramvaj **~haltejo** tramvajová zastávka **~kondukisto** řidič tramvaje **~veturilo, ~vagono** tramvajový vůz **~vojto** tramvajová dráha/trať **~vojisto** tramvaják, pracovník tramvajové dopravy
tramontan/o *met.* tramontana (*chladný severní vítr ve středomořské oblasti*)
tramp/o *i* hanlivě tramp, tulák *nám. let.* loď/letadlo trampové přepravy **~i** *n* trampovat, žít tulácky, *nám. let.* přepravovat dle potřeby
tramp/i *n* *sport.* odrazit se (sounož) **~o** odraz (**risorta**) **~ilo** pérový můstek
trampolin/o (= **saltotabulo**) *sport.* trampolína (*odrazová pérová matrace n. vyvýšené místo pro skok do vody*)
tranc/o hypnotický/extatický stav, *hovor.* trans **~i** *n* být v hypnotickém stavu, být v transu **ek~i** dostat se do transu
tranĉi/i *t* krájet, řezat, říznout **~as** *lék.* píchá, bolí (*řezavou bolestí*) **~a** řezný, řezací, řezavý **~o** řez (*úkon*) *stav.* (podélný) výkop, rýha **~aĵo** odříznutá část **~aĵo el** viando řízek masa **~aĵo el pano** krajíc (chleba) **~ilo** nůž **~ilrazilo** břitva **~ita** *heraldika* dělený (*na dvě části vodorovnou linií*) **~oĉeno** *tech.* ozubený řetěz (řetězové pily) **~obruĵilo** *tech.* řezací hořák **~dento** (= **incizivo**) *anat.* řezák **~oparto** *polygr.* ořízka **~orando** ostří, řezná hrana **al~i** (= **tajli**) stříhnout, (na)stříhat (*látku na šaty ap.*) **ambaŭ~a** dvousečný **de~i** odříznout (*získat část celku*) **de~aĵo** odřezek **dis~i** rozříznout **el~i** vyříznout **en~i** zaříznout (*řezem vniknout*), zakrojít **for~i** odříznout, odkrojít **mis~o** (= **kalemburo**) *jaz.* kalambúr (*slovní hříčka řezem: sent-ema, sen-tema*) **pri~i** ořezat, přiříznout, přiřezat (*řezáním upravit*) **tra~i** proříznout **cigar~ilo** nůž na doutníky **hak~ilo** kosíř, mačeta **kontur~i** (při)stříhnout (látku podle šablony) **pan~aĵo**

krajíc chleba **paper~ilo** perořízek
rul~ilo kolečko na řezání těsta **vejno~o**
 (= **flebotomio**) *lék.* flebotomie (*chirurgické protěti žíly*)
tranče/o *voj.* zákop *stav.* výkop
trankvil/a klidný, bezstarostný **~o** klid
 ~**eco** bezstarostnost **~igi** uklidnit **~igaĵo**
lék. trankvilizér, zklidňující lék **~iĝi**
 uklidnit se **mal~a** neklidný **mal~o** ne-
 klid **mal~igi** zneklidnit, rozrušit
mal~iĝi zneklidnit se **re~iĝi** znovu se
 uklidnit
trans přes, za **~ rivero** za řekou **~ riveron**
 přes/za řeku **~a** jdoucí přes, jsoucí za
~o, **~aĵo** místo/věc jsoucí za / přes / na
 druhé straně **~e** přes, za (*příslovce*) **~igi**
 převádět, přepravit (přes), předat, pře-
 vrátit, přetvořit **~iĝi** přejít, přepravit,
 (z)měnit se, (pře)měnit se **~ulo** ten, kdo
 bydlí na druhé straně, obyvatel odna-
 proti **mal~ = cis** na této straně **ne~igeb-**
la nepřenosný
trans/ *trans/ (předpona s významem přes,*
za, n. chem. na opačné straně) ~iri t pře-
jít ~loĝiĝi přestěhovat se ~oceana za-
oceánský ~paseĵo (= montpaseĵo)
zeměp. průsmyk ~porti t přenést, převá-
žet, převést, transportovat ~portilo do-
pravní prostředek, transportér kirasita
~portilo voj. obrněný transportér ri-
mena ~portilo řemenový převod
transakci/o *ekon.* transakce, (bankovní/
 burzovní) převod
transcend/a *fil. náb.* transcendentní, nad-
 smyslný, vymykající se rozumu **~i t**
 překračovat rozumové chápání
transduktor/o = energitransformilo
transept/o *náb. arch.* transept, příčná
 chrámová loď
transformator/o (= transformilo) *el.*
 transformátor
transfuzi/i t podat/provést transfuzi **~o**
lék. transfuze, krevní převod

transgres/o *geol.* transgrese (*zaplavení*
pevniny mořem)
Transilvani/o *zeměp.* Transylvánie, Sed-
 mihradsko
transistor/o *el.* tranzistor
transit/o *dopr. obch.* tranzit, průvoz **~a**
 tranzitní **~e** tranzitem **~i n** jít tranzitem
transitiv/a *jaz.* tranzitivní, přechodný
 (*verbo* sloveso) **~igi** učinit přechodné
 sloveso z nepřechodného **ne~a** netran-
 zitivní, nepřechodný
translaci/o *fyz.* translace, posuvný pohyb,
práv. převedení práva **~i t** rovnoběžně
 posouvat
transmisi/í *tech.* převádět energii/pohyb
~o převod energie/pohybu **kompunda**
~o kombinovaný pohon **rimena ~o** ře-
 menový převod **~ilo** transmise, převod-
 ní mechanismus **inter~ilo** převod (*např.*
ozubený ap.)
transmutaci/i t *chem.* transmutovat
transpir/i n *bot.* transpirovat (*vydávat*
vodu z povrchu rostlin) *lék.* transpirovat
(odpařovat vodu povrchem kůže a
sliznic) ~(ad)o bot. lék. transpirace
transpon/i t *hud.* transponovat
Transval/o *zeměp.* Transvaal
transvers/a příčný **~e** příčně **~o** příčka
(příčná příčka n. úsečka)
trap/o *bot. rod* kotvice
Trap/o *náb. opatství* La Trappe (*přísná*
reforma cisterciáctví) **t~ano** trapista
trapez/o *mat.* lichoběžník, *sport.* visutá
 hrazda **simetria ~o** rovnoramenný li-
 choběžník **~oido** *anat.* kost mnohohran-
 ná menší (*kůstka zápěstí*)
trat/o *ekon.* směnka cizí, trata **~i t** vy-
 stavět směnku cizí
trateratra! tramtarará (*zvuk trumpety*)
traůb/o hrozen (vína)
traůmat/o *lék.* trauma, poranění, úraz **psi-**
ka ~o psychické trauma **~ismo** trauma-

tismus **~izi** *t* traumatizovat **~ologio** traumatologie

travertin/o *geol.* travertin, sladkovodní vápennec

travesti/i *t* převléci se (pro zábavu), *lit.* zesměšňovat (vážné) dílo **~i sin por maskobalo** převléci se pro maskarní bál

tre velmi, velice **~a** krajní, přemrštěný **~ege** nesmírně, převelice

tred/i *t* navléknout, navléci (*nit do jehly*), provléknout, provléci (*stuhu/šňůru otvorem ap.*) *text.* vtahovat do vřetena **~o** *text.* protahování **~ilo** navlékač

tref/o kříž (*jedna z barev francouzských karet*) **~kruciĝo** *dopr.* čtyřlístková křížovatka

trejn/i *t* trénovat **~i kuradon**, **~i sin en kurado** trénovat běh **~iĝi** trénovat, procvičovat se **~ado** trénink, trénování **~isto** trenér **~kalsono** trenérky

trem/i *n* chvěť se, třást se **~a** chvějící se, třesoucí se **~o** třes(ení) **~ego** silný třes, silné otřesy **~eti** zachvívat se **~igi** roztrást **~brili** *n* mžikát (*o světle*), blikat, mrkat (*např.* hvězdy) **ek~i** zachvěť se, otřást se **ter~o** zemětřesení

trema/o *jaz.* dvojtečka nad písmenem (*ä, ë*): přehláska (*např. němčina, maďarština*), rozlučnick, trema (*např. francouzština*) **longa ~o** dvoučárka nad písmenem (*ö, ü*) dlouhá přehláska (*maďarština*)

trematod/oj *zool. lék.* motolice (*třída bezobratlých*)

tremel/o *bot. rod* rosolovka

tremol/o *bot.* topol osika **~i** *n* třást se jako osika

tremolit/o *geol.* tremolit (*nerost*)

trempl/i *t* máčet, namočit **~i sian plumon en galo** namočit své pero ve žluči (*jedovatě psát*) **~iĝi** namočit se, smáčet se **~hardi** *t tech.* (za)kalit (*ochlazením*

v kapalině) **am~ita studento** zaláskovaný student

tren/i *t* táhnout (za sebou), vléci **~a** tažný **~ajo** vlečená věc *text.* vlečka **~ajo de kometo** ohon komety **~ajo el fumo** sloup dýmu, kouřový závoj **~kablo** tažné lano **~reto** vlečná síť **~veturilo** přívěs **el~i** vyvléci (*odněkud*) **for~i** odtáhnout **kun~i** táhnout s sebou

treonin/o *chem.* threonin, treonin (*esenční aminokyselina*)

trepan/o *lék.* trepan, trepanační nástroj **~i** *t* trepanovat **~ado** trepanace (*vyvrtání otvoru do kosti*)

trepid/i *n* *lék.* chvěť se

treponem/o *zool. rod* Treponema **pala ~o** Treponema pallidum (*původce syfilidy*)

tret/i *t* šlapat, šlápnout (**sur ion** na něco) **sur~i** šlápnout na něco **akvo~i** šlapat vodu **~faco** *stav.* stupnice, nášlapná plocha schodu

trezor/o poklad **~ejo** pokladnice **T~ejo** státní pokladna **~isto** správce státní pokladny

tri tři **~a** třetí **~dek** třicet **~e** za třetí **~o** trojka **~obla** trojnásobný **~oble** trojnásobně, třikrát (*při násobení*) **~ono** třetina **~ope** po třech **~opo** trojice **~opismo** milování ve třech **~ulo** třetí osoba, někdo třetí (*nezávislý, nestranný*)

tri/ předpona s významem tři, troj: **~angulo** trojúhelník **~afoje** po třetí **~dento** trojzubec **~etaĝa** trojposchodový, třípodlažní **~foje** třikrát **~folio** jetel **~ĝemelo** trojče **~jara** tříletý **~lobuloj** (= **trilobitoj**) trilobiti **~mastulo** trojstěžník **~naskitoj** trojčata **~rapida** třírychlostní **~salto** trojskok **~skipa** trojsměnný **~piedo** trojnožka **T~unu**o svatá Trojice **~valenta** *chem.* trojvazný

triakontan/o *chem.* triakontan

trias/o *geol.* trias

trib/o kmen (*část národa*), ~**ano** příslušník kmene
tribol/ *tech.* **tribol/** (*předpona značící tření*) ~**metrio** tribometrie (*měření parametrů tření*) ~**metro** tribometr
tribord/o *nám.* pravobok ~**anoj** námořníci sloužící na pravoboku ~**e** na pravoboku
tribrak/o, tribraň/o *lit.* tribrach (*časoměrná stopa skládající se ze tří krátkých slabik*)
tribun/o tribuna
tribunal/o *práv.* tribunál, soud(ní dvůr) **asiza** ~**o** porotní soud
tribunus/o *hist.* tribun
tribut/o tribut(um) (*poplatek vybíraný od porobeného národa*), povinný dar, *přen.* hold, projev úcty ~**i t** platit tribut ~**ulo** plátce tributu
triceps/o *anat.* triceps, trojhlavý sval
triceratop/o *zool.* triceratops (*ještěř z konce druhohor*)
tridakn/o *zool.* rod zéva (*měkkýš*)
Triest/o *zeměp.* Terst
trifoli/o *bot.* rod jetel
trifori/o *arch. hist.* triforium (*druh vnitřního ochozu*)
triftong/o *jaz.* triftong, trojhláska
trigl/o *zool.* rod štitník (*ryba*) ~**edoj** *čeled'* štitníkovití
triglif/o *arch.* triglyf, trojřez (*dórský vlys se třemi žlábký*)
trigon/o *anat.* trigonum (*anatomický útvar trojúhelníkového tvaru*)
trigon/a (= **romboedra**) *krystalografie* trigonální, romboedrický, klencový
trigonel/o *bot.* rod pískavice
trigonometri/o *mat.* trigonometrie, goniometrie
triň/o, trik/o tricho/ (*morfém znamenající vlas ve složeninách*) ~**ofito** Trichophyton (*rod hub způsobujících trichofýcii*)

~**logio** trichologie (*nauka zabývající se vlasy*)
triňin/o, trikin/o *zool.* rod svalovec (*parazitická hlístice*)
trik/i t *text.* plést ~**i rekte** plést hladce ~**i inverse** plést obrace ~**ajo** pletený výrobek, úplet, pletenina ~**ilo** drát na pletení ~**mašino** pletací stroj **kun~i** splést více ok dohromady **mal~i** rozprávrat (*pletenu*)
triklin/a *krystalografie* triklinický, trojklonný
trikolom/o *bot.* rod čirůvka
trikoloret/o (= **trikolora penseo**) *bot.* violka trojbarevná, maceška (trojbarevná)
trikopter/oj *zool.* řád chrostici (*hmyz*)
trikot/o trikot (*látka*) ~**ajo** trikot (*úbor z trikotu*)
trikromi/o, triňromi/o *opt. polygr.* tříbarvotisk
triktrak/o triktrak (*někdejší hra s kameny a kostkami*)
trikuspid/a *anat.* trikuspidální, trojcípý (*chlopeč*)
trikvetr/o, triketr/o *anat.* trojhranná kost (*kůstka zápěstí*)
tril/o *hud.* trylek ~**i n** trylkovat
trili/o *bot.* rod trojčetka (*bylina*)
trilion/o *mat.* trilion (10^{18})
trilobit/oj (= **trilobuloj**) trilobití
trilogi/o *lit.* trilogie
trimaran/o *nám.* trimaran (*plavidlo se třemi trupy*)
trimestr/o trimestr (*období tři měsíců*), čtvrtletí ~**a** dějící se jednou za tři měsíce
tring/o *zool.* rod vodouš (*pták*)
Trinidad/o kaj Tobag/o *zeměp.* Trinidad a Tobago (*ostrovní stát*)
Trinitat/o (= **Triunuo**) *náb.* (Boží/Nejsvětější/Svatá) Trojice *přen.* svátek

Nejsvětější Trojice **t~ano** věřící ve svatou Trojici

trink/i *t* pít **~o** napítí **~ado** pítí **~ažo** nápoj **~ebla** pitný **~ejo** nálevna, napajedlo (zvěře) **~eti** *t* upíjet po doušcích **~igi** dát napít, napojit **~ujo** koryto **~akvo** pitná voda **~mono** spropitné **el~i** vypít **mal~i** žertovně močit **am~ažo** nápoj lásky **birdo~ejo** ptačí pítko **lakto~ejo** mléčný bar **lek~i** chlemtat, chlamstat

trinom/o *mat.* trinom, trojčlen

triod/o *el.* trioda

triolet/o *lit. hist.* triolet (středověká francouzská básnická forma o osmi verších na dva rýmy)

trip/o drůbky (vniřnosti drůbeže jako potravina), droby (vnitřnosti zabitých zvířat jako potravina), dršťky **~ejo** prodejna drobů/drůbků **~isto** prodavač drobů/drůbků **rok~oj** *kuch.* jedlé lišejníky, pupkovky **~supo**, **stomak~a supo** dršťková polévka

tripang/o (= **manĝebla holoturio**) *zool. kuch.* sumýš jedlý

tripanosom/o *zool.* trypanozoma (parazitický prvok)

Tripitak/o *náb.* Tripitaka, Tipitaka (třídílná sbírka kanonických buddhistických textů)

triplikat/o triplikát, třetí originál

triploid/a *biol.* triploidní (se třemi sadami chromosomů)

Tripol/o *zemĕp.* Tripolis (*hl. město Libye*)

trips/o *zool.* třásněnka (*hmyz*)

tripsin/o *biol.* trypsin (*trávicí enzym*)

triptik/o, **triptih/o** *um. hist.* triptych (trojdílný tabulový obraz *n. trojdílný oltář*)

triptofan/o *chem.* tryptofan (*esenciální aminokyselina*)

trirem/o *nám. hist.* triréma (římská loď se třemi řadami vesel nad sebou), trojveslice

trism/o *lék.* trismus, čelistní kontraktura (*toxická a tonická křeč žvýkacích svalů*)

trism/a *biol.* trizomní **~eco** *lék.* trizomie (*genetická porucha, při níž je určitý chromozom v buňce v počtu tří místo normálního počtu dvou*)

trist/a smutný, trudný, truchlivý **~o** smutno, teskno **~eco** smutek, tesknota, stesk

trit/o *hud.* tritón (*interval ze tří celých tónů*)

triti/o, **trici/o** *chem.* tritium (*radioaktivní izotop vodíku*)

tritík/o *bot.* rod pšenice **~a** pšeničný **bovin~o** (= **agra melampiro**) *bot.* černýš rolní

triton/o *fyz.* triton (*jádro tritia*) *zool.* rod tritonka *mytol.* Tritón (*řecký mořský bůh*)

tritur/o *zool.* rod čolek

triumf/o triumf, (velké a slavné) vítězství, velký úspěch **~a** triumfální **~i** *n* triumfovat

triumvir/o *hist.* triumvir **~aro** triumvirát

triv/i *t* opotřebovat

trivial/a triviální, všední, ořelý, obhroublý **~ažo** trivialita, ořelost, banalita **~eco** triviálnost, obhroublost, **~igi** udělat triviálním/obhroublým **~igĭ** zevšednět

tro příliš **~a** přílišný **~e** nadměrně, přílišně **~i** *n* překračovat míru, jednat přílišně **~ažo** nadměrnost, přílišné množství, přílišnost **~igi** přehánět, nadsazovat **~o** přemíra, nemírnost **~multiĝi** přemnožit se **~riskema** hazarderský **~senĝena** opovážlivý, bezostyšný, troufalý **~sentema** přecitlivělý **~streĉi** *t* přepínat **~respekta** servilní **~taksi** *t* přečeňovat **~uzi** *t* nadužívat **mal~o** *inf.* menší číslo než zobrazitelné

trobador/o, **trubador/o** *hist. um.* trubadúr

Trocki, Trockij *hist.* Trockij ~ismo *polit.*
trockismus **t~isto** trockista

trofe/o *sport.* voj. trofej

trofi/o *biol. lék.* trof/, -trofie (*morfémy označující vztah k výživě a růstu, ve složeninách*) **eů~o** eutrofie (*přiměřená výživa, vývoj a růst*) **hiper~o** hypertrofie (*zvětšení, zbytnění orgánu*) **hiper~a** hypertrofický, zbytnělý **hiper~i** *t* hypertrofovat, zbytnovat, zbytnět **hipo~o** hypotrofie (*snížený, omezený vzrůst, resp. stav výživy*)

trofineúroz/o, trofoneúroz/o *lék.* trofoneuróza (*neuróza způsobená poruchou výživy*)

trog/o koryto, žlab, necky, *tech.* truhlík na maltu, kalfas ~eto ptačí pítko ~čeno korečkové čerpadlo ~rado korečkové čerpací kolo **erc~o** koryto na vymývání rudy **stal~o** koryto ve stáji, žlab (*ke krmení a napájení dobytka*)

trog/i/o *zool.* pisivka bledá (*hmyz*)

troglodit/o troglodyt, jeskynní člověk *zool. rod střízlík ~ejo* jeskyně *přen.* doupě, zanedbaný byt

trogon/o *zool. rod* trogon ~oformaj řád trogoni (*ptáci*)

Troj/o *hist. zeměp.* Trója **t~ano** Trójan **t~a** čevalo trojský kůň *přen. inf.* počítačový virus

trokanter/o *anat.* trochanter, chocholík

trokar/o *lék.* trokar (*bodný nástroj k odvádění tekutin z tělních dutin*)

troke/o, trohe/o *lit.* trochej

trokiter/o *anat.* hrbolek

trokle/o *anat.* trochlea, kladka

trol/o 1 vlečná síť ~barko, ~šipo rybářská loď s vlečnou sítí

trol/o 2 troll (*démonická bytost, obr n. trpaslík skandinávské mytologie*)

trole/o *el.* trolej

trol/i/o *bot. rod* upolín

tromb/o *met.* tromba (*vzdušný vír se svislou osou*), *lék.* trombus (*krevní sraženina*) ~ozo *lék.* trombóza ~ektomio trombektomie (*chirurgické odstranění trombu*)

trombidi/o *zool. rod* sametka (*roztoč*) ~edoj čeled' sametkovití ~ozo *lék.* trombidióza (*svědivé onemocnění kůže způsobené larvami sametek*)

trombin/o *biol.* trombin (*koagulační faktor*)

trombocit/o *anat.* trombocyt, krevní destička

trombon/o *hud.* trombón, pozoun **šov~o** snížcový pozoun/trombón **valvo~o** klápkový pozoun/trombón

tromel/o *tech.* bubnové (otáčivé) síto

tromp/i *t* (z)klamat, podvádět ~a klamný ~anto, ~into pokrytec, falešník, klamající člověk ~igí zklamat se ~isto podvodník ~ito podvedený ~logi *t* svěst ~ludi *n* falšovat / podvádět při hře, falešně hrát **sen~a** bezelstný, poctivý **okul~e** optickým klamem

tron/o trůn, vladařský stolec **T~oj** *náb.* trůnové (*třetí kůr andělský*) ~i *n* trůnit **de~igi** zbavit trůnu, svrhnout **sur~igi** uvést na trůn, nastolit

trop/o *lit.* tropus (*nepřímé obrazné pojmenování*)

tropeol/o *bot. rod* řeřišnice

tropik/o *hvězd. zeměp.* obratník **T~o de la Kankro, Kankra T~o, Norda T~o** obratník Raka **T~o de la Kaprikorno, Kaprikorna T~o** obratník Kozoroha ~a tropický, obratníkový ~lando tropická země ~zono tropy, tropický (podnebný) pás **inter~a** meziobratníkový

tropism/o *biol.* tropismus (*afinita, pohyb, zaměření k něčemu*) **lum~o** fototropismus *hovor.* otáčení za světlem **sun~o** heliotropismus (*růst směrem ke slunci*)

tropopaž/o *met.* tropopauza (*přechod mezi troposférou a stratosférou*)

troposfer/o *met.* troposféra (*část atmosféry od zemského povrchu k tropopauze*)

trot/i *n* klusat **~o**, **~ado** klus(ání) **~igi** uvést v klus **~ilo** (= **skutilo**) koloběžka

trotuar/o chodník **~i**, **~umi** *n* šlapat chodník, vábít klienty

trov/i *t* nalézt, najít *přen.* zjistit, shledat **~ajo** nález (*nalezená věc*) **~igí** nalézat se **~it(ul)o** dítě nalezenec **~itejo** sirotčinec **~o** nález (*čin*), nalezení **el~i** objevit, nalézt, vynalézt **el~o** nález, objev **re~i** znovu nalézt **bon~o** dobrozdání, posudek

tru/o díra, otvor *sport.* jamka **~a** děravý **~i** *t* dírkovat *tech.* děrovat **~etaro** děrování, perforování, perforace, *u poštovní známky* zoubkování **~ilo** děrovač(ka) (*papíru*) *dopr.* žel. průštipky, prošti-povací kleště (*průvodčího*), *inf.* děrovač (*děrného štítku / děrné pásky*) **~bendo** *inf.* děrná páska **~hava** děravý **~karto** *inf.* děrný štítek **el~igi** *tech.* tvářet tažením/protlačováním **aer~o** větrací otvor *let.* vzdušná díra **bonbo~o** kráter (po výbuchu pumy) **bor~o** vývrt pro vložení nálože **brak~o** otvory oděvu pro paže **buton~o** knoflíková dírka **cel~o** hledí (přístroje/pušky) **hom~o** průlez, průlezný otvor **kol~o** otvor oděvu pro hlavu **lač~o** dírka pro tkaničku **lini~i** perforovat v řádku **naz~o** *anat.* nosní dírka **oleo~o** *tech.* mazací otvor, výstupní otvor maznice **pař~o** *voj.* střelna **pug~o** *vulg.* díra (= řítní otvor) **son~o** ozvučný otvor (*kytary, houslí*) **spir~o** *zool.* dýchačí otvor *bot.* průduch, stoma *tech.* větrací otvor **špruc~o** dýchačí otvor velryby **šuto~o** *hist.* proluka v hradbách pro svrhování a lití

obraných prostředků **vermo~o** díra po červu, červotoči

trud/i *t* nutit, vnucovat **~(ad)o** (do)nucení **~ema** vtíravý **~igema** dotěrný **~igí** vnu-covat se **~devigi** přinutit **~herbo** plevel **~kitelo** svěrací kazajka **~penso** nutkání, posedlost, obsese **~peti** *t* vydírat **al~i** vnutit **al~igema** vtírající se **al~ilo** *tech.* ovladač, řídicí prvek **el~i** vynutit **el~a** *geol.* efuzivní, výlevný **en~a** *geol.* intruzivní **en~igí** vnutit se, vetřít se **en~iganto**, **en~ulo** vetřelec **ne~igema** nevtíravý, diskrétní

truf/o houba rod lanýž **~i** *t* obložit lanýží **~ejo** naleziště lanýžů **šajn~o** nepravý lanýž

truk/o trik, obratný kousek **~i** *t* provádět trik(y), filmovat trikem **~mašino** filmový směšovač obrazů

trul/o zednická lžice *kuch.* lžice na lívan-ce **~eto** špachtle, sěrka

trum/o *arch.* stěna mezi dvěma okny, ozdobný střední sloup brány

trump/o *arch.* tromp, trompa

trumpet/o trubka, polnice *hovor.* trumpe-ta **~i** *n* troubit **~isto** trubač **dis~i** roz-troubit, roznést fámu

trunk/o kmen (*stromu*), trup (*těla*) *mat.* komolé těleso **~aro** více kmenů se společnými kořeny **~eto** stonek **~ita** *mat.* komolý **bazo~o** *zahr.* podnož **centro~o** (= **trusfosto**) *stav.* nosný sloup **vin-ber~o** kmen vinné révy

trup/o *voj.* jednotka, oddíl, *sport.* druž-stvo, soubor *div.* soubor divadla **~oj** *voj.* oddíly, vojsko **~unuo** vojenská jednotka **helpo~oj** *voj.* zálohy **jaz~o** *hud.* džezový orchestr **kiras~oj** *voj.* obrněné jednotky **linio~oj** frontové oddíly

trus/o *stav.* příhradová konstrukce

trusken/o *tech.* rejssek (*dílenský rýsovací nástroj*)

trust/o ekon. trust, trast ~i t zmonopolizovat (výrobu) ~igi vytvořit trust
mal-igado rozdělení trustu na menší celky

trut/o zool. pstruh obecný
ts! pst! tiše!

tsetse/o (= ceceo, cece-mušo) zool. rod moucha tse-tse, bodalka

TTT = Tut-Tera Teksažo inf. www

tualet/o toaleta, (slavnostní) dámský úbor, úprava zevnějšku ženy ~a toaletní ~i n dělat svou toaletu ~ejo místnost k úpravě zevnějšku div. herecká šatna ~ujo skříňka/krabice na toaletní potřeby

tuareg/o Tuareg

tub/o roura, trubka, hadice, trouba (průměr nad 300 mm) anat. trubice el. trubice, elektronka **aŭda/Eŭstakia** ~o anat. sluchová/Eustachova trubice **fluoreska** ~o zářivka **iks-radia** ~o fyz. rentgenka, rentgenová trubice (**paf**)~o voj. hlaveň **prova** ~o, **prov**~o chem. zkumavka **utera** ~o (= **salpingo**) anat. vejcovod ~i t lék. intubovat, provést intubaci ~aro potrubí, potrubní síť ~eto trubička, hadička ~ingo tech. příruba (trubky), el. objímka elektronky ~isto potrubář, instalatér ~izi vybavit potrubím ~fluilo odtokové potrubí ~oforma trubkovitý ~gaŭgo (skleněný průhledový) stavoznak ~kulverto odpadové potrubí ~obloko betonová chránička (podzemního vedení) **mikro~eto** biol. mikrotubula **du~a** voj. dvouhlavňový, dvojhlavňový **aer**~o [= **aerujo** (**de pneŭmatiko**)] duše (pneumatiky) **agordo**~o hud. ladička **ampol**~o chem. nevh. pipeta nedělená **bildo**~o el. obrazovka **dren**~o (= **drenilo**) drén **ellas**~o výfuk **elektron**~o elektronka **fum**~o kouřovod **genu**~o koleno roury **kamen**~o komín **kamen~isto** kominík **lum**~o zářivka **nivel**~o trubicový sta-

voznak **parol**~o hlásná trouba, megafon hist. potrubní telefon **pluv**~o okapová roura **serpent**~o fyz. chem. spirálový chladič **spermo~etoj** chámovody **suč**~o násoska, sací trubice **malšarĝo**~o výbojka **vom**~o stav. chrlič

tuber/o boule, hrbol, výrůstek, anat. hrbol, výběžek bot. hlíza ~aĵo bot. hlízovitý útvar (na listech, kořenech ap.) anat. drsnatina, tuberositas ~eto anat. hrbolek lék. uzel, hrbol (leprózní, syfilitický ap.) ~iĝo bot. přeměna (kořene) na hlízu ~plena hrbolatý, pokrytý hrbolky **har**~o drdol

tuberkul/o lék. tuberkul(ózní uzlík) ~ozo tuberkulóza ~ozulo nemocný tuberkulózou

tuberos/o bot. tuberóza, nocovka, noční hyacint

tubj/o hud. tuba

Tucidid/o hist. Thúkydidés

tuč/o tuš (nesmazatelná barva) ~i n um. lavirovat (kresbu tuší), tech. rýsovat tuší, malovat písmo tuší

Tudor/o hist. Tudor t~a arch. hist. tudorovský (sloh, období)

tuf/o chomáč, trs ~a chomáčovitý ~iĝanta tvořící trs(y) **plum**~o (= **egreto**) ptačí chocholka

tuj hned ~ kiam jakmile ~a okamžitý, bezodkladný ~e hned, bezodkladně

tuj/o bot. rod zerav, túje

tujops/o bot. rod zeravinec

tuk/o šátek ~ačo hadr ~pinčilo količek na prádlo **antaŭ**~o zástěra **brusto**~o dámský pléd **buš**~o ubrousek, servítek **gudro**~o dehtové plátno **kovro**~o rouška/závoj (zakrývající obličej), nikáb **lito**~o prostěradlo **man**~o ručník **mor**~o plátno pro zabalení zemřelého, rubáš **naz(o)**~o, **poš**~o kapesník **saliv**~o slintáček, bryndák **teler**~o utěrka **teler~eto** ubrousek **tualet**~o ručník

tablo~o ubrus **vindo~o** plenka **viš~o** utěrka, prachovka
tukan/o zool. rod tukan
tukulo *zool.* tukotuko (*rod jihoamerických hlodavců*)
tul/o text. tyl **fon~o div.** tylový závěs v pozadí jeviště
tularemi/o lék. tularemie, *hovor.* zaječí mor, zaječí nemoc
tuli/o chem. thulium
tulip/o bot. rod tulipán **~arbo**, **~a lirio-dendro** *bot.* liliovník tulipánokvětý
Tulon/o zeměp. Toulon
Tuluz/o zeměp. Toulouse
tumor/o lék. nádor, tumor **benigna ~o** nezhoubný nádor **maligna ~o** zhoubný nádor
tumul/o hist. mohyla, tumulus, kurhan
tumult/o vřava, shluk, srocení **~a** hlučný **~i n** hlučet **~iği** srotit se
tun/o tuna **~aro nám.** tonáž
tundr/o tundra (*biom subpolárních a polárních oblastí*)
tunel/o tunel **~i t** razit tunel **~faũko** ústí tunelu **strat~o** podjezd **vent~o** aerodynamický tunel
tungsten/o = volframo
tunguz/o Tunguz, Evenk
tunik/o hist. tunika *anat.* obal, vrstva, blána, *bot.* plášť **~uloj zool. podkmen** pláštěnci **muk~o (= mukozo) anat.** sliznice **ser~o (= serozo) anat.** seróza, serózní blána
Tuniz/o zeměp. Tunis **~io** Tunisko
tur/o věž sport. skokanská věž, *šachová figurka* věž **~eto** věžička *vaj.* otáčivá palebná věž **~falko zool.** poštolka obecná **~horloĝo** věžní hodiny **astronomia ~horloĝo** orloj **ĉef~o** hlavní věž hradu, donžon, donjon **akvo~o** věžový vodojem **Babel~o** *náb.* Babylonská věž **dom~o** věžák, výškový/věžový dům **gvato~o** strážní věž **lum~o** maják *přen.*

vodítka **pulvo~o** prachárna (ve věži), prašná věž **sonoril~o** zvonice
turb/o hračka káča, *vlk tech.* záhlubník **~i n** točit se jako káča **~omašino** zahlubovací stroj **figuro~o** káča roztáčená prsty
turban/o turban
turbelari/oj zool. podkmen ploštěnky
turbid/o geol. turbidit, flyš
turbin/o turbína **gas~o** plynová turbína **vapor~o** parní turbína
turbul/i n téci vířivě/turbulentně **~a fyz.** turbulentní, vířivý **~ema přen.** neklidný, hádavý
turd/o zool. rod drozd **griza ~o (= litor-no)** drozd kvíčala **nigra ~o (= merlo)** kos černý **ruĝaksela ~o** drozd cvrčala **~edoj ĉeled'** drozdovití **kanto~o** drozd zpěvný **rok~o** skalník zpěvný **visko~o** drozd brávník
turg/a lék. oteklý, zduřelý **~eco**, **~esko** oteklost **mal~a** scvrklý **sub~a** neoteklý
Turing/o hist. Turing **t~a** **automato** Turingův stroj **t~a testo** Turingův test
Turingi/o zeměp. Durynsko (*německá spolková země*)
turism/o turismus, cestovní průmysl, turistika **~a** **oficejo/agentejo** cestovní kancelář/agentura **eko~o** ekoturistika **ciklo~o** cykloturistika
turist/o turista **~iko** turistika, rekreační cestování
turk/o Turek **T~io**, **T~ujo** Turecko
Turkestan/o zeměp. hist. Turkestán
turkis/o geol. tyrkys **~a** tyrkysový, *přen.* zelenomodrý
turkmen/o Turkmen **T~io**, **T~ujo** Turkmenie, Turkmenistán
turmalin/o geol. turmalín
turment/i t trápit, sužovat **~a** mučivý **~o**, **~ado** soužení, trápení, muka **~iği**, **~i** **sin** trápit se **el~i** utrápiti do vyčerpání, mučením vydobýt z někoho

turn/i *t* (o)točit (*kolem osy*), obrátit **~i sin** otáčet se, obracet se **~a** otáčivý, způsobující obrat **~o** otočení, obrat **~ebla** otočný **~iĝi** točit se, přeměnit se (**en ion** v něco) **~ilo** klika, naviják **~akvo** (vodní) vír **~oplato** *žel.* točna, *hud.* talíř gramofonu **ĉirkaŭ~i** obtočit **de~i** odvrátit **de~iĝi** odvrátit se **el~i sin**, **el~iĝi** vytáčet se, vymlouvat se **el~iĝo** vytáčka, výmluva **el~iĝema** snadno nalézající výmluvy **for~i** odvrátit, odklonit **for~iĝi** odvrátit se **re~i** točit se v protisměru **re~ebla** vratný **sende~e** bez obracení, stále stejně **trans~i** obrátit naruby **akvo~iĝo** vodní vír **akvo~uloj** (= **turbelarioj**) *zool.* třída ploštěnky **bolto~ilo** (= **boltilo**) maticový klíč **disko~ilo** diskman, (malý přenosný) přehrávač disků **fronto~o** *voj.* změna směru fronty **kap~o**, **kap~iĝo** závrat', vertigo **parol~o** slovní obrat **senco~o** otočení smyslu **sorto~o** osudový obrat **ŝraŭb~ilo** (= **ŝraŭbilo**) šroubovák **vento~o** náhlá změna směru větru **voj~o** zatačka

turne/o turné, umělecký zájezd **~i** *n* hrát na turné

turniket/o *lék.* škrtidlo, turniket

turnir/o *hist.* (rytířský) turnaj *sport.* (sportovní) turnaj **~ejo** kolbiště **am~o** soutěž trubadúrů při turnaji

turp/a *lit. expr.* ošklivý

turt/o *zool.* hrdlička divoká

tus/i *n* kašlat **~o**, **~ado** kašel **kontraŭ~a siropo** sirup proti kašli

tusilag/o *bot. rod* podběl

tuŝ/i *t* dotýkat se, dotknout se *sport.* tečovat **~o** dotek **leĝera ~o** lehký dotek **~ado** dotýkání se *lék.* hmat **~anta** dojmavý **~ebla** dotknutelný **~eti** lehounce se dotýkat **~iteco** dojetí **~linio** (= **taĉo**) *sport.* pomezí čára **~ludo** hra na slepou bábu **~punkto** styčný bod **~otima** křehký na dotek (*např. porcelán*) **ek~i** náhle se dotknout **ek~o** dotek **inter~iĝi**, **kun~iĝi** vzájemně se dotknout, srazit se *el.* zkratovat **ne~umino** (= **balzamino**) *bot. rod* netýkavka *přen.* netýkavka, pruderní žena **ne~ebla** nedotknutelný **ne~ita** nedotčený **re~i** retušovat **facil~e** lehoučkým dotykem **flug~i** letmo dotknout (*pohledem*) **kor~i** dojmout **kor~a** dojmavý **ter~o** *el.* zkrat

tut/a celý **~e** zcela **ne~e** ne zcela, trochu **~e ne** vůbec ne, pranic **~aĵo** celek, úplná sestava, úplný soubor, komplet **~eco** celistvost **en~e** celkem, docela **super~o** kombinéza, overal

tut/ *předpona značící úplnost:* **~certe** zcela určitě **~eŭropa** celoevropský **~figure** cele (zobrazený, nejen do pasu) **~monda** (celo)světový **~slavismo** panslavismus

Tuval/o *zeměp.* Tuvalu

tvid/o *text.* tvíd (*vlnářská tkanina*)

tvirn/o *text.* skaná příze

U

ubikv/a *biol.* ubikvistický (*žijící v nejrůznějších podmínkách*)

ubliet/o (= **forgesejo**, **forgeskelo**) *hist.* hladomorna, lidomorna

udmurt/o Udmurt **~a lingvo** udmurtština **U~io** Udmurtsko

udon/o *kuch. japonské nudle* udon

Ugarit/o Ugarit (*starověký městský stát*)

UEA (Universala Esperanto-Asocio) UEA (Světový esperantský svaz)

ued/o vádí, ued (*řeka v poušti, většinu roku vyschlá*)

Uesant/o Ouessant (*bretaňský ostrov*)
uest/o *nevh.* západ
uf! uf! (*citoslovce úlevy*)
Ugand/o *zeměp.* Uganda
ugr/o Ugrofin **finno~a jaz.** ugrofinský
ugvis/o *pták* cetie trojhlasá
uhu! hej! hola! (*volání z dálky*)
-uj- *přípona s významem* schránka, ná-
doba, též strom (*podle plodů*), země
(*podle hl. národa*) **mon~o** peněženka
suker~ujo cukřenka **framb~o** maliník
pom~o jabloň **Angl~o** Anglie **ne čiu**
rus~ano estas ruso ne každý obyvatel
Ruska je Rus
uj/o schránka, nádoba
ujgur/o Ujgur **U~io, U~ujo** Ujguristán,
Ujgursko
ukaz/o *hist.* ukaz (*vládní n. carské naříze-*
ní) *přen.* dekret
ukij/o ukijoe (*japonský barevný dřevořez*)
Ukrain/o 1 Ukrajina **u~ano** Ukrajinec (*ve*
starší esp. literatuře)
ukrain/o 2 Ukrajinec **U~io** Ukrajina
(*dnes převládající tvary*)
ukulele/o ukulele (*havajský hud. nástroj*
podobný kytáře)
-ul- *přípona značící osobu n. zvíře urči-*
tých vlastností, přen. i věc: **jun~o**
mladík **jun~ino** dívka **maljun~o** stařec
kvarpied~o čtyřnožec **unukorn~o** jed-
norožec **trimast~o** trojstěžník **nub-**
skrap~o mrakodrap **mam~oj** savci
skvam~oj šupinatí
ul/o chlap, individuum, osoba **~ino** žen-
ská, ženština
ulan/o hulán
Ulanbator/o *zeměp.* Ulánbátar
ulcer/o *lék.* vřed **stomaka ~o** žaludeční
vřed **~eto** vřídek **~igo** vytvoření vředu
uleks/o *bot.* hlodáš
ulem/o ulema (*islámský teologický práv-*
ník)

uliginos/o *bot.* vlochyň bahenní, borůvka
bažinná
ulm/o *bot.* jilm
ulmari/o *bot.* tužebník jilmový
uln/o *lék.* ulna, kost loketní *hist.* loket
(*stará jednotka délky*) **~a** loketní *lék.*
ulnární
ultimat/o *polit.* ultimátum
ultra- ultra, nad (*určitou hranicí nebo*
normálem) **~kurt/a** *fyz.* ultrakrátký **~so-**
no *fyz.* ultrazvuk **~viola** *fyz.* ultrafialový
ultramari/o *chem.* ultramarín
ultramontan/a *hist.* ultramontánní, pro-
vatikánský
ulul/i *n* houkat, výt (*jako sova, sýček, vlk,*
siréna)
ulv/o *bot.* porost **laktuka ~o** porost lo-
cikový *hovor.* mořský salát **~oficoj** *bot.*
třída trubicovky
-um/ *neurčitá přípona, pozměňující vý-*
znam slova **kol/o** krk **kol/umo** límeč
aer/o vzduch **aer/umi** větrat
um/o *entononc (při zapomenutí výrazu)*
transdono al mi tiun ~on! podej mi
tamhleto! **homa ~ajo** *vulg.* lidské tento-
nonc (*lejno*)
umbel/o *bot.* okolík (*druh květenství*)
kunmeta ~o složený okolík **~eto** okolí-
ček
umbelifer/oj (= apiacoj) *bot.* miřkovité
umbilik/o *anat.* pupek *přen.* pupek (*střed*
n. významné místo) **Delfo, la ~o de la**
mondo Delfy, pupek světa **~a** pupeční,
umbilikální **~a hernio** pupeční kýla **~a**
šnuro, ~a funiklo pupečník, pupeční
šňůra
umbilikari/o *bot.* pupkovka
umbr/o 1 *ryba* blatňák
umbr/o 2 umbra (*přírodní pigment*)
umbr/oj 3 *hist.* Umbrové **~a skolo** *hist.*
um. umbrijská škola (*malířská*) **U~io**
Umbrie (*kraj v Itálii*)

ume/o meruňka japonská ~**ujo**, ~**arbo** (= **japania prunarbo/abrikotarbo**) me-
ruňka japonská, slivoň japonská (*strom*)
umjak/o umiak (*eskymácký člun*)
umlaüt/o jaz. umlaut (*modifikace kořenné
samohlásky*)
UN/o (= **Unuiĝintaj Nacioj**) OSN (Orga-
nizace spojených národů)
unaŭ/o zool. lenochod (dvouprstý)
unc/o unce (*jednotky hmotnosti mimo SI,
cca 30 g*)
unci/o (= **neĝleopardo**) zool. irbis hor-
ský, levhart sněžný
uncial/o hist. unciála (*velké písmeno
ve starých rukopisech*)
Undin/o mytol. undina, vodní víla
Unesk/o (= **La Eduka, Sciencia kaj Kul-
tura Organizo de Unuiĝintaj Nacioj**)
UNESCO (= Organizace OSN pro vý-
chovu, vědu a kulturu)
ung/o nehet ~**i** *t* škrábat, drásat ~**ego** dráp,
spár, pařát ~**ilaro** manikúra (*souprava*)
~**uloj** (= **hufuloj**) zool. kopytníci, ko-
pytnatci ~**ofajlilo** pilníček na nehty
~**oskrap**, ~**ovundi** *t* škrábat, drásat
krur~o (= **ergoto**) ostruha (*rohovitý vý-
růstek na zadní části nohy kohoutů*)
ungol/o bot. nehet (*dolní zúžená část ne-
srostlých okvětních listků*)
ungvent/o lék. mast
uni/o práv. polit. unie, spolek, svaz, jed-
nota
uniat/o náb. uniat (*člen uniatské církve*)
uniform/o uniforma, stejnokroj
unik/a unikátní, jedinečný mat. jedno-
značný ~**aĵo** unikát
Unikod/o inf. Unicode
unikorn/o (= **unukornulo**) mytol. jedno-
rožec
Uniks/o inf. Unix
unison/o jednohlas, souzvuk
unit/o fyz. jednotka (*základní veličina pro
měření*)

unitari/a náb. unitární ~**ano** unitář ~**ismo**
unitářství (*odmítání trinitárního dog-
matu*)
univers/o vesmír ~**a** vesmírný
universal/a univerzální, všeobecný, vše-
stranně použitelný ~**aĵo** fil. univerzálie,
obecnina, obecný pojem ~**eco** univer-
zálnost ~**ismo** univerzalismus
universitat/o univerzita ~**a** univerzitní
~**ano** příslušník univerzity (*profesor,
student*)
unkt/i (= **sanktolei**) *t* pomazat (*na krále
apod.*)
-**unt/** neoficiální přípona podmiňovacího
příčestí činného: **havunte tempon** kdy-
bych měl čas
unu jeden ~**a** první ~**e** za prvé, nejdříve,
především ~**o** jednotka, jednička **ima-
ginara** ~**o** mat. imaginární jednotka
taksonomia ~**o** taxonomická jednotka
~**aĵo** jednoduchý kus, blok ~**eco** jednota,
jednotnost, jednoznačnost ~**igi** sjednotit
~**igi** sjednotit se **U~iĝintaj Nacioj** Spo-
jené národy ~**igo** sdružení, sjednocení,
unie ~**opa** jednotlivý **re~igi** (znovu)
sjednotit **Tri~o** Svatá Trojice **mon~o**
peněžní jednotka **poŝt~igo** poštovní
unie
unu/ předpona s významem jedno: ~**ko-
lora** jednobarevný ~**aktaĵo** div. jedno-
aktovka ~**anima** jednomyslný ~**ĉeluloj**
zool. jednobuněční ~**direkta** jedno-
směrný ~**ela** jeden z mnohých ~**etaĝa**
přízemní (*o budově*), jednopodlažní
~**flanka** jednostranný, jednosměrný
~**forma** uniformní, rovnoměrný, mající
stejnou podobu ~**klasa** jednotřídní
(*např. škola*) ~**kornulo** mytol. jedno-
rožec zool. nosorožec ~**loka** jedno-
místný ~**nombro** (= **singularo**) jaz.
jednotné číslo ~**nura** jediný, pou-
hopouhý, jedinečný ~**obla** jednoná-
sobný, nezdvojený ~**opa** jednotlivý

~**opulo** jednotlivec ~**peca** jednoduchý, jednoduchý ~**rela** jednokolejnicový ~**senca** jednoznačný, *dopr.* jednosměrný ~**signifa** jednoznačný ~**taga** jednodenní ~**traka** jednokolejný ~**valenta** *chem.* jednovazný ~**vice** v jedné řadě ~**vide** jedním pohledem ~**vitelaj ġemeloj** jednovaječná dvojčata ~**voċe** jednohlasně

unua/ předpona s významem první, prvo/: ~**klasa** prvotřídní ~**ranga** vysoké kvality, prvotřídní ~**vice** v první řadě, nejdříve ~**vide** na první pohled

unue/ předpona s významem prvně, prvo/: ~**naskita** prvorozený ~**etaġa** přízemní (*o budově*), jednopodlažní ~**flanka** jednostranný, jednosměrný ~**forma** uniformní, rovnoměrný, mající stejnou podobu ~**klasa** jednotřídní (*např.* škola) ~**kornulo** *mytol.* jednorožec *zool.* nosorožec ~**loka** jednomístný ~**nombro** (= **singularo**) *jaz.* jednotné číslo ~**nura** jediný, pouhopouhý, jedinečný ~**obla** jednočlenný, nezdvojený ~**opa** jednotlivý ~**opulo** jednotlivec ~**peca** jednoduchý, jednoduchý ~**rela** jednokolejnicový ~**senca** jednoznačný, *dopr.* jednosměrný ~**signifa** jednoznačný ~**taga** jednodenní ~**traka** jednokolejný ~**valenta** *chem.* jednovazný ~**vice** v jedné řadě ~**vide** jedním pohledem ~**avide** na první pohled ~**vitelaj ġemeloj** jednovaječná dvojčata ~**voċe** jednohlasně

unuar/a *chem.* jednosložkový

Unuel pseudonym Zamenhofův (*unu el la popolo* = jeden z lidu)

unut/o *hud.* souzvuk

unutet/o *hud.* sólový výstup *n.* skladba

Upanišad/oj *náb.* upanišady

upas/o upas, šípový jed (*rostlinný jed*) ~**arbo** *bot.* strom upas

uperkut/o *sport.* zvedák (*druh spodního úderu v boxu*)

Upsal/o *zeměp.* Uppsala

upup/o *zool.* dudek ~**edoj** dudkovití

ur/o 1 pratur

ur/ 2 *lék.* ur(o)/ (*první část složených terminů s významem močové ústrojí n. moč*): ~**ografio** urografie, ~**ologio** urologie ~**ologo** urolog ~**ata acido nevh.** kyselina močová

uracil/o *biochem.* uracil

uragan/o *met.* orkán (*nejsilnější vítr, nad 118 km/h*) ~**aj detruoj** škody způsobené orkámem ~**a karaktero** bouřlivá povaha ~**a juneco** bouřlivé mládí ~**i** *n* zuřit jako uragán

Ural/o Ural (*pohoří i řeka*) **u-a** uralský

Uran/o *mytol.* Úranos (*řecký bůh nebes*) *hvězd.* Uran (*planeta*)

urani/o *chem.* uran ~**a** uranový **trans~aj elementoj** transurany (*prvky s atomovým číslem vyšším než 92*)

Urani/o *mytol.* Uránie (*múza astronomie a geometrie*)

uranil/o *chem.* uranyl

uraninit/o *geol.* uraninit, smolinec

uranism/o *lék.* uranismus, mužská homosexualita

urb/o město ~**a** městský ~**ano** měšťan, obyvatel města ~**aneco** měšťanství, městská zdvořilost ~**ego** velkoměsto ~**eto** městečko, městys ~**estro** starosta (města) ~**odomo** radnice ~**hirundo** jiřička obecná ~**oplanismo** městské plánování, plán(ování) městského rozvoje **antaŭ~o** předměstí **ĉef~o** hlavní město **ĉirkaŭ~o** satelitní obec/obce **kun~ajo** průmyslově administrativní centrum města **sam~ano** obyvatel stejného města **sub~o** satelitní obec/obce **art~o** památkové město (*turisticky lákavé*) **ban~o** lázeňské město **grand~o** velkoměsto **ġarden~o** zahradní město **haven~o** přístavní město **lim~o** příhraniční/pohraniční město **naskiĝ~o** rodné

město **sankt~o** posvátné město **stapl~o** obchodní čtvrť, tržové město
urbaniz/i *t* urbanizovat **~ado** urbanizace
~isto urbanista
urdu/o *jaz.* urdština
ure/o (= **karbamido**) *chem.* močovina, karbamid **~azo** ureáza **~emio** *lék.* uremie **~ido** *chem.* ureid
ured/o *bot.* rez (*jedna ze stopkovýtrusných hub způsobujících choroby hospodářských rostlin*) **~aloj** (= **rustofungoj**) řád rzi **~osporo** urediospora, uredospora, letní výtrus (rzi) **~ujo** vřecko urediospor
uremi/o (= **uremio**) *lék.* uremie
uretan/o (= **karbamato**) *chem.* uretan, karbamát
ureter/o *anat.* močovod, ureter
uretr/o *anat.* močová trubice, uretra **~ito** uretritida, zánět močové trubice
ureus/o *hist.* ureus (*zobrazení kobry na čelence faraonů*)
urĝ/i *t* urgovat, naléhat, popohánět **la afero** **~as** věc naléhá (spěchá) **la cirkonstancoj nin** **~as** okolností nás nutí **~u lin** pobídní jej **~a** naléhavý **~e** naléhavě **~ajo** naléhavá záležitost **~eco** naléhavost **~iĝi** *n* stát se naléhavým, spěchat **~iĝu, la trajno vin ne atendos** pospěš si, vlak na tebe nepočká (**akcident**)**~ulo** zraněný vyžadující neodkladnou péči (**hospital**)**~ejo** urgentní příjem (nemocnice) (**medicin**)**~istoj** pracovníci urgentního příjmu **seks~o** sexuální chtivost
uri/o *pták* alkoun
urin/o moč **~a** močový **~i** *n* močit **~ejo** pisoár **~iga** močopudný **~ujo** nádoba na moč, nočník *n.* bažant **~ometro** urinometr (*zařízení pro měření hustoty moči*) **~oreo** nadměrné močení **~oskopio** uroskopie, uromancie (*diagnostika chorob*)

z moči) **lit~ado** (= **enurezo, litpisado**) enuréza, noční pomočování
urn/o urna **ruba ~o** koš na odpadky **voĉdona ~o** volební urna **cindro~o** urna (*s popelem nebožtíka*)
urodel/oj *zool.* ocasatí (*obojživelníci*)
urogal/o *zool.* tetřev hlušec
urs/o medvěd **~a** medvědí **fari al iu ~an kareson** prokázat (někomu) medvědí službu **~ido** medvědě **~ino** medvědice **Granda U~ino** *hvězd.* souhvězdí Velká medvědice **Malgranda U~ino** *souhvězdí* Malá medvědice, Malý medvěd **lav~o** (= **prociono**) mýval **mar~o** lachtan
Ursul/o Uršula, Voršila **u~anino** *náb.* voršilka (*členka řádu svatě Voršily*)
urtik/o *bot.* kopřiva **~i** *n* pálit, žahat **~acoj** *bot.* čeled' kopřivovitě **~ado** pálení **~aloj** *bot.* řád kopřivokvětě **~eca** pálivý
urtikari/o, urtikoz/o *lék.* kopřivka, urtikarie
Urugvaj/o Uruguay
Urumĉi/o Urumĉi (*hl. město ujgurské oblasti Sin-tiang v Číně*)
uruši/o *bot.* škumpa **~i** *t* lakovat škumpou **~us** *koncovka podmíňovacího způsobu ~modo* (= **fiktivo, kondicionalo**) podmíňovací způsob
usne/o *bot.* provazovka
Uson/o USA, Spojené státy americké **u~a** americký (*týkající se USA*) **u~ano** Američan (*z USA*)
ustaš/o *hist.* ustašovec (*chorvatský nacionalista*)
ustilag/o *bot.* sněť (*rod cizopasných hub napadajících obilniny*)
~ut/ *neoficiální přípona trpného podmíňovacího přičestí* **skrib~a** **letero** dopis, který by byl napsán
uta/o *lit.* uta (*japonská báseň*) **long~o** vícenásobná uta
Utah/o Utah (*stát v USA*)

utaj/o píseň klasické japonské zpěvohry
 nó
uter/o *anat.* děloha ~a děložní ~ito zánět
 dělohy **ekster~a** mimoděložní **sam~a**
 (= **sampatrina**) z těžé matky
util/a užitečný, prospěšný ~i *n* být užitečný ~o užitek ~a**jo** užitečná věc ~eco
 užitečnost ~igi zužítkovat ~cela užítkový, utilitární ~ismo utilitarismus mal~i
 škodit mal~o škoda ne~a, sen~a neužitečný ne~igeb**la** nepoužitelný **medimal~a**jo**** (= **medinoca**jo****) škodlivina v
 (životním) prostředí
utopi/o utopie U~o Utopie (*vysněná země s dokonalým společenským řádem*) ~a
 utopický ~ulo, ~isto utopista, snílek, blouznivec
utrikulari/o *bot.* bublinatka
uv/o vinné hrozny (*jako pokrm*) **urs~o** (= **arktostafilo**) vřes medvědice
uve/o *anat.* uvea, žlázka ~ito uveitida,
 zánět žlázky
uvertur/o *hud.* ouvertura, předehra
uvul/o *anat.* čípek, uvula

uz/i *t* (po)užít ~o, ~ado používání ~a**jo**
 potřeba (*předmět*) **kuire**ja**** ~a**jo** kuchyňské potřeby ~eb**la** použitelný ~ma-
niero způsob použití ~indik**oj**, ~in-
strukcioj**** návod k použití ek~i začít
 používat el~i vypotřebovat, spotřebovat
 el~ig**i** vypotřebovat se for~i (zcela)
 spotřebovat malbon~i, mis~i zneužít
 ne~eb**la** nepoužitelný re~i znovu použít
 tro~i nadužívat frukt~i využít frukt~o
práv. poživací právo man~i manipulovat /
 ovládat rukou
uzanc/o uzance, zvyklost, obyčej
uzbek/o Uzbek U~io, U~istano Uzbekistán
uzin/o (kovodělná) továrna, závod ~i *t*
 strojně vyrábět
uzukap/i *t* *práv.* vydržet, nabýt držením
 na něco právo
uzur/o *práv.* lichva ~i *n* lichvařit, provozovat
 lichvu ~isto lichvář
uzurp/i *t* (nezákonně/neoprávněně)
 uchvátit, zmocnit se, uzurpovat ~anto,
 ~into uzurpátor, uchvatitel, samozvanec
uzurpator/o = **uzurpanto**, **uzurpinto**

Ů

ůa! bé! (*pláč dítěte*), haf! (*štěkot psa*)
űat/o = **vato** *el.* watt

űest/o *nevh.* západ

V

vab/o (= **mielčelaro**) plást (= *včelí dílo zanesené medem*)
vabank/o vabank, hazardní hra o všechno
vač/o lodní hlídka ~i *t* mít/držet stráž na
 lodi ~ano lodní strážný
vad/i *n* brodit se, brouzdat se ~e**jo** brodit
 tra~i přebrodit
Vaduz/o *zeměp.* Vaduz

vaf/o *kuch.* oplatka ~eto (oplatkový) zmrzlinový kornout ~ilo, ~ofero oplatkovač, vaflovač krem~o oplatka se šlehačkou
vag/i *n* toulat se, bloudit lia**g** okulo**g** ~is
 jen tien, jen tien jeho oči těkaly sem a tam ~a toulavý ~a vivo tulácký život ~a
nervo *anat.* bloudivý (bludný) nerv ~a
reno bludná ledvina, nefroptóza ~o (=

~a **nervo**) *anat.* bloudivý (bludný) nerv, vagus ~**ado** toulání ~**anto** kočovník, *hist.* potulný student ~**isto**, ~**ulo** tulák ~**otomio** *lék.* vagotomie, chirurgické přetětí bloudivého nervu **ek~i**, **el~i** vydat se na toulky **for~i** utéct na toulky **tra~i** protoulat **erar~i** zabloudit **gap~i** bloumat

vagabond/o vandrák, tulák, pobuda ~**eco** tuláctví

vagin/o *anat.* pochva, vagina ~**ito** *lék.* vaginitida, zánět pochvy ~**ismo**, ~**algio** vaginismus, náhlé bolestivé stažení svalstva pochvy

vaginal/o *anat.* (vazivové) pouzdro **okulbulba** ~**o** vazivové pouzdro očního bulbu

Vagner/o Wagner **v~a** **orkestrado** wágenerovská orchestrace

vagon/o železniční vůz, kolejové vozidlo (*bez vlastního pohonu*), vagon ~**aro** souprava (železničních) vozů, souprava kolejových vozidel ~**eto** kolejový vozík (*např. v dolech, lomech, na stavbách*) **trans~iĝi** přestoupit **bagag~o** zavazadlový vůz **bufed~o** bufetový vůz **frid~o** chladírenský vůz **kanguru~o** vůz pro přepravu přívěsů **karbo~o** 1. nákladní vůz (pro přepravu uhlí), 2. **karbo~o** tendr (*přívěsný zásobník provozních hmot parní lokomotivy*) **kuš~o** lehátkový vůz **lit~o** lůžkový vůz **motor~o** motorový vůz **motor~aro** motorový vlak **plat~o** plošinový vůz **pošt~o** poštovní vůz **restoraci~o** jídelní vůz **salon~o** salonní vůz **var~o** nákladní vůz

vaišj/o vaišji (*třetí indická kasta obchodníků, řemeslníků a zemědělců*)

vajc/o *tech.* svěrák

vajd/o *bot.* (= **tinktura izatido**) boryt barviřský *text.* barvivo (z borytu barviřského)

Vajmar/o Výmar ~a **Respubliko** *hist.* Výmarská republika

vak/i *n* být prázdný *n.* uvolněný (*místo, úřad*) **neniu seĝo** ~**as** žádná židle není volná ~**ado** soudní prázdňiny ~**a**, ~**anta** prázdný, neobsazený ~**eco**, ~**anteco**, ~**a posteno** volné/uprázdněné místo/funkce/postavení ~**igi** vyprázdnit

vakame/o *bot.* japonská chaluha, wakame

vakari/o *bot.* kravinec

vakcin/o *lék.* vakcína, očkovací látka ~**i** t očkovat ~**ado** očkování, vakcinace ~**ilo** očkovací jehla **re~i** přeočkovat **entero~o** enterovakcína (*vakcína užívaná vnitřně, ústy*)

vakcini/o *bot.* brusinka

vaker/o *zeměd.* kovboj, honák, pasák

vaks/o vosk ~**i** *t* voskovat ~**imaŝino** voskovací stroj ~**tolo** voskované plátno

abel~o včelí vosk **modlo~o** modelovací vosk **orel~o** (= **cerumeno**) ušní maz, cerumen **parafin~o** parafinový vosk **sigel~o** pečetní vosk **ski~o** lyžařský vosk **ter~o** (= **ozokerito**) zemní vosk, ozokerit

vaku/o *fyz.* vakuum, vzduchoprázdno ~**metro** vakuometr **alt~o** vysoké vakuum

vakuol/o *biol. geol.* vakuola

val/o údolí, dolina ~**eto** údolíčko, dolinka ~**fundo** dno údolí **al~e** po svahu níže **al~i** *n* sejít, sjíždět po svahu (do údolí) **sek~o** vyschlé údolí

valah/o Valach **V~io**, **V~ujo** *hist.* Valašsko (*jižní Rumunsko*)

Vald/o *hist.* Valděs, Valdo **v~anoj** valdenští (*sekta*) **v~ismo** valdenství

valent/o *chem.* vaznost *jaz.* valence

Valenten/o Valentýn **en la tago de** ~**o** na sv. Valentýna

valerian/o *bot.* kozlík **oficina** ~**o** kozlík lékařský

valerianel/o *bot.* kozlíček

valet/o komorník
Valezi/o Valois ~**ano** Valois (členové francouzské královské dynastie)
valg/a anat. vbočený
Valhal/o mytol. Valhala
valid/a platný ~**i** *n* platit, mít platnost ~**eco** platnost ~**igi** uplatnit, prosadit práv. učinit (právo)platným ~**igi** nabytí platnosti **eks~igi** ztratit platnost **eks~igo** ztráta platnosti
valiz/o kufřík, ruční zavazadlo ~**eto** kufřík, aktovka ~**ujo** (= **kofrujo**) kufř, auta, zavazadlový prostor autobusu
Valkiri/o mytol. Valkýra
Valmiki/o mytol. Válmíki
valon/o Valon **V~io**, **V~ujo** Valonsko
valor/i *t* platit, mít hodnotu, stát za to **tio** ~**as penon** nestojí to za námahu **tio** ~**as du dolarojn** má to hodnotu dvou dolarů ~**o** hodnota **liaj promesoj havas nenian** ~**on** jeho sliby nemají žádnou cenu **aritmetika mez~o** aritmetický průměr ~**aĵo** cena ~**igi** zhodnotit, zkvalitnit **laŭ~a** proměnlivý dle hodnoty **seno de malpli~eco** pocit/komplex méněcennosti **multe~a** velmi hodnotný **pli~o** obchodní marže, nárůst hodnoty/ceny **plus~o** ekon. nadhodnota **re~igi** obnovit hodnotu **sam~a** stejně hodnotný **sen~a** bezcenný **sen~aĵo** bezcennost, krám (*stará bezcenná věc*) **sen~igi** znehodnotit **sen~ulo** šupák, nula **alt~a**, **grand~a** velmi cenný **interŝanĝ~o** výměnná hodnota **kresto~o** (= **pinto~o**) špičková hodnota **lim~o** mezní hodnota **merkato~o** tržní hodnota **mez~o** střední hodnota **pen~i** *n* stát za námahu **uz~o** užitná hodnota
Valpurg/o Valpurga, Valburga **v~a nokto** Valpuržina noc, pálení čarodějnic
vals/o valčík ~**i** *n* tančit valčík
valut/o *fin.* měna, deviza, směnná hodnota

valv/o *tech.* uzavírací armatura (*kohout, šoupě, ventil, klapka*) *lék.* chlopeč, valva *zool.* chlopeč lastury *bot.* chlopeč lusku *el.* usměrňovací elektronka, dioda
mitrala ~**o** anat. dvojčipá (mitrální) chlopeč ~**eto** chlopeč (žilní, lymfatické cévy) ~**odifekto** *lék.* poškození srdeční chlopeč **du~uloj** *zool.* mlži
vamp/o = **vampirino**
vampir/o *zool. mytol.* vampýr, upír ~**ino** *mytol.* upírka *přen.* vamp (*démonicky svůdná žena*) ~**ismo** vampyrismus
van/a marný ~**e** marně, zbytečně ~**aĵo** marnost, marná snaha ~**eco** marnost, zbytečnost ~**igi** (z)mařit
vanad/o *chem.* vanad
vand/o stěna, přepážka
vanda/o *bot.* vanda (*orchidej*)
vandal/o *hist.* Vandal *přen.* vandal (*bezohledný surový ničitel*) ~**eco**, ~**ismo** vandalismus
vanel/o *zool.* čejka
vanes/o *zool.* babočka admirál
vang/o tvář, líce ~**ego** lícní lalok (*některých zvířat*) ~**obati** *t* políčkovat, pohlavkovat ~**obato** pohlavek ~**odentoj** zuby třenové a stoličky ~**oharaj** licousy ~**ofrapi** *t* políčkovat, pohlavkovat ~**ofrapo** políček ~**osto** (= **zigomo**) lícní kost ~**ruĝa** červenolící ~**ruĝo** ruměnc **sur~o** políček **puf~a** baculátý **sid~oj** (= **gluteoj**) hýždě
vanil/o *bot.* vanilovník *zvl.* vanilovník plocholistý *kuch.* vanilka ~**a kremajo** *kuch.* vanilkový krém ~**i** *t* okořenit vanilkou ~**ita sukero** vanilkový cukr
vanilin/o *chem.* vanilin
Vankuver/o město Vancouver ~**insulo** ostrov Vancouver
vant/a marnivý, nicotný ~**a** **babelado** plané povídání, žvanění ~**aj zorgoj** nicotné starosti ~**aĵo de ~aĵo** marnost nad

marnost **~aĵo**, **~eco** marnivost **~igi**
 (z)mařit, promarnit **~igi** zmarnivět
vanu/i *n* zmizet
Vanuatu/o stát Vanuatu
vapor/o pára **~i** *n* odpařovat se, pařit (se)
~aĵo oblak páry **~eto** zamlžení, opar
~igi odpařovat, měnit v páru **~igilo** roz-
 prašovač **~igi** odpařovat se **~igema** tě-
 kavý **~umi** = **~kuiri** vařit v páře **~forta**
veturado jízda na parní pohon **~hejt-**
ado parní ústřední topení **~maŝino**
 parní stroj **~metro** paroměr **~premo**
 tlak páry **el-igi**, **for-igi** vypařit se **el-ilo**
nám. výpusť páry
var/o *obch.* zboží (*1 kus*) *ekon.* spotřební
 statek **~oj** zboží **~aĉo** brak **~ejo** sklad
 zboží **~trajno** nákladní vlak **nutro-oj**
 potraviny **skribo-oj** psací potřeby
ŝut-oj zboží bez obalu, sypké zboží,
 zboží volně ložené
var/a *anat.* vybočený **~aj genuoj** varózní,
 vybočená kolena (*do O*)
varan/o *zool.* varan **~edoj** varanovítí
varang/o *nám.* kostra (kýlu) lodí
varapo *sport.* horolezectví, zlézání skalní
 stěny
varb/i *t* provádět nábor, získávat *voj.* ver-
 bobovat **~i iun al ies afero** získat někoho
 pro něčí věc **~ado** nábor **~isto** náborový
 pracovník *voj. hist.* verbíř
vareng/o *hist.* Varjag (*Viking usazený*
v Rusku)
varf/o *nám.* přístavní molo na pilotách
vari/i *n* měnit se **la opinioj** **~as** mínění se
 rozcházejí **~a** rozmanitý **~o** změna, pro-
 měna *tech.* odchylka *bot.* odrůda *mat.*
 variační rozsah *jaz.* fonetická varianta
~ema proměnlivý, nestálý, labilní **~ero**
fyz. přírůstek **~igi** (z)měnit **~igebla**
 měnitelný **~kolora** barevně proměnlivý
~ometro variometr **ne~a** neměnný **kul-**
tivo~o *bot.* kultivar
variabl/o *mat.* proměnná

variaci/o *hud.* variace
varianc/o *mat.* disperze, rozptyl, střední
 kvadratická odchylka
variatic/o varianta, obměna *biol.* odchylka
mat. nevh. proměnná
varicel/o *lék.* plané neštovice, varicella
varietat/o změna, odchylka
variete/o varieté
varik/o *lék.* žilní městka, křečová žíla,
 varix
Varingjen/o Waringhien
variol/o *lék.* černé neštovice, variola
varlet/o *hist.* panoš *tech.* pachole (*pomoc-*
ný přídržovací nástroj)
varm/a teplý **~a saluto** vřelý pozdrav **~a**
amo vroucí láska **~a amikeco** horoucí
 přátelství **~o** teplo **~ega** horký, vřelý
~eta vlažný **~igi** ohřát **~egsanga** horko-
 krevný **~oeliga**, **~oprodukta** *chem.*
 exotermický, exotermní **~eltena** žáru-
 vzdorný **~energio** tepelná energie
~oakvujo bojler **~obedo** pařeniště, pař-
 ník **~obotelo** termoska **~okonduka** te-
 pelně vodivý **~oondo** *met.* teplá vlna
ek-igo oteplení **mal-a** studený **mal-o**
 chlad **mal-eco** studenost **mal-ega** vel-
 mi chladný **mal-eta** mírně chladný
mal-etigi mírně ochladit **mal-igi** zchla-
 dit **mal-igilo** chladicí/ochlazovací za-
 řízení **mal-igujo** (= **fridujo**) chladnička
mal-umi *n* být nachlazený **mal-umiĝi**
 nachladit se **mal-umo** nachlazení **ne~a**
 neohřátý **pri-a** (= **termika**) tepelný,
 termický **re-igi** znovu ohřát **super-igi**,
tro-igi přehřát **brul-o** *fyz. chem.* spalné
 teplo **fando~o** *fyz. chem.* (skupenské)
 teplo tání **mez~a** středně/přiměřené
 teply
varp/o *text.* osnova **~ero** nit osnovy
Varsovi/o Varšava
vart/i *t* opatrovat, pečovat **~o**, **~ado** péče,
 opatrování **~ejo**, **~olernejo** jesle **~isto**
 pečovatel, opatrovatel **~istino** chůva,

pečovatelka **kun~ito** odchovanec stejné chůvy

Varun/o *mytol.* Varuna (*védský bůh*)

vasaki/o *bot.* eutrema japonská *kuch.* wasabi, japonský křen

vasal/o vazal, leník, man

vask/o 1 nádrž fontány

vask/o 2 = eusko Bask

vaskul/o *anat.* céva ~**aro** cévní systém ~**arizi** *t* vaskularizovat ~**ito** vaskulitida, zánět cév **čil~o** chylová céva **limfo~o** lymfatická céva, mizovod

vast/a rozsáhlý, širý ~**a jupo** volná sukně ~**afo** rozlehlost, dálava, rozlehlý kraj ~**eco** rozsáhlost ~**igi** rozšířit (*oděv*) ~**iği** šířit se **dis~igi** rozšířit, roztáhnout, propagovat **dis~iği** rozšířit se, rozmáhat se **mal~a** úzký **mal~igi** zúžit **pli~igi** rozšířit (*oděv, území*)

Vašington/o Washington (*hl. město USA*) ~**io** Washington (*jeden ze států USA*)

vato/o vata ~**i** *t* vatovat ~**ita kimono** vatované kimono **suker~o** cukrová vata

vato/o (= vatto, ũato) *el.* watt (*jednotka SI pro výkon*) ~**horo** watt hodina ~**metro** wattmetr ~**sekundo** wattsekunda **kilo~o** kilowatt **kilo~horo** kilowatthodina

Vaterl/o Waterloo **renkonti/travivi sian~on** utrpět (velkou) porážku/neúspěch

Vatikan/o Vatikán

vatr/o topné těleso

vav/o *jaz.* w (= dvojité v)

vaz/o 1 nádoba ~**aro** nádobí ~**olavilo (= telerlavilo)** myčka nádobí (*zařízení*) ~**olavistino** myčka nádobí (*žena*) **fando~o (= krisolo)** tavicí kelímek **kuir~o** kuchyňský hrnec **nokto~o** nočník **trink~eto** pítka, kelímek, miska na vodu (*pro zvíře*)

vaz/o 2 (= vaskulo = sango~o) *anat.* céva ~**a** *anat.* cévní, vaskulární ~**a sistemo** cévní systém ~**aj** ~**etoj** drobné cévy vyživující stěnu velkých tepen ~**odilato**

vazodilatace, rozšíření cév ~**okonstriktoto** vazokonstrikce, zúžení cév

vazelin/o vazelína

vazistas/o ventilačka (*dveřní, okenní*)

vazopresin/o vazopresin (*hormon*)

ve! běda! ~**i**, ~**adi** *n* bédovat, naříkat ~**o**, ~**ado** bédování, nárek ~**aspekta** utrápený, smutný ~**spiri** *n* vzdychat **hejmo~o** stesk po domově

veber/o *fyz.* weber (*jednotka SI pro magnetický tok*)

Ved/oj *náb.* Vědy

vedant/o *náb. fil.* védánta

veft/o *text.* útek ~**ero** útková nit

veg/o *sport.* běžecká/sjezdová/závodní dráha, závodistiště **obstakla** ~**o** překážková dráha

veget/i *n bot.* vegetovat, růst (*jako rostlina*) *přen.* živořit ~**a** vegetační *přen.* vegetující, úpadkový, ochablý ~**ado** růst rostlin, období růstu (rostlin), vegetace ~**afo** (= **vegetalo**) rostlina ~**ajano** vegan ~**ajaro** rostlinstvo ~**ajismo** (přísná) rostlinná dieta, veganismus

vegetal/o *bot.* rostlina ~**aro** vegetace, rostlinstvo ~**ino** rostlinný tuk ~**ismo** veganismus

vegetar/a vegetářský ~**ano** vegetarián ~**ismo** vegetariánství

vegetativ/a vegetativní (*nepohlavní, nikoliv generativní*) (orgán rostliny)

vehikl/o *lék. chem.* vehikulum, nosič (*nosná látka*) *přen.* prostředník, přenašeč, nositel **la vortoj estas la ~o de la penso** slova jsou nositelé myšlenky **Granda / Malgranda V~o** *náb.* Velký/Malý vůz (*buddhistické školy*) ~**a lingvo** dorozumivací jazyk ve vícejazyčném prostředí ~**i** *t* přenášet, prostředkovat **ratoj** ~**as multajn malsanojn** krysy přenášejí mnohé nemoci

vejn/o *anat. geol.* žíla ~**o el oro** zlatá žíla ~**a** žilní ~**i** *t* ozdobit žilkami ~**aro** *anat.*

žilní (venózní) systém **~eto** žilka **~ito** (= **flebito**) flebitida, zánět žil **intra~a** intravenózní, nitrožilní **erc~o** rudná žila **vejr/o** jez
vek/i t (vz)budit **~iĝi** vzbudit se **~iteco** probuzení, bdělost **~horloĝo** budík **~signalo** budíček (*zvukový signál*)
veksil/o prapor, praporec, korouhev **~ologio** vexilologie
vekt/o vahadlo, rameno vah *el.* jádro elektromagnetu **timon~o** vahadlo (pro příprah tažných zvířat)
vektor/o *fyz., mat.* vektor
vel/o plachta *anat.* velum **~o palata** *anat.* měkké patro, velum palatinum **~i, ~adi** *n* plachtit **~aro** plachtoví **~preta** připraven napnout plachty **~stango** ráhno **~tabulo** plovák windsurfingu **~veturi** *n* plachtit **antaŭ~o** přední plachta **ek~i** napnout plachty **reĝ~o** *nám.* královská plachta
velar/o *jaz.* velára, velární souhláska (*k, g*)
veld/i t *tech.* svářet **~isto** svářeč **~maŝino** svařovací stroj, svářečka **~odrato** svařovací drát
velen/o velín (*nejjemnější pergamen*) *přen.* jemný psací papír
Velington/o Wellington
velk/i n vadnout, chřadnout, (vy)blednout **la koloro de la kurteno** **~is** záclona vybledla **lia vidpovo** **~is** jeho zrak zeslábl **~a** zvadlý **~ema** vadnoucí, uvadající **~iĝi** způsobit chřadnutí **~inta frukto** seschlý plod **~inteco** ochablost **~ozo** *bot.* chorobné vadnutí (*houbami, bakteriemi*) **for~i** uvadnout **ne~ema** nevadnoucí
velociped/o *hist.* velociped
velŝ/o (= **romando**) frankofonní Švýcar
velter/a *sport.* veltarový
velur/o *text.* samet, (hedvábný) aksamit **~a revolucio** sametová revoluce

ven/i n přijít, dostavit se (*pěšky n. dopravním prostředkem*) **~i per aviadilo** přiletět letadlem **~i per trajno** přijet vlakem **~aŭ ĉi tien!** pojd' sem! **~is la tempo** nastal čas, přišla doba **subite** **~is en mian kapon** náhle mne napadlo **ni ~is al la konkludo** došli jsme k závěru **la segilo** **~as el Svedujo** ta pila pochází ze Švédska **~o** příchod **~iĝi** přivést, povolát **~igu la kuraciston** přivolejte lékaře **~onta** příští **al~i** přijít, přijet **al~o** příchod, příjezd **antaŭ~i** přijít předčasně **de~i** pocházet **de~o** původ **de~iĝi** odvodit **el~i** vyjít **en~iĝi** zavést dovnitř **inter~i** intervenovat, vmísit se **inter~o** intervence, zásah **kun~i** sejít se **kun~o** schůze **kun~ejo** zasedačka, shromaždiště, místo srazu **kun~iĝi** shromáždit **laŭde~e** dle původu, původem **nere~ebla, nere~igebla** nevratný **post~i** následovat **re~i** vrátit se **re~iĝi** vrátit někoho **re~poŝte** obratem **senre~e** nenávratně **altede~a** vysokého původu **amkun~o** milostná schůzka, dostaveníčko, rande **bon~a** vítaný **bon~o** uvítání **bon~iĝi** přivítat (*někoho*) **datre~o** výročí **mikside~a** smíšeného původu **tekun~o** čajový dýchánek **vesperkun~o** večírek
venad/o *zool.* jelenec pampový
Vencesla/o Václav
vend/i t prodat **~a** prodejní **~o, ~ado** prodej **nelica** **~(ad)o** pokoutní (nezákonný) prodej **~anto** prodávající **~ebla** prodejní, na prodej **~ejo** prodejna, obchod **~iĝi** prodávat se **~isto** prodavač **ĉio~ejo** prodejna se smíšeným zbožím **dis~i, el~i** rozprodat, vyprodat **for~i** odprodat, zbavit se prodejem **ne~ebla** neprodejný **re~i** přeprodat **am~istino** knězka lásky, prostitutka **farbo~ejo** prodejna barev a laků **flor~ejo** květinářství **flor~istino** květinářka **frukto~isto** ovocnář (*prodejce*) **legom~isto** zelinář **libro~ejo**

knihkupectví **meblo~isto** prodavač
nabytku
vendet/o vendeta, krevní msta
vendred/o pátek **la Sankta V~o** Velký
pátek
Veneci/o Benátky **~lando** Benátsko
venen/o jed **~a** jedovatý **~aj paroloj** je-
dovatě, pichlavé řeči **~i t i pren.** otrávit
~eco jedovatost **~iĝo** otrava **~imuna**
imunní proti otravě **anti~o, kontraŭ~o**
protijed, antidotum **mem~ado, sin~ado**
sebevražda jedem
Vener/o (= **Venuso**) *mytol.* Venuše
vener(e)/a *lék.* venerický
Venezuel/o Venezuela
ventĝ/i tn (po)mstít (se) **mi ~os min kon-**
traŭ vi já se vám pomstím **~o** pomsta
~anto mstitel **~ema** mstivý
venial/a *zvl. náb.* odpustitelný
venk/i t přemoci, zvítězit **la teamo ~is**
ĉiujn rivalojn mužstvo porazilo všech-
ny soupeře **~o** vítězství **~anto, ~into** ví-
těz **~iĝi** prohrát **~ito** poražený **~obati t**
zvítězit v boji **dis~i** rozprášit (*nepřítele*)
mal~o prohra **ne~ebla** nepřekonatelný,
neporazitelný
vent/o vítr **al la ~o** na návětrné straně **sub**
la ~o za větrem, v závětrí **suferi ~ojn**
lék. trpět plynatostí **~a** větrný **~a faro**
zbytečný, marný čin **~i n** vanout **~ego**
vichřice **~eto** vánek **~umi t** větrat,
ovívat; vyfukovat *tech.* čistit vzduchem
(*obilí*) **~umilo** vějíř *zool.* rozprostřený
ptačí ocas (*páva, tetřeva*) **~umilforma**
vějířovitý **~ummaŝino** fukar, čistička
obilí **~anima, ~okapa** lehkomyšlný
~cirklo větrná růžice, kompasová
růžice **~flago, ~koko, ~montrilo,**
~maniko korouhvička **~kirlo** vzdušný
vír **al~e, kontraŭ~e** proti větru **sen~o**
bezvětrí **sub~e** po větru **gren~umajo**
převy odváte z obilí

ventol/i t větrat **~ado** větrání **~ejo** větrací
otvor **~ilo** větrák, ventilátor
ventr/o břicho **teni al si la ~on** popadat
se za břicho **la ~o de ŝipo** břicho lodi **la**
~o de violono ozvučnice houslí **~a** břiš-
ní **~aĉo, ~ego** panděro **~odanco** břišní
tanec **~ofluo** (= **lakso**) *nevh.* průjem
~oparolisto břichomluvec **dis~iĝo,**
el~iĝo břišní kýla **sub~o** podbřišek
dik~a tlustý, obézní
ventriklo *anat.* komora, dutina **cerba ~o**
mozková komora **kora ~o** srdeční ko-
mora
Venus/o *mytol. i hvězd.* Venuše **v~o** *zool.*
venuška (*měkkýš*) **v~spegulo, v~spe-**
gula leguzio *bot.* zvoněnka / zrcadlovka
Venušina
vepr/o houští, trní, křoví **~a** křovinatý
~ejo houština, křovina **sen~igi** vymýtit
křoviny
ver/o pravda **nuda ~o** holá pravda **~a**
pravdivý, opravdový, skutečný **~e**
opravdu, vskutku **~ajo** pravda (*konkré-*
tní tvrzení) **~eco** pravdivost **~ema,**
~ama pravdomluvný **~igi** uvěřit, po-
tvrdit **~iĝi** potvrdit se **~dire** po pravdě
řečeno, vpravdě **~signo** kritérium **~si-**
mila, ~ŝajna pravděpodobný **~ŝajneco**
pravděpodobnost **~ŝajneca** pravděpo-
dobnostní **kontraŭ~ajo** nepravda, lež,
záminka **mal~a** lživý, nepravdivý
mal~(a)jo lež **vivo~a** životní, životně
pravdivý
verand/o veranda
veratr/o *bot.* kýchavice **blanka/nigra ~o**
kýchavice bílá/černá
verb/o sloveso (**ne**)**transitiva ~o** (**ne**)-
přechodné sloveso **~a** slovesný **~igi**
přeměnit na sloveso **help~o** pomocné
sloveso
verbask/o *bot.* divizna
verben/o *bot.* sporýš **oficina ~o** sporýš
lékařský **~acoj** sporýšovité

verbesin/o, **verbezen/o** *bot.* sporýšovka
verd/a zelený *přen.* nezralý (*obilí*), espe-
rantský (*vlažka*), ekologický (*hnuti*) **~i n**
zelenat se **~o** zeleň (*barva*) **~ajo** zeleň,
(*zelená věc*) **~ejo** zelený porost **~eta**
nazelenalý, zelenkavý **~igi** zeleně
zbarvit **~iği** zezelenat **~ulo** *přen.* espe-
rantista *polit.* člen zelených, ekolog
botel~a lahvově zelený **celadon~a** vy-
bledle/zvadle nazelenalý **čiam~a**
bot. stálezelený (*mající celoročně živé*
listy)

verdigr/o *chem.* měděnka

verdikt/o *práv.* rozsudek *přen.* rozhodnutí
soutěžní jury **civiljura ~o** občansko-
právní rozsudek **~i n** vynést rozsudek,
vyslovit soud

Verdun/o *zeměp.* Verdun

verg/o prut *přen.* rákoska **ora ~o** *bot.*
zlatobýl **~i t** šlehat, mrskat **~ado** šlehání
prutem, mrskání **~ajo** proutí, svazek
prutů **~odivenisto** proutkař

Vergili/o Vergilius

verif/i t verifikovat, ověřovat **~o** verifi-
kace, ověřování

verk/o dílo **~i t um.** skládat, tvořit, psát **~i**
romanon napsat román **~i vortaron**
sestavit slovník **~i filmon** vytvořit/
natočit film **~ado** tvoření, tvorba **~aro**
sebrané spisy **~eto** dílko **~isto** spiso-
vatel **čef~o**, **majstro~o** vedělo, mis-
trovské dílo **re~i** přepracovat **trage-
di~isto** autor tragédií

verm/o *zool. i přen.* červ **~o de malbona**
konscienco červ zlého svědomí, výčit-
ky **homa ~o** lidský červ, ubožák **~a** čer-
ví **~aro** hemžení červů **~oborita**,
~otrua červotočivý **~oforma** červovitý
~opikita červivý **anti~ajo**, **kon-
traũ~ajo** prostředek proti červům (*lék,*
rostlina) **faden~oj** (= **nematodoj**)
hlístice **har~oj** (= **gordiuloj**) strunovci
lum~o samice světlušky větší **plat~oj**

(= **plathelmintoj**) ploštěnci **ter~o** (= **lumbriko**) žížala

vermičel/o = **~oj** *kuch.* polévkové (tenké)
nudle

vermifug/o *bot.* vratič

vermiljon/o *um.* rumělka **~a** ohnivě čer-
vený

vermis/o *anat.* vermis (*střední nepárová*
část mozečku)

vermut/o vermut *přen.* hořkost

vernaliz/i t *zeměd.* jarovizovat, vernalizo-
vat **~o** jarovizace, vernalizace

vernier/o *tech.* vernier, nonius (*jemné*
měřítka)

vernis/o *chem.* fermež **~i t** fermežovat,
natírat fermeží

vernisag/o vernisáž (*slavnostní otevření*
výstavy)

Veron/o Verona **la geamantoj de ~o** mi-
lenci veronští

veronik/o *bot.* rozrazil

vers/o verš **~i n** veršovat **~ajo** báseň, ver-
šované dílo **~ego** dlouhý verš (*např. v*
Bibli) **~ero** veršová stopa **~eto** veršík
~farado básnění **dek~o** desetiverš
kvar~o čtyřverší

Versajl/o Versailles

versal/o (= **majusklo**) verzála, velké pís-
meno (*u tiskových písmen*)

versi/o verze, znění, podoba *lék.* verze,
obrat, otočení (*změna polohy plodu*
v děloze)

verš/i t lít, nalévat, prolévat **~i larmojn**
ronit slzy **~i sangon** prolévat krev **~i**
lumon vrhat světlo, zalévat světlem **~i**
pizon, **farunon** sypat hrách, mouku **~i**
insultojn sur iun zahrnovat někoho
urážkami **~ado** lití, zalévání **~iği** roz-
lévat se, vylévat se **la akvo ~iği** **en la**
ĝardenon voda se rozlila po zahradě
senfine ~iĝanta pluvo nekonečně se
valící déšť **~ilo** konev, konvička **~beko**
hubička (*nádoby*) **dis~i** rozlít **el~i** vylít

el-igí vylít se, vybryndat se **en-i** nalít, vlít, přilít **pri-i**, **sur-i** pokropit, polít **super-i** zaplavit **trans-i** přelít (*do jiné nádob*) **fand-i** *tech.* odlít, odlévat (*taveninu*), zhotovit odlitek **ofer-i** ulít (*božstvu jako oběť*) **sango-o** krveprolití

vert/o *anat.* temeno *přen.* téměř, vrchol

vertag/o (= **melhundo**) jezevčík

vertebr/o *anat.* obratel **aro** *anat. i přen.* páteř **ulo** obratlovec **inter-a** mezi-obratlový **sen-uloj** bezobratlí

vertic/o *mat.* vrchol (*úhlu, mnohostěnu, mnohoúhelníku*)

verticil/o *bot.* přeslen (*druh květenství*) **pseudo-o**, **šajn-o** nepravý přeslen, lichopřeslen

verticilí/o (= **verticilísimo**) *bot.* přesle-natka (*cizopasná houba*) **a** **velkozo** verticiliové vadnutí

vertig/o *lék.* jankovitost (*nemoc koní*)

vertig'o *lék.* závrať **i** *n* trpět závratěmi, dostat závrať **odona** závratný

vertikal/a svislý **o** svislice, vertikála **eco** svislost **ilo** *stav.* olovnice

veruk/o *lék.* bradavice, veruka **ozo** (**de** **terpomoj**) *bot.* rakovina brambor

verv/o verva, zápal, vznět **a** **vervní**, zá-pálený, zanícený **a** **parolado** plamen-ná řeč **a** **fantazio** bujná fantazie **e** **deklami** recitovat se zápalem **sen-a** slabý, bez vznětu (*román*)

vesel/o *nám.* koráb, plavidlo, válečná loď

vesp/o vosa **edoj** sršňovití **rabo-o** (= **sfego**) kutilka

vesper/o večer **as** je/nastává večer **e** zvečera, (na)večer **igas** smráká se, nastává podvečer **ig'o** podvečer, sou-mrak **krepusko** soumrak **kunveno** večírek **manĝi** *t* večereť **manĝo** večě-ře **ruĝo** červánky **stelo** večernice **antaŭ-o** předvečer **ĉiu-e** každý večer

vespert/o *hovor.* netopýr **uloj** letouni

vespertilion/o *odbor.* netopýr **edoj** neto-pýrovití

vespr/o *náb.* nešpory

vest/i *t* obléci **i** **sin**, **igí** obléci se **i** **al** **si** **la piedojn** about se **i** **al** **si** **la manojn** vzít si rukavice **bunte** **ita** **pejzaĝo** pestrostí hýřící krajina **o** šaty, oblek, oděv **dimanĉa** **o** sváteční oblek **pret-igita** (**konfekcia**) **o** konfekčně šitý oblek, hotový oblek **aĉo** hadry, obnoše-né, rozedrané šaty **aĝo** (*jednotlivá*) část oděvu **arko** ramínko na šaty **hoko** věšák **ejo**, **gardejo** šatna **maski** *t* přestrojit **ŝanĝejo** převlékárna **mal-i**, **sen-igi** svléci **re-i** znovu obléci, **re-i** **sin** znovu se obléci **sen-igí** svléci se **sub-o** spodní prádlo **super-o** svrchní oděv **trans-i** **sin**, **ali-i** **sin** převléci se **kap-o** pokrývka hlavy **lit-o** noční košile, pyžamo **masko-i** nasadit si masku **nove-ita** nově oblečený **orden-o** řádový oděv **rajd-o** jezdecký oděv **ŝtormo-o** *nám.* pláštěnka do bouře **tali-o** (= **bluzo**) blůza

Vest/o *mytol.* Vesta

vestal/o *hist.* vestálka, kněžka Vesty *přen.* cudná žena

Vestfali/o Vestfálsko

vestibl/o vestibul, předsíň *anat.* vestibulum, předsíň

vestig'o *odb.* relikt, pozůstatek **a** **zakr-nělý**

Vestminstr/o Westminster

vešt/o vesta

vet/ *předpona* **značící** soutěžení, závo-dění: **armado** horečné zbrojení, závo-dy ve zbrojení **batalo** *sport.* zápas se sázkami na vítěze **kuri** *n* závodit v běhu **kura** *sport.* běžecký, závodní **kura** **biciklo** závodní kolo **oficejo** sázková kancelář

vet/i *n* sázet se, vsadit se **mi ~os kun vi** vsadím se s tebou **~o** sázka **~ajo** vsazená částka **pri~i** sázet na něco/někoho

veter/o počasí **kruela ~o** nečas, hrozné počasí **sufoka ~o** dusné počasí **labori en ĉia ~o** pracovat za každého počasí **~informoj** meteorologické zprávy **~prognozo** předpověď počasí

veteran/o *voj.* veterán, vysloužilce, *přen.* (zasloužilý) pracovník na odpočinku

veterinar/o veterinář, zvěrolékař **~a arto** veterinářství, zvěrolékařství

veto/o *práv. polit.* veto **~i t** vetovat

vetur/i *n* jet, vézt se **~i sur ŝipo** plavit se, cestovat lodí **ŝipo ~as** loď pluje **trajno ~as** vlak jede **~o, ~ado** jízda **~igi** vézt **~igebla** sjízdný **~igisto** kočí, vozka **~ilo** dopravní prostředek, vůz, vozidlo **akvuma ~ilo** kropící auto **~vojo** vozovka, dopravní cesta **al~i** přijet **ĉirkaŭ~i** objet **ek~i** vyjet, vyrazit na cestu **el~i** vyjet ven, opotřebovat (jízdu) **el~ita vojo** vyjetá cesta **en~i** vjet **en~ejo** vjezd **for~i** odjet **kun~i** jet společně **preter~i** projet mimo **re~i** vrátit se, jet nazpět **sur~i** přejet někoho **tra~i** projet **trans~i** přejet překážku, přejet někoho **aer~ado** vzduchoplavba **akvo~e** po vodě **akvo~ilo** plavidlo **ĉel~ilo** vězeňské vozidlo *slang.* anton **ĉerko~ilo** pohřební vůz **dom~ilo** (= **ruldomo**) maringotka, obytný přívěs **glit~ilo** (= **sledo**) sáně **kurier~ilo** poštovní vůz **log~ilo** maringotka **mar~i** (= **navigi**) plavit se po moři **naĝ~ilo** (= **boato**) člun **pet~i** stopovat **post~ilo** (= **remorko**) přívěs **poŝto~ilo** poštovní vůz **spac~ilo** (= **spacoŝipo**) kosmická loď **ŝarĝo~ilo** nákladní vůz **ŝip~i** plout **tren~ilo** přívěs **vel~i** plachtit

Vezer/o *německá řeka* Vezera

vezik/o bublina *anat.* měchýř **urina ~o** močový měchýř **~eto** *anat.* měchýřek *lék.* puchýř(ek) **sperma ~eto** *anat.*

váček semenný *lék.* puchýř *tech.* puchýř na omítce, náterový puchýř, bublina ve skle *aj.* **~iga** způsobující puchýřky **~iga gaso** *voj.* zpuchýřující plyn **~igi** pokrývat se bublinkami/puchýři **aer~eto** (= **bobelo**) bublina **gal~o** žlučník **naĝ~o** rybí měchýř **sap~o** mýdlová bublinka

vezir/o vezír (*islámský ministr*) **ĉef~o** velkovezír, velký vezír (*nejvyšší ministr*)

Vezuvi/o Vesuv

vi vy (ty) **~a** váš (tvůj) **~n** vás (tebe) **~i, ~diri** *n* vykat

viadukt/o *dopr.* viadukt, most

viand/o *kuch.* maso **magra ~o** libové maso **buljona ~o** instantní bujón **~ajo** masité jídlo **~ejo** řeznictví, prodejna masa **~isto** řezník, prodavač masa **sen~a** bezmasý **buĉo~o** jatečné maso **ĉas~o** zvěřina **rip~o** žebirko

viatik/o *náb.* viatikum, eucharistie na cestu (*poslední pomazání n. poplatek pro hostujícího pastora*)

vibr/i *n* vibrovat, chvěť se, kmitat, znít **~o** kmit **~ado** kmitání, vibrace, chvění **~atoro** *stav.* vibrátor (*pro zhutňování čerstvé betonové směsi*) **~igi** rozkmitat, rozeznít **~ilo** vibrátor (*zařízení budící rychlé kmity*) **senda/riceva ~ilo** vysílací/přijímací vibrátor

vibraci/o = **vibro**

vibrafono *hud.* vibrafon

vibri/o *biol.* vibrio (*rod gramnegativních bakterií*) **ĥolera ~o** bakterie cholery

vibris/o *anat.* chloupek (*v nose člověka*) *zool.* chlup, vous (*na čenichu zvířat, jako hmatový orgán*)

viburn/o *bot.* kalina **laŭro~o** kalina modroplodá **lentano~o** kalina tušalaj

vic/o řada, pořadí *mat.* posloupnost **arimetika/geometria ~o** aritmetická/geometrická řada **~a** řadový **~e** podle pořadí **~i** *n* stát ve frontě, stát v řadě **~igi** řadit **~igi** seřadit se, nastoupit,

zařadit se **~irado** přehlídka, defilé
~montra jaz. řadový (*číslovka*) **al-igí**
přiradit se, přidat se **en-igí** přidat se,
vřadit se **ekster-e** mimo řadu **laũ-e**
pořadě, postupně **sia-e** jsa na řadě
sur-igí naskládat **unu-e** v jedné řadě
unua-e v první řadě **anser-e** husím
pochodem, jeden za druhým **atendo-o**
fronta / řada čekajících **task-a inf.**
úkolový

vic/ předpona značící zástupce, náhradu:
vice/, místo/ **admiral/o** admirál **vic/ad-**
miral/o viceadmirál **~frato** nevlastní
bratr **~leütenanto** podporučík **~luigi** dát
do podnájmů **~luanto** podnájemník
~peco náhradní díl **~prezidanto** mís-
topředseda **~rado** rezervní kolo **~reĝo**
místokrál

vici/o bot. vikev **kultiva ~o** vikev setá
vid/i t vidět **~o** pohled **~ado** vidění, dívání
se biol. (= **~senso**) zrak **~aĵo** podívaná
~al-e tváří v tvář **~ama** zvědavý **~ebla**
viditelný **~ebligi** zviditelnit, objasnit,
osvětlit **~ema** zvidavý **~igi** ukázat,
vyjevit **~igí** ukázat se, objevit se **~inda**
pozoruhodný **~indaĵo** pozoruhodnost
~akreco ostrost zraku **~arto** výtvarné
umění **~atingi t** dohlédnout (zrakem)
~kampe zorné pole **~maniero** nazírání,
náhled **~punkto** hledisko **~vergo** (geo-
detická) výtyčka *hovor.* trasírka **an-**
taũ~i předvídat **ek~i** uvidět **el~o** výhled
el~igí vyjevit se **inter~igí** setkat se
laũ~e od vidění **neantaũ~ebla** nepřed-
vidatelný **ne~ate** neviděn **ne~ebla** ne-
viditelný **preter~i** přehlédnout **re~i**
znovu vidět **ĝis (la) re~o** na shledanou,
na viděnou **re~igi** zobrazit **retro~ilo** (= **retrospiegulo**) zpětné zrcátko **sen~a** na
slepo **tele~i** koukat na televizi **tele~o**
televize **tele~ilo** televizor **tra~i** pro-
hlédnout skrz **tra~o** průhled **tra~a,**
tra~ebla průhledný **unu~e** jedním

pohledem **unua~e** na první pohled
akre~a bystrý (*s bystrým zrakem*) **aũ-**
do~a audiovizuální **bel~ejo** rozhledna
klar~a jasnozřivý **nigra~ulo** škarohlíd,
pesimista **nokto~a** vidoucí v noci (*so-*
va) **nokto~eco** noční vidění **okul~ebla**
viditelný pouhým okem **tag~a** vidoucí
jen ve dne

vide/o video (*zkráceně* videotechnika)
~aĵo videozáznam **~obendo** videopáska
~odisko videodisk **~oregistrilo** video-
rekordér

vidv/o vdovec **~a** vdovský **~eco** vdovství
(*muže*) **~igí** ovdovět (*muž*) **~ino** vdova
~ineco vdovství (*ženy*) **~iniĝi** ovdovět
(*žena*)

Vien/o Vídeň **v~aj valsoj** vídeňské val-
číky

vigil/i n bdít (*úmyslně*)

vigl/a čilý, bdělý, čiperný, hbitý **~i n** bdít,
být bdělý/čilý **~ado** bdění **~eco** bdělost,
čilost **~igi** oživit **~igí** oživnout, zči-
pernět **mal~a** slabý, ospalý **mal~igi**
ztlumit **pli~igi** učinit čilejším **re~igi**
znovu oživit

vign/o bot. vigna

vigvam/o vigvam

vikar/a bot. zool. vikariantní

vikari/o *náb.* vikář (*církevní zástupce*)
paroĥa ~o (farní) vikář, *hovor.* kaplan
episkopa ~o biskupský vikář **ĉef~o** ge-
nerální vikář

viking/o *hist.* viking, Viking

viktim/o oběť **homaj ~oj al dioj** lidské
oběti bohům **~o de kalumnioj** oběť po-
mluv

Viktor/o Viktor **~ino** Viktorie **~io** Victo-
ria (*stát*)

viktuali/o *nevĥ.* vikuálie, zásoby po-
travin

vikun/o *zool.* lama vikuňa

vil/o srst, chlupy *anat.* klk, slizniční vý-
růstek *text.* vlas (*např. flanelu*) **intesta**

~o střešní klk ~a chlupatý, huňatý ~igi
text. mykat

vila/o (= **villo**) vila

vilaĝ/o vesnice ~a vesnický ~ano vesničan ~estro (vesnický) starosta **lad~o** slum, chudinská čtvrť

Vilhelm/o Vilém ~ino Vilemína **Viĉjo, Vilĉjo, Vilheĉjo, Vilhelĉjo** Vilémek, Vilímek, Vilík, Vilda

vill/o = **vilao**

Viln/o, Vilnius/o Vilnius *zast.* Vilno

vimen/o vrba košíkářská ~ajo košíkářský výrobek (z *vrbového proutí*) ~botelo demizón (opletený proutím)

vimpl/o signální vlaječka, vlající páska, korouhvička

vin/o víno (*nápoj*) ~a vinný, vínový ~eca vínový (*např. zbarvení*), podobný vínu ~ejo vinný sklep ~isto sommelier ~bero bobule hroznu (*vinné révy*) ~beraro hrozen (*vinné révy*) ~beristo vinař, vinohradník ~berujo, ~arbusto (= **vina vito**) vinná réva ~berejo, ~berĝardeno vinice, vinohrad ~berrikolto vinobraní ~kelo vinný sklep ~laŭso mšička révokaz ~ologo enolog ~ologio enologie ~premilo vinný lis ~rikolto vinobraní **desert~o** dezertní víno **glaci~o** ledové víno (*ze zmrzlých hroznů*) **miel~o** (= **medo**) medovina **muskat~o** (= **moskatelo**) muškátové víno **palm~o** palmové víno **pir~o** hruškové víno **pom~o** (= **cidro**) jablečné víno, cidre **rizo~o** (= **sakeo**) saké **sek~beroj** (= **rosinoj**) rozinky, hrozinky **spic~o** kofeněné víno **ŝaum~o** šumivé víno **tablo~o** stolní víno

vinagr/o ocet ~a octový ~i t ochutit/konzervovat octem ~ujo nádobka na ocet **riz~o** ocet z rýže

vincetoksik/o *bot.* tolitá

vinĉ/o *tech.* rumpál **ankro~o** lodní rumpál

vinĉestr/o vinĉestrovka (*hovor. opakovací puška*) *inf.* (= **fiksita disko, durdisko**) winchester (*starší označení pro pevný disk*)

vind/o obvaz, plena, povijan **farmacia ~o** obinadlo ~i t zavínout, zavázat, obvázat ~ajo plínka ~iĝi (za)vínout se **la vito ~iĝis ĉe la frontono** réva se pnula podél štítu **la irvojeto ~iĝis almonte** pěšina se vinula vzhůru do kopce ~**infano** kojeneček ~**otuko** (dětská) plenka **el~iĝi** vyomotat se, osvobodit se (*např. z problémů*) **re~i** převínout, přebalit (*ditě*)

vindas/o *tech.* lodní rumpál *sport.* kolo-vadla

vinjet/o viněta, nálepka

vink/o *bot.* brčál, barvínek **eta/granda ~o** brčál (barvínek) menší/větší **madagaskara ~o** (= **roza kataranto**) barvínekovec růžový

vinkt/o přezka, spon(k)a, svorka, nýtek ~i t spojit sponou *aj*.

vinkul/o *jaz.* (= **kuniga krampo**) svorka v textu {} *mat.* vztažná čára, pruh

vintr/o zima (*roční období*) ~a zimní ~e v zimě ~i, **tra~i** n přezimovat ~**odormado** zimní spánek

viol/o *bot.* fialka, violka ~a, ~**kolora** fialový

violent/a bezuzdně násilný, zběsilý ~i t znásilnit ~o násilí, násilný čin **ne~a** nenásilný

violon/o housle ~i n hrát na housle ~isto houslista ~ujo pouzdro na housle

violonĉel/o violoncello ~ujo pouzdro na violoncello

vip/o bič ~i t bičovat ~ado bičování ~eto (= **rajdo~o**) (jezdecký) bičik

viper/o (= **vipuro**) *zool.* zmije ~edoj zmijovití

vipur/o *hovor.* zmije

vir/o muž ~a mužský, mužný ~aro mužstvo, (mužská) posádka ~**eska** podobný

muži ~**igí** zmužnět ~**ino** žena **leğera** ~**ino** *expr.* lehk(ovážn)á žena, nevěstka **pimpa** ~**ino** přitažlivá/půvabná žena ~**inejo** harém, nevěstinec ~**iniği** dospět v ženu (*dívka*), zženštit (*eunuch, rozmazlenec*) ~**ingo** *expr.* nevěstka ~**ulino** mužatka ~**adulto** (= **pederastio**) *lék.* pederastie **krom~o** milenec (*muž v nemanželském poměru s vdanou ženou*) **krom~ino** milenka (*žena v nemanželském poměru s ženatým mužem*) **čeval~o** (= **centauro**) *mytol.* kentaur *zast. nevh.* hřebec **kapro~o** (= **fauno**) *mytol.* faun *zast. nevh.* kozel

vir/ *předpona značící samce:* ~**abelo** trubec ~**anaso** kačer ~**ansero** houser ~**besto** samec ~**bovo** býk **kastrita** ~**bovo** (= **okso**) vůl ~**cervo** jelen (*samec*) ~**čevalo** (= **stalono**) hřebec ~**kapro** (= **boko**) kozel ~**kapreolo** srnec ~**kato** kocour ~**koko** kohout ~**porko** kanec (*domáciho prasete*) **kastrita** ~**porko** (= **eks~porko**) vepř (*vykastrovaný samec prasete domáciho*) ~**seksa** samčí

virg/a panenský, panický *přen.* nedotčený, neprobádaný, neporušený, neposkvrněný **V~o** *hvězd.* Panna (*i ve zvěrokruhu*) ~**ulo** panic ~**ino**, ~**ulino** panna **V~ulino** **Maria** *náb.* Panna Marie **mal~igi** zbavit panenství

Virgini/o *zeměp.* Virginie **Okcidenta** ~**o** Západní Virginie

virğinal/o (= **tabloklaviceno**, **muselaro**) *hud.* stolní clavicembalo, spinet

virial/o *fyz.* viriál

virjon/o *biol.* virion

viroz/o (= **virusozo**, **virusmalsano**) *lék.* viróza

virt/o ctnost ~**a** ctnostný ~**ulo** ctnostný člověk **mal~o** nectnost, neřest, sklon ke špatnosti **mal~a** nectný **mal~ulo** nectný člověk

virtual/a *fil.* virtuální, zdánlivý, potenciálně možný

virtuoz/o virtuos ~**eco** virtuozita

virulent/a *lék.* virulentní, vysoce nakažlivý ~**eco** virulence

virus/o *lék. i inf.* virus, vir **komputila** ~**o** počítačový virus ~**ologo** virolog ~**ologio** virologie ~**ozo** viróza **retro~o** retrovirus

viscer/oj *anat.* vnitřnosti, útroby ~**ajo** jídlo z vnitřností

visigot/o *hist.* Vizigót

visk/o *bot.* jmelí **blanka/ordinara** ~**o** jmelí bílé ~**eca** (= **viskoza**) *nevh.* vazký, viskózní

viski/o whisky

viskoz/a *fyz.* viskózní, vazký ~**ajo** *chem.* viskóza (*roztok na výrobu umělého hedvábí*) ~**eco** viskozita, vazkost ~**ometro** viskozimetr

vist/o whist (*karetní hra*)

visteri/o *bot.* vistárie

Vistul/o Visla

viš/i *t* utírat, setřít *přen.* smazat ~**o** setření, utření ~**ado** utírání ~**ilo** stírací prostředek ~**tuko** utěrka **de~i** setřít **el~i** vytrít **for~i** utřít **el~igí**, **for~igí** zmizet **man~ilo** ručník **plum~ilo** péřová prachovka **vitro~ilo** stěrače

Višnu/o *náb.* Višnu

vit/o *bot.* réva **vina** ~**o** vinná réva ~**ejo** vinice, vinohrad ~**kampo** vinice, vinohrad ~**kulturo** vinařství ~**ologio** ampelografie

Vit/o **Vít katedralo de Sankta** ~**o** katedrála sv. Víta **danco de Sankta** ~**o** *lék.* chorea minor *hovor.* tanec svatého Víta

vital/a vitální, životní ~**eco** vitalita, vitálnost, životaschopnost ~**ismo** *fil.* vitalismus

vitamin/o vitamin, vitamín ~**ologio** vitaminologie, nauka o vitamínech ~**oterapio** vitaminoterapie (*léčba pomocí vitaminů*) **sen~ozo** avitaminóza

vitel/o *biol.* vitelin, ovovitelin **unu~aj**
ĝemeloj jednovaječná dvojčata
vitoligo/o *lék.* vitiligo (*bílě skvrnky na kůži*)
vitr/o sklo ~a skleněný ~i *t* zasklívat ~**ajo**
skleněný výrobek ~**ajof de laboratorio**
laboratorní sklo (*nádobí, pomůcky*)
~**eca** sklovitý ~**igi** změnit na sklo ~**igi**
skelnatět ~**isto** sklenář ~**oarto** sklářství
~**ofandejo** sklárna ~**ofaristo** sklář
~**olano** skelná vata ~**oviŝilo** stěrač (*skla*
auta) **sen~a** beze skel **dom~o** (= **glaco**)
zast. zrcadlové sklo **drat~o** sklo s drá-
těnou vložkou, drátosklo **fum~o** kou-
řové sklo **kovro~o** krycí sklíčko (*pro*
mikroskopii) **munto~o** podložní skl(íč-
k)o (*pro mikroskopii*) **lakto~o** mléčné
sklo **okul~oj** brýle **sekurec~o** bez-
pečnostní/tvrzené sklo
vitral/o *hist. arch.* vitraj, vitrail *hovor.*
vitráž **roz~o** rozetová/růžicová vitraj
vitre/o *anat.* sklívec
vitrin/o vitrina, prosklená skříň
vitriol/o *chem.* skalice **blua/verda** ~o
modrá/zelená skalice ~**oleo** *nevh. zast.*
vitriol (*konzentrovaná kyselina sírová*)
viv/i *n* žít, existovat, bydlet (**en** v, u) ~**u la**
paco! ať žije mír! ~**i de rabado** žít se
loupežemi ~**i laŭtage** žít ze dne na den
~**a** živý, svěží ~**o** život ~**anto** žijící
osoba ~**ejo** domov (*člověka*), stanoviště,
habitat (*organismu*) ~**ema** neumdlé-
vající, neutuchající, stále živý ~**eti** *n*
živořit ~**igi** oživit ~**uo!** výkřik „ať žije!“
~**ulo** živý tvor, živá bytost ~**ulicido** (= **biocido**)
biocid ~**aranĝo** uspořádání ži-
vota ~**bezono** životní potřeba ~**daŭro**
život(ní běh) **en sia** ~**daŭro** během své-
ho života ~**ĝojo** radost ze života ~**ipova**
životaschopný ~**maniero** životní styl
loksida ~**maniero** usedlý způsob života
~**necesoj** životní potřeby ~**odona** živo-
todárný ~(**o**)**medio** životní prostředí
~**onaska** *zool.* živorodý ~**oplena** plný

života ~**osekado** vivisekce ~**overa**
pravdivý, životný ~**rimedoj** živobytí
~**teni** *t* (u)žít, vyživovat ~**tenaj kostoj**
životní náklady **dum~a** doživotní, ce-
loživotní **ĝis~i** *t* dožít se **kun~i** žít spolu
kun~anto spolubydlící, druh, neman-
želský partner **mal~a** neživý, neorga-
nický **por~ajo** životní potřeby **post~i**,
super~i, **trans~i** přežít **re~i** znovu žít
re~igi oživit **re~igi** obživnout **sen~a**
neživý, mrtvý **sen~igi** zbavit života,
usmrtit **sen~igi** umřít, ztratit život **tra~i**
prožít **tra~ajo** prožitek **bon~anto** bon-
viván, požitkář, světák **liber~ulo** liber-
tin, volnomyšlenkář **long~eco** dlouho-
věkost

vivari/o vivárium

viver/o *zool.* cibetka ~**edoj** cibetkovití

vivisekci/o = **vivosekado**

viz/o vízum **enir~o** vstupní vízum **elir~o**
výstupní vízum **transit~o** tranzitní
vízum

vizaĝ/o obličej, tvář ~**aĉo** *vulg.* ksicht,
huba ~**eto** dětská tvářička **du~a** obo-
jaký, neupřímý

vizi/o vize, vidění ~**i** *t* mít vizi/vidění ~**ulo**
vizionář

vizier/o štítek čepice *hist.* hledí (*přilby*
brnění) ~**ĉapo** čepice se štítkem

vizit/i *t* navštívit ~**adi kurson** navštěvovat
kurs **veni** ~**e** přijít na návštěvu ~**o** náv-
štěva ~**anto** návštěva, návštěvník,
účastník ~**ejo** návštěvní místnost ~**kar-**
to návštěvenka **pun~i** *náb.* ztrestat
(*národy*) **rond~ado** turné **surpriz~o**
přepadovka (*vtrhnout k někomu a udě-*
lat si mejdan)

vizon/o *zool.* mink, norek americký **eŭro-**
pa ~o (= **lutreolo**) norek evropský

vjel/o *hud.* niněra

Vjention/o, Vjentjan/o *zeměp.* Vientiane
(*hl. město Laosu*)

vjetnam/o 1 Vietnamec **V~io** Vietnam

Vjetnam/o 2 *nevh.* Vietnam **v~ano** Vietnamec

Vladivostok/o Vladivostok

vobl/i *n* kývat se, kymáčet se, házet sebou (*kolo*) *sděl.* modulovat frekvenci ~**igilo** vobler

voč/o hlas *jaz.* slovesný rod **aktiva** ~o rod činný **pasiva** ~o rod trpný ~a hlasový ~a **sciigo** ústní sdělení ~a **konsonanto** *jaz.* znělá souhláska ~e nahlas, ústně ~i *n* vyjádřit se ~**donado** hlasování ~**doni** *n* hlasovat ~**donrajto** hlasovací právo ~**legi** *t* předčítat ~**organo** hlasové ústrojí **duon~a** polohlasitý **plur~e** vícehlasně **sen~a** tichý, nehlasný **unu~a** jednohlasný **brust~o** nejhlubší hlas **kap~o** vysoký hlas, fistule **plen~e** silným hlasem, naplno

vodevil/o *hud.* vaudeville, (jednoaktová) komedie s písněmi ~**eto** kratičký vaudeville

vodk/o vodka

Vogezy/oj Vogézy (*pohoří*)

vovj/o cesta, silnice, vozovka **kava** ~o úvoz **nervaj** ~oj nervové dráhy **laŭ la** ~o **de hormontroilo** ve směru hodinových ručiček ~a silniční ~a **administracio** silniční správa, dopravní oddělení ~a **prizorgado** údržba cest ~i *n* putovat ~**aro**, ~a **reto** dopravní síť ~**eto** cestička ~**isto** cestář, stavitel cest ~**ulo** tulák, tramp ~**forko** rozcestí ~**fosaĵo** příkop (u cesty) ~**iri** *n* jít po cestě, putovat ~**koloneto** milník ~**laboristo** cestář ~**montrilo** ukazatel směru ~**streko** pěšina ~**sulko** kolej / stopa vozu ~**ŝtopiĝo** dopravní zácpa **apud~a**, **ĉe~a** stojící u cesty **ĉef~o** hlavní silnice **ĉirkaŭ~o** objížd'ka, okružní cesta **de~iĝi** sejít z cesty, zabloudit **dis~iĝo** rozcestí **dum~e** během cesty **duon~e** v půli cesty **en~iĝi** dát se na cestu **sen~a** nemající cesty (*území*) **sub~o** podchod, podjezd

super~o nadchod, nadjezd **sur~e** cestou **aŭto~o** dálnice / silnice pro motorová vozidla **fer~o** železnice **fer~isto** železničář **flos~o** vodní cesta pro vory **glit~o** skluzavka **Lakto~o** *hvězd.* Mléčná dráha **land~o** venkovská hlavní silnice **magnet~o** magnetická dráha (*pro vznášedla*) **rel~o** kolejová cesta **rundo~o** *hist.* ochoz na hradbách **seg~o**, **segil~o** *tech.* šířka zubů pily **segad~o** řez **ŝpar~o** zkratka **tag~o** jednodenní cesta **tram~o** tramvajová dráha **val~e** cesta údolím **vetur~o** dopravní cesta

vojaĝi/i *n* cestovat ~a cestovní ~o cesta, cestování **deĵora** ~o služební cesta **mielmonata** ~o svatební cesta **bonan** ~on! šťastnou cestu! ~**anto** cestující ~**ilaro** cestovní potřeby ~**isto** cestovatel ~**sako** cestovní brašna **ek~i** vyrazit na cestu **kun~anto** spolucestující **tra~i** procestovat **afer~o** služební cesta **kaŝ~anto** černý pasažér **pied~i** cestovat pešky **rond~o** okružní cesta, turné **tien~o** **kaj re~o** cesta tam a zpět

vojevod/o vojvoda ~**io**, ~**ujo** *hist.* vojvodství

Vojvodin/o Vojvodina

vok/i *t* (za)volat, křičet ~a volací ~o zvolání, výkřik ~**ado** volání ~**isto** soudní doručovatel ~**iteco** *náb.* povolání (*k službě Boží*) **al~i** povolat, vyzvat **al~o** výzva **al~iĝo** poslání **el~i** vyvolat, evokovat **el~iva** evokační **kun~i** svolat **ne~ite** nevolán **nere~ebla** neodvolatelný **re~i** zavolat zpět **kontrol~o** kontrola přítomnosti *slang.* apel

vokal/o *jaz.* samohláska **duon~o**, **kva~zaŭ~o** polohláska

vokativ/o *jaz.* vokativ, 5. pád

vokt/o dozorce, dohlížel

vol/i *t* chtít **mí** ~as **iri en kinejon** chci jít do kina ~a volní, chtěný ~e úmyslně, dobrovolně ~e **ne~e** chtě nechtě, volky

nevolky, nedobrovolně **~o** vůle, přání **~eto** pomíjivá snaha, okamžitý nápad **kontrař~a**, **malgrař~a**, **preter~a** nedobrovolný, nechťený, neúmyslný **lař~a** podle přání **mal~i** nepřát si něco, nechťit **mem~a** dobrovolný, dle vlastní vůle **ne~a** nezamyšlený **pli~i** dávat přednost, upřednostnit **sen~a** neúmyslný **bon~i** ráčit **bon~u** **atendi momen-ton** počkejte prosím chvílku **bon~a** blahosklonný **liber~a** dle svobodné vůle **malbon~a** zlomyslný **propra~a** podle vlastní vůle **sci~i** být zvědavý **sci~o** zvědavost **sci~a** zvědavý **sci~e** zvědavě **sci~emo** zvidavost **sci~ema** zvidavý

volan/o *sport.* opeřený míček **~ludo** badminton

Volapuk/o *jaz.* volapük **v~ajo** nesrozumitelnost **ĝi estas por mi v~ajo** to je pro mě španělská vesnice

volatil/a *chem.* prchavý, těkavý

volb/o klenba **depremita/korbansa** **~o** snižená klenba **superlevita** **~o** zvýšená klenba **~a** klenutý **~i** *t* zastřešit klenbou **~iĝi** klenout se **barel~o** valená klenba

volejbal/o (= **retpilko**) *sport.* odbíjená

volfram/o *chem.* wolfram

Volg/o Volha

volitiv/o *jaz.* způsob rozkazovací a přací

volont/e rád, ochotně, beze všeho **~i** *t* ráčit, být ochotný **~eco** dobrovolnost, ochota **~ulo** dobrovolník **ne~e** nedobrovolně

volovan/o *kuch.* vol-au-vent (*francouzské plněné pečivo z listového těsta*)

volt/o *el.* volt **~metro** voltmetr **elektron~o** elektronvolt **super~i** *t* vystavit přepětí

volta/a *el.* voltaický **~metro** voltmetr **foto~a** fotovoltaický

Volta/o *řeka* Volta **~lando** *hist.* Horní Volta (*nyní* Burkina Faso)

volte/o voltiž (*akrobacie na koni*)

Volter/o Voltaire **v~a** voltairovský **v~ano** voltairián, voltairovec **v~ismo** voltairiánství, voltairismus

volum/o volumen, svazek **romano en du** **~oj** dvoudílný román **izola/vaga** **~o** svazek z vícedílného díla

volumen/o *mat. fyz.* objem **~ajo** plnivo **~unitoj** jednotky objemu

volupt/o rozkoš, vášeň, smyslnost **~a** smyslný, opojný **~i** *n* oddávat se rozkoši **~ajo** smyslné opojení, požitek **~ema**, **~ama**, **~avida** rozkošnický, zhýralý **~igi** dopřát někomu rozkoš

volut/o *arch.* voluta (*spirálová ozdoba*)

volv/i *t* (za)vinout, srolovat, stočit **~i** **sin**, **~iĝi** (s)vinout se **~ita** **cigaredo** ubalená cigareta **~ita ŝnuro** stočený provaz **~ajo** svitek, klubko, smotek **~oplanto** popínávací rostlina **ĉirkaŭ~i** obtočit **dis~i** rozbalit, rozvinout **daŭrigebla** **dis~o** udržitelný rozvoj **dis~iĝi** rozvinout se **dis~iĝo** rozvoj **el~i** vyvinout, rozvinout **en~i** svinout, zavínout **dekstren~iĝa** *bot.* pravotočivý **inter~i** skrotit / splést dohromady **kun~i** svinout / sbalit dohromady **kun~ajo** svitek **mal~i** rozbalit **supren~i** vyhrnout (*např.* *rukávy*)

amper~o *el.* amperzávit (*Az*) **rul~ajo** svitek **maldekstren~iĝa** *bot.* levotočivý

naturdis~o část: (biologická) rekultivace

volvariel/o *bot.* kukmák

volvok/o *prvok* váleč

volvul/o *lěk.* volvulus, zauzlení střeva

vom/i *t* zvracet *přen.* chrlit **~o**, **~ado** zvracení **~ajo**, **~itajo** zvratky **~iga** **medikamento/drogo** *lěk.* emetikum, dávidlo, vomitivum **~arbo** *bot.* kulčiba dávivá **~nukso** plod kulčiby dávivé **el~i** *vyzvrátit* *přen.* vychrlit

vombat/o *zool.* vombat

vomer/o *anat.* radličná kost, vomer

vomit/o (= **flava febro**) *lék.* žlutá horečka, žlutá zimnice

vor/i *t* žrát, požírat ~**ema** žravý **ĉio~uloj** všežravci **herbo~uloj** býložravci **insekto~uloj** hmyzožravci **karno~uloj** masožravci

Vorarlberg/o Vorarlbersko (*v Rakousku*)

vork/o významná/veřejná stavba

vort/o slovo ~**aro** slovník ~**aristo** slovníkář ~**ero** prvek slova, morfém ~**eto** slovičko ~**igi**, ~**umi** vyslovit, vyjádřit slovy ~**aranĝo** slovosled ~**enigmo** přesmyčka ~**farado** tvorba slov ~**figuro** (= **tropo**) zástupek, trop, tropus, slovní figura ~**ordo** slovosled ~**radiko** kofen slova ~**riĉa** bohatý na slova ~**sintakso** slovní skladba, syntax **ali~e** jinými slovy **duon~e** náznakem **duon~o** náznak, narážka **laŭ~a** doslovný **unu~e** jedním slovem **agit~o** motto, slogan **frap~o** úderné slovo **fremd~o** cizí slovo **kap~o** heslové slovo **kruc~o** křížovka **nombro~o** číslovka **pas~o** přístupové heslo **prunto~o** slovní výpůjčka **signal~o** domluvený signál k akci **ŝtop~o** (= **kejlo**) vycpávka, slovní vata **tabel~oj** (= **korelativoj**) tabulková slova (*iu, tiu, ĉiu ...*) **vost~o** *div.* narážka (*signál pro repliku dalšího herce*)

vortic/o vír ~**a** *anat.* vírový (*mající charakter víru*)

vortice/o *prvok* vířenka

vost/o ocas, ohon *přen.* zakončení *vulg.* pyj ~**o de vico** (**de atendantoj**) konec řady (čekajících) ~**a** ocasní ~**umi** *n* vrtět ocasem ~**okrinioj** žíně ohonu **sen~a** bezocasý **sen~uloj** (= **anuroj**) řád bezocasí, žáby **afusto~o** opěrná část lafety **har~o**, **pone~o** účes „koňský ohon“ **hirundo~a** *tech.* rybinový **hirund~ulo** (= **makaono**) motýl otakárek **hundo~o** (= **cinozuro**) *bot.* pohánka **lir~ulo** (= **menuro**) pták lyrochvost **ponard~uloj**

(= **ksifozuroj**) *zool.* ostrorepi **ruĝ~ulo**

(= **fenikuro**) *zool.* rehek zahradní

silk~ulo (= **bombicilo**) *zool.* brkoslav

ŝip~o (= **pobo**) záď lodi **volvo~a** s chápavým ocasem (*opice*) **vulpo~o** (= **alopekuro**) *bot.* psárka

vot/o *náb.* (zá)slib, zaslíbení ~**i** *t* zaslíbit se ~**ofero** votivní oběť

Votan/o *mytol.* Wotan, Ódin (*hlavní germánský bůh*)

vrak/o vrak (*lodi, auta, letadla*) **aŭto~ejo** vřakoviště aut

vring/i *t* *tech.* (vy)ždímat ~**i monon** vyždímat peníze ~**ilo** ždímačka **el~i** *i* *přen.* vyždímat

vuajerism/o (= **skopofilio**, **skoptofilio**) *lék.* voyerismus, skoptofilie

vual/o závoj ~**i** *t* zahalit závojem *přen.* zakrýt ~**eto** rouška (*jemný závoj zahalující hlavu/obličej*) ~**iĝi** zčernat (*např. fotodeska*) ~**voĉe** zastřeným hlasem **sen~a** nezakrýlý, otevřený **sen~igi** odhalit (*tvář, sochu, tajemství*) **kul~o** síť proti komárům

vukeri/o vlasevec (*parazit*)

vulgar/a obyčejný, lidový, zjednodušený, neomalený ~**aĵo** vulgární výraz ~**eco** lidovost ~**igi** zvlugarizovat, zjednodušit, zkreslit ~**ismo** vulgarismus, hrubý výraz ~**ulo** člověk z davu, tuctový člověk, kmán, plebejec

Vulgat/o *náb.* Vulgáta

vulkan/o sopka, vulkán ~**a** vulkanický, sopečný ~**aĵo** sopečná vyvřelina ~**ismo** sopečná činnost, vulkanismus ~**ologio** vulkanolog ~**ologio** vulkanologie **fend~o** rozeklaná sopka **ŝild~o** štítová sopka

Vulkan/o *mytol.* Vulkán (*římský bůh ohně a kovářství*)

vulkaniz/i *t* *chem.* vulkanizovat

vulp/o *zool.* liška **arkta ~o** (= **izatiso**) liška polární **blua ~o** stříbrná liška **mar~o**

liškoum obecný (*žralok*) **mustel~o** pes
palesní **step~o** (= **korsako**) liška kor-
sak, liška stepní
Vultav/o Vltava
vultu/a *lék.* zarudlý a odulý
vultur/o (= **anda kondoro**) *zool.* kondor
andský **orel~o** sup královský **monaň~o**
sup hnědý
vulv/o *anat.* vulva **~ito** *lék.* vulvitida, zá-
něť vulvy
vund/i *t* (po)ranit **~anta ofendo** zraňující
urážka **~ebla** zranitelný **~ito** (z)raněný

člověk **~o** rána, zranění **~eto** ranka
ne~ebla nezranitelný **sen~a** nezraněný
brul~i popálit **brul~o** popálenina **mor-
do~o** kousnutí, uštknutí **paf~i** postřelit
prem~o otláčenina **ungo~i** poškrábat
nehty
Vurtemberg/o Württembersko **Badenio-
~o** Bádensko-Württembersko
vut/o *stav.* náběh (nosniku ap.)
vuvuzel/o vuvuzela, trubka fotbalových
fanoušků

Z

z, Z z, Z **Z-fero** železo profilu Z **~o** zet
(*název hlásky*) **de A ĝis Z** od A do Z
zabajon/o *kuch.* šodó
Zadig/o *lit.* Zadig (*Voltaireův hrdina*)
Zagreb/o *zeměp.* Záhráb (*hl. město Chor-
vatska*)
Zair/o (= **Kongo**) *řeka* Kongo (Zair 1971
–1997) **~io** Zair, Zaire (*nyní Demo-
kratická republika Kongo*) **z~a** zairský
z~ano Zaiřan **z~anino** Zaiřanka
zajbac/o zaibacu (*japonský monopolní
konzern*)
Zakint/o *zeměp.* Zakynthos
zakusk/o (= **almanĝaĵo**) *kuch.* zákusek
zamb/o zambo (*míšenec afro-indiánského
původu*)
Zambezo/o *zeměp.* Zambezi (*řeka*)
Zambi/o *zeměp.* Zambie (*dříve Severní
Rhodesie*); **z~a** zambijský; **z~ano** Zam-
bijec; **z~anino** Zambijka
Zamenhof(o) Zamenhof (*tvůrce espe-
ranta*) **z~a esprimo** Zamenhofův výraz
z~ano stoupenec Zamenhofova úzu es-
peranta **z~eco** shodnost se Zamenho-
fovým územ **z~ido** následovník Zamen-
hova, esperantista **z~ismo** zamenhofis-
mus, Zamenhofův styl

zami/o *bot.* zamie, keják
Zamor/o *město* Zamora
zanikeli/o *bot.* šejdračka **marĉa ~o** šej-
dračka bahenní **~acoj** šejdračkovité
zantoksil/o *bot.* žlutodřev
Zanzibar/o *ostrov* Zanzibar **z~a** zanzi-
barský **z~ano** Zanzibařan
zap/i *n* (rychle) přepínat TV kanály
zaporog/o Záporožec
Zaporij/o *město* Záporoží
Zaragozo/o Zaragoza
Zaratuštr/o (= **Zoroastro**) Zarathustra
zarzuel/o *hud.* zarzuela (*španělské hu-
debně-dramatické dílo*)
ze/o *bot.* kukuřice **~o maiza** kukuřice setá
zebr/o *zool.* zebra **~ino** zebří klisna **~ost-
ria pasejo** *dopr.* zebra, přechod pro
chodce
zebu/o (= **ĝibobovo**) *zool.* zebu
Zefir/o *mytol.* Zefýr (*řecký bůh západní-
ho větru*)
zefir/o **1** zefýr, slabý vítr (6–11 km.h⁻¹) **2**
text. zefír **~lano** zefirová příze
zein/o *chem.* zein
zeken/o = **zekino**
zekin/o **1** *hist.* zecchino, zechina (*zlatý
peníz*) **2** ozdoba ve formě mince

Zeland/o Zeeland (*nizozemská provincie*)
Nov~o Nový Zéland (*stát v Oceánii*)
zolkov/o *bot.* zelkova (*strom z čeledi jilmovitě*)
zelot/o *hist.* zelóta *přen.* horlivec, fanatik
sport. fanoušek ~**eco**, ~**ismo** zelotismus, fanatismus
zemstv/o *hist.* zemstvo (*samosprávný orgán v carském Rusku*)
zen/o *náb.* zen ~**budhismo** zenbudhismus
zenan/o **1** zenana (*ženská část domu v Indii*) **2** *text.* zenana (*lehká tkanina*)
zend/o avestánština, avesta *nevh.* zend
zenit/o *hvězd.* zenit, nadhlavník *přen.* vrchol, nejvyšší stupeň ~**a** **distanco** *hvězd.* zenitová vzdálenost
Zener/o Zener **z~a** **diodo** Zenerova dioda
Zenon/o Zenon (*starořecké mužské jméno*)
ZEO-j (= **Zamenhof/Esperanto-objektoj**) (*ulice, náměstí, pomníky, astronomické objekty pojmenované po esperantu nebo jeho tvůrci*)
zeolit/o *geol.* zeolit
zepelin/o *let.* zepelín, (*řiditelná vzducholoď doutníkového tvaru*) *kuch.* cepelín (*litevský velký bramborový knedlík*)
zeta *jméno řeckého písmene* (d)zéta
zeŭgm/o *jaz.* zeugma (*stylistická figura*)
Zeŭksis/o Zeuxis (*významný starořecký malíř*)
Zeŭs/o *mytol.* Zeus (*vládce řeckých bohů*)
zeŭs/o *ryba* pilobřích ~**edoj** pilobřichovití ~**oformaj** pilobřiši
zibel/o *zool.* sobol asijský ~**a** sobolí ~**ajo**, ~**a pelto** sobolí kožešina
zibet/o *zool.* cibetka asijská
zigen/o *motýl* vřetenuška **žralok** (= **mal-cošarko**) kladivoun
zignem/o *bot.* jařmatka
zigofil/o *bot.* kaciba ~**acoj** *bot.* kacibovité
zigokakt/o *bot.* vánoční kaktus

zigom/o (= **vangosto**) *anat.* kost lící elstaraj ~**oj** vystouplé lící kosti ~**a** **zygomatický** sval, lící, jařmový ~**a** **muscolo** mimický sval
zigomicet/oj *bot.* houby spájivé
zigospor/o *biol.* zygospora
zigot/o *biol.* zygota
zigurat/o *hist. arch.* zikkurat (*starověká stupňovitá věž*) ~**o** **de Babilonio** věž babilónská
zigzag/o klikatá čára, klikyhák ~**a** klikatý ~**e** klikatě, cikcak, cik cak ~**i** **n** klikatit se *přen.* potácet se, vrávorat, kličkovat, šněrovat si to ~**ornamajo** *arch.* klikatý ornament ~**steboj** klikatý šev
zim/o = **zimazo**
zimaz/o *biochem.* zymáza
Zimbabv/o Zimbabwe (*dříve Jižní Rhodesie*)
zimbalon/o (= **timpanono**) *hud.* cimbál
zimologi/o *chem.* zymologie, nauka o kvašení
zingibr/o *bot.* zázvor **oficina** ~**o** zázvor lékařský (= zázvor pravý) ~**i** *t* okořenit zázvorem ~**acoj** zázvorovité
zini/o *bot.* cinie, ostálka **eleganta** ~**o** ostálka sličná
zink/o *chem.* zinek ~**a** zinkový ~**a** **tegaĵo** zinkový (ochranný) povrch ~**a** **sulfato** síran zinečnatý ~**i** *t* pozinkovat ~**ado** (po)zinkování ~**ato** *chem. zast.* zinečnatan ~**isto** výrobce zinkových předmětů ~**oblanko** běloba zinková ~**oblendo** zinkové blejno ~**ogravuro** zinkografie ~**ogravuristo** zinkograf ~**lado** zinkový plech
zip/o (= **fulmofermilo**) *text.* zip, zdrhovadlo ~**i** *t* zapnout zdrhovadlem, zapnout na zip *inf.* (= **densigi**, **kompaktigi**) (z)komprimovat (*data*), (za)zipovat **mal-i** *t* rozepnout (si) zip
zirkon/o *geol.* zirkon (*nerost*)

zirkoni/o *chem.* zirkonium (*prvek*) ~a zirkoniový (*týkající se zirkonia*) ~a **dioksido** oxid zirkoničitý
ziter/o *hud.* alpská citera
zizani/o *bot.* ovsucha **akva** ~o ovsucha vodní
zizel/o *zool.* syseľ
zizif/o *bot.* cicimek **jujuba** ~o cicimek čínský, cicimek datlový **lotusa** ~o cicimek dvojtřnný, cicimek lotosový
zlot/o zlotý (*polská měnová jednotka*)
zoo/o *zool.* zoo (= živočich ve složených slovech) (= **zoologia ĝardeno, zoologia parko**) zoo(logická zahrada) ~**ofito** *zool.* zoofyt (*živočich vzhledově připomínající rostlinu*) ~**oforma** mající podobu zvířete, zvířecí podoby ~**ogeo-grafio** zoogeografie, nauka o rozšíření živočichů na Zemi ~**olatrio** *náb.* zoolatrie, zbožštění a uctívání zvířat ~**olito** *geol.* zoolit (*sediment vytvořený činností živočichů*) ~**ologo** zoolog ~**ologio** zoologie, živočichopis ~**omorfa** zomorfni (*mající podobu zvířete*) ~**oplanktono** zooplankton, živočišný plankton ~**opsikologo**, ~**opsihologo** zoopsycholog ~**opsikologio**, ~**opsihologio** zoopsychologie, nauka o chování zvířat ~**osporo** zoospora (*rejdivý výtrus některých řas a hub sloužící k nepohlavnímu rozmnožování*) ~**osterolo** *chem.* zoosterol, sterol živočišného původu ~**otekniko**, ~**otehniko** zootechnika, nauka o chovu zvířat ~**oteknikisto**, ~**otehnikisto** zootechnik ~**otomio** zootomie, anatomie živočichů
zoarc/o, zoark/o *ryba* slimule
zodiak/o *hvězd.* zodiak, zvěrokruh, zvířetník ~a zodiakální, zvířetníkový
Zohar/o *náb.* Zohar
zoisit/o *geol.* zoisit
zolutnik/o zolutník (*stará ruská jednotka hmotnosti, asi 4,26 g*)

zom/i *n* *let.* prudce vzlétnout, odpoutat se od země *film* vzdalovat nebo přibližovat obraz ~o *let.* kolmý vzlet *opt.* zoom (*funkce plynulého přibližování/vzdalování obrazu*) ~**objektivo** objektiv s proměnnou ohniskovou vzdáleností, *hovor.* zoom

Zomb/o město Zomba

zon/o opasek, řemen *anat.* pás *zeměp.* zóna, pásmo *dopr.* zóna ~o **de ĉasteco** pás cudnosti **klimata** ~o podnební (klimatické) pásmo ~a pásmový ~i *t* opásat, lemovat, obepínat, připevnit opaskem ~**ego** chomout ~**bendo** textilní pásek ~**buko** přezka (opasku); ~a **erupcio** (= **zostero**) *lék.* pásový opar ~**ornamajo** ozdoba opasku **hor~o** časové pásmo **ĵartel~o** podvazkový pás (*pro upevnění punčoch*) **krur~o** podvazek **ordeno de la Krur~o** Podvazkový řád **led~o** kožený řemen, opasek **mam~o** podprsenka **pedira ~o (de urbo)** pěší zóna (města) **sav~o** záchranný pás **sel~o** sedlový řemen **ter~o** *zeměp.* pásmo **inter~a** mezipásmový **kun~a** opatřený opaskem (*např. plášť*) **sen~igi** odpásat **sub~a** **bat** rána pod pás

zonul/o (= **zoneto**) *anat.* zonula, proužek **ciliara ~o** ciliární zonula (*závěsný aparát oční čočky*)

zorg/i *n* starat se, pečovat, hájit, dbát o něčí dobro (**pri iu** o někoho) ~a pečlivý, starostlivý ~e pečlivě, starostlivě ~o starost, péče, obava ~**ado** starání se, péče ~**anto** pečovatel ~**ato** chovanec, svěřenec ~**ataro** svěřenci ~**ema** starostlivý ~emo starostlivost ~**igi** dělat někomu starosti ~**iga** dělající starosti, varovný ~**oplena** starostlivý, plný starostí **antaŭ~i** *t* dělat si předem starosti, obávat se, předcházet **antaŭ~a** preventivní **mal~i** *t* zanedbávat, opomíjet **mal~itoj** opuštěné děti, bezprizorní **mal~ema**

nedbalý **mal~emo** nedbalost **pri~i** *t*
pečovat, opatrovat **medi~o** péče o (ži-
votní) prostředí **pri~ado** péče, opatro-
vání, obstarávání **sen~a** bezstarostný
sen~e bezstarostně **sen~eco** bezsta-
rostnost **sen~ejo** letohrádek
zori/o *sandál* žabka, vietnamka
Zoroastr/o (= **Zaratuštro**) Zoroaster, Za-
rathuštra **z~a** zoroastrický **z~ismo** zoro-
astrismus
zoster/o *bot.* vocha *lék.* pásový opar **ma-
ra ~o** vocha mořská **~acoj** vochovité
zosterop/o *pták* kruhoočko
zuav/o zuáv (*severoafriický domorodý vo-
ják*) **pontifika ~o** papežský zuáv

zulu/oj Zuluové, Zulové **Z~lando** Zulsko,
Zululand
zum/i *n* bzučet, šumět *přen.* **mušoj ~as en
lia kapo** haraší mu v hlavě **tute kon-
fuze ~is la pensoj en mia kapo** myš-
lenky mi zmateně vířily hlavou **~anta
homamaso** šumící dav **kugloj ~as
ĉirkaŭ la kapo** kulky sviští kolem
hlavy **~a** bzučivý, šumivý **~a sono el.
šum ~ado** bzučení **~egi** *n* hlasitě bzučet
~eti *n* tichounce bzučet **~ilo** *el.* bzučák
~turbo bzučící káča (*dětská hračka*)
Zurik/o, Zuriň/o Curych **Lago de ~o** Cu-
ryšské jezero **z~a** curyšský; **z~ano** Cu-
ryšan

Literatura k výuce esperanta

Jana Melichárková Esperanto pro děti

Ilustrovala Mirka Tomečková

Atraktivní, bohatě ilustrovaná učebnice základů esperanta, obsahem i formou výuky vhodná především pro mladší žáky. Obsahuje i říkanky a pohádky v překladu M. Malovce, ale také metodické pokyny pro vyučující.

Dva díly, druhý doplněný o říkanky a pohádky v překladu M. Malovce.

1. díl: 74 stran, 98 Kč; 2. díl: 104 str., 126 Kč

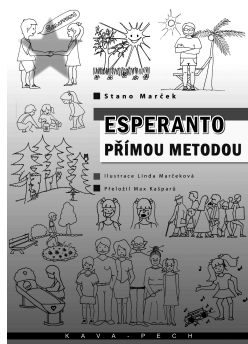
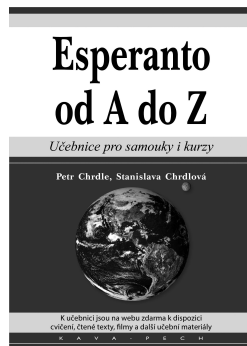
Petr Chrdle, Stanislava Chrdlová

Esperanto od A do Z

Učebnice od úplných začátků do úrovně postačující pro čtení běžných textů a běžnou konverzaci. K učebnici jsou na webu k dispozici cvičení a další didaktické multimediální pomůcky. Tyto jsou bezplatné a bez nutnosti registrace.

Viz www.kava-pech.cz/procvicujsiesperanto.

183 stran, 220 Kč

Stano Marček

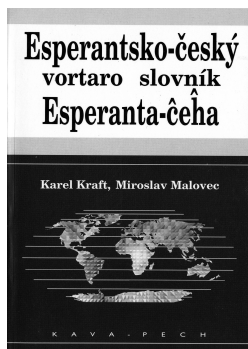
Esperanto přímou metodou

*Ilustrovala Linda Marčeková,
ze slovenštiny přeložil Max Kašparů*

Bohatě ilustrovaná učebnice esperanta pro začátečníky vhodná pro kurzy i pro samouky. Kromě slovenského originálu vyšla v dalších 35 jazycích. Možnost přibojdnání CD.

112 stran, 190 Kč

Karel Kraft, Miroslav Malovec
Esperantsko-český slovník

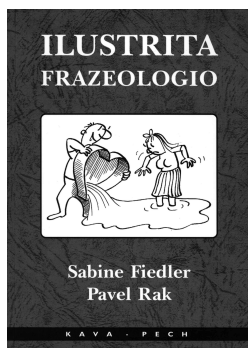
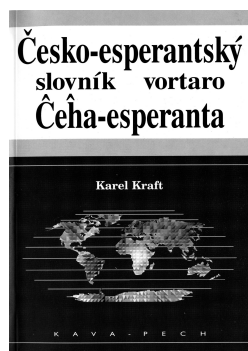
Slovník středního rozsahu obsahující více než 28 000 termínů. Obsahuje i stručnou mluvnici esperanta. Dobře poslouží i při čtení složitějších esperantských textů. Doprodáváme poslední kusy.

272 stran, 129 Kč

Karel Kraft
Česko-esperantský slovník

Dosud nejrozsáhlejší u nás vydaný česko-esperantský slovník. Obsahuje 23 566 hesel (220 472 slov) s jejich překlady do esperanta a také stručnou mluvnici.

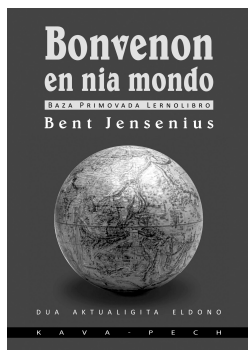
512 stran, 188 Kč

Sabine Fiedler, Pavel Rak
Ilustrita frazeologio

Esperantská frazeologie s vysvětlením jednotlivých přísloví a rčení a s uvedením příkladů jejich použití. Jsou doprovázena vtipnými ilustracemi. U jednotlivých přísloví jsou doplněny i známé cizojazyčné ekvivalenty. Druhé vydání.

144 stran, 320 Kč*

Bent Jensenius

Bonvenon en nia mondo

Primovada legolibro en Internacia lingvo Esperanto

Čítanka v jednoduchém esperantu, která představuje mírně pokročilým studujícím svět kolem esperanta. Sestává z třiceti krátkých textů, vždy s odpovídajícími ilustracemi, na různá témata, např. Světový esperantský svaz, Akademie esperanta, esperanto na internetu, esperantská verze Wikipedie, Esperantská muzea, pravidelná setkání, konference a kongresy esperantistů, esperantská literatura včetně časopisů, esperantská centra, apod. Druhé, aktualizované vydání.

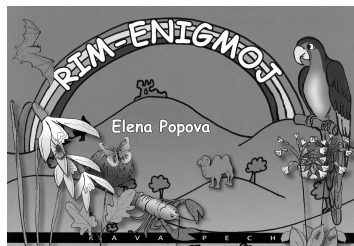
127 stran, 250 Kč*

Elena Popova

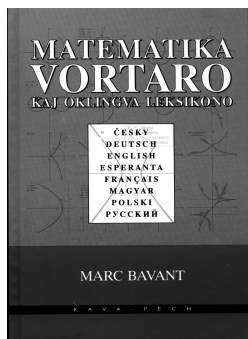
Rim-enigmoj

Ilustrovala Miroslava Tomečková

Atraktivní dětská knížka krátkých rýmovaných hádanek v esperantu, jejíž autorkou je známá bulharská spisovatelka. Jako nápověda k řešení hádanek slouží půvabné ilustrace, určené současně k vybarvení. Pokud by čtenářům kreslená nápověda nestačila nebo by neznali správný výraz v esperantu, v závěru knihy jsou řešení uvedena, a to nejen v esperantu, ale i ve 13 národních jazycích.

56 stran, 150 Kč*

Marc Bavant

Matematika vortaro

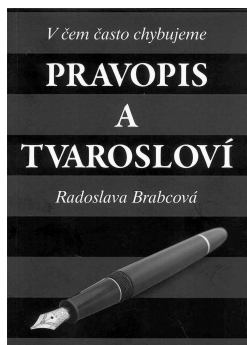
Matematika vortaro kaj oklingva leksikono

Výkladový osmijazyčný matematický slovník obsahující téměř 3000 pojmů současné matematické vědy. Lze jej používat i bez znalosti esperanta. Definice termínů jsou v esperantu, rejstříky v angličtině, češtině, francouzštině, maďarštině, němčině, polštině a ruštině.

232 stran, 430 Kč*

* Členům ČES a ČEJ poskytujeme u knih v esperantu výrazné slevy

Ostatní jazyková literatura

Radoslava Brabcová

Pravopis a tvarosloví

V čem často chybujeme

Třetí vydání přehledné příručky, která srozumitelnou formou upozorňuje na problematické jevy v češtině. Publikace je určena všem, kteří češtinu znají, ale přesto občas při psaní zaváhají. Kniha je doplněna rejstříkem.

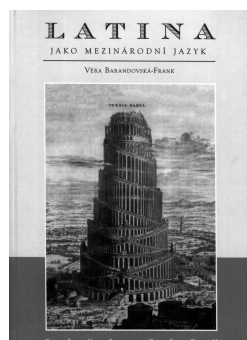
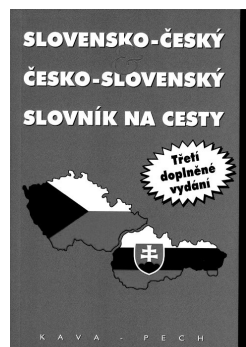
96 stran, 98 Kč

Magdaléna Feifičová, Vladimír Němec

Slovensko-český a česko-slovenský slovník na cesty

Slovník rozdílných slov a frází, který umožní zamezit zbytečným jazykovým nedorozuměním. Uvedením pouze rozdílných výrazů bylo možno zachovat kapesní formát slovníku, praktický na cesty. Třetí doplněné vydání.

192 stran, 138 Kč

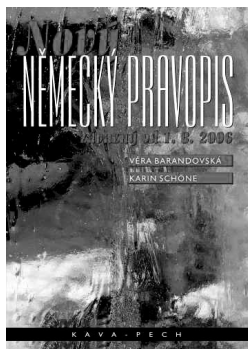

Věra Barandovská-Frank

Latina jako mezinárodní jazyk

Nové pohledy na roli latiny v průběhu dějin od starověku po dnešek – latina starověká, spisovná, vulgární, křesťanská, středověká a humanistická. Zabývá se i úlohou latiny v dnešní době jako možného dorozumivacího prostředku, ale i jako základu pro různé projekty mezinárodních plánových jazyků.

88 stran, 63 Kč

Věra Barandovská, Karin Schöne

Nový německý pravopis

Stručně a srozumitelně popsané novinky v německém pravopisu, které vstoupily v platnost roku 2006. Kromě vysvětlení principů změn je uvedena i rozsáhlá abecedně řazená tabulka slov, jejichž pravopis se mění, doplněná o české ekvivalenty.

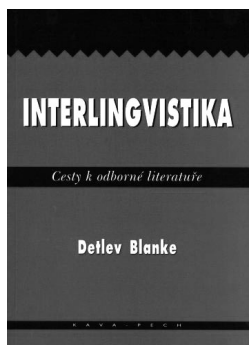
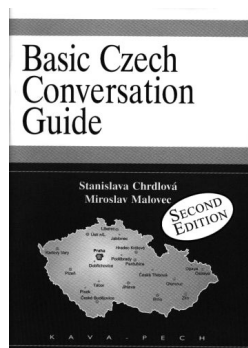
144 stran, 147 Kč

Stanislava Chrdlová, Miroslav Malovec

Konverzace češtiny pro cizince

Základní konverzace češtiny pro zahraniční turisty. Vyšla v šesti mutacích: Einfach tschechisch sprechen (3. vyd.), Basic Czech Conversation Guide (2. vyd.), Baza čeĥa konversacio (2. vyd.), Il ceco reso facile, Kratkyj češskij rozgovornik, Conversation tchèque de base.

32 stran, po 39 Kč

Detlev Blanke

Interlingvistika

Cesty k odborné literatuře

Přeložil Miroslav Malovec

Práce předního německého interlingvisty uvádějící do interlingvistiky a esperantologie a práce s odbornou literaturou z tohoto oboru. Dodatek o situaci v České republice zpracoval M. Malovec.

72 stran, 118 Kč

Beletrie a odborná literatura

Šárka Bukvajová

Jen malý kousek nebe

Ilustrovala Markéta Krahulíková

Kniha vypráví příběh mladé ženy, začínající malíčky, která náhle a z nepochopitelných důvodů přijde o zrak. Čtenář tak sleduje z jejího čistě subjektivního pohledu život bez možnosti cokoliv vidět. Hrdinka se potýká se zdánlivými drobnostmi, které jí ještě nedávno přišly samozřejmé, a zároveň se zamýšlí nejen nad svým životem. Kniha odpovídá na otázku, kam až je možné se dostat díky zdánlivé osobní tragédii.

120 stran, 177 Kč

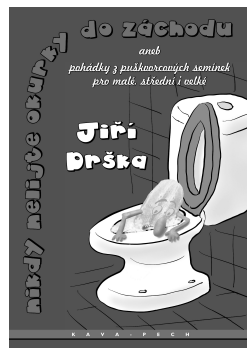
Jiří Drška

Nikdy nelijte okurky do záchodu

aneb pohádky z puškvorcových semínek pro malé, střední i velké

Ilustroval Pavel Rak

Vyprávění o skupince dětí mladšího školního věku, které ale není určené výhradně pro děti. Manče, Karlovi a Tomášovi právě začíná škola. Ocitají se na nezmapovaném území mezi dětstvím a dospíváním. Je to kouzelný svět, ale i doba prvních starostí a prvních dětských lásek. V řadě na sebe volně navazujících příběhů můžeme sledovat jejich dobrodružství v průběhu několika let. Právě ten důležitý okamžik dětství, který utvářel naši duši.

163 stran, 176 Kč

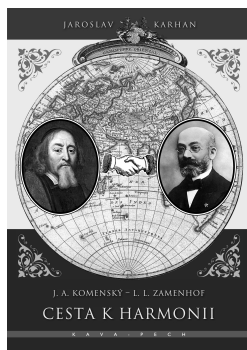

Ivan Kašpárek

Bez viny?

Kniha je souborem dvou novel – poprvé vydávané Tanečnice a již roku 2011 vydané úspěšné novely TIK TIK TIK. Hlavní hrdinové jsou různí, přesto však mají něco společného. Nacházejí se na životní křižovatce a bilancují svůj nepříliš uspokojivý osobní život, když jim osud za dramatických okolností nastíní možné řešení jejich situace. Příběhy zůstávají otevřené, přitom ale naznačují, že zdánlivý konec může být i novým začátkem.

179 stran, 187 Kč

Jaroslav Karhan **Cesta k harmonii**

J. A. Komenský – L. L. Zamenhof

Ilustrovala Milada Broumová

Esej o životě, díle a odkazu Komenského a Zamenhova, analýza podobností jejich údělů i literárních děl a závěry autora směrem k budoucnosti. Bohatá bibliografie obsahuje desítky titulů. Kapitoly: Životní mise J. A. Komenského – Životní mise L. L. Zamenhova – Společná cesta k harmonii – Závěr – Slovo nakladatele – Bibliografie

91 stran, 117 Kč

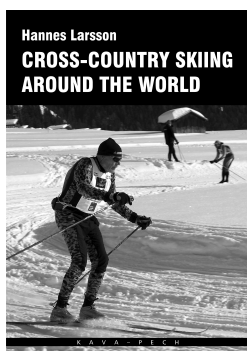
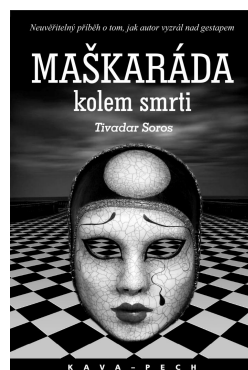
Tivadar Soros

Maškaráda kolem smrti

Z esperantského originálu přeložila Jindřiška Drahotová

Neuvěřitelný, přesto skutečný příběh otce známého amerického filantropa židovského původu George Sorose, původem z Maďarska, jak dokázal během desetiměsíčního krutého holocaustu v Maďarsku svojí chytrostí a předvídatostí zachránit životy nejen všem členům své rodiny, ale i řadě známých a dalších Židů. Doplněno dobovými fotografiemi rodiny Sorosovů.

244 stran, 297 Kč

Hannes Larsson

Cross-Country Skiing around the World

Kniha pojednává o populárních dálkových závodech v běhu na lyžích. Kniha je doplněna 180 barevnými fotografiemi. Obsahuje i kapitolu o Jizerské padesátce z pohledu zahraničního závodníka a o mnohonásobné české držitelce titulu Worldloppet Master, Blance Nedvědické. V angličtině.

256 stran, 625 Kč

**Úplnou produkci nakladatelství Kava-Pech
najdete na www.kava-pech.cz**

Miroslav Malovec

VELKÝ ESPERANTSKO-ČESKÝ SLOVNÍK
GRANDA ESPERANTA-ĈEĤA VORTARO

Konzultačně spolupracovali:

Josef Horváth, Zdeněk Pluhař a Karel Votoček

Grafická úprava a sazba: Jaroslava Malá

Obálka: Luděk Neužil

Tisk: Typodesign, s.r.o., České Budějovice

Vydání první v roce 2017